

Karol Estreicher
BIBLIOGRAFIA
POLSKA

TOM 30

A BIBLIOTHECA POLSKA

KAROL ESTRECHER.
CZĘŚĆ III.

(Opisująca druki stuleci XV—XVIII)

(w układzie alfabetycznym)

WYDAŁ STANISŁAW ESTRECHER

CZĘŚĆ III TOM XIX: LITERA S—Ś.

Nakładem Polskiej Akademji Umiejętności.

W WARSZAWIE
WYDAŁ DZIWIŁY I WYDAWCA
1934

BIBLIOGRAFIA POLSKA

CZĘŚĆ III.

(Obejmująca druki stuleci XV—XVIII
w układzie alfabetycznym).

CZĘŚCI III TOM XIX: LITERA Su—Sz.

KRAKÓW.

CZCIONKAMI DRUKARNI UNIwersYTETU JagIELLOŃSKIEGO
pod zarządkiem Józefa Filipowskiego.
1934.

BIBLIOGRAFIA POLSKA

KAROLA ESTREICHERA.

OGÓLNEGO ZBIORU TOM XXX.

Wydał STANISŁAW ESTREICHER.

Nakładem Polskiej Akademji Umiejętności.

KRAKÓW.

CZCIONKAMI DRUKARNI UNIwersYTETU JagIELLOŃSKIEGO
pod zarządkiem Józefa Filipowskiego.
1934.

BIBLIOGRAFIJA POLSKA

KAROLA ESTREICHERA.

OGÓLNEGO ZBIORU TOM XXX

WYDAJ STANISŁAW ESTREICHER.

CS—56 ARSILLI XUX MOUT III ICZSZEI

Nakładem Polskiej Akademii Umiejętności

WYDAWCA: WYDZIAŁ DZIENNIKARSTWA I KSIĘDROSTWA
KRAKÓW
1934

Opis druków na literę **S**, największą w alfabecie, doprowadziłem w niniejszym tomie do końca, a równocześnie oddaję do druku literę **T**. Mam nadzieję, o ile nie zajdą jakieś przeszkody, ukończyć druk ten w ciągu dwóch lat najbliższych; rękopis tomu następnego jest niemal już w całości opracowany.

Jak poprzednio, doznałem także w ciągu ostatniego roku życzliwej pomocy ze strony kilku uczonych, którzy zwracali moją uwagę na nieopisane lub niedostatecznie opisane w »Bibliografji« druki. Pragnę z tego powodu wyrazić gorące podziękowanie generałowi M. Kukielowi, prof. St. Kotowi, pułk. dr M. Łodyńskiemu, ks. St. Bednarowskiemu S. J., dyrektorowi R. Kotuli, dr J. Serudze, ks. dr J. Kwołkowi, Tad. Turkowskiemu w Wilnie.

Otrzymałem również kilka cennych informacji o nieznanym drukach od dra Graebnera z Biblioteki Miejskiej w Gdańsku, oraz od p. J. D. H. Barnicot, starszego asystenta Biblioteki Bodlejańskiej w Oxfordzie, posiadającej wcale bogaty dział druków polskich (głównie po Józefie Łukaszewiczu).

Nadesłane przez nich uwagi bądź już zużytkowałem, bądź też dołączyłem je do bardzo obfitych materiałów, które kiedyś — po ukończeniu całego dzieła — złożą się na dodatkowe tomy Uzpełnień i Sprostowań.

Dyrekcje ważniejszych bibliotek polskich umożliwiły mi, tak jak i w poprzednich latach, autopsję opisywanych książek przez chętnie nadsyłanie potrzebnych mi dzieł do Krakowa. Pragnę i tym razem złożyć kierownikom tych bibliotek podziękowanie.

Specjalne podziękowanie należy się ode mnie p. dr K. Piotrowiczowi, dyrektorowi Biblioteki P. Akademii Umiejętności, który z dużą energją zajmuje się wyszukiwaniem i sprowadzaniem dzieł dla mnie potrzebnych, a także kopjuje ważniejsze tytuły.

Kraków, 1 października 1934.

Stanisław Estreicher.

Suada ob. Bodocki Waw. (Romana 1649) — Danejkowicz-Ostrowski (Civilis 1745) — Kwiatkiewicz Jan (1652, 1672, 1679, 1683, 1689, 1690, 1697, 1708) — Ossoliński (Applaudens 1683).

Suadae Tilicianae ob. Bieżanowski J. S. (1658).

Suarez Cyprjan S. J. ob. Soarez (tom XXVIII, 341).

Suarez Franciszek S. J. ob. Bascan Bonaw. (Parochianus 1647, str. 16) — Święcicki K. (1763).

Było dwóch Franciszków Suarezów, obaj Jezuici. — Obacz o ich znajomości w Polsce: Wielewicki Diarium — Bieliński Uniw. wil. I, III. — Encykl. kościelna XVII, 106. — Bednarski Upadek i odrodzenie szkół jez. 1933 str. 530.

Wedle notatki Cypr. Walewskiego miał Aleksander Podlasiński wydać we Lwowie 1755, w 4ce „Logikę“ Suareza. — Druku takiego nie znam. Istnieją tylko podręczniki logiki Podlasińskiego, wydane w Sandomierzu 1731, ob. tom XXIV, 409.

Suarez Joachim (Vita di Aug. III) ob. Soarez.

SUAREZ Karol Gottlieb, tajny radca pruski (1746 † 1798) i Goslar Karol. Nauka Dla Stron Względem Zachowania Się W Processach, Tudzież Innych Sądowych Czynnosciach, Podług przepisów powszechney Sądowej Ordynacyi Dla Panstw Pruskich przez C. G. S. y C. G. Ułożona. [Tu winieta: otwarta księga, oparta na innej zamkniętej; całość zdobią kwiaty]. w Warszawie R. 1796. Nakładem Korrespondenta. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 362 (pierwszych 12 rzymskich), k. 3 nlb. (Rejestr).

We wstępie i w przedmowie wysławiają autorowie zasługi królów pruskich około kodyfikacji procesu i prawa krajow. (Landrecht). Dzieło dzieli się na 2 części: 1) o zachowaniu się w prawnych sporach; 2) o sprawach niespornych (ugody, testamenty, sukcesje, opiekunowie, hipoteki). — Całość ma charakter popularyzacyjny. — Oryginał miał tytuł: Unterweisung für die Parteien.

Ob. tom XXIII, 65 i XVII, str. 1.

Czetw. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Dodatek do xiążki pod tytułem: Nauka dla stron względem zachowania się w procesach dla państw pruskich. Warszawa (po r. 1796). w 8ce, str. 99 nlb.

Ob. tom XV, str. 271.

Czartor. — Uniw. warsz.

— Nauka o Prawach dla Obywatelów Państw Pruskich.

Przekładał Czajkowski. — Pierwsze wydanie z r. 1794, drugie z r. 1797.

Ob. tom XXIII, str. 64 oraz XVII, 1 — gdzie podano bliższy opis i biblioteki.

— Sammlung alter und neuer schlesischen Provinzial-Gesetze (3 części). Breslau 1771—72. w 4ce.

Ob. Stalzel K. G. Suarez (1885).

Suaticoplus rex ob. Fortuna (1744).

SUAVIO Parthenopeo (pseudonim).

Operette del Suavio Parthenopeo in varii tempi et per diversi subjectti composte et da Silvan Flammimeo intieme raccolte et alla amorosa et moral sua calamita intitolate. Stampate in Bari per Maestro Guilliberto Nehon francese in le case di S. Nicola a di 15. de Ottobre 1535. w 4ce.

Jest tu poema: Viaggio de la Serenissima S. D. Bona Regina de la sua arrivata

- in Manfredonia andando verito del suo regno di Polonia.
- W poemacie tym opisuje autor podróż Bony do Polski i przybycie do Krakowa oraz podaje opis Krakowa i Wawelu. Poemat ten ofiarował autor (w rękopisie) matce Bony Isabelli.
- Z treści wynika, że towarzyszył Bonie w podróży z Neapolu do Krakowa w r. 1618 i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa pozostał także w Krakowie dłuższy czas. Ułożył on także kilka sonetów na cześć Isabelli, późniejszej żony Jana Zapolyi, na cześć Bony i na cześć Zygmunta Augusta, jako chłopca dziesięcioletniego.
- Darowski Bona Sforcia 1904 str. 174; zaś na str. 45-51 przedrukowuje te wiersze. — Tenże w Przegl. polskim 1904 III str. 418 oraz w Gaz. lwowskiej 1903 nr 130.
- Autorstwo przypisuje Darowski baronowi de Palmerici Spinetto Ventura, który był dworsaninem Isabelli i słynął jako literat, a znajdował się w orszaku Bony. Bliższego jednak dowodu na to nie mamy. — Tomkowicz Wawel I cz. II, 306.
- Por. pod Palmerici (tom XXIV str. 37). Egzemplarz miał w r. 1900 hr. Franc. Bonazzi w Neapolu, podobno dziś jest on w bibl. publ. neap. (?)
- Subbolnik.** [Druk cerkiewny] Grodno 1786. w 12ce, ark. 132.
- Katalog Sibanowa 1887.
- Subditus fidelis** ob. Orzechowski St. (1698).
- Subhan Kazy** ob. Copia — Giercy (1657).
- Subleyras Ludwik** ob. Durini (1772).
- Sublimitas virilis animi in puero, nomine ac christiana fortitudine Celso, ac reliquis s. martyribus, oculis objectae et profligatae mentis hominibus, erecta a perillustri et nobili juventute Collegii Calissiensis Soc. Jesu scholae Rhetorices 1712.** B. m. (Kalisz 1712). fol., k. 1. Jagiell.
- ob. Bonawentura (ignis seraph. 1686) — Chomentowski Stan. (sagittae 1712) — Druzbicki Gas. (perfectionis 1717) — Podgorski (honoris 1691) — Sierakowski W. (sagittae 1741).
- Subrzicki Jan** ob. Zubrzycki.
- Subsidium charitativum** od duchowieństwa. (Actum d. 13 Aprilis 1776). fol., kart 2.
- Ob. Instrukcja. Krasinś.
- charitativum z dóbr ziemskich... (około 1790 r.). fol., kart 2.
- Pilat Liter. polit. str. 86.

— ob. Instrukcja (1775) — Łojecki F. (1780) — Soltyk (Proces 1776).

— z dóbr ziemskich na powiększenie wojska w prowincjach obojga narodów. (Projekt do prawa na 4 letn. sejmie). fol., 3 karty.

Są dwa różne wydania.

Branic. — Czartor.

— z miast królewskich na powiększenie wojska. (Projekt). fol., str. 1.

Branic.

— Reipublicae Generalis Contributionis od Stanow Koronnych, Ná Seymie Wálnym Wárszawskim Extráordinárynym, dnia 20 Miesiáca Lutego, Roku M.DC.LXII. (1662). Vchwalone. fol., k. 7 nlb.

Druk gocki, zapewne w Warszawie; zawiera pokolei dokładny rozkład podatku nałożonego na duchowieństwo (Arc. gnieźń. 1800 złotych... itd.); na dygnitarzy świeckich (wojwodowie po 1800 zł... itd.); dwór króla i królowej; urzędnicy ziemscy, hełmani z wojskiem; wojsko saporowskie; urzędnicy gór, skarbowi i celni; panie i pleć białogłowska (wdowy, stare panny); miasta i miasteczka; kmiecie. — Dalej postanowienia o popisie osób, o przysiędce, wybieraniu pieniędzy. — Podp. Jan Wielopolski, marsz. izby poselskiej i deputacji z izby.

Ważny to materiał dla dsiejów skarbowości i stanu gospodarczego.

Jagiell. — Uniw. wileńs.

— Regipublicae (sic) Generalis Contributionis Od Stanow Koronnych, y W. X. L. ná Seymie Wálnym Wárszawskim Extráordinárynym Dnia 20. Miesiáca Lutego Roku M.DC.LXII. (1662). Vchwalone. [Na końcu:] Cracoviae reimpressum, Typis Schedelianis S. R. M. ordinarijs. Anno felicis Coronationis, nec non Magni Ivibilei, M.DC.LXXVI. (1676). fol., str. 14.

Druk czeionkami łacińskimi.

Akad. — Jag. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Toż:... ná Seymie Wálnym Wárszawskim. In Anno 1673. Vchwalone. fol., k. 6 nlb.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwows.

— ad eloquentiam ob. Dąbrowski St. (1746).

— Wiersza Polskiego Albo Kadencye Według porządku Vocalium bierac przedostatnią Syllabę Kadencyi

konczącą się na: a, á, e, é, i, o, u, y, Dla Łatwości wprawiającej się do Wierza Polskiego Szkolny Młodzi Zembrane Roku Panskiego 1755. [Tu winiętkaj. w Warszawie w Drukarni J. K. Mçi y Rzeczy Pospolitey Coll. Warszaw. XX. Scholarum Piarum. w 12ce, k. tyt. i str. 107.

Jest to alfabetyczny słownik rymów, unikat w literaturze polskiej. Rozpoczynają sylaby kadencji na a albo á (aba, abi, abo, abia, abie... itd.). Pod każdym rymem zgrupowano po kilka wyrazów np. pod „abo“: babo, słabo, żabo. — Konczą rymy na yka, ysa, yana, zyz (chysy, fryzy, interczyzy, lysy, ogryzy, wysy, zysy). Poczem następuje rada: Plura te unus docebit. — W kilku miejscach egzemplarza Jag. dopisano atramentem po kilka pominiętych rymów.

Zapewne dzieło któregoś z pijarów — wierszopisów.

Wislocki Przewodnik bibliogr. luty 1889.

Jagiell.

Substitutio pupilaris ob. Kowalewski Celestyn (1727).

Substitutiones ob. Rudawski Laur. (1659).

Succamerarius Regni ob. Schultz Jerzy (Commentarius 1747).

Succes du roy de Pologne.. (1598) ob. Zygmunt III.

Successi del viaggio di Enrico III ob. Lucangeli (1574).

— (Veridichi) dell' armi Pollache sotto Parcham e li nuovo acquisti fatti dalli Cosachi di Sua Santita nella provincia di Podolia, con le profetie del beato Methodio circa li gloriosi successi della presente guerra contro l'imperio Ottomano. In Varsavia et in Genova, nella stamparia di Giacomo Antonio Pelizza da San Matteo, con Licenza de superiori 1683. w 4ce, kart 4.

Czartor.

Successio ob. Amael Jan (collateralium 1706) — Bajerski Ad. (Indygenatu 1696) — Becker (ab intestato 1728) — Keiserlingk Henr. Chryst. (1767) — Swidziński St. (dignitatum 1753) — Tractatus de legibus.

Successiones ob. Bajerski Adam (1696) — Rostoucher Christ. (1663) — Successy.

Successions-Krieg (1733) ob. Abhandlung.

Successo delle nozze ob. Marianino (1592).

Successoria pacta ob. Bucky Joan. (1730).

Succinum ob. Aurifaber A. (Historia 1551) — Bernstein — Bursztyn — Goebelius S. (Libri duo 1582) — Hartmann Ph. (Prussici 1699, 1677) — Kretschmer Mich. (Problemata 1650) — Sander (1714) — Schelwig Samuel (1671) — Schröder F. (1722) — Schultz J. P. (1762) — Thilo J. M. (Borussorum 1663) — Vigandus (Vera historia 1590).

SUCHAŃSKI Franciszek. Oratio in sollenni festo salutatae ab Angelo Virginis in pientissimo Almae academiae Cracoviensis oratorio habita a Francisco Suchański in artibus et philosophia primae laureae candidato 1667. d. 25. Martii. Cracoviae apud haeredes et success. Lucae Kupisz. w 4ce.

Muczkowski Rozmaitości hist. str. 149.

Jagiell. (?)

SUCHARZEWSKI Jan Kanty Nepom., prof. szkoły Nowodw. († 1765). Aspectus Sapientiae à Telemaco Ulyssis Filio nimum Dilectae in signo Raviciae Virginis Per Nobilissimam Scholae Grammaticae Juventutem intra Novodvorscianas Classes Observatus. ac è Theatrali Spectaculo Luci publicae Declaratus. Annò Quò Monte Data è SanCto CoLVI Sapientia terras. (1758). Cracoviae Typis Universitatis. fol., k. tyt. k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. starannie wykonana rycina herbów Dembińskich (Panna na niedźwiedziu i Dęboróg). Poczem dedykacja: Franc. Dembiński, venatoridae pal. crac. in scholis Novodvorsc. juveni; tu pochwały i genealogja Dembińskich. Poczem treść dialogu, przepłatanego wierszami (śpiewanie z graniem). Tekst po polsku i po łacinie. Wątek sztuki stanowią przygody Telemaka w poszukiwaniu za Ulisessem. Na końcu uwaga: Jako po pierwszej acenie tak po każdej będą się odprawiać kemedje z Moliera autora francuskiego wyjęte. — Zdaje się że chodzi o intermedja. Bernacki Teatr II 210.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— *Dissertatio academica ex tractatu Geographico... Disputabitur sub assistentia M. Cantii Nepomuceni de Piszczyn Sucharzewski Ph. D., mathes. et interea scholae rhetor. Novodvorsc. Prof., contub. Hieros. senioris. Cracoviae, 1761. w 4ce, k. 4.*

— *Kalendarz polski y ruski... na rok p. 1754... przez M. Jana Kantego Sucharzewskiego... w akad. krak... matem. prof... w Krakowie w druk. Akad. Koll. większego. w 4ce.*

Przy końcu jest: *Relacya wolnego od Turków oblężenia Wiednia 1683 r.*

— *Kalendarz Polski y Ruski, w którym Święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, szczywania, Krwie puszczenia, Lekarstw używania, Wschód y zachód słońca & c. należytem porządkiem położone y opisane. Na rok Pański 1755, który iest według komputu rzymskiego po przybyszowym drugi a po przestępnym trzeci, według greckiego zaś komputu przybyszowy, który przybysz przypada na nowiu lutego. [Tu 19 wierszy chronologii i rewolucji]. Przez Jana Kantego Nepomucena Sucharzewskiego w Przesławney Akademii krakowskiej Nauk Wyzwolonych y filozofii Doktorá, Matematyki Professorá, z należyta pilnością wyrachowany. w Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce.*

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Kosińskich, pod nim sześć dwuwierszy. Przypis Ignacemu Augustynowi Kosińskiemu prałatowi zgom. kanonik. bożogrobców w Matowie.

Na końcu przydany jest: *Corpus całego wojska, gdzie dalszy ciąg o wyprawie wiedeńskiej.*

Żebrawski Bibl. matem. 395—396.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Toż:... na rok 1756. w 4ce.*

— *Toż:... na rok 1757. w 4ce.*

Uniw. warsz.

— *Toż:... na rok 1758. w 4ce.*

— *Kalendarz Polski y Ruski w którym Święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczywania, Krwie puszczenia, Lekarstw używania, Wschód y Zachód Słońca & c. należytem porządkiem są położone*

y opisane na Rok Pański 1759.... [Rewolucye Roczne... Rewolucye Kościelne]. Przez M. Jana Kantego Nepomucena Sucharzewskiego, w Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktorá, Matematyki y w Kollegium Nowodworskim Grammatyki drugich godzin Professorá, Szkoły Kollegiaty Świętej Anny Seniora z należyta pilnością wyrachowany. w Krakowie w Drukarni Akademickiej. w 4ce, kart 10.

Przy miesiącach Prognozyk codzienny. — Od k. 8: *Konjektura generalna z dwunastu asteryzmów sodyacyjnych. O początku roku, urodzajach, zdrowiu, wojnie, ogniu, powodziach. Na końcu: Tabella do używania aspektów, kiedy się, owzwać zwierze, w drogę wyjeżdżać, przeprowadzić się. Temu najbardziej szkodliwe aspekty marsowe.*

Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Toż:... należytem porządkiem są położone i opisane na Rok Pański 1760, który iest według Komputu Rzymskiego przestępny a po Przybyszowym drugi. Według zaś Komputu Greckiego Przestępny y Przybyszowy. [Tu Rewolucye roczne. Rewolucye kościelne wierszy 19] przez... w Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 10 nlb.*

Na drugiej stronie tytuł po rusku. Przy miesiącach: *Prognozyk codzienny. Od k. 8: Konjektura generalna. — Na końcu: Informacya o Xiępcu. Tu wiadomość iż Arytmetyka albo nauka o liczbie z ciekawymi kwestyami nie dawno drukowana znajduje się w Krakowie u Seb. Drelinkiewicza Bibliopoli. Kończy Tabella do używania Aspektów.*

Akad. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Toż:... na rok pański 1761 który iest według Komputu Rzymskiego Przybyszowy, a po przestępnym pierwszy, a według greckiego Komputu po przestępnym y przybyszowym pierwszy... wyrachowany. w Krakowie, w drukarni Akademickiej Kollegium Wiek-szego. w 4ce, k. 10.*

Na odwrocie tytuł ruski. Na końcu praktyka generalna i Tabella używania aspektów. — *Zalecone dzieło: Wykowskiego Rekolekcyje duchowne, u Seb. Hebanowskiego święto przedrukowane. Kończy czworowiersz:*

Wielu podobno u mnie darmo po kolędzie Żebym im dał Kalendarz, z prośbą swoją będzie, Umarł dawno, co dawał darmo, leży w grobie. Teraz nastał Jegomóś jakiś Pan Kup — sobie.

Jagiell. — Krasin. (?) — Uniw. warsz.

— *Kalendarz polski y ruski... na rok pański 1763. [Rewolucye roczne i kościelne]... przez M. Jana Kantego Nepomucena z Piszczyna Sucharzewskiego w przesł. Akad. Krak. NN. WW. y Fil. Doktorá, matematyki profesora, bursy Jerolimskiej Seniora z należyta pilnością wyrachowany w Krakowie w drukarni Akademickiej Kolleg. większego. w 4ce, k. 10 nlb.*

Obok miesiąców prognozyk codzienny. — Po kalendarzu: *Praktyka generalna astronomiczna z wierszami. — Między rewolucyami rocznymi wymienia: od założenia Akad. Chełmińskiej 282 lat, od założenia Akad. Pińszowskiej 63 lat.*

Akad. — Ossol.

— *Toż:... na rok Pański 1764 który iest... wyrachowany. w Krakowie w drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 14.*

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Janow-siorum, a dołem sześć dwuwierszy. — *Dedykacya Florianu Amando Janowski Abbati Eccles. Cathed. Cracov. (kart 4). Treść ta sama, co poprzednich lat.*

Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Toż:... na rok Pański 1765. [Pod tem rewolucye roczne i kościelne]. przez... w przesł. Ak. Kr. NN. WW. y fil. Dra, matematyki prof., Kolegę mniejszego... w Krakowie w druk. Akad. Koll. większego. w 4ce, k. 10 nlb.*

Obok kalendarza prognozyk codzienny, a na końcu prognozyk uniwersalny i Tabella do aspektów. — *Na odwrocie tytułu herb królewski. — Dedykacya Stanisłao Augusto Polono Regi (wierszem łac.), poczem tytuł kalendarza po rusku. Prognozyki I—V kończone czterowierszami humorystycznymi.*

Akad. — Jag. — Ossol. — Uniw. warsz.

— *Kolenda krakowska... na r. 1762. w 12ce.*

Z artykułem o sejmikach.

— *Kolenda krakowska albo Kalendarz astronomiczno-chronologiczno polityczny na rok pański 1763... przez... napisany. w Krakowie w druk. Akad. w 12ce.*

Na odwr. str. tyt. herb Rawa. — *Przypis Franciszkowi Dembińskiemu Staroście Wolbrowskiemu. Obejmuje w sobie spis urzędników świeckich i duchownych, a na końcu wiadomość o pokoju i przysмирsach. Smoleński Pisma hist. II. 77 podaje bliżej treść tego kalendarza. Nie saszacna, skąd zna egzemplarz.*

— *Kolenda krakowska... na r. p. 1764... przez... Kraków, Akad. w 12ce.*

Sobieszczański Encykl. Org. T. XIII str. 661.

— *In Nomine Domini Amen. Quaestio astrologica de prognosi totius anni etc. sub... regim. Casimiri Stęplowski etc. per Ioan. Cant. Nep. Sucharzewski phil. doct... publice ad disput. propo-sita... a. 1763 d. 22 m. Martii. Cracoviae Typis Sem. epic. acad. dec. fol., k. 2.*

Muczkowski Statuta str. 408—9.

Krasin.

Suchecka Anna z Myszkowskich ob. Decretum (1786).

Suchecki Eustachy ob. Juszcakiewicz Florjan (1771) — Krygier (1788) — Theses ex universa theologia (1783).

(Suchecki Gabr.). Actum Petricoviae in judic. ordin. gener. Tribunalis Regni d. 25 m. Nov. a. D. 1786. [Na końcu:] Inter Magnificos Gabrielem Poray de Suchece Suchecki Subiudicem Terrestrem Vielunensem et Annam in Mirow de Myszkowskii conjuges Sucheckii ac alios ab una, et Regentiam Sycoviensem, Illustrem Magnificum Bier-nacki Castellanium Siradiensem, Magnificum Psarski Succamerarium Vielunensem nec non Iudicium Castrense Ostrzeszoviense parte ab alia Tribunalium Decretum Anno 1786. Petricoviae. (B. m. i r.) fol., k. 8.

Na końcu podp.: *Antonius Siemiątkowski, not. terr. siradiensis.*

Spór wszczęty był pierwotnie w sądzie grodzkim Ostrzeszowskim. Występują bądź w roli interesowanych bądź w roli świadków urzędnicy Piotra Birona, K. E. Zaluski, F. E. Zasadiusz, liczni mieszczanie, chłopci, żydzi, szlachta, śląsacy.

Branic. — Jagiell.

Suchecki Paweł ob. Figuera (1755) — Stadion (1757).

Suchecki Stan. Eustachy ob. Krygier Jan (1788) — Suchecki Eustachy.

SUCHOCKI Donatus. Assertiones ex univ. Philosophia. Vilnae, 1774. w 4ce. Csartor.

SUCHOCKI Franciszek. Propositiones Ex Universa Theologia Positivo Dogmatico Polemico Critico Scholasticae juxta mentem sacrarum literarum S. S. Patrum, Conciliorum, ac venerabilis Joannis Duns Scoti Doctoris subtilis et Mariani. Ex decreto V. V. Definitorii provincialis in congregatione Radomscensi, Studiorum reformatione intenti, concinnatae, publicaeq. concertationi expositae mense Junio 1761. Varsaviae. Typis S. R. M. et Republicae in Collegio Regio Scholarum Piarum. w 8ce, 1 k. tyt. oraz sygn. A-N₂.

Na końcu: Disputabitur publice... in templo... adstantibus Pankr. Kalitowicz ac Joan. Capiet. Dutkiewicz, satisfaciendo objectis Franc. Suchocki.

Ob. Propositiones... w tomie XXV str. 294. Jagiell.

— Theses Philosophicae Ad Mentem Joannis Duns-Scoti Subtilis Marianiq; Doctoris, nec non Sub Auspiciis Illustris & Admodum Reverendi Domini, D. Martini Sowinski, Praepositi Ostroviensis, Benefactoris Gratosissimi, Propugnatae. Neocoreini Anno Domini MDCCLXIV. (1764). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Dedykacja do Sowińskiego. Konkluzje są z prolegomenów, z logiki i metafizyki. Na końcu: Defend. in Conv. Neocoreinens. assistente Francisco Suchowski Phiae prof. mense april. die (12) A. D. 1764. — Zapewne on też tezy układał, a jeden z uczniów jego bronił ich.

Tu nazwany Suchowskim, choć w poprzednim druku Suchockim. Ossol.

SUCHOCKI Wincenty. Lapis Angularis Civitatis In Quadro Positae, D. Ioannes Cantius Confessor, Regni Poloniae, & Almae Universitatis Craevienensis Patronus, Vitae Sanctitate, Meritorum, & Miraculorum gloria, Illimis; Architectante Dexterâ Excelsi, Efformante celeberrimâ Vniversitate Cracoviensi, in Fundamentum Anguli, Elaboratus; Annuo Festivitate suae recurrente Die, In Ecclesia Sanctae Annae Albae Ducalis, Nobilissimae Magnorum Hospitum Freqventiae, A M. Vincentio

Suchocki, In Alma Vniversitate Cracoviensi Philosophiae Doctore, interea in Academia Albae Ducalis Rhetoricae Professore, Cultu Panegyrico Exhibitus. Anno quo Lapidem ab impijs reprobaturum Mare gratiarum Orbi tulit angulare. 1700. 19. Octobris. Cracoviae, Ex Officina Francisci Cezary, S. R. M. Illustrissimi ac Rndissimi Dni Episcopi Crac: Ducis Severiae, necnon Scholarum Novoduorscianarum Typographi. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Łaźniewskich i 6 wierszy łac. — Prayısał prozą Marcinowi na Oborach i Łaźniewie Łaźniewskiemu Archidyakonowi Łuckiemu, Kanonikowi Plockiemu, Proboszczowi w Białym. Dalej mowa miana na coroczną uroczystość S. Jana Kantego.

Jagiell. — Krasids. — Zamojs.

— Sermo Perillustris & Admodum Reverendi D. Vincentij Suchocki Utriusq; Juris Doctoris, Prothonotarij Apostolici, Scholastici Lucèdriensis, Praepositi Bialensis, Causarum Curiae Episcopalis Lucèdriensis & Brestensis Auditoris & Judicis generalis in Synodo Diaecesana Lucèdriensi habitus.

Umieszcz. w dziele: Constitutiones Synodales dioecesis Luceoriensis. — Ob. Synodus (1726).

— ob. Giżycki Gregorius (1720) — Piskorski Sebastyan (1696).

SUCHODOLEC Franciszek. Prośba ur... podstolego grodzieńskiego bywszego sekretarza Komissyi Skarbowey W. X. Litt: do Przeswietney Delegacyi podana. (1781). fol., k. 1 liczb.

Dotyczy sprawy Tyzenhaua (ob.). — Kocialski w Atenium wileńskim 1928 zeszyt XV str. 48. Uniw. wileńs.

— Produkt od WP... Suchodoleców braci... przeciwko WWJPP. Krzysztofowi Koszycowi (z końca w. XVIII). fol.

Bibl. nar. warsz.

— ob. Sprawa skarbu — Tyzenhaus Antoni (Process 1781).

Korzon Wewn. Dz. IV 272 i n. cytuje Manifest przeciw Tyzenhausowi 24 listop. 1781 (ale może nie drukowany?). — Finkel III 1867.

SUCHODOLEC Karol, Wincenty i Jan. Sprawa WW. JPP. Tadeusza Pod-Pułkownika bywszych Wóysk Litt: Ka-

rola Sędziego Pttu Bereskiego, Wincentego Chorążego i Jana Porucznika Wóysk Litt: Suchodolec: Z JWW. i WW. Mikołaiem Pułkownikiem Woysk Litt: i Instygatorem Litt: Wincentym, Ignacym, Jozefem, Franciszkiem i drugim Franciszkiem-Wincentym, Stryjami, oraz Janem Synowcem, Woyniłowiczami (1790). fol., k. 8 nlb. Uniw. wileńs.

— ob. Jezierscy — Woyniłowiczowie.

SUCHODOLEC Vladislaus Johann. Gegründete Nachricht von denen in dem Königreich Preussen befindlichen Länge und Feld-Maassen, derselben Ursprunge, Veränderung und jetzigem Gebrauch; imgleichen von ihren Verhältnissen gegen einander in Ruthen, Schuen und Zollen-Wobey zugleich angewiesen wird, wie man nach diesen Verhältnissen die Flächen in Huben, Morgen und Quadrat-Ruthen berechnen und eins ins andre reduciren solle. Aus authentiquen Documenten und Originalien mit allem Fleisse und nur möglichen Accuratesse herausgesucht berechnet und zusammengetragen von Johann Vladislaus von Suchodoletz, ehemaligen Königl. Preuss. Ober-Teichinspectore. Königsberg. bey J. D. Zeisens Witwe und I. H. Hartungs erben 1772. w 4ce, str. VIII i 72. Jagiell.

(Suchodolscy). Sprawa WW. Suchodolskich z JOX-ciem Sapieha... (z końca XVIII w.). fol. Bibl. nar. warsz.

Suchodolska Anna ob. Mercier Ludwik (1786).

Suchodolska Petronela ob. Saint Lambert (Sara 1782, 1779) — Suchodolski Wojciech (Wiersz 1777).

Suchodolski Adam (I), pisarz ziemski lubelski, kaszt. słoński († 1766) ob. Majewski X. Jacek (1759).

Suchodolski Adam (II) ob. Węgierski X. Andrzej (Kaznodzieja zborowy 1646).

Suchodolski Aleks. ob. Ormiński (Kalendarz 1703).

SUCHODOLSKI Antoni (I), poseł wołkowyski. Mowa J. W. Jmci Pana A. Suchodolskiego sędziego ziemskiego

y posła powiatu wołkowyskiego w izbie poselskiej w r. 1778 mca 8bra 29 dnia miana. Drukarnia Dufoura. fol., k. 1.

Branic. — Csartor. — Uniw. wileńs.

(Suchodolski Antoni) (II), podstoli lubelski. Powinszowanie w dzień imienia Ant. Suchodolskiego od XX. Trynitarzów Lubelskiego Klasztoru. Lublin. w 4ce.

SUCHODOLSKI Antoni (III), kaszt. smoleń., wojew. grodzień. Głos Ant. Suchodolskiego posła z województwa Smoleńskiego miany 25 maja 1789. Warszawa, w druk. nadwor. fol.

Akad. — Ossol.

— Głos... 30 Aug. 1790 r. miany. fol. Csartor.

— Głos J. W. Jmci Pana Ant. Suchodolskiego kasztelana smoleńskiego na sessyi seymowej d. 25 Junii 1793 roku miany. 1793. fol.

Branic. — Krasids.

— Głos Jaśnie Wielmożnego... kasztelana województwa smoleńskiego na sessyi seymowej dn. 16 Julii 1793 r. miany. fol., str. 2. Jagiell.

— Głos J. W. Ant. Suchodolskiego kasztelana Smoleńskiego na sessyi seymowej dnia 24 Iulii miany. (1793). fol. Branic.

— Głos... na sessyi seymowej d. 30 lipca 1793 roku miany fol.

Branic. — Krasids.

— Głos... na sessyi seymowej r. 1793 d. 9 Augusta miany. [Przytem:] Głos tegoż d. 10 Augusta miany. fol., k. 1. Krasids.

— Głos... na sessyi seymowej r. 1793 d. 17 Augusta miany. [Przytem:] Głos tegoż d. 17 Augusta in turno miany. fol., k. 2. Krasids.

— Głos... na sessyi seymowej d. 2 Septembra 1793 r. miany. fol., k. 2. Krasids.

— Głos... d. 5 Septembra 1793 r. miany. fol., k. 1.

Ob. o nim Korzon Wewn. Dzieje VI 385. — Finkel III 1867. Krasids.

SUCHODOLSKI Franciszek Soc. Jesu. Przywitanie Głownego Trybunału Wielkiego Xięstwa Litowskiego w Niedzielę

trzecią po Wielkieynocy w Kościele S. Jana Akademickim z ambony przez X. Franciszka Suchodolskiego S. J. Kaznodzieię ordynaryinego miane R. 1760. w Wilnie w drukarni Akad. Soc. Jesu. fol., k. 21 nlb.

Przypis. Jędrzejowi Ogińskiemu Marszałkowi Trybunał. — Herb Ogińskich na odwr. tyt. Miała aut. Wildera w r. 1912.

Praséds. — Uniw. wileńs.

Suchodolski Jan (I) ob. Krocowski H. (Aeternus 1647) — Ostrowski Jak. (Zal pogrzbowy 1623).

SUCHODOLSKI Jan (II). Kazanie na Konkluzyi Nabozentwa Koronacyi Cudowney Matki Boskiej w Kościele WW. OO. Franciszkanow Przemyskich, Przez W. Jmci X. Jana Suchodolskiego Kanonika Kiiowskiego. Miane. w 4ce, k. 12 nlb.

Apoteoza panowania M. Panny. Jocher 9012.

Csart. — Droh. — Ossol. — Uniw. lwow. — ob. Chanecki Michał (1761). Finkel III 1867.

SUCHODOLSKI Konstanty Ludwik. Zdanie J. W. Jmci Pana Konstantego Ludwika Suchodolskiego podkomorzego y posła powiatu mozyrskiego, starosty suchonickiego, orderu S. Stanisława kawalera na sessyi seymowej dnia 7 Iunii 1790 roku. (1790). w 4ce, kart 2.

Branic.

Suchodolski Maciej, kasztel. lubel. ob. Giedziński Felicjan (Mowa pogrzb. 1749) — Mężynski Melchior (Tarczy obrona 1750).

Suchodolski Maurycy Michał ob. Grzegorz od S. Duchy (Pełność łaski 1766).

SUCHODOLSKI Mikołaj, S. J. (1663 † 1703). Głowva Niebv Rovvna Jasnie Wielmożney I. M. Pani Z Domu Zielinskich Kasztelanovvey Miedzyrzeckiej W Kosciele Exaltacyi Zbawiennego Krzyza Collegium Bidgoskiego Societatis Jesu. Z Samych Obalin Smiertelności Podwyszszona Przez X. Mikołaja Suchodolskiego Soc: Jesu. Kaznodzieię Roku upadłey w Głowie natury ludzkiej Podwyszszzenia 1699. Dnia 16. Marca. [Tu winieta]. W Kaliszu

W Drukarni I. K. M. Collegium Soc: Iesu. fol., k. tyt. i k. 23 nlb.

Na k. 1wszej miedzioryt h. Świnka, pod nim 20 w. pol.; potem herb Topór i pod nim 12 w. pol.

Autor przypisał prośbę Konstantemu Zieliskiemu nominatowi arc. Lwowskiemu i Jakubowi Błeszyńskiemu kaszt. Miedzyrzeckiemu męgowi smarlej.

Niesiecki IV 233. — Brown Bibl. 390. — Świącki Hist. pam. II 159. Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Uniw. wil.

Suchodolski Paweł ob. Borkowski Petrus (Disputatio 1596).

Suchodolski Teodor ob. Wonszel And. (Powrót 1710).

Suchodolski Tomasz, łowczy lubel. ob. Dluski — Trziński Kajetan (Manifest 1779).

SUCHODOLSKI Wojciech, szambelan (podkomorzy) król., poseł chełmski i lubelski (1749 † 1826). Dodatek do projektu J. W. Potockiego posła lubelskiego. (Projekt do prawa). fol., str. 1. Branic.

— Głos J. W. Jci Pana Suchodolskiego Szambelana J. K. Mei Posła Lubelskiego W Izbie Senatorskiej dnia 21. Października Roku 1782. Na Seymie Miany. fol., k. 2 nlb.

Omawia bunt kapituły krak. przeciw biskupowi Sołtykowi, piętnując to jako crimen status, przez co kapituła była przyczyną utraty zajętych w kordon biskupich dochodów, obdarła dom biskupa, zagarnęła klejnoty i srebra ze skarbcza. — Ob. Zbiór mów (1782)... oraz niżej: Mowa.

Bibl. nar. warsz. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. wileńs.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Wojciecha Suchodolskiego, chorążego chełmskiego, rotmistrza kawaleryi narodowej posła wwdztwa ruskiego, ziemi chełmskiej po złączeniu się Izb in turno 7 października 1788 roku miany. (Na końcu:) W Warszawie, w drukarni Mich. Grölla księgarza Nadw. J. K. Mei. fol., k. 1.

Żąda limity Sejmu w porządku ustanowienia milicji wojewódzkich, obiecując że od obywateli przywiesie osobny na milicję podatek. — Ob. Sammlung.

Branic. — Jagiell. — Krasinś. — Ossol. — Zielinś.

— Głos za kommissyą woyskową dnia 3. listopada 1788 roku ex turno miany. (Na końcu:) W Warszawie w drukarni uprzyw. Mich. Grölla. fol., k. 4.

Mówi przeciw absolutyzmowi władzy wojskowej. Opowiada że 35 hulańców do szlachcica we wiosce Ssydele (Żmudź) strzelało, dom jego słomą obłożony spaliło i niedogorzolca skutego wzięło kilka niedzieli. W czym brał udział porucznik Rusiecki. — Mówi o więzieniu senatorów w Warszawie. Wytyka nadużycia wojsk obcych r. 1776.

Czartor. — Branic. — Dzików — Jagiell. — Kras. — Ossol. — Uniw. wil. — Zielinś.

— Głos... chorążego y posła chełmsk. dn. 21 listop. 1788 r. Warszawa, w drukarni M. Grölla. fol.

Czartor. — Krasinś. — Zielinś.

— Głos... chorążego y posła chełmsk. w Izbach złączonych, dnia 22 listopada 1788. Warszawa, w druk. M. Grölla. fol.

Czartor. — Krasinś. — Zielinś.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Wojciecha Suchodolskiego chorążego y posła chełmskiego dnia 11 grudnia 1788 roku miany. (Na końcu:) w Warszawie, w drukarni Michała Grölla. fol., k. 2.

Jest to przymówienie się do głosu Tymowskiego o penejach zagranicznych i domowych. Zielinś.

— Głos JW... chorążego y posła chełm. rotm. rotm. kaw. narod. dn. 22. grudnia 1788 w Izbie senatorskiej. Warszawa, Gröll. fol.

Czartor. — Zielinś.

— Głos... 13 marca 1789. Warszawa, Gröll. fol. Zielinś.

— Głos... 11 maja 1789. fol. Ossol.

— Głos... 25 maja 1789. fol., k. 1. Ossol.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Jegości Pana Wojciecha Suchodolskiego chorążego y posła ziemi chełmskiej, rotmistrza kawaleryi narodowej dnia 4 sierpnia 1789 r. miany. (Na końcu:) w Warszawie w drukarni Michała Grölla 1789. fol., k. 2.

Mówi w materji etatowej z powodu, iż artykuł Generała Majora przy boku króla zdradzał kwestję awansu jego na General Leytnanta, z krzywdą zasłużonych oficerów. Temu się przeciwi.

Branic. — Jagiell.

— Mowa J. W. Imci Pana Wojciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chełmskiej w Izbie Poselskiej Dnia 22. Octobris 1780. Roku. fol., k. 2 nlb.

Zaraszem:

Obiasnienie Elekcyi Rady nieustającej y Kommissyów skarbowych... str. 6.

Mówi o omyłkach Rady nieustającej z r. 1788 w interesie Grabianków i Przechnickich. Jagiell.

— Mowa J. W. Imci Pana Wojciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chełmskiej Dnia 25. Października 1780. Roku Miana. fol., k. 2 nlb.

Mówi, że 16.000 wojska to pośmiewisko. Na sto tysięcy nie pozwala nam skarb pomnażać podatków, lecz radni cywilne zbijać expensa, bo dawniej Bracia służyli bez płacy. Te odstąpić wojsku. — Na końcu: Na tejsze sessyi projekt do powiększenia Bibliotek krajowych. Jagiell.

— Mowa JW. Jmci Pana Suchodolskiego Szambelana J. K. M. Posła Lubelskiego na Sessyi w Izbie Poselskiej dnia 26 Octobr. Roku 1782 miana. fol., k. 1.

Ob. Zbiór mów (1782).

Branic. — Czartor. — Ossol.

— Mowa JW. Jmci Pana Suchodolskiego, Szambelana J. K. Mei Posła Lubelskiego na Sessyi w Izbie Poselskiej dnia 29 8bris Roku 1782 miana. (Na końcu:) W drukarni P. Dufour drukarza J. K. Mei y Rzeczypospolitey. fol., k. 1.

W sprawie kapituły i gwałtu jej nad sołtykiem.

Ob. Zbiór mów (1782).

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Mowa J. W. Wojciecha Suchodolskiego, Podkomorzego Nadwornego J. M. Mei Y Nayiasniejszego Elektora Trewirskiego, Krolewicza Polskiego, Miana in Turno w Izbie Poselskiej Die 31 8bris 1782. (Na końcu:) w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. Mei y Rzeczypospolitey. fol., k. 2 nlb.

Zaraszem: Przymówienie się in turno w Izbie senatorskiej.

Branic. — Czartor. — Ossol.

— Mowa JW. Wojciecha Suchodolskiego Podkomorzego nadwornego J. K. M. y nayiasniejszego Elektorowego. Trewirskiego krolewicza Polskiego miana.

— Odpowiedź JW. Jmci Pana Suchodolskiego, posła Chelmskiego na list J. O. Xcia Jmci Kaliksta Ponińskiego Gener. Majora wojsk Koronnych do siebie pisany. Datowany w Warszawie d. 17 Grudnia 1789 r. fol., str. 2 nlb. Krasińs.

— Projekt do prawa względem instrykcyi wwdztw, ziem y powiatów na seymie. fol., k. 1. Branic.

— Przymówienie się J. W. Woyciecha Suchodolskiego do materyi wniesionej przedłużenia Seymu d. 10 Listop. 1788 w Izbie Senatorskiej. fol.

Czartor. — Zielińs.

— Przymówienie się... dnia 11 listopada. Warszawa, 1788. fol.

Czartor. — Krasińs. — Zielińs.

— Toż:... d. 14 listopada. Warszawa 1788. fol.

Czartor. — Zielińs.

— Toż:... na Sessyi seymowej d. 26 listopada. Warszawa 1788. fol.

Czartor. — Zielińs.

— Przymówienie się Jaśnie Wielmożnego Woyciecha Suchodolskiego w materyi niedawania pomocy Dekretom Konsystorzow Dysydentskich na Sessyi d. 29 List. Warszawa 1788. fol.

— Toż:... d. 1 Grudnia. Warszawa 1788. fol. Dzików — Zielińs.

— Przymówienie się JW... chorążego y posła chelmskiego, rotmistrza kawaleryi narod. posła wojew. ruskiego, ziemi chelmskiej z okoliczności wysłania posłów do dworów cudzoziemskich Dnia 9 grudnia 1788. (Na końcu:) Warszawa, druk. Michała Gröllla. fol. Krasińs. — Zielińs.

— Toż:... w izbie senatorskiej, 18 grudnia. Warszawa, 1788. fol. Uniw. kij.

— Przymówienie się... dnia 5 lutego. Warszawa, 1789. fol., k. 1. Zielińs.

— Przymówienie się... dnia 5 marca Warszawa, 1789. fol., k. 1. Uniw. kij.

— Przymówienie się... dnia 10 marca 1789 roku miane. Warszawa, druk Gröllla 1789. fol., k. 1.

Usprawiedliwia się z sarantu, że jeździł do Petersburga, na co Poznański poseł targował się na jego honor. Ossol.

— Przymówienie się Woyciecha Suchodolskiego Chorążego y posła z chelmskiej 16 marca 1789 r. miane. fol., k. 1. Branic.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej 1789 r. miane. Warszawa, w drukarni uprzyw. M. Gröllla. fol., kart 2. Krasińs.

— Zdanie J. W. Jmci Pana Woyciecha Suchodolskiego Posła z Ziemi Chelmskiej Na Sessyi Seymowej Dnia 27. Października 1789. Roku Miane. fol., k. 1 nlb

Dzików. — Jagiell.

— Zdanie... in turno... dnia 19 Januar. Warszawa, Grölll 1789. fol., kart 2.

Branic. — Zielińs.

(Suchodolski Wojc.). Wiersz na Zameżcie JW. Woyciecha Suchodolskiego podkomorzego Nayiasniejszego Elektora Trewirskiego z J. W. Petronellą Suchodolską, kasztelaną Słońską 1777. w 4ce, ark. 1. Ossol.

— Do J. W. Jmci Pana Woyciecha Suchodolskiego Rotmistrza kawaleryi narodowej chorążego y Posła chelmskiego w dzień imienin jego dnia 21 kwietnia 1789 roku. Warszawa, u Gröllla 1789. w 8ce, str. 8.

Akad. — Branic. — Ossol.

— ob. Actum (1779) — Chelmsianin (1790) — Dyaryusz sejm (1788—92) — Krakowianin (1789) — Łabęcki Ant. (Wiersz 1790) — Mercier L. (Zenewal 1786) — Poniński Kal. (List 1789) — Potoccy (Produkt 1780) — Relacja deleg. (1792) — Sammlung (1788) — Spotkanie się arbitra — Zacharkiewicz (Napis 1789).

Ob. o paszkwilach przeciw niemu w studjum J. Nowaka Satyra polit. sejm 4 letn. 1933 str. 31 i nast. — Zabłocki Piema (wyd. Erzepki) 1903 str. 263. Tu o jego „głosie“ z 31 grudnia 1789.

Na to odpowiedział Suchodolski jako „Chelmsianin“ (ob. tom XIV, 154).

Istnieje paszkwil rękop. pt. „Zasady do rządu przez W. Suchodolskiego“ (w ręk. Jag. 8349), o którym ob. J. Nowak l. c. str. 161.

Enc. Org XXIV 283. — Finkel III 1867. — Smoleński Mieszczanstwo Warsz. 1917 (paseim) — Korzon Wewn. dzieje VI, 385.

Suchodolski Zbigniew ob. Wonszel Andr. (Powrót 1710).

Suchodolskich (z) ob. Radecka.

Sucholewski Franciszek ob. Threnodiae in obitum (1593).

Jest także druk: „Gratulationes neomysticae Franc. Sucholewski“ w bibl. uniw. wil., którego nie udało się odszukać.

Suchorubski Maciej ob. Taurellus Nic. (1602).

Suchorski Walerjan ob. Narzymiski Josephus (1729).

Suchorzewski Adam ob. Bienięda Jacek (Kazanie 1667).

Suchorzewski Jan ob. Firlej Henr. (Leopardus 1624).

SUCHORZEWSKI Jan, wojski Wschowski. Głos Jaśnie Wielmożnego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej na Rugach Poselskich Dnia 3. Października 1786, Roku miany. (Warszawa) u P. Dufour. fol., k. 1.

Warsz. Uniw. — Branic. — Czart.

— Głos Jaśnie Wielmożnego Jana Suchorzewskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Senatorskiej Mjany Dnia 24. Października Roku 1786. [Na końcu:] w Drukarni P. Dufour, Konsyliarza Nadwornego, Drukarza J. K. IMci i Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetow. Uprzywilojowanego na Awiski czyli Doniesienia Tygodniowe. fol., k. 2 nlb.

Wspomina głos Rybińskiego wołający ratunku przeciw dolegliwościom czynionym przez pułk. Sołohaba. Żąda extra ordynaryjnego poselstwa Potockiego Wojew. Rus. do Imperatorowej celem odwrócenia klęsk. Wielbi ofiarność Potockiego, żądając nagrody równej jego cnotom.

Warsz. Uniw. — Jag. — Czart.

— Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 28 Października Roku 1786. Miany. fol., str. 4.

Rzecz o resolucyi Rady nieustającej pozwalającej kupowanie dóbr obywatelom Krakowa. Powołuje się na zwyczaj w Wielkopolsce sprzedawania dóbr cudzoziemcom indygenatom, bankierom, kupcom, hollendrom, co sprzeciwia się równości szlacheckiej.

Czart. — Jagiell. — Warsz. Uniw.

— Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego

Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 2. Listopada Roku 1786. Miany. fol. k. 1. nlb. — [Na drugiej stronie karty:] Głos J. W. Imci Jana Suchorzewskiego, Woyskiego Wschowskiego Posła Gnieźnieńskiego w Izbie Poselskiej Dnia 3. Listopada Roku 1786. Miany. fol., k. 2 nlb.

Nie zezwała na kwit dla departamentu wojskowego umówiony, mimo jednomyślności Izby. Jest przeciw obaleniu prerogatyw szlacheckich z r. 1784. iżby sama szlachta rodowita umieszczana była na rangi oficerskie. Nie można krwi szlacheckiej samyako wrót dla spychalców cudzoziemców.

Czartor. — Jagiell. — Warsz. Uniw.

— Głos J. W... Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego w Izbie Senatorskiej na Sessyi dnia 16 8bris Anno 1788. W Drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwor. I. K. M. Dyrektora Druk. Korp. Kadet. N. 58. folio, str. 2.

Branic. — Krasińs. — Czart. — Ossol.

— Głos J. W. Woyskiego Wschowskiego, posła Kaliskiego w Izbie senatorskiej dnia 24 paźdz. 1788 roku miany. Warszawa, Dufour 1788. fol., str. 3. Branic. — Czart.

— Głos JW... Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego dnia 3 Listop. 1788 Roku miany. [Na końcu:] w Drukarni Piotra Dufour konsyliarza nadwornego J. K. M. Dyrektora Drukarni Korpusu Kadet. mieszkającego w Rynku miasta starej Warszawy N. 58. folio, str. 2.

Czart. — Ossol.

— Głos J. W. Pana Jana Suchorzewskiego Woyskiego Wschowskiego Posła Kaliskiego na sessyi Seymowej Dnia 5 Listopada 1788 Roku miany. [Nakońcu:] w Drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwornego I. K. M. Dyrektora Drukarni Korp. Kadet. mieszkającego w Rynku miasta Starej Warszawy N. 58. R. 1788. folio, kart 2.

Czartor. — Ossol.

— Toż:... 5 listopada 1788. fol.

— Głos... na sessyi Seymowej 19-go Stycznia 1789. fol. Czart.

- Pod anagramatem „Buchsiweskeza“ występuje on w Kossakowskiego Fragment z ręk. arabak (ob.)
- Sobieszcz. w Enc. Orgelbr. XXIV, 285 — Pilat Liter. polit. str. 192-3 — Szyjkowski Myśl J. J. Rous. str. 169 — Kalinka Sejm II. 620 — Smoleński Ostatni rok 1897 — Tenże Konfederacja targowicka 1903 — Finkel Bibl. III str. 1867.
- O nim i o rodzinie Suchorzewskich ob. Żychliński Złota Księga XXVI.
- Suchorzewski Stanisław Zaręba** ob. Bienięda Jacek (1665).
- Suchorzewski Stanisław Karol** ob. Respons (1701).
- Suchowski (Suchocki) Franc.** ob. Suchocki Fr.
- SUCHOWSKI Wojciech.** Kazanie na pochowanie ciała Wielmożnego Imci Pana Michała z Łagowca Szczańckiego w kościele gostyńskim Ichmość x x. Filipinów przez X. Wojciecha Suchowskiego Plebana Zakrzewskiego. Dnia 13. Listopada R. 1787. mianc. W Kaliszu 1789. w drukarni JW. Xcia Imci Prymasa Arcybiskupa gnieźnieńskiego. w 8ce, k. nłb. 4 i str. 96.
- Dedyk. do W. Ichm. Panów Szczańskich. W kasaniu nieco genealogii Szczańskich. Jagiell.
- Kazanie na dzień świętego Józefa Kalasantego szkół pobożnych fundatora w Kościele farnym rydzyskim Ichmść X. X. Piarów przez... apostołskiego i dekanatu krobkiego Pisarza, Plebana zakrzewskiego miane. Warszawa 1798. w drukarni X. X. Piarów. 8ce, str. 31. Branic. — Jagiell. — Uniw. lwow.
- SUCHTEN Aleksander,** lekarz Zyg. Augusta. Vandalus. Addita est epistola Lucretiae ad Eurialum. Duo carmina facta imparibus modis. Regiomonti excudebat Joannes Weynreich, Anno M. D. X. L. VII mense Augusto. w 4 ce, kart 24.
- Dedyk. Andreae comiti à Gorca castellano Posnaniensi.
- Przydane: Epistola Lucretiae ad Eurialum, — oraz: De morte Petri Bembi elegia, ad Georgium Sabinum.
- W Katalogu ant. Jak. Rosenthala r. 1897 (oras w r. 1910) cena 48 marek.
- Encykl. Org. T. XXIV, 289 — Jusz. II. 219 — Janoc. I. 268. — Wissn. XI. 320.
- Bibl. w Królewcu.
- ob. Sabinus Jerry (Poëmata 1543).

- Molitor Aleksander von Suchten, w Altpr. Mon. XIX (1882) — Haberling Alexander von Suchten, ein Danziger Arzt u. Dichter des 16. Jahrhunderts w Zeit. des Westpr. Geschv. 1929 str. 175-230 — Mocarski w „Pol. Pomorzu“ 1931 II str. 116 — Wotschke Abr. Culvensis str. 233 — Kuchta Nauki tajemne w Ludzie 1929.
- SUCHTEN Christophorus Dantisca-** nus († 1519). De nobili et gloriosa victoria per invictias. Polon. Reg. Magn. Duc. Lith. D. Sigismundum a Moscisc reportata. Impressum apud Joannem. Haller in regia urbe Cracovia. Anno virginei partus MCCCCXIII mense novembri (1514). w 4ce.
- Przedrukowanie w dziele: Carmina... Illustrum aliquot virorum. etc. Roma (1515) wyd. przez Jana Łaskiego. — Ob. pod Zygmunt I.
- Autor był uczniem Krocianina, o czym Sinko w Enc. pol. XXI. 130 — Juszyński II. 219. — Janociana I. 267. — Wiszniewski VI. 308. — Sobieszcz. w Enc. Org. XXIV. 289. — Theiner Mouum. Pol. II. 348. — Eichhorn w Zeitschrift für Ermland III. 318.
- Suchten Matthias** ob. Asaricius Daniel (Paraenesis) — Varismasius (1593).
- Sucker Sam. Fried.** ob. Becker S. (1699)
- Suckmantelin Margareta** ob. Essen (Wohlgemeinte 1610).
- SUCQUOT Antoni S. J.** Testamentum hominis Christiani et salutis aeternae ex R. P. Ant. Sucquot S. J. desumpta. Varsaviae in Officina P. Elert. A. D. 1645. w 24ce.
- Jocher 6292 — Brown Bibl. 493.
- Suczka Piotr** ob. Trionfi dell'aquila (1683).
- Sudatoria Lux** ob. Aurimontanus Hieronim (1530).
- Sudermania** ob. Relatio (1627) — Karol Książę.
- SUDETIS (a) Johannes Mathias.** De Orgine Bohemorum Et Slavorum Subseciva Johannis Matthiae a Sudetis. Lipsiae, Excudebat Laurentius Cober. Anno 1615. w 4ce, sygn. L.
Wrocław miej.
- SUDOLSKI Stanisław.** Benedictio contra vermes vel locustas etc. e Sacerdo-

- tali Romano desumpta, per Stanisl. Sudolski decretor. Doctorem. Cracoviae, Viotor 1542. w 8ce, k. 2.
- ob. Statuta nova provincie gnesn. (1527).
- Sudorski ob. Maczeński Jakób** (1798).
- SUDROWIUS Stanisław** (Sudrowski, z Ostrołęki). Forma, albo porządek sprawowania świętości pańskich, jako Krztu świętego y społeczności Wieczery pańskiej, przytym y inszych Ceremonij albo posługowania Zboru Bózego, ku potrzebie pobożnym pasterzom y prawdziwym Ministrom Pana Krystusowym; znowu wydana y drukowana w Wilnie roku od narodzenia Syna Bózego 1600 r. w 8ce.
- Dziełko to jest dopełnieniem dziełka p. t. Katechizm. — Obec w tomie XIX, 185.
- Maciejewski Piśm. polsk. III. 446.**
- **Idolatriae Lioiolarum Oppugnationo.** Vilnae 1594. w 4ce.
- Dziełko nie znane. — Pismo to narobiło wiele wrzawy, a Jezuci domagali się od króla, aby książka ta wraz z autorem była publicznie spalona.
- Widoczną omyłką druku jest to, iż Wiszniewski VIII. 246 (a za nim inni) przypisał to dziełko „Sadowskiemu“ zamiast Sudrowskiemu. Obec w tomie t. XXVII. str. 20. — Co do autorstwa Wolana, obec pod Wolan.
- Jocher 9292.
- **Katechizm albo krótkie w jedno miejsce zebranie... Wilno 1598... ob. tom XIX str. 185.**
- Jesto katechizm wileński Sudrowiusa, oparty na katechizmie protestanckim, druk w Nieświeżu 1563 (egzemplarz tego I wydania jest w Upsali; o czym Sprawozd. z poszuk. w Szwecji nr. 72 oraz Kawecka w Reform. w Polsce IV. 128).
- Katechizm nieświeński, znany nam od czasu ekspedycji szwedzkiej z unikatku upsalskiego, został przedrukowany w r. 1598 przez Sudrowiusa z przyczyn wskazanych w tomie XIX str. 184. Ale obok przedruku z roku 1598 istnieje także wcześniejszy przedruk wileński z r. 1594, opisany również na podstawie egzemplarza upsalskiego w Sprawozd. z poszuk. w Szwecji pod nr. 73. Nie wiadomo, czy ten przedruk jest dziełem Sudrowiusa?
- Wrzeczcie istnieje także przedruk z r. 1600, o którym obec Bibl. XIX, str. 185. Zdaje się, że ta edycja wyszła za staraniem Sudrowiusa, podobnie jak dodana do niej „Forma albo porządek“.

Stosunek tych wszystkich edycji wymaga bliższego zbadania. — Ob. dopełnienia pod: Katechizm, gdzie będzie pomieszczony dokładniejszy opis.

Wiersbowski III. 3116. — Piokarski Kat. Kór. 1929.

— Nauka y utwierdzenie o tym, z czym się ma pokazać y popisać przed Maiestatem Bózym człowiek chrześcijański niemocą złożony może, aby nie był zawstydzony, zebrana z Pisma świętego przez Stanisława Sudrowiusa, Ministra Zboru Wileń. Drukowano w Wilnie u Jana Karcana. 1580. w 8ce, k. 74 (?).

Wyszło nakładem Abramowicza Wojewody Smoleńskiego.

Po Nauce i przygotowaniu do dobrej śmierci, następują: Pieśni pospolite, między niemi pieśń o głodzie Litewskim. Dalej psalmy Dawidowe, których nie dostaje w Katechizmie w liczbie 30. Między pospolitami pieśnkami najwięcej znajduje się wyjętych z Kancelonu Walentego z Brzozowa i cokolwiek poprawnych.

Rzecz dziś nie znana. Bliższa wiadomość podana jest o tej „Nauce“ w dziełku p. t. Monita Calvinistarum privata et publica etc. autore G. Crutio cive Sigejo, Cracoviae 1616. Jakiś Jezuita taką tu podaje wiadomość o Sudrowiusu: „In Lithuania ante viginti et aliquot annos Synodo coacta Calvinistae decreverant, ut suas doctrinas praecipua capita, unacum psalmis quibusdam Davidicis, qui in coetibus illorum ubique ab omnibus decantari possent, vernaculo sermone typis descripta ederentur. Obtigit provincia Ministro etiam Vilenensi Stanislao ex Ostrołęka, alias Sudrowio. Opus concipit, parit, dispergit, sed quoniam pronus in Venerem leno impurus non contentus uxore sua, puellam Sophiam Volani filiam amore impotente deperibat; ne in charta minus quam intra cortinas impudicus esset, cantionem unam et alteram acrostychis in eo libro replevit, et in suo amasiaeque suae nomine, ut in quibusdam Comediatarum argumentis Plautus turpis procus ludere non erubuit. Res a quibusdam deprehensa graviter, uti debuit, accepta fuit et unum quidem Magnificorum, scilicet Dominum Joannem Patz palatinum Minscensem non parum impulit, ut ad Ecclesiam Catholicam rediret; aliis vero Catholicis occasionem dedit ut gomorrhaei huius Evangeliis et libro ipso licentiam Calvinistis exprobrarent (quod non semel me praesente fecit Magnificus Joannes Tyszkiewicz Palatinus Brestensis), et pariter ostenderent, Ministros extrito Coelitem pudore non Christum, sed

belskiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 14. Kwietnia R. 1791. Miane. fol., k. 1 nlb.

Pochwała projekt deputacji o miastach. Nie trzeba jednak mieszczan równać ze szlachtą. Przeciw żydom. Czart.

— Zdanie JW. Imci Pana Jozefa Suffczynskiego Starosty Dybułtyckiego Posła Wdztwa Lubelskiego Na Sessyi Seymowej Dnia 7go Kwietnia Roku 1791. w Materii Zamienienia Podatku Skórowego. Miane. fol., k. 1 nlb.

Powołuje się na instrukcję województwa lubelsk., aby podatek skórný zamienić na pieniądze. Wywós skór za granicę winien być zabroniony. Czart.

— ob. Dłuski Tom. (1791).

SUFFCZYŃSKI Michał (I) Soc. J. (1670 † 27 Maja 1714). Corona Australis In Polo Poloniae Inter, Tergemina Diademata Avgvstissima Constellatione Refulgens, sive Serenissimaram, é Stirpe Augustissima Austriaca Reginarum Poloniae Immortales Virtutes Ethicis, Politicis, Historicis Observationibus in cultum, Principibus in exemplum, Propositae Per Vladislavm Tvrlay, Eqvitem Litvanvm, Notarivm Castrensem, Palatinus Trocensis. Caesare Iosepho I. plo. fortí, progenito ad Coronam. (1705). Vilnae Typis Academicis Societatis Iesu. w 4ce, k. tyt. i 4 k. nlb., str. 330.

Dedykacja: Imperatori Iosepho I, podpisana przez Wład. Turłaya. — Poczem Plausus chronographicus (w każdym wierszu powtarza się cyfra 1705 literami łacińskimi MDCCCV lub tp.) — oraz aprobata bisk. Horaina.

Całość jest panegyrykiem na cześć Habsburgów. Dzieli się na 6 części, nazwanych coronae: Gnosia, Florea, Solis et Lunae, Oleagina, Radiata, Imperialis. Pochwały oparte na danych historycznych, Tekst prozaiczny przeplatany wierszami, np. na st. 71 na cześć król. Elżbiety żony Kaz. Jag., na str. 168 na cześć Anny żony Zyg. III, na str. 209 na cześć Konstancji, na str. 262 na cześć Cecylii żony Wład. IV itp. — Na końcu alf. indeks rzeczy i winieta (dwa aniołki).

Rzeczywisty autor X. Mich. Suffczyński S. Jesu.

Nisiecki IV 404 — Janociana II 284.

Branic. — Chrept. — Ossol. — Przędz. — Raczyns. — Wilońs.

— Kazanie w Niedzielę trzecią po Wielkieynocy, przy powitaniu Trybunału Wielkiego Xięstwa Lit. za Laski Iáśnie Wielmożnego Iego Mości Páná Kazimierza Sapichy Hrąbie na Bychowiu, Zásławiu y Dąbrownie, Woiewody Wileńskiego, Hetmána Wielkiego Woysk W. X. Litewskiego. á za dyrekciey Iáśnie Wielmożnego Iego Mości Páná Krzysztofa Zawiszy Stárosty Mińskiego, Czeczerskiego, Zwolińskiego, Zydeykańskiego &c. Fori Compositi Direktora, miáne w Wilnie w Kościele Fąrskim Akádemickim S. Ianá á temuż Iego Mości iáko ná ten czas całego koła Trybunalskiego Vicemarszałkowi Dedykowane. Przez X. Michała Suffczyńskiego Societatis Iesv Káznodzieię Ordynáryjnego. Roku 1708. [Tu winietka]. w Wilnie, w Drukárni Akádemickiey S. I. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz na herbowanego Łabędzia Zawisów (ale ryciny herbu brak). Dedykacja Krs. Zawiszy, star. mińskiemu dyrektorowi Fori Compositi. W kazaniu pochwały Zawiszy oraz napomnienia dla sędziów Trybunału.

Egs. Akad. ma własnoręczną dedykację autora: St. Wisskowski. Brown Bibl. 391.

Akad. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

— Zodiak Słonce Mistycznego [Tu na wysokości litery o:] (Sol intelligentiae, Sap. 5) na piersiach Thomasza z Aquinu Wielkiego, Kościoła Chrystusowego y oraz Anielskiego Doktora w dzień Wroczytości Iego upatrzony. Publicznym Kazaniem nabożnemu Auditorowi na oko Wystawiony w Kościele Wileńskim S. Ducha WW. OO. Dominikanów, Przez X. Michała Suffczyńskiego Societatis Iesu. Roku Pańskiego MDCCVII. (1707). [Tu winjetka]. Vilnae, Typis Universitatis, Societatis Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb.

Dedyk. Michaeli Kozewicis ord. Praed. prov. Całe Kazanie na cześć św. Tomasza áwiadczy o zepsuciu wszelkiego smaku, o przesadsie porównañ, o braku treści zastąpionej szumnością słów.

Enc. kośc. XXVII, 118. — Encykl. Orgelbr. T. 24. str. 391. Ossol.

SUFFCZYŃSKI Michał (II) kasztelan Czernski. Mowa JW. Imci Pana Suffczyńskiego Kasztelana Czernskiego pod-

czas Senatus Consilium w Warszawie miana die 12. Martii 1763. folio, k. liczb. 2.

Ciesz się z ozdrowienia Króla — O sprawie Kurlandzkiej i o ucisku wojsk przechodzących. Akad. — Ossol.

— Mowa J. Imc. Pana Suffczyńskiego Kasztelana Czernskiego, miana na Radzie Warszawskiej u J. O. Xcia Imci Prymasa, die 8. 9bris 1763. fol., k. 2 nlb.

Wyraża swoje zdanie na 8 proponowanych punktów co do bezpieczeństwa granic, ubezpieczenia skarbu, wyznaczenia sejmików.

Akad. — Branic. — Czart. — Jagiell. — Ki-jows. — Uniw. wil.

— ob. Duńczewski Stan (Kalendarz 1760) — Mysłowski Laur. (1757).

Katalog ręk. Ossol. tom II. — Finkel III 1867.

SUFFCZYŃSKI Stanisław. Aurora Musis Amica Eruditio, Principes Regnorum Soles Ad honorum praecedens meridie, Olim In adoptiva, Trajani Romanorum Imperatoris Corona (a) [Tu na skraju karty:] (a) Corona Senū Filij Prov. 17. v... Aelio Adriano ad Principalem dignitatis eveeto gradum, Pura; Nunc verò In Avita Luna Perillustris Magnifici Domini Stanislai in Suffczyn Suffczynski Notaridae Lublinensis, Capitanei Zbuczynensis, ad coronidem Anni Scholastici, dramatico elogio Coronata, atq á Perillae Magnifica Juventute in Athenaeo Podlachico-Drohiciniensi Societatis Jesu, Ad Publicū Solem, inter theatrales apparatus, Praesentata Anno Domini 1721. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. herb. Suffczyńskich i wiersze łac. Poczem: Dedicatio... z podp.: Residentia Drohicensis S. J. (na 3 k.)

Następuje Argument sztuki. Wątek zaczerpnięty z Jak. de Strada fol., 69. Aktów jest trzy i epilog oraz interludia. Sztuka ma za cel pokazać, jak Adrian dzięki pilności i nauce został adoptowany przez ces. Trajana. — Autorem jest niewątpliwie jakiś Jezuita, a autorstwo Suff. fikcyjne.

Bibl. w Helenowie — Zamoj.

Suffczyński Stanisł. ob. Waligórski J. (Regnum integrum 1732).

Suffragania lubelska. (Projekt do prawa). fol., 1 karta.

Suffragla (Candida Lvcois Et Crovis) E Sacrationi Caelestis Senatūconsulti Areopago A Primis Renovati Carmeli Fundatoribus In instauratas a se Colonias primitus Postvlata. Nunc demum a Suprema, in literato Scientiarum Regno, Votorum Sciendi Referendaria Methaphysica In Gremium Venerabilis Capituli Provincialis Carmelitarum Discalceatorum Provinciae S. Spiritūs Anno 1697. die 26. Aprilis Praemissiae celebrati. Delata. & A I. F. eiusdem Ordinis & Provinciae, Studij Philosophici Premisl: Admdm Rndo Pri Nro Observandissimo R. P. Provinciali Noviter Electo Caeterisque Admdm Rndis P. P. Nris. Capitularibus Pro celebrando praedicto Capitulo Congregatis. In Metaphysicis Conclusionibus Praesentata. Anno Suffragantis inter Homines Dei Hominis 1697. die 28. Aprilis. Leopoli Typis Collegij Soc: Iesv. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tytułu lichy drzeworyt, z podp.: sculpisit Leopoli C. S. Rhebin (??). Po Praefatio idą Conclusiones metaphysicae, a na ich końcu: Disputabantur in Conv. premisl. — Konkluzje oparte na filozofji tomistycznej. Ossol. — Uniw. wil.

Suffragla Sanctorum juxta rubricas Breviarii Romani.. ad usum Ecclesiae Cathedr. Cracoviae. w 4ce, k. nl. 2. Joher 6789 (za Sienkiewiczem).

Suffragla Woiewodztw, y Ziemi Koronnych, y W. X.L. Zgodnie ná Naiánszego Wladislawa Zymvnta, Obránego Krola Polskiego, Wielkiego Książca Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mázowieckiego, Zmuzdzkiego, Inflantckiego, &c.y Szwedzkiego, Gotckiego, Wándalskiego, &c. Dziedzicznego Krola, dáne, między Wárszawą, á Wola, Dnia 8. Listopadá, Roku 1632. [Na końcu:] **W Warszawie, W Drukárni Ianá Rossowskiego, Krolá J. M. Typographá, Roku Pańskiego, 1632. fol., k. 16 nlb.** (sygn. D — G, ostatnie 2 k. bez sygn.).

Spis imienny uczestników elekcji rozpoczyna się od Woj. Krak... Kończy: Woj. y powiaty ziemi inflanckiej. — Województwo mazowieckie zajmuje 6 stron, a więc stosunkowo więcej niż inne. Tak w tych jak w innych „Suffragiach“ bardzo cie-

kawy materiał dla rozszereżenia szlachty i dla udziału jej w elekcji.
 Na końcu Jan Sobieski, marsz. koła rycerskiego stwierdza, że obywatele podpisali się swoim imieniem oraz tych co w pierw się rozjechali: (Ta klauzula powtarza się w dalszych Suffragiach).
 Por. Acta interregni (tom XIII, 31) oraz Porządek (XXV, str. 91.)
 Przedruk wydali w r. 1908 Wąsowicz i Borkowski pt. Elektorowie Królów. — Porównaj: Volumina legum. Akad.
 — Toż:... (B. m. dr.) folio, kart 14. Jag. (?)
 — Toż:... Inflantckiego etc. y Szwedzkiego, Gotckiego, Wandalskiego etc. Dziedzicznego Króla. Dane między Warszawą a Wolą d. 8 Listopada 1632 r. W Krakowie w Drukarni Andrzeja Piotrkowczyka I. K. M. Typographa. Roku pańskiego 1633. folio, kart nlb. 15. Branio. — Ossol. — Bibl. Nar. Warsz.
 — Toż:... Dane, między Warszawą a Wolą, Dnia 8. Listopada. Roku 1632 [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni Akademickiej. Roku Pańskiego, 1695. fol., k. 15. Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Wolańsk.
 — Toż:... Zgodnie na Najsławniejszego Iana Kazimierza, Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Czerniechowskiego, &c. y Szwedzkiego, Gotckiego, Wandalskiego, &c. Dziedzicznego Króla, Dane, między Warszawą, a Wolą, Dnia 17. Listopada, Roku 1648. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni Wdowy y Dziedzicow Andrzeja Piotrkowczyka, Typographa J. K. M. fol., k. 20 nlb. (sygn. A—E₄).
 Na końcu klauzula podpisana przez Philipa Kss. Obuchowicza, marsz. koła ryc. — Poczem podpis: Malchera Stan. Sawickiego, sekr. I. K. M.
 Ob. Acta.
 Akad. — Branio. — Jagiell. — Ossol. — Wilno.
 — Toż:... Dane między Warszawą a Wolą, Dnia 17 Listopada R. 1648. (Na końcu:) Warszawa, w druk. Piotra Elerta. fol.
 Suffragia z lat 1648, 1674, 1697 i 1764 przedrukował Pietruski w r. 1845 (ob. Bibl. III. 999) na podstawie Vol. legum, a raczej przerobił je, zestawiając alfa-

betycznie nazwiska szlacheckie zawarte w nich.

— Toż:... Zgodnie na Najsławniejszego Michała Korybuta Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Kiiowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wolą dnia dziewiętnastego Czerwca Roku 1669. fol., k. 31 nlb. (sygn. A—H₃).
 — Toż:... w Krakowie, w drukarni Akademickiej. fol., k. nlb. 30 (ost. strona biała).
 Rozpoczyna: Woj. pozn. — Kończy: Woj. czerniechowski. Poczem zwykła klauzula o niepodpisanych, pod którą: Szczęsny Potocki, podstoli Kor., marsz. koła rycerskiego. — Przedruk wydali w r. 1908 Wąsowicz i Borkowski pt. Elektorowie Królów. Akad. — Jagiell. — Ossol.
 — Toż:... zgodnie Na Najsławniejszego Iana Trzeciego Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Inflantskiego, Smoleńskiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wolą, Dnia Dwudziestego pierwszego Maiá, Roku 1674. fol., k. 16 nlb. (sygn. E—H₄).
 — Toż:... folio, kart 16 (sygn. A—D₄).
 Rozpoczyna Wojew. Krak., Kończy: Ziemia infl., Wojew. czerniech., powiat nowogr. siewierski. — Poczem klauzula o podpisach tych, którzy się w pierw rozjechali. przez Ben. Sapiehę, podsk. kor., marsz. koła ryc.
 Są dwie różne edycje z małymi odmianami.
 — Por. Ładowski M. (w t. XXI, 22).
 Akad. — Branio. — Jagiell. — Ossol.
 — Toż:... Zgodnie na Najsławniejszego Augusta II. Obranego Króla Polskiego, y Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, dane między Warszawą a Wolą dnia dwudziestego siódmego Miesiąca Czerwca, y przy Poparciu Wolney Elekeyey iego. To jest dnia dwudziestego osmego tegoż Miesiąca, Roku Pańskiego Tyśiąc, Szęśćset Dziewięćdziesiątego Siódmego, od przytomnych Rzeczypospolitey Stanow Potwierdzone,

iedne własnymi Elektorów rękami, drugie Pułkownikow y Rotmistrzow Podpisane (1697). fol., str. 87.

Rozpoczyna Woj. poznańskie; kończy Woj. pomorskie i mińskie. Brak klauzuli marsz. koła rycerskiego.

— Toż:... dnia dwudziestego (sic) osmego... fol., str. 87.

Są więc co najmniej dwa odbicia, nie przedstawiające jednak większych różnic.
 Branio. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zieliński.

— Woiewodztw y Ziem Koronnych y W. X. Litewskiego Zgodnie na Najsławniejszego Stanisława Pierwszego Obranego Króla Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litewskiego, Ruskiego, Pruskiego, Mazowieckiego, Zmudzkiego, Kijowskiego, Wołyńskiego, Podolskiego, Podlaskiego, Smoleńskiego, Siewierskiego, Inflantskiego y Czerniechowskiego. Dane między Warszawą a Wolą Dnia Dwudziestego Piątego Sierpnia Roku Pańskiego Tyśiącznego Siedmsetnego Trzydziestego Trzeciego. (1733). fol., str. 137.

Spis szlachty rozpoczyna się od Wojew. Poznańskiego; kończy na str. 135 woiewództwem czerniechowskiem. Po niem dodana jeszcze szlachta z ziemi Ruskiej (woj. bels.) — wreszcie Franc. Radzowski, marsz. koła rycerskiego sejmu elekt. donosi, że podpisani tutaj obywatele podpisali się także imieniem tych, którzy przed podpisami rozjechali się do domów oraz tych, co w domach pozostali.

Osobliwość druku stanowi, że w późniejszych kartach *w s k* drukowane są często kursywą (gdź widocznie właściwych czcionek w drukarni zabrakło w obec powtarzania się końcówek na *wski*). — Przedruk ob. Wąsowicz i Borkowski Elektorowie królów 1908. — Kwart. hist. 1912 str. 356. Kras. — Ossol.

— Woiewodztw... roku 1764 27 sierpnia... ob. Akt elekeyi (tom XII, 87).

Suffragia (Suffragium) ob. Acta (1632, 1648) — Konarski St. H. (consuetum) — Sistówski Stan. (defunctorum 1597) — Wereszczyński J. (pro eligendo Rege 1587).

(Sugintowa). Replika Iymé pni Sugintowej przeciwko Ichme PPM. Dowsinowi Iuszkiewiczowi Modzelewskiemu, w obronie życia i odzyskania odjętego majątku. fol., kart 5.

Zanotowano: Roskiewicz Hor. On. Druk w Wilnie, około 1780. Z powodu wyroku śmierci na Sugintową o otruciu męża. Jagiell.

Suidas ob. Phocylides (1536).

Sukcess świata ob. Pikulski G. (1763).

Sukcessya Lub Elekeya Czyli Zdanie Wolnego Polaka, Niewoli znać nie chcącego, iednomysłności w Narodzie, końcem odwrócenia od Potomkow nie szczęśliwości, Szukającego. Dnia 8. Listopada 1790 Roku. (B. m.) w 8ce, k. tyt., str. 32.

Sprzeciwia się zasadzie sukcesji, ale wychwala osobę Elekt. Saskiego. Obawia się natomiast Antoniego i Maksym. saskich. Powołuje się na zdanie senatora Rzewuskiego, napisane w r. 1760, przeciw mniemaniu, że „sąsiędzi nie dadzą nam upaść”. Ob. Zacharkiewicz Woj.

Branio. — Zieliński.

Sukcessja tronu ob. Jezierski (Co się to dzieje 1790) — Karpiński Franc. (O następstwie) — Kollataj Hugo (1790) — Krański Adam (1790) — Krzykowski Jan — Lipiński J. (1790) — List (1790) — Manifest (1790) — Montesquieu Kar. (1777) — Morski Tadeusz (1790) — Moszczeński A. (1790) — Myśl — Olizar Wołczkiewicz L. 1790 — Obywatel (1790) — Prawa doczesne — Przeciwno (1790) — Rozwagi o Królach (1790) — Rzewuski Józef (1790) — Rzewuski Seweryn (1790) — Sławski Jan (Do pism za sukcesyą) — Treść pism różnych (1791) — Turski Wojc. (Myśli 1790) — Werpechowski Bartłomiej (List 1790) — Zacharkiewicz. Sukcessja w Polsce ob. Leucht Chr. (1700).

Sukcesyjni monarchowie ob. Wia-domość chronologiczna (1790).

Sukienka M. Boskiej ob. Dziewulski M. (1724).

Sukmantelin Małg. ob. Essen Albert.

Suknia bez Galonu drama z przysłowia: Z dobrego drzewa dobry owoc. We Lwowie w Drukarni Kazimierza Szlichtyna... w 8ce, k. 14.

Ob. Berquin (autor). — Druk po r. 1772. Bentk. I. 535 — Bernacki Teatr II. 247. Czartor. — Ossol. — Jag. — Uniw. wil.

(Suknia). Do Polskiej Sukni [Na końcu:] w Drukarni Wolney na Kraiowym Papierze. w 4ce, kart 2.

Zaczyna się: Polaku obejrzy się jak ci teraz ładnie... Kończy się: Kochaj króla i naród to dla Polski miło... (Razem 22 wierszy druku). Jag. — Uniw. wil.

— Do Sukni, i Pałaza Polskiego. (B. m. i r.) w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb. Zaczyna się: Nie wiem, ktoby mógł ganió strój dzielny Polaka... Kończy się: Kiedy bidni Polacy modne fraczki zrzucą.

Jag. — ob. Czamarka — Głos (1788) — Granowski Kaz. (1763) — Potyczka Polaka (1790) — Stoppen (1729) — Strój — Szenknecht P. (Dama, Płaszczyk) — Zbylitowski (Przygana) — Zbytek.

Sprawa stroju pol. wniesiona była na sejm 4 letni przez marsz. Sapieha o czym Kraszewski Polska w czasie 3 rozb. II. 108. Wywołała kilka wierszy (bądź druk., bądź pozostałych w manuskryptach).

Kwestję tę poruszają często współczesne broszury np. Wieśniak warsz. organmistrzowi (str. 24).

Sulatycka Józefa ob. Łączyński Ignacy (Ucisk 1780).

Sulatycki Aleks. ob. Białozor J. K. (Honor 1615).

Sulatycki Izajasz ob. Damascen Jan (Oktoich 1640).

Sulatycki Kazimierz ob. Łączyński X. Ignacy (Ucisk 1780).

Sulatycki Stefan ob. Chodkiewicz Georgius (Parentalia 1595).

Sulcer (Sulzerus).

List jego do J. Marbacha z r. 1566 znajduje się w dziele Feichta: Historiae eccl. seculi XVI supplementum... Durlaci 1684, o csem Werner w Kwart. hist. IV 817.

Sulcius Caspar ob. Szule (Solcius).

SULCIUS (Szulc?) Jan, Cracoviensis. Theses Medicae De Arthride Et Lithiasis Ad Disputandum Propositae In Florentissimo Gymnasio Patavino. A Ioanne Sulcio Crac. [Tu winjetka]. Patavij Typis, Laur. Pas. Impress. Camer. Superiorum Permissu. 1619. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb.

Dedyk. Laur. Gembicki, arch. gnesn. Poleca mu swe usługi.

Tez jest 35. Powołuje się na Ferneliusa; określa charakter choroby i sposoby le-

czenia (woda z cynamonem lub anyżem), różne dekoty. Na końcu; Disput. sub ausp. Joannis Dominici Maresius Vicentini, Univ. DD. Artistarum syndici die XXVIII aprilis. Jag.

SULCZ (Sulc) Antoni, Franciszkain prow. ruskiej, gwardian w Brześciu. Orbis Quod Vult: In Obiectis Centum Scientiarum. Seu Omni-Scibile Compendiosé, & Distincté, Explicativm. In Mysterio Concrucifixionis Christo: B. Francisci, Patriarchae Minorum. Nová Methodo, ac Materiá, Lectoribus & Praedicatoribus Opportuná, Omnibusq; Scientificis lucundá, Ut Corda Fidelium, in Christi Crucifixi, accendantur amorem. (Juxta Bull. Pauli V. Pontif. Max.) Declaratum Omnigenaeque Inventionis & Multiplicis Sensus, Quingentis Conceptibus, R. P. Antonii Sulcz, Poloni. Ord. Minor. Reg. Obs. Prov. Russiae, S. Th. Lector. & Praed. Gen. Anno Domini M DC LXXXII. (1682). Dantisci, Imprimebat David-Fridericus Rheticus. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. Liber I., str. 100; Liber II., str. 184; Liber III., str. 92; Liber IIII. oraz V str. 98 i k. 18 nlb. (indeksy).

Rozpoczynają cenzury K. Lipskiego i K. Zwierzowicza (z r. 1681—2), poczem aprobaty i protest. auctoris. — Dalej: Anacephaleosis scibilibum: anagramat z nazwiska autora, (tj. z Antonius Sulc). Ten anagramat podpisał discipulo suo Jacobus Moscicki J. U. D., civit. leop. notarius. — Wreszcie dwie relacje o stygmatach św. Franciszka.

W egz. Czart. jest dedykacja autora (której nie ma w egz. Jag.):

Casimiro Joanni Sapieha palatino Vilnensi, supremo M. D. Lit. exercituum imper.; Benedicto Paulo Sapieha supremo M. D. L. thesaurario; Francisco Paulo Sapieha, generali M. D. Lit. equitatus hypponarcho; Leoni Basilio Sapieha praet tribuno.

Książka jest niesłychanie dziwaczna. Pełna jest jakichś terminów teologicznych i filozoficznych (a zwłaszcza logicznych) utworzonych przez autora. Niepodobna dojść ich znaczenia właściwego i zrozumieć jasno, o co mu chodzi. W księdze I omawia problemy religijne, starając się nawiązać je do stygmatów św. Franc.; w II scibilia philosophica i metaphysica (w tem obejmuje różne nauki: gramatykę, medycynę, chemię etc.); w ks. III scibilia civilia (z zakresu polityki, wojskowości, ekonomii etc.); w ks. IV i V: scibilia

domestica et artificialia (mieszkanie, ogrodnictwo, górnictwo etc.). — Na końcu po indeksach uwaga: quod errata.

Dziwaczna ta książka zasługiwałaby na bliższy rozbiór jako okaz swyrodniałej teologiczno-mistycznej spekulacji, która zagłęsza naszą literaturę w drugiej połowie XVII wieku.

Jocher 1985, 5899. Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

Suleima ob. Sulima.

SULEIMAN sultan. Literae missae Constantinopoli ad Ferdinandum Imper. Rom. ab Ebrahimio Strotsechio Polono a. 1562. Patavii, 1562.

Ob. Soliman (w tomie XXIX str. 80) — Strasz (1562).

Sulejów ob. Łuszczewski Maciej (Sprawa) — Mogilnica.

Sulejoviensis ob. Frydrychowicz Marc. (1693).

Sulfrinus Antonius ob. Zolcinus (1576).

Suligowski Mikołaj i Tarzymiejski Jerzy (Certamen Pultoviae 1616) ob. Sulikowski.

Sulgostowski Marcin ob. Dunin Mart. (1797).

Sulikowski Książę ob. Sulkowski Aleks. (Relacja 1759).

SULIKOWSKI Jan Bazyl. Theorematum Philosophiae Rationalis Sub Auspicijs Illvstrissimi Myszkowiani Alitis In sublime Velitationis Publicae Elata Atqve Post exactum scientiae Rationalis annum cursu Ad ipsa aestivae Commutationis initia In Celebrissima Academia Zamoscensi A Ioanne Basilio Sulikowski Philosophiae & Ivris Prvdentiae Avditore Freqventissimae Doctissimorum Virorum Coronae ad disputandum Proposita Praesidente Excellentissimo & Admodum Reuerendo Dno M. Adamo Michaele Wielkowiec, Philosophiae Doctore, eiusdemq; Ordinario Professore. Anno a Partu Virginis Matris 1666. Die 20. Mensis Iunij. Horis pomeridianis. Zamoscii Typis Academicis, Excud: Theodorus Lubowienski. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tytułu herb Mysk. i 8 wiersz podp.: Adamus Sokolnicki Not. belz. filius. Dedyk Janowi Myszkowskiemu podk. belz.

kiemu, z podp. J. B. Sulikowski philos. et iurisp. auditor.

Poczem idzie XX konkluzji i corollarów. Dzielę się one na Disputationes proemiales i Disp. super Categ. Aristotelis. Pierwsze dotyczą logiki, drugie teorii poznania

W egz. Zam. brak końca. Zapewne na końcu było godło akademii. Zamoj.

Sulikowski Jan Dymitr ob. Sulikowski.

SULIKOWKI Mikołaj. Applausus Pieridum in celeberrima Serenissimi D. Vladislai Sigismundi Regis Polon. et Sueciae inauguratione factus a nobilissima juventute Poeseos Collegii Bialae Ducalis ...Cracoviae in off. Andreae Petricovii a. 1633. w 4ce, str. 18 i 2.

Dedykację Aleksandrowi Radziwiłłowi podpisał Nicolaus Sulikowski Profes. Colleg. Bialae. Jest to zapewne ten sam, o którym Juszyński II. 219 mówi, a który i całego tego Applauzu jest autorem, chociaż po każdej odzie i epigramacie podpisani są uczeniowie: Jan Krakow, Stefan Brzoska, Przemysław Krakow, Stanisław Berzeński, Bazyl i Franciszek Szujscy, Stanisław Wisłouch i t. d.

Notata M. Wiszniew.

— Certamen Pultoviae cum Cracovia (Cracoviae, Cezary, 1616) ...obacz Certamen.

— Chervbin Armatvs Contra Fidei Catholicae aduersarios, In Gratulationem Admodum Reuerendo Domino, D. M. Sigismvno Gregerowic, S. Th. Profes: Can: S. Floriani Scholastico Moschorouieni, Prouisori Contubernij Ziziniani; Dvm In Alma Academia Cracouensi Quaestionem de Sacramentis in Communi, ad disputandum proponeret: Praesidente Illustri & Admodum Reurendo Domino, D. M. Matthia Blossio Brvzinski, S. Th. Doctore & Profes: Facultatis Theologicae & S. Floriani Decano, Viro doctissimo, Expressvs. A M. Nicolao Svlikowski, Coll: Minore Ordini. Eloq. Prof: & in perpetuae obseruantiae monumentum. C. & D. Crac. in Offic: Andreae Petricouij. S. R. M. Typogr. A. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. berła i 4 wiersz. — Poczem wiersze. Na końcu: In encomium virtutis M. Blossii Bruziński (wiersz).

Dzikow. — Jagiell. — Ossol.

— *Corona Palladis. Virtute, Doctrina, morumq; integritate ornatissimo adolescenti, Thomae Sixto Leopold. Dum in Alma Academia Cracoviensi. solenni ritu Art. & Phil. Bacc. renunciatur.* Ann. D. M. DC. XXIX. (1629). die XI Oct. A Nicolao Svlikowski, Art. & Phil. Bacc. amoris & benevolentiae ergo cõtexta. Crac. Typis Matthie Andreouiensis, Anno Domini, 1629. w 4ce, k. tyt., k. 3 nlb.

Na treści składają się Ode, Gratulatio i Appellansus Pierius.

Jagiell. — Krasid. — Ossol.

— *Harmonia lyrica in felici Ill^m ac Rmi Dni D. Boguslai Boxae Radoszowski episcopi luceoriensis in sumam cathedram ingressu concinnata a nobilissima juventute studiosa collegii Bialae ducalis ex Acad. Cracov. assensu et voluntate benefica in litteras principis Alex. Ludovici Radziwili ab adm. R. D. Christophoro Wilski, officiali per universam Podlachiam canon. luceor. praeposito Bialensi deducti et erecti.* Crac. in officina Fr. Caesarii 1634. w 4ce, ark. D₄.

Ded: Luceoriensi capitulo... Nicolaus Sulikowski profess. rhetor. et dial. in coll. bialensi.

Po mowie Mikołaja Sulikowskiego następują wiersze: Al. Max. Niemiery, Jana Skiwskiego, Rom. Stobieckiego, Jana i Przem. Krakowów, Fr. i Baz. Szujskich, Melch. Radlinskiego, Wik. Wilskiego.

Hoppe 71. Bibl. Chreptowicza.

— *Honor Academiae In Gratulationem Excellenti Domino, D. Matthaeo Wołaszowic, Licentiam petendi in Doctoratum Philosophiae Et in artibus sumentis.* A Magnifico & Adm Rndo: Dno, Matthia Blosio, S. Th. D. & Professore, Procancellario Vniuersitatis Cracou. Decano S. Floriani, Cancell: Ac: Posn. &c. &c. In perpetui amoris pignus & obseruantiae Tesseram. A Nicolao Svlikowski Eiusdem Secundae Laureae Licen. Expressvs. Crac. Typis Matthiae Andreouiensis, Anno D. 1634. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb. (sygn. a— a₄).

Na odwr. berła i 2 wiersz, z podp. Faustus Russel, stud. dial. — Poczem: Ode. Krasid. — Ossol.

— *Piae Lacrymae Nullo vnquam fletu exsatiandae. In Funere Illustrissimi ac Reuerendissimi Domini, D. Iacobi Zadzik. Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae &c. Cancellarii Almae Academiae nostrae dignissimi, Fautorisque Optimi & Maximi Effvsae. A M. Nicolao Sulikowski Collega Minore Ordin. Eloquentiae Professore. Cracoviae. In Officina Typographica Francisci Caesarii, Anno Dni. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.*

Na odwr. herb smarłego i 4 wiersz. Na końcu: Impensis B. Nowodworski... Poczem na ost. karcie: berła Akad. w osobnej winiecie. — Całość wierszem.

Dzików — Jagiell. — Krasid. — Ossol.

— *Laetitia Poloniae in celeberrimis nuptiis Serenissimi ac Invictissimi Dni D. Vladislai IV Regis Poloniae, Magni Ducis Russ. Prus. Masoviae etc. Suecorum Goth. Vandalorum haeredit. Regis sponsi: et Serenissimae Principis et Dominae D. Ceciliae Renatae Archiducissae Austriae, Ducissae Burgundiae etc. Comitissae Tyroli Sponsae, ab illustri et nobili Inventute Academica ex Scholis Novodv. cum submissione animi et gratulatione promulgata.* Cracoviae ex officina Francisci Caesarii Anno 1607. 4ce, k. 10 nlb.

Na odwole tytułu Orzeł polski. Na pierśniach herb Wazów, w kolo województw i ziem polskich. — Pod tem 6 wierszy łac. podpisał Michał Kuropatwa. Wiersze na cześć nowo-zasłużonych pisali: Janusz Izydor z Ostroga Książę na Zasławiu, Stud. retoryki; Hieronim Adam z Granowa Sieniawski hr. na Szklowie syn Chorążęgo W. Kor.; Wojciech Jan hr. na Parysowie Paris Stud. retoryki; Mikołaj Gembiński Stud. retoryki; star. stawski; Jan z Dembian Dembiński syn Chorążęgo Krak. Stud. retoryki; Stefan z Radzanowa Niszczycki Dworzanian JKM. Stud. retoryki; Samuel Charłęski podkomorzycy Kijowski, Stud. retoryki; Jan Karol Kopeć Kasztelanie Nowogrocki Stud. retor.; Władysław Wojna Stud. retor.; Jerzy Białosor marszał. Upińskiego syn, Stud. retor.; Stanisław Laszowski Stud. retor.; Marcin Laszowski Stud. retor.; Dominian Kretkowski Stud. retor.; Krzesław z Kurozwęk Męciniński; Mikołaj ze Zmigroda Stadnicki; Jan Rakowski; Piotr Kretkowski; Wojciech z Kurozwęk Męciniński.

Na końcu powieszanie w imieniu Akad. krakowskiej napisał Mikołaj Sulikowski Magister NN. WW., filoz. D. i profesor wymowy. On też jest autorem całości. Zamoj.

— *Lavs Syperstes In Munere Parentali Magnifici Domini, Martiani à Chelm Chelmski Scibor Succamerarij Generalis Palatinatus Cracou. Wielicień. Bochnień. Ryczyuolien. Vstień. &c. Capitanei Aulici S. R. M. A M. Nicolao Svlikowski Coll. Minore Ordin. Eloquentiae Professore Gloriosae Memoriae. Liberalissimi Patroni Collegij Minoris Academici Consecrata. Cracoviae, In Officina Christophori Schedelij, S. R. M. Typog. A. D. 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.*

Na odwr. tyt. cytata ze św. Ambrożego, poczem Laus Superstos (proza). Jestto mowa imieniem profesorów. Nazywa Chelmskiego „bellator praestantissimus“ i wspomina o jego przygodach na Węgrzech, w wojnach z G. Adolsem etc.

Dzików — Jagiell. — Ossol. — Czartor. — Czetwert. — Przedz. — Uniw. lwow.

— *Leo Niszcziciorvm Pronvbvs. Cúm Illustris & Magnificus Dominus, D. Stephanvs De Radzanow Niszczycki, Vexillifer Terrae Belsensis, Aulicus S. R. Maiestatis, Auspicatissimo sibi sociaret Coniugio Lectissimam Virginem, Christianam Szyskovvska, Illustrissimi olim Domini Petri Szyskovvski, Castell: Voynic. Capitanei Varec: Filiam. Descriptvs In gratulationem celeberrimarum Nuptiarum.* A M. Nicolao Svlikovvski, Collega Maiore, Tylicianae Eloqu: Professore, Canonico ad Aedes S. Annae. Cracoviae, Apud Lucam Kupisz, S. R. M. Typographum. [Tytuł w prostokątnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 11. nlb.

Na odwr. tyt. i na k. 2 recto herby (z 4 wierszami) obu rodzin. — Cały panegiryk prozą. Dużo w nim genealogii Niszczyckich. — Stefan był wychowankiem Akad. Zam. i Jag. — Mik. Zebrzydowski był proavus panny młodej, stąd wzmianka o Kalwarji Zebrz. — Kończą pochwały i geneal. Szyszkowskich.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwows.

— *Lutnia Apollinowa na wesele Jegomości P. Marcina Zalaszwowskiego y Imci Panny Magdaleny Fiauzerówny podana przez Mikołaja Sulikowskiego nauk y filoz. bakałarza. w Krakowie,*

w Drukarni Macieja Andrzejowczyka Roku Pańskiego 1629. w 4ce, k. 4.

Na odwr. str. tyt. herb. Zalaszwowskich a pod nim 6. wier. łac. na pochwałę. Cały dziewostąb wierszem pol. ułożony.

Zamoj.

— *Manipulus Reuirescens Serenissimi ac Potentissimi Dni, D. Vladislai IV. Inuictis: Poloniae, Suetiae, Gothiae, Vandalorum Regis Haereditarii. Magni Ducis Lith: Rus: Prus: Mazouiae, Samogitiae, Liunoniae, &c. &c. Domini Clementissimi. Diuinâ gratiâ collectus & Coelitus delatus In Vrhem Cracouien: feliciter illatus. A M. Nicolao Svlikowski, Profes: Dial: Schol: Nouoduor: debitaie submissionis ergo oblatas. Cracoviae, In Officina Typograph: Martini Philipowski, Anno Domini. 1638. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.*

Druk kursywa. — Zawiera pochwały Wład. IV. Podnosi jego ofiarność przy budowie szkoły Nowodw.

Na k. ostatniej: Sub felicibus auspicijs Alberti Borovii Rectoris. — Impensis ex fundatione gener. Bartol. Nowodworski Equit. melit.

Akad. — Czetwert. — Dzików. — Jagiell. — Czartor. — Ossol. — Drezd. publ. — Bibl. nar. warsz.

— *Pogonia Virtutis suâ luce Natalium splendore celeberrima, Dvm Ilvstrissimvs Princeps, & Reuerendissimus Dominus Dñus. D. Casimirvs Florianvs Dvx in Klevan Czartoryski, Dei Gratiâ Episcopus Posnaniensis, Dei Opt: Max: auspicatissimâ Gratiâ, Regni Diuorum Tutelarium suffragijs, ad sanctissimi sui Nominis gloriam, Ecclesiae & Reipub. incolumitatem, Ciuiumq; vniuersorum salutem perpetuam; In Celeberrimo Concursu spectatorum solenni ritu LovicI 29. Ianuarij consecraretur. A M. Nicolao Svlikowski, S. Theol. Professore, in Acad: Crac. Canonico ad Aedes S. Annae, In Gratulationem amplissimi honoris descripta. Cracoviae, In Officinâ Francisci Caesarii, S. R. M. Typog. Anno 1651. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.*

Na odwr. tytułu Pogoń i 6 wiersz łac. W mowie pochwały Czartoryskich, Sam. Koreckiego, Wiśniowieckich. — Na końcu berła oraz dwuwiersz. — Impensis B. Nowodw.

Jagiell. — Krasid. — Ossol. — Uniw. lwows.

— Quaestio Theologica, De Merito Quod est Gratiae cooperantis effectus, ex I. Secundae S. Thomae Quaest. CXIV. desumpta. Per M. Nicolavm Svlikowski, S. Theol. Sententiarium & Professore, Can. S. Floriani. Prouisorem Contub. Ziziniani, In Generali solâ & vnicâ scholâ Regni Academia Cracoviensi. Cum Librum 3. Magistri Sententiarum. De Incarnatone Christi Domini. Ex occasione, V. Vnionem Verbi aliqua merita praecesserint ex Commentarijs ad mentem & sensum D. Thomae Angelici Doctoris explicandum assumeret, Publicè ad disputandum In Lectorio DD. Theologorum Proposita. Suo Concurrenti Admodum Reuerendo Domino D. Alberto Papencovio Vstiensi, Sac. Theol. Sentent. & Profess. Can. Eccles. Collegiatae S. Floriani Cancel. Siradien. vti Confratri perquam charo & dilecto ad oppugnandum Exhibita. Die 17 Iunij Hora 12. Cracoviae, Typis Viduae & Haeredum Francisci Caesarij, S. R. M. Typ. (1658). [Tytuł w ramce]. fol., k. nb. 2.

Na posątku teza dotycząca znaczenia Łaski.

Na końcu: Sub. ausp. Franc. Boliński (a więc r. 1658), Jagiell.

— Quaestio theologica de primario effectu Sacramentorum qui est gratia et secundo qui est character, ex Lib. 4to M. Sententiar. decerpta per M. Nicolaum Sulikowski S. Theologiae Sententiar. et professorem, Canonicum S. Floriani, provisorem Contub. Ziziniani. In generali sola et unica Schola Regni Academia Cracoviensi, cum librum 4tum M. Sententiarum de Sacramentis iuxta mentem S. Thomae Angelici Doctoris explicandum assumeret, publice ad disputandum in lectorio DD. Theologorum proposita Anno Dni 1658. Die 19 Norembr. Crac. in offic. Typographica viduae et haeredum Francisci Caesarij S. R. M. Typographi. fol., 2 k.

Objemuje Conclusiones. — Za rekt. Rolińskiego. Jag.

— Regvla Et Mensvra Bonae Volvntatis Volvntas Divina, Qvam Ex

Oraculis Sacrae Scripturae; Auctoritatibus Conciliorum, & praecipuorum Ecclesiae Doctorum sententiâ expressam, M. Nicolavm Sulikowski S. Th. Doct. Ecclesiae Colleg: S. Floriani Canonicus, luci publicae elucidandam exposuit: Dvm Pro loco inter S. Th. Doctores, eiusdemq; Almae Academiae Professores, obtinendo, In Collegio Serenissimi & Inuictissimi Vladislai Jagellonis, olim Regis Poloniae, & Magni Ducis Lithuaniae, nuncupato Maiore disputaret, Lectorio DD. Theologorum Die 28. Martij, Anno 1664. Cracoviae, In Officina apud Haeredes Stanisla Bertutowic. [Tytuł w prostokątnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 2 nb.

Na odwr. cyt. s. św. August. Poczem: Schema divinae voluntatis (sz 2 4 konklusje o Woli Bożej). — Na końcu berła i sub. ausp. Andr. Kucharski.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Spes Pvblica Poloniae, Post laetas & angustas Nuptias Serenissimorum Principvm Vladislai IV. Poloniae Et Sveciae Regis Potentissimi &c. &c. Et Lvdoicae Mariae Gonzagae, Poloniae Et Sveciae Reginae, Cliuiaae, Niuerniae Ducis; Principis Mantuae, & Montisferrati. &c. &c. In primò supremae Maiestatis aditu, & celeberrimâ inauguratione, Debitâ & officiosâ veneratione Scripta A M. Nicolao Svlikowski, Collegâ Maiore, Tylie: Eloq: Professore Ecclesiae S. Annae Canonico. Cracoviae, In Officina Viduae, & Haeredum Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M. DC. XL. VI. (1646). fol., k. tyt. i str. 22.

Na odwr. cyt. s. pan. Maxim. et Const. — Poczem panegyryk prozą z pochwałami dla nowożeńców. Wychwała ojca nowożeńców Karola, matkę Katarzynę i Ludw. XIII.

Na końcu pod herbem Akad. Sumptibus ex fundatione Barthol. Nowodvorski sub felicibus auspicijs D. Laur. Smieszkowic Rectoris.

Jagiell. — Krasieński — Ossol.

— Themis Sacra Excellmō ac Rndo Domino D. M. Iacobo Piotrowicki, Decano Omnium Sanctorum, & S. Floriani, Canonico Eccles. Colleg. Prouisori Scholarum Nouoduors, felicissimè aus-

picanti Professionem Theolog. in Alma Acad. Cracouieñ. ad gratulationem producta. A M. Nicolao Svlikowski, Coll. Minore, Ordinario Eloquent: Professore obseruantiae & pietatis ergò Consecrata. Cracoviae. In Officina Typographica Francisci Caesarij, Anno D. 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nb.

Na odwr. tyt. berła i dwuwiersz, poczem oda. Na końcu dwuwiersz pt. Dedicatorium.

Akad. — Dzików. — Jagiell. — Ossol.

— Tvrris Davidica. Ex qua mille Clypei pendent Cant. 4. Ad defensio-nem Ecclesiae Catholicae, In Gratvlationem. Admodum Rndo Dño, Domino M. Iacobo Vitellio Sac: Theol: Profes: Can: S. Floriani. Prouis: Coll: Vladisl. Dvm In Almâ Academiâ Crac: Quaestio-nem Theologicam, de Certitudine Infallibili Scripturae Canonicae ad disputandum publicè proponeret. Praesidente Illustri et Adm: R. Dno, Domino M. Adamo Opatovio Sac: Theol: Doct: & Prof. Can: Crac: Viro doctissimo, Erecta. A M. Nicolao Svlikowski, Seniore Contub: Jagel: et in perpetuę obseruantię ergà suum Praeceptorem Monumentum. C. & D. Cracoviae, In Officina Valeriani Piątkowski. (1641). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nb.

Wiersz. — Na końcu: Sub ausp. Jacobi Ustiensi, a na osobnej karcie berła Akademii oraz na drugiej stronie obelisk (drzeworyt niesłychanie zużyty).

Czart. — Jag. — Ossol.

— ob. Bieżanowski Stan. (1658) — Castelli Daniel M. (Imago virtutum 1670) Certamen (1616) — Dropeczyński Blasius (Syncharma 1664) — Goliński G. (1628) — Gostumiowski Jan (1666) — Grabianowski Andrzej (1643) — Jodłowski Stanisław (1642) — Mazowski S. L. (1645) — Niszczeycki Stephianus (Lechopoedia 1638) — Papużyński Joannes Casim. (1642) — Radomius Thomas (1640) — Radoszewski Bogus. (Harmonia 1654) — Smiałkowic Stanisław (In logicam 1624) — Tarzymięski Jerzy — Zadzik Jak. (Navis 1636).

Batowski Niektóre rękop. Bibl. Ossol. str. 11. — Muczowski Statuta 295. 340. — Juszyá. Dykcyon II — Leniek Książka

pamiętk. 1888 II. str. 41. — Wisłock Katalog ręk. str. LXIX.

Sulima Marcin ob. Actus (1785) — (1785) — Gilibert E. (Exercitium 1660). SULIMIRSKI. Mowa IMei Pana Sulimirskiego Sędzięgo i Dyrektora Woysk Koronnych miana na Kommissyi Radomskiej. Anno 1717. folio, 1 ark.

Warsz. Uniw.

SULIŃSKI Adam. Hymeneusz Albo Wyszowanie Aktu Weselnego Wielmożnemu Jego Mości Panu Panu Jerzemu Jakobowi Szwerinowi Na Gentylizkach Pokojowemu Dworzaninowi J. K. M. Y Jaśnie Oświeconey Jey Mości Paniey Euphrozynie Sangvskowney Szwerinowey Xięźnie na Kowlu Przez Adama Svlińskiego Oratora Akademiey Wilenskiey Societatis Jesv Pokornie ofiarowany W Wilnie Roku P. 1644. fol., k. nb. 4.

Na odwrocie całą stronice zajmuje sztych przedstawiający Apollina z lutnią i szarfą oraz osobę w wieńcu trzymającą w jednej ręce pochodnię, w drugiej tarczę z herbami Sanguszków i Szwerynów. — U dołu podpis: Con. Götke sculp. Vilnae.

Zaczyna: Przedmowa do Wielmożnego Jego Mości Pana Szwerina I Jaśnie Oświeconey Jey Mości Pani Euphrozyny Sangvskowney Xięźny na Kowlu; — poczem wiersz pt. Himeneusz. Na tyt. karcie egz. pozn. dopisek iż: „Antor Gregorius Blonski S. J.“

Tworzy całość z niżej opisanym: Plausus. Bibl. T. P. N. pozn. — Uniw. wil.

— Plausus Epithalamievs Inter Nuptias Perillustris (ten wyraz później wdrukowany) Magnifici ac Generosi Domini D. Georgii Jacobi Szweryn In Gentylizki Cubicularij Aulici S. R. Maiestatis Ac Illustrissimae Dominae D. Euphrosinae Sangvskowna Ducis a Kowel Celebratus Et ex publicae laetitiae voto Iisdem dignissimis sponsis Ab Adamo Svliński Equite Polono In Alma Academia Vilnen: Societatis Ieso Eloquentiae Auditore Dedicatus. folio, k. nb. 6 (sygn. A—C).

Na odwrocie karty tytułowej rycina herbów oblubieńców oraz dwóch figur, przedstawiających Apollina z cytrą i Minerwę. W egz. poznań. współczesny dopisek: Solutae autor Casimirus Kojalowicz, ver-suum Stephan Zalewka (?) S. J.

Bibl. pozn. T. P. N. — Uniw. wil.

Sulisławski obraz ob. Morze (1738) — Szule Antoni (Światło sławne 1676).

Sulissowski **Mikołaj** ob. Carmina. (Sulistrowscy). Sprawa JWW. Brygidy z Łapaciskich Szambellanowej Dworu Polskiego Matki z dokładem Opiekunów, Józefa Syna Sulistrowskich przeciwko JW. Klarze z Platerów Koniuszynie W. X. Litt: Matce, Ludwikowi Synowi, Teressie, Brygidzie Córkom, Koniuszycowi i Koniuszankom Litewskim Alexandrowiczom z dokładem Opiekunów. (1798). fol., k. 9 nlb. Uniw. Wil.

SULISTROWSKI **X.** rektor Zadziski, S. Jesu. Kazanie w Mołodeczny 12 Octob. 1751. w dobrach Ogińskiego na introdukcją Obrazu p. t. Opieki Najśw. Panny.

Tę wiadomość podaną w Kuryerze pols. 1754. N. 788. miał na myśli Brown str. 387. podając: Solytrowski Rektor w Zadziskach Kazanie przy wprowadzeniu obrazu. — Nie ma śladu, aby kazanie to było kiedykolwiek drukowane.

SULISTROWSKI **Alojzy** († 1796). Odpowiedź ze strony JJ. WW... y Ciechanowskiego przeciwko kredytorom zeszłego JW. Brzostowskiego podskarbiego W. a pretensorom do JW. Brzostowskiej podskarbiniey... (1790). fol., k. 14. Zieliński.

— Wykład sprawy JJ. WW. JJ. PP... pisarza WW. Lit. y Józefa Ciechanowskiego generała-majora woysk W. X. twa Lit. kawalerów orderu S. Stanisława. Tak z JW. Kazimierą z Ogińskich Brzostowską podskarbiną Wielką W. X. Lit. jako też z jey pretensorami (1790). fol., k. 2. Zieliński.

— Supplement Explicacyi Sulistrowskiego przeciwko Powtórny Pismom XX. Karmelitów. fol. k. 3.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Najiasniejszy Królu Panie Moy Miłościwy, y Prześwietna Rado Nieustająca. fol., k. 5.

Podanie do Króla objaśniające sprawę własną z Xiężmi Karmelitami Głębockimi. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Ostrzeżenie Dla sprawy Ur. Aloizego Sulistrowskiego Porucznika w Woysku naszym Lit: z W. Andrzej-

iem Ziękowiczem Kasztelanem Smoleń: względem wyznaczoney Die 9. praesentium w teyże Sprawie Kommissyi. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Naznaczenie Komisyi do Rozsądzienia sprawy UU. Aloizego y Antoniny z Oskirków Sulistrowskich Poruczników w Woysku Litewskim Mażaków (sic) z U. Janem Steckim Starostą Sądowym Owruckim w pretensjach successyi y melioracji posagu. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Raport Radzie Narodowej przysłany przez obywatelów Alojzego Sulistrowskiego i Józefa Kociella, pełnom. Rady. Datowany d. 21 Czerwca z Wilna 1794 r. folio, k. 1. Krasiński.

— Stan sprawy WW. JP. Alojzego i Antoniny z Oskirków Sulistrowskich Poruczników Petyhorskich Woysk W. X. Lit. Mażonków z JW. JP. Teodorem Niezabitowskim Kasztelanem Nowogrodzkim, Debitorem, a J. OO. Xiążętami Karolem Wdą, Hieroninem Wojewodzicem Wileń: Mikołajem Kraycz. W. X. L. Tutorem Radziwiłami, Dóbr Iwana Dziedzicami. folio, 1 ark.

Jagiell.

— Stan sprawy konwentu Głębockiego Karmelitów bosych z Sulistrowskimi zachodzący. ...w miesiącu maiu 1777. fol. Uniw. wil.

— Replika w Sprawie WJP. Alojzego Sulistrowskiego Porucznika Husar. W. X. Lit. z WW. JX. X. Karmelitami Bosemi Konwentu Głębockiego. (1776). folio, ark. 2. Jag.

— Replika ze strony JX. X. Karmelitów Bosych Konwentu Głębockiego, przeciwko WJP. Alojzemu Sulistrowskiemu. folio, k. 5.

Jagiell.

— ob. Chomińscy (Sprawa 1786) — Komar Ant. (Sprawa) — Morykoni Bened. (Sprawa) — Rada (1794) — Rapport (1794) — Sapieha Jan Fryd. **Sulistrowski** **Andrzej** ob. Zygmunt III. (List).

Sulistrowski **Antoni** ob. Ryczewski Wawrz. (1768).

SULISTROWSKI **Jan** porucznik. Użalenie na P. W. Imci Pana Podkancelerzego W. X. Litew. folio., k. 2.

Kupił starostwo Orszańskie za 2000 dak. a podkancel. nie przyjął od sprzedawcy Józefowicza rezygnacyi ze starostwa. Czy przeciw Joach. Chreptowiczowi? Warsz. Uniw.

SULISTROWSKI **Józef**. Wyście Nayiasniejszego Króla Imci. Polskiego Stanisława. I. z Oblężenia Miasta Gdańska Roku 1734. Dnia 27. Czerwca Aż do Kwidzina przez Iozefa Sulistrowskiego, Rezydenta ad Latus Regium Powiatu Oszmianskiego wierszem Polskim opisane Na pokazanie swiatu Naypotężniejszey Protekcyi Boskiej fundamentow, y Iego świętey Opatrzności nad Człowiekiem ugruntowanie, Od czytelnika, wprawdzie uwagi y politowaniai godne. Temuż Nayiasniejszemu Królowi. Imci, Za Trybut wiernego Podanstwa od Autora Ofiarowane. Drukiem M. Bazylego z Korwinow Kwasowskiego, Tegoz Nayias: K. I. M. wiernego poddanego Wydrukowane. (1734). w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 59.

Dedykcyja: Nayiasn. Królu Panie a Panie... (na 3 stronach). Tu tłumaczy, jak go głęboko sprawa Stanisława obeszała i że chce nie wygzcercytowany in arte apoll. z instynktu wiersze napisał. — Na str. 4 wiersz „Do Czytelnika“.

Poczem od k. A właściwy premat. Opisuje swoje i królewskie ujęcie z Gdańska. Uszli w przebraniu przy pomocy posła franc. Bat którym płynęli, uwiązł w błocie. Przewodnik był darniem. Towarzyszył im gen. Szteinflik. Wysłano za nimi mandat, polecający ich łąpać i pogoń kozaków. Różne przygody, jakie król przechodził nim się do Kwidzyna dostał 3 lipca. Chwali bardzo na końcu Szteinflika.

Miejsce druku niepodane, może Wilno? Brückner Dzieje lit. I. 373.

Horodcc. — Krasiński. — Ossol. — Wileńs. Uniw.

Sulistrowski **Krzysztof** (I) ob. Mit-han Stan. Jan (1629).

SULISTROWSKI **Krzysztof** (II), marsz. gen. Konfed. W. X. Lit. Manifest y Remanifest Krzysztofa Sulistrowskiego. Na Manifest niedawno wydany z jawną y nienagrodzoną krzywdą sprawiedliwych Ojczyzny synów wiernych Augusta II Pana naszego Miłościwego

poddanych nietylko polskiemu ale całemu światu podany. Anno Dni 1716. folio, k. nlb. 5.

Wymierzone przećiw „Manifestowi“ L. Pocięja (1716), o którym ob. tom XXIV, 382. Warsz. Uniw. — Wil. Uniw.

(**Sulistrowski** **Krzysztof**). List Szlachcicá Polskiego, do swego Konfident-w Litwie mieszkáiącego, z pod Wárszawy; dájąc swoje zdánie o Mánifestie, czyli Remánifestie Jáśnie Wielmożnego Imci Pána Sulistrowskiego Chorążego Oszmiańskiego Marszałka Konfederacyi W. X. Lit: przećiwko Mánifestowi nie dawno wydánemu Jáśnie Wiel: Jmci Pána Poćieia Kásztelaná Wileńskiego, Hetmána Wielkiego W. X. Lit: pisany Anno 1716. Mieśiącá Octobrá, VI. Dniá. fol., str. 34 i k. 1 nlb.

Autor mówi, że zaczął prowadzić korespondencję z owym Konfidentem jeszcze za czasu Jana III. Czytał u siebie na wsi manifest Pocięja, hetm. W., który mu się nader podobał. Potem dostarczono mu remanifest Sulistrowskiego ale ten uznaje za paszkwil. Cytuje go tu obszernie, rozbiiera i odpiera. — Autor Listu jest zwolennikiem Augusta II.

Na końcu dodane Post Scriptum, dotyczące podpisania Manifestu Sulistrowskiego „imieniem konsyliarzów całej Prowincyi“. Mówi, że do ułożenia Manifestu przyczyniły się damy, stąd nie dziw, że łacina kądzielná.

Autorem tego listu jest niewątpliwie ktoś z otoczenia Ludw. Pocięja, jeśli nie on sam. Bran. — Jag. — Ossol.

— Objáśnienie Pretensyi Sukcesorow Pana Krzysztoffa Sulistrowskiego Chorążego Oszmiańskiego niegdys Marszałka Konfederacyi W. X. Lit. (B. r., ale po r. 1736). fol., k. 1.

Sukcesorowie jego domagają się wypłaty ekspensów na cele konfederacji z r. 1717. Akad.

SULISTROWSKI **Tadeusz**. Applauz Wielmożnemu Imci Jozefowi Sulistrowskiemu marszałkowi powiatu Oszmiańskiego, po odprawionym dawniey słubowym akcie z Wielmożną Jeymością panną Heleną Poniatowską czesznikówną mscisławską przy terażnieyszych jeyże przenosinach od Tadeusza Sulistrowskiego starościca Izyckiego z prawdziwey braterskiej miłości uczyniony

y ofiarowany. Roku pań: dnia 6 miesiąca października. W Wilnie w drukarni I. K. Mei WW. XX. Franciszkanów. w 4ce, k. 8. Tyszk. w Cz. Dw.

— Sława prześwietnego domu Poniatowskich przy solennym przenośiu akcie Wielmożney Jeymci Pani z Poniatowskich Heleny Sulistrowskiej marszałkowej powiatu Oszmiańskiego, przez tegoż samego autora rytmem polskim przełożona, też przełożenie ze wszelkiej unizoności należytości jeyże ofiarowane. W Wilnie w drukarni I. K. Mei WW. XX. Franciszkanów. w 4ce, k. 8. nlb. Obadwa razem wydane.

Tyszk. w Czer. Dw.

— Sprawa WJP: Tadeusza Sulistrowskiego Woyskow: Powiatu Oszmiańskiego. z WW. JPP. Marianną z Kozłowskich Matką i iey Potomstwem Sulistrowskimi Woyską i Woyskowiezem Oszmiań: niemniej Franciszkim i Konstancją z Łapkowskich Pietraszkami Komorn: Mińskimi. (1798). fol., k. 10 nlb.

Dop.: M. Zaleski.

Uniw. Wil.

— ob. Kamaldulowie.

Suliszewski Wojciech ob. Pawłowicz Ad. (1693).

Sulkowscy ob. Raab Donat (Neopometum 1752; tu ich genealogia) — Szembek Aleks. (Manifest 1787) — Wappenbuch (1768).

Genealogię i życiorysy książąt Sulkowskich dał Żychliński w Złotej Księdze tom IV — Karwowski Kronika Leszna 1877 — Archiwum Sulkowskich znajduje się dzisiaj w bibl. pozn. T. P. N., o czem ob. dzieło „Bibl. Polskie 1929“ str. 68, oraz Morawski w Sprawozd. Akad. 1910.

Sulkowski ordynacja (ustanow. r. 1775, erygowana 1776 i 1783). Ordynacji Sulkowskiej Ustawy. B. m. dr. (Warszawa 1776). folio, k. 6 (sygn. C₂).

Ob. t. XXII, 421 str. — Przedruk w niżej opisanej broszurze „Reflexy“ Akad. — Toż:... 1783. fol.

Druku takiego nie znam, ale powołują się na niego niżej opisane „Reflexy“ na str. 6. — Ma to być „powtórne wydanie“. Przedruk w broszurze „Reflexy“.

— Reflexy Nad Ordynacją Sulkowskich, y nad Prawem Sukcedowania w Oneyże. fol., str. 54.

Jestto memoriał podzielony na 16 paragrafów z dodanemi annexami (od lit. A—J). — Memoriał ten jest niesłychanie ostrą krytyką działalności Ordynata Aug. Sulkowskiego. Pisany jest po jego śmierci, a więc po r. 1786. Książę August obdłużył nie tylko dobra ordynacyjne, ale i dobra braci Antoniego i śp. Aleksandra. Niema więc z czego płacić legitym i pensji zastrzeżonych w ustawie ordynacyjnej (np. pensji dla Józefa Sulkowskiego).

Między pokrzywdzonymi przez działalność Ks. Augusta wymieniony jest głównie Ks. Franciszek Sulkowski, brat młodzaj i jego dzieci. Toteż broszura niniejsza, wyszła niewątpliwie z jego inicjatywy, jakkolwiek pisał ją jakiś zawodowy palestrant.

W par. 15 poruszona sprawa prześladowań komisarsa ordynacji majora Zugehōra, zastępującego interesy ks. Franciszka Sulkowskiego. Antoni Sulk. wystraszył go z kraju. — Ob. pod Zugehōr.

W aneksach podany stan majątkowy ordynacji, konstytucja Sejmu z r. 1775, ustawa ord. z r. 1776, ustawa ord. z r. 1785, tekst przystąpienia do ordynacji Aleks. i Ant. Sulkowskich (r. 1776 i 1783), ekscerpta z listów Franc. Sulk. i intercyza Antoniego. Jag.

— Reflexy Nad Reflexyami Przez Xiążęcia Franciszka Sulkowskiego Nad Ordynacją Sulkowskich in Publicum wydanemi, y nad Prawem Sukcedowania w Oneyże. folio, k. nlb. 9.

Odpowiedź ze strony Antoniego Sulk.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Dozwolenie Zrobienia Ordynacji Wielmożnemu (sic) i urodzonym Xiążętom Sulkowskim (Projekt do prawa 1775). fol., k. 1 (p. fr.)

Ob. Sulkowski August.

Bibl. pozn. T. P. N. — Branic.

— Catalogus der zu Lissa zu veräussernden zur Fürstl. von Sulkowskischen Majorats-Nachlassenschaft gehörigen Bibliothek. Lissa 1798. w 8ce, 214 stron.

— Ob. Hartman M. (1790) — Leszno — Ordynacja (tom XXII, 421) — Sulkowski Aleks. — Sulkowski Antoni — Sulkowski August.

Meleń Ordynacje w dawnej Polsce 1929 str. 15 (nie uwzględnił powyżej opisanych druków). — Sprawa ordynacji rydzyskiej i fundacji Sulkowskich. Lwów 1914.

Sulkowska Maria ob. Wenda Wal. (Corona 1717).

Sulkowska Teresa ob. Haydeck Franc. (1765).

SULKOWSKI Aleksander Józef (ur. 1695 † 1762). Des Hochgebohrnen Grafen und Herrn Herrn Alexander Joseph von Gottes Gnaden des Heil. Röm. Reichs von Sulkow Sulkowski Auch zu Lissa in Groß-Pohlen Grafen, auf Zduny, Smiegel, Kobylin, Mieyska Gorka, Reissen, Włoszakowice, Wijewo, Baszkowo etc. etc. Erb-Herr, Ihro Königl. Maytt. in Pohlen und Churfürstl. Durchl. zu Sachsen Cabinets-Ministre und General von der Infanterie, des Groß-Hertzogthumbs Litthauen Hoff Jäger Meister wie auch zu Odelanow (sic), Nowydwor, Sokolniki und Piasieczna Starosta und des Pohlischen weissen Adlers, des Russischen St. Andreae, und des Sächsischen St. Henrici Ordens Ritter. Stadt Ordnung welche auf diejenige so Herr Boguslaus Graf von der Lissa Anno 1637. herausgegeben, sich gründet. Und mit einigen Puncten, zum Besten der Stadt vermehret, auch von Seiner Hoch Reichs Gräflichen Excellenz Unter Dero eigenhändiger Unterschrift, und vorgedruckten Insiegel bekräftiget worden Schloss Reissen den 28. September Anno 1738. In der Hoch-Gräflichen Stadt Lissa Gedruckt bey Michael Lorentz Pressern. folio, k. 18 nlb. (sygn. J.). Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

(Sulkowski Aleks. Józef). Zuverlässige Lebensbeschreibung des verstorbenen königl. poln. und churfürstl. sächsischen ersten Ministers, Heinrich des H. R. R. Grafen von Brühl. Und des gleichfals verstorbenen königl. pohln. und churfürst. sächsischen Cabinets Ministers Alexander Joseph des H. R. R. Fürsten von Sulkowski. Frankfurt und Leipzig, 1766, bei Gottfr. Mayer. w 8ce, kart 8, str. 160 i dwie arkuszowe genealogie.

Od str. 141: Lebensbeschreibung des Alex. Joseph Sulkowski Herzog zu Bielitz, Grafen zu Lissa. Wywodni go od Solikowskich z Polski. Jagiell. — Raczyńs.

— Krotka a pewna Relacja o podietem poymaniu książęcia Sulikowskie-

go w Polsscie od krol. pruskiego Woyska dnia 6 Marca 1759. (B. m. dr.) w 4ce, str. 3.

Pisane ohydą polszczyzną o pojmaniu Xcia z powodu że zamyślał fundować regiment i przez syna swego Franciszka woluntaryusza w służbie rosyjskiej Moskwie ofiarować. — O tem pojmaniu ob. Żychliński Złota ks. IV. 315. Jagiell.

— Primitiae literiae (1735) ob. Sulkowski Aleksander i August.

— ob. Calendarium — Kraszewski Ant. Józ. Daniel (1752) — Pöllnitz (Saxe) — Raab D. (Neopometum 1752) — Sarnowski Jan Józef (Corona 1774) — Sewerynowicz Jan Chr. (Suppetiae) — Sieniński Stanisław (Chwała 1740) — Venda Valent. (Honor cum Gloria).

Istnieje jakaś broszura niem. z r. 1738 z okazji jego wjazdu do Leszna (które te dobra zakupił po Stan. Lessza.); Żychliński Złota Księga IV. 310. prytacza wyjątek z niej.

Był synem Stan. Sulkowskiego, burgrabiego Krak., a w rzeczywistości naturalnym synem Augusta II.

Żychliński j. w. IV. 310. (podaje biografją i listy jego). — Konopczyński Polska w czasie wojny II — Philipp Al. Sulk. und Brühl 1920 — Askenazy Napoleon i Polska II. 269. — Estr. Bibl. IV. 490 — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI Aleksander, syn Aleks. Józefa, starosta odolanicki i gen. lieutenant (1731 † 1786). Actum in Curia Regia Varsaviensi, Die Vigesima Prima Mensis Octobris, Anno Domini Millesimo Septingentesimo Octuagesimo Sexto. (Akt przystąpienia Ks. Aleksandra Sulkowskiego do Ordynacji Sulkowskich, ufundowanej na Rydzynie przez starszego brata Ks. Augusta Sulkowskiego). fol., k. 1.

Ob. wyżej pod Sulk. ordynacja.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Ob. Sulkowski August.

Żychliński Złota Księga IV. 330.

SULKOWSKI Aleksander i SULKOWSKI August, synowie Aleksandra Józefa. Augusti de Sulkowski S. R. J. Comitibus Oratoris S. R. J. Comitis Sulkowski S. R. J. Comitis Oratoris Primitiae literarum perpetuo dicatae... ad aras desideratissimi sui parentis; Illustr. Excellentissimi Domini, Domini Josephi Alexandri, S.

R. J. Comitibus de Sulkowski Curiae M. D. L. Venatoris &c. &c. inter salutaria vota, filiali obsequio celebratae anno eX qVo De Vs prIMiTIas CelebraVJt saLVtIs (1735). Dresdae, Io Conradi Stoessellii, tip. aul. vidua impressit. folio, 2 arkusze.

Freitag Analecta literaria 1760 str. 923 pisze: Pisemko to nader rzadkie było kosztem młodych hrabiów wydane i między najznakomitszych mełłów rozdane. Tytuł dzieła ozdabia miedzioryt młodych hrabiów. Z tych jeden na ubrania Minerwy, drugi Bellony siedzą przy ołtarzu. Mieści w sobie ustępy w języku łacińskim, francuskim, niemieckim i polskim pisane. Wszystkie te mowy na cześć króla i królowej polskiej miane były w różnych czasach i w rozmaitych okolicznościach.

SULKOWSKI Antoni syn Alex. Józefa, poseł sejmowy, potem wojew. gnieźn. wreszcie kanclerz kon. targ. (1735†1796). Akt przystąpienia do ordynacji Sułkowskiej. Ja Antoni Xże Sułkowski Woiewoda gnieźn. ord. orla B. S. Jędrzeja S. Aleksandra Newskiego i S. Stanisława Kawaler do tej ordynacji przystępuję y dobra moie, daruję, rezygnuję etc. Dan w Warszawie 11 marca 1783. fol., kart 2.

— Beitrüts Acte zur Sułkowski-schen Ordination. Ich Anton Fürst Sułkowski Woywod von Gnesen... fol., k. 2.

Ob. wyżej: Sułk. ordynacja (Reflexye).

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Dokumenta w sprawie JO. Antoniego Ordynata Sułkowskiego Woiewody Kaliskiego, Przeciwno JO. Eleonorze z Cetnerów niegdy JO. Aleksandra Xcia Ordynata Sułkowskiego, Starosty Odolanowskiego wdowie, względem pensyi należycie przez nią zachodzącej służące. B. m. i. r. dr. (1789). fol., kart 1.

Śafo o intercyse ślubną 400000 złotych i dział majątku między braćmi Aleksandrem i Augustem Sułkowskimi na sumę dwa miliony złotych.

W r. 1772. dzielił się Aleksander Sułkowski i August Sułkowski Wojewoda Gnieźnieński.

Jagiell.

— Gesinde Ordnung vor die Stadt Lissa. 1781. den 1. August. — Wir Antonius des Heiligen Römischen Reichs Fürst Sułkowski, Woywoda von Gne-

sen, Graf und Erbherr zu Lissa, etc. etc. (Pod tekstem:) Gegeben auf Unserm Schloß Lissa in Groß-Polen, den 1. August, 1784. fol., str. 8.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Głos... na sessyi 6 maja 1773. fol. k. 2.

Czart. — Uniw. wil.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiązęcia JMCI Antoniego Sułkowskiego Posła Łomżyńskiego Generała Lieutenanta Woysk Koronnych, na Sessyi 27 Września 1773 Miany. fol., k. 2.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad. — Krasn.

— Głos J.O. Xiązęcia Jegomości Antoniego Sułkowskiego Posła Woiewodztwa Mazowieckiego z Ziemi Łomżyńskiej Miany w Przesławnej Delegacji Traktatowej Dnia 4. Maia 1774. w 4ce, k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Ossol.

— Głos I. O. X. Sułkowskiego posła wojew. Mazowieckiego z ziemi Łomżyńskiej miany w przeświat. Delegacji Traktatowej d. 11 Maia r. 1774. w 4ce, k. nlb. 2.

Czart. — Krasn. — Uniw. wil.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiązęcia Jegomości Antoniego Sułkowskiego Posła Łomżyńskiego, Miany Na Delegacji Traktatowej Dnia 1. Grudnia Roku 1774. w 4ce, k. nlb. 2.

Pochwały króla i Ant. Czwartęńskiego.

Proponuje aby królowi dano cztery starostwa.

T. P. N. w Poznaniu. — Jag.

— Głos J. O. X. IMci Sułkowskiego Wojewody Gnieźnieńskiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 6 Miesiąca Listopada 1778. Miany. u P. Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey mieszkającego na Świętojańskiej ulicy blisko Zamku. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Czart.

— Mowa J. O. Xiązęcia Jmci Antoniego Sułkowskiego Generała Lieutenanta w Woysku Koronnym, Posła z Ziemi Łomżyńskiej na Seymie. Dnia 11 Maia Roku 1773. miana. fol., k. 2.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad. — Bran. —

Kras. — Czart.

— Note..Grodno 1793 Roku 23 Czerwca. folio, str. 4.

O notach jego wysyłanych do Sieversa i Buchholtza ob. pod temi nazwiskami oraz pod: Noty rózne (w t. XXII). Ossol.

— Note i Tłumaczenie Noty odpowiedney na notę podaną od JP. de Buchholtz Posła nadwyzczaynego i Pełnomocnego Nayiasniejszego Krola Imci Pruskiego. Grodno Roku 1793. 23. Czerwca. fol., str. 1.

Ossol.

— Nota Grodno Roku 1793. 8 Lipca. fol. k. 1.

Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Rossyiskiego i nota odpowiednia JW. Ambassadorsa Rossyiskiego. Grodno Roku 1793 27. Lipca. folio, k. 1.

Ossol.

— Nota do JW. Pana de Buchholtz Posła Pruskiego, i odpowiedź JW. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Grodno Roku 1793. 31 Lipca. fol. k. 1.

Ossol.

— Nota do JW. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Oraz odpowiedź JM. P. de Buchholtz Posła Pruskiego. Grodno Roku 1793 7 Aug. fol., k. 1.

Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Rossyisk. Dan w Grodnie D. 7 Augusta 1793. folio, k. 1.

Ossol.

— Tłumaczenie. Nota do JP. de Buchholtz Posła Pruskiego. Nota odpowiednia JWP. Buchholtz Posła Pruskiego Grodno R. 1793 7 Sierpnia. folio, k. 1.

Ossol.

— Nota do JW. Ambassadorsa Ross. względem ewakuacyi Woyska. Odpowiedź na też notę JW. Ambassadorsa Rossyi. Grodno 1763. 22 sierpnia. fol., 1 k.

Ossol.

— Nota. Grodno R. 1793 16 Września. folio, k. 1.

Ossol.

— Tłumaczenie. Nota, w Grodnie dnia 19 września 1793. (Podpisani: A. Xże Ord. Sułkowski kanclerz Wielki Koronny, Kazimierz hrabia Plater podkanclerzy Litewski). folio, k. 1.

Żądanie restitucyi szwadronu kawalerii, artylerii i amunicyi z Częstochowy i transportu armat zabranych przez wojska pruskie przy wejściu na grunt Rzpltey.

Ossol. — Zieliński.

— Nota. Grodno R. 1793. 26 Września. folio, k. 1.

Ossol.

— Note... Antoine prince Sułkowski Grand chancelier de la couronne. Grodno 30 septembre 1793. fol., k. 1. Bran.

— Obwieszczenie. (U dołu tekstu): Dan w Lesznie, Dnia 15. Miesiąca Grudnia, 1789. Roku. fol., k. 1.

Dotyczy Konwiktu dla 12 osób młodzieży szlacheckiej w Rydzynie, erygowanego od śp. Xiązęcia Woiewody Poznańskiego (Augusta), Fundatora Ordynacji Rydzyskiej. T. P. N. w Poznaniu.

— Obwieszczenie. Avertissement. (Tekst polski i niemiecki obok siebie w dwóch kolumnach. U dołu polskiego tekstu:) Dan w Lesznie, Dnia 15. Miesiąca Grudnia, 1789 Roku. fol., k. 2.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Obwieszczenie:] JJ. OO. JJ. WW. Wielmożni Panowie Bracia i Dobrodzieci fol., k. 1.

Obwieszczenie do Obywatelstwa, iż konwikt w Rydzynie w stanie dawnym utrzymany będzie. Pod tekstem: Dan d. 20 Października (!) 1786. — Danysa Studja str. 361.

T. P. N. w Poznaniu.

— Odpowiedź Antoniego Xcia Sułkowskiego Kanclerza W. Kor. i Kazimierza Hrobi Platara podkanclerzego W. X. Lit. na Notę pod dniem 28 Czerwca 1793 przez De. Sivers Ambassadorsa i de Buchholtz. fol., k. 1.

Ossol.

— Progetto. (Zaczyna się:) Desiderando S. A. il Signor Antonio Duca di Bielitz della Slesia Superiore Sułkowski Conte Regnante di Leszno Principe del Sacro Romano Impero etc. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Instrukcyi Do Którey się Rada na Potym Stosować ma Podług Myśli Xiązęcia Antoniego Sułkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego do Łaski Podany. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Reflexye Nad Projektem Dobra Jeznickie rozrządzaącym przez J. O. Xiązęcia Sułkowskiego Posła Ziemi Łomżyńskiej, dnia 7. Februarii 1774 podane. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu. — Akad.

— Hochfürstliches Reglement dessen was in Zukunft bey dem Gesuch des Meisterrechts von Zünften und Zechen in Lissa beobachtet und vermieden werden soll. Lissa, gedruckt bey Samuel Gottlieb Presser, dem ältern. fol., str. 8.

Zaczyna się: Wir Antonius Sułkowski, des H. Röm. Reichs Fürst, Woywode von

Gnesen, Graf und Erbherr zu Lissa etc etc. Gegeben auf Unserm Schloss zu Lissa den 14 August 1779.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Rozporządzenie:] Antoni Xiążę Sulkowski, Hrabia na Lesznie, Woiewoda Gnieźnieński, Najjaśniejszego Cesarza JMci Konsyliarz Stanów y Podkomorzy Aktualny, Konsyliarz Rady Nieustającej, Generał Lientenant Woysk Koronnych, Starosta Kupiski, na Zabornowie, Strzyżewicach, Lasosicach(!) Gronowie y Leszczynku Dziedzic, Orderu Orła Białego y S. Stanisława, S. Jędrzeja, S. Alexandra-Newskiego Kawaler. Z niemalą Dotkliwością od Obywatelów Miast y Wsiow moich Dziedzicznych często odbierając Skargi na Officera y na Żołnierza Kraiowego przez Dobra moie przechodzącego etc. etc. [Na końcu:] Dań na Zamku Leszna, die 16 Julii, 1782. folio, k. 1.

Rozporządzenie co do udzielania podwód tudzież wiktuałów, żywności trunków, wojskom rzeczyplitej w obrębie dziedzicznych majątków księcia. — Istnieje także to samo rozporządzenie w języku niemieckim. T. P. N. w Poznaniu.

— La Traduction Du Discours de S. A. le Prince Antoine Sulkowski Lieutenant General de la Couronne, et Nonce du Palatinat de Mazovie à la Diète Extraordinaire 11. Mai 1773. fol., k. nlb. 4.

Ob. wyżej: Głos.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu. — Czart.

— Wir Antonius Sulkowski, des Heil. Römischen Reichs Fürst, Graf und Erbherr zu Lissa, etc. etc. Thun hiermit kund und zu wissen etc. Gegeben Schloss Lissa den... Septembris 1772. Antonius Sulkowski. fol., k. 1.

Odezwa do fabrykantów, przemysłowców etc. zachęcająca do osiedlania się w mieście Lesznie i w innych dobrach książęcych.

T. P. N. w Poznaniu.

— Wir Antonius des Heiligen Römischen Reichs Fürst Sulkowski, Woiewoda von Gnesen, Graf und Erbherr zu Lissa etc. etc. etc. fügen hiemit Jedermänniglich zu wissen: etc. etc. Gegeben auf unserm Schloss zu Lissa in Gross-Polen den 21 Julii 1780. An-

tonius Sulkowski Woiewoda Gnesen. Comes Lesnens. fol., k. 2.

Na drugiej karcie: Plan zu der gnädigst-privilegierten Lotterie in Lissa, worinnen gegen einen Treffer nur drei Nietten befindlich. — Figurują jako przedmiot w tej loterii zadłużone i na licytację oddane domy tegoż miasta.

T. P. N. Pozn.

(Sulkowski Antoni). Relatio Rmii Nuncii Apestolici apud Regem Poloniae ad Sacram Congregationem Concilii. (Na końcu tekstu:) Varsaviae, die 31 Maii 1783... Humillimus Addictus, et Obsequus Servus J. A. Archiep. Caledoniae N. A. folio, k. 2.

W sprawie rozwodu ks. Antoniego Sulkowskiego. T. P. N. w Poznaniu.

— Sacra Congregatione Particulari A Sanctissimo Ad Referendum Deputata Emis et Rmii DD. Cardinalibus De Zeldada, Antonelli, Et Gerdil Ac R. P. D. Carrara Secretario Posnanien. Pro Celsissimo Principe Antonio Sulkoschi (sic). Memoriale Facti, et Juris. Romae, Typis Lazzarini, 1784 fol., k. 8. Dotyczy sprawy rozwodowej ks. A. Sulkowskiego i pierwszej żony jego Maryanny z Kościelca Działyńskiej wojewodzianki malborskiej.

T. P. N. w Poznaniu.

— Summarium. Romae, Typis Lazzarini 1784. fol., k. nlb. 4.

Wykaz dokumentów dotyczących sprawy rozwodowej ks. A. Sulkowskiego.

T. P. N. w Poznaniu.

— Za zgodą wszech Stanów Rzeczypospolitej etc. etc. Xsięciu A. Sulkowskiemu zezwala się czynić fundacye pobożne, własną jego duszę i zmarłych braci jego w wieczności posilające aż do summy 30.000 zł. pol. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

(Sulkowski Ant.) Stan sprawy z strony directorium królewskiego generalnego banku berlińskiego, powodów y pozwanych przeciwko J. O. Xciu JMci Antoniemu Ordynatowi. Sulkowskiemu Woiewodzie Kalickiemu pozwanemu y powodowi, tudzież y innym przypozwanym w terminach wyrażonym. (o zapłaceniu sumy 100.000 czerw. złot. i innych sum fol. ark. C₂ i tabela długów na 2 kartach.

Z roku 1790.

— Usprawiedliwienie procesu X. X. Piarów Rydzyskich z J. O. Xciem Icią Antonim Sulkowskim Ordynatem wojew. Kalickim w Sądach Komisyi Edukacyi Narod. rozpoczętego. folio, kart 2. Krasiń.

— ob. Carove Piotr (1771) — Chodźko X. Ignacy (Damon 1757) — Hertz (1783) — Konwencye (1790) — Mikorski Dyonizy (1793—94) — Noty różne (1793) — Sewerynowicz Jan Chryzost. (1756) — Siewers (1793).

Wyszła w Lesznie w r. 1766 broszura niem. opisująca jego wjazd do Leszna, z której to broszury przytacza Żychliński Złota Księga IV. 333 wyjątek.

Jego i jego braci korr. z królem z lat 1755—80 jest w ręk. Czart. Nr. 713 i nast.

Konopczyński Geneza Rady nieust. — Lotret Życie polskie w Rzymie 1930 — Danysz Studja 1921 — Żychliński j. w. IV. 333 (tu życiorys) — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI August, ordynat rydzyski, wojewoda Gnieźnieński (1729 †1786). Actum in Castro Wschovens Sabbatho post Festum Cnversionis Sancti Pauli Apostoli Proximo, videlicet Die Trigesima Mensis Januaj (sic) Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Tertio. Oblata Manifestu J. O. Augusta Xcia na Bielsku w Górnym Śląsku, na Sulkowie Sulkowskiego Woiewody Gnieźnieńsk. Starosty Nowodworsk... Naprzeciw W Imc. Pana Stanisławowi Kostce Krajewskiemu... 1773. fol., k. 1.

Tow. Prayj. Nauk Pozn. — Jag.

— Actum in Castro Wschovens Sabbatho post Festum Purificationis Gloriosissimae Mariae Virginis proximo videlicet Dia (sic) Sexta Mensis Februarii Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo tertio (1773). Ex parata Copia, w 8ce, 1 k.

Protest przeciw Krajewskiemu. Opisuje Lipska w Silva Rerum 1927 nr., 4. Jag.

— Approbacya Fundacyi XX. Scholarum Piarum w Mieście Rydzynie. fol., k. 1. T. P. N. w Poznaniu.

— Avertissement... (z 2 czerwca 1785). fol.

Przedruk Avertissement, tycających się szkoły sztuków rozmaitych, podaje Kosiński

Szkoły rydzyskie książąt Sulkowskich. Poznań 1919, str. 15.

— Doniesienie [w sprawie szkoły rydz, z dnia 26 września 1783]. fol. Danysz Studja str. 343 streszcza to Doniesienie oraz Obwieszczenie niżej opisane. — Por. literaturę na str. 40 podaną.

— Głos Xcia Sulkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego na Sessyi Seymowej roku 1773. miane. w 4ce, k. nlb. 2. Akad. — Krasiń. — Ossol.

— Głos Xiążęcia Sulkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego. Na Sesssji (sic) Seymowej Dnia 11 Maia 1773. Miany. w 4ce, k. nlb. 4.

Ob. Traduction.

Wnosi o przyjęcie dla delegatów co do negocjacyi o odstąpieniu prowincyi różnych potencjom cudzoziemskim.

Akad. — Branic. — Jagiell. — Krasiń. — Ossol. — Tow. pozn. P. N.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xiążęcia JMci Sulkowskiego Woiewody Gnieźnieńskiego. Na Sesssji Delegacyinej die 14. Augusta 1773. Miany. z Okoliczności podania Projektu do Traktatu JW. JMCI Panu Baronowi de Rewitzki Posłowi Pełnomocnemu Nayiaśń. Cesarzowy JMci Królowy Węgierskiej. fol., k. 2.

Akad. — Bran. — Kras. — Czart. — Pozn. T. P. N.

— Toż... 4 maja w 1774. w 4ce. Ossol.

— Toż... d. 6mea listop. 1778 miany. Warszawa, Dufour 1778. fol., 1 k.

Branic. — Krasiń. — Ossol.

— Hetmani Koronni y Litewscy Wraz Z Departamentem Woyskowym Obojga Narodow. (Pod tekstem:) Dan w Warszawie w Departamencie Woyskowym Obojga Narodów Dnia 9. Miesiąca Lutego 1778. Roku. (Poniżej:) August Xże Ord. Sulkowski Wda Kalicki Prezydujący mpr. fol., k. 1.

Ordynans JJ.WW. Ichmé PP. Generałom Lientenantom, Dywizyo Woyska Koronnego Komenderującym względem Mundurów czyli Ubrania Woyska Narodowego Zaciągu.

T. P. N. w Poznaniu.

— Kopia sub Data 20 Januarij 1773. Responsum Xcia Sulkowskiego Wwdy Gniezninckiego (sic) na List Cirkularny Nayiasn: Krola JMci pro Se-

natus Consilio na Dzień 8. Febr. 1773 determinowanego. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Manifest. Zaczyna się:] „Gdy od czasu ustanowienia swego na Zieździe Wschowskim die 2da Octobris“ etc. (Pod tekstem:) „Dań na Sessyi w Lesznie dnia 27. Listopada, Roku 1772“. (Podpisany:) A. Sulkowski W. G. X. B. Qua Primus in Ordine. folio plakat.

Kada wzywa na Kongres do Leszna pro die 9na Decembris a. e. celem obmyślenia dalszych środków obrony przeciwko różnym nieugiętościom ze strony wojska pruskiego, znajdujacego się w Wielkopolsce pod dowództwem generała-majora de Lossow.

T. P. N. w Poznaniu.

— Manifest Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmi Augusta Sulkowskiego, Marszałka Rady Nieustajacey, przeciwko Jurisdykcyi Łaski Marszałkowskiej Koronney. (1777). fol., k. 1.

Esces o kupców żydów w Warszawie i po sa Warszawą handlujacych; broniach praw. Pozn. T. P. N. — Branic. — Jagiell.

— Mowa J. O. Xiążęcia Jmci Sulkowskiego Woiewody Gnieźnińskiego na Sessyi Seymu Extraordynaryjnego w Warszawie Dnia 24 Septemb. 1773 Miana. fol., k. 2.

T. P. N. w Pozn. — Bran.

— Mowa J. Xiążęcia Jmci Sulkowskiego woiewody gnieźnińskiego na sessyi seimu extra ordynaryjnego w Warszawie d. 14 septembra 1773 miana. (1773). fol., k. 2.

Akad. — Branic. — Krasin.

— Mowa... 3 sierpnia 1774. w 4cc. Akad.

— Mowa Xcia Sulkowskiego Woiewody gnieźnińskiego miana na audyencyi u N. Króla Jmci z deputatami do tronu od prześwietney delegacyi d. 6. Augusti 1774. w 4cc, kart 2.

— Mowa Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Sulkowskiego Woiewody Gnieźnińskiego, Jako Delegowanego Do Examinowania Czynności Rady Nieustajacey, Na Sessyi Seymowej Dnia XXV. Miesiąca Października w Izbie Senatorskiej Miana. Dedykowana Tym

Ktorzy Drukarniom Warszawskim Drukować Zakazali. folio, str. 8.

T. P. N. w Poznaniu.

— Mowa... dnia 11 oct. 1778. w 4cc. Schmitt Dzieje Polski III. 25.

— [Obwieszczenie:] August Xiąże Ordynat Sulkowski (sic) Woiewoda Poznański, etc. etc. Wszem wobec y każdemu z osobna wiadomo czyni, że zamyśla swoje w Wielkomy Polszcze leżące Dziedziczne Dobra ze wszystkie-mi Czyszami, Robotami, y Regaliami, etc. etc. w Arendę puścić. (U dołu:) Dat. 1784. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— [Obwieszczenie:] „Gdy Prześwietna Rada zalecieła (!) Komisarzom Powiatowym, ażeby to Jey ułożenie każdego doszło wiadomości, etc. etc.“ (U dołu): Dan w Lesznie na Sessyi d. 24 Octobris. 1772. — (Podpisany): A. Sulkowski W. G. X. B. Qua Primus in Ordine. folio, k. 1.

W tom Obwieszczeniu komunikują się propozycje od Jmci Pana Ephraima co do liverunku zboża do pruskich magazynów na rzecz pruskiego wojska.

T. P. N. w Poznaniu.

— Obwieszczenie. fol. k. 2.

Dotyczy Konwiktu na dwanaście osób młodzi ubogiej szlachty w Mieście Rydzynie, oraz warunków jej umieszczenia w tymże Konwikcie. U dołu: Dań w Rydzynie d. 26 Miesiąca Września 1783 Roku.

T. P. N. w Poznaniu.

— Primitiae litterarum (1735) ob. pod: Sulkowski Aleksander i August.

— Projekt Względem (sic) Papieru Steplowanego. fol. k. 1.

Bez pod. autora, ale niewątpliwy plód ks. Augusta.

Ob. Projekt. T. P. N. pozn.

— Projekt Z myśli Xcia Augusta Sulkowskiego Woiewody Poznańskiego. titulo: Legis Sumptuariae Ponowienie, (po r. 1780). fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Z myśli Xcia Sulkowskiego Woiewody Poznańskiego podany na Seymie 1782. titulo: Pozwolenie Zaciągania Summ Zagranicznych. fol., k. 1.

[Zarazem:] Reflexy ogólne na projekt pod tyt: Pozwolenie zaciągania summ zagranicznych. fol., syg. B.

T. P. N. w Poznaniu. — Wars. Uniw.

— Starostwa y Królewsczeyzyny. (Projekt). fol., k. nlb. 3.

T. P. N. w Poznaniu.

— Toż (z poprawami.) fol., k. 3. T. P. N. w Poznaniu.

— Starostwa Y Królewsczeyzyny. (Dwa projekty drukowane obok siebie). fol., k. 4.

Autorem jednego jest August a drugiego Antoni Sulk.

T. P. N. w Poznaniu.

— Starostwa y Krolewsczeyzyny. fol., k. nlb. 4.

Wydanie edmienne i romszerszone.

T. P. N. w Poznaniu.

— Tabella Generalna Likwidacyi Żołdu y należytości Woyska Koronnego od roku 1768 do Roku 1775. Raty Marcowej wyrachowanych na Stan w Służbie na ten czas były, ekskludowawszy nieprzytomnych, lub w Związku będących, do Summy pułtora Millionowej ściągających się, a podług prawa 1776. w Summie 1,393,000 pozostaley. Po zapłaconey zaś Pensyi Jmci Panu de Witte, qua Kommendantowi Fortecy Kamienieckiej w tychże Latach Zalegley Żil: 42,000 bez Falecydy przyznaney, iuz tylko in Summa Żil. 1,351,000 Dla Woyska resztujacey, do teyże Summy 1,351,000 przez Departament Woyskowy podług Prawa 1776. sposobem Falecydy uproporeyonowanych. [U dołu:] Działo się w Warszawie w Departamencie Woyskowym Dnia 12. Marca 1778. August Xże Ord. Sulkowski Woiewoda Kaliski, Prezydnujacy mpp. folio.

Ob. Tabella.

T. P. N. w Poznaniu.

— Traduction du Discours du Prince Sulkowski Palatin de Gnesne á la Seance de la Diette Extraordinaire á Varsovie le 11. Mai 1773. w 4cc, k. nlb. 4.

T. P. N. w Poznaniu.

— Ustanowienie Rady Przeswietnych Woiewodztw Wielkopolskich Poznańskiego, Kaliskiego Y Gnieźnińskiego. (Zaczyna się:) My Senatorowie Dignitarze, Urzędnicy y Rycerstwo Przeswietnych Woiewodztw itd. itd. (U dołu:) Dań Wschowie na Sessyi Rady Woiewodzkiej 2 Października 1772. Roku.

August Sulkowski, Woiewoda Gnieźniński X. B. Qua Primus in Ordine. fol. plakat.

Rada miała obmyśleć sposoby i środki obrony wo wszystkich usięgliwościach, ktoroby od wojska pruskiego wynikać mogły. T. P. N. w Poznaniu.

— Wir August, des Heil. Röm. Reichs Fürst und Ordinat Sulkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywode von Posen, Jhro Römisch Kayserlich Königl. Apostolischen Majestat wirklich Geheimerder Staats-Rath und Cammerer, General-Lieutenant der Infanterie, und Chef eines Regiments zu Fuss, in Diensten Sr. Königl. Maiestat und der Durchlauchtigsten Republique von Polen, Staroste zu Neuhof, Graef zu Reissen, Zduny etc. etc. des Königl. Polnischen weissen Adlers- und St. Stanislaw, wie auch des Russisch-Kaysersl. St. Andrease- und St. Alexander-Newski Ordens-Ritter, des Malthesser-Ordens Gross-Creutz. Machen hiermit öffentlich und durch den Druck zu jedermanns Wissen bekannt: Dass wir nach sovielen nützlischen in Unsrer Residenz-Stadt Reissen gemachten Fundationen auch gesonnen sind eine Itdische Gross-Gemeinde, so eine Synagoga ausmachet, unter folgenden Bedingungen, von Unsrer und Vortheilen von Ihrer Seite zu fundiren, und in Unsern Fürstlichen Schutz zu nehmen: etc. etc. Gegeben Reissen den 20 October 1783. August Fürst von Sulkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywode von Posen. folio plakat.

T. P. N. w Poznaniu.

— Sr. Hoch-Reichs Fürstlichen Durchlaucht der Fürst August Sulkowski, Herzog zu Bielitz und Woywode von Posen etc. etc. machen hiedurch zu Jedermanns Wissen bekannt... fol., k. 1.

Ogłoszenie w języku niemieckim dotyczące zamiaru ks. A. S. oddania w arendę wszystkich dóbr swoich położonych w Wielkopolsce.

Dat. Schloss Reissen den 5ten May 1784.

T. P. N. w Poznaniu.

— Wir August. des Heil. Röm. Reichs Fürst und Ordinat Sulkowski, Hertzog zu Bielitz, Woywode von Posen, Jhro Römisch. Kayserl. Königl. Apostolischen

Majestät wirklich Geheimder Staats-Rath und Kämmerer, General-Lieutenant der Infanterie und Chef eines Regiments zu Fuss, in Diensten Sr. Königl. Majestät und der Durchlauchtigsten Republique von Polen, Staroste zu Neuhof, Graf zu Reissen, Zduny etc. etc. des Königl. Polnischen weissen Adlers- und St. Stanislaw, wie auch des Russich Kaiserl. St. Andreae und St. Alexander-Newski Ordens Ritter, des Maltheser-Ordens Gross-Creutz. [Na końcu:] Gegeben den 14. Febr. 1784. folio., k. 1.

Obwieszczenie względem mającego erygować się miasteczka Augustowa przy książęcej rezydencji w Rydzynie.

T. P. N. w Poznaniu. — Wroc. miej.

— Projekt Do Ustanowienia Banku Kraiowego. fol., k. 1.

T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt O Odmianie Starostw y Krolewstewin wszystkich na większy pożytek Skarku (sic!) Rzeczypospolitey. folio., k. 1.

Bez podania autora, ale niewątpliwie projekt ks. Augusta. — Ob. wyżej Projekt.

T. P. N. w Poznaniu.

— Publikacja Fundacji Akademii Rydzynskiej. (Datow. w Rydzynie dnia pierwszego Novembr. Roku 1783?). fol., k. 2.

Bederski Druki poz. 1929. nr. 269. (s datą 1762, widocznie mylną).

Raczyń.

(Sulkowski August). Dekret Sądów J. K. Mei Assessorskich Koronnych, między Konwentem Warszawskim Zakonu S. Pawła Igo Pustelnika z iedney; a J. O. Xiążęciem Sulkowskim Rady Nieustającej Marszałkiem z drugiey Strony, z Powodztw wzajemnych zaszczy. Z Łacińskiego brzmienia na Polskie przełożony, z przypiskami na brzegach, gdzie ich potrzeba była, dołożonemi. (B m. i r). fol., k. 11 nlb.

Na końcu data: 29 febr. 1776, oraz podpisy: Andr. Stan. Młodziejowski, kanclerza oras Antoniego Brzozowskiego, curiae notarii.

Jestto wyrok sądu asses. koronnego. Poczynają XX. Paulini Konw. warsz.; pozwanym jest ks. August Sulkowski. — Przytoczone w wyroku dokumenta od r. 1564—1772 w sprawie dóbr Kałęczyn. — Przynane zostają te dobra Konwentowi,

a szałozona apellacja na sejm uznana jako non admissibilis.

Kras. — Warsz. Un.

— Sekretna Konferencja Między S. P. Xiążęciem Sulkowskim Woiewodą Poznańskim, A Marszałkiem Gurowskim w Wieczności. [Tu winjetka]. Roku 1791. w 8ce, k. tyt., str. 77.

Autorem jest Łoborzewski Piotr (ob. tom XXI, 361. — Podana tam liczba stron 86 jest mylną).

Sulkowski wyjaśnia swe stosunki z posłami trzech dworów. Broni swego stanowiska w Radzie nieust. Był za sukcesją elekcyjną. Mówi o ks. Ludw. Wirtemberskim. O komisji skarbowej. Dlaczego wziął pieniądze z kasy moskiewskiej? Na końcu chwali Łoborzewskiego, adjutanta swego (!).

Kras. — Uniw. lwow.

— ob. Dulfus (Expose) — Liczen Liczenski (Brief 1777) — Łoborzewski P. (1791) — Pomorzkan Ant. (Mowa 1786) — Potocki Stanisław Szczęsny (List 1793) — Projekt (1782) — Quency (1786) — Szembek Alex. (1787) — Tabela likwidacyi (1778).

W Pamiętniku hist. polit. 1784 tom IV są jego mowy na temat dochodów i ekspensów skarbu kor. (z r. 1782).

Konopczyński Genesa Rady nieustającej. — Kraszewski Polska w czasie rozb. (passim) — Żychliński Złota Księga IV (życiorys i listy) — Gazeta warsz. 1786 — Gazeta rządowa 1794 nr. 53 (tu o jego zakupieniu) z 11 stycznia — Danyas Studja 1921 — Wundrack Gesch. der Piaristen Schule 1905 — Krzemiński Komisja eduk. 1908 — Kosiński Szkoły rydzynskie 1919 — Truchim Projekt Konw. w Rydzynie (w Minerwie 1927 nr. 2) — Tenże Szkice z dziejów szkolnictwa 1930 — Tenże Szkoły rydzynskie w Pracach kom. hist. poz. T. P. N. tom. V. — Chłapowski Rogaliński 1902—5 (tu memorały i listy Sulk.) — Pamiętniki B. Michał. II. 21 — Wierszbowski Protokół Kom. Ed. 1908 str. 117 — K. M. Morawski August Sulk. a Kom. eduk. w Kwart. hist. 1911 t. XXV — Korzon Wewn. Dzieje III. 155. — Finkel III. 1867.

SULKOWSKI Bartł. Józef. Corona e pretiosis Virtutum, ac Laborum Contexta Lapidibus, Post Laboriosum Certamen, In VI. VV. DD. Primae Laureae Candidatis, Dvm In Alma Universitae Cracoviensi, Per Clarissimum, & Admodum Reverendum Dominum, D. M. Martinum Węgrzynowic, Philosophiae Doctorem & Profesorem, Col-

legam Minorem, Ecclesiae Collegiatae SS. Omnium Canonicum, Protonotarium Apostolicum, Artium & Philosophiae Baccalaurei, Ritu Solenni In Nobilissimo Magnorum Hospitum Consessu, Renuntiarentur, Emicans: ac in vim Fraternali amoris A Bartholomaeo Josepho Sulkowski, Eiusdem Laureae Candidato, Gratulatorio Calamo Celebrata. Anno Coronatae Aeterno Verbo Humanitatis 1692. Die 29. Martij. Cracoviae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwołanie herb K. St. Dębickiego i wiersze z podpisem: J. Ręczyński, auditor scholae grammaticae. — Dedyk. Stan. Dębickiemu, podp. przez B. Sulkowskiego. Poczem wiersze na cześć św. Jana Kantego, egzaminatorów i współuczniów (St. Mąkocki, Jak. Jędrzychowicz, St. Zagrodnicki, Woje. Godecki, J. Korpański, Bartł. Jón. Sulkowski).

Czartor. — Dzików. — Jagiell. — Ossol.

SULKOWSKI Franciszek, general insp. kor., brat Augusta (ur. 1734 † 1812). Pamiętnik Żołnierski. In magnis voluisse, Satis est. Horatius. [Tu winjetka: dziecko podtrzymujące flakon z kwiatami]. w Wschowie 1780. [Na końcu:] w Drukarni Wschowskiej Iana Bogumilego Hebolda. w 8ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 310.

Dedyk. Naj. Panu. Tu pisze, że ułożył książkę dla oświecenia młodszych oficerów. Poczem przedmowa, w której oświadcza, że powtarza co powiedział Fenquiere, Puifegur, Folard, Montecuceli — ale uzupełnił ich własnem w różnych wojskach praktykowaniem. Wychowany był od młodości w wojsku.

Książka dzieli się na 6 rozdziałów: 1) Maxymy i reguły pospolite tycające się wojennej sztuki. 2) Prawdy nieomylnie względem wszystkich przypadków trafić się mogących na wojnie. 3) O karności i subordynacyi. 4) O taktyce. 5) Projekt względem edukacyi rycerskiej. 6) O Furachach i amunicjach.

Stosunków polskich nie cytuje a powołuje się zato na wojsko pruskie np. na str. 309: „niewiem lepszego sposobu jak króla pruskiego, aby wojsku nie brakło żywności“. „C'est un ouvrage de tactique avec des planches competentes en deux volumes que le Prince Alexandre, aujourd'hui duc regnant de Bilitz en question a composé et laissé anonymement imprimer; il a fait l'admiration de tous les Connaisseurs en ce genre de littérature“. — Taka notatka mieści

się pod tekstem wiersza poświęconego pamięci zmarłego księcia Augusta Sulkowskiego, umieszczona w dziełku „Tombeau Mèlange“ Ludwika de Quency, 1786 str. 20. W r. 1786 księciem na Bielsku był Franciszek Sulk. (Aleksander nie był nim nigdy). Widocznie więc Quency ma na myśli „Pamiętnik żołn.“. Ten jednakże nie ma planów i liczy jeden tom.

Zdaje się, że są także egzempl. z wybitem miejscem druku: Kraków. — Pozatem różnic niema.

Askenazy Napoleon i Polska II. 270 podaje życiorys autora, a sądzi „Pamiętnik“ nie-przeczyłnie. Nazywa go „naiwnym“ (?). Czartor. — Zielin. — Bibl. centr. woj.

— ob. Calendarium — Sulkowskich ordynacya (Reflexye; on jest inspiratorem?) — Szembek Alex. (Manifest).

Finkel III. 1867 — Korzon VI, 385 — Żychliński Złota Księga IV.

Sulkowski Józef syn Teodora (ur. 1770 † 1798) ob. Sulkowskich ordynacya (Reflexye str. 39).

Za Hon. St. Albin przytaczają Żychliński Złota Księga IV str. 329 oraz Smoleński Publ. anonimowi 1911 jego pracę „Ostatni głos obywatela polskiego...“ (Warszawa 1791), w której miał się domagać emancypacyi włościan oras wprowadzenia równości w Polsce, a tego powodu ostro krytykował konstytucję 3 maja. — Ale praca taka nie jest mi znana, więc wątpliwe, czy wyszła drukiem.

Napisał także Mémoires hist. polit. et milit. sur les révol. de la Pologne (1792—94) i dwie inne prace wydane w r. 1832 przez Hon. de St. Albin a po polsku przez Wl. Milkowskiego (1864). — Ob. Bibl. IV. 406.

Ogiński Pamiętniki — Żychliński Złota Księga IV. 327 (życiorys) — Sulkowski Bohater bez ojca (w Ill. Kurj. Codz. z 8 maja 1933) — Tenże Les Polonais en Egypte 1910 — Tokarz Ost. lata Koll. I. 98 (mocno drażliwy przyczynek do biogr. z ręk. Czart. 3939 i 3930) — Wurzbach Biogr. Lex. XL. (1882) str. 298 — Mich. Sokolnicki General Sokoln. 1912 — Askenazy Napoleon i Polska I str. 56, i nast., II str. 273 i nast., III str. 405. (Uznaje go za syna Franciszka Sulk.) — Kukiel w Kwart. hist. 1913 (recenzja Sulkowskiego) — Bystron Polacy w Ziemi św. 1930. str. 80 — Finkel III nr 9688—9, 30293. i Dodatki II (1914) nr 3533.

Sulkowski Jan ob. Arteński (Lumen 1680).

SULKOWSKI Kalixt. Elenchus disputationum et quaestionum philosophicarum a M. M. V. V. p. p. Lectoribus philisophiae spatio trium annorum per-

currendus sub ministeriatu Adm. Rev. Patr. Calisti Sulkowski porrectus 1781. w 4ce, str. 14.

Krasinś.

Sulkowski Kazimierz ob. Czepański Józef (Oświadczenie 1759).

SULKOWSKI Nicolaus Zięba. Apolo Consolatrix In Obitvm Generosae Et Magnificae Dominae, D. Barbarae De Branczyn Radzewska. Avspice Generoso Et Magnifico Domino, D. Melchiore De Bnin Radzewski, &c. Defunctae Marito. Avtore Nicolao Zięba Sulkowski C. G. Solenni Ezeqviarvm Die Introdvctvs. Posnaniae, In Officina Ioannis Wolrabi, Anno á Partu Virginis M. DC. XX. IV (1624). [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. (sygn. A—B₄).

Na odwr. tyt. herb zmarłej (Korab) i 4 wiersz łać. Na karcie 2 recto herb Radzewskiego i 4 wiersz polski: Darmo krwi moja ufasz w stalowe potkowy... Ufaż w kezysz (sic), kezysz cię zbawi wiecznej śmierci zęba. — Karta 2 verso pusta. — Na k. 3 dedykacja Radzewskiemu, poczem ody: Ad Apollinem, Ad M. Radzewski, Ad Stan. et Joan. Radzewski (synowie zmarłej); wreszcie wiersz polski: Jadwidze z Bnina Radzewskiej córce — Kończy: Nagrobek Bart. z Branczyna Radzewski (wierszem). — Druk wierszy pol. gotykiem, reszta antykwą. — Stronice w obramowaniu.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 299. Dzików. — Jagiell.

— Lachrymae In Obitvm Generosae Et Magnificae Dominae D. Annae A Rokosowo Rydzynska Avspice Illustri & Magnifico Domino D. Abrahamo Ciswicki. Castellano Bydgostiensi. Avtore Nicolao Sulkowski. Anno A Partu Virginis CIO DC. XXII. (1622). Posnaniae in Officina Ioannis Wolrabi. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb. (sygn. A—B₂).

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. Rozpoczyna wiersz na herb; In Leonem Esiferum. Ne stoteris contra... Tu aluzja do wojny chocimskiej.

Na odwr. 2 karty dedyk. Abrahamo Ciświcki castell. bydgostiensi, zięciowi zmarłej. Dalej idą wiersze na cześć Ciświckiego i Ode; wiersz na cześć Łukasza Rydzynskiego, męża zmarłej i Ode; wiersz na cześć Anny Ciśw. córki i Ode; wreszcie: Epitaphium.

Druk antykwą, tylko dedyk. kursywą. Strony ujęte w pojed. i podwójne linie.

Siarcz. Obraz II. 247 — Wiszn. VII. 84. — Wojciechowska Z dziejów książki (1927) s. 222. Jag.

Sulkowski Stanisław (I) ob. Liry-cius Hippolit (1608) — Rogalicus Zachariasz (1613).

Sulkowski Stan. (II) ob. Wolski Kaz. (1686).

Sulkowski Szymon ob. Abrek Andreas (Laurea 1653).

(Sully, de Bethune, duc). Esprit De Sully ou Extrait de tout ce qui se trouve Dans Les Memoires De Bethune, Duc De Sully, Principal Ministre de Henri le Grand, concernant son Administration des finances et ses maximes de police etc. Dresde Et Varsovie Chez Michel Groel. 1768. w 8ce, str. 70 i 374.

Katalog Gröla ma z datą 1769.

Ossol. — Wil. univ.

— ob. Thomas Antoni (Życie i pochwała 1787).

Sulmirski Piotr ob. Kowalicki Franciszek (1721).

Sulowski Adamus ob. Apophoreta — Nowakowski Albertus (Laudatio funeb. 1649) — Prek Jan (Votivum).

Sulowski Christophorus ob. Kucharski Andr. (Quaestio 1641) — Łochowski Stan. (Comitiorum forma 1644) Prek Jan — Romer Adam (1592).

Sulowski Jan ob. Janidłowski Jakób (1608).

Sulowski Stan. (I) opat tyniecki ob. Baronius M. (Vita S. Stanislai 1609) — Bzowski (Pancarpium 1611) — Kmita J. (1605) — Liricius H. (1608) — Radgoski Jan (1609) — Radziej M. (Carmina). — Vadovius M. (1608).

SULOWSKI Stanisław (II). Melos Musarum Novodvorscianarum. In optatum Serenissimi Vladislai Sigismundi Dei gratia Poloniae et Sueciae principis; Electi Moschouiae Magni Ducis, Smolenscen. Seueri. Czernk. Ducatum Administratoris ex faeliei. expeditione Turcica reditum. A studiosa Poseos iuventute concinnatum. Impensis Novodvorscianis. Crae: In officina Martini Philip. Anno dni 1621. w 4ce, kart 12 nleb.

Pisali tu wiersze: Stanisław Sulowski, Stan. Christ., Jacob. Morski, Christ. Miroszowski, Gaud. Gniewosz, Albert Gniewosz, Joan. Mogilnicki (ode pindarica, Alex. Jordan (Epigramma).

Dzien. Warsz. 1827. T. X. str. 78.

Dzików. — Jagiell.

Sulowski Tobiasz ob. Janidłowski Jak. (1608).

Sulphur ob. Sędziwój M. (1644).

SULPITIUS Joannes Verulanus. Ioannis Sulpitii Vervlani de moribus puerorum Carmen, cū rithmis Germanicis & Polonicis necnō glossemate latino, illustratum, Franciscvs Mymervs Silesius Lectori. Pleno sapit qui corde ducet hue filios parens: ad agros istius libelluli. Normā honorū inueniet hic morū breuē Mortalibus profecto cunctis utilem. [Tu winieta]. [Na końcu:] Impressum Craeouiae per Matthiam Scharffenberger. Anno dni Millesimo quingentesimo trigesimo tercio. (1533). w 8ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. A—Dvj; to jest A—C po 4 karty, Dv, k. 6 mylnie jako Diiij).

Na odwr. tyt.: In insignia Seuerini Boner a Baliceo capit. Bieezen. etc. Francisci Mymeri Silesii Hexastichon. (Tu piękny drzeworyt herbu Bonera Lillie i 6 wiersz łać). — Poczem Oda paroen. tegoż Mymera: Ad Stanislaum Boner filium Seuerini... oraz: Ambr. Alantae Ploczen. Lectori (4 wiersz). Te dwa wierszyki zajmują kartę Aij.

Na k. A i i j rozpoczyna się: Joannis Sulpitii Verulani De moribus puerorum carmen juvenile. Są to dwuwiersze heksametrowe łać. wraz z przekładem niemieckim i polskim (ujęte po 4 wiersze). Humanistyczne zwroty heksametrów łać są glossowane przez zwyczajne i łatwo zrozumiałe zwroty łacińskie.

Trzeci i formy tych polskich wierszyków nie charakteryzują, bo uczyniono to kilkakrotnie w ostatnich czasach (ob. niżej). Łacina druk. w całym dziełku ant., tekst polski i niem. gotykiem.

Na k. Diiij verso kończą się te heksametry i ich przekład: Finis adest. Konyecz. — Poczem na k. Dv i następnej: Franc. Mymeri Leomontani Silesij, de aulae vicie, ad iuventutem, carmen Saphicum. — Są to strofy łać. saffickie, a pod każdą niedoleżny przekład niem. i polski. Na końcu ich 6 wiersz: Qui legis nostrum carmen de moribus aulae...

Juszyński I. 325 — Janoc. 189 — Wiszniewski IV 468 — Wierzb. III. 2153 — Łoś

Przegląd zabytków 1915 str. 499 — Kot And. Frycz 1919 (przedruk) — Tenże szkoła lewart. 1910 — Brückner w Przegl. polskim 1912 nr. 12. — Czart. — ob. Bardziński (Lukan) — Maminellus Ant. (1513).

SULPITIUS Severus. Sulpitij Seueri Sacrae Historiae á Mundi exordio ad sua usq; tempora deductae, libri II. nunc primum in lucem editi. Item aliae quaedam Historicae appendices, lectu dignissimae. Accessit rerum & uerborum copiosus Index. Basileae, Per Ioannem Oporinum (1556). w 8ce, str. 192 (sygn. a—m₃).

Dedyk.: Nicolao Ratzwilio, palat. vln. et princ. olicensi (na str. 3—8), datow. prima Maij 1556, a podpisana: T. C. (elsitudinis) deditiss. M. F.

Tu mówi wydawca (M. F.) że wy dobył rękopis z bibl. in civitate Saxonom Hildesias. Zaklina Radziwilla, aby trzymał się z daleka od błędów Samosat., Serwianskich i Arjańskich.

Na str. 151: Lectori, poczem w Appendix dodano: Descriptio caerem. et liturgiae die Dominica a Christianis Romae anno D. 150 celebrari solitae; wyjątki z pism św. Klemensa; ze św. Dionizego (Descriptio Liturgiae); De his quae in quiescentibus sunt (z komentarzami).

Kim jest ów wydawca Sulpitiusa, podpisany M. F. nie umiem powiedzieć. W każdym razie katolik. Jag.

— Excerpta Sacrae historiae ex Sulpicio Severo adjectis quaestionibus illustrata ad Usum Iuventutis Scholasticae. Varsaviae 1771. Typis S. R. M. et Reip. in Collegio Regio Scholarum Piarum. w 8ce, 3 k., str. 133 nlb.

Dedyk. Josepho Joanni Ossolinski przez Adolfa Kamińskiego.

Jocher 5105.

Jag.

Sultan (Der verkleidete), ein komisches Singspiel. [Tu winietka: Na 2 gałęziach związanych szarfą harfa, a na niej ptak]. In Musik gesetzt von Herrn Joseph Elsner, Kapellmeister beym k. k. privilegirten Schauspiel in Lemberg. Gedruckt mit pillerischen Schriften. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 50.

Zdaje się, że tekst wyjęty z pism Metastasia, ale autor nigdzie nie nazwany. Rzecz dzieje się w Bagdadzie, aktów. 3. — Występuje sultan, Nuradyn, Fatme, Kalandrowie etc. Między śpiewakami Polaków niema, lecz Niemcy, Czesi, Włosi.

Ossol.

Sułtan ob. Opisanie (1790) — Relacya (1735) — Ser. skier (1739) — Turcyja.

Sułtanki (Dwie) Powieść Turecka. [Tu winieta: dwoje dzieci pod krzewem]. w Warszawie. w Drukarni P. Dufour, Kons: Nadw: J. K. Mci, i Dyrek: Druk. Korp: Kadetow. M.DCC. LXXXVIII. (1788). w 8ce, k. tyt. i str. 116.

Rzecz zaczyna się po ustąpieniu Turków z pod Wiednia, na siemi węgierskiej. Sułtanka pojmana przez oficera austriackiego w niewolę opowiada przygody doznane w serajach. Zapewne tłumaczone z niemieckiego albo z francuskiego.

Czart. — Ossol.

Sultz Salomon ob. Nova (1602). Obacz Abramowicz Cztery wieki 1925 s. 52.

Suma nabożeństw ob. Katechizm (1568).

Sumienie. (Wiersz). w 4ce, k. nlb. 6.

Sumienie ob. Castris (1667, 1674) — Examen (1714) — Ruttich M. (1714) — Śmiglecki M. (Przestrogi 1632) — Sposób rachowania (1638) — Starowolski Sz. (Robak) — Sumnienie (1743) — Zehenter Paweł (nieszakojne 1744).

SUMIŃSKI Piotr, podczaszy rypiński. Mowa W Imci Pana Piotra Sumińskiego Podczaszego rypińskiego Marszałka i posła ziemi dobrzyńskiej cum cognitione do Najjaśniejszego Króla Imci delegowanego miana 1764 roku. fol.

Branic. — Krasiń.

— Mowa... 25 Kwietnia 1774. fol. Czart. — Akad.

SUMIŃSKI, kasztelan Kowalski. Mowa J. W. Imci Pana Sumińskiego Kasztelana Kowalskiego, Dziękując J. K. Mci za konferowaną Kasztelanią Kowalską, z Relacją o Czynnościach Rady Nieustającej, jako do Examinowania Delegowanego, Dnia 19. 8bris 1780. Mian. A (sic). fol., k. 2 nlb.

Wapomina o interesach Max. Koryb. Woronieckiego, Halczyńskich, Białopiotrowiczowej, kapituły gnieźnieńskiej.

Jagiell.

— Mowa J. W. J. P. Sumińskiego ...na sessyi seymowej dnia 22 października miana 1782. folio.

Ob. Zbiór mów (1782). Uniw. wil.

— Mowa Sumińskiego Kasztelana Kowalskiego do examinowania czynności komisji edukacji narodowej delegowanego dnia 17 8bris roku 1782 na sessyi seymowej. fol.

Ob. Zbiór mów różnych (1782). Un. wil.

Sumiński Stefan ob. Maszewski P. (1739) — Paraccianus (1755) — Spinelli (1755).

Summa actie Collegium Poznańskiego Soc. Jesu na przyjazd Królestwa Ichmość do Poznania w Roku 1623.

(Na końcu:) w Poznaniu, w drukarni Jana Wolraba Roku Pańskiego 1623.

Raczyński Wspomnienia W. Polski. II, str. XXV. Raczyń. (?) — Zieliń.

— Doctrinae christianae (1776) ob. Alexander a Concepc.

— vtilissima errorum et heres. per Christum et eius vicarios et per inquisitores haereticae pravitas in diversis mundi partibus dampnatorum. Typis Ungut Stan. Polonus (1500). folio, k. 48.

Zarazem: Improbatio Alcorani.

Notata nieznaney mi ręki.

— historii uniwersalney na dwie części rozłożona albo index kalendaryków seu kolend które w Wilnie corocznie się wydają. W Wilnie w drukarni J. K. M. akademickiej Soc. Jesu 1748. w 16ce, ark. nieliczb. K₂.

Jesato wykaz panujących jakoteż władz duchowych od XVIII wieku, zebrany według państw.

Ob. Poszakowski (Kalendarz historyczny 1738—9). Jagiell.

— Świętego Krześciańskiego Nabożeństwa, krotkimi słowy na światło wydana. Psal: 33. v. 1. Będę do brorzczył Páná na wszelki czas. 2. Závždy w vstách mych chwálá iego. 3. W Pánu się będzie chlubiłá duszá moiá, niech słyszú éiszy, á niech się weselá. 4. Wielbicie Páná zemná, wywyższaymy iego społecznie. [Tu winjetka]. [Cały tytuł w ramie ozdobnej, splecionej z ludzkich postaci]. w 4ce, k. tyt., str. 23.

Druk z początku XVII w., może w Łosku?

Rozpoczyna: Przedmowa. Tu autor uderza na doktorów faryzeuszów dzisiejszych to jest sakonników i księży.

Od ark. B: Napominanie do modlitw domowych, które ma czynić kresc. gospodarz do małżonki, dzieciak y czeladzi...

(podane teksty modlitw). — Od K. C. modlitwy w dzień niedzielny. robotny, na noc... — Kończą: dwie modlitwy wierszowane przed obiadem i wieczeraż oraz po obiedzie i wieczery.

Jocher 7140 — Bandtke Hist. druk. I. 426 (stawia przypuszczenie, że to druk Wachemiusza).

Ossol.

— confessionis fidei ob. Stankar.

— jubilai (1595) ob. Klemens VIII.

— nabożeństwa i powinowactwa chrześciań. (1573) ob. Bo... Stan.

— Nabożeństwa Chrześciańskiego, osobliwie dla płci białogłowskiej zebrana, z przydatkiem wielu pięknych nabożeństw podana. w Wilnie 1751. w 16ce.

Jocher 6665.

— nauki chrześciańskiej. O szkodkach zbawiennych. Czego potrzeba do zbawienia dusznego? w 8ce, kart 12 (ark. B₁).

Brak tytułu. Druk gocki z 17 wieku.

Tyszk. w Czerw. Dw.

— nauki chrzescianskiej. We Gdanську Drukował Jendrzy Hünefeldt Roku 1628. w 8ce, sygn. (†)ij — (†)5. Porównaj Turnowski J. (Hymny).

Wrocł. miej.

— originalis gratiae (1719) ob. Sienkiewicz Ber. (tom XXVIII str. 42).

— Processiey Wilenskiej O Czwo-rákiem Vkoronowaniu Chrystusowym, ná Święto Bożego Ciała w Roku 1623. od Akadémikow Societatis Iesv sporządzoney ná pięć części. w 4ce, k. 2 nlb. (ost. str. biała).

Processja składa się z 5 części. W czterech częściach przedstawiono ukoronowanie Chrystusa coraz z innego powodu (jako króla nowonarodzonego, miłości, boleści i chwały). W pierwszej części Salomon. Było to więc widowisko passyjne z chórami, ale zapewne bez dialogu, gdyż o nim nie wspomniano. Jag.

— Toż... 1626. w 4ce, k. 4.

Wiszn. VII. 302.

— Processiey Wilenskiej O Czwo-rákim Bankiecie Ktory Chrystus Pan y Tworca swiátá z niewysłowionej Hoyności swoiey wystawié raczył stworzeniu swemu. Ná S. Bożego Ciała Roku 1627. Od Akadémikow Soc: Iesv ná Cztery części rozdzieloney. [W prostopątnej winjecie:] I. Conuiuium exhibitum Natvrae. [Dalej za winjetą:] Qui

dat escam omni Carni, Psal: 135. (1631). w 4ce, k. 4 nlb.

Jesato opis widowiska passyjnego, innego jak opisane w druku z r. 1623. Występują zrazu figury alegoryczne, Aniołowie, Tron Baranka itp. — Na k. 3 powiędziano: „według pobożnego zwyczaju od akad. wil. wniesionego... w tym roku 1631 poydzie“. — Następęję potem opis processyi od PP. Akad. wyprowadzonej z pewną komitywą. Procesję tę składały grupy osób na wozach symbolizujące pewne ustępy pisma świętego. Całość widowiska ma charakter wybitnie barokowy, przebogaty; w jednej grupie jechali Rudolf habsb., Jagiello i Kazimierz Jag., jako ci którzy odnosili swięcstwa dzięki Sakr. św. Ossol.

— Processiey Wilenskiej w Dzień chwalebney uroczystości Ciała Bożego od Akadémikow Soc. Jesu R. 1639 sporządzoney y na trzy części rozdzieloney. Wilno, S. J. w 4ce, k. 2.

Do processji tej wchodziły msaki, posągi, malowidła, przebrane osoby sa świętych, czartów i t. d.

Jocher 7798. — Kraszew. Wilno IV 182.

— Processiey na wnoszenie Kości świętych od Akadémikow Wilenskich Soc. Jesu sporządzoney. Wozow wszystkich iest małych y wielkich 17. w 4ce, kart 2.

Jocher 7797. — Wiszn. VII 302.

Jagiell. — Zielińsk.

— sessionum Synodi quam triennio superiore Poloni cum Trinitariis Petricoviae habuerant ob. Genebrardus G. (de S. Trinitate 1569).

— theologiae caput Angelici... (1730) ob. Morsztyn Paweł.

— univ. Theologiae... secundum Unitarios. Claudiopoli 1787. w 4ce. Bibl. Kop. w Tor.

— tragediey o świętym Eustachiusie przed zacnym zgromadzeniem slacheckim pod czas sądow Święto-iańskich od slacheckiey młodzi w Collegium Poznanskim wyprawionej. w 4ce. Ob. Summarium (1616).

— Abá Trumpas iszguldimas Ewangeliv Szwentu Per Wisus meatus, dienomis Nedelos, Baźnićiose Krikścio-niszkose skaytomu, O ánt gárbos Wienam Diewuy, su wala Wiriasniuju del pázitka Wierniems, didey Kunigistey Lietuwos, ir del naminiku pabažnu ánt

użiwomá namiszka iszduotá. Kieday-nise, Drukawoia Jochimas Jurgis Rhetas, Meatu Poná 1653. w 4ce, str. 288. (Druk gocki).

Jest to postylla. — Do str. 243 idą Ewangelie na wszystkie niedziele w roku od Adwentu aż do św. Trójcy z obszernym wykładem. — Na str. 244—264: Passya aba historia ape kándiá, smetri ir pákasiá Poná musu Jezusa Chrystusa, iss wisu kiáturiu Ewángellistu pátoگیay surinkta. — Na str. 265—288: Ewangelios ant dienu pomietkos sawentuju Diawa, bez wykładu.

Obok głównego drugi tytuł: Maldos Krikscioniszkos, wisokiam meaty ir reykalams bendriems prigulincions... (Obacz Bibl. XXII str. 85, gdzie już raz to dzieło opisane). — Porównaj także: Kniga nabożn. (1653).

Jocher 4410 a, 5214, 7224 a — Lelwiel Bibl. ks. I. 205 — Stankiewicz Bibl. lit. II. 48.

Bibl. Szembeka — Wileńska Synod. — Krasia, — Czartor.

— Toż:... ir del naminiku pabażnu ant użiwoma namiszka iszduotá. Karalauzinja Prusu, iszpausta pas G. L. Hartunga. Meatu Poná M.DCOLXXXI. (1781). w 8ce, str. 262.

Jocher 4410 b.

Summa ob. Albertus Magnus (philos. 1508—1587) — **Antoninus Florentinus** (1474—1490) — **Bardziński Alan** (angelica 1705) — **Bo. St.** (nabożeństwa chrześc. 1573) — **Czyżewski Chr.** (scientiarum 1711) — **Dawid** (nauki chrześcian. 1636) — **Druzbicki K.** (liturgia 1758) — **Hadamaryusz** (dzieśiąt. przykazania 1553) — **Herbest B.** (doctrinae de periodis) — **Januszowski Ferd.** Ohm (philosophica 1692) — **Klemens VIII** (jubilai 1595) — **Mieszkowski J.** (meritorum 1645) — **Błonie (de) Nicolaus** (Decretalium 1476) — **Pa-penkowicz J.** (observantiae 1616) — **Podgorski Sam. J.** (libertas 1694) — **Roscherus J.** (perfectionis 1664) — **Turnowski J.** (hymny) — **Tylkowski** (nauk 1669, 1691) — **Wachemius P.** (nabożeństwa) — **Wielowiejski Stef.** (M. Radziejowski 1688) — **Vorstius K.** (Doctrinae 1630).

Summaria ob. Schenking O. (Demonstratio 1644) — **Taxatio** (1677) — **Vischer J.** (Demonstratio 1648).

Summario ob Montalicino (Vita 1594). **Summarium.** Anno 1600, die 5 Julii. (Taki nagłówek bez osobnego tytułu). **Varsavia 6 Maggio 1698.** G. A. Arcivescovo di Rimini. folio, k. 3 niel.

Obejmuje rzecz o biskupstwie Warmińskim, a mianowicie o wyborze Biskupa i o prawach Kapituły.

— **Complectens originem et statum Ecclesiae Varmien.** Quae, Sedis Apostolicae speciali beneficentia fundata ac dotata, in Terris Prussiae, a Sacro Ordine Teutonico olim conquista. Demum, inter vicissitudines eiusdem Prussiae, cessit in fidem et protectionem Soreniss. Poloniae Regum, non decedens a primaevali naturali sua libertate, praeservatisque antiquis suis iuribus, eorumque perenni usu; sicuti luculentissima testantur Pontificia, Imperialia, et Regum quoque Poloniae diplomata, atque probatissimorum, tam veterum, quam recentiorum scriptorum monumenta, in unum hoc collecta Compendium. Romae typis Zinghi et Monaldi 1724. w 4ce, ark. 15^{1/2}.

Jocher 9060. — Janoc. III. 65.

— **Antiquitatum, Gratiarum et Indulgentiarum** (1604). w 4ce, ark. F. Ob. tom XIX str. 409 pod Kołacki Wojciech. — Jest w bibl. Uniw. warsz.

— **Sacra Congregatione Consistoriali.** Posnanien. Abbatiae Praemeten. Pro Reuerendissimo Patre Procuratore Generali Ordinis Cisterciensis, et Monasterio Beatae Mariae Praemeten in Polonia. Summarium. Romae, Typis Reu. Cam. Apost. 1690. Superiorum permissu. w 4ce, k. nlb. 6.

Bibl. T. P. N. w Posnania.

— **Privilegiorum, Decretorum, Testimoniorum &c. concernentium Fundationem Vilmensem Scholarum Piarum.** (B. m. i r., Warszawa 1738). fol., k. 18 nlb.

Rozpoczyna przywilej J. Kaz. z r. 1655, poczem dalsze przywileje i konstytucje na rzecz Pijarów z lat 1677—1736; także pisma biskupów, wyrok trybunału z r. 1729, pismo bisk. Szaniawskiego do papieża 1726, pismo Bened. XIII z r. 1708 i Klemensa z r. 1731 i 1733. — Dalej: Podanie mandatu 1733 i Wypis z ksiąg Trybunału w sprawie między Pijarami a Ign. Klimaszewskim 1738. — Wreszcie

Informacja potrzebna o inhihiej rzym-skiej (w sprawie z Jezuitami). Całość daje więc obraz walk Pijarów z Jezuitami przed reformami Konarskiego. Ten ostatni był wydawcą tego zbiorku.

Obacz: Konarski Stan. (Summariusz 1738) oraz niżej: Summariusz przywilejów.

Branic. — Uniw. warsz.

— **Rationum Academicarum Quibus deducitur Privilegium à Serenissimo Rege olim Joanne Casimiro per Societate Jesu Anno Domini 1661 obtentum fuisse & esse nullū, ac penitus insubsistens, ad effectum erigendae seu innovandae Universitatis in Collegio Leopoliensi adinstar Cracoviensis.** Coram Judicio Posteriali Sacrae Regiae Maiestatis Ex Parte Universitatum Cracoviensis & Zamoscensis Productum. Anno Domini 1761. [Na końcu:] Cum permissu Superiorum Typis Academicis Universitatis Zamoscensis. w 4ce, k. 6 nlb.

Najprzód cytowane są dowody z praw krajowych; potem: Rationes Romanae ex Archivio (sic) domus Prosperi Fagnani. — Na końcu: Summa protest. contra nullitatem privilegii 1661.

Ob. Proces Akad. (1761) oraz inne pisma pod tymże rokiem w tej sprawie ogłoszone. Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— **Statutorum Municipalium Almae Provinciae Matris Minoris Poloniae, Ordinis Minorum Regularis Observantiae S. P. Francisci Pro conservanda Regulae Seraphicae puritate. Juxta Decreta Apostolica, Summorum Pontificum, & Sacrae Congregationis Declarationes, ac Ordinis Constitutiones, Provinciaeque Poloniae in variis Capitulis Statuta Compilatum. Et à Celeberrimo Capitulo Generali Mantuano, Anno Domini 1762. Die 3. Mensis Junii. Approbatum.** [Tu rycina: św. Franciszek w pozycji klęczącej trzyma w prawej ręce otwartą księgę; z obłoków wyłania się Chrystus z krzyżem opartym na lewym ramieniu; wzdłuż prawej ręki Chrystusa, wyciągniętej w kierunku księgi świętego, biegnie napis „ad literam ad literam“. Na planie dalszym, w prawym rogu, zamek na szczycie wzgórz]. Cracoviae, Typis Seminarii Episcopalis Academico-Dioece-

sani, 1763. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 388 i k. 64 nlb.

Przedmowę pisał Thom. Glattz Minister Provincialis, który mówi, że kompilację zbrano w myśl uchwały Kapituły Przyrowskiej z r. 1757. Pracę tę w r. 1762 podali do aprobaty Tom. Glattz, Marian. Wietrowsky, Capistranus Połaniecki, Timot. Kaffka, Raym. Gicler, Joan. Rusiecki, Bonaw. Rychter, Ant. Lipiewicz, Cant. Winiarski i Kaz. Ochmann. — Rozpoczyna: Series ministrorum provincialium Poloniae Ord. Minor. Regul. Observantiae od r. 1452.

Ob. Statuta.

Bibl. w Przyrowie — Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— **Tragoediae Eustachianae, In Gratiam & obsequium Illmi. ac Rmi. in Christo Patris, ac Domini, D. Eustachii Wolowicz, D. G. Episcopi Vilmensis, datae a lectissima iuventute Academica Vilmensi Societatis Iesv: XIV. Novembr. ab eiusdem Illmi. in suam Cathedram auspiciato ingressu, die 5. A. D. M.DC.XVI (1616). Vilmnae. In Typographico Academiae S. I. [Tytuł w prostokątnej ozdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.**

Tragedja ta była wystawioną przez młodą akademię wileńską 1616 r. 14 septemb. z okazji wstępu na katedrę bisk. Wołłowicza.

Dzieli się na 5 aktów, których treść podano w skróceniu.

Występuje około 70 osób, w tem dużo postaci alegorycznych — oraz chór. Treścią są przejęcia św. Eustachego, nawróconego na chrześcijaństwo i jego zbawienie.

Na końcu herb Wołłowicza i 6 wiersz podp. Adrianus Czartoryski, phil. stud.

Wisniewski VII, 301.

Ob. wyżej: Summa.

Ossol.

— ob. Bajkowski Mik. (document. 1776) — **Brigitta S.** (indulgent. 1747) — **Dobrosielski Chr. F.** (theologiae 1703, 1655) — **Jan Kanty** (canonizat.) — **Jasiński Kam.** (1638, 1644, 1647, 1654) — **Kołacki Alb.** (antiquitatum 1604) — **Leon X** (bullae 1516) — **Montalicino** (Vitae S. Hyacinthi 1594) — **Salomea** (Canonizat.) — **Święcicy** (Radomskie 1769) — **Staniszewski Fel.** (document. 1788) — **Szemiot Mik.** (przywilejów na dowód 1669).

Summarius computus ob. Computus (1522, 1546).

Svmmaryvsz Cudownych łask Znâkomitszych Naświętzey Panny Maryey Studentskiej w Kongregaciy Grodzieńskiej Ichmościów PP. Studentów, pod tytułem Annuntiationis, u WW. Oyców Societatis Iesv Ná rozżarzenie vřności Vtrapionych zebrany, á za dozwozeniem Iagomości X. Alexandra Kotowicza Biskupa Wileńskie^o do druku podany. w Wilnie w Drukarni Soc: Iesv, Roku Zbawienia 1686. w 4ce, k. tyt., str. 91 i 1 rycina.

Na odwr. tyt. aprobata bisk. Aleks. Kotowicza. — Poczem rycina (Leo Tarewicz scul.) przedstawiająca herb Ogińskich, w otoczeniu różnych symbolów z napisami (Laury chłodzą, cedry żywią, pożar Ogińskich, źródło pożaru). — Dedykacja Helenie J. Ogińskiej, wojewodziance polockiej, hetmanownej W. X. L. Tu mówi o hetmanie i o bisk. Fr. Isajkowskim. Podpisana: Kongregacja grodzieńska.

Dzielko składa się z 7 rozdziałów omawiających: historję obrazu (sprowadzonego z Rzymu jako dar prowincjała ord. praed. dla Albrychta Radziwiłła) oras cuda szrzdzone za pośrednictwem obrazu i opis wotów. Dużo materiału obyczajowego. — Na końcu błogosławieństwo biskupa Kotowicza.

Druk tekstu gocki, dedykacji i błogosław. antykwa.

Jocher 8436. Czartor. — Uniw. warsz.

— Czynności Konfederacyi Głney Targowickiej Kor: od Dnia 14 Miesiąca Maja 1792 Roku w Targowicy rozpoczętych, na mocy Prawa Titulo Zalecenie WW. Kanclerzom Obojga Narodów, ażeby Summaryusze Sancytów Konf: Targowickiej rozdrukowane, i po Województwach rozesłane były. Przez Stanisława Junoszę Kuszewskiego Metrykanta Kancellaryi Koronnej ułożony. fol., k. 28 nlb.

Obacz tom XX str. 411 pod Kuszewskim, gdzie podano tytuł dokładniejszy.

Odnosi się do Konfederacyi koronnej. Smoleński Konfed. targowicka 1903 str. 78 zna i często cytuje ten Summaryus. Nie wysyskał natomiast (i zdaje się nie znał) dwóch następnych Summaryuszy (litewskiego i wspólnego).

Branic. — Czartor. — Krasin. — Ossol. — Zieliń.

— Generalny Czynności Konfederacyi Targowickiej z wypisaniem treści

tak Sancitow, jako-też Rezolucyi na Memoryały Juryzdykeyi i Obywatelów wydanych, w myści (sic) Prawa Seymu terazniejszego 1793. Ru na dniu 26. 7bra zapadłego sporządzony, i drukiem Woiewodztwom, Ziemiom i Powiatom W. X. Litt. ogłaszający się. fol., k. 48 nlb.

Odnosi się do Konf. W. X. L.

Rozpoczynają wypiay z Księgi pod nr 1, u której tytuł: Protokół czynności dajennych Konf. W. X. Lit. od dnia 31 lipca do dnia 24 paźdz. 1792.

Od k. G, verso idzie: Summaryusz materyi do prowincyi W. X. Lit. ściągających się z akt Konfederacyi Gener. Ob. Narodów to jest od czasu połączenia się w Brześciu litew. (tj. od dnia 11 września). — Siega aż do 27 lipca 1793 (razem 116 numerów).

Od k. N idzie: Protokół Nro 4to pod tytułem Protokół Czynnościów Konf. gen. W. X. Lit. zaczęty w r. 1792 miesiąca września 9 dnia w Brześciu litewskim. — Ten protokół nie jest już spisany dniami, jak poprzedni, ale miesiącami (to znaczy, że sprawy z całego miesiąca są spisane razem bez oznaczenia dnia sąłatwienia). Obejmuje czas do 23 stycznia 1793, razem 183 nr.

Od k. R idzie: Protokół czynności Konf. gen. od roku 1793 mies. stycznia 23 dnia w Grodnie. — Z tego widać, że po przeniesieniu się Konf. z Brześcia do Grodna zaczęto prowadzić nową księgę protokołu (i wpisano do niej 351 czynności, nie odróżniając odtąd poszczególnych miesięcy).

Ostatnim wpisem jest zapiska: Oświadczenie przy końcu sesji 14 septembra (1793) mianej, iż Konf. nic nie uczyniła takiego, do czego by przez szluby, samary Związku swojego nie czuła się ściśle obowiązana, ani osobiste każdego przekonanie może być imputowane skonfed. narodowi.

Podpis na końcu: Józef Zabiello, marsz. konf. lit., hetman polny — Grzegorz Kaczanowski metrykant W. X. L.

Korzon Wewn. dzieje I str. 18 mylnie twierdzi, że „Summ. czynn. Konf. targ.“ mamy tylko dla Litwy.

Bran. — Czart. — Jag. — Uniw. wileń.

— Czynności Konfederacyi G. Obojga Narodów od Dnia 11. Miesiąca Września 1792. Roku w Brześciu Litewskim rozpoczętych, na mocy Prawa titulo: „Zalecenie WW. Kanclerzom O. N. ażeby Summaryusze Sancitow Konfederacyi Targowickiej, rozdrukowane i po Województwach rozesłane były“, ułożony. Tom pierwszy. fol., k. 38 nlb.

Z początkiem września konfederacja obu narodów zjednoczyła i przeniosła się do Brześcia. Summaryusz obejmuje czas od 11 września 1792 do 7 lipca 1793. — Druk zrazu petitem, od k. G, garmontem. Na karcie G recto: Koniec Tomu I, a verso rozpoczyna się: Dalszy ciąg Summaryusza czynności w drugim Tomie od dnia 3 stycznia umieszczonych.

Pod każdym dniem zaprotokołowano czynności, dokonane w danym dniu wraz z rejestem treści. Razem zaprotokołowano 650 czynności, bądź to o charakterze politycznym, bądź to odnoszących się do spraw prywatnych przedkładanych Konfederacyi. Już w lutym pojawiają się wiadomości o wkroczeniu wojsk rosyjs. celem dezarmowania wojsk Rzeczp. i o planach dalszego rozbloru, co wywołuje wielkie zaniepokojenie w generalności oraz żywą korespondencję i protestacje (nr 330). — Na końcu: Koniec Protokołu II. Obojga Narodów.

Druk zapewne w druk. jaryczewskiej, w tym czasie (sierpień 1792) zakupionej.

Rękopis oryginalny „Protokołu czynnościów Konf. gen.“ od 9 września 1792 znajduje się u Czart. nr 993 i 2256 (3 tomy).

W związku z tymi drukami pozostałe: 1) Relacja o czynnościach delegacyi do obrachowania komisji skarbu 1793 (ob. pod Relacją)... oraz 2) „Diarzusz aktu ślączenia się w Brześciu“, o czym ob. t. XV, 425.

Bibl. nar. war. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— darów (1604) ob. Wojowius Łuk. — disposycy podatków Rzeczpospolitej dwiema seymami r. 1683 i 1685 uchwalonych. fol., k. 2. Czartor.

— hybern w województwach i powiatach W. X. L. iuxta moderamen seorsivii w starostwach i dzierżawach królewskich pro possibili certa et infallibili z nich na wojsko exsolutione pomiarkowanych anno 1717 umówiony i determinowany. (1717). fol.

Branic.

— Komputu y Placy roczney Wojska Koronnego na seym 1786 r. podany. fol., k. 2. Uniw. warsz.

— Konstytucyi seymu koronnego. 1764. w 16ce. Akad.

— Konstytucyi Seymu ordynaryjnego Warszawskiego r. 1766 dnia 6. 8bra zaczętego a dnia 30. Novembra skończonego. w 16ce, sygn. A—L₅.

Jest to odbitka z „Kolejdy warsz.“

Akad. — Bibl. narod. warsz. — Jagiell. — Uniw. wileń.

— Toż... Seymu 1765. Akad. — konstytucyi seymu warszawskiego konfeder. 1776 (od 26 sierp. do 27 paźdz.). W Wilnie druk. Akad. w 12ce.

Akad. — Bibl. narod. warsz. — Ossol.

— Toż... 1778. Akad.

— Toż... 1788. Akad.

— Konstytucyi seymu Warszawskiego r. 1786. fol., k. 2

Por. niżej: Summaryusze Konst. (1780).

Krasin.

— erygowaney Milicyi Expensy y Percepty in rem ex dispositione prześwietnego Województwa Krakowskiego Anno 1733. ustanowionej, a przeprowadzonej do exekucyi r. 1733 i 1735. fol., k. 1. Akad. — Uniw. warsz.

— nauki, którą brat do professyey się udający rozumieć, y w pamięci mieć powinien. w 8ce, k. 5 nlb.

Czartor.

— odpustow, przywileiow y łask od wielu Naywyższych Kościoła S. Pasterzow, tak Zakonnikom, Braci y Siostrom Błogosławionej Panny Maryey z Gory Karmelu, iako też wszystkim wiernym Chrystusowym nawiedzającym Kościoły tegoż Zakonu Karmelitańskiego pozwolonych... Podług autentycznego Exemplarza Rzymskiego dla używania wiernych przedrukowany r. 1679. w Krakowie w Drukarni Woye. Goreckiego. w 8ce, 2½ ark.

Jocher 7808.

Ossol.

— Odpustow Rożanca Sgo. w Krakowie w Drukarni Michała Dyaszewskiego. 1757. fol.

Jocher 7820.

Ossol.

— odpustów wiecznych. Od Oyców Świętych, aż do Klemensa XIV nadanych, potwierdzonych i rozszerzonych. (Na końcu:) Koncessya Suffrag. Krakowskiego Potkańskiego... 18 Marca 1775. w 8ce, k. 23 nlb.

Jocher 7809.

— odpustów pozwolonych od Stołice Świętey Apostolskiej, które dotąd są ważne, pełne y niezniezione. w 8ce, kart 20. Jagiell.

— Ofiar przez dobrowolne subskrypcyę na pierwsze potrzeby wojska

obiecanych y danych a die 8. 9bris 1788 roku. (Warszawa w drukarni XX. Missyonarzów). fol.

— Toż... Summariusz 2gi i 3ci. fol., kart 4.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Museum Narod. — Ossol.

— czwarty czyli dalszy ciąg ofiar przez dobrowolne subskrypcye na pierwsze potrzeby woyska obiecanych y danych. Drukarnia XX. Missyonarzów 1789. fol., str. 1. Branic.

— Toż... piąty. fol.

— Toż... szósty. Czyli ciąg dalszy...

Warszawa druk Missionarzów 1789. fol. Ob. Gordon. Daików.

— praw, przywilejów, wolności... ob. Kraków (1790).

— projektów od deputacyi formy rządowej do Stanów podanych. fol. Czartor.

— przywilejów pijarskich (1738)... ob. Konarski St. (tom XX str. 12, gdzie błąd w dacie: 1730).

Wydał Konarski St. o czem ob. Konopczyński St. Konarski 1926 str. 88. — Bieliński Uniw. wil. II.

Ob. wyżej: Summariusz privilegiorum.

— Summariusz praw y konstytucyi w materjach skarbowych (1764—1780)... ob. Bernowicz Michał (1782).

— Summariusz Rachunkow Generalnych od Skarbu Koronnego podanych. Najasnieyszemu K. I. M. Y Wszystkim Stanom Koronnym na Seym Walny Sześcienniedzielny Warszawski na dzień Dziesiąty Miesiąca Lipca, w Roku niniejszym Tyśiącym Sześćsetnym Pięćdziesiątym złożony Zgromadzonym. A to Zą Vrządu Podskárbstwa Iáśnie Wielmożnego I. M. P. Bogusława Hrábi na Lesznie Podskárbięgo Wielkiego Koronnego, Generála Wielkopolskiego, Międzyrzecckiego, Bydgoskiego, Ośieckiego, Ostrzkiego, Człuchowskiego, Borzechowskiego, &c. Starosty. Ktore Zączynią sie od ostatních Ráchnkow na Seymie skroconym Wárszawskim, w Roku Tyśiącym Sześćsetnym Pięćdziesiątym Czwartym, dnia Dwudziestego Szostego, Miesiąca Czerwca odprawionych (1658). fol., k. tyt. i k. 19 nlb.

Jest to druk in bianco, do którego wpisano później atramentem właściwe cyfry (a więc przez pół rękopis).

Rospoczynają cyfry zamknięć rachunkowych odnoszących się do Generalnej Percepty. — Potem: Percepta Druga pieniędzy y procentów ordinaryjnych (dotyczywa kupiecka, cła, pogłównie żydowskie, czopowe, akcyza). — Od k. F, verso: Z procentu mennicy krakowskiej. — Poczem: Percepta Trzecia pieniędzy y procentów ekstrordinaryjnych (na wojnę z Tatarami 1654). Od k. G, verso: Z ktorey to percepty Takowa Distributa. Ta wydatki na wojsko i na różne inne potrzeby Rzeczp.

Rachunki z dochodów i roszchodów są bardzo szczegółowe. Opracowanie tych zamknięć pozwoliłoby odtworzyć ówczesny budżet Rzeczypospolitej, przynajmniej w głównych cyfrach. Akad.

— Summariusz Rachunkow Generalnych Od Skarbu Koronnego podanych. Najasnieyszemu K. I. M. Y Wszystkim Stanom Koronnym, na Seym Coaequationis Walny Sześcienniedzielny Warszawski na dzień Siedmnasty Miesiąca Márcá w Roku niniejszym: Tyśiącym Sześćsetnym Pięćdziesiątym Dziewiątym złożony Zgromadzonym. A to Zą Vrządu Podskárbstwa Iáśnie Wielmożnego I. M. Pána Ianá Kázimierzá, na Krasnym Kraśińskiego Podskárbięgo Wielkiego Koronnego, Lomżynskiego, Praśnyskiego, &c. Starosty. Ktore Zączynią się od ostatních Ráchnkow na Seymie Sześcienniedzielnym Wárszawskim, w Roku blisko przeszłym Tyśiącym Sześćsetnym Pięćdziesiątym osmym dnia Dziesiątego Miesiąca Lipca odprawionych. (1659). fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Jest to tak samo pół druk pół rękopis, jak poprzednio opisany. Układ jednak nieco inny. Distributiva idzie od k. D verso. Cała percepta wyniosła w tym roku 2,301.743 Fl. — Distributa 2,297.882 Fl. Plus perceptorum wyniosło 3.860 Fl.

Do tego dołączona w egz. Akad. drukowana znacznie później (1676) tablica: Taryfhy różnych podatków Rzeczp. (pobór simpla, podymne, pogłowne). W „Taryfie“ wykazano ile każda ziemia płaci. — Nadto dołączono rękopiśmienną tablicę: Delata generalna retotent (sic) wszystkich województw na teraż. seym coaequationis (1658?).

Summariusze takie wychodziły drukiem od połowy wieku XVII (najwcześniejszy z pomiędzy mi znanych ma datę 1658) aż do końca Rzeczp. — Nie wychodziły jednak

corocznie, lecz zależnie od daty sejmu. — Nosili tytuł albo: Summariusz percept i expens... albo: Summariusz rachunków. Zarejestrowałem ich razem 30, ale nie ulega wątpliwości, że nie udało mi się odnaleźć wszystkich. Jako druki ofemeryczne, nie były przechowywane. Zwykle są oprawiane w manuskryptach to jest silwach rerum, odnoszących się do danego sejmu. Dlatego nie bywają po bibliotekach skatalogowane.

Rossmán Rys hist. budżetu w Polsce (Ekonomista 1865) oraz Korson Wewn. Dzieje III 132 i nast. nie uwzględniają opisanych tu summariuszy. — Budżety za lata 1764—6 i nast. zostawia Korson w tablicy na podstawie rachunków sejmowych. — Rękopiśmienne „Rachunki generalne kom. skarbu Rpl. koronnego“ i Obojga Narodów (od r. 1761—94) są w Arch. gł. w Warszawie (z Arch. skarbu koron.). Akad.

— rachunków generalnych Janowi III y wszystkim stanom Koronnym na Seym walny warszawski pro die 27. Januarii 1683. zgromadzonym podane. fol. Daików.

— rachunków generalnych skarbowych Najasnieyszemu Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na seym walny warszawski pro die 16 Iunii 1699 złożony Zgromadzonym od skarbu Rzeczypospolitey Koronnego podany a to za urzędu podskarbstwa Iáśnie Wielmożnego Imci Pana Hieronima Augustyna hr. na Wiśnicz y Iaroslawiu Lubomirskiego Podskarbięgo W. Koronego etc. ktore zączynią się od ostatních Rachunków na Seymie Grodzińskim zerwanym anni 1692. Przez J. W^o niegdy Imci Pana na Warężu Marka Matczyńskiego podskar. W. Koron. a potem Woiewody y Generála Ziem Ruskich, Bełskiego, Hrubieszowskiego, Groieckiego Starosty wywiedzionych (1699). fol., k. 6 nlb.

Ossol. — Uniw. warsz.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych Najasnieyszemu Królowi IMCI Augustowi II. Y Wszystkim Stanom Rzeczypospolitey Na Seym Walny Wárszawski pro die 5. Aprilis Anni 1712 złożony, y pro die 31 Decembris Anni ejusdem limitowany Zgromadzonym, od Skárbu Rzptyey Koronnego Podany.

A To Zą Urzędu Podskárbstwa, Iáśnie Wielmożnego IMCI. P. Iana Ierzego na Przebendowie Przebendowskiego Podskarbięgo Wielkiego Koronnego, Puckiego, Pokrzywnińskiego, Miráchowskiego, Grábowskiego &c. &c. Starosty. A náprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną ták z Ordynaryjnych, iáko y Extráordynaryjnych Rzptyey Prowentow, tudzież y Cła Generalnego (1712). fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Są tu tylko rachunki z quarty, z cel Rzeczp., z procentu składnego winnego, z pogłównego żydowskiego (żydzi powinni byli zapłacić 840.000 florenów, zapłacili 803.115). Cała percepta skarbu wyniosła 3.194.711. — Poczem idzie rachunek z distributów. Distributa wyniosła 3.962.281 — a więc wynik jest deficytowy.

Ossol. — Uniw. warsz.

— powtórných rachunków skarbowych Najasń. Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzptyey na reassumpcyą seymu walnego warszawsk. pro die 31 decemb. an. 1712 złożoną Zgromadzonym, za urzędu JW. niegdy Hieron. Lubomirskiego hetm. W. Koron. podany. (1712). fol., k. 2 nlb.

Ossol.

— liczby ex Perceptis et Distributis importancyi Skarbowey pięcioletniej kurrencyi z cel nowo podwyższonych, Monopolium Tabacznego y donativum Kupieckiego, procentów Rzeczypospolitey W. X. Litewskiego, przez Kwartałów Nr 20 to jest a die 1mo Martii anni 1712 do skarbu W. X. Litewskiego weszłych za podskarbstwa Iáśnie Wielmożnego Imci Pana Michała Kazimierza Kotła Podskarbięgo Wielkiego i Pisarza Ziemskiego W. X. L. Morkowskiego, Płucigiańskiego i Krasnosielskiego etc. Starosty na seym w Grodnie przypadający in anno 1718. miesiąca Octobra trzeciego dnia ad productum wygotowany. fol., k. 14 nlb.

Uniw. warsz.

— rachunków generalnych skarbowych Najasnieyszemu Królowi Imci Augustowi II y wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na seym walny warszawski pro die 2da 8bris w r. niniejszym 1724 przypadający Zgromadzo-

nym od skarbu Rzeczypospolitey Koronnego podany a to za urzędu podskarbstwa J. W. Imci Pana Jana Jerzego na Przebendowie Przebendowskiego Podskarzb. W. K. Pokrzywińskiego, Mirachowskiego, Grabowskiego starosty. fol., k. 2.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych. Naiasnieyszemu Krolowi JMci Augustowi Trzeciemu Y Wszystkim Stanom Rzeczy-Pospolitey ná Seym Ordynaryiny Grodzieński Pro Die 5ta Octobris Anni 1744. zgromadzonym od Skarbu Rzeczy-Pospolitey Koronnego. Ato z Administracyi Dwuletney Skarbu Rzeczy-Pospolitey Koronnego przez Wielmożnego Jmci Pana Macieja Grabowskiego, Podskarbiego Nadwornego, Koronnego. Podany A naprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną z Ordynaryinych y extraordynaryinych Rzeczy-Pospolitey Prowentow. (1744). fol., k. 2 nlb.

Percepta 2,197.203 flor., expensa 1,870.902. — Pozyje podane bardzo ogólnikowo. Ob. Grabowski M. Akad.

— Rachunkow Generalnych Skarbowych. Naiasnieyszemu Krolowi JMci Augustowi Trzeciemu Y Wszystkim Stanom Rzeczypospolitey na Seym Ordynaryiny Warszawski Pro die 3tia Octobris 1746. Anni zgromadzonym, od Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego. Podany. A to Z Administracyi Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego, przez Wielmożnego Jmci Pana Macieja Grabowskiego, Podskarbiego Nadwornego Koronnego. To iest Zá Quartal ieden à die 21. Septembr, ad Diem 31. Decembr. Anni 1744. A naprzod Wywodzi Skarb Perceptę Generalną z Ordynaryinych y Extraordynaryinych Rzepltey. Prowentow. (1746). fol., k. 2 nlb.

Cyfy nader ogólnikowe. Percepta 438.450 fl.; Expensa 435.989. Akad.

— Generalny y Bilans tak Percepty, iako też Expensy Skarbu Koronnego, tudzież Summy Remanentowey, a to za lat ośm, Miesiący sześć y dni ośm, a die 1ma 8bris 1766. ad diem 8vam Aprilis 1775. (B. m. i r.). fol., karta w formie tabeli.

Suma percepty 37,012.722 złotych, a remanent 988.940. Akad. — Krasin.

— Percept Y Expens Skarbu Rzeczypospolitey Koronnego A Die 8va Mensis Aprilis 1775ti Ad Diem 31. Augusti 1776ti Anni. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni P. Dufour 1776. fol., karta w formie tabeli.

Percepty wyniosły 12,596.292 złotych; expensy 12,377.804. — Na końcu nota o remanentach. Branic. — Krasin.

— wszelkich Prowentów i Expensów Skarbu W. X. L. od ostatecznego na przeszłym seymie roku 1775 w dniu 23 marca zakwitowania do dnia 25 kwietnia 1776 roku z rachunku na seymową kalkulacją w roku terażniejszym sporządzonego wyciągniony (1776). fol., 1/2 ark. Branic.

— Percept Y Expens Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego Przez Lat Dwa A Die 1ma Septembris 1776. Ad Ultimam Augusti 1778. w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey, mieszkającego na S. Jańskiej Ulicy. fol., ark. tabl.

Krasin. — T. P. N. w Poznaniu.

— Percept Y Expens Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego Przez Lat Dwa A Die 1ma Septembris 1776. Ad Ultimam Augusti 1778. w Drukarni P. Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey, mieszkającego na S. Jańskiej Ulicy. fol., ark. tab.

Całkiem odmiennie, obszerniejsze zestawienie. Ob. Schmitt Dzieje Polaki III (1867) str. 23 (o debacie sejm. nad tym Summ.). T. P. N. w Poznaniu.

— Percept y Expens Skarbu Koronnego dwuletnich à Die 1ma 7bris 1780 ad Ultimam Augusti 1782. fol., arkusz tabl.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Toż... (za lata 1782—4). fol.

Przedrukowany w „Pamiętniku“ Świtkowskiego 1784, wraz z odnoszącą się do niego mową Sułkowskiego. — Oryg. druku nie odsukałem.

— Percept I Expens Skarbu Koronnego Dwochletnich a die 1ma 7bris 1784. ad Ultimam Augusti 1786. Anni. fol., k. 1 nlb.

Podaje wykaz remanentu sejmowego, percepty z podatków, percepty na opłatę dłu-

gów etc.; po drugiej stronie expensy dwuletnie. Suma ekspensy: 24,638.821 złotych. Branic. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Toż... (za lata 1786—8).

Przedruk w „Pamiętniku“ Świtkowskiego (1789) i to sąrowno co do skarbu koronnego, jak litewsk. — Osobnego druku nie znam.

— Toż... (za lata 1788—1790).

W roku 1790 ukazała się „Tabella pokazująca stan dochodów skarbu Rzeczp. na rok jeden z proporecy dawnych y podług praw na seymie teraz ustanow.“ oraz: „Tabella percepty y expensy skarbu 1788—90.“ — Ob. pod: Tabella.

Por. Świtkowski Pamiętnik (jak wyżej).

— Percept i Expens publicznych półrocznych skarbu Rzeczypospolitey Koronnego od dnia 1 miesiąca września 1790 roku do 1. marca 1791. W drukarni Piotra Zawadzkiego. fol., 1 karta. Branic. — Jagiell.

— Percept i Expens rocznych skarbu Rzeczy Koronn. od dnia 1 miesiąca marca 1791 do dnia 1. marca w roku 1792. fol., ark. tabl.

Obaca Butrymowicz (Relacja egz. 1791).

Jagiell.

— Percept y Expens kasy Kommissyi Rzeczypospolitey woyska koronnego a die 19 aprilis 1773 ad d. 15 octobris 1776. Warszawa, dr. P. Dufour 1776 fol., ark. tabl.

Por. Płata woyska (1771).

Akad. — Krasin.

— Percept i Expens kasy kommissyi Rzeczypospolitey woyska koronnego a die 19 mensis aprilis 1775 ad diem 15 mensis octobris 1776ti. Warszawa 1776. fol.

Ob. Płata wojska. Branic.

— istotney proveniency, którą miała Kommissya Edukacyina od ustanowienia swego in 8bri 1773 anni ad ultimam Iunii 1776 anni tudzież expensy przez ten cały czas. (1776). fol., 1 karta.

Zapewne i w innych latach musiały wychodzić podobne Summ. K. Ed. Nar. — ale tych nie znam. Branic. — Czartor.

— prowentu procentowego z raportów od kancelaryów grodzkich wojewódzkich y powiatowych w dwóch ratach to iest Marcowey y Septembrowey 1777 r. do Komis. Skarb. Litew.

przysyłanych z ichże latusów wyciągniony. fol., 1 ark. tabl. Krasin.

— Percepty i Expensy łocciowego i skladek na Ochędostwo; Percepty i Expensy summ ze Skarbu Koron. i innych na bruki i kanały Miasta Warszawy z przedmieściami przez Kommissyą J. K. Mci i Rzeczypospolitey dysponowanych od r. 1743 do początku roku niniejszego 1762. Dla wiadomości publiczney do druku podane. (1763). fol., str. 56 i 46.

Ob. niżej: Sumaryusse.

Krasin. — Uniw. wileń.

— regul (1751) ob. Bazyli św.

— Prawdziwy Sumariusz Sprawy między Oycy Iesuitami, y Akademiakami w Krakowie. w 4ce, k. 3 nlb.

Druk gocki, bez osobnego tytułu. Zapewne 1626 r.

Zaczyna się od objęcia św. Barbary 1583 przez Jesuitów. — W r. 1619 Jesuitci chcą obsadzić szkołę koronną swojemi ludźmi. — W r. 1622 otworzyli szkołę de facto. — Nuncejus pośredniczy 1624. — Spór przenosi się do Rzymu.

W końcu swrot do króla, aby pracom, fransunkom i kłopotom Akademii krak. miłośców bydź raczył.

— Toż... fol. tablicowe, 1 k. (po jednej stronie).

Jagiell. (oba wyd.) — Ossol. — Uniw. wil.

— Caley sprawy Względem otwarcia Akademii Jezuickiej we Lwowie, Ná Seymiki przed Seymowe Przeświętnych Woiewodztw, Ziem, Xięstw, y Powiatow Koronnych y W. X. L. Od Akademii Krakowskiej Roku 1760. Dla informacyi Podany. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

Ob. w tej samej sprawie: List przyjacielski. — Propugnatio iurium. — Sprawa o otwarcie.

Branic. — Jagiell. — Ossol.

— Monety. (Wydane ok. r. 1620). Z tą datą cytuje Siarczyński Obraz I 153. — Zapewne błąd?

— Symmarivsz Vmiarkowania Monety Starey z dżisiejszą. Z Obiásnieniem Wáriacyey iey, y szkod zá tym idących. Dla wpráwienienia w ryze swą pieniędzy, krotko námieniony. Plus sua diuinat solus Amor Patriae. Permissu Superiorum. [Tu winieta]. W Krakowie,

W Drukarni Franciszka Cezarego, Roku 1641. w 4ce, k. tyt., str. 23.

Na odwr. tyt. cytaty Iac. z Corpus juris, Arist. i Aeneasa Sylv. — Na ost. str. cytaty z Seneki, Ovid. i Barcl.

Podzielone na 14 rozdziałów o nast. treści: Skąd posła moneta. Jak dawno wynaleziona. Skąd rośnie cena rzeczy. Różne rodzaje pieniędzy. Przyczyny warjacji pieniędzy. Sankody i konfuzje z tego. Jak temu zapobiegać. Jako próbować bonitatem monety. O poprawie monety.

Na końcu uwaga, iż jest to summarjusz z większego Diskursu. — Por. Grodwagner Discurs o cenie pieniędzy (1631 i 1632).

Szelągowski Pieniądz i przewrót cen 1902 str. 231 i 268.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— do umiarkowania monety starej z dzisiejszą. (1752). w 4ce, str. 8 nlb. i tabl. 1. Uniw. warsz.

— umiarkowania monety starej z dzisiejszą. Roku P. 1755. W Krakowie w drukarni Stanisława Stachowicza, bibliopoli przesławnej akademii krakowskiej. w 16ce, k. 1, str. 250 i str. 1.

Od str. 218—247: „Synopsis chronologica imperatorum a condito mundo ad hodiernum“. Na str. 214: Rewizorowie do wsi Zabierzowa konwentu zwierzynieckiego o cło mostowe.

Por. mowy Kaj. Sołtyka z r. 1761. — Ob. także pod Wessel.

Akad. — Branic. — Czartor. — Drohob. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— umiarkowania monety starej z dzisiejszą dawniej w Krakowie roku 1755. wydany, teraz powtórnie dla wygody publicznej przedrukowany roku 1790 w Kaliszu w Drukarni J. O. Xcia Prymasa Arcybiskupa Gnieźn. w 16ce, str. 216 i k. nlb. 5.

Pod dedykacją podpis: X. Mateusz Chylewski Kanonik i Officjal Kaliski.

Bran. — Jag. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— ob. Bazyli św. (reguł 1761) — Bellarmin R. (nauki chrześc. 1608, 1611, 1619) — Bernowicz M. (praw i konstytucji 1782) — Butler Aleks. (dokum. 1775) — Czechowicz M. (Now. test. 1570) — Częstochowa (historii obrazu 1642) — Fedorek (dokumentów 1775) — Gartenberg (dokum. 1775) — Giermanski S. (klejnotów 1621) — Gol-

donowski Ant. (hist. o obrazie 1639) — Groicki B. (porządku spraw. 1616, 1619, 1629, 1630) — Hadamarjusz Krz. (1553) — Joanna a Jesu M. (albo zebranie — Kazimierz (praw) — Kmita Jan A. (przypowieści Salom. 1622—30) — Kostka Stan. (cudów 1632) — Luter M. (katechyzmu 1649) — Łazucki Błaż. (dokumentów 1778) — Meubauum (dokum. 1784) — Minasowicz Józ. Ep. (wiary y nauki 1762) — Piekarski (traktatu Anzelma 1665) — Przebendowski J. (rachunków skarbu 1712) — Puticelli (o Sw. Cecylii 1637) — Rossigroch P. (powtórnych łask 1676) — Roźniatowski Abr. (męki Pańskiej 1618) — Sierakowski Seb. (dokum.) — Słupski W. (prawdy katolic. 1607) — Węgrzynkowiec J. (przykładu dziejów 1623) — Wertheymber (dokum. 1774) — Wojniłowicz (Ludwika 1672) — Woytovius L. (darów bożych 1604) — Zembrzucki W. (dokum. 1773).

Summaryusze Percepty Summ na bruki Miasta J. K. Mei y Rzeczypospolitey Warszawy z przyległościami ze Skarbu Koronnego, Vigore Senatûs Consiliorum wydanych, oraz et Privilegiis Juris Caduci zebranych, przez dyspozycje Komissyi J. K. M. i Rzepltey podług Konstytucji roku 1685: titt: naprawa drog i Kanałów Miasta Warszawy z przyległościami zaszłej nastąpione, z rachunków przed Delegowanemi od teyże Komissyi corocznie czynionych wyprowadzone, i dla publiczney wiadomości do druku podane Roku 1762. fol., 1 str. tytułu i str. 31.

Rozpoczynają się rachunki od r. 1745. Chodzi o wydatki na bruki, piasek, kamienie, cegły, wapno, bale dębowe. — Expensa w r. 1760 wyniosła na ten cel 43.000 zł. podczas gdy w r. 1745 tylko 20.968. — Z tego widać, że szybko porządkowano miasto.

Dzielnicki Warszawa I 148.

Jagiell. — Krasin. — Uniw. wileń.

— Percepty Łokciowego na Ochędostwo Miasta J. K. Mei y Rzeczypospolitey Warszawy z przyległościami postanowionego, i Expensy na toż ochędostwo od naznaczenia tegoż Łokciowego przez Komissyę J. K. Mei y Rzeczy-

pospolitey podług Konstytucji Roku 1685 titt: naprawa Dróg i Kanałów Miasta Warszawy z przyległościami zaszłej, nastąpione z Rachunków przed Delegowanemi od teyże Komissyi corocznie czynionych wprowadzone i dla publiczney wiadomości do druku Roku 1762 podane. (B. m.). fol., strona tyt. oraz str. 56 i jedna karta.

W r. 1743 przyniosła percepta z łokciowego oraz za rzeczy jure caduco: 6.774 zł. Expensa na ochędostwo miasta (wywóz błota itp.): 5.408 zł. — Sumy te rosna znacznie w latach następnych, do których odnoszą się ogłoszone tu zestawienia rachunkowe.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Niektórych Konstytucji Wielkiego Xięstwa Litewskiego Za Szczęśliwego Panowania Nayiaśniejszego Króla Stanisława Augusta Przedrukowane. (1780). fol., k. 38 nlb.

Zawiera konst. 1765—1780.

Obacz: Statut litewski (w t. XXIX str. 240).

Por. Summarjusz konstyt.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Uniw. wileń.

Summenhart Calv Conradus ob. Kalw — Szamotulski Grzegorz.

Wisłocki Incun. str. 486.

SUMMER Jerzy. Catalogus continens enumerationem omnium librorum et scriptorum tam editorum quam edendorum viri incomparabilis Domini Joachimi Camerarii professoris quondam in academia Lipsica celeberrimi. Dantisci praelo Hünefeldiano 1646. w 8ce, ark. 40.

Freitag Analecta str. 187 i str. 1129.

— Leichpredigt... Georg Krockoven. Danzig, 1643 w 4ce.

SUMMOROKOW (Sumarokow) Aleksander († 1777). Mscisław Tragedya w Pięciu Aktach. przez Alexandra Summorokowa po Rosyjsku napisana a przez Ignacego Bykowskiego, Porucznika Woysk Rosyjskich na Wiersz Polski przełożona. Est quaedam fere Voluptas. [Tu winieta: gwiazdka]. w Warszawie u P. Dufour Kons: Nadw: Drukarza J. K. Mei i Rzepltey, Dyrektora Druk: Korp: Kad: M.DCC.LXXXVIII. (1788). w 8ce, k. tyt., str. 72.

Rozpoczyna dedykacja wierszem: Do J. W. Piotra hrabi Romantsowa feltmarszałku

W. Ros. — Tu tłumacz słaui swycięstwa tureckie hrabięgo i mówi, że brał udział w wyprawie w r. 1772—75.

Bohaterami tragedji są Mścisław ks. tmurotokański, Jarosław kijowski i Olga pskowska. Przekład lichym wierszem.

Encykl. Org. XXIV str. 319. — Bernacki Teatr II 274 podaje wiadomość o ręk. przekładach dwóch innych sztuk Summorokowa.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. Uniw. warsz. — Zieliń.

Summula Decreti inter bona regalia Ruda wyższa, et bona terrestria Lukowek die 28. mensis Junii anno 1782 lat.

Zarazem:

Summula decreti commissarialis inter bona Lukowek ab una, et Ruda parte ab altera die 23. mensis 7bris anno 1779 lat. fol., 2 kartki (po polsku). Jagiell.

— Praeceptorum Rhetoricorum Selectissimis exemplis Distinctorum in Gratiam & commodiorem usum Juventutis Scholasticae Facta Atq; Cum Licentia Superiorum Typis Mandata. [Tu winieta]. Poczajoviae Anno Domini 1778. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., k. 80 lb.

Zawiera nast. treść: O istocie retoryki, De inventione, De effectibus, De dispositione, De confirmatione, De elocutione, De elegantia, De genere demonstrativo i deliberativo, De memoria. Na końcu o gestach, jakich i gdzie powinien używać mówca. — Przykłady czepane głównie z Cicerona. Żadnych mówców nowszych nie przytacza.

Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— **Cyrillus Decius** (materiarum 1641) — Dębodecki A. (Statutorum 1626) — Hispanus Petrus (Textus 1504—19) — Lublina (z) Samuel (Caesum 1631, 1712).

Summularz Katechizmu ob. Schrotberg J. (1711).

Summum ob. Gertich Nic. (bonum 1669) — Groński Jan (solis 1712) — Pretium (in emporio 1674).

Summus Pontifex ob. Markiewicz Jan (1672) — Schelguig Sam. (1687). **Summy neapolitańskie** ob. Ragioni (1777).

Sumnienie ob. Kurzeniecki Marc. (Rezolucya 1758) — Zehenter Paweł (albo mól 1744).

Sumorok Aleks. ob. Summorokow.

SUMOROK Krescenty Roman X. Sławy wiekopomney Jaśnie Wielmożnego Mikołaja Łopacińskiego Pisarza WW. X. L. Orderu S. Stanisława Kawalera, Trybunału głów: W. X. L. Marszałka, y Jaśnie Wielmożney Barbary z Kopiców Łopacińskiej Pisarzowy W. W. X. Lit. w czasie szczęśliwey rocznicy imienin wdzięczność poświęcona. Roku 1776. w 4ce.

W bibl. Jag. jest tylko przypis do Łopacińskich i 2 karty wierszy, ogółem kart 4 Jagiell. — Uniw. wileń.

— Bukiet na imieniny Wielmożney Jmsci Panny Antoniny Suszyńskiej Rotmistrzowny województwa Połockiego od pewnego z pokrewnionych uwity. Dnia pierwszego Marca roku 1778. w 4ce, kart 4.

Autor mówi że jest jej krwią bliski. W końcu w czterowierszu ukrywa swe imię i nazwisko. Jagiell.

— Jaśnie Wielmożni Nayosobliwsi Dobrodziele!... [Podpis:] Sługa i bogomolca X. Krescenty Roman Sumorok. w 4ce, k. 1. Bibl. Włods. Platara.

— ob. Propositiones (1770).

Sumorok Michał ob. Stepurewicz W. (Kazanie 1772).

Sumorokowa Marjanna z Jesmanów ob. Katenbring Józef X. (Kazanie porzebowe 1772).

Sumptione (De) Eucharistiae ob. Załuski L. (1637).

Sumptuariæ leges ob. Actum 1776 (t. XII, 43) — Lex — Niesiołowski Kaz. (1743) — Objaśnienie — Poniatowski St. Aug. (Uniwersał 1778) — Ponowienie — Sułkowski Aug. (Projekt) — Wężyk Piotr (Lekarstwo 1649).

Stan. Estreicher Walka ze zbytkiem w Roczniku mił. krak. I (1898).

SUNOBBIGIUS. Sententia Definitiva Ieremiae Patriarchae Constantinopolitani, de Doctrina et Religione VVirtembergensium Theologorum. Vna Cvm Antidoto Vltimae responsionis eorundem ad Censuram Patriarchae, de articulis Confessionis Augustanae. Constantinopoli ex Patriarchio allatae, ipsorumque Protestantium manu subscriptę, ac in lucem a doctissimo viro Stanislao Socolovio editae, cum eiusdem

in margine annotationibus. Addita est praeterea eiusdem Stanislai Socolouij ad VVirtembergensium Theologorum inuectiuam, quam actis et scriptis suis cum praedicto Patriarcha praefixerunt, breuis et erudita responsio. Actor. 25. Caesarem appellasti? Ad Caesarem ibis. Opera Thomae Sunobbij ad Dei gloriam et Ecclesię Catholicę vtilitatem edita. Avgvstae Trevirorum. Apud Viduam Emundi Hatoti, M.D.LXXXVI (1586). Cum gratia et Priuilegio Archiepiscopali. w 8ce, k. tyt., str. 84 (sygn. F₂).

Dedykacja Sunobbijusa: Bart. à Petra, ecc. Treverensis decano. W niej wychwała Piotra à Petra, biskupa oraz Anglika Sandera. Mówi, że przed dwoma laty wyszło dziełko Sokołowskiego, a on dostał je do rąk przed kilku miesiącami. Wielu żądało, by je przedrknął: a me in apertam lucem omniumque cognitionem vocaretur. Tego dokonał, ale zarazem uważał za stosowne, aby wyszła „plenioribus annotationibus illustrata“.

Niniejsza broszura to właśnie owa „pleniores annotationes“ Sunobbijusa. — Między przedrukami trewirskim Sokołowskiego z roku 1586 a dziełkiem Sunobbijusa zachodzi więc ścisły związek. Były razem wydane i uzupełniają się. Tak np. list Jeremiasza podany w dziełku Sunob. jest opuszczony w edycji trewirskiej Sokołowskiego (ob. t. XXXIX str. 24). Nie stanowiły jednak te broszury typograficznej całości, skoro mają odrębne sygnatury i liczbowanie.

O stosunku Sunob. do pracy Sokołow. ob. Cichocki Stan. Sok. a Kościół wschodni 1929, str. 166.

Jocher 9533. — Wiersbowa. I 505. — Ob. tom XVIII str. 187.

Bibl. nar. parys. — Ossol. — Uniw. warsz.

Superintendent ob. Chocimowski J. (Modlitwy) — Ringeltaube S. W. (1753).

Superior ob. Kotficki Bened. (1773)

Superstition ob. Traits historiques (1794).

(Supiński Mac.). Wiadomość sprawy W. JP. Marcina Supińskiego Pisarza Sądów seymowych W. X. L. z W. W. J. P. P. Mikołajem y Johanną z Szaniawskich Junoszami Piaskowskimi podkom: rzec: Marcinem Moneczyńskim sttą Kucklę: Jerzym Jezierskim, chor. Kraszew: Chomontowskim, Kisielnickim... (1780?). fol., k. 1. Jagiell.

— ob. Szaniawski (Rzecz 1780).

Suppelex Latinitatis ob. Wagner Franc. (1768).

Suppetlae militares ob. Młodzianowski And. (1671).

(Supplement, Supplement). Supplement à la Feuille des Avis divers. N° XV, XVI, XVII, XVIII, XIX, XX. B. w. m. dr. i r. (1782). w 8ce, str. 99. (Ostatnia str. mylnie oznaczona 72).

Ob. Diarjusz sejm. Jagiell.

— Supplement do dyaryuszu o szczęśliwym powodzeniu wojska rossyjskiego z Petersburga de die 15. Nov. 1737. w 4ce. Petersb. pub.

— Supplement Do Kontynuacyi Dyaryuszu, o Procederach Woysk Nayaśnieyszey Imperatorowy Jey Mości Rossyjskiej z Petersburga de Die 15ta Octobris 1736 (B. m.). w 8ce, k. 2 nlb.

Zapewne dodatek do jakiejś „Gazety“. Jest to wiadomość o walkach feldmarza Lesy'ego i Münicha z Tatarami.

Akad. — Petersb. publ.

— Supplement Dykeyonarza Medyki Chirurgii y Sztuki hodowania bydła. W Warszawie 1793 u P. Dufour Konsyliarza Nadw. JKM. Dyrektora Drukarńi Przeświet. Szkoły Rycerskiej. Ob. Kłosowski Wal. Ossol.

— Supplement do gazet (zawierający najświeższe wiadomości z miesiąca października 1729 r.). fol., k. 1. Jagiell.

— Supplement do Gazet (dodawany do Kurjera Cudzoziemskiego). 1737. w 4ce, k. 2. Jagiell.

— Supplement do Gazet polskich to jest: Copia Responsu Imperatorowy JM. na List Króla JM. Polskiego z Petersburgu Die 13 Septembr. 1738 pisanego. w 4ce, k. 4. Ossol.

— Supplement do Gazet z Torunia 16 9bris (1749). w 4ce, k. 2. Krasień.

— Supplement do Gazet roku 1764. Z Krakowa Die 13. Aprilis 1764. w 4ce, str. 1. Ossol.

— Supplement do inwentarza nowego praw r. 1764 uchwalonych z sejmów warszawskiego w r. 1782 i grodzieńskiego w r. 1784 ułożony. Warszawa, druk. Sch. P. (1785). fol., str. 16.

— Supplement Kalendarzyka Narodowego i Obcego na Rok Pański 1792 ze Zbiorem Konstytucyj do 3 dnia Maja Tegoż Roku postanowionych, ukończony. w Warszawie w drukar: Uprzywilejowanej Piotra Zawadzkiego. w 24ce, od str. 12—210.

Ob. Kalendarzyk (w tomie XIX, 45). Branice. — Uniw. warsz.

— Supplement Praw y Wolności Dissidentow w Nabozenstwie Chrześcianskim, w Krolestwie Polskim y Wielkim Xięstwie Litewskim Z różnych Authentikow przydany Roku 1718. W Krolewcu. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Są to przywileje królów na rzecz dyssydentów z lat 1563 i 1568 (konf. warsz.), 1579 (regest), 1633, 1648, 1683, 1716, 1717. Na końcu uwaga przeciwko artykulom zawartym w Traktacie, które dissidentibus praesudicant.

Samo dziełko „Prawa y wolności“ wyszło w latach 1708—1728 w czterech językach: łacińskim, polskim, holenderskim i niemieckim. (Obacz tom XVIII, 362 i XXV, 216). Wydawcą był Jabłoński. Wbrew temu, co napisałem w tomie XXV, 216 sądzę teraz, że mogła być edycja z roku 1718, skoro Supplement nosi tę właśnie datę. Ale egzemplarza „Praw“ z datą 1718 nie znamy.

Odpowiedzią na te oba dziełka są prace Ancuty i Załuskiego (Dwa miecze).

Czartor.

— skargi ob. Tyzenhaus Ant. (1784).

— Supplement do Sądowego Processu tak dla Korony iako i Litwy (1784) ob. Umiastowski.

— Supplement do Projektu o Monecie nowej. (Z daty: 8. Novembr. 1766). fol., str. 1.

Aby nikt nie ważył się dawać za czerwony złoty więcej nad 67 groszy srebrnych, pod karę. Akad.

— Supplement do Wiadomości warszawskich i do Kurjera r. 1761—1765 w 4ce.

Ob. Wiadomości. Jagiell.

— Supplement do Wiadomości warszawskich w sobotę dnia 14. kwietnia r. 1770.

Ob. Wiadomości.

— Supplement Wyvodu praw Korony Polskiej do Pomeranii (1772) ob. Łojko (tom XXI, 391).

— ob. Buchoz J. (do apteczki) — Gawath J. (o Kalendarzu 1665) — Kwiatkiewicz Jan (rocznych dziejów (1706) — Piekarski Kaz. (do Bohatyr 1665) — Rembieliński St. (do projektu nowej 1766) — Wolscius Fr. (aparatu dla oppressyi 1658).

Supplementa Ad scripta anteriora Oppressiones Generosae Nobilitatis Curlandiae explicantia. Przydatki do przeszlego pisma, oppressye urodzoney szlachty kurlandzkiej wyrażające. Varsoviae Die 21 Mensis Octobr. 1766. fol., kart 2.

Ob. tom XX str. 389: Litterae supplices... i inne pisma ogłoszone w tym czasie w sprawach kurlandzkich.

Branic. — Ossol.

Supplementum Missalis juxta rubricam ordinis FF. Minorum Reformatorum dispositum. Anno Domini 1742. fol., k. 21 nlb.

Czartor. (fragm.).

— de rebus gestis ob. Gwagnin (1584).

— eorum officiorum, quae auctoritate apostolica de novo accesserunt Breviario romano. Posnaniae typis Collegij Societatis Jesu anno Christi 1693. w 4ce, str. 145.

Jagiell. — Kijow. — Uniw. warsz.

— Synopsis: Albo Zvpelnieysze Obiasnienie Krotkiego Spisania. (B. r., ale po r. 1632)... ob. Synopsis.

Por. niżej: Supplicacia (1632).

— ob. Hecker J. (motuum coel. 1670) — Kakowski Hier. (chronicorum 1630) — Makowski Sim. (concionum 1676) — Młodzianowski T. (recollectio-num 1677) — Mosciecki Mik. (teol. moralis 1682) — Schelguigius S. (Sinopses 1710).

Supplex ob. Alexius (Parnassus 1716) — Kwiatkiewicz Jan (libell. pro Deo 1679, 1687) — Markiewicz (libell. cardinalibus 1666).

Supplicacia do Przeswieconego y Jasnie Wielmoznego przezaczney Korony Polskiej y Wiel: X. Litt: oboiego stanu Duchownego y Swierskie (sic) Senatu: w Roku tym terazniejszym 1623 do Warszawy na Seym walny przybyłe. OD Obywatelow Kóronnych

y Wiel: Xię: Lit: wszystkich w obec, y kazdego zosobna: Ludzi zawołania Szlacheckiego, Religijey starozytney Graeckiey, posluszenstwa Wschodnie. Deuter: Cap: I (tu cytat łac. i tłum. polskie). Roku 1623. w 4ce, k. 12 lb. Maciej. Piśm. III 115. — Por. niżej: Sinopsis. Pozn. Sem. Duch.

Svplikacya Zboru Wilenskiego. Do Hern Mártyna Luter, zá X. Mikołáiem Burchárdem Ministrem swym, który w Sobotę po kury łącząc z drabiny spadł, y szyję złamać raczył. [Tu wizerunek człowieka starszego z brodą w czapce]. Dan z Piekła ósmnastego dnia Czerwea, Vlicy Niemieckiey, á w Lutrowski piśán Kámienicy. w 4ce, k. 12 (sygn. C₂).

Jest to II edycja, mocno zmieniona broszury wyd. w Wilnie 1623 pt.: Relacya a oraz Suplika, o której obacz w tomie XXVI str. 203.

Składa się z 2 części: 1) Suplicacya do Lutra od wiernych owieczek, w formie listu do niego. Z nią złączone wierszyki o Burchardzie oraz „Świeca“, którą X. Szechwan Sam. Dąbrowski minister postawił raczył (ma to być szubienica). — 2) Od k. B₂ verso idzie część druga pt. Odpis Herr Marcina Lutra. Na końcu mały drzeworyt głowy Turcayna, wskazujący na to, że druk wyszedł z jakiejś krak. oficyny.

Całość jest pamfletem niewątpliwie z kuźni jezuickiej.

Brückner Przewodn. nauk i liter. 1902 tom XXX str. 605 przypisuje autorstwo Jezucio Chądzyńskiemu, tak samo jak broszury „Rok trybunański“ (ob. Bibl. tom XXIV str. 2).

Badecki Liter. mieszcz. 1925 nr 109 str. 285 podaje reprodukcję tytułu oraz rycinę, charakteryzując zarazem różnice od edycji poprzedniej (s egz. Ossol.). Na str. 288 zestawia literaturę.

W r. 1699 przedrukowano ustęp z tej broszury w dziele „Demokryt“ (pt. Suplika zboru) 1699. Ossol.

Supplicatie (Tweede)... ob. Supplication (1657).

Supplicatio (facti et juris 1755) ob. Hrebnicki Fl.

Supplication (Allerunterthänigste) etlicher Nider-Oesterreichischen Landstände an die Kais.-Maj. Daraus das grausame Beginnen und Tyrauniziren des Kais. Kriegsvolkes sonderlich aber

der Cossaken und Walonen wider dieselbe Lande zu sehen ist 1620. w 4ce.

— (Demüthige) An Ihr. Churf. Durchl. zu Brandenburg Der sämbtlichen Stände und Ritterschafft, Des Fürsthenthumbs Preussen. Wie dann auch hiebenebenst Ein Extract Eines Schreibens von hoher Hand, Aus Lüch, den II. Octobris Anno M.DC.LVI (1656) w 4ce, k. 4.

Stany przedkładają Kurfirstowi, że pomyślność Prus zależy od zgodnego pożycia z Polską: „das dieses Hertzogthumb Preussen nimmer in Wolstande und Sicherheit seyn können, wo es nicht mit der Cron Polen in Einigkeit und gutem Vernehmen gestanden“. Obszerniej tłumaczą tego przyszcyny. Na końcu urywek listu z Łucka o polskiem zwycięstwie nad Szwedami i Bog. Radziwiłlem.

W roku nast. (1657) wyszedł przedruk tej supliki pt. Abdruck des Schreibens (ob.). W związku z tą broszurą stoją inne: 1) Alliance und Verbündniß z r. 1655. — 2) Fryderyka Wilb. Proposition (s r. 1655) oraz Gebet (1656), zawierający formularz modlitw dla kościoła prot. w Prusiech. — 3) Erhebliche Motiven welche den Churf. mit May. zu Pohlen zu vereinigen... an-reitzen solten (1657) oraz Interims-Bantwortung der Motiven. Jest to broszura broniąca polityki Kurfirsta, który właśnie w tym czasie pracował nad oderwaniem Prus od Polski. — 4) Wresscie „Bedencken des ehrw. Ministerii“, w której przedstawiciele kościoła luterskiego w Królewcu nie chcą odstąpić od formularza, zawierającego modły za Polską. Ob. w Dopełnieniach pod Bedencken.

Broszury te — tak znamienne dla stosunku stanów pruskich do Polski — tworzą w bibl. miej. gdań. część klocków „Collectanea polono-suecica“ (Nr 96—100), pochodzących z bibl. W. Schlieffa. Schlieff zebrał w nich przeszło tysiąc broszur współczesnych, odnoszących się do wypadków 1656 roku i lat następnych. — Ważny to zbiór dla każdego badacza ówczesnej epoki.

Hoppe Schediasma 93. — Pisański Einfall der Tartaren 1764 str. 8.

Gdańska miej.

— Abermahlige Supplication Welche Die Sämbliche Stände vnd Land-Räthe des Fürstenthumbs Preussen Ihrer Chur-Fürstl. Durchl. zu Brandenburg, Den 27. Februarij dieses Jahres demüthigst übergeben haben: Worin sie dero Churfürstl. Durchl. den erbärmlichen Zustand vnd Verwüstung

des Landes kläglich vor Augen stellen, vnd dannenhero dieselbe zu allen möglichen Friedens-Mitteln durch allerhand gründliche Motiven zu bewegen sich bemühen. Anno M.DC.LVII (1657). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Petycja przedstawia niezaszcęścia, jakie spadły na Prusy z powodu, że Kurfirst „zu dieses Landes unausprechlichem Unglück sich von der Crone Pohlen separiret“.

Dzików. — Jagiell. — Gdańska miej.

— Toż [po holend. p. t.]: Tweede Supplicatie by de Lants-stenden van Pruyssen aen den Keur-furst van Brandenburg, waerin den toestant, ende verwoestinge des Lants voor Ooghenghelecht wort: Item voorders trachtende tot den Vrede te bewegen. 1657. w 4ce, str. 8. Bibl. nar. warsz.

— an die Friedens Göttn dero mit Krieges Last hart belegten Underthanen in Liefland, Pohlen, Preussen (1658). w 4ce. Bibl. król. w Sztokholmia.

— ob. Londyn (1659) — Mochinger (urbis Gedan. 1635) — Proces (pro regno 1578) — Tyszkiewicz Jerzy (in periculis 1655) — Władysław IV (Antwort 1644).

Supplicium Par Suo sceleri Evangelico Epuloni ad Poenam Orbi ad Exemplum. Datum a Perillustri ac Nobili Scholae Poéseos Juventute Collegii Thorunensis Soc. Jesu. Anno Natae 1720. Aeternae Justitiae die 7ma Febr. Argumentum. fol., k. 1.

Program dialogu.

Bibl. tor. Koper.

Suplika w Akademii Wileńskiej uczących się do Nayiaśnieyszego, Naypotężniejszego y Niezwycięzonego Króla Pana Swego Naymiłościwszego I do całego Narodu zgromadzonego na Seym terażniejszy w Roku 1767 Miesiąca Października 5 Dnia poczynający się, z tą uniżonością przesłana, jaką umysł y serce w istocie mieć może i by łatwiej ku wysłuchaniu Nayiaśnieyszy Maiestat skłonił się raczył, w Powiatach y Woiwodztwach Prowincyi Litewskiej JJ. WW. Jehmém Panom Posłom iako Dobra Pospolitego mającym poruczone Interesa, tak w tey Supplice zawarte prózby każdego w szczegulności tyka-

iące się szlachcica naygoręcey zalecone. (1767). fol., k. 1. Jagiell. — Uniw. wil.

— do dobrodzieiów po całej Koronie Polskiej, o wspomóżenie funduszów kościoła pod tytułem św. Stanisława Biskupa w Rzymie (1757). fol.

Zaczyna się:

Kościół nacyi polskiej pod tytułem: S. Stanisława Biskupa założony w Rzymie, ponawia swoją itd. Zieliń.

— Katolików w Berlinie zamieszkałych wystosowana do... w celu uzyskania pewnego wsparcia na budowę Kościoła i szpital w Berlinie. Berlin die 20 Junii 1774. fol. Krasin.

— błagalna m. Kowala (1790) ob. Kowal.

— Płacziwa Niegdyś liczney Gromady Starostwa Młodzieżyńskiego, a teraz od Roku 1775. z krzywdą Skarbu Publicznego przez naywiększą uciążliwość wniwecz obroconey. Przez Resztę Pozostałą. Do Naiyasniejszych Rzepley Skonfederowanych Stanow Dnia 8. Października 1789. Roku Podana. (B. m.). fol., str. 22.

Na końcu podpis: Wierni poddani Gromada Starostwa Młodzieżyńskiego w Roku 1775. w Dziedzictwo zamienionego.

Jest to skarga na starostę Lasockiego kasztel. sochaczew., który kupił Młodzieżyń od Dąbskiego Następnie kupił wieś Karnikowski w roku 1788 za 400.000 złotych. Bezprawnie samieniono wieś na dziedzictwo.

Po wstępie żałącym się na ucisk następuje tekst memoriału doręzonego 9 maja 1789 Marszałkowi sejm. (Małachowskiemu) jako właściwemu Referendarzowi. Memoriał omawia nadmierne ciężary nałożone na chłopów oraz cytuje dekrety Referendarza z r. 1605, przywilej Aug. III z r. 1720 i inne dowody historyczne w tej sprawie. Na końcu uwagi ogólne o depopulacji w Polsce i o nędzy chłopskiej. — Po tym memoriale wniesionym 9 maja następuje przedstawienie dalszych losów sprawy. Gromadę odesłał X. wice-Referendarz Koronny (Kollątaj) do Stanów. Tymczasem dwóch młodzieżyńskich ciemięży ich nadal. Wójta i chłopów żałących się pookuwano w dyby. Gromada podaje „projekt“, jak należy w tej sprawie wymierzyć sprawiedliwość. — Rzecz wyszła niewątpliwie z kuźnicy Kollątajowskiej.

Jagiell. — XX Missjon. krak. — Zieliń.

— druga gromad niegdys starostwa Młodzieżyńskiego względem dekretów

królewskich, przywileiów etc. i przepisanych onemiż gruntow powinności etc. do rezolucyi łaskawey podana. (B. m. dr.). fol., k. 1.

XX. Missjon. krak. — Zieliń.

— Żydów Wiare Świętą Kátoličką przyimujących y o Chrzeszt Świętą proszących do J. W. JMcI X. Arcy-Biskupa Lwowskiego, terażniejszego J. O. Xiążęcia Nominata Prymasa. Jaśnie Wielmożnemu, y od Boga Ulubionemu, ná przepowiadanie, nauczanie, zachowanie Wieczney Prawdy wybranemu, y posłanemu, JMcI Xiędzu Władysławowi Łubienskiemu, Arcy-Biskupowi Lwowskiemu, Pánu á Pánu wielce Miłościwemu, y wszystkich według wezwania w sprawiedliwości Zástępcy. (1759). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk w 2 kolumny. Drukowano zapewne w Poznaniu w druk. Akad.

Suplika z r. 1759 luty, podpisana przez 6 żydów (Mojszesz Ben Izrael z Segietu, Aron Ben Smul z Woloszczyzny z Czerneć, Mossko Ben Jakob z Bukoreszt i t. p.). Mówią, że wierzą w Jezusa Chrystusa i że nie głód ani nędza skłaniają ich do zmiany wiary. Oddają się w opiekę arcy-pastersa. — Poczem następuje druga suplika Jehudy Ben Noseny Krysa z Nadwórných i Salomona Ben Eliasa, podp. we Lwowie 17 maja 1759. Przeciwników swych nazywają talmudystami. Proszą o schronienie w miastach polskich. — Wreszcie idzie „Manifest“ z maja 1759 „żydów katechumenów“, wyjęty z aktów konsystorza lwowskiego oraz odezwa X. Prymasa do żydów contra talmudystów z Łowicza 19 czerwca. Obiecuje im listy protekcyjne.

Nazwisko Franka nie jest nigdzie wspomniane.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Żydów Contra-Talmudystów Wiare S. Kátoličką przyimujących podana J. K. MCI P. N. M. Nayiasniejszemu, Naypotężniejszemu, Niezwycięzonemu Augustowi III. z Bożej Łaski Prawowiernemu Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Dziedzicznemu Xiążęciu Saskiemu y Elektorowi, Szczęśliwemu, Chwalebnemu Zwycięzcy, Panu, á Panu Naymiłościwyszemu. (Lwów 1759). w 4ce, k. 4 nlb.

Druk w 2 kolumny.

Podpisani pod tą supliką Jehuda Ben Nosen i Salomon Ben Eliasz (16 maja 1759). —

Poczem tekst ich supliki do X. Prymasa oraz list Kaz. Wykowskiego, komisarza wojsk. (w innej sprawie). — Zapewne jest to dodatek do jakiejś gazety.

Obacz teksty zbliżone do tego druku pod: Błędy talmudowe (1758) — Libellus (1759) — Łubienski Władysław (Supplex 1759) — Memorial — Supplique. Akad. — Czartor. — Ossol.

— ob. Druzbicki K. (nabożna) — Kwiatkiewicz Jan (za Bogiem 1678, 1742) — Lochman Aug. (uniżone do niebies. Estery 1704) — Piekarski Ch. (zbawiennych 1654).

Supplikacya do Nayiasniejszego y niezwycięzonego Zygmunta III Króla Polskiego etc. od pospolitego człowieka dla ortów uciśnionego. [Na końcu:] Roku Pańskiego 1622. w 4ce, kart 3.

Wierszem.

Por. Hayduk Mikłosz ort odmienia (1622), co opisał bliżej Badacki Liter. mieszcz. 1925 str. 139. — (Ob. o Supl. str. 380). Bentk. Lit. 1 412 i 418. — Badacki w Bibl. pisarzy pol. nr 58 (Pisma Dawonowskiego) 1910 str. 12. — Tenże w Pam. lit. 1916 str. 113 (tu zestawienie z Haydukami). Akad. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

Supplique (Humble) de 5.000 Juifs Polonais et Hongrois qui desirent embrasser la foi catholique. Léopole 1762. w 4ce.

Por. wyżej: Suplika Bibl. Przezd.

— Allerunterthänigste Supplique An Ihro Königl. Majestät Und Republique von Pohlen, Derer Dissidenten im König Reich Pohlen, Gross-Fürstenthum Littauen Und incorporirten Landen. Gedruckt Anno 1725. w 4ce, k. tyt., str. 24.

Wydana bezimiennie ale autorem jest niewątpliwie D. E. Jabłoński — i pod jego nazwiskiem powinno być opisane. — Obacz tom XVIII str. 362.

Akad. — Branic. — Czartor. — Ossol.

Suprema albo posługa ob. Theodory St. (1615).

— meta ob. Lipski Jan (1639).

Suppressio praetensae congregationis Jesuitissarum. Romae, deinde Cracoviae, in officina Matthiae Andreouensis. Anno D. 1631. w 4ce, k. 4 nlb.

Drezd. publ.

Suranrazc (Czarna Ruś) ob. Potemkin (Rozmowa).

SURASKI Wasył. O jedinoj istinnoj prawosławnoj wiri (1588).

Przedruk w Russk. istor. bibl. VII i w Pam. polem. liter. II

Brückner w Kwart. hist. 1896 str. 583 i n. — O złodziejaniu łatynskom.

Miał wydać swym nakładem K. Ostrogski? Prohaska w Kwart. hist. 1896 str. 552.

Przedruk w Pam. polem. lit. III, 433.

Tłum. ros. wyd. Maliszewski 1869.

— ob. Sakowicz K. (1644).

Studjum o nim ogłosił Koperzyński w Nauk. Zbirnyk t. XXI (1926). — Finkel II nr 14202.

Suriano ob. Gosławski Joan. (1639).

Surius Andrzej ob. Rotkiewicz Conc. (Altitudo 1686)

SURIUS Augustyn. In Nomine Domini, Amen. Conclvsiones Philosophicae, Ad Mentem Aristotelis, & Angelici Doctoris Diui Thomae, In Studio Publico Philosophico Vniuersitatis Cracouiensis, Concinnatae, Svb Praesidentia M. Casimiri Venceslai Straszynski, Collegae Maioris, Canonici S. Floriani, Regij & Cursus Philosophici Professoris. à R. P. Augustino Surio, Canonico Regularium Praemonstratensium Professo Vitouienſi, Artium & Philosophiae Baccalaureo, Publicae Disputationi Expositae, In Lectorio Theologico Collegij Maioris Anno Domini, 1684 Die 28. Octobris. Cracoviae, Typis Vniuersitatis. Permissu Magnifici Dni Rectoris. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt herb i wiersz łac., poczem dedyk. Joanni Sierski, in Mon. Chebdvionsi abbati. Od ark. A: Conclvsiones ex Logica; Phisicorum Aristotelis (razem 54 konkluzji).

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

SURIUS Mikołaj, S. T. (heol.) L. (ector), O. P. (aulini). Applavvs Connvbialis Celebratus In Argenteo Monte Mense Maio Die 5. Anno 1647. [Na końcu:] Humilis & affectuosus Orator Fr. Nicolaus Surius S. T. L. O. P. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Dedyk. Johanni Heidenstein Sollescio et Catharinae de Sielec Witosławska Pisze inieniem Melch. Aug. Heidenstein, charisimi filii. Na odwrócie dedykacji piękny sztych Matki Boskiej z Dzieciątkiem Jezus (z herbami obu domów).

Od k. Aij: Oratio congratulatoria. W niej pochwały obu rodzin i ich genealogja.

Na k. Bijj o Reinholdzie Heidensteinie. Kończą pochwały nowożeńca. Wszystkie strony w ramkach. Tytuł widocznie dodrukowany znacznie później, na innym papierze — jakby prowizoryczny.

Czartor.

SURIUS Wawrzyniec. Obrona w każdym potrzebie doświadczona Tekla Święta przez Pawła Świętego nawrocona do Chrystusa Pana y pierwsza między pięć białogłowską Męczenniczka Cudami na cały świat sławna osobliwie w godzinę śmierci Patronka osobliwa t. j. Życie Jey od różnych autorów wydane a osobliwie od sławnego światu. ogłoszone teraz z niego y innych autorów szczupło zebrane y z nabożeństwem do teyże Świętey przez iednego iey Kultora po trzecie z przydatkiem Nabożeństwa y Cudów do druku podane. Kraków, w drukarni Mich. Dyaszewskiego. w 16ce, str. 89.

Z ryciną św. Pawła (sculptis M. Żukowski). Rozpoczyna: Przedmowa do Pawła świętego, narodów y Tekli św. nauczyciela. — Poczem idzie żywot św. Tekli. — Od str. 26 cytowani Saymon Metafrasta i Baronius. Od str. 87 cuda (także i polskie). — Od str. 42 nowenna (pieśni, litanje). Ob. Tekla św. Uniw. warsz. (brak tyt.).

— Portret doskonałości chrześcijańskiej albo cudowne życie i sprawy Tekli S. nayıpierwszey między Pannami Męczenniczki. z łacińskiego przetłumaczone. Kraków, w Drukarni Stanisława Stachowicza J. K. M. typ. 1757. w 8ce, k. 49 nlb.

Kraśiń.

— [Życie św. Jadwigi księżniczki, po włosku w przekładzie Jana Chrzc. Gatti Papias 1613. w 8cej].

— ob. Relatio — Stefanowski (Żagiel) Hier. (1599).

Finkel III str. 1868. — Niesiecki III 665 (Życie św. Ottona). — Enc. kość. XXVII str. 147. — Grabowski Skarga str. 646.

Surmacki Jan, sztycharz ob. Bajer J. N. (1746) — Biegaczewicz Jan (1747) — Bodurkiewicz Kaz. (Korona 1752) — Czerwiński K. A. (Triumphus 1725) — Dudowski P. O. (Exitus 1750) — Korona niebieska (1764) — Nowenna ku chwale Maryi (1758) — Sapięha Jan Fr. (Adnotationes 1730).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 279.

Surmacki Michał, sztycharz ob. Brzyński A. (Panu 1714) — Gajewski J. (quales 1759) — Kliszowski (1750) — Mirowski Józ. (Dialecticus 1758) — Rydułski Piotr Kanty (Panegyrica (1766) — Siekierski Jan Franc (Bravium 1749) — Tarnowski Jan Kazim. (Proportio 1749).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 280.

SURMATOWSKI X. Prospekt wesoly, miłosiernych oczu Przenayświętszey Maryi na smutne ludzkiey niedoli przypadki z Góry świętey Gostyńskiej, łaskawie obrócony, albo zebranie cudów przy obrazie Nayświętszey Bogarodzicy Panny pod Gostyniem doznanych, przedtym dawnymi, od zwierzchności duchowney naznaczonemi, a teraz ostatnią komissyą r. p. 1726 dnia 12 Maia odprawioną, potwierdzonych y dekretem Consystorza Poznańskiego aprobowanych, przez OO. Congregacyi Oratorium Gostyńskiego Św. Filipa Neryusza przy tymże obrazie fundowanych, żądaniom pobożnych y publicznemu widokowi podane, Roku Pańskiego 1726 dnia 5 Sierpnia w Poznaniu, w drukarni Akademickiey R. P. 1726. w 4ce, k. 4, str. 314.

Na odwrocie tyt. herb i 10 wierszy pod nim. Dedykacja Theophili z Leszczyńskich na Zbarażu, Wiśniowca Korybutowey Xnie Wiśniowieckiey kasstel. krakows. Jocher 5835.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

Surnillo Ignacy ob. Giełgud Mich. (Sprawa 1790).

Surowicz Franciszek ob. Margowski Andr. Rud. (Coronamentum 1684).

SUROWIECKI Hipolit, Dominikan. Zwierciadło Panięstwa Abo Żywot S. Agnieszki z Policyan: Zakonu Dominiká świętego. Pánien Zakonnych ostrzeyszego życia, z Przydatkiem Niektorych Pánien cudownych, miánowiecie tych, ktore były wczestniczkańmi Ran Páná Chrystusowych. Wydany Przez Br. Hippolita Swrowieckiego tegoż Zakonu. z dozwoleńiem Stárszych. Autorowie Żywotá tego, są ci. [Tu wyliczeni: Clemens VIII, Raym. Capuanus, Abr. Bzovius, Cath. Senensis, Antonius S. J., Pinelius, B. Stephonius]. [Na końcu:]

W Krakowie, W Drukarni Mácieiá Andrzeiowczyká (1637). w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.

Na odwr. tyt. sztychowany herb Koniecpolskich. — Dedyk. Marjanie Koniecpolskiej z Żurowa, gdzie wychwała bystrość jej rozumu.

Sam żywot dzieli się na 11 rozdziałów, poczem idzie: Nauka duchowna. W rozdziale XI: O wielu świętych panien (sic) z przykładu św. Agnieszki, wymienia naśladowczynię jej cnót z XIV, XV i XVI wieku.

Na ost. stronie aprobata Erasma Kretkowskiego z r. 1637.

Maciej. Piśm. III, 795.

Kraśiń. — Uniw. warsz.

SUROWIECKI Jakób Ant. Józef. Periodus aeterni verbi perfectissima D. Thomas Aquinas Angelicus et quintus ecclesiae doctor redeunte annuae suae festivitatis solenni die in perantiqua Basilica ordinis PP. Praedicatorum celeberrimi conventus Posnaniensis, in clytae provinciae Majoris Poloniae in publico dignissimorum spectantium consensu aprobata ad perenne saeculorum homagium a M. Jacobo Antonio Josepho Surowiecki in alma generali Universitate AA. LL. & Philosophiae Doctore, in Collegio Lubransciano Academiae Posnaniensis dialectices & rhetorices professore, Contubernij Szoldrsciano-Episcopalis Praefecto panegiricis fastis mandata. Anno, quem chronosticus indicat versus MenDas aCCelerem reX noXam eXstInguere pollens. Die Martii quem numerus refert 7 quem nostro, corde trione colit (1731). Posnaniae, typis academicis. fol., k. 11 nlb.

Ded. Hieronimo de Konary Kołęcowski, iudici terrestri Schovensii. — W dedykacji genealogja. Jagiell.

— Praedicatum primis Dei oculis subieibile divinissimus Philippus Nerius Regni Poloniae et Florentiae patronus patrum sacerrimae congregationis oratorij fundator in celeberrima perantiqua ecclesia parochiali D. Margarethae Virginis & Martyris ejusdem congregationis ad Posnaniam. Ad imminetia annuae festivitatis selennia per M. Jacobum Antonium Josephum Surowiecki in Alma Generali Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae doctorem, in collegio

Lubransciano Posnaniensis Academiae, dialectices ibidemq. rhetorices professorem, nobilis alumnatús Szoldrsciani praefectum cultiori oratorij calami graphide luci publicae expositum. Anno Die Mense ManDat ConCelebris Xerxes: solatia paX sVnt. Bis tredecim Majus dinumeratq; dies. (1735). Posnaniae Typis Academicis. fol., k. 9.

Dedic. Philippo Nerio. — Na odwrocie tytułu drzeworyt S. Filipa. Jagiell.

— Primas tempore interregni ius gladii in rebelles vero Deo inimicos administrans D. Elias propheta sacerriimi ordinis fratrum Beatissimae Virginis Mariae de monte Carmelo patriarcha & fundator, redeunte annuae festivitatis solenni; in claro miraculis sanctuario Sacratissimi Corporis Christi celeberrimi conventus Posnaniensis PP. Carmelitarum strictioris observantiae amplissimo magnorum hospitem senatui humillimo oratorio cultu a M. Jacobo Antonio Surowiecki, in alma universitate Cracoviensi Phil. doctore, in collegio Lubransciano academiae Posnan. dialectices & rhetoricos professore, contubernij Szoldrsciani praefecto inauguratus. Anno quem Versus Cabalisticus infert. 45 49395 321829 6893 119

6229 911 4529 5335. [Znaczy:] Do

nimio clarus Primas Plus sat Deus ecce. Die Julii [tu tabliczka cyfr]. Hanc praebens oculis juncta columna probat. Posnaniae typis Academicis. fol., k. 14 nlb.

Dedykacja: Patri Joanni Priori PP. Carmelitarum.

Surowiecki został doktorem 1727 — satem druk circa 1728. Z kabalistycznych cyfr wypadalaby cyfra DIMICLVMLVDVCC, z czego nie da się data pewna osiągnąć. Jagiell.

— Proprium De Uno Solo Deo Praedicabile D Thomas Aquinas Angelicus Doctor & Ecclesiae Ad annua Solennia, In Florissima Vineae Dei PP. Rosarianorum Sacri Ordinis Praedicatorum Conuentus Posnaniensis. Almae Provinceiae Majoris Poloniae Et In Angelica Schola. Definitvm A Philadel-

phico Ejusdem Scholae Alumno M. Jacobo Antonio Josepho Surowiecki AA. LL. & Philosophiae Doctore, in Collegio Lubransciano Academiae Posnaniensis Dialectices & Rhetorices Professore, Nobilibus Alumnatibus in Contubernio Szoldrsciano Episcopali Praefecto. Ad Oratoriam Quaestionem Reassumptam Anno Domini MDCCXXXVI. (1736). Die 7. Martij. Typis Posnaniae Academicis. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i 2 wiersze dwóch młodych Kołaczkowych Macieja i Hieronima. — Dedyk. Pawłowi Kołaczkowskiemu, tremean. superiori... (z genealogią Kołaczkowych). Poczem Oratio: Tomos possit Thomas...

Dzików — Ossol. — Uniw. wileń.

SUROWIECKI Karol, Reformator (1754
† 20 kwiet. 1824). Gandzara Prawdy Niecnotliwego Cygana Chłoszcząca. czyli paszkwil Pod Tytułem Cygan Cnotliwy Gandzarą Prawdy Nieład Chłoszczący Odpowiedz, Dedykowana Temuż Cyganowi Przez Autora U. N. P. P. S. [Tu winjeta: lilje wodne]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour Konsyliarza J. K. Mei. Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów 1792. w 8ce, k. tyt., str. XII i 142, k. 1 nlb.

Litery U. N. P. P. S. mogłyby oznaczać: Uwagi nad projektem przedaży starostw. Istotnie wyszło takie pismo w lutym r. 1792. Pisane jest spokojnie.

Rozpoczyna przypis: Prawdziwemu, Wirutnemu (sic)... Cyganowi; poczem: Do Czytelnika. Tu usprawiedliwia się z ostrego tonu, jakiego użył przeciw Cyganowi.

Zaczyna od charakterystyki ujemnej Cyganów wogóle. Wyśmiewa szumny język autora Cygana Cnotliwego. Broni duchowieństwa i majątności duchownych (Rzeczyna bliższe prawo do starostw — stąd aluzja w tytule do Uwag o przedaży starostw). Wykazuje fałsz w tem, co pisze Cygan o klasztorach. Baw Cyganie dziłkich Huronów.

Kto może być autorem? Przysądsono ją bądź Niemcewiczowi (Pilat, a za nim Kalinka Sejm II, 282), ale do tego niema żadnych podstaw; bądź K. Surowieckiemu. Ks. Nowodworski w swojej monografii o Surow., a za nim Enc. kośc. XXVII, 149 odmawia autorstwa Surowieckiemu. Istotnie rzecz pisana spokojniej i rozsądniej niż zwykł Surowiecki. Zresztą w piśmie „Python” (str. 76) oświadcza Surowiecki, że kto inny jest autorem „Gandzary“ a kto inny

„Xiedza“ — z czego wynika, że Gandzary nie on napisał.

Jeśli mimo to „Gandzary“ zamieszczam pod Surowieckim, to tylko dlatego, że mój ojciec w tomie XVII, s. 27 odesłał czwelnika pod: Surowiecki.

Co do mnie sędzę, że autorem był X. Wojc. Skarszewski, który w tym czasie kilkakrotnie w obronie praw majątk. duchowieństwa głos zabierał (ob. tom XXVIII, 171), a zwykle bezimiennie. W takim razie trzeba by go też uznać za autora „Uwag“ o przedaży starostw. — Do sporu wywołanego przez „Cygana“ odnoszą się następujące broszury: Fajerka ognia — Sekundant bezbrony — Wielkopolanina odpowiedź — Pilnik na oglądzenie — Xiądz z kropidłem. Ta tylko ostatnia jest niewątpliwie pióra Surowieckiego.

Jocher 9170.
Akad. — Branica. — Czartor. — Czestw. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— Gora Rodząca Bayka Sprawdzona W Osiemnym wieku Na schyłku onegoż Wyiasniona Roku 1792. w 8ce, k. tyt., str. 141.

Zaczyna od bajki Ezopa o górze i myszy. Taką górą jest Oświecenie. Uderza na Woltera powołując się na dziełka: Les Erreurs Voltaire... oraz Portrait de Mr Voltaire... Polemizuje z pismem: Nauki rządzą światem. Wychwala inkwizycję hiszpańską jako lepszą od rewolucji francuskiej. Zwalcza „Pogodę zabytek prawdy“ (jest to praca anonimowa Kapostasasa). Daje rozwiązanie użytych tam symbolów (monarchowie — wiatry, księża — genjusz, filozofowie to bogowie, Europa to Grecja, Polska to Ateny, Francja Delfy). Autor jest klubistą (farmazonem). Ten sam iluminat wydał Scenę ostatnią Pytona. „Scena“ ta wyszła w październiku wbrew Uniwersałowi Generalności polskiej, a na tytule by zmylić położono w „lipcu“. Autors Sceny zwie Iajdakiem. Ubolewa nad kassatą Jezuitów i wychwala ich szkoły. Woła o ich przywrócenie, o popalenie pism Woltera, o zaprowadzenie inkwizycji. Życzy sobie zwojowania Francuzów przez monarchów. Piętnuje książkę „Uwagi polityczne nad niniejszemi okolicznościami“ (ob. Uwagi), która słaui rewolucję.

Smoleński Przewrót umysł. str. 358. — X. Nowodworski Ks. Karol Surowiecki 1870 str. 35.

Bibl. nar. warsz. — Branica. — Czartor. — Jagiell. — Przędz. — Uniw. lwow. — Zielni.

— Python Lipsko-Warszawski Diabeł Kontr-Tragedya Na Tragedya Saul

Wyjęta z Pisma Świętego. Grana Przez Aktorów Tamtego Świata w Roku 1792. Sviatuu Ziemskiemu Obiawiona. [Tu winjeta]. w Warszawie. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 318.

Jest to odpowiedź na tragedję Hueta Saul, o której obacz pod Huet oras w tomie XXVII, 159. Tu cytowana literatura (Smoleński, Bernacki).

Python jest, jak się zdaje, pióra Surowieckiego. O „Saula“ wspominał już ze szgorzeniem w poprzedniej swej pracy: Xiądz z kropidłem. Forma i treść Pythona są nader podobne do Xiedza i Góry Rodzącej, to znaczy namiętno-bojowe.

Rozpoczyna na 3 stronach: Do Czytelnika. Tu mówi, że sam Bóg objawił mu w nocach bezsennych tę kontrtragedję. Ostrzega, że tragedja ta pełna grubjańskich terminów.

Dwa akty dzieją się w niebie, jeden w piekle, jeden w Palestynie, jeden pod Warszawą. Występuje Pan Bóg, św. Piotr i Paweł i św. Michał, Lucyfer, djabli. Wolter służy Lucyferowi sa konia (mimo że jest szefem iluminatów).

Djabel kulawy (Le Sage'a) przynosi raport z rewolucyjnej Francji; djabeł jednooki z Warszawy donosi o Farmazonach. Wspomina też o ks. Łuskinie jako o pogromcy wolnomularzy. W niebie czytają „Saula“ Mojżesz, Dawid, Samuel i obursają się na autora jako na klamcę. Wreszcie jadą wszyscy do Warszawy na sąd przeciw djabłu Pytonowi, który był autorem Saula i skazują go, aby odtąd przebywał pod ognem u Woltera. Na pożegnanie dostaje Pyton 1000 batów.

Niewybredny dowcip i sens oburzyły współczesnych. Wyśmiał to pismo ks. Gorczyśewski w swojej parafrazie Satyr Boala (1805). Bardzo to ciekawa polemika ze względu, że i Gorcz. był księdzem.

Z kół wolnomysłnych wyszła odpowiedź p. t.: Ostatnia scena Pythona, o której obacz tom XXV, 432 i XXVII, 175. — Autor tej Sceny nie jest znany. — Smoleński Przewrót umysł. str. 356 mienił autorem Stan. Potockiego; w Publicystach anonimowych (1912) przypisuje raczej autorstwo bankierowi Kapostasowi.

„Python“ był przedrukowany w r. 1822 (ob. Bibl. IV, 411), jako antidotum na Stan. Potockiego Podróż do Ciemnogradu.

X. Nowodworski Ksiądz K. Surow. 1870, str. 26 zna egzemplarz z miejscem druku: Lwów.

Chrept. — Jagiell. — Krasin. — Zielni.

— Podróż Józefa II, do piekła i powitanie się z Rychardem Altonem z francuskiego przełożone, w drukarni Plutona. 1790. w 8ce, str. 31.

Uchodzi za przekład K. Surow., ale nie ma na to dowodu. Tendencja odpowiada przekonaniom Surowieckiego, a i ton pisma rodzajowi jego pism.
Bentkowski Hist. liter. II. — Ob. Józef II. Akad. — Bibl. nar. warsz. — Branica. — Czartor.

— Wolter między nieboszczykami
przekład z francuskiego. Kraków 1781. w 8ce.

Bywa czasem błędnie cytowane jako jego praca. Surowiecki w r. 1816 wydał broszurę: Wolter między prorokami, stąd wynika zapewne ta pomyłka.

Obacz: Ricard, z którego to tłumaczono.

— Xiądz z Kropidłem Na Cygana z Gandzarą. [Tu winjeta: na cokole amerek, trzymający w prawej ręce pek kwiatów]. w Warszawie Nakładem i Drukiem P. Zawadzkiego Na Piekarskiej Ulicy 1792. w 8ce, k. tyt. i str. 124.

Uderza na Cygana jako na wolnomularza. Masoni obalili tron i ołtarze, saprowadzają anarchję. Lepszy jest petersburaki bat od anarchji. Uderza na bluźnierców Woltera i Russa, ale gorzsy od nich Cygan. — Na str. 19 twierdzi, że „Dawon starej fabryki“ oraz „Cygan“ pochodzą od jednego autora. — Broni książki, sakonników i biskupów.

Najwięcej oburza się na sarsaty klasztorom postawione. Na str. 80 uderza na bezbożną tragedję wyszydzającą Biblię (Saul). Odzywa się do Stanów i Króla o interwencję, aby nie pozwolono na zabór dóbr duchowyanh.

Od str. 112 idzie: Odpowiedź XX. Kamedułow na Cygańską Notę. (Głównie o fundusz w Wigrach, o folwarki kamedulskie oraz o zesłania podatkowe przed komisją lustrat. woj. krak.).

X. Nowodworski Ksiądz Karol Surow. 1870 str. 22. Jagiell. — Krasin.

— ob. Beaumont (Amerykanki 1784).
Smoleński Publicyści anonimowi 1912 pisze pod Surowieckim co następuje: „Na druk książek Surow.łożył obożny Kas. Krasin. — Przekładu książki „Amerykanki“ dokonał Surowiecki, druku doglądał Antoni Dębski, mieszkający w szpitalu Dzieciątka Jezus, podpisujący się na listach do obożnego „Antoni ze Szpitala“ lub „Szpitalny“. „Już chwala Bogu, — pisał 20 sierwca r. 1785, — szósty tomik z drukarni wyszedł; teraz jest u introligatora, od którego gdy odbiorę, będzie należało drukarni według jej tu rachunku przyłączonego...“ „Xiężna Barbara marszałkowa wielka lit. na wieś ma wyjechać; ja daię jej przez panę starszą odesłać dwa ostatnie tomiki Amerykanki, która już

wie o sprawcy tej zbiannej rzeczy, boć to duch ducha i na pamięć wysłedzić potrafią." Anna Jabłonowska pisze 15 sierpnia r. 1789 z Kocka do oboźnego: „Znam gorliwość JW WPana o religiję; dziwnie piękna i użyteczna książka w pięciu tomiach wysłała teraz pod tym tytułem, co tu łączę. Czy nie możnaby, Mości Dobrodziejcu, kazać ją przetłómaczyć tak pięknie, jak są les Americaines. Byłaby to przysługa wielka dla wiary naszej i wielceby oświeciła tych, co ciemne i pełne błędów czytają książki...”

Ob. o nim Nowodworski Ks. Karol Surow. 1870 (oparł się na ręk. mowie pogrzeb. Jarońskiego). — Smoleński Przewrót str. 323 i passim. — Encykl. kośc. XXVIII, 152. — Chmielowski Liberalizm i obskurantyzm. — X. Gabryl Polska filozofja relig. II. — Wójcicki Warszawa 1880. — Straszewski Dzieje myśli I, 461. — K. Górski w Ruchu liter. 1929 str. 167. — Małachowski Łempicki w Przegl. pow. 1931 (o jego walce z wolno). — Pigoń Kampanja przeciwmasonska (w Ateneum wil. 1933). — Korbut 2 II, 166. — Estreicher Bibl. IV, 411 (tu pisma jego ogłoszone po r. 1800). — Finkel III, 1868.

Stan. Potocki w swojej „Podróży do Ciemnogrodu“ wzorował na Surowieckim postać mnicha.

Surowiecki Wawrz. (1769 † 1827)
ob. Eckarthausen (Bóg).

Wedle Enc. Org. XXIV, 335 miał tłumaczyć Eckarthausena Bóg jest miłością (Lwów 1797), co doś w wątpliwę. W każdym razie miejscem druku jest Kraków nie Lwów.

W latach 1793—95 był współpracownikiem Dzienn. patr. polit. — Obacz Dzieduszycki w Przew. nauk. i liter. 1875.

Encyk. Org. XXIV str. 333. — Bentkowski Hist. lit. II. — Grotowski Poglądy ekonomistów (w Ekonomistcie 1911 I str. 20). — Wierzbowski Mater. II. — Sto lat myśli II, 332. — Grabski w Przeglądzie polskim 1904 III, 509. — Korbut 2 II, 235. — Estreicher Bibl. tom IV, 412 (tu podano późniejsze jego pisma).

SUROWSKI Wojciech. Ochotna myśl przy znacnym weselu małżeńskim Jaśnie Wielmożnego Pana Jmci Pana Krzysztofa Waclawa Szemieta Rosieńskiego Skirstomońskiego etc. Starosty y Jaśnie Oświeconey Zofii Anny Księżny z Wiśniewca WW. Woiewodziny Mińskiej etc. Panów swych miłościwych przez Wojciecha Surowskiego St. W. Ac. sługę życzliwego uczyniona. Chronostichon, sIO fortVnatł sVpreMo sIDere

sponsI. (1614). W Wilnie w drukarni Józefa Karcana. w 4ce, k. 10 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Szemetów a pod nim 10 w. pol. — Skrót na tytule oznacza: Studenta wil. acad.

Przypisał prozą nowożeńcom. Dalsj wierszem życzenia. Uniw. warsz. (?)

— ob. Argentus Joan. (1614).

Kraszewski Wilno IV, 158. — Maciejowski Piśm. III, 245.

Survey ob. Gustaw Adolf (1632).

SURWIL Jan. Smvtne Threny Przy żałośney, y ostatniey posłudze którą Jego Mość Pan Stanisław Ierzy Brolnicki Stolnik Wilenski. Jey Mości Pániey Annje Obrynskjej Corce Jego Mści Pána Dominika Krzystopa Obrynskiego Referendárza Wiel. X. Litew: Podkomorzego Nowogrodzkiego, miley Małżonce swoiey. Oddáie Przez mié Iana Svrwila Audit. Philos. Akadémiká Wileńskiego. Anno Domini M.DC.LX. (1660). Die 20. Martij. W Wilnie, v Wielebnych Oycow Bazyliánow, Roku Páńskiego M.DC.XL. (1640?). w 4ce. k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwrocie „Kleynot herbowy“ Brolnickich i 6 wiersz polski. Dedykacja: ad Dapiferum Vilnensem.

Zawiera 8 trenów wierszowanych na śmierć Anny Brolnickiej z Obryńskich — poczem następuje jeszcze kilka drobniejszych wierszy (Miłość ojcowska, Pamięć na śmierć, Nagrobki, Na tranę etc.). — Wiersze są wolne od makaronizmu językowego. Juszyński II, 220. — Kraszewski Wilno IV, 185 zwie go Surwit. Ossol.

Suryński Dominik ob. Damascen Jan (1639)

(Surynowscy). Sprawiedliwość Dla Konsukcessorów Surynowskich (w kompromisie o Dobra Rokitno z przyległościami). fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu

Susanna ex Daniel. 13. Tragoedia. Oratorii et poetici exercitii gratia in Illustri Lesznaeo Anno M.DC.XLVI. 8 Februar. in scenam producta. Lesnae Pol. Ex Typogr. Danielis Vetteri Scholae Typogr. (1646). w 8ce, kart 40 (sygn. E₆).

Dedyk. między inn.: Jan. Ferd. Potockiemu, Krz. Sedz. Potockiemu, Raf. Buczaeckiemu, Jan. Szlichtyngowi, And. i Zygm. Twardowskiemu, A. Ossowskiemu, A. Myciel-skiemu, St. Bojanowskiemu, Jaruchow-

skim, H. Kłopotowskiemu, J. Jonstonowi i liczny Niemcom. Zapowne są to nazwiska rodziców uczniów. Są tu też wymienieni uczniowie grający w sztuce.

Por. Hercules.

Wotschke Lyss. Gymn. 1906 str. 31.

Wrocł. miejs.

Susannae historia ob. Reusmann (1571).

Suschkius (Suski?) Zygm. ob. Quaestio politica (1637).

Susczyński ob. Suszczyński.

Susiecki Paulus ob. Awedyk J. W. (1731).

Susius S. J. ob. Sapiha Jan Fr. (Anathema. 1725).

SUSKI Jacek, Dominikanin († 1648). Apologia pro SS. Eucharistiae Sacramento contra quendam Calvinianum.

Wymienia to Starowolski Hec. 89, ale może to rękopis?

— Philadelphia Sive Erectio Confraternitatis. quatuor Ordinum Mendicantium, in Concilio Basiliensi instituta. Et per Reuerend^{iss} earundem Religionum Generales nuper in Regno Poloniae confirmata, necnon ab Admodum R^und^u Patribus Prouincialibus per eorum Commissarios, in Conuentu Cracouien: S. Francisci Ord: Minorum vnanimiter suscepta. Collecta & digesta per Rnd. Patrem Fr. Hiacyntum Suscium, S. T. Doctorem Ordinis Praedicatorum. Anno Domini, 1615. Die 15. Maij. Ac per R. P. F. Hippolytum Liricum S. T. D. Min. Con. eiusdem Societatis Secretarium, ex mandato RR. PP. Praesidentium mandata typis. Dominus ascendit super equos suos, & quadrigae eius salutatio. Habacuc. 3. Cap. Cracouiae. Ex Officina Typographica Nicolai Lobij. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. cytaty ze Star. Testamentu. Rozpoczyna dedykacja Hippolita Liricusa de Antiqua Sandecia, sekretarza ord. mendicantium do superiorów ord. mon. a mianowicie: 1) Erasmo Conusouio ord. praed. prori SS. Trin., 2) Sebast. Saliensi guardian S. Franc., 3) Stau. Starczewski lectori August. S. Cath., 4) Mathiae Cracov. priori Carmelitarum. Datow. 16 maja 1615.

Tu pisze, że oni to polecili mu wydać przesłane świeżo dla 4 zakonów konstytucje Pawła V.

Od k. A, idzie odezwa Franc. Secouiusa, L. Faventiusa, J. Moyskiego, Laur. Drusina (jako prowincjalów 4 zakonów), datow. Cracouiae A. D. 1607 die 19 nov. — oraz przywileje 4 zakonów wydane na soborze bazylejskim w r. 1435, a potwierdzone przez generałów 4 zakonów w Rzymie 1604. — Dalej odezwa komisarzy Jacka Suskiego, Aug. Culsiusa, Adriana Pidreusis, Marc. Krakowczyka z r. 1607 — oraz obszerno: Statuta seu ordinationes 4 ord. mend. per uniuersum Regnum Poloniae z r. 1560. Jako artykuł 35 powyższych Statutów interpolowane jest pismo Erazma Konuszowskiego, R. Jarosowskiego, przeora Dominika i brata Marcina Krak., datowane 1609.

Zamieszczam ten zbiorek pod Suskim, aczkolwiek drugi współautor (Liricius) przyznaje się w przedmowie do jego wydania. — Por. Geualdus (Disciplina 1615). Jocher 7774 a.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Philadelphia Sive Erectio Confraternitatis. Quatuor Ordinum Mendicantium. In Concilio Basiliensi instituta. Et per Reuerendissimos earundem Religionum Generales confirmata. Ab Admodum R^undis Patribus Prouincialibus Prouinciae Poloniae suscepta. Legibusq; approbatis & auctis Tam in Anno 1653. quàm in Anno 1693. per Admodum R^undos Patres Conuentuum Superiores congregatos firmata ac roborata. Ac Per Fr. Simonem Swiebocki Ord. Erem. S. Augustini in S. Theologiae Magistrum ac Regentem, dictaeq; Congregationis Secretarium ex Decreto eiusdem Congregationis, quibusdam adiectis, quae pro meliori eiusdem ordine & conseruatione varijs temporibus addita fuere typis mandata. Cracouiae, In Officina Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ordinarij Typographi. Anno Domini 1693. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb.

Na odwr. k. tyt. herby 4 superiorów i dwa czterowiersze łac.

Dedyk.: Dominico Frydrychowicz conv. SS. Trinit., Basilio Rychlewicz guardian S. Franc., Dominico Grabiński ad S. Cath. priori, Cypriano Dolezyński, exprov. conv. Carmelit. — Dedykację tę pisze Szymon Świebocki Augustjanin.

W przedruku tym opuszczono odezwę Suskiego, a natomiast od ark. D₂ dodano: Opportunae Connotationes ex contentis in arch. philadelphico; Litterae monitionales auditoris Camerae (z r. 1615 i 1624);

Circa exempt. a lege jurisdictionis episc.; wreszczie: Circa liberam Euch. exposit.

Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Lubomilius Sew. (1607) — Teleżyński (Tractatus 1790) — Vitellius J.

Miał po sobie pozostawić (w rękopisie?) Postyllę na ewang. całego roku (po polsku), oraz Sermones de Tempore et de Sanctis (po łacinie). Donosi o tem Starowski (Hekat. 86) a za nim powtarzają to Teleżyński l. c. oraz Jocher w notach do str. 327.

Kraszewski Okruszyny 197. — Barącz Dzieje Zak. Kaznodz. II 262. — Sobieszczański w Encykl. Org. XXIV, 339. — Enc. kośc. XXVII, 155.

SUSKI Jakób. Quaestio De Concvrsu Causae Primae cum Causis secundis ad omnes effectus producendos. A M. Jacobo Svski, publicè ad disputandum in Alma Academia Cracouien: proposita. In Lectorio DD. Theologorum Mense Ian: Die... Hora 13 M.DC.XLV. (1645). Permissu Magnifici D. Rectoris Cracoviae, In Officina Martini Filipowski. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. herb Kotwica i wiersz Iac., podpisany przez Kas. Markiewicza. — Dedyk. Christ. Sapalio, s podpisem J. Suskiego. Tu mówi, że princeps orbis urbs (Rzym) dedit ei nomen celeberrimum — oraz sławi jego wymowę.

Sama teza składa się z 4 konkluzji i corollarów. — Na końcu na osobnej karcie berła Akad. i: sub ausp. Jacobi-Vitellii, rectoris. Jagiell. — Ossol.

— ob. Celesta Jan (Merces 1646) — Dziedzie Joannes (1645) — Ślachetka Stan. (Stephanus 1646) — Wojnarski Jan (Apotheosis 1646).

SUSKI Jędrzej z Rodstwa (ur. ok. 1560 † 1616), notariusz sądu grodzk. przem. Declaratia Statvtow Koronnych, o Rozdawaniu Dignitarstw Kościelnych, y Beneficyi Ruskich. Przez Jędrzeia Svskiego z Rodstwa. W Krakowie, W Drukarni Andrzejá Piotrkowczyká, Typogrąphá Krolá J. M. Roku Páńskiego, 1612. w 4ce, k. tyt. i 9 k. nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Mikołaja Spytka Ligęzy (Półkozic) i wierszyk polski. — Dedykacja na 2 k. temuz Ligęzie, datow. w Balicach d. 8 Junii 1611. Pisze w niej, iż aby się znalazł expositor naszego prawa, to musiałby znać nie tylko patrias leges ale i canonicas et imperiales (prawo rzymskie). On napisał prac takich dużo,

ale koszt ich wydania nie jest jego chudej kondycji. Wydaje też tylko jedną lukubrację, którą poddał wpięrow pod censuram bisk. przem. Siecińskiego. Wychwałą dom Ligęzów i wyksztalczenie Mikołaja. W tekście komentuje przyw. Jag. s r. 1433 w zastosowaniu do obsadzania biaskupstwa greck. w Przemyślu. Powołuje się na Solikowskiego (Ad Livones 1600), na Długosza, na władykę Krupeckiego. Twierdzi, że z Polski żaden herezjarcba nie wyszedł. Na ost. karcie recto herb Lubicz Suskiego i wiersz, podp. „quidam ex amicis“, który to przyjaciel pisze: „Książki te małe dawszy, zgotuj więtsze one“.

Przedrukował Ulanowski w Bibl. pis. pol. Ak. Um. w r. 1893 (nr 18: Trzy broszury prawne). — Wiszniewski VIII 323. — Dalszą literaturę ob. zaraz niżej pod Korektura. Czartor. — Jagiell.

— Korektura Prawa y Processu Polskiego. Przez Jędrzeia Svskiego z Rodstwa, wydaná. Roku Páńskiego, 1610. [Winieta]. W Krakowie, W Drukarni Andrzejá Piotrkowczyká, Typogrąphá K. J. M. w 4ce, k. tyt., k. 2 nlb. i 15 k. lb.

Na odwr. tyt. herb Śreniawa Stadnickich i wiersz polski „Na herb Adama Stadnickiego ze Żmigroda kaszt. kaliskiego...“ (druk gocki). — Dedyk. temuz Jademowi Stadnickiemu, dat. w Rodstwie dnia 29 listop. 1610. Tu mówi, że jest on jednego herbu z Kmitami których nazwano à comitatu (Komitowie, Kmitowie). Kmitowie bywali zawsze starostami przemyskimi i za nich nastąpił akta grodzkie przemyskie. Mówią w przemyskiem, że bez Stadnickich żaden nie może być zancy, bez Herbortow rodowity, a bez Orzechowskich uczony. Wychwała Ad. Stadnickiego, który wciąż myśli o korekturze praw i skróceniu postępku. W ziemi przemyskiej szerzą się zabójstwa i brak respektu dla prawa. Ofiaruje swe usługi Stadnickiemu, choć co prawda wszyscy się do jego posług teraz ciska.

W rozprawie podnosi, że z młodych lat stargał zdrowie na sprawach sądowych (ma 20 kilka lat praktyki; z tego widać, że urodzony około 1560). Omawia naprawę procesu sejmowego, trybun., ziem., grodzkiego, podkomorskiego. Projektuje reformy co do prokuratorów, woźnych, zapisów, egzekucji, bannicji, causae criminales. Cytuje historję Kromera oras zbiory Łaskiego i Herburtá. Herburtowi zarzuca, ale nie wymieniając nazwiska, że wpisał do Statutu przywileje żydowskie, a obum, że zamieścili artykuł „Neminem captivabimus“ w sposób niewłaściwy (chodzi o to, że wedle Suskiego artykuł ten

nie odnosi się do zbrodniarzy). Żąda, aby zo Statutu wymazano przywilej żydowski. — Opowiada, że właśnie gdy kończył te pisma, wybucha pod Łańcutem swawola to jest zajazd żołnierzy na jego wieś za niedostarczone stacje. Opisuje doznane szkody.

Jego wyksztalcenie prawnicze objawia się tylko w zacytowaniu Damhüdera (Praxis rerum crim.), z którego korzysta, aby wyjaśnić różnicę między zabójcą a mordercą (assassinus) „wedle praw cesarskich“. Assassina należy karać śmiercią a dobra mu konfiskować. — Modrzowskiego w tej sprawie nie cytuje.

Całą tendencją broszury jest wykazać, że prawo materj. i proces polski nie potrzebują zasadniczych zmian, tylko drobnych ulepszeń. — Korektura została szybko zakupioną.

Przedrukował i opatrzył wstępem Ulanowski (nakładem Wład. Bartynowskiego w r. 1888 w Krakowie. Podał także przerys tytułu). — Helcel w Star. Pr. pol. pomnikach I str. LVII. — Wiszn. IX, 380. — Korbut² I, 267. — Finkel III, 1868.

Ossol.

— ob. Górnicki Ł. (Rozmowa 1587?) — Sposób do korektury (1607).

Ulanowski l. c. przeczy, jakoby Suski był autorem Sposobu s r. 1607. Istotnie autor Sposobu pochodził być może z Mazowsza(?) a Suski z ziemi przemyskiej. W poglądach ich są jednak duże stycyzności, a mianowicie obaj sądzą, że wystarczą drobniejsze reformy prawa (ob. tom XXXVIII, str. 128).

Najbałamutniejszy z bibliografów Jabłonowski (Mus. pol. 245) oras Załuski (w przedm. do Górnickiego Dziejów w Kor. 1750) twierdzą, że Suski przywłaszczył sobie pracę Górnickiego „Włoch albo djałog“ i wydał w Krakowie. Za nimi powtarzają tę wiadomość inni (Krasicki Zbiór II, Niesiecki IV), przemieniając tylko imię Jędrzej na Piotr, a jako datę druku podając 1606 lub 1587. „Rozmowa Polaka z Włochem“ wyszła z końcem w. XVI (lub może nieco później) bezimiennie — ale nigdzie nie ma śladu, aby to właśnie Suski był wydawcą a tem mniej plagiatorem. — Obacz tom XVII, 255. — Nadto: Siarczyński Obraz II, 242. — Święcki Hist. pam. II 162. — Ulanowski w przedm. do Korektury. — Loewenfeld Ł. Górnicki str. 158. — Łopaciński w Pam. liter. 1902 str. 267. — Brückner w Kwart. hist. 1899 R. VIII, 69—72.

(Suski Józef). Proces wexlowy z stopniow swoich, krotko wypisany. fol. karta 1.

stopniow swoich, krotko wypisany. fol. karta 1.

Czartor.

— Stan sprawy Wgo Józefa Suskiego Kapitana Woysk Litewskich, z W. Ignacym Hryniewiczem Pułkownikiem Woysk koronnych, i przeszlemi sędziami Liwskiem, w Trybunale koronnym Piotrkowskim agituującey się (1791?). fol., k. 4 plł.

Rzecz o gwałtowne odebranie wsi Jaworka, którą kupił od Hryniewicza. Jagiell.

Suski Piotr (?) pisarz grodzki przemyski (?) obacz Górnicki (Rozmowa Polaka 1587, 1616?) — Suski Jędrzej.

Pod Jędrzejem Suskim wyżej zanotowałem wiadomość, jakoby Piotr Suski popełnił plagiat z Górnickiego i zestawilem literaturę zajmującą się tą bałamutną wiadomością.

Susliga Rozwicz Florjan ob. Gualter Rod. (Nabal 1549) — Kalwin Jan (Commentarii 1549).

Ob. o nim Ossoliński Wiadomości II, 283. — Kot Stosunki z Uniw. łowańskim 1927. — Hartleb w Przewodn. nauk. i lit. 1912 (lut).

SUSLIGA Wawrzyniec S. J. (1570 † 1640). Kazania w Krakowie 1630 r. w 4ce. (Trzy tomy).

Wymienia jako druk Sobieszcz. w Enc. Org. XXIV str. 339. — Zapewne wiadomość nieprawdziwa.

— Panaegyrica Oratio Lavrentii Svalygae. Ad Serenissimum Principem Mariae Archiducem Austriae, Ducem Bauariae, Palatinam Rheni, &c. &c. Cym Invictissimo Monarchae Sigismvndo III Regi Poloniae & Sueciae Magno Duci Lithuaniae, &c. &c. Serenissimam Principem Constantiam Filiam suam, benedicente Illmo & Rnd^{mo} S. R. E. Cardinali, Sedisq; Apostolicae de Latere Legato D. Bernardo Maciejowski. In solenni Ordinum Regni, externorumq; Principum, & Legatorum concursu, in Matrimonium Exhiberet. Anno Domini, M.DCV. (1605). Cracoviae, Typis Andree Petricouij. w 4ce, k. tyt i k. 12 nlb.

Na odwr. tyt. dedykacja: Mariae... Reginae et archiducem Matri.

W „Oratio“ wysławia arc. Ernesta, różnych Habsburgów, Ferdynanda. Dużo mówi o Sodalitas S. Spiritus w Gracu. Przechodzi potem do Zygmunta III. Wepominu

o poselstwie Strasza i o wrażeńiu, jakie na nim Polska wywarła. Mówi o Chodkiewiczza zwycięstwie nad Karolem Suderm., o Bern. Maciejowskim, o J. Mniszku, o Dymitrze. — Ciekawy to przyczynek do stanowiska, jakie Polska wówczas w Europie posiadała.

Autor wrócił do Polaki z królową Konstancją. Hoppe 46. Ossol.

— Reverendissimo In Christo Patri Et Dno. D. Francisco Łacki, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Margaritensi, Svrfraganeo Vladislaviensi, Novi Honoris Gratulatio. A Lavrentio Svslyga, In Alma Academia Cracouieñ. Philosophiae Baccalaureo, scripta. [Tu sygnat drukarza: obelisk dotykający chmur; pod chmurami sznur żórawi]. Cracoviae, In Architypographia Regia & Ecclesiastica Lazari. M.D.XCVIII. (1598). w 4ce, karta tyt. i kart 9 nlb. (sygn. A—C₂).

Rozpoczęta wiersz: Reverendissimo Metro-paenosis; poczem poemat hexam., w 3 rozdziałach: Legatus Romanus, Leg. Margaritensis, Leg. Vladislaviensis. (Tu wychwała Hier. Rozdrażewskiego). — Następują wierszyki nader sztuczne, pełne łamańców i figur; np. jeden z nich ma kształt infuły, inny pastorału, krzyża biskupiego, kielicha itp. Wczesny to przykład tych częstych potem barokowych sztuczek. — Kończą: Aenigma, wierszyk po grecku i Livido Zoilo.

Juszyński II 220 (pisze mylnie Fr. Łaski). — Wierzbowski II 1878.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Jagiell. — J. Mossyń. — Petersb. publ.

— Tabvla Chronographica A Capta Per Pompeivm Ierosolyma, Vsque Ad Incensam Et Deletam à Tito Caesare Urbem Ac Templvm; Sepultamq; ac triumphatam Synagogam. In Qva Temporum Descriptione Svb Vnvm Ponnvntv Aspectum Aerae & Epochae cvmprimis illustres: Reges insuper magnarum gentium, Iudaeorum, Christianorumq; summi Pontifices, Imperatores Romani, Praesides atq; Consules, anniq; singuli suis quiq; laterculis ceu domicilijis atq; emblemate variegato distincti, Cycloq; Solis ac Lunae, & Epactis, literaq; tum Dominicali, tum Martyrologij collustrati. Adivnetae His Brevicolae Notae, Ad Opticam Thesisv Qvae Pro SS. Theologiae Baccalaureatu in

Alma Graecensi Academia de anno ortus & mortis nostri Redemptoris, vniuersaq; eius in carne Oeconomia, apodixin propugnabuntur à R. Domino, & erudito Artium liberalium ac Philosophiae Magistro Lavrentio Svslyga Polono. Praeside R. P. Ioanne Deckerio, Societatis Iesv SS. Theologiae Doctore, Dictaeqve Vniuersitatis cancellario. Graetii, Apud Georgium Widmanstadium, Anno 1605. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. (sygn. Aa—Ff₄).

Na odwr. tyt. trzy cytaty (jeden z psalmu, dwa drugie z Comicus Anaxadrides — po grecku i łacinie, świadczące o erudycji autora). Poczem dedyk. Ferdinando archiducei Austriae, datow. ex Univers. Graeci Kal. Jan. 1605... L. Suslyga Polonus. Tu przypomina królowe polskie z domu Habsburgów.

Poczem idą tablice synchronistyczne od czasów konsulatu Cicerona aż do Wespazjana. Obok nich biegnie komentarz. Poczem od k. Ee₂: Benivolae in Tabulam notae. (W nich usprawiedliwia swe obliczenia niektórych dat). Kończą wierszyki łac. na cześć Suslygi przez kilku konwiktów oraz: Menda emenda... Birkenmajer w „Udział Polski“ 1917 str. 21. Czartor.

— Technicomtria Domino Alberto Clotnaeo, Magisterii Et Philosophiae Doctoratvs Insignia, In Alma Academia Cracoviensi Recipienti. [Tu winjetka]. A Lavrentio Svslyga, Studioso Cracouiensi scripta. [Tu winjetka]. Cracoviae. Anno Domini. M.D.CIIX. (1598). [Na końcu:] Ex Officina Alberti Kobylinski. Anno Domini 1598. [Tytuł w prostokątnej winjecie]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. tyt. cytaty z Horacego.

Składa się z wierszy łacińskich, niesłychanie kunsztownych a raczej pełnych dziwacznych sztuczek. Są to anakrostychy, anagramaty etc. Tak np. pierwsze i ostatnie zgłoski jednego z wierszyków składają się na imiona dziewięciu muz. Kończy epigramat: Detractori, nakazujący Zoilom, aby wściekłym zębem gryzł skały. (Wobec tego zamilczam mój sąd o wartości tych prób poetyckich snakomitogo chronologa). Na cześć Clotneusa, dokt. praw, pisał także wiersze w r. 1607 Loaechius (Eudoxia). Bandtkie H. druk. 427. — Wiersz. III, 301. Csaps. — Czarn. — Jagiell. — Mossyński (Uniw. lubel.).

— Velificatio Sev Theoremata De Anno Ortvs Ac Mortis Domini, Deque

Vniuersa Iesv Christi In Carne Oeconomia. Qvae Ad Baccalavreatvs In Sacra Theologia Lavream in Alma Graecensi Academia in disputationem adducit Reverendvs Dominvs & eruditus Artium liberalium ac Philosophiae Magister Lavrentivs Svslyga Polonvs. Praeside R. P. Ioanne Deckerio, Societatis Iesv SS. Theologiae Doctore, Ac Dictae Vniuersitatis Cancellario. Magnus dies JeZrahel, Oseae I. v. II. Et quis poterit cogitare diem aduentus eius, & quis stabit ad videndum eum? Malachiae 3. v. 2. Passvs Est Dominvs Ab XI. Cal. April. Quā nocte à Iudaeis traditus est & ad VIII. Cal. resurrexit. Ista Synodvs Caesariensis Nomines. Victoris Papae & Martyris apud Bedam in libro de Ratione temporum. cap. 45. 49. & 65. & in opusculo de Aequinoctio Verno. Graecii, Excudebat Georgius Widmanstadius, 1605. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., k. 7 lb. (sygn. A—T₂).

Na odwr. tyt. cytaty ze św. Augustyna. — Dedyk. Sigismundo III, gdzie wychwała jego pobożność i prawowierność. Dat. Graecii Cal. Januarii 1605.

Poczem przedmowa (Prologus) oraz rozprawa podzielona na 4 części: 1) część I pt. Puer Iesua, kończy się na karcie 24. (Całą tę kartę zajmują Aclamationes kolegów). — 2) Od k. 25 idzie z dedykacją królewiczowi Władysławowi Pars II: Iesus ductor et doctor populi (znovu z wierszykami konwiktów na końcu). — 3) Od k. 34 idzie dedykacja bisk. P. Tylickiemu, poczem cz. III: Iesus Crucifixus (i znów 2 wierszyki konwiktów na końcu). — 4) Wroście od k. 55 do J. G. Hellero, abbati Garstensi i cz. IV: Christus finis legis in dimidio septuagesimae crucifixus. Na końcu 3 epigramaty.

Każda część zaopatrzona w annotationes czyli wywody naukowe treści chronolog. i astronom.

O znaczeniu tej pracy ob. Birkenmajer w „Udział Polski“ 1917 str. 21.

Porównaj także pod Kepler (De Jesu Christi vero anno 1606 i 1614, De stella 1606). Kepler nawiązał do tej pracy swoje uwagi o dacie urodzenia i śmierci Chrystusa.

Jocher 7883, 8177 (oraz noty). — Potocki Stan. w Pamiętn. war. 1815 str. 393. Czartor. — Nar. paryska — Uniw. warsz.

— Zywtw Jásnie Wielmożney, á wielce pobożney Pániey, Iey Múi Pániey Helzbiety z Leżenice Sieniaw-

skiey, Marszałkowej Koronney; Stárościny Ratyńskiey; &c. Pisány przez X. Wawrzynca Svslyge Societatis Iesv. Z dozwoleńiem Stárszych, y Vrządu Duchownego. [Tu winjetka]. W Krakowie, W Drukárnię Andrzejá Piotrkowczyká, Typogrąphá J. K. M. Roku P. 1629. w 4ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Na odwr. tyt. cenzura Seb. Nuceryna. — Dedyk. Zofiey z Granowa Sieniawskiej, ksiieni Bened., córce zmarłej, datow. w Lublinie 1628. Tu wspomina dwie inne świątobliwe matrony (Katarz. Wapowska i Dorotę Barsing).

Następuje sam żywot w 17 rozdziałach: O urodzeniu, o jej stanie paniąńskim, o zamążpójściu i owdowieniu, o pobożności, o ówczesni córce aby je sposobił do klasztoru, o jej cnotach i wierze, o obronie poddanych od najazdów, o śmierci i pogrzebie. — Żywot jest nader cenny, gdyż pełen faktów, rzucających światło na obyczajowość epoki. Jest też pierwszorzędny dokumentem dla zrozumienia odrodzenia katolicyzmu w Polsce pod wpływem Jezuitów. Ale są też pewne fakta historyczne notowane, np. o rokосу Zebzydowskiego, o Stan. Stadnickim, o unii brzeskiej, o najazdzie Tatarów z r. 1617, o konfederacjach żołnierskich. — Dużo szczegółów drobniejszej wagi przytacza z tego dzieła Maciej. Piśm. III, 732. Jocher 8678. — Niesiecki II 279—286. Akad. — Czartor. — Dzików — Ossol.

(Susliga Wawrzyniec). Amoris Symbola Reverendo Ac Doctissimo Domino Lavrentio Svslygae, Polono Philosophiae Doctori, Et S. S. Theologiae Baccalanreo Formato, Cvm In Archiducali Vniuersitate Graeci Pvblicae S. S. Theologiae Formatvs Baccalaurevs Pronvnciaretvr D. D. C. Q. A Reverendis Ac Doctissimis DD. Philosophiae Doctolibvs, Nec non nobilibus ac eruditis eiusdem Facultatis Baccalaureis, in Archiducali Collegio Convictorum conuientibus, Anno Domini M.DC.V. (1605). [Tu winjetka]. Graeci Styriae, Excudebat Georgius VVidmanstadius. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. kunsztownie narysowany herb arc. Ferdynanda.

Na k. A₂ i nast. wiersze kolegów na cześć Susligi. Nazywają go Mazovius. Piszą te wiersze: G. Falbius, G. Jurlicsch, G. Hamerus, M. Reinbadt, W. Brochaeus, Ant. Avancinus, M. Ripherus, J. B. Jöschlinger, M. W. Stockhach, M. Alopitius, L. Be-

rekzaży, Em. Taene, Ph. Spitzig, K. Richt-hofferus, J. Molitoris, A. Praetorius Sue-cus, A. Cornerus Gothus, Krz. Mülnerus, K. Alopitius, U. Standler, St. Jöchlinger, A. Codta, Ch. Ramrot, M. Hohenberger — wszystko konwiktorowie z Gracu.

Ossol.

— ob. Deckerius Jan (1605) — Kepler Jan — Lubieniecki (Hist. ref. str. 258) — Myszkowski Zygm. (1605) — Rzączyński (Hist. nat. str. 313).

Brown Bibl. pis. S. J. — Sommervogel T. VIII 1721. — Mecherzyński Hist. wym. III, 266. — Siarczyński Obraz II, 243. — Muczkowski Statuta 25. — Świecki Hist. pam. II, 162. — Wielewicki Diarium, tom III, 249 i IV. — Bandt. Hist. druk. krakow. 427. — Wiszniewski Hist. lit. VII, 376, IX, 518 (zawie go Wojciechem) — Encycl. Orgelb. T. XXIV s. 339. — Łopaciński w Enc. kośc. XXVII, 155. — Załęski Jesuici II. — Finkel III, 1868. Jego życie spisane w XVII w. jest w ręk. Czartor. nr 1266.

Suspiria ob. Leszczyński Raf. (Leschnensium 1636) — Rösner (decollati 1725) — Węgierski Paw. (et lacrymae 1646) — Wresnanus B. (in Tylicki 1616).

Susprium animae ob. Radziwiłł Alb. (1639).

SUSZA Jakób Jan, biskup chełmski, bazylianin (1610 † 1687). *Cvrsvs Vitae, Et Certamen Martyrii*, B. Iosaphat Kvncevicii Archiepiscopi Poloceni. *Episcopi Vitepsceñ. & Miscislauieñ. Ord. D. Basilij Magni. Calamo, Iacobi Svusza Episcopi Chelmeñ. & Belzeñ. cum S. R. E. Vniti Ord. eiusdem adumbratum. Bonum Certamen certani, Cvrsvm consummaui, fidem seruavi, in reliquo reposita est mihi Corona Iustitiae.* 2. I im. 4. 7. [Tu winjetka]. Romae, Ex Typographia Veresij. M.D.C.LXV. (1665). *Superiorvm Permissv.* w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 152.

Na k. 1 herb z podpisem Roma seipsa clarior i 8 wiersz łac. — Dedyk. Aleksandrowi VII pap. — Poczem dedyk.: Ad lectorem, w której omawia dzieje beatyfikacji J. Kunc. i powołuje się na prace Kosińskiego oraz Morochońskiego Wreszcie Dekret S. Congr. Rit. z daty 1642 i indult Urbana VIII w sprawie mszy i officium de Beato Josephato.

Na nast. karcie wizerunek błogosławionego z 2 wierszem łac.: *Russia me genuit, fovit Lituania, Mitra — Polocum maduit*

sanguine Vidbla meo. Zarazem uwaga, że Vidbla to Witebsk. — Na odwrocie obrazka 8 wiersz łac. (Ta sama rycina powtórzona jest w dziele Michniewicza *Rosa autumnalis* 1687).

Od str. 1 rozpoczyna się: *De Vita, martyrio et miraculis*. Dzieli się na 5 rozdziałów. — Od str. 79 idzie opis śmierci. Ostatni rozdział poświęcony opisom cudów (od roku 1624—1660). — Na str. 111 o Smotrzyckim.

Od str. 137 idą napisy nakamiennie i wiersze łac. ku czci Józafata Kunc. — Na ostatniej stronie (162): Errata.

Razem z tem wydane: *Saulus et Paulus* (ob. niżej)... oraz: *Rosa autumnalis sive B. Jos. Kuncovicus* przez B. Michniewicza (1657). Wszystkie 3 dziełka tworzą więc całość.

Obacz Finkel II nr 14204 (tu cytuje pracę Kojalowicza z r. 1865). — Jocher 8485. — Janocki Nachr. III, 23. — Nies. I, 94. — Guépin Saint Josephat 1874 i *Żywot Józafata Kunc.* 1885. — Likowski Unja 1907. — Skróc ob. Kulczyński (II diaspro 1732 oraz Specimen).

Akad. — Branicki. — Chrept. — Czartor. — Dziuków — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Koronacja cudownego obrazu N. P. M. w chełmskiej katedrze obrządku greckiego, odprawiona 1765. Do druku podana w Berdyczowie 1780 fol.

Zawiera: 1) *Phenix tertiatò redivivus*, albo obraz starożytny chełmski Panny p. X. Jakóba Suszę, bisk. chełmskiego i belzkiego, opata żydyczyńskiego 1684 w Zamościu. (Przyjemem Abrys miasta Chełmskiego sztych Rakowieckiego). — 2) Akt koronacji. — 3) Kazania.

Ryciny Rakowieckiego omawia Rastawiecki Słownik ryt. str. 255.

Ob. Koronacja (w t. XX, 97).

Czartor. — Ossol.

— *Phoenix redivivus* albo obraz starożytny chełmski Panny y Matki Przenajświętszej sławą cudownych swoich dzieł ożyły pracą JMci Przenawieleb. JMci X. Jakuba Suszy Episcopa Chełmskiego y Belzkiego etc. Zamosci, Radicius 1646. w 4ce.

Dedykow. Aleks. Adam. Sanguszkowi, wojew. wołyńskiemu.

Maciej. Piém. pola. III str. 856.

Czartor. (?) — Ossol. (?) — Uniw. warsz.

— *Phoenix iterato redivivus* albo obraz starożytny Chełmski Matki Bożej przez cudowne oney przy niem dzieła powtórę ożyły, a przez Naywielebniejszego w Chrystusie JMX. Jakuba Suszę

episkopa Chełmskiego y Belzkiego w Roku P. 1653. na świat wydany. we Lwowie w typografii Michała Sloski JW. JMX. arcybisk. Lwowskiego tip. w 4ce, 147 k. nlb.

Na odw. str. tyt. herb państwa, a pośrodku herb Wazów i pod nim 10 w. łac.

Przypis Janowi Kazimierzowi Królowi Polskiemu.

Jocher 8774. Dziuków — Ossol. (?)

— *Phoenix Tertiatò Redivivus* Albo Starożytny Chełmski, Panny Y Matki Przenajświętszej, Sławą Cudownych swoich dzieł potrzebie ożyły, Pracą Iásnie Przewiel: I. M. X. Iakvba Svszy Episkopá Chełmskiego y Belzkiego, Archimandryty Zydiczyńskiego Z Dozwoleniem Vrządu należytego, Roku M.DC.LXXX.IV. (1684). Na Świat Wydany. w Drvkarni Akademiei Zamoyiskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 524 i k. 1 nlb.

Paginowanie błędne: po str. 304 idzie str. 355, a po str. 409 strona 500.

Na 1 karcie nlb. idącej po tytule sztych herbu króla oraz epigraf na jego część; dalej na 2 karcie cyt. łac. i rycina M. Boskiej Chełmskiej „*Chelmensis Tartarorum et Cosatorum ad Beresteckum gloriosa ac memoranda debellatrix*”. — Poczem na 3ciej karcie dwa wiersze na jej część. (Obraz ma charakter bizantyjski).

Od str. 1 dedykacja Janowi III, podp. przez J. Suszę, biskupa chełmskiego. Omawia w niej znaczenie kultu obrazów i podnosi zasługi króla w prowadzeniu Rusi do zgody z katolikami.

Następuje na str. 12—24: Przedmowa do czytelnika. Tu mówi, że jest to trzecie jego dzieło o chełmskim obrazie (*Phoenix* 1646, 1653). Wspomina pożar Chełma w roku 1638, oraz ruiny i wykopaliska w Chełmie świadczące o wielkiej przeszłości miasta.

Od str. 24 idzie aprobata Metodego Terleckiego, episk. chełmsk. z r. 1646, oraz inne aprobaty i poświadczenia wiarygodności z lat 1646—1682.

Od str. 32 do końca idzie Historia o Chełmie y Chełmskiej ziemi, o Cerkwi Katol. o obrazie cudownym, o nabożeństwie przeszłych wieków do niego.

Nazwę Chełm wyprowadza od chołmu (pagórek). O szałachcie ziemi chełmskiej (Sobiescy, Czarniecy, Sapiehowie etc.). O wieżach pod Chełmem. O cerkwiach. Dokładny opis obrazu (str. 48). O nabożeństwie. O wzięciu obrazu pod Berestecko (str. 62). O sporze z Dyzzunitami co do własności obrazu (na str. 75 wyrok J. Kazimierza).

O wystawieniu obrazu pod Sokalem. O bitwie beresteckiej Łacińskie i polskie wiersze. Opis bitwy. Dytyramb z powodu zwycięstwa (str. 136).

Od str. 151: O cudach obrazu chełmskiego. (Korzysta z ewangelii starożytnej po słowiańsku). Dalej idą cuda z lat 1546—1653. Opis cudów zajmuje część III i IV książki (od str. 151—517). Są one ułożone chronologicznie, a ostatnie są datowane w źródopociu 1685 (cud nr 700) i w kwietniu 1685 (nr 702). Razem jest cudów zanotowanych 704, poczem dodatek, że wiele cudów w milczeniu zostało.

Pełno tu wiadomości historycznych o wojnach toczonych w tych latach na wschodnich kresach i o wybitnych osobistościach (Czarniecki, Świdorski, hetm. Jabłonowski), o sporach z schizmatykami i o wizerzeniach ludowych. Zasługuje też to dzieło na opracowanie z tego punktu widzenia. Widoczne jest, że Susza prowadził systematycznie „*libellum miraculorum*”, do którego odwołuje się.

Na str. 517 notatka: Drukował Jan Jaruzewski. Od str. 518: Regestr różnych rzeczy w I i II cz. opisanych — i Errata. Ob. Bychowicz (1684). Jemu to błędnie przypisuje to dzieło Jabłonowski Museum s. 34. Akad. (frag.) — Branicki. — Czartor. — Kras. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zamoj.

— *Phoenix Tertiatò Redivivus Sive Imago Longe Vetustissima, Virginis Matris Chelmensis, Gloriat Gratiarvm & Miracvlorvm Illustrata. Labore Illustrissimi & Reuerendissimi Iacobi Svusza Episcopi Chelmensis & Belzensis Ritús Graeci, Archimandritae Zidicenis. Tertio Divulgata. Aerá Diuiná. M.DC.LXXX.IV. (1684). Zamoscii, Typis M. Stanis: Niewieski, Professo: in Acade: Zamos: [Tytuł w prostokątnej winjecie w formie ram]. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb., str. 382, k 6 nlb.*

Na odw. tyt. licha rycina obrazu (Al. Tarusewicz fecit). Poczem na 2 karcie dwa wierszyki łac. na część M. B., oraz na k. 3 recto wiersz: *In arma comitis Martynicz, zaś verso sztych, jego herbu.*

Następuje na 3^{1/2} kartach dedykacja Ignatio Bern. Martinitz, gubernatorowi Czech (Susza poznał Martynica w Pradze i Wiedniu 1664, dążąc do Rzymu i nazad). Poczem idą: 1) przedmowa ad lectorem; 2) aprobata I editionis z r. 1646; 3) *inquisitio* Pawła Owłuczynskiego z r. 1646 co do prawdziwości cudów; 4) aprobata z lat 1653 i 1682.

W wydaniu tem, od str. 173 idą cuda z lat 1653—1682.

Ostatnie karty zawierają indeksy i errata.

Egs. Jag. oprawny współcześnie w pasowy aksamit był własnością Stan. Bielawski praepositi Varsaviensis.

Bandtkie Hist. dr. II 338. — Joher 8774 ma mylnie podany r. 1689.

Kraśń. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. wileń. — Zamoj.

— Savivs Et Pavlus Rythenae Vnionis Sanguine Beati Iosaphat Transformati. siue Meletivs Smotriscivs Archiepiscopus Hierapolitanus Archimandrita Dermanensis Ord. S. Basilij Mag. Per Iacobvm Svsza Episcopum Chelmonsem & Belzensem cum S. R. E. Vnitum eiusdem Ordinis, ex tenebris in lucem prolatus. Blasphemus fui, & persecutor, & contumeliosus, sed misericordiam Dei consecutus sum, quia ignorans feci in incredulitate. I. Timoth. 1—13. [Tu winjetka]. Romae, Ex Typographia Varesij. M.DC.LXVI. (1666). Superiorvm Permissv. w 4ce, k. tyt., str. 145.

Na karcie nast.: In Tres Apos Barberinas (herb i 10 wiersz). Dedykacja Francisco Barberino, cardinali. Poczem: Ad lectorem. Na nast. karcie Effigies servi Dei Meletii Smotriscij — z podpisem rytownika: Romae 1665 A. C. f. (ocit). Zarazem dwa epigramaty łacińskie na cześć Smotrzyckiego.

Od str. 13: Sauli et Pauli Unionis sive Maletij Smotricij Vitae praeludium. Życiorys ten obejmuje 2 części. Część I (okres wahanja się Smotrzyckiego) idzie do str. 62. — Od str. 62 część II: De Meletio, Paulo unionis. W tekście przytacza wyjątki z pism Melecego (w przekładzie łac.) oraz dużo dokumentów. Na str. 126: Meletij vita privata et virtutes ex Josephi metr. litteris et Cortisij S. J. concione descriptae.

Na ostatniej stronie nlb. Errata.

Joher 9495. — Janocki Nachr. III, 28. — Tretlak Skarga 1912 str. 180. — Friese III, 190. — Likowski Unja 1907. — Grabowski Ost. lata M. Smotr. 1916.

Przedruk Martynowa z r. 1864 ob. Bibl. IV str. 413.

Akad. — Branice. — Chrept. — Dzików — Jag. — Kraś. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Vida y martyrio del B. San Josaphat Kuncewicz, arzobispo de Polocia, obispo de Vitpesco y Mici slavja del orden de San Basilio Magno. Escrita por la pluma del Rev^{mo} y muy illustre señor... monge de la misma orden obispo Chelmonse y Belzense, de los Unidos, con la Santa Iglesia Romana. Aora

fielmente traducida de latin en castellano è illustrada con algunas consideraciones, y notas por el M. Fr. Miguel Perez, doctor y cathedratico de la universidad de Salamanca, provincial que ha sido dos vexes de la provincia de Castilla, de dicho orden de San Basilio Magno. Dedicada a la Reyna Madre N. S. D. Mariana de Austria. En Madrid: por Iuan Garcia Infançon. Año de 1684. w 4ce, k. 50, 1 rycina i str. 159.

Czartor.

— ob. Koronacya cudownego obrazu N. M. P. (1765) — Kulczyński Ignacy (1732) — Młodzianowski Andr. (1575).

Chodyncki III, 207 i nast. — Ciampi Bibl. — Bartoszewicz w Święckim Hist. pam. II, 457 i 8. — Przegląd poznański 1858 zeszyt I. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 342. — Wisniewski Hist. lit. VIII, 181, 348. — Janocki Nachr. III, 28. — Maciejowski Piśmien. III, 856. — Bandtkie Hist. druk. II, 335.

Suszczyński Kajetan ob. Proskura. Suszczyński Krz. ob. Niegoszewski Stan.

Suszenie roślin ob. Eisen Jan Jerzy (1789).

Suszkowski Waler. ob. Woysznarowicz Kaz. (Luna 1640).

Suszyc Florjan ob. Węgrzynowicz X. Antoni (Melodya 1704).

SUSZYCKI Remigjusz, kanon. krak. († 1705). Panegyricvs Celsissimo. Illustrissimo Ac Reverendissimo, Principi Ac Domino, D. Andreae In Olszowa Olszowski, Dei & Apostolicae Sedis gratiā, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato Regni Poloniae Primati, Primoq; Principi. In Solenni primoq; eius Gnesnam, Ingressv. A M. Remigio Svszycki, Philosophiae in Academia Cracoviensis, Doctore & Professore Consecratvs. Anno Domini, M.DC.LXX.V (1675). [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Vniversitatis, Impensis Nouoduorsianis. fol., k. tyt. i k. 16 nlb.

Na odwr. herb Olszowskiego i 6 wiersz. — W panegiryku materiał biograficzny.

Branice. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— Piesni Naboznych Część Pierwsza. Przez X. R. S. K. K. Wydana. Roku Pánskiego 1697. [Tu winjetka].

W Krakowie, W Drukárni Fránciszka Cezárego I. K. M. y I. M. X. Biskupá Krákovskiego, Xiążęciá Siewierskiego, także Przesławney Akadémiey Krákovskiej Typographá. w 4ce, k. tyt. i k. 21 nlb.

Dedykacja I części: Do Marji Kazimierzy, królowej, wierzem. Podnosi jej urodę i mądrość. Życzy jej osadzenia synów na tronie. Część I zawiera 19 pieśni, opiewających ukrzyżowanie — oraz poemat „Eucharistia“, składający się z 8 pieśni. Wierszowanie gładkie.

Pieśni nabożnych O Pannie Najswiętszey Część Wtora przez X. R. S. K. K. Wydana. Roku Pánskiego 1697. 16. Pázdzierniká. W Krakowie, W Drukárni Fránciszka Cezárego... w 4ce, k. tyt., k. 27 nlb. (sygn. G₂).

Część II rozpoczyna się od dedykacji wiersz. Alexandrowi i Konstantynowi królewicom. Tu wysławia Jana III.

Poczem idzie 27 pieśni, poświęconych kultowi M. Boskiej. Na k. G₁ prosi M. B. o pomoc dla Polski, przedstawiając jej wewnętrzne rozdarcie i niebezpieczeństwo od sąsiadów.

Świat gorny, álbo Pieśni nabożnych część trzecia. Przez X. R. S. K. K. S. Ł. Roku Pánskiego 1700. Zá Dozwoleniem Stárszych wydany. W Krakowie, w Drukárni Fránciszka Cezárego J. K. M. y J. M. X. Biskupá Krákovskiego, Książęciá Siewierskiego; także Przesławney Akadémiey Krákovskiej Typografá. w 4ce, k. 72.

Cyfry S. Ł. w tytule oznaczają: Scholastyka Łęczyckiego.

W części III opisano: Szpalery i czyny Jana III (Pieśń VII).

Beiträge I, 114 mylnie przyznaje Stanisł. Lubomirskiemu. — Korczyński Katech. 1822 (tu przedruk wielu pieśni). — Joher 7052 i III, 243 (podaje wyjątki). — Brückner Dzieje lit. I, 359 (o apoteozie Sobieskiego). — Górski M. Pisma I, 187 (Jan III w poezji polskiej).

Wymieniane bywa wydanie drugie pieśni 1702 u Cezarego, ale takiego nie znam. Branice. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— In nomlne Domini Amen. Questio physica de loco sub felicissimis auspiciis Magnifici perillustris et A. R. Dni D. M. Simonis Makowski Collegae Majoris Sacrae theologiae professoris, Ecclesiae Collegatae S. Floriani Cano-

nici, S. R. M. Secretarii etc. etc. nec non almae Universitatis Academiae Cracoviensis generalis ac vigilantissimi Rectoris a M. Remigio Suszycki Philosophiae Doctore et professore publice ad disputandum in peraugusto DD. Teologorum Lectorio proposita Anno Domini 1675. Nono Calendarum Octobris hora 13. Cracoviae typis Univ. fol., 1 ark.

Pytanie i konkluzje z Fizyki — na końcu berła. Zamojs.

— ob. Bellina Michael (Majestas 1703) — Bielecki Mart. (Unio 1705) — Castelli Dan. (Famae theatr. 1666) — Cybulski Paul (Corona 1703) — Długosz Jędrzej (1676) — Krauzowski B. J. (Votivus 1664) — Podgórski Samuel Jan (Consilium 1703) — Wiązkiewicz (Coelum 1696) — Woszczyzna M. Casimirus (Cynosurae solutio 1690).

Ziemomysł 1830, II str. 182. — Załuski Bibl. poet. pols. — Łętowski Katalog IV, 96. — Sobieszczański Enc. Org. XXIV, 343. — Enc. kośc. XXVII, str. 169.

Suszycki Stan. ob. Murzynowski Stan.

SUSZYCKI Tomasz. Kazanie na doroczność N. M. Panny. Berdyczów 1787. Notata z niewiadomego mi źródła.

— Kazanie na doroczność szczęśliwej Koronacyi Nayiasniejszego Stanisława Augusta Pana naszego miłosciwego w obecności tegoż w Łabuniu w Kościele WW. OO. Karmelitow Przez J. X. Tomasza Suszyckiego d. 25 Listopada 1781 r. miane. Berdyczów. w 8ce, kart 8. Kraśń.

— ob. Turczynowicz Stefan.

Suszyńska Antonina ob. Sumorok Kresenty (1778).

SUTER Reinholdus. Exercitationum academarum de Regno Poloniae... Regiomonti. w 4ce.

Branice. — Toruń. Kop. (?)

SUTHMANN Sebastian. Trauer-Gedicht... Johann Schultz. Danzig, 1651. w 4ce.

SUTKIEWICZ Paulus. Palaestra virtutis et sapientiae, post victrices eruditi certaminis curas, amoenissimis florum et pretiosis gemmarum donis insignita, virtuti et honori, VV. DD. XI primae

laureae candidatorum, dum in alma Universitate Cracouiesi (sic) per excellentissimum ac doctissimum dominum D. M. Albertum Topiński, Philosophiae doctorem et Professorem, Collegam minorem, in frequentissima illustrium hospitem corona, Artium et Philosophiae Baccalaurei, ritu solenni renuntiarentur; amoris et gratulationis ergo, a V. Paulo Sutkiewicz, ejusdem laureae candidato, applausu panegyrico, dedicata. Anno reparatae salutis 1689. Cracoviae, typis Universitatis. fol., k. 8 nlb.

Ded. Georgio Januszowic, I. U. D., eccl. cathedr. Crac. canonico.

Uczczeni tu wierszem S. Jan Kanty, egzaminatorowie i uczniowie: Christoph. Zdanowski, Alb. Casim. Roznowic, Joan. Fabiankowski, Sigism. Lisowic, Mathias Celeiowic, Mathaens Kawczykewic, Alb. Waśniowski, Joan. Jstarbowic, Mart. Fidetowic, Joan. Nagy hungarus. Paulo Sutkiewicz, Christophorus Zdanowski. Sub auspicijs Mart. Winkler Rectoris.

Czartor. — Dzików — Jagiell.

Suum cuique ob. Czartoryski Adam — Naruszewicz Adam.

(Suworow - Rymniski Aleksander). Campagne Des Austro-Russes En Italie Sous Le Commandement Du Comte Alexandre Suworow Rymniski Général-Feld-Marechal En Chef Des Armées Impériale-Royale Et Impériale-Russe. Avec des Cartes militaires, des Plans de Sièges et de Batailles coloriés avec soin, accompagné de notices et de remarques historiques et critiques, auxquelles on a joint un Précis de la vie et des victoires du Feld-Maréchal Suworow jusqu'à son arrivée en Italie. A Leipsic Chez Reinicke Et Hinrichs. 1799. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 61 i 8, map 4.

Dedycacja wydawców (Reinicke i Hinrichs) carowi. — W przedmowie powołują się wydawcy na 3 tomową historję kampanji Suwarowa wydaną po niemiecku w Gotha 1795 (Anthinga).

Na str. 3: Précis hist. de la vie et des victoires du feldmar. Suworow. W niej opis jego walk w Polsce z konfederacją barską (Pułascy, Viomenil) przyczem pełno błędów druku w datach i nazwiskach. — Wojna z Turcją. — Na str. 50—60 wypadki z r. 1798, zdobycie Warszawy, rzeź

Pragi. — Na str. 61 o wyglądzie sewn. i stosunkach prywatnych Suwarowa. — Wreszcie na ostatnich ósmiu stronach, widocznie później dodrukowanych opis kampanji włoskiej i plany czterech bitew. Tytuł dzieła wprowadza w błąd, bo opis kampanji włoskiej jest tylko dodatkiem. Jagiell. — Petersb. publ.

— Isteria della vita... Firenze, Piatti, 1799.

Jest to, jak się zdaje, przekład czy wyciąg z dzieła Anthinga.

— ob. Albrecht J. E. (Kakodemon 1795) — Anthing (Versuch einer Kriegsgeschichte 1795—9 oraz przekłady tego dzieła na język francuski, holenderski, włoski i angielski; ob. tom XII, 169) — Cieciszowski K. (List 1799) — Gazeta warsz. (1793—95) — Nufer Friedr. (opis rzezi Pragi) — Pawlikowski Józef (Reponse aux ass. des Campagnes 1794) — Rebman (opis rzezi Pragi) — Seume — Syrach Kosmopolita (Gławe?) — Tomatis (Suplika 1794) — Werner Zach. (opis rzezi Pragi) — Wieladek W. (Odgłos 1795, Wieniec 1794).

Jego instrukcje z roku 1794 są ogłoszone w Malta Bibl. der neuesten Weltkunde VII, 1830.

O stanowisku przeważnie wrogiem jakiejś współczesna literatura i publicystyka niem. wobec Suwarowa i rzezi na Pradze ob. Arnold Gesch. der d. Polenlit. 1900 str. 157 i passim.

Natomiast Fryd. W. aplaudował go za walkę z konfederacją barską w swoim znanym poemacie (La guerre des conf. 1771).

Panegyryki jemu poświęcone a wydane z początku w. XIX (Beauchamp, Dutoscage, Lavergne) oraz literaturę nowszą o jego kompanjach wylicza Askenazy Napoleon i Polska III, 411—412.

Ob. Askenazy Nap. i Polska I, 69 i II, 204 i nast. — Smoleński Mieszczanstwo warsz. 1917 str. 273 i nast., str. 318 i nast. — Petraszewskij Generalissimus Suwarow t. I i II (1884). — Schmitt Suwarow und Polens Untergang (2 tomy). — Finkel III, 1868.

Suwarskie starostwo ob. Dowody. **Suze (de la).** Lettre du Palatin

(1788)... ob. Lettre (w t. XXI str. 240). Niewiadomo czemu w katalogu bibl. publ. petersb. jest zamieszczone pod nazwiskiem de la Suze, chociaż ma być tłumaczone z polskiego.

SUZIN Aleksander X. Wzniesienia pobożnej duszy do Przenajświętszej Trójcy przez osobne do każdej z osób

Boskich modlitwy ułożone. Warszawa w drukarni JKM. y Rzpłtey u XX. Scholarum Piarum (1735). w 8ce.

Drukowane po łacinie i z polskim przekładem p. t. Ascensiones. Przeźdź.

(Suzin Jan). Sprawa W. JP. Jana Suzina Sędz: Grodz: Pttu Kobryń: w imieniu własnym i potomstwa z zeszłą Angelą z Buchowieckich Suzinową czyniącego z W. JP. Tadeuszem Giedróyciem Horodniczym Kobryńskim. (1798). fol., k. 3 nlb.

Dop. Bernard Sobański (obacz).

Uniw. wileń.

— ob. Giedroyć.

Suzin Ignacy ob. Saltsewicz Wawrz. (Kalendarz 1742).

Suzin Ludwik ob. Nabożeństwo (1767).

Swach Adam, brat Antoniego ob. Pałac wdzięczności (1707).

Rastawiecki Słownik mal. II, 246 i III, 420.

SWACH Antoni, franciszkanin (1650 † 1705). Herby polskie z Marcina Bielskiego, Jana Lwa Herbulta, W. O. Szymona Okolskiego zakonu kaznodziejskiego S. T. B. etc. y yinszych authorów w tę małą Xiążecz. zebrał Br. Antoni Swach Zakonu S. Franciszka Min. Conventaliū scul. et exc w Poznaniu R. P. 1705. w 32ce, k. tyt. i str. 158 (ostatnia tj. 158 całkiem czysta).

Egz. I wydania miała w r. 1910 ant. Wildera (oprawa zielona, aksamiłna, z kłami złotą, cyzelowaną, z agatem rżniętym — z tytułem facsimilowanym). Cena 125 rs. Jagiell.

— Herby Polskie z Marcina Bielskiego, Jana Lwa Herbulta, W. O. Szymona Okolskiego Zakonu Kaznodziejskiego S. T. B. etc. y inszych Authorów w tę małą Xiążecz. zebrał Br. Antoni Swach Zakonu S. Franciszka Min. Conventaliū scul. et exc w Poznaniu R. P. 1705. w 32ce, k. tyt. i str. 160.

Całe dzieło sztychowane, nie drukowane. Na odwrocie tyt. wizerunek M. Bosk. z dzieciątkiem oraz podpis: In Lumine Tuo. Rozpoczyna herb Królestwa polskiego, potem herby województw. — Od str. 14 herby szlachty alfabetycznie. Przy nich odsyłać do dzieł Herborta, Bielskiego i Okolskiego. — Od str. 152 rozpoczynają się dopelnienia i sprostowania omyłek. — Na str. 160: „Dokończenie herbów“ oraz dwa

wiersz: To dzieło jakkolwiek jest małe, Niech będzie Bogu na chwale.

To drugie wydanie rozszerzone spowodu nowych uzupełnień było facsimilowane z egz. Branice w r. 1882 przez Wład. Bartynowski. Egzemplarze są częste w handlu antykw.

— ob. Kołudzki (Tron) — Leszczyński Stan. (Ad mentem 1699) — Morawski Jan (Ambona 1700) — Pałac wdzięczności (1707) — Rychlewicz Baz. (1698) — Święcicy — Szczaniecki Stefan (Nawa 1709).

Rastawiecki Słownik ryt. str. 281. — Kołaczowski Słownik str. 61. — Grabowski w Bibl. war. 1857 tom 68 — oraz Ojczyste spom. II. — Pawlikowski w Czasop. Ossol. 1830 I str. 100. — Muczkowski w Załuskiego Bibl. histor. 1832 str. 145. — Piasecki w Pam. relig. mor. 1843 IV str. 173. — Bandtkie Hist. druk. I str. XXV.

Rastawiecki Słownik mal. II, 248. — Finkel III str. 1868.

Swada polska (i Suada latina) ob. Ostrowski Danejkowicz (1745).

Swada christiana ob. Pawłowski A. (1651).

SWANBACH Abraham. Epigrammata quae In honorem nuptiarum, quarum officium Spectatissimus et Prudentissimus Vir, Dn. Casparus Cirenbergius, Inelytae Urbis Dantisci Centumvir dignissimus, Cum Virgine omni dotum genere gratiosa Barbara, Amplissimi et Spectabilis Dn. Eduardi Rüdigeri Senatoris Primarii et Scholarchae in eadem Rep. Filia celebravit, 4 Non. Decembr. Anno quo OMnIA ConIVgIt VobIs Dei faVtor et aVtor (1625). Scripsit Abrahamus ex gente De Swanbach. w 4ce, kart 2. Wrocław. miej.

Swantopelk (Suatocep) ob. Dreger Friedr. (1768) — Fortuna inconstantior (1744).

Swar Af En Wan i Königsberg till sin Wan i Danzig, Angående Action wid Wilmanstrand. Öfwersatt af Francöskan. Stockholm, Tryckt uti Kongl. Tryckeriet 1741. w 4ce, str. 12.

Obejmuje działania C. H. Wrangla pod Wilmanstrand. Bibl. nar. warsz.

Swaracki Nicolaus ob. Threni (1596).

SWARADZKI Jan. Głos drugi ze strony W. JP. Swaradzkiego, przeciwko

W. JP. Roppowi, JP. Ratowtowi y JP. Jakubowi Swaradzkiemu (około 1780). fol., sygn. B₁. Jagiell.

Swarcoff Jakób ob. Zamojski J. (Musopaeon).

Swatopelkowna Ludwika ob. Brzyski L. (Uroczystość 1779).

Swatopelkowna Zofja ob. Szypiński Walenty (Wiersz 1645).

Swawola żydowska ob. Waglicyusz B. (1648).

Swazorya ob. Seneka (1618).

Svecia ob. Düben H. I. — Lubomirski Stan. (bellum 1658) — Refutatio (accusationes 1611) — Suecia Szwecja.

Sveden ob. Pinocci Hier. (1658) — Schanz (Wapenen 1616) — Vraghe (1659).

SVENKFELDIUS Jan. Sommaire discours de l'abjuration faite par M. Jean Svenkfeldius: cy devant ministre Lutherien: Avec sa reunion, en la sainte église apostolique & romaine. A Lyon, par Bonaventure Nugo M.DC. Avec permission. w 4ce, k. tyt., str. XII i 1 karta.

Dedykacja: A Monseigneur l'archeveque de Gnesne legat né du Saint Siège apostolique & Primat de Pologne. — W aprobacie autor wymieniony jako Polak: „Le present Discours de la conversion de M. Jean Svenkfeldius Polonois“.

Zapewne właśc. nazwisko brzmiało Schwennfeld (ob. t. XXVII, 309. Czartor.

SWENICHIUS Jan. In Urnam Sortiarum Oratio Quâ ostenditur, Qvi Pecuniam Suam Certam, In Incertas has sortes, lucrandi animo impendunt, Hos Et Pietatem Sinceram, Et Rationem Rectam non uno modo violare. Concinnata atq; ad frequentiam Gedanensem, ipsis in Gymnasii feriis Martinilibus, 12. Novemb: anno 1630. Recitata a Johanne Swenichio, Spandoâ Marchico. Dantisci, Typis Georgi Rhetij, Illust. Reipub: & Gymnasii Typographi. An: 1630. w 4ce, k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwrocie dedykacja 4 prokonsulom i 4 ławnikom gdańskim. Ossol.

— Disputatio honoraria de duobus problematibus I Quo loco habendae sint Lottariae sortitiones II An America

plane antiquis ignota fuerit? Proposita in Gymnasio Gedanensi a M. Johan. Jacobo Cramero ad D. Joh. Past. Respondente Joanne Swenichio Marchico Mensis Decemb. 30 (dopisane) die horis ante & pomeridianis in Auditorio Majori. Dantisci Typis Georgii Rhetii, Inclytæ Reipub. & Gymnasii Typographi Anno MDCXXX (1630). w 4ce, k nlb. 18.

Sprawozd. z posz. w Swecji str. 330.

Svenotto Heraldi Danorum Regis Filius Parricida Crvdelissimvs post Fata Patris ab Herico Rege Sveonum Exul Auxiliante Dei Misericordiâ Fidei & Regno Restitutus Perillustri ac Reverendo Domino Domino Thomae Jgnatio de Nagorkie Jabłoń Nagorka Decano Piasecensi Praeposito Cernensi. Commissario Illustrissimi Reverendissimi Episcopi Posnaniensis Productus a Perillustribus, Illustribus, Magnificis ac Generosis Scholarum Piarum In Collegio Wierzboviano Alumnis. Anno Domini 1724, die... Februarij. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwrocie tyt. herb domus Nagortianae i wiersze.

Poczem: Praefatio po łacinie i program sztuki po łacinie i polsku: Antyprolog, prolog, 12 mutacji, epilog. Treść z dziejów króla duńskiego Swenotta, jego walki z Henrykiem, wygnanie i nawrócenie.

Jagiell. — Uniw. warsz.

Swens officeranes Dagbok hallen öfwer en Resa genom. Sverige Ryssland, Pälän och Preussen Ar. 1788. Abo 1789. w 8ce.

Swenske polenske Ryske ob. Schröder (1629).

Swentoslaus ob. Calix (1720) — Muszyński Józef (1767).

Sveriges Rijkens Beslut ob. Szwecja.

Swertsporck Josephus ob. Kuralt Martinus (1799).

Finkel III, 1868.

Swessioneński (Soisson?) biskup (Wywód gruntownej ufności 1772)... ob. Wywód.

Swethland and Poland ob. Szwecja.

Swetonius Tranquillus (Liber illustrium virorum)... ob. Suetonius.

Sweykowski ob. Szwejkowski — Volanus And. (Meditatio 1592).

(**Świaccy**). Sprawa JPP. Antoniego i Bazylissy z Gierdzieiowskich Świackich. Z WW. JPP. Stanisławem i Bogumillo Sidorowiczami, Antonim, Wincentym i Janem Baranowskiemi, oraz W. JP. Józefem Kamieńskim Podczaszym Pttu Lidzkiego. (1798). fol., k. 3 nlb.

Dop. Alojzy Kiewlicz. Uniw. wileń.

— ob. Sidorowiczowie.

(**Świadectwa**). De esu Carnium Testimonia Novi Testamenti. Świadectwa z Pisma S. Nowego Testamentu o wolności mięsa iedzenia. Ergo oMnIa eDere LICeIt (vel) Ita: oMnIa eDere LICet (1653). w 12ce. k. 12.

Po łacinie i po polsku.

Jocher 3976.

Świadectwo o cudach P. Marii Łopatynskiej we Lwowie. w Drukarni Bractwa S. Trojcy. 1769. w 8ce.

Jocher 8927.

Świadek pobożności ob. Loechowicz And. (1625)

Świadomość ob. Woroniecka (Remonstracya).

Świastorzec Fikaria ob. Wertograd (1620).

Świaszczenstwo (o) sw. Ioanna Złoustawo. Napiecz. wo Lwowie 1614 g. w 4ce, str. 60 i 448. (W końcu dodano:) Sobor w Wilnie bywszy. w 4ce, str. 24.

Ob. Jan Chryzostom (tom XVIII, 404).

Odpowiadał na tę książkę Jan Wiszeński. Sacharow nr 153. — Tołatoj nr 59. — Dopelnienia nr 18. — Karatajew nr 178. Akad. nauk petersb. — Karat. — Muz. Romian. — Petersb. publ.

Świat od ludzi światowych przez krotkie y naydyskretniejsze dziesięcio dniowe Rekollekcyę obrzydzoney które na każdym mieyscu, w każdym domu, y dworze, przy największych trudnościach y zabawach, bez censury oka ludzkiego, na mieyscu osobnym, bardzo łatwo, z wielkim duszy pożytkiem odprawić się mogą. Za dozwoleнием Zwierzchności duchowney do druku podane 1773. w Wilnie w Druk. Schol. Piar. w 8ce, 3 ark.

Przypis od Trynitarzów Tekli Annie z Laraskich Ogińskiej b. Woiewodsinie Witebskiej teras Zakonnicy S. Matki Brygitty Fundatorce.

Jocher 6141.

— opak wywrócony... (po 1633 r.).

Broszura dziś nie znana.

Ob. Badecki w Pam. liter. 1925 str. 677. — Tenże Liter. mieszcz. str. 214.

— Zepsuty Przez Kawalera Młodego Wychodzącego Na Świat Napisany. [Tu winjeta: na zdobnym cokole 2 aniołki podtrzymujące harfę]. W Lwowie, w Drukarni Wdowy Jozefy Pillerowej, Ces. Krol. Gubern. Typogr. 1784. w 8ce, k. tyt. i k. 6 nlb

Zawiera kilka wierszy: „Do młodzi wychodzący na świat...“ oraz „Świat zepsuty“. Narzeka na złe wychowanie i na zepsucie młodzieży, na utraty majątków, na rozwoły, na piękssenie twarzy pędzlem, na wolnomysłność... Pisze autor, że sam jest młody i prosi Boga o umocnienie go w wierze, gdy na świat wychodzi.

Na str. 8 proponuje dwa nowe wyrazy: myślobłąd (fanatyzm) i fałszodowód (sofizmat). Ossol.

— Toż... napisany. w Lublinie w Drukarni XX. Trynitarzow 1786. w 8ce.

— ob. Bratkowski Dan. (przejrzany 1697) — Innocentius III (1571) — Kochański Augustyn (1611, 1690, 1730) — Le Noble (1755, 1761) — Lubiński Wład. (1740) — Odymalski Wal. (naprawionego 1678) — Piotrkowczyk St. T. (pogardzony 1647) — Stella D. (O wzgardzie 1611) — Suszycki Rem. (gorny albo pieśni 1700) — Więckowski Jacek (Historja 1791).

Świąt kalendarz ob. Słowakowicz M. (1672).

Świątarzecki Stan. ob. Bukaty Ant. (Kazanie 1785).

Świątecki Michał ob. Pluciński Franciszek Hieronim (Leo virtutis 1717, Jus legitimum 1716).

Światcy. Napieczat. w Kijewie w 1680. w 16ce.

Karatajew nr 869. Akad. N. Petersb.

Świątkiewicz Erazm ob. Lembky Reginald (1687).

Świątkowic ob. Świętkowic.

ŚWIĄTKOWSKI Andrzej Michał. Anchora Bonae Spei, Palmis & Laureis

intertexta. In Nobili Et Venerabili Domino, D. Stanislao Antonio Łopacki, Primo inter 40. Secundae Laureae Candidatos. Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi, à Perillustri & Admodum Rñdo Domino, D. Ioanne Michalski, Sacrae Theol: Doctore & Professore: Ecclesiarum Collegiatarum S. Floriani Praeposito; S. Georgii in Arce Cracouiensi Custode: Scholarum Vladislauianarū Provisore. Academiae Cracouiensis Procancellario Dignissimo, Post certaminis Philosophici Ridiq; examinis superatos Agones, In Numerosissima Clarissimorum Hospitum Corona, Magisterij in Artibus, & Philosophia Doctoratūs Licentiam consequeretur. Ab Andrea Michaele Swiátkowski, eiusdem secundae Laureae Candidato, Affectūs & Gratulatorij Applausūs ergò Demonstrata. Anno Domini, 1684. Die 20. Aprilis. Cracouiae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 2 wiersze łac. — Poemat heksametrem zawiera pochwały Łopackiego. (Kraków nazwany Cracus, Wisła Wandalus).

Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Ossol.

— Laurea Apollinaris Sacro Honori, Clarissimi & Admodum Reuerendi Domini, D. M. Matthiae Psoiecki, Collegae Maioris, Protonotarij Apostolici, Canonici S. Floriani; Custodis Iaroslaiensis, Curati Niepołomicensis, &c. Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi: Primam Cathedrae Theologicae Professionem Auspicaretur In Argumentum Debitae venerationis Ab Andrea Michaele Swiátkowski, Artium & Philosophiae Baccalaureo. Dedicata. Anno Martia qVanDo LegIt VICtrIX eX hoste trophaea (1683) Lechia Bisthonio: Rege Ioanne potens. Die 29. Nouembris. Cracouiae, Typis Vniuersitatis. [Tytuł w ozdobnej ramce]. fol., k. tyt. i k. 1 nlb.

Strony obwiedzione tą samą ramką co tytuł. Jagiell. — Czartor. — Ossol.

— Olea Minervae Pacifica, Felicitate Publicā Reirescens. Virtvti & Honori VI VV. DD. Primae Laureae Candidatorvm, Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi Per Excelentissimum Dominvm D. M. Ioannem Stanisł: Balicki

Philosophiae Doctorem, Collegam Minorem, In Frequentissima Nobilissimorum Hospitum Corona Artium & Philosophiae Baccalaurei Ritu Solenni Renunciarentur Amoris & gratulationis ergò Ab Andrea Michaele Swiátkowski Eiusdem Laureae Candidato Dedicata. Anno Quo efferat bystthoniae ConCVsIt CornVa LVnae aVstrIa sarMatICIs ConsoCIata VIrIs. (1683). Cracouiae Typis Vniuersitatis. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wiersze łac. podp.: Samuel Stan. Batkow Spinek. — Dedyk. And. Załuskiemu przez Swiátkowskiego. — Poczem wiersze: Carmen Joanni Cantio — Examinatoribus... i uczniom: Cas. Franc. Tyczarowski, Aug. Surio, Alb. Leciewicz, Thom. Franc. Ormiński, Stan. Mich. Putowicz, Vences. Falkowski, Andr. Mich. Swiátkowski (podp. Ormiński). — Sub auspiciis Jac. Baltazarowic Rectoris.

Jagiell. — Ossol.

— Gordyjski węzeł albo sakramentalny związek seistym dożywotniey przyjaźni skrępowany kunsztem J. Mei P. Theodora Christiana Ditrichowicza J. K. M. Sekretarza J. Mei Pana Jerzego Christiana Ditrichowicza Burmistrza Miasta J. K. M. Kowna jedynego Syna, z Jey Meią Panną Magdaleną Rozą Winogrocką JMei Pana Pawła Kazimierza Winogrockiego J. K. M. Sekretarza Woyta Kowieńskiego ukochaną corą. Przy wesolych Himeneusza ogniach reprezentowany a przez... P. w A. K. D. szczupłym poetyckiego wiersza umaiiony laurem. Dnia 27 Maja Roku od związanego ludzką naturą Boga 1691. w 4ce, k. nlb. 9.

Uniw. warsz. (?)

SWIĄTKOWSKI Marcin († 1790). Monitor somnians seu somnium praesentem Reipublicae Polonae statum referens simulque ejusdem melioris reddendi consilium exhibens. MDCCLXX (1770). w 4ce, str. 20.

Na egzempl. Jagiell. zanotowano: Hujus monitoris nomen Martinus Swiatkowski est, de quo vide Historische Lob Schrift des Reichs Freih. von Wolff in den Beylagen p. 92. Beylage O₃. — Był on istotnie uczniem Wolffa.

Jest to przeróbka Solikowskiego Apocalipsis (obacz). Opuścił rozdział 1 i ostatni.

Jagiell.

— Prodrumvs Polonvs Ervditae Veritatis Sev Tractatvs De Dignitate Et Vtilitate Impedimentis Et Svbsidiis Sedibvsqve Scientiarvm Rei Literariae Promovendae Causa Ex Occasione Electi Regis Poloniae Ex Diversis Avthoribvs Concinnatvs Per M Martinvm Swiatkowski AA. LL. Et Philosophiae Doctorem Ecclesiae Collegiatae Scarbiminenensis (sic) Cvstodem. Anno Domini cIo.cCCLXV. (1765). Berolini Et Vratislaviae, Svmptribvs Ioannis Ernesti Meyeri. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 444.

Dedyk. Stanisłao Augusto, dat. Viennae Austr. 15 febr. 1765. Tu wychwała go jako mecensa. — Poczem Praefatio. Książka dzieli się na dwie części. Część I: De excellentia et utilitate, impedimentis et remediis scientiarum (od str. 1—212). Zwalcza argumenty teologów i polityków przeciw wiedzy. Omawia korzyści z nauk i z uczonych. O szczęśliwości państw gdzie panujący są filozofami (absolutyzm oświecony) Przeszkody w rozwoju nauk. Obowiązki panujących w dostarczaniu środków szkołom i uczniom. O sposobach poznania i przeszkodach w naukowym myśleniu. Filozofia sofistyczna i empiryczna. Eksperyment i jego doniosłość. De natura et origine phil. scholasticae (tę silnie zwalcza, od str. 169).

W części II omawia kwestje szkolnictwa. Charakteryzuje różne rodzaje szkół. Obowiązki uczniów. Na str. 251: de academiis et eorum annexis. O ustroju akademji (uniwersytetów). Cytuje przykłady zagranicznych szkół wyższych niem., franc., włoskich. O profesorach i ich przywilejach. O różnych rodzajach uczonych. O uczniach uniwersytetów, ich prawach i obowiązkach. Stypendja, collegia (na str. 384 o Krakowie).

Na str. 387—425 wylicza znakomitsze uniwersytety europejskie (m. i. Kraków, Zamość). Poczem o szkołach świata starożytnego i orientalnemu (saraceńskie, chińskie, perskie, japońskie).

Erudycję wykazuje dużą, ale metoda jego — mimo polemiki ze scholastykami — jest antykwerską. Powołuje się na powagę pisarzy klasycznych lub w końcu w. XVIII już przestarzałych (L. Vives, Menochius, Carpzow). Być może zresztą, że czyni to umyślnie (obawiając się cytowania Wolffa etc.). W każdym razie dąży do zapewnienia nauczaniu i nauce więkzej swobody, a nagania „modum tradendi, qui est imperiosus et magistralis et fidem potius imperat, quam examini subijcit“. Toteż książka jego jest płodem Oświecenia.

Egz. Jag. był darowany przez autora bibliotece semin. duch., a przez nią odstąpiony bibl. Jag. — Szczegół ten ma swą wymowę. — Autor był przez Załuskiego wysłany dla kształcenia zagranicę, ale po powrocie wybitniejszego stanowiska nie zajął.

Jocher 935. — Bentkow. H. lit. II, 59. — Straszewski J. Śniad. str. 10. — Gottsched w Beilagen zu der Lobschrift des Freih. von Wolff str. 92.

Por. nadto literaturę cytowaną zaraz niżej. Akad. — Branic. — Chrept. — Czartor. — Dziaków — Jagiell. — Krasiń. — Ossol. — Wileń. — Zieliń.

— ob. Waryski Woje. (Arcus 1745). Łukaszewicz Hist. szkół II, 42. — Janozki Lexicon II, 64 i 197. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 360. — Enc. kośc. XXVII, 631.

O jego stosunku do J. Załuskiego i Wolffa i o jego wykładach w Krakowie (na wzór Wolffa) ob. Tokarz Kom. eduk. i U. Jag. 1924 str. 31.

SWIĄTKOWSKI X. Tomasz August. Dowod Doskonaley taxy Skarbu Krolestwa Niebieskiego w Swiętej Dorocie Pokazany. Czyli Kazanie Ná Wroczyśćość Tey S. Panny y Mężennicy w Rácaćie Miane. Jasnje Oswieconey Xięznie Ieymei Dorocie z Broniszow Jabłonowskiy Woiewódziny y Generálowy Ziem Ráwskich Miedzyrzeckiej, Swickiej &c. &c. Stárośćiny Ná Wiązanie Oñarowane. Przez X. M. Tomaszá Augustyná Swiátkowskiego. Filozofii Doktorá, Retoryki Professora, Kolegiáty Panny Maryi w Poznaniu Kánoniká. Roku Pánskigo 1758. Dnia 6. Lutego. [Tu winjetka]. W Poznaniu, w Drukárni Akademickiej. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wiersz polski. Dedykacja woj. Jabłonowskiej, podp. X. T. S. — Tu genealogja i koligacje Wieniawitów (czerpane z Okolskiego, źródła fałszywych legend herbowych). — Poczem aprobata J. Marciszowskiego i Kazanie o życiu św. Doroty. Jagiell. — Ossol.

— Generale Lacrymarum Diluvium morte olim et obitu Illustrissimi et Excellentissimi Domini D. Vladislai à Szoldry Szoldrski Palatini Inovladislaviensis, Majoris Poloniae Generalis etc. etc. In Cordibus omnium Reipublicae ac potissimum Majoris Poloniae Statuum subortum ac dum eidem in

ecclesia Clari Collegii Posnan: Patrum Societatis Jesu justa persolverentur parentalia; Nomine Obligatissimae, Illustrissimae Domui Szodrscianae Academiae Posnaniensis per M. Thomam Augustinum Świątkowski. In Alma Universitate Cracov: Phil: Doct: in Academia Posnan: Rhetorices et Dialectices Professorem Canonicum B. M. V. in Summo Posnan: in paginam lugubri calamo effusum. Anno Domini 1757. Die 12. Decembris. Posnaniae Typis Academicis. fol., k. 14.

Dedykacja po polsku Franciszce z Radomičkih i Anton. i Jakub. Szodrskim. — Całe wierszem. Kończę wiersze polskie: Pot nadzwyczajny na głowę Broniszów występujący, Powódź na pola Radomičkih, Postrzał Ogończyka Działyńskich, Port dobrej nadziei Łodziów. Jagiell. — Ossol.

Światła ob. Ormiński Tom. (nieba polsk. 1696) — Rossigrich Piotr (i ognie nocte 1674).

Światło Sekretnych Tajemnic O Upadku Religii i Narodów. Z Pism Geograficznych, Historycznych i Proročkih Uczynione. J. Oswieconey Xiężnie JMCI Helenie z Przeździeckich Radziwiłłowej Wojewodzinie Wilenskiej przez pownego autora Ofiarowane. (B. m. i r.) w 8ce, k. tyt. i k. 15 nlb.

Zrazu opisuje zwięźle 4 części świata, zwłaszcza Afrykę i Amerykę. Poczem przechodzi do „Sekretnych tajemnic w pismach prorockich”. Tu broni ważności prorocत्व i sam na ich podstawie opisuje przyszłe wypadki: wielką wojnę europejską, zjawienie się wodza, który obali królów, herezje jakie powstaną, Antychrysta, przybycie Eljasza i Henocha, spalanie ziemi pożarem kosmicznym.

Radziwiłłowa wyszła za mąż w roku 1771, przeto druk zapewne około tego roku.

Uniw. warsz.

— ob. Augustyn św. (dróg nieb. 1728) — Jan Nepom. (z 5 gwiazd. 1737) — Kobielski Fr. Ant. (na oświecenie narodu niewiernego 1746) — Lucyd św. (nowe 1749) — Olędzka Ir. (Maryi 1728) — Otylia św. (oczów) — Radziwiłłowski (najjaśniejszy 1739) — Szaniawski Kons. (chwały baranka 1721) — Szembek Fryd. (w ciemnościach 1638) — Szule Ant. (słońca obrazu 1676) — Wilno (okropne 1749).

Światłość ob. Mleczo Jerzy (w księżycu 1693) — Tłoczyński M. J. (niebieska 1685).

Światłowicz Roch ob. Sidus Hiac. (Symbolum 1632).

Światłowicz Wojc. ob. Liszniewicz A. Fr. (Aquila 1652).

Świątelnica Duchowna Bogu w Troyey Jedynemu Od Heroiny Pobożney Wystawiona Siedmią swiec Roratnych na część Wcielonego Boga y Mátki Naczystszej, Nayświętsze Brzemie w żywocie noszącej, rewerencyą z serdecznych affektów zapalonemi, z przydatkiem Modlitew do SS. Páńskich Przyzdobiona w Drukarni Jásney Gory Częstochoowskiej. Roku Páńskiego 1762. [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 256 (brak końca).

Rozpoczyna kalendarz roczny. Na k. 3 verso licha rycina M. B. z kościołem częstochoowskim. — Potem idą modlitwy, męka, psalmy, różaniec, afekty do św. patronów... — Na str. 162 hymn Bernarda św. — Na str. 101: Stała Matka.

Jocher 6941. — Estreicher Bibl. IV, 415 (o przedruku). Jagiell.

— pańska ob. Siejkowski X. Michał (1743) — Starowolski Szymon (1645).

— boża ob. Wawrzyniec od S. Mich. (1651).

Świątobliwość kapłańska w Pięciu S. Apostołów i Kapłanów Książęciu... (W Poczajowie 1788). w 8ce, k. 4, str. 512 i k. 1.

Brak tytułu. Podzielone na dni trzy. Tłumaczenie zakonnika Bazyliana. Są to rozmyślenia trzydniowe, z lekcjami duchownemi. Materiał brany z ksiąg Tomasza a Kempis. Jagiell.

Świątopelkowa Ludwika ob. Brzyski Lud. (1779).

Światowa mądrość ob. Argument (1771).

— rozkosz ob. Morsztyn H. (1622—1630).

Światownik ob. Morzkowski Jan (1717).

Świąty ob. Fontenelle (1765).

Świątynia Wenery ob. Montesquieu (Szymanowski).

Swicziewski Wojciech ob. Latinus Latinus (1552—1563).

SWICZKOWIC (Śmiałcki) Wawrzyniec. Kalendarz świąt rocznych z wyborami czasów y z aspekty na Rok Pański 1620. przestępny y przybytni przez M. Wawrzynca Swiczkowica z Skawiny, Nauk wyzwolonych y Philosophii, w sławney Akademii Krakowskiej doktora y profesora pilnie napisany. Zaémienia dwoie miesiąca przypadnie tego roku, o czym niżej na końcu kalendarza znajdziesz. W Krakowie w drukarni Sebastyana Fabrowica. (1619). w 16ce, k. 48 nlb.

Żebrański Bibl. mat. nr 2790.

— Liston Agon Seu Certamen Latronum de Christo, in Crucibus secum pendentium, in Ecclesia Metropolitana Leopoliensi, Feriâ sextâ magnâ declamatum. Ab Alberto Nosowski Scholae Metropol. Studioso. Authore M. Laurentio Swiczkowice Śmiałcki, Philosophiae Doctore & Professore, M. L. S. R. Anno Domini, c1o.1o. XXVII. (1627). Leopoli, in Officina Typographica Ioannis Szeligae Archiepiscopalis Typographi. w 4ce, k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwr. herb Baranowskiego (cruz soleam decorans i 4 wiersz). — Dedykacja: Janowi Baran., archidj. i off. lwowskiemu datow. Calend. Apr. 1627. Tu wspomina And. Próchnickiego.

Na końcu wiersz Ad Jeannum Crucifixum. Jocher 5265.

Dzięków — Ossol. — Uniw. warsz.

— Oratio De Christi Passione in ecclesia metropolitana Leopoli: ipsa die Parasceue habita, a Ioanne Campiano, Sch. metr. stud. autore. M. Laurentio Swiczkowice Śmiałcki Philae Doctore & Profess. S. L. M. R. Anno Domini MDC. XXVI. Leopoli, in officina Typographica Ioannis Szeligae, sub Auspiciis Illustrissimi ac Reverendissimi D. D. Archiepisc. Leop. (1626). w 4ce, k. 7 nlb.

Dedyk. Martino Campiano Med. Dri. Dzięków — Jagiell.

— Oratio de Praesumptione et Desperatione, morum et studiorum impedimentis a... Philosophiae Doctore et Professore in Alma Academia Craco-

viensi Anno Domini MDC. XXIV. (1624) die 1. aprilis Artium Liberalium et Philosophiae Baccalaureorum promotore habita. A Philosophica Facultate ante reuisa et approbata. Cracoviae, anno Domini 1626. w 4ce, k. 17 (sygn. Dij). Dedyk.: Domino duci in Ostrog Zaslawiensi. Jagiell.

— Rozsądek z przestrogą na obwieszczenie urodzaju, chorob y inszych przygod z nauki gwiazd y obrotow niebieskich na rok Pański 1626. w 16ce, sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Jakóbowi Szciborskiemu, staroście krasnostawskiemu datowana ze Lwowa 1 sierpnia 1625. Baworow.

— Rozsądek z gwiazd y obrotow niebieskich na obwieszczenie przypadkow z przyrodzonych przyczyn na rok Pański 1629... na lwowski merydyan napisany. w 16ce, sygn. D₈ (fragment).

Dedykacja Mikołajowi Ostrogowski, wojewodzie poznańskiemu, Drowickiemu Staroście &c. datowana ze Lwowa, dzień św. Florjana 1628. Baworow.

— Praktyka z gwiazd y obrotow niebieskich na rok po narodzeniu Pańskim 1630. Na lwowski horyzont... napisana. w 16ce, sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Aleksandrowi Balabanowi, staroście trąbowolskiemu i rohatyńskiemu, datowana ze Lwowa w dzień Wniebowstąpienia 1629 r. Baworow.

— Prognostryka z gwiazd y obrotow niebieskich na rok Pański 1631. Na lwowski merydyan... napisane. w 16ce, sygn. D₈ (fragment).

Dedykacja Bartłomiejowi Balzeckiemu, podkomorzemu bełskiemu, datowana ze Lwowa w dzień św. Stanisława 1630 r. Baworow.

— Rozsądek z przestrogą na obwieszczenie przypadkow y odmian na powietrzu rozmaitych z niebieskich obrotow na rok Pański 1632... w 16ce, sygn. C₈ (fragment).

Dedykacja Januszowi Tyszkiewiczowi, wowskie kijowskiemu &c. datowana ze Lwowa w dzień św. Trójcy 1631 r. Baworow.

— Quaestio De Corporum Coelestium Prognosi, A M. Laurentio Swiczkowice, In alma Academia Cracoviensi ad disputandum publicè proposita. In Mense Martio, Die... hora 12. Anno D.

oIo.Io.CXXIII. (1623). Permissu M. D. Rectoris. Disputabitur in Lectorio DD. Theologorum. [Tu winjetka]. Cracoviae, In officina Typogr. Matthie Andreouien-sis. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odw. tyt. herb Akad. i 2 wiersz.

Dedykacja: Almae Acad. Cracov., datow.: E schola D. Floriani V Calend. Mart. Píše w niej, że nateżał swe siły ad trutinam Hermetis. Stadjował Phisicam cum Mathesi.

Quaestio dotyczy podstaw naukowych Astrologji. Dochodzi do wniosku, że: astrologi contemplantes astrorum sytygias futura praedicare posunt. -- Potem idą konkluzje z trygonometrii.

Na końcu: Sub auspiciis Bas. Golinii Rectoris. Jagiell. — Ossol.

— Vita Illustris & Magnifici Viri, D. Bartholomaei Nowodvorscii à Nowodwor. S. Joannis Baptistae Hierosolymitani Equitis Melitensis, Herois incomparabilis. A M. Lavretio Swiczko-wicz, Philosophiae Doctore, Typis Mandata. Leopoli, In Officina Typographica Ioannis Szeligae, Archiepiscopalis Typographi, Anno Dòmini 1626. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odw. tyt. herb Nałęcz i sześciowiersz.

Dedykacja Georgio Nowodvorski, S. R. M. secretario, datow. Leopoli ex Musarum domo Metrop. Julii 30 A. Chr. 1626. Był to synowiec Bartłomieja. Mówi tu o służbie wojskowej Jerzego (te ad castra in Russia properantem).

Sama Vita zajmuje 4 karty. Mówi o pochodzeniu Bartłomieja, o jego służbie wojskowej, u Zasławskich i Batorego (Połock), o poselstwie do Konstantynopola, o wojowaniu we Francji i w Afryce, o udziale w oblężeniu Smoleńska, o fundacji w Krakowie. Na końcu wzięła jego charakterystyka. Całe dzieło odbija korzystnie ilością podanych faktów od współczesnych pustych co do treści panegyryków.

Siarczyński Obraz II str. 243. — Mucz-kowski Statuta 275. — Enc. Org. XXIV, 372 (zwie go Swiczkowski). — Wiszniewski Hist. lit. VIII, 150.

Dzików — Jagiell.

Świdzka Rozalja ob. Brygida św. (1748).

ŚWIDERSKI Aleksy Marcellin. Kazanie między oktawą koronacji Maryi Panny Częstochowskiej (1717).

Umieszcz. w zbiorze kazań wydanym przez X. Ant. Nowakowskiego: Nowa Korona chwały (1718)

— ob. Wroblewski Gasp. (Pański 1744).

ŚWIDERSKI Stefan, marsz. związku „święconego“. Das Erste: Extrait Des Herrn Marschals der Confoederirten Armée Monsieur Swiderski Protestation-Schreiben an das Reichs-Tribunal, contra die Königl. Herren Commissarien zu Lemberg. — II. Extrait Der Königl. Herren Commissarien zu Reusch Lemberg Reprotestations-Schreibens an das Reichs Tribunal, contra der Confoederirten Armée vorbergehendes, Ihnen zu Handen gekommenes, Protestations Schreiben. — III. Antwort Ihr. Königl. Mayst. an das Reichs Tribunal, auff die von Ihm, vorhergehender beyder Pro- und Reprotestations wegen geschehene Relation. — IV Gravamina Welche die Confoederirte Armée denen Herren Abgesandten, von dem Reichs Tribunal zu Ihrem Kolo, &c. — V. Postulata mehrgedachter Armée. Replique oder Antwort der HH. Abgesandten vom etc. Hamburg. Drucks Christoff Demler, Anno 1663. w 4ce. k tyt. i k. 7 nlb.

Pisma Świdzkiego, dat. Wolburz (sic) den 24 febr. 1663; odpowiedź komisarzy 1 marca 1663; pismo królewskie dat. Żarów 5 marca; gravamina, postulata i replika nie datowane.

Widocznie przełożone wprost z polskiego, bo zostawiono niektóre polskie terminy np. „poborecy“, „Kolo“.

W związku z tem pozostają i inne druki niemieckie, odnoszące się do tej samej sprawy, jak Actus..., Beschreibung... Friede..., Puncta... (ob. t. XXV, 406). — Widać z tego, jak znaczne zainteresowanie budziła w Niemczech sprawa konfed. Świdzkiego. — Odpowiednich druków polskich nie znam. Ossol

— Execution Des Polnischen Friedens Das ist, Auszfürlicher Verlauff Derer Solennitäten, So den 23. Julii, vollentzogen da denn erstlich der Confoederirten Armees Marschalek Swiderski, nach geschehener verbrennung aller Acten der geschwornen Verbündniss, und aller des Bundes in wehrender Zeit verfertigten Schriften. Nachmals Oszesalski im Nahmen der gantzen Armees, uñ den auch der Obr Falencki

wegen der deutschen Völcker Ihr. Königl. Majest. abgethen. Vnd was darnach ferner bis dato passiret. [Tu winjetka]. Anno M.DC.LXIII. (1663). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Datow. na początku: Lemberg den 27 Julii 1663. Istotnie robi wrażenie listu pisanego na miejscu przez świadka wypadków. — Opisuje przybycie armji i apalenie aktów przed Krucyfiksem przez instygatora. Upokorzenie się Świdzkiego i Oszepalskiego (sic). Mowa Prażmowskiego i Bykowski. — Na k. 3 drugi list z datą 28 Julii, w którym opisane wypadki z tego dnia. Nazwiska polskie i tytuły podane w regule poprawnio, ale są też błędy druku, np. Oszepalski. Hoppe 100. Ossol.

Świdnicy (ze) Jan ob. Bakszay Abraham (1567).

Svidnicensis ob. Sommersberg F. W. (Silesiacarum rerum 1730).

ŚWIDNICKI Jakób, franciszkanin. Gratvlatio Illvstriss^{im} Et Reverendiss. Domino, D. Ioanni Andreae Prochnicki, Dei Gratia Archiepiscopo Leopoliensi. &c. &c. Cùm primùm in sui Archiepiscopatus provinciam ingrederetur: Nominè PP. Franciscanorum Conventualium, Ecclesiae S. Crucis intra muros Leopoli Dicta A Fr. Iacobo Svidnicki S. Th. Baccalaureo Minorita Conventuali [Tu winjetka] Anno Domini 1613. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Wylicza jego zasługi wobec djecezji kamie-nieckiej, jego poselstwa w służbie Zygmunta III i jego zasługi wobec Franciszkanów. Ossol. — Uniw. lwow.

— Compendiosum panegyricon Virginis e medio Iordanis alveo allatum a Fr. Iacobo Swidnicki Minorita Conventuali. Zamosci, Lenscius 1610. w 4ce. Zamoj.

Świdzińscy ob. Borek (Odpowiedź 1792) — Kiełpsz Michał (1752).

Świdzińska Bona ob. Chryszkiewicz Aureli X. (1731) — Rychłowski Jędrzej (1731).

Świdziński Ignacy ob. Dąbrowski Stan. (Subsidium 1746).

Świdziński Jerzy ob. Mysłowski.

ŚWIDZINSKI Michał, syn Jana. Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana Radomskiego. Dnia 6. Września

1776. Na Seymie Warszawskim pod konfederacją agitowanym miana. (Na końcu:) w Warszawie w Druk. P. Dufour 1776. fol., k. 2.

Przeciw projektowi powiększenia Władzy Rady Nieustającej.

Akad. — Bran. — Czartor. — Krasiń. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana Radomskiego dnia 23. Września 1776 na Seymie Warszawskim pod konfederacją agitowanym miana. w Warszawie, w Druk. P. Dufour 1776. fol., k. 2.

Przeciw Radzie Nieustającej.

Bran. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Imci Pana Świdzińskiego kasztelana radomskiego na sessyi dnia 11 października 1776 roku miana. fol. Bran. — Krasiń.

— Propositiones philosophicae ex illustrioribus veterum recentiorumque philosophorum placitis depromptae in Collegio Vars. Nobilium propugnandae. Varsaviae 1752. w 4ce, str. 56.

Dedykacja Królewiczowi Xciu Ksaweremu. Propozycji jest CLXX.

Friese Journal 1763 str. 252. — Smoleński Przewrót umysł. str. 40. Krasiń.

— Propositiones philosophicae, quas in Coll. Varsav. Sch. Piarum propugnabit Michael Swidziński filius palat. braclav., Ioannes Krasiński castellanid. zakrocz., Felix Szodrski filius praefecti Lancie. Oppugnabantibus Theatinis, Dominicanis et Franciscanis. 1751. w 4ce, sygn. C₄. Ossol.

ŚWIDZIŃSKI Stanisław Antoni, wojewoda († 1761). Manifest J. W. JMci Pana Stanisława na Swidnie Swidzińskiego Woiewody Braclawskiego. Przeciwo J. O. Xciu JMci Sanguszkowi Marszałkowi Nadwornemu W. Xięstwa Litt: coram Actis publicis uczyniony. (Bez m., około r. 1754). fol., k. 2.

Z okazji ordynacji Ostrogskiej. — Obacz: Ostrogska ordynacja.

Akad. — Bibl. XX. Miss. (Świdziński Stan. Antoni). Caput heroicarum mentium, frons ducum, facies virorum, illustris ac magnificus D. Antonius Stanislaus in Swidno Świdziński Radomiensis, Braclaviensis etc. Capitaneus, exercituum S. R. M. et

Reipublicae in partibus Ukrainae regimentarius primo in limine sui ad Curiam ingressus officioso cultu collegii Wasoviciani Radomiensis Scholarum Piarum salutatus A. D. 1730. Varsaviae typis S. R. M. et Reip. in Coll. Schol. Piarum. fol., ark. 18. Ossol.

— Successio Dignitatum Temporum diuturnitate, continuatione meritorum Perpetua Secundissima immutatione Non Imminuta Illustrissimo Excellentissimo Domino D. Stanislaw Comiti in Swidno Swidziński Bracławiensi primūm Nunc Ravensi Palatino Eq. Alb. Aqu. Justissimo Favore Majestatis Reipublicae approbatione pronissima Summā Patriae Terrae consensione Debita & Decreta In auspiciatissimo Trabearum Dignitatis ingressu Demissis votis Adorata à devinctissimo Collegio Ravensi S. J. Typis S. R. M. & Reip. Coll. Varsaviensis Societatis Jesu. A. D. 1755. fol., k. tyt. i k. 34 nlb.

W dedyk. wspomina o jego dobrodziejstwach wobec zakonu. — W panegyryku wylicza zasługi różnych Świdzińskich, począwszy od Aleksandra pod Chocimem.

Od ark. M₂ o studjach Stanisława Świdz. (w Brunsberdze, Warszawie, Krakowie). Powołuje się na Niesieckiego, Herberta, Kromera. Ossol.

— ob. Mysłowski Jak. (Kazanie). Wojewoda bracł. Świdziński napisał (ale nie drukował) w r. 1744 jakieś pismo, o którym ob. Skibiński Polska I, 583 i II nr 103.

(Świebocki Łuk. Kanty). Sprawa o powrót plebanii Krzemienieckiej wraz z funduszem. W. Ksiądz Łukasz Kanty Świebocki Pleban Krzemieniecki. Pozwani i powodowie Pobożni X. X. Gwardyan i całe zgromadzenie Klasztoru Krzemienieckiego, Franciszkanów. B. m. dr. i r. (1774). fol., k. 4 nlb. Uniw. warsz.

Świebocki Szymon Franc. (Philadelphia 1693). ob. Suski Jacek.

Wydanie Świebockiego jest nieco pomnożonym przedrukiem pracy Suskiego i Licziusa, ogłoszonej w r. 1615.

(Świeboda Stanisław). Sprawa Wiel. PP. Bernardynek konwentu Wileńsk... z Imię P. Stanisławem Świebodą. w 4ce. Bibl. nar. warsz.

Świebodowie Krz. i Bolesław ob. Milkowscy (1798).

Świeborowice ob. Nayman (1646).

Świece Woskowe Czyli Młoda Wdowa Komedia w Jednym Akcie Na Teatrze Warszawskim Reprezentowana. [Tu winjeta: kosz owoców, przybrany gałązkami]. W Warszawie u Piotra Dufour Drukarza J. K. Mci y Rzeczypospolitey. M.DCC.LXXXIII. (1783). w 8ce, k. tyt., str. 47.

Występują: Emil, Elżbietka (służąca), baron Przymiński, Majjtnicki — scena na wsi. Wdowa, żałująca zrazu wciąż po mężu, wychodzi samą a biust woskowy męża pozwala przetopić na świece.

Jest to przekład jakiejś komedyjki niemieckiej (zapewne przerobionej z noweli Gellerta), o czym ob. Bernacki Teatr II, 256. Stanowi tom XIII „Teatru polskiego“ (ob.). Akad. — Czart. — Kijow. — Un. warsz.

Świecienie wody ob. Bielański Piotr.

Świechowiec Kazimierz ob. Lizniewicz A. Fr. (Aquila 1652).

ŚWIECHOWSKI Benedykt. Status Causae. Creditorum Swiechovianorum contra Possessores Batkow. Actores. Mfici Joannes Starowieyski Capitsneus Barwaldensis ejusdem nominis Darowski Vice-Capitaneus Castren: Neo-Corcinen: tum Gnsus Antonius Grabkowski Creditores Swiechoviani de tabula Potioritatis super bonis villarum Czaryz & Wola Czaryzka olim Benedicti Swiechowski haereditariis per Actum Condensorialem in Czaryz mente Decreti Tribunalitii Lublinen: Anni 1785ti expeditum jam determinatae collapsi & ad substantiam ejusdem Swiechowski ubivis reperibilem cum aliis Creditoribus remissi... fol., k. 9 nlb. i tabl. genealogiczna (Geneal. Gosłaviana).

Jest to historia posiadania wsi Batkowa od 1661 r. Jagiell.

Swiechowski Joan. ob. Status causae (1787).

Święci ob. Groszer Szczeban (1744) — Martyrologium kościoła (1747, 1799) — Muchowski Mich. (ś. pańscy 1749) — Ormiński Stanisław (1683) — Paytowicz Jan (1630) — Skarga (Żywoty).

Święci i błogosławieni polecy ob.

Duńczewski S. (Kalendarz na r. 1746 i na r. 1759).

(Święcicy). Summarium documentorum ex parte successorum Święcicianorum in causa contra magnificos Radońskie promotā (od r. 1702—1769). fol., 1/2 ark. Branie.

ŚWIĘCICKI Andrzej († 1611). Topographia sive Masoviae descriptio auctore Andrea Święcicki de Magna Swieeice notarii territorii Nurensis. Varsaviae apud viduam Rossowski 1634. w 4ce, str. 49.

Dedyk. Stanisł. Lubieński episc. Ploc. dat. Sitnii 20 Juni 1634, podpisał Sigism. Święcicki A. F. (auctoris filius). — Również pod wierszykiem (z herbem Lub.) podpis: S. S. F.

W dedykacji Zygmunt Święcicki (syn autora) mówi, że dziełko to leżało długo ukryte. Wychwała obu biskupów Lubieńskich i ich brata Jezuitę oraz ich siostrę Zofję. — Poczem idzie przedmowa Lectori, gdzie mówi że dziełko ojca nieco skrócił a nieco uzupełnił wiadomościami o sprawach, które zaszły po jego zgonie.

W ciągu pracy przedstawia autor dzieje Mazowsza; mówi tu obszerniej o zgonie dwóch ostatnich książąt. Opisuje potem miasta mazowieckie (dużo mówi o Warszawie), rzeki płynące przez Mazowsze, puszczę, rodziny szlacheckie, sposób życia szlachty i chłopów. Wspomina Stanisł. Grzebskiego i Jak. Górskiego, Stan. Sokołowskiego i obu Warszawskich. Na końcu podnosi prawowierność Mazurów. Przedrukował Mitzler Script. 477—496 wedle cudzego odpisu z bibl. Zał. a nie z druku. Dopiero po nkończeniu przedruku mógł go porównać z egzemplarzem dostarczonemu przez Fr. Bielińskiego i poprawić wedle niego błędy kopji.

W r. 1877 ogłosił Smoleński przekład polski, obecnie przedrukowany w jego „Pismach hist.“ I, 57. — Tu życiorys Święcickiego i przekład „Opisu“ wraz z ded. Zygmunta Święc. do Stanisława Lubieńskiego. Smoleński wspomina też o jego zaginionym rzekomo rękopisie: De obitu Stan. et Janusii ducum Masov. (ale to widoczny błąd — chodzi o Topografię).

Zalński Bibl. histor. 5 (podnosi rzadkość książki). — Janocki III, 211. — Niesiecki IV, 244. — Bentkow. II, 638. — Gawarecki w Pamięt. relig. mor. 1842 III, 211. — Chodyński III, 210. — Gołębiowski O dziejopisach 166. — Siarczyński Obraz II, 243. — Wisniewski VII, 523, VIII, 81. — Święcki Hist. pam. II, 163. — Sobieszczański w Enc. Org.

XXIV, 387. — Żebrawski Bibliogr. mat. 265. — Finkel III, 1868.

Jeden z egzemplarzy był niegdyś własnością A. Bronikowskiego, tworząc z innymi pismami klocek, dziś zagubiony. — Ob. Przyjaciół ludu 1840 VII, nr 4.

Ossol. (?)

— Andreae Noscovij Episcopi Plocensis Vita. Per Andream Święcicki Notarium Territorij Nuriensis, eius ex Sorore nepotem. [Tu winjeta: głowa aniolka w środku zdobnego ornamentu]. Cum licentia superiorum. Varsaviae, Apud Joannem Trempinski, S. R. M. Typographū. Anno Domini 1637. w 4ce, k. tyt. i k. 14 nlb.

Dedyk. Adamo Noskowski finium regundorum municipii lublin. judici. datow. Sitnii VI. Nonas Maii 1637, a podpisana: eliens Sigismundus Święcicki de Magna Święeice.

W dedykacji tej mówi, że Andrzej Nosk. był ich wspólnym przodkiem (avus). Życie jego napisał jego ojciec, a on odnalazł to w skrzyni schowane. Pokazał je Hier. Cieleckiemu, Piotr. Gembickiemu i Jerz. Leyerowi S. J., spowiednikowi księcia Kazimierza. Oni to zachęcili go do druku. Na k. A, rozpoczyna się: Vita. Mowi o Bonie, Tom. Sobolinsie, o małżeństwach Zygmunta Augusta, o J. Tarnowskim, o Lipomanie, Commendonim, Dzierżgowskim, Hosiuszu, Karnkowskim. — Omawia jego działalność w djeczej, charakteryzuje jego dwór. Szkoła pułtaska. Jego lekarze (W. Fabius, Drozdowski). Jego śmierć 1567. Podaje mnóstwo szczegółów biograficznych i hist. kulturalnych i wolny jest od nalołu panegyrycznego. Sąd oczywiście o biskupie pochwalny. — Źródł swych nie podaje.

Lubieński Series 1642 i Opera post. 377 niesłusznie pisze, że to jest „panegyryk“. — Załucki Bibl. hist. 5 wyraża się: Stan. Święcicki, życie Jędrzeja Noskowskiego, wuja swego (który przez Hozyussa jezuitów do Polski sprowadzonych w Pułtasku osadził) wydał w 4 arkuszach. Niesiecki III, 375, IV, 244. — Bentkowski II, 638. — Juszynski III, 210—11. Jagiell.

ŚWIĘCICKI Antoni. Dissertatio ex jure gentium ad publice disputandum proposita per Ant. Święcicki. Cracoviae 1780. w 8ce.

Notata Przyłęckiego.

ŚWIĘCICKI Feliks, ksiądz. Kazania Postne. O Znacności Duszy Człowieka. Przez X. Felixa Święcickiego Kanonika Katedralnego Inflanckiego Ułożone. Dla

wygody Xięży w Parafialnych Kościołach około Dusz sobie powierzonych, pracujących Do Druku Podane. Roku P. 1794. w Krakowie w Drukarni Anny Dziedzicki i Sukees: w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 199.

Liczbowanie mylnie oznaczone: gdyż str. 46 liczbowana podwójnie, zaś od str. 193 idą cyfry 293, 294, 295, 296, 297, 298 184 (!).

Dedyk. do Wojciecha Radoszewskiego, kanonika krakowskiego.

Zawiera 7 kazań: o szacunku duszy, o nieśmiertelności, o końcu, o meście Chrystusa i t. p. — Aprobata Andrzeja Hawnera Congr. Miss.

Dzików — Jagiell. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Kazania Passyonalne O Nieuchronney potrzebie Pokuty. Przez W. J. Xiędza Felixa Święcickiego Kanonika Katedralnego Inflantckiego, Oboyga Prawa Doktora Rzędę Kościoła Włostowskiego ułożone. Do Druku Podane Roku Pańskiego 1796. [Tu winjetka: dyscypliny przewiązane szarfą]. w Krakowie w Drukarni Uprzywilejwaney Antoniego Jgnacego Gröbla, w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 156.

Dedyk.: łowczemu sand. Karakiemu, kuzynowi swemu. — Censura Pasch. Serwana. Mieści 7 kazań: O świadectwie sumienia, o pokucie, spowiedzi, mecie Pańskiej. — Na końcu Imprimatur Mosllera, ces. reg. Brigd. commiss.

W kazaniach niema żadney aluzji do współczesnych wypadków. — Aprobata cenzury mówi, że kazania są ułożone w duchu sławnego Segnerego.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Kazanie W Dzień Niepokalanego Poczęcia Maryi Panny Na Kalwaryi Zebrzydowskiej w Kościele XX. Bernardynów Miane I w Dzień Gódnych Jmienia W. JMci Pana Jana Łackiego Stólnika Przemyskiego Ná Wiązanie Ośarowane Przez X. Felixa Święcickiego Kanonika Inflantckiego. Roku 1792. [Tu winjetka: gałązka poziomo ułożona]. w Krakowie w Drukarni Uprzywilejowanej Antoniego Gröbla. w 8ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tytułu rycina klejnotu i wiersz na cześć Łackich; poczem (kursywą) dedykacja. Na końcu cenzura duch. K. Marzena i impr. Stan. Minockiego.

Csartor. — Jagiell.

Święcicki Felicjan ob. Krasnodębski Klauudzusz (Arbor 1721).

ŚWIĘCICKI Grzegorz, kanonik wil. (1577 † 26 lutego 1617). Die quarta Martij In Festo Sancti Casimiri Confessoris. [Tu rycina przedstawiająca św. Kazimierza, królewicza] [Na końcu:] D. Gregorio Svvenciacky Canonico Vilnen. Avctore. [Tu winjetka]. Romae Apud Carolum Vullietuin. M.D.C.III (1603). Superiorum permissu. Olim Lituani Mauors, Lituq. decora Nunc Casimirus gloria stirpis honos. fol., k. 2 nlb. (sygn. A).

Na początku rycina św. Kazimierza, pod którą podpis. Greg. Święcicki author.

Zawiera: Introitus — Oremus — Lectio — Sequentia — Secreta. Jest to wkład do Officium. Ossol.

— Theatrum S. Casimiri, In Qvo Ipsivs Prosapia, Vita, Miracvla, & illustri pompa in solemnibus apotheseos instauratione, Vilnae Lithuaniae Metropoli, V. Id. Maij, Anno Dni MDC.IV. (1604). instituta graphica proponuntur. In memoria aeterna erit iustus. Psal: CXI. Editum ibidem, eodem anno, operis Typographicis Academiae Societatis Iesv. [Tytuł w ozdorbnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 127.

Na odwrocie herb Zygm. III wśród orłów i pogoni... oraz 8 wiersz łac. — Poczem na 2 k. dedykacja Zygm. III, podpisana przez Lwa Sapiehę. W niej wychwala pracę Święcickiego, ale nazwiska autora nie wymienia. — Poczem na k. 4 verso: rycina S. Kazimierza, naśladowana z ryciny rzymskiej z r. 1603 (ob. wyżej), ale wykonana łożo. Pod nią 6 wiersz łac. Następuje na k. A: Author Lectori... (tu już autor podpisany). Mówi, że szedł za życiem napisanem przez legata Zach. Ferreriusa z r. 1520. — Obacz o tym żywocie św. Kazim. tom XVI str. 201.

Całe dzieło składa się z nast. części:

- 1) Vita S. Casimiri od str. 1—26 (mylnie znaczonej jako 22),
- 2) Officium od str. 27—38. Tu na str. 29 hymny Ferrerjusza; na str. 33 Epitaphium; na str. 34 pieśń *Omni Die...* przepisana w roku 1498 przez Krzysztofa Zlotkowskiego ex codicibus D. Casimiri; na str. 38: Oratio Maronaea Pauli Symonowicz.
- 3) Od str. 39—127: Pompa Casimiriana sive De Labaron... Quirini Cnoqlieri Austrii

Sermo Panegyricus. — Przemowa ta jest dedykowana Joanni Pistorio Nidano. Cała ta przemowa licząca kart 8 kursywą przynosi dokładny opis uroczystości ogłoszenia w Wilnie kanonizacji i wprowadzenia do katedry chorągwi św. Kazimierza. W tok opowiadania są wplecione na k. 57 Oratio Svencicii Labarophori. — Na str. 66 Oratio Leonis Sapichae. — Na str. 74 wiersze: Vilna Quiritans i inne wiersze. — Na str. 90. Dialogus polonicus (występują różne cnoty oraz Aniołowie). — Na str. 101: Eulogia Casimirica, potem wiersze łacińskie i greckie (str. 104). — Na str. 106 zanotowano: Carmen haebreum inopia typi omititur — Na k. 126 wierszyk na cześć Radziwiłła: Jordanem vidit, Nilum bibit, omnia vicit...

Kończy się cała ta opowieść i wplecione w nią wierszydła na k. 127.

Cały ten panegirik ma być rzekomo utworzonym W. Bojera, o czym ob. tom XIII, 237.

4) Poczem dodano jako osobny druk z osobnym tytułem (choć typograficznie biorąc jest to ciąg dalszy):

Theatridivm Poeticvm Sanctissimo & Castissimo Poëtae D. Casimiro. Academiae Partenij Vilnae monumentum immortale PP. Virtutem inuita blandè vestigat & vltro Ambit honor. Claud: [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i str. 66.

Jest to zbiór wierszy pisanych niby przez studentów (co wątpliwe). Na k. 3 wiersz Piotra Grackiego prefekta sodalicyi... oraz jego Hieropompillon na cześć L. Sapiehy. — Dalsze wiersze pisali: Nic Chr. Radziwiłł, Chr. Const. Białosor, Val Ungerus, Eucharodus Gadłowski, Erlaudus Haldorus Norvegus, Patrus Tarcovyn, Thom. Wyoczarski, Athan. Hier. Ciechanowicz, Andr. Haymontowicz, Steph. Sopoczko, Frid. Skotowski, Gaspar. Erasminowicz, Paul. Suederus Kyttingius Danus, Joan. Kydinus Danus, Petr. Rudomina, Joannes Lago Danus, Joan. Kraykowski, Greg. Laurentius Gothus, Math. Wołkiewicz, Daniel Colupedius Pomeranus, Henr. Schachtius Holsatus, Gaspar Baldocius, Joan. Szwenski, Mart. Kosowski, Pet. Dybowski, Andr. Lonsedius Livon. Patricius i Thom. Abierombaens Scutus, Christ. Buywidowicz, Jac. Woschovius Turonen., Sim. Ugniewski, Pet. Minocki, Balt. Sołodziejewicz, Hier. Bilductus, Alex Święcicki, Greg. Salicaeus Ungerus, Christ. Szukszta, Jos. Gapszewicz, Alb. Padlecki, Joan. Galtowski, Math. Sołodziejewicz, Otto Podwiński, Joan. Dicius, Thom. Sebastian, Alb. Polaski, Matth. Mierzejewski, Matth. Menicampus Danus, Nic. Benedieti, Andr. Szumlewski, Joan. Wolski, Christ. Bobola,

Ad. Sulaticki, Andr. Uzłowski, Sim Krzyczowski, Greg. Niurbenus Suecus, Steph. Laskowski, Thom Bobrowski, Joan. Kobylski, Math. Babimowski, Pet. Krusiński, Joan Narbutt, J. Królik, Valent Naruński, Nic. Sawicki, Paul. Raminowicz, Ad. Ručki, Joan. Wersocki, Alb. Podleski, Tom Kocziszowski, Albertauri, Joan. Pultorak, Christ. Kizyczewski, Joan. Izaykowski, Gabriel T. Pipkowicz, Simon Tupalski, Joan. Nicolai Dixos, Eras. Bronnus Suecus, E. Axenbergius Suec, Seb Hermanowicz — Obok wierszy łacińskich są i greckie (str. 65) Zestawienie tych nazwisk daje wyobrażenie, jak różnorodną młodzież kształcili Jezuici (głównie naderżają nazwiska skandyńskie).

5) Wreszcie na końcu idzie:

Genealogia S. Casimiri. Collecta a R. D. Gregorio Święcicio, Canonico Vilnensi. (B. m. i r.) w 4ce, k. 7 nlb.

Ta genealogia św. Kazimierza oparta jest na Gwagninie, Kromerze, Miechowicze, Decjuszu, Strykowskiem. — Kończy ją wiersz do królewicza Wład., oraz: Contenta i Menda emenda (wpis błędów).

Jocher 8622. — Wiszniewski VIII s. 180. — Niesiecki IV. 245 — Siarczyński Obraz. — Brown Bibl. s. 73, 129. — Żaluzki Conspect. novae coll et. legum 1744 str. 63 („Raritates stapendae*). — Juszyński Dykejon. I, 30. — Kraszewski Wilno IV. 150.

Akad. — Branic — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— ob. Bellarminus (De officio principis 1619) — Bojer Laur. — Chodkiewicz G. (1595) — Kazimierz św. — Komparski J. (Threnodiae 1593).

Siarczyński Obraz II, 244. — Kraszewski Wilno II. 252 i 284. — Starowolski Monumenta 223. — Baliński Dawna Akad. wileń. 103. — Sobieszczański w Encykl. powsz. Orgel. XXIV, 388 — Wiszniewski Hist lit. VIII, 180 — Bieliński Uniwersytet wileń. II i III. — Encykl. końc. XXVII, 205.

Jego Miracula S. Casimiri oraz Vita S. Casimiri Confessoris są zamieszczone w Acta Sanctorum a Iohne Bolland S. I. colligi feliciter coepta, a Papebrochio eiusdem Soc Ies. aucta. Antverpiae 1668 I, str. 337 i 351.

(Święcicki Ign). Kategoria WJP. Ignacego Święcickiego Miecznego Woiewództwa Mińskiego z WW. JPP. Baczynskimi. (1790). fol., k. 1 nlb. Uniw. wileń.

— ob. Baczynscy.

ŚWIĘCICKI Konstanty. De Jure Naturae Et Gentium In Genere; Et De

Jure Belli Et Pacis In Specie. Authore R. P. Constantino Święcicki Ord. Min. Observ. S. Francisci Lect. Theologo, Provinciae Litvaniae Exdefinitore. Sereniss. & Pontentiss. Augusti III. Orthodoxi Poloniae Regis Magn. Duc. Litvan. ac Elect. Saxon. &c. Aulico Theologo. [Tu winjeta: skrzyżowane kagańce, ozdobione ornamentem]. Lucae, MDCCLXIII. (1763). Sed Prostant Venetiis Apud Antonium Bortoli. w 4ce, k. tyt., str. XX i 260, 1 portret (Święcickiego).

W przedmowie „Benevolo lectori“ twierdzi, że już pismo św. oras ustawy koncylów i papięty znają pojęcie prawa natury. Powołuje się na „Jus belli et pacis“, ale nazwiska Grocjusza — o którym myśli — nie wymienia.

Potem idą 3 cenzury z r. 1762. W ostatniej chronologus ordinis błogosławi go, ut te ad multos annos Deus servet.

Dzieło składa się z 2 części: 1) De jure nat. et gent. in genere, 2) od str. 165: De jure belli et pacis in specie.

Pokolei omawia nast. kwestje: Pojęcie prawa natury u różnych pisarzy od filozofów greckich poczynając (na str. 7 i nast. polemizuje z protestantami jak Puffendorf i Thomasius; na str. 39 z Hobbesem; oraz chwali Grocjusza ale i ostrzega przed nim). Na str. 51 polemika z Leibnitzem.

Od str. 56 o pojęciu moralności (polemika z Wolfem). Na str. 76 zwalcza Spinozę. Od str. 89 o właściwościach prawa natury i o sposobach jego poznania, o jego różnicach od jus gentium.

Od str. 126 o pojęciu Rzecz. chrześcijańskiej, obrona zasady Dei gratia, stosunek religji do prawa.

Od str. 148: De lege t. j. o mocy prawa ustanowionego przez ludzi.

Od str. 165: De jure belli et pacis. Pojęcie wojny. Słuszność wojny w obronie religji lub przeciw niewiernym. Na str. 181 polemika z doktryną Lutra. Kwestja prześladowań żydów i przymusowego nawracania (uświadcza się przeciw temu) — Od str. 191 o słuszności prześladowań heretyków (bellum contra subditos haereticos). Od str. 194 o słusznych przyczynach wojen (ratione regionis, transitus militaris) Od str. 206 de effectibus belli, de represaliis. Od str. 220 de foederibus. Od str. 231 de jure pacis (o istocie pokoju i jego konsekwencjach). Od str. 249 Index (tu wymienieni po nazwisku pisarza, z którymi polemizuje lub zgadza się). Wreszcie errata na ostatniej stronie.

Dzieło Święcickiego jest najpoważniejszą w naszej ówczesnej nauce próbą ustosun-

kowania się do teorii prawa natury rozwiniętej przez Grocjusza i jego uczniów. Ale ma charakter raczej polemiczny jak konstruktywny. Stoi na stanowisku, że rdzeń nauki o pr. nat. jest znany Biblii i kościołowi. — Autor zna język hebrajski (str. 34) i syryjski (str. 103 lub 173) i popiera też swą polemikę cytując oryginalne teksty biblii. — Odczytanie bardzo szerokie. Z pisarzy katolickich powołuje się często na jezuitę Suarez, Reiffenstilla, Besolda. — M. tody używa scholastycznej, ale z pewnymi odchyleniami od niej ku posługiwaniu się faktami histor. — Całe dzieło sumiennie przeciwstawia się prądom filozof., jakie zaczęły w tym czasie kiełkować w Polsce (Kollątaj, Strojnowski, Popławski etc.).

Bentk. II, 34. — Kłosy 1879 nr 731 (podana treść dokładna). — Kasperek Udział Polaków w uprawie prawa międz. 1885 str. 10—14. — Marchwiński Pogl. fil. prawne Strojnowskiego 1930 str. 7.

Bran — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wil.

Święcicki Marcin (I, II, III) ob. Curio Caelus (1556) — Kędziński Stan. (Poemata 1607) — Pocillator (1716) — Wiśniewski Em. (1722).

ŚWIĘCICKI Mikołaj, biskup poznański. Kopia Responsu legomości Xiędza Biskupa Poznańskiego legomości Pánu Podskarbiemu Koronnemu. [Na końcu:] Dat: w Warszawie 23 Febr. 1703. fol., k. 2 nlb.

Narzeka, że król (August) pozwolił rabować dobra duchowne Sasom, Wołochom i Tatarom oraz że popiera heretyków w Turcji. Życzy podskarbiemu (Jan Przebindowski), aby klucze jego otwarły mu tesaurum misericordiae divinae. Cały list pełen wzburzenia i szyderstwa.

Akad. — Czartor. — Jagiell.

(Święcicki Mikołaj Stanisław). Honor infulatus secunda ordinis senatorij Purpura illustrissimus, Pontificio characterere reverendissimus, Illustrissimi, Excellentissimi ac Reverendissimi Domini, D. Nicolai Stanislai in Święcice Episcopi posnaniensis et varsaviensis, Petricoviensis Scholarum Piarum collegij munificentissimi fundatoris, a regio Vladislai IV Varsaviensi Scholarum Piarum Collegio, in solenni ad suam catheram ingressu, profundissimo cultu adoratus. Varsaviae typis ejusdem Collegij anno Domini 1699. fol., k. 19 nlb.

Jagiell.

— Nidus Honorum in Nicolaum Święcicki, Episcopum Posnaniensem... Posnaniae typis Soc. Jesu 1699. fol.

— Solidus Ad Cathedram Posnaniensem Bonis avibus Profectus Illustrissimi & Reverendissimi Domini D. Nicolai Święcicki Episcopi Posnaniensis A divinctissimo sibi Collegio Mansionarium Ecclesiae Collegiatae Sancti Joannis Baptistae Varsaviensis debita exceptus panegyri. Anno Domini 1699 DVX InfrMas sVfVLsIt CrVX pIa gentes (1699). Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i 2 wiersz. Poczem dedykacja oraz wiersze łac. i proza nakamienna, sławiące 5 stopni, przez jakie kroczył biskup do katedry. Ossol.

— Via flaminia... sub solemnem D. Nicolai Święcicki in suam dioecesim ingressum praesentata. Anno 1699. Varsaviae typis Schol. Piarum. fol.

Henryk Pieniążek pijar pisał w roku 1699 jakiś panegiryk dla Święcickiego. Będzie to więc zapewne albo „Honor infulatus“ albo „Via flaminia“. — Ob. tom XXIV, 249. Dzików.

— ob. Justitia in tribunali (1691) — Laskowski Jerzy (1697) — Manifestacya (1698) — Papeżyński (1675) — Święcicki Stan. Hyac. (Mowa 1683, Regina viarum 1697, Thesis 1697, Stadium 1697) — Tylkowski Adalb. (Pars septima 1681) — Wyrwicz And. (Illustr. 1680).

Karwowski w Dzienn. pozn. (Liter i Satuka) 1910. — Katalog ręk. Ossol. II. — Enc. końc. XXVII, nie podała jego biografji.

ŚWIĘCICKI Stanisław Hycynt, biskup chełmski († 1690). Copia listu Jego Mości Xiędza Biskupa Chełmskiego do Jednego z Ich Mościow Xięży Biskupów pisanego. (Datow. 10. Januarii 1692). fol.

Biskup zachęca swego kolegę, aby klątwy użył przeciw wojewodzie Roskiemu, który ważył się hiberny wymagać z dóbr biskupstwa chełmskiego.

— Niebieski Wieku Łaskawego Kalendarz W Kościele Wárszawskim u Oycow Dominikanow, Pod czas Odpustu Wielkiego, względem Confraternitatis Nominis Iesv, Roku szczęśliwie zaczę-

tego 1644. dnia 1. Stycznia. Przez W. X. Stanisława Hyacynta Święcickiego Kánoniká Láteráńskiego, Przeorá Czerwińskiego, Wystáwiony, y wydany. Z Pozwoleniem Urzędu Duchownego. W Warszawie. W Drukarniey Piotrá Elerta J. K. M. Typográphá. [Tytuł w prostokątnej ramce]. (1644). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 19.

Na odwr. herb czwórdzielný ze Snopkiem Wazów w ńródku. — Dedyk. Carolowi Ferdinándowi Królewicowi; poczem Kazanie (druk gocki). Stawia w nim „prognostryk“ Królowi i Królewicowi Karolowi. Wysławia też Jezuitów. Jocher 4783, 9063, 8288.

Akad. — Branick. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zielin.

— Mowa Senatorska albo rączey Votum Iáśnie Wielmożnego Ie^o Męi Xiędza Stanisława Hyacintha ná Święcicach Święcickiego Biskupa Chełmskiego W Senacie In facie Reipublicae, cum applausu Regni Ordinum w Roku 1683 die 16 Februarij Odprawione. [Tu linja]. w Warszawie, Drukował Károl Ferdynánd Schreiber. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 2 wiersz łac.

Dedyk. Mikołajowi Święcickiemu, opatowi trzemesz. od J. Mat. Orlińskiego. kanon. warsz., a w niej pochwały dla biskupa Święcickiego.

Votum jest zwrócone do króla Jana. Wylicza przyczyny, dla których Bóg odmawia Polsce błogosławieństwa: ucisk kościoła i biednych, przetrwanie podatków na poddanych, złe podatki, poborców praktyki, jurgielty płacone Polakom przez obcych i t. p. Pragną, że wiele grzechów król eradicavit.

Są podobno dwa odbicia (?).

Akad. — Czart. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Pan Wyssogrodzki, Podczas vsługi Pogrzebowey Wielmożnego Jego Mości Pána Macieja Z Siecina Stecinskiego, Kásztelaná Wyssogrodzkiego, przez X. Stanisława (sic) Hyacintha Święcickiego, Can. Reg. Lateran. w Konwencie Czerwińskim Philosophicy Lektorá, w Kościele Czerwińskim Naśw. Páunny 27 Martij. 1642 Wstawiony. w Krakowie, w Drukárni Wáleryaná Piątkowskiego, Roku P. 1642. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb (Łabędź). Dedykacja Stanisławowi Pstrokońskiemu, spowiednikowi króla, dat. 3 maja

W Kazaniu są szczegóły genealogiczne i biograficzne. Wysławia go jako sprawiedliwego sędziego (sądził bez oczu). Na końcu aproba Jak. Vatiensis.

Niesiecki cytuje to mylnie jako kazanie na pogrzebie Piotra Sicińskiego. — Maciej. Piśm. III 838.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Rada Którą miał dać ex Nexu & Obligatione Iuramenti Senatorij na Seymie przeszłym Warszawskim niewinnie niedoszłym in Voto Suo Iasnie Wielmożny Iegomose X. Stanisław Iacek Na Święcicach Święcicki z Boskiej y S. Stolice Apostolskiej Łaski Biskvp Chelmski, Opat Lubieski Luci publicae dla informacyi Stánów Rzeczypospolitey Podana Roku Páńskiego 1695. (B m.). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

W mowie tej omawia sprawy wojskowe (chorągwie prywatne, bogacenie się hetmanów, hiberny, ściąganie żołdu przez żołnierzy). Nazywa się wciąż ubogim starcem. Czartor. — Uniw. wars.

— Cvdowny W Stáyni Bethleemskiej Spiewaczek Pod wroczyśćość nowonarodzonego B gá. W Kościele Czerwińskim N. Panny Wystawiony, y Do Drvkv Podany Przez X. Stanisława Hiacynta Święcickiego Przeorá Czerwińskiego. [Tu winjetka] W Warszawie, W Drukárniy Piotrá Elertá J. K. M. Typogrąphá R. 1645. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb Wiśń. i dedykacja Hieronimowi Mich. Korybutowi Wiśniowieckiemu

W Kazaniu (druk. gockim) nazywa Jezusa śpiewaczkiem i wzywa by mu wystawić statuę w sercach swoich. Całość bez treści. Jocher 4783.

Branic. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol

— Synodus dioces Chelmensis per Stan. Hyac. Święcicki Episcopum chelmensem, abbatem Lubin. (1694)... ob. Synodus.

(Święcicki Stan.). Atrium Illustrissimae Domus Święcicianae gratis theologice Illustrissimo et Reverendissimo Domino D. Stanislao Święcicki, Episcopo Chelmensi, archidiacono Varso-

viensi, &c. &c. fundatori Theologiae facultatis in Collegio Varsaviensi Soc: Jesu, aeternum militaturis Consecratum. Ab Eodem Collegio Soc: Jesu. Anno Domini 1680. Varsaviae exudebat Carolus Schreiber. Anno 1680. fol., k. 15.

Na odwr. tytuła, drzewo geneal. Święcickich. Stylem nakamiennym wychwalane różne koligacje Święcickich.

Jagiell. (fragm.) — Ossol.

— Regina viarum virtutis, meritum, honorum via qua sacrorum Rex Illustrissimus et Reverendissimus D D. Stanislaus in Święcice Święcicki Episcopus Chelmensis ad Culmenses infulas Nominatus ad immortalitatem contendit, et inter publicos Dioecesis dolentis plactus in perennem posteritatis memoriam cum lacrymis deductus a gratissima fundatori munifico Residentia Crasnostaviensi Societatis Jesu Anno Regis Regum Humana in Carne Viatoris MDCXCVII. (1697) fol., k. nlb. 12.

Na odwr. tyt. herb Święcickich, pod nim 6 wierszy łac. Przypis prozą Mikołajowi Święcickiemu Nominatowi Biskupowi Kijowskiemu, przez residentia Crasnostaviensis Societatis Jesu. Zamejs.

— Stadium interminatum virtutis, sapientiae, gloriae, infulatae immortalibus Illustrissimae soleae Święcicianae vestigiis consignatum. Atq sub funebria justa Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Stanislai in Święcice Święcicki. Episcopi Chelmensis et Nominati Culmensis, Archidiaconi Varsaviensis, Abbatis Lubnensis Praepositi canonice regularium lateranensium ad S. Georgium Varsaviae. Ecclesiae, patriae, Palladi christianae propositum. Necnon Illustrissimo ac Reverendissimo Domino D Nicolao Stanislao in Święcice Święcicki Nominato Episcopo Kijoviensi, et Czerniehovieni, Abbati Tremesnensi, decano ecclesiae cathedralis posnaniensis etc. etc. praesentatum a collegio varsaviensi Societatis Jesu MDCXCVII. (1697) Varsaviae, Typis S. R. M. in Collegio Schol. Piarum. (1697). fol., k. 2 nlb. i k. 12. Czartor. — Jagiell.

— Thesis publici Doloris ex Święcicianae Virtutis, Sapientiae, Gloriae praemissis Oratoria svada deducta, ac

sub funebres exequias Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Stanislai in Święcice Święcicki Episcopi Chelmensis, Nominati Culmensis, Archidiaconi Varsaviensis, Abbatis Lubnensis, Paepositi Canonice Regularium Lateranensium ad S. Georgium Varsaviae Fundat. Theologiae munificentissimi, Supremo Argumento probata nec non Illustrissimo ac Reverendissimo Domino D. Nicolao in Święcice Święcicki, Nominato Episcopo Kijoviensi et Czerniehovien. Abbat: Tremesnensi Decano Ecclesiae Cathedralis Posnaniensis etc. dedicata a Theologis Varsaviensibus Societatis Jesu 1697. w 4ce, k. 10 nlb. Jagiell.

— ob. Grabowicz St. (Libanus 1680) — Karwat S. (purpurata gradati 1696) — Kretzmer Martinus (Oratio 1680) — Leszczyński Seb. Joan. (Pax 1678) — Mistalewicz Thomas (Sanctiones 1671) — Ryniewicz R. (Ładna strzala 1678) — Spruszyński Georg. (Strom honori 1680) — Trybowicz Bonifacy (Wódz 1692) — Turzowski Stanisław (Lancea laureata 1679) — Tylkowski Adalb. (Tribunał 1690) — Wyrwicz Andrzej (Illustrissimo 1680) — Wielński (Laurus Minervae 1694).

Janocki Nachr. II, 43. — Maciejowski Piśm. II 744 i III 838. — Rzepnicki Vitae praesol. III, 131 i 2. — Święcki Hist. pam. 1859 — X Boniewski w Pam. rel. mor. V, 107. — Vol. Leg. V, 369 i 488 — Katalog Ossol. ręk. II. — Encykl. Org. XXIIV, 387. — Enc. kość XXVII, 206. — Bandt. Hist. dr. Kr. P. II, 180. — Chędowski Spis 50. — Korytkowski Pralaci IV. — Wadowcki Wiadomość str. 329. — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900. — Finkel III, 1868.

ŚWIĘCICKI Wojciech (I), kanonik († 1644). Epibateria Modvlatio Dvm Theses Ex Vniversa Philosophia Illustrissimo & Reuerendiss. Principi Laurentio Gebicki (sic) Inscriptas, In Colleg. Germanico & Hungarico publice defendit. Albertvs Swiencicki Einsdem Coll. Alum. Romae, Apud Bartholomaeum Zannettum. 1615. Superiorvm Permissv. [Tytuł w prostokątnej ozdobnej rance]. w 4ce, k. tyt., str. 28.

Dedykacja Gębickiemu na 2 k. (gdzie pod-

nosi jego stosunek do królów Stefana i Zygmunta).

Poczem idzie poemat paneg. „Epibateria“, kończący się zwrotem do Zygmunta III. Druk ozdobny, stronic w rankach.

Ciampi Bibliogr. I, 102 — Kraszewski Wilno IV, 159 mylnie za druk wileński podaje. — Siarczyński Obron II, 214. — Starowski Monum. 689. — Gawarocki Lowicza pam. 45, 87—8.

Czartor. — Ossol.

ŚWIĘCICKI Wojciech (II), podstoli. Mowa J. W. Imci Pana W: Święcickiego Podstolego wiślickiego, podstarosty radomskiego, posła wolewodztwa sandomirskiego d 10 septembris 1776 na sessyi seymowej miana. (1776). fol., str. 2.

Akad. — Branic. — Czartor. — Krasin. — Ossol.

Święcicki Zygmunt ob. Święcicki Andrzej.

Święciński Stefan ob. Lacrymae (1604).

(Święccy). Nota.. fol., k. 1.

Dotyczy sporu pomiędzy sukcesorami Jana Antoniego Święckiego a sukcesorami Florjana Orzeszka o dziedzictwo pewnej części na wsiach Kostkach i Suchodole. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Święcki Maciej ob. Kluk Krzysztof (1777).

ŚWIĘCKI Wawrzyniec X. dominikan († 1709). Wonnose Roze Ierychontskiej, Lybo Łaski, dary, nádprzyrodzone, nabożnym ludziom, W rożnyoh potrzebach, przypadkach, chorobach, niebezpieczeństwach, od szczodroblowości Boskiej oświadczone, Za przyczyną Przechystey Bogarodźice Panny Maryev. W Obrázie Dzikowskim Kościele Klasztoru Dominikáńskiego Cvdownev, pilnie zebrane, wiernie wypisane, Przez X. Wawrzyńca Święckiego, Káznodźięć Generalnego, tegoż Zakonu, á támtęgo Klasztoru Przełożonego. Stolice Apostolskiej Pisarza, Za dozwoleńiem Stárszych. Ludzkiej podáne wiadomości ná podniátę Chrześciáńskich serc, do gorętszego ku Pánnie Przenajświętszey nabożństwą W Krakowie w Drukarni Akademickiev. Roku Páńskiego 1686. [Tytuł w rance]. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 83.

Na odwrócie karty tyt. rycina św. rodziny wpośród krzaka różanego i dwunieraz polski. Rytował F. M. B. — Poczem: Przedmowa. O początku obrazu dzikowa. (pewien towarzysz pancerny darował go p. Białkowskiej, a ta znowu Tarnowski. Biskup Trzebiński przysłał do samku dzik. komisję, która zbadała jego cudowność) Wreszcie idą aprobaty i cenzury oraz przestroga czytelnikowi.

Od str. 1: Cuda, które się działy przy obrazie w zamku dzik. (od r. 1670). Wylicza głównie przypadki cudownego leczenia chorób. — Od str. 26: Cuda po przeniesieniu obrazu do klasztoru dominikańskiego. Tu przybyszą nowe cuda: wkrzeszenie umarłych ochrona przed połamami i piorunami, uwalnianie z niewoli tatarskiej. — Nawet ślepy koń odarowany do obrazu dzikowskiego przejrzał na nowo (str 82). Jocher 8823 a zwie go Święcieki. — Kraszowski Okruszyny I, 212. — Barącz Dzieje sak. kaznodz. II, 263. — Encykl. Orgelbr. XXIV s. 388.

Czartor. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Roza Jerychonska Nawświętsza Marya Panna w Obrázie Dzikowskim Cudami y Łaskami Woneiąca Albo Łaski y Cudá Obrázu tegoż niegdys do Druku podane przez X. Wawrzynca Święcieckiego, Káznodzieię Generálnego, Teraz zaś zá stáraniem Bazylego Barskiego S. Teol. Bákalarzá, Przecorá Dzikowskiego WW. OO. Dominikanow Przedrukowane Zá dozwoleńiem Stárszych W Sándomirzu w Coll. Soc. Jesu R. 1754. [Tytuł w ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb., str. 136.

Na odwr. tyt. herb Leliwa i wiersz polski. Dedykacja Róty Tarnowskiej (z Karwickich) i jej synom przez ks. Barskiego. — Aprobata Kas. Pałaszkowskiego z r. 1754.

Na początku sztyt M. B. z podpisem: Jos. Erasin Belling Cath. sc. Aug. Vind. Na str. 4 pismo bisk. Trzebickiego z r. 1675. na str. 6 bisk. Oborskiego — oba w sprawie obrazu.

Tekst podzielono na rozdziały wedle jakości cudów: O chorych uzdrowionych, O uleczonych członkach, O konających, O łaskach wielorakich, O bydłach uleczonych (tu obszerniej uzasadnia możliwość takich cudów, których dwa zanotował). O uwolnionych od czartów, od śmierci przypadkowej, od paroksyzmów, od zarazy, z niewoli etc. Wszędzie uwzględniono cuda z lat 1686 1754, a także poświęcono im osobny rozdział. „Ja sam, któryto pisarzem, przyszedłem do zdrowia“ dodaje autor (str. 134).

Jocher 8823. — Encykl. kośc. XXVII, 207 zwie go błędnie Święciekiem.

Akad. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

Swielitzke Paul ob. Kickelbusch J. D. (Wider 1736)

Świejkowscy (Świeykowski) ob. ob. Szwycowscy (Szweykowej).

Zapawne toż samo nazwisko, tylko pisownia odmienna.

Świejkowski Joachim, Samuel, Jan ob. Szwycowski.

ŚWIEJKOWSKI, poseł kijowa. Mowa J. W. Imci Pana Swiejkowskiego Posła Kijowskiego w Izbie Senatorskiej Dnia 23. Octobra 1786 Roku Miana. [Na końcu:] W Warszawie w Starym Mieście pod Nrem. 58. w Drukarni Piotra Dufour, Konsyliarza Nadwornego J. K. Mei y Dyrektora Drukarni Prześwietney Szkoły Rycerskiej, Uprzywilejowanego na Awiski, czyli Doniesienia Tygodniowe. fol., str. 3.

W sprawie obywateli woj. kij. uciśnionych przez wojska rosyjskie.

Czartor. — Jagiell. — Krasin.

— Mowa... Dnia 23. Października 1782 w 8ce.

Ob. Zbiór mów różnych. Wilno 1782.

Czartor. — Jagiell.

ŚWIEJKOWSKI Leonard Marcin, wojewoda podolski. Justyfikacja nowo wynalezionych dokumentów z strony W. Swiejkowskiego kasztelana kamienieckiego. (1787?). fol., str. 16.

Branic.

— Mowa J. W. JMPP. Leonarda Marcina Swiejkowskiego Kasztelana Kamienieckiego Podolskiego Trybunału Koronnego Marszałka przy Limicie Trybunału d. 20 Xbris miana. fol.

Notata Jochera.

— Powód J. W. Leonard Marcin Swiejkowski wwoda podolski orderów polskich Kawaler, dóbr Wsiow, Zachnowki, Worobiiowki, Rohozny i innych do klucza szpikowskiego należących dziedzic. Pozwani. J. W. Wincenty Potocki podkomorzy koronny dóbr części Wsi Strzelezynie i całej wsi Muchowiec do klucza niemierowskiego należący dziedzic Urodzony Stanisław Mączyński tychże dóbr Strzelezynie współdziedzic i inni, oraz pozwani i stawić

się mający. Termin z pozwu po ostatecznym sprawie rozszadzeniu wydanego (około r. 1784). w 4ce, k. 8 nlb.

Jagiell. — Ossol.

(Świejkowski Leonard Marcin). Kommissva do Ograniczenia Dobr Ziemiskich Tahanczy (Urod. Leonarda Marcina Swiejkowskiego Sędziego Ziemińskiego Wojewodztwa Braclawsk. dziecięcych). fol. k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— ob. Boykowski N. E. (Summariu 1776) — Dluski X. (1784) — Litwiński Jan (Mowa 1783) — Ordinatio (1782) — Wprowadzenie (1785) — Wykowska Marja (Summariu).

Wierzowski Raporty Kom. ed. narod. 24 1906

Świejkowski Stanislaus Martinus ob. Garycki Bonifacy (Carmen 1779).

Świeradowski ob. Swiradowski.

Świerczówna Halszka (żona Jana III Ostroroga, † 1583) ob. Artomius P. (1583).

Świerczyński Bartholom. ob. Busius (1759).

Świerski Jakób ob. Gostyiński Andrzej (Pro nob. 1558) — Świrski.

Świerzawski ob. Świeżawski.

Świerzopy ob. Miciński Adam (1570).

Świerznęński obraz ob. Dungowski X. Piotr Wagner (Pelnia 1754).

Świeszewski Franciszek Kazimierz ob. Szychowski Wojciech (Złote żniwo 1717)

ŚWIESZKOWICZ Jakób. Ode epithalamica Andreae Ślepowronski et Margaritae Franckovicovna sponsae. Cracoviae 1621. w 4ce.

Święta ob. Caroli T. (Uwaga 1798) — Nogawski J. (pańskie 1727) — Paszkowski Marcin (1612).

Święte ewangelie ob. Białobrzeski X. Marcin (1581).

ŚWIETECIUS (Swietecky?) Jakób S. J. Medvlla Gnomicae Sev Compendium v. m. Horologiorum Bpartitum. Per Regulam Mirificam, & per Tangentes; Aliosque facillimos modos. Opera P. Iacobi Swietecii Societatis Jesu. Cum licentia Superiorum. [Tu winjeta]. Cracoviae, In Officina Apud Haeredes Stanislai Len-

czowski Bertvt A. 1660. w 4ce, k. tyt., str. 48 i k. 1 nlb.

Na odwr. tytułu aprohata Jacka Liberiusa, prepozyta.

Dzielko składa się z dwóch części: 1) Constructio horologiorum per regulam Mirificam, oraz 2) per tangentem aliosque modos facillimos. W tekście 28 rysunków i tablic. Jeden rysunek wlepiony na osobnej karteczce po str. 28. — Na str. 44 nauka, jak clepsydrum parare, quae horas monstret.

Jest w ręk. Czart. nr 1495.

Brown Bibl. S. J. 392. — Żobrawski Bibl. mat. 311. — Wilder w r. 1911 cenil 5 rs. Czartor. — Jagiell. — Kijow. — Ossol.

ŚWIETELSKI Gabrjel. Assertiones Ex Universo Jure Ecclesiastico Tam Publico Quam Privato Quas Finito Hoc Studio Publice Propugnandas Suscepit Reverendus Religiosus P. Gabriel Swietelski Ordinis Minorum Observantium Ex Archidiecepsi Leopoliensi Hora (7) Pomeridiana Die (31) Mensis (Julii) Anno MDCCXXXIV. (1784). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Zawiera 55 tez w duchu gallikańskim (józefińskim). Broni placetum regium, prawa do zwoływania koncyliów przez monarchę, cenzury państwowej i t. p. Ossol.

ŚWIĘTKOWIC Paweł. Drogi Herculesowe albo dialog o jednym młodzieńcu obierającym Stan żywota swego. Wydany staraniem P. Świętkowica w Sławney Akademii krakowskiej Philos. Bákalarza w Krakowie R. P. 1608. w 4ce, k. 8 nlb. (sygn. B).

Przypis Mik. Ligezie, kaszt. czchow. Brückner w Rozpr. filolog. Akad. Umiej. tom XII (1919) str. 87 p. sze o tym utworze, znanym mu z unikatku Bibl. publ. petersb.: „Przeznaczony do grania, z prologiem i epilogiem, zwraca się do widzów: Okazała Korona, przeznaczone osoby cofacie rączyły przybył i t. d., a w epilogu prosi o grose na pogrzeb swego bohatera Myślobieckiego, co się biedził myślami o wyborze stanu i nie mogąc z sobą do ładu przyjść, śmierć sobie wyprosił, na przestrogu dla młodzieży, by nie zwlekało nadto z wyborem podobnym. Język autorski skraca dla wiersza, a. p. ieszcz, tylik; zniszczo (nizco, bo cz często = c) stworzony; przynidę, boch nówrzał sweywoley“. Bibl. publ. petersb.

— Encomium radosnego wszystkimu światu narodzenia Jezusa Chrystusa Messyasza y Boga prawdziwego

z figurami starego testamentu przez... Bakałarza... opisane. W Krakowie u wdowy Jak: Sibeneychera 1610. w 4ce, k. nlb. 6.

Wierszem. Rycin 3 w tekście. — Dedykacja wierszem Andrzejowi Łukomakiemu, wrocławskiemu kanonikowi.

Porównaj: Chlebowski Wawrsyniec (jest to plagiat z niego).

Brückner j. w. str. 68.

— Krolow Y Cesarzow Tvreckich Dzieła albo sprawy, y Zywtow ich dokończenie: Począwszy od Otomána pierwszego, aż do Sułtana Ahmetá dzisiejszego: Według ich własney Kroniki w Konstantynopolu będącey, piśmie Arabskim y Łacińskim pisaney: Na końcu Rada albo Rokosz ich o Koronie Polskiej. Wydane przez Pawła Świętkowicá L. B. [Tu winjetka] W Krakowie, Roku Pańskiego 1610. [Tytuł w prostokątnej ozdobnej ramie; w środku części górnej orzeł Jagielloński] w 4ce, k. tyt., k. 1 nlb. i k. 8 (sygn. B₄).

Na odwr. tyt. herb Rawicz i wiersz polski. Na 2 k. dedyk. wierszem Stan. Gawrońskiemu, podźupkowi krak. oraz Epigramma in laudem operis.

Od k. A: Krolow y ces. tur. postępkí (wierszem). Są to dzieje Turcji od r. 1300. Na k. A₁ verso drzeworyt, przedstawiający bitwę Tamerlana z Bajazetem. Na k. A₄ rycina przedst. obóz turecki i zbliżające się do niego wojsko chrześc. Na k. B rycina jakiejś utarczki (na przodzie walczą 2 rycerze, w głębi król). Kończy swe opowiadanie na r. 1572. Poczem idzie „Zamknięcie z napomnieniem do... rycerstwa sarmackiego“, gdzie wzywa do walki z Turczyńcem, co się jak gad mnoży.

Jest to to samo dzieło, które wyszło pod nazwiskami Wawrz. Chlebowskiego i Strykowski: Krolow i cesarzow tureckich dzieła. — Tylko dedykacja inna i dodatki w tytule. (Podobny wypadek jest z wydaniem Dębolskiego i Piątkowskiego Otuchy).

Brückner j. w. str. 87. — Korbat I, 446. Dzików — O sol.

— Vita Beati Ioannis Cantii Almae Academiae Cracovien: Professoris Sacrae Theologiae Doctoris, Anno Domini 1473. supra millesimum quadragesimum. 24. Decembris, in vigilia Nativitatis. D. N. Iesu Christi defuncti. Addita quoque sunt aliquot disticha,

ad laudem & gloriam Divae Annae Mettertia, &c. Gaudemus viros gloriosos & parentes nostros in generatione nostra. Ecele: 44. [Tu winjetka] Cracoviae, Anno Domini 1608. Apud Basilium Skalski Impressorem Cracovien. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb.

Słowa: „Apud Basilium... Cracovien.“ do-drukowano później czerwoną farbą, jakby ręcznie.

Na odwr. tyt. herb Wollowiczów. — Ded. Eust. Wollowiczowi, Poczem posmat heka, o życiu Jana Kantego; Carmen saph.; Teatralnych i Dystrych.

Ojciec mój w t. VIII pod r. 1608 notuje, że były dwa wydania. Znam tylko jedno. Jocher 8:29. Akad. — Jagiell.

SWIETLICKI Paweł, Osteroda Borussus. Q. D. B. V. Astrologiam Persicam. Ad Instantiam Legati Regis Persarum, Dum Gedani Degeret, Nuper Conscriptam, Nunc Ab Amicis Requisite, Publicam In Lycem Prostrahent Praeses Pavlus Pater, Mathemat. Prof. Publ. Et Respondens Paulus Swietlicki, Osteroda Borussus. [Tu rycina: krajobraz oświetlony promieniami słońca; na planie pierwszym na prawo 4 drzewka a obok nich św. Paweł w powłóczystej szacie; na lewo wysokie drzewo. Nad drzewem i św. Pawłem wstęga z napisem „Arescit Nisi Desuper“, u dołu: Paulus plantat]. In Auditorio Athenei maximo die VII Maii Anno MDCCXX. (1720) Horis Consuetis. Ex Typographeo Praesidis. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 20.

Cyfy rytmownika ryciny: H. 8.

Na odwr. tytułu dedyk. J. E Lindemu i 7 innym gdańszczyzom. Poczem przemowa, w której Pater opowiada, jak przed 4 laty Mahomet Rizabeeg, poseł Solimana II, bawił kilka miesięcy „apud nos“. On to dał autorowi Calendarium (almanach) Arabica lingua aureis literis, zaś tłumacz poseselski dał mu objaśnienia co do astrologii arabsko-perskiej. Mówi, że ojciec Swietlickiego był jego uczniem w Toruniu, a Paweł Swietlicki udaje się na dalsze studia do Strassburga.

Rozprawa Swietlickiego wykazuje zasady astrologii orientalnej oraz jej vanitatem. Na końcu 12 corollaria z zakresu astronomji.

Chrept. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Ruhm-volles Leben des Weyland H. W. G. Herrn Ioan. v. Sinclair

uber die Dantziger Soldatesque Ober-Commandanten zeigte bey solenner Beerdigung 1731 in einer Trauer-Rede. w 4ce. Dzików — Gdańs. miejs.

— Die beharrliche Treue in der Selbstverleugnung als die beste Vorbereitung zum seligen und freudigen Sterben wurde bey Beerdigung der Wohledlen und Tugendbelobten Jungfer Theodora Renata Kleinin in der Oberpfarr-Kirche zu St. Marien den Ilten Februarii 1751. aus I. Joh. II. v. 17. abgehandelt von Paulus Swietlicki Pred. zu St. Johann. Danzig gedruckt bey Thomas Johann Schreiber, Eines Hochedl. Hochweisen Raths, und des löblichen Gymnasii Buchdrucker (1751). w 4ce, 1 k. tyt., str. 66.

Gdańs. miejs. — Jagiell.

— ob. Breslau Jan F. (1746) — Kikebusch Joh. Dan. (1736).

Swietlik Stefan, rektor w Belżyczach ob. Słupceki Jerzy (Monile 1640).

Świetliński Stanisław ob. Niklewicz Jac. (Arboretum 1738).

Święto Wolności, Po Wwolnieniu skrepowanej Natury ludzkiej, Przez Jednorodzonego Syna Boskiego Zasmucenemu Światu Ustanowione A należyćie Pod Figurą Polluxá, który Bratá swego z otchłani wieczney nieszczęśliwości uwolnił, Od Szlachetney Młodzi Szkoły Grammatyki w Przesławney Akademij Krakowskiej, w Oratorium Szkol Nowodworskich, Publiczną Deklamacją Odprawione, Roku Pańskiego 1716 Dnia 7 Miesiąca Kwietnia w Krakowie w Drukarni Akademickiej. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb.

Rozpocyna „zebranie historii“ czyli treść. Jest ona wzięta z mitologii — z dziejów obu synów Ledy. Aktów trzy dość dokładnie streszczonych, po każdym intermedium. Występują Leda, Jowisz, Merkury etc. Na końcu zjawia się ołtarz Jezusa, Aurelius Lippus i dwaj genjusze poronujący tłumaczoną przez Poet oracją polską. Dziękuje się słuchaczom za uwagę. Permiesu rectoris.

Tenże sam programat po łacinie pod tytułem: Eleutheria. Ossol.

— (Nowe) y ofiara sprawiedliwosci... ob. Dunin Piotr (1683).

Świętochowskich (z) Franeczka z Brozkowy ob. Chyłtowicz X. August (1765).

Świętocki ob. Swietecius.

Świętokrzyska góra ob. Kwiatkiewicz Marc. X. (1687, 9).

Świętoplka Lindensls ob. Informatio (1725).

Świętoromy ob. Bidermann Jakób (1636) — Brzekwiński Dan. (1641).

Świętorzeczy ob. Eytmin — Głuszyński J.

SWIĘTORZECKI Józef. List Kazimierza Wielkiego do Stan. Augusta 8 Maja 1777. w 4ce, k. 4.

Jest też w Zabawach przyj. tom XV.

Czapski (Mus. Nar.).

— Do Najiasniejszego Stanisława Augusta Krola Polskiego. W Dzień Szczęśliwego Powrotu Do Warszawy. Dnia 10 Grudnia 1781 Roku. Oda. Ne te venturas differ in horas. Ovidius. [Na końcu:] Jozef Świętorzecki. w 4ce, k. 2 nlb.

Wysławia popularność króla u ludu.

Ossol.

— ob. Horatius (1773)

Należał do Zabaw przyj. i pożył. — Tu pomieścić w t. IX str. 3 Oda na imieniny Xaw. Działyńsk.; str. 91 Hymn do jutrzeńki; str. 161 Oda do przyjaźni; str. 206 Próba do fortuny wiersz. — W t. X str. 97 Apollo wodza poetów polskich w chorobie odwiedza, wiersz; str. 370 Oda do sprawiedliwości. — W t. XI str. 201 Smutek, wiersz. — W t. XIII str. 414 Obrócenie myśli do Boga. — W t. XIV str. 4 Wiejskie życie, wiersz; str. 7 Nuradyń, proza; str. 364 Wiersz do Hannety. — W t. XV str. 290 List Kasim. Wielkiego do Stan. Augusta. — W t. XVI Do Adama; str. 195 Do Hannety; str. 177 Do Korynny; str. 192 Cztery części życia ludzkiego.

Wysłany do Łęczycy jako kommissarz boni ordinis za panowania Stanisława Augusta, zostawił w rękopiśmie opis miasta Łęczycy i jego historii po polsku. — Dziennik warsz. 1851, Nr 119. — Bent. Hist. lit. I, 527, 597.

Świętorzecki Kajetan ob. Bukaty X. Antoni (1786).

Świętosław z Sławkowa, mansionarz ob. Ubiszewski Maciej (Żywot 1609, 1679) — Trzciana Jan (Żywot 1615).

Świętosławice ob. Guzowscy (Przyspieszenie).

Świętosławska Konstancja ob. Broniszewski Józ. (1615).

Świętosławski August ob. Protokół (1792).

Świętosławski Joannes ob. Broniszewski J. (1615).

ŚWIĘTOSŁAWSKI Wojciech. Głos... na sessyi seymowej... 10 listopada. Warszawa, Michał Gröll 1788. fol. Czartor.

— Głos J. W. Jmci Pana Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego, posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 20 lutego 1789 roku miany. 1789. fol., str. lb. 4.

W liczbowaniu stron omyłka: strona 3cia dwa razy. Branice. — Krasin.

— Głos Jasnie Wielmożnego Świętosławskiego Chorążego Krzemienieckiego Posła Wołyńskiego Na Sessyi Seymowej Dnia 3go Marca 1789. Miany. (B. m. Warszawa). [Na końcu:] W Drukarni J. K. Mei y Rzpłtey u XX. Schol: Piarum. fol., k. 2 nlb.

Bran. — Czart. — Jag. — Uniw. warsz.

— Głos... na sessyi seymowej... dnia 16 marca. Warszawa, 1789. fol. Czartor.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego powiatu y podstarosty grodzkiego krzemienieckiego rotmistrza kawalerii narodowej posła wołyńskiego na sessyi seymowej dnia 2 czerwca r. 1789 miany. w 4ce, str. 4.

Branic.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego posła wołyńskiego na sessyi seymowej dnia 12 listopada r. 1789 miany. w 4ce, k. 2. Bibl. nar. warsz. — Branice. — Zieliń.

— Głos J. W. Świętosławskiego chorążego y podstarosty krzemienieckiego, posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 16 listopada r. 1789 miany. Drukarnia XX. Sch. Piar. 1789. w 4ce, str. 4. Branice. — Zieliń.

— Głos J. W. Jmci Pana Wojciecha Świętosławskiego chorążego krzemienieckiego posła wołyńskiego na sessyi seymowej d. 7 czerwca 1790 r. miany. fol., str. 4.

Bibl. nar. warsz. — Czartor.

— Głos... na sessyi seymowej d. 12 Julii 1790 r. miany. (Przytem:) Głos tegoż d. 13 Julii. fol., str. lb. 7.

Bzartor. — Krasin.

— Głos Jasnie Wielmożnego Imci Pana Wojciecha Świętosławskiego Chorążego y Vice Starosty Powiatu Krzemienieckiego, Posła Wołyńskiego, na Sessyi Seymowej. Dnia 15 Julii 1790 R. Przy nocie o dozwolenie przechodu dla Wojska Pruskiego podaney miany. (Na końcu:) w Drukarni P. Dufour kon. Nadw. J. K. Mei Dyrektora Drukarni korp. kad. mieszkającego w Rynku Miasta Starej Warszawy Nr. 58. fol., 2 kartki.

Chce, aby wyjawiono, w jakim stanie jest traktat handlowy. Mówi, że król pruski ma zamiar zagarnąć Gdańsk i Toruń oraz około 50 mil kraju naszego. Nadto że wojska pruskie wyruszyły pod Gdańsk. Czart. — Jag. — Kras. — Uniw. lwow.

— Głos Jasnie Wielmożnego Wojciecha Świętosławskiego Chorążego y Vice-Starosty Krzem: Posła Wdztwa Wołyńskiego na Sessyi Seymowej Dnia 10 Sierpnia Roku 1790 miany. fol., k. 2.

Mówi: Aristokracja brzydę się. W projektach, widzi odmienne formy rządu a wszędzie arystokrację dostrzega. Pełno wyrazów niezrozumiałych. Żąda uchwalenia pierwiej praw kardynalnych, a potem sejmitków. Czartor. — Jagiell.

— Głos Wojciecha Świętosławskiego Chorążego Y Vice Starosty Krzemienieckiego Posła Wołyńskiego, Na Sessyi Seymowej dnia 15 7bris 1791. Roku. Miany. fol., k. 2 nlb.

Oświadcza, że jest nieprzyjacielem Konstytucji 3go maja, bo ta obaliła wolność. Powołuje się na manifest Zagórskiego, posła wołyń. — Przyłącza się do manifestów kolegów broniących swobód ojczystych. Jagiell.

— Głos... na sessyi seymowej dnia 30 7bris 1791 roku miany. fol.

Branic.

— Głos... na sessyi seymowej d. 25 8bris r. 1791 miany. 1791. fol. str. 2. Branice.

— Głos... na sessyi seymowej dnia 15. 9bris 1791 roku w materii starostw miany. fol., str. 4.

Branic. — Czartor.

— Mowa... na sessyi seymowej dnia

15. stycznia 1789 miana. Warszawa, w drukarni wolney. fol., k. 2.

Czartor. — Krasin.

(Świętosławski). Do Świętosławskiego stolnika Krzemienieckiego, posła wołyńskiego wiersz. w 4ce. Dzików. — ob. Zabłocki Fr.

O nim krążył wódczeństwo wiersz zapewne z okazji protestu przeciw Konstytucji 3go maja: Sybillo powiedz z swojej łaski, Kto to poseł Świętosławski?... i tak dalej (rym końcowy nieprzyswoity).

Smoleński Ostatni rok 1897. — Tenże Konfed. targ. 1903. — Korzon Wewn. dzieje VI, 385. — Finkel III, 1869.

Świeżawski ob. Iliński Jan Nepomucen (Przyspieszenie).

ŚWIEŻAWSKI Antoni. Pretium lechiciae coronae... Joannes Cantius. Zamoscii 1757. typ. Universitatis. fol.

Katal. Kaj. Jabłońskiego.

Świeżawski Franc szek ob. Nabżeństwo (1768).

ŚWIEŻAWSKI Tadeusz. Prawdy geometryczne z przystosowaniem do nich służącey praktyki. Pod wysokim zaszczytem W^o Józ. Konstantego Iwanickiego ułatwiane y objaśniane w szkoł. J. K. Msci Włodzim: woiewodz: przez Tadeusza Świeżawskiego sędzica ziemskiego bełzk. filozofii y geometrii uczącego się r. 1779 mies. lipca. Począjów. w 4ce, ark. B₁.

SWIĘZEWSKI Antoni. Theoremata, Problemata, Quaesita Ex Arithmetica communi ac speciosa, & Geometria Quae sub Auspiciis Perillustris Magnifici Domini Antonii Komorowski Praefecti Meldynensis Praeside R. P. Benedicto Dobszewicz è Societate Jesu, Professore Eloquentiae & Matheseos in Ducali Chodkieviciano Collegio S J. Demonstranda, resolvenda atq; definienda Suscepit M. D. Antonius Swiężewski. Filius Venatoris Slonimensis. Anno MDCCLIV. (1754). Mense... die... w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Dedyk. Antonio Komorowski, praef. meldynensi, w której wysławia go jako nauczyciela arytm. i geometrii. Poczem idą Quaesita, Theoremata i Problemata z zakresu obu nauk (o poziomie szkolnym). Czartor.

SWIĘZEWSKI Michał S. J. (1718 † 27 grudnia 1764) Kazanie przy powitanu JO. Trybunału Koronnego w kościele farskim piotrzkowskim dnia 6. Oktobra 1759 roku

Brown Bibl. 392.

SWIĘZIŃSKI Kazimierz. Mowa przy zakoleczeniu Trybunału miana przez Jasnie Wielmożnego Imci Pana Kazimierza Swięzińskiego Koniuszego powiatu pińskiego i Sędziego Trybunału głównego Wielkiego X. Lit. W Wilnie roku 1774 dnia... października, w 4ce, kart 4. Tyszk. w Czerw. Dw.

SWIFT Jan (1667 † 1745). Podroże Kapitana Gulliwera w Rozne Kraie Dalekie w Języku Angielskim napisane Tom I: [Winjetka: 2 amorki]. w Supraslu Roku 1784. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 312 i k. 2 nlb., 2 ryciny. — Tom II. [Winjetka]. w Supraslu Roku 1784. w 8ce, k. tyt. i str. 368, k. 2 nlb., 2 ryciny.

Rozpoczyna przedmowa. W niej wymienione nazwisko autora. Tłumacz powołuje się na pochwalny sąd Woltera. Objęcia niektóre aluzje zawarte w dziele, stosujące się do angielskich nonkonformistów, wigów, torysów. Donosi, że tłumaczył nie z angielskiego lecz z francuskiego i zachował uczynione przez ten przekład zmiany. Tom I obejmuje część I i II. — Tom II część III i IV dzieła (od str. 153).

Na czelu I i II tomu zamieszczono po dwie ryciny (dość liche).

Powtórna edycja wyszła w r. 1804 w Krakowie w druk. Grieba. — Bywa też cytowany przedruk z datą 1787, ale takiego egz. nie znam. — Natomiast w r. 1787 wyszły w Supraslu dopełniające Gulliwera „Uwagi filozoficzne“ Dimarco (ob. t. XVI, 210), tłumaczone, jak się zdaje przez tego samego tłumacza.

Akad. — Czartor. — Krasin. — Ossol.

— ob. Dimarco — Krasicki (Doświadczyński 1770; tu silny wpływ Swifta).

Gubryniewicz Romans w Polsce str. 67. — Estreicher Bibl. IV str. 419.

Swinarów ob. Hubicki Aleksander (1602).

SWINARSKI Adam. Theoria Calendariorvm Qvam Contra Qvosevmqve Inpvgmare volentes in Catholica & Celeberrimâ Herbipolensi Academia praeside Clarissimo Viro A. Romano L. E.

A. Defendet Nobilis & eruditus Iuvenis Adamus Svinarski Cathedrali Ecclesiae Posnaniae Canoniceus. [Tu winjeta]. Wircebvrgi Apud Georgium Fleischman. A^o. 1594. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 80.

Na odwr. k. tyt. herb ujęty w ramę kwadratową. Na odwrócie dedykacja: Julio, Herbig. episcopo, datow. Cal. oct. 1594. Tu chwali jego wiedzę i kulturę, która sadowiła pubem Sarmatiae in hunc studiorum delatam portum. Powołuje się na Pawła Middelburga. — Poczem idą wiersze łac. kolegów: Adama Wolskiego z Podhajec, Kaspra ze Zbinina Szczawińskiego, Mac. z Lebieńca Niemojowskiego.

Od str. 1—80 idzie „Theoria Calendario-rium“ podzielona na 5 części. W cz. I mówi o roku słonecznym, o teorii Kopernika, o roku księżycowym. — W cz. II: Idea Anni politici continetur. — Część III: de anno romano. — Część IV: de suppuratione ecclesiastica. — Część V: de Gregoriana anni correctione. (O pismach polskich wydanych w tej sprawie nigdzie nie wspomina. Podnosi wartość reformy Greg.).

Egz. Kras. ma napis: Petri Busgrauio Soc. Jesv A. (utor) D. (onat).

Autor miał napisać życie Marc. z Olkusa, ale to nie dochoowane.

Wierzb. II, 1787. — Bentk. Hist. lit. II, 807. — Starowolski Hecat. — Janocki Propagat. 18. — Birkenmajer w dziele „Udział Polski“ 1917 str. 17. — Piekarski Katal. bibl. kór. 1929. — Encykl. Org. XXIV, 411. — Wiszniewski VII, 373. — Żabrawski Bibl. mat. 217. — Enc. kość. XXVI, 295.

Kórnik — Krasin. — Uniw. warsz.

(Swinarscy). Odpowiedź na memoriał Olędzów Swinarskich (przez Bogusława Stokowskiego). fol., k. 1. Krasin.

— ob. Stokowski Bog.

Swinarski Andrzej ob. Przyjemski Stan. (Acroama 1624).

SWINARSKI Michał, pisarz miasta Warszawy (1740 † 1793, nobilitowany 1775). Do Prześwietney Deputacyi przez N. Króla Imci y N. Stany Rzplitey do miasta Warszawy wybranej. (Dat. 5 listopada r. 1789). w 8ce, str. 96.

Ob. w tomie XV str. 117 i 153 (tu podane biblioteki).

Jemu przypisuje autorstwo Smoleński Publ. anonimowi 1912. — Inni przypisują Mędrcekiemu (ob. tom XXII, 261).

— **Expozycya praw miasta Warszawy** względem Żydów, oraz odpowiedź na żądania przez nich w tymże mieście lokacyą. fol., k. 2.

Ob. pod Warszawa. — Por. pod Mniszech W. Jemu przypisuje autorstwo Smoleński l. c. oraz Miészczanstwo warsz. 1917.

Ekspozycję tę drukowano kosztem magistratu warsz. i rosdano królowi, ministrom. senatorom i posłom.

— **Do Nayiaśnieyszych seymujących Stanów (1789)... ob. Sekreta jurydykyi marszałkowskiej** (w t. XXVI str. 367).

W niektórych egzemplarzach brak tytułu „Sekreta“, a jest tylko tytuł wyżej podany. Autorstwo jego jest nader niepewne. Przypuszcza to Smoleński J. Dekert str. 29. — Tenże Miészczanstwo warsz. 1917 str. 100.

— **Prawa miast polskich do władzy prawodawczej, wykonywającej y sądowniczej.** Wywód z praw, statutów, konstytucyi etc. Warszawa, Dufour. w 4ce, str. 64.

Ob. w tomie XXV, 217 i w tomie XXII, 261. — Autorem jest albo Mędrcecki albo Swinarski, ale może też być, że jest to praca zbiorowa, podobnie zapewne jak „Zbiór“ lub „Wiadomość“.

Smoleński Publ. anonimowi 1912 pod Swinarskim pisze w tej sprawie co następuje: „Materiał, gromadzony w kancelarji radzieckiej za prezydentury Dekerta, następnie Józefa Łukaszewicza, opracowywali i przysługiwali do druku: Swinarski, Mędrcecki, Franciszek Bares i Antoni Wincenty Mianowski, pisarz wójtowski. Niewątpliwie obok Swinarskiego Mędrcecki najwięcej tożył pracy na przygotowywanie pism w sprawie miejskiej. W rachunkach Starej Warszawy z r. 1789 następująca spotykamy pozycję: „JMPanu Mędrcekiemu ad interim za pisma miejskie podług asygnacji szlacheckich senjorów zł. 432“. W mniejszym stopniu, asługiwali się jednak w tym rodzaju pracy: Bares, Mianowski i inni. D. 13 sierpnia r. 1791 deputat błoński, Kalinowski, mówił w kolegiacie warszawskiej z okazji wyboru plenipotensza miejskiego na sejm: „Jegomość Pan Jan Dekert, prezydent miasta tego, dzielną pomocą i radą wielmożnych Swinarskiego i Baresa wsparty, przed tron mądrego i sprawiedliwego króla i przed N. Rzeczypospolitej skonfederowanej Stany saniał pokorne prośby nasze, przelóżył uciek, upodlenie i potrzeby nasze...“ Miészczanin warszawski Lalewicz na sejsi 6 sierpnia: „Wypominając z uwielbieniem o smarłym (Dekercie), z chlubą przyznać muszę tę

samą wdzięczność i szacunek tym, którzy, nieodstępni mi z życia prac jego będąc współnikami, stali się w przedsięwzięciach nasiłowcami i ogólnego ludu miejskiego uszczęśliwienia przyczynkami. Ci to są zaci zc w szach miar, męźowie: Bares, Chevalier, Swinarski, szlachetny Łukaszewicz, prezydent miasta tego, i urodzony Mędrcecki, którzy do budowy znaczenia naszego potrzebne przyspasabiali materiały“. — Obacz także Smoleński Miészczanstwo warsz. 1917.

— **Wiadomość o pierwiastkowej miast zasadzie W Polsce, ich szczególnych przywilejach i wolnościach, oraz o przyczynach upadku tychże miast Nayiaśnieyszemu Stanisławowi Augustowi królowi i Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey Skonfederowanym Stanom w czasie Seymu Roku 1788 zaczętego, a w Roku 1789 kontynuowanego podana.** Warszawa, w drukarni Dufoura. w 8ce, k. tyt., k. 3 nlb. i str. 99.

Ob. tom XXII, 262.

Rozpoczyna: Do Nayiaśnieyszego króla Imci Pana Miłościwego y Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey skonfederowaney Stanów od miast koronnych i W. X. litewskiego prośba.

Jest to prośba o przywrócenie miast do dawnych praw. — Poczem od k. 1 idzie „Wiadomość o przywilejach i woln. miejskich oraz o przycz. upadku“. Jest to wywód historyczny, oparty na aktach fund. z Metryki koronnej, na konstytucjach i na oryg. przywilejach znajdujących się w arch. Warszawy.

Udowadnia prawa miészczan do udziału w sejmach, do sądownictwa (przeciwko jurydykom), do handlu, do rang wojskowych, do nabywania dóbr, do propinacji, i t. p.

Obaczernie swalczą Żydów.

Smoleński Publ. anonimowi 1912 przypisuje autorstwo Swinarskiemu, który otrzymał za nie z kasy miejskiej 1000 złp. i podaje z akt miejskich co następuje: Na dsiejszej publice, — czytamy w protokule z posiedzenia 3 lutego r. 1789, — szlachetne porządki miasta Starej Warszawy obligowały Wojciecha Loberta prezydenta, Jędrzeja Rafałowicza, Jana Dekerta i Antoniego Chevalier — radców, oraz Jędrzeja Platba gminnego, aby rozdawanie książki, z strony miast napisanej, ministrom i biskupom kontynuować raczyli, a do rozdania tej książki wojewodom Imó Pana Mianowskiego, pisarsza wójtowskiego, i IP. Raaba, ławnika, — upraszają. Do kasztelanów IPana Borakowskiego, syndyka, z Jakubowiczem, a do posłów

panów: Ludwika Kocha, Tomasza Hangla Jana Gidelskiego i Walentego Herynga wraz z Lalewiczem deputują. A zaś pana Platba obligują, aby Ichmoś Panom deputowanym wskazał, komuby z JW. posłów książki takowe rozdać mieli...

W związku z tą pracą stoi praca Baudouina p. t.: „Uwagi ogólne“, napisana również na zamówienie magistratu m. Warszawy w r. 1789.

Smoleński Miészcz. warsz. 1917 str. 85 i 91. — Dziewulski Warszawa I, 133. — Jagiell. — Krasin. — Inne biblioteki ob. XXII, 262.

— **Zbiór praw, dowodów i uwag, z treści tychże wynikających, dla objaśnienia zaszczytów stanowi miejskiemu ex jure municipalibus służących, Prześwietney Deputacyi. od Nayiaśnieyszey Rzeczypospolitey do roztrząśnienia praw i przywilejów miejskich wyznaczony, podany.** Warszawa, Dufour. 1790.

Ob. Mędrcecki (w t. XXII str. 262).

Jest ogólnie przypisywane od czasów Bentkowskiego Mędrcekiemu, a tylko Smoleński Publ. anon. 1912 zamieszcza to pod Swinarskim, nie przytaczając żadnych argumentów. Być może, że obaj współpracowali.

— ob. Mniszech (Ordynacja względem Żydów 1784).

Miał się Swinarski przyczynić do wydania tej ordynacji, o czem Smoleński l. c.

(Swinarski Mikołaj). Euripus Aristotelis sub auspiciis avitae Rosae Nicolai Swinarski ad Summas Curates flore gentilitio coronatus. Calisii, typis S. J. 1726. fol., k. 6 nlb.

Ob. tom XII, 216. Krasin.

— ob. Podgórski Fr. (1726) — Soweżyński Walenty (Bractwa).

Swinarski (Piątek) Eustachy Tomasz ob. Bielawski M. (1608) — Cynerski J. (Ven. senectus 1641) — Goski Paweł (Petraarcha 1641) — Skrobiszewski Jak. (1606).

Obazerna jego korespondencja jest w ręk. bibl. Jag. nr 2501 z lat 1588—1635.

SWINARSKI Wawrzyniec Antoni z Wybranowa. Korrektura Ludzi Naymocniejszye Upadającej Sprawiedliwości Świętey w Polsce Utrzymanie. Albo Kazanie Podczas Solenney Wotywy w Prześwietney Kollegiacie Warszawskiej, przy zaczynającym się Seymie

Extraordinarynym Miane Jaśnie Oświeconemu Xciu Jego Mści Adamowi Ná Liptowie y Orawie Komorowskiemu Arcy-Biskupowi Gnieźn: Legato Nato Prymasowi Korony Polskiej y Wielkiego X. L. Opatowi Tynieckiemu y Idrzejewskiemu Przez W. JMści X. Wawrzyńca z Wybranowa Swinarskiego Kanonika Metropolij Gnieźnieńskiej, Kustosza Katedralnego Poznań: Kancelerza J. O. Xcia JMści Prymasa Korony Polskiej y W. X. L. Proboszcza Babimoyskiego, Niepartskiego Przypisane Y do Druku Podane Dnia 4. Sierpnia, R. P. 1750. w Drukarni J. K. M. y R. P. Collegii XX. Schol. Piar. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Korczak i wiersz. Dedyk. Ad. Komor., poczem Kazanie. Broni zdania, że nie trzeba w Polsce naprawy praw leca ludzi. Kościół święty i jego poszanowanie to fundament prawa. Krytykuje trybunały koronne i ich praktyki.

Kras. — Ossol. — Un. warsz. — Un. wil.

— Panska z Imienia Polskiego Elewacyą Ofiara Braterska w Publicznych Obrzędach Nawiądnieszey Rzeczypospolitey Zgoda. Podczas Solenney Wotywy o Duchu S. przy Zagaieniu Seymu Dwuniedzielnego Extraordinarynego Pacificationis, w Kościele Kolegiackim Warszawskim Świętego Jana Chrzęściciela Kazaniem Xiędza Wawrzyńca z Wybranowa Swinarskiego, Kanonika Katedralnego Poznańskiego, Proboszcza Kolegiackiego, Szamotulskiego, y Babimoyskiego Zalecona. Die 25. Junij 1736. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni Jego Krolewskiej Mości Collegii Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Dedykacja księstom saskim, synom Aug. III na 3 k. — W kasaniu wyalawia zgodę i waywa Stany do konjunktej między sobą. — Język makar. a treść szablonowa. Na końcu imprimatur Stan. episc. posn. Bibl. Przepk. — Jagiell.

— Tęcza Koronna, Wielu rownych Cnot Kolorami Nieodmienna. Nayianiejszymi Skolligowanych. Purpur Splendorami Illuminowana, Stanisław Kostka, Y Aloyzy Gonzaga Societatis Jesu Wyznawcy. To jest Przy Solenney nowo Kanonizowanych Introdukcyi Je-

den w Drugiego Świętymi. Przez publiczne Kázanie I. Mści X. Wawrzyńca Antoniego z Wybranowa Swinarskiego. w Prymacyalney Piotrkowskiej Bazylice Societatis Iesu Miane, Ogłoszeni. Roku ktorogo matériálne Niebo, Naturę ludzką Bog, znakiem ukoronował przymirzá. 1727. Dnia 9. Listopada. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Dedyk. członkom Tryb. kor., po nazwisku wymienionym. W tekście kazania życiorzryy Stan. Kostki i Al. Gonsagi. — Na końcu impr. Kaznowskiego.

Jocher 4947. Ossol. — Uniw. wileń.

— Fatalna Znacznych Ludzi Vtrata, Prawdziwa Godnych Imion, Sławy, y Honoru Wielkości Ostentacya. Podczas solennego Pogrzebu S. P. J. W. J. Mści X. Alexandra Hrabi z Bnina na Opalenicy Opaleńskiego Kustosza Katedralnego Poznańskiego, Kazaniem przez Wielmożnego Jego-Mości Xiędza Wawrzyńca Z Wybranowa Swinarskiego, Kanonika Katedral. Poznań. Proboszcza Szamotulskiego. w Kościele Katedralnym Poznańskim Roku Chrystusowego MDCCXXXIV (1734). dnia XVI. Marca Wyprobowana. A J. J. W. W. Ich Mści Panom Jozefowi, Staroście Sremskiemu, Karolowi, Hrabiom z Rudna Opaleńskim Ofiarowana. w Poznaniu w Drukarni Akademickiej. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. Łódź Opaleńskich. — Dedyk. Opaleńskim. W tekście kasania ich koligacje. Podnosi, że bisk. Kas. Jan Opal. wychłostał i starł dysydentów w diec. chełmińskiej.

Bederski Druki posn. 1929 nr 176.

Raczyń. — Uniw. warsz.

— Mowa Jaśnie Wielmożnego.... przy limicie Trybunału miana dnia 20 grudnia 1755. Lublin (1755). fol.

Bibl. nar. warsz. — Kijów.

— ob. Krall Jan (1762).

Janocki Lexicon I, 158 i II, 190.

Swinarskich (Z) ob. Krzycka.

SWINTON Samuel. Przychilność prawdziwa z związku bliskiego pokrewieństwa wynikająca w dzień imienin Wielmożnemu Imci Panu Piotrowi Tepperowi Dnia 29 Czerwca 1789. Roku oświadczona. w 4ce, k. 2 nlb.

Wiersz.

Czarnecki (Ossol.).

Swinkowitz Melchior ob. Smolius Venc. (Hymenaeus 1593).

SWINOLESKI Jan. Żądanie W. Świnoleńskiego Woyskiego Nurskiego Wsiów Lizy z Folwarkiem y Smolugi podobnie z Folwarkiem Aktualnego Dziedzica do Prześwietnych Kommissyi Rozdawniczey y Sadowey podane fol., karta 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

SWIRADOWSKI (Swieradowski) Josephus Joannes Cantius. Comes Rosarum honos. Celsissimo Principi Illustrissimo et Reverendissimo Domino D. Christophoro in Słupow Szembek Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopo Ducij; Varmiensi circa solennem cathedrae suae ingressum adjunctus, ac è voto Universitatis Cracoviensis officiosissimo cultu per M. Josephum Cantium Swieradowski Philosophiae Doctorem et Professorem Collegam minorem, Curatum in Lazany. praesentatus. Anno Domini 1724. Cracoviae typis Universitatis. fol., k. 30 (sygn. P₂).

Exemplars Bibl. Jagiell. ma agramentem poprawioną datę na rok 1725, die 23. Febr. Czartor. — Jagiell. — Ossol

— Decretum juridici honoris, virtuti, sapientiae, et meritis Perillustris, Clarissimi, et admodum Reverendi Domini, D. M. Ioannis Lukini, Iuris Utriusq; Licenciati, Collegiarum, Visliciensis, et SS. Omnium Crac. primicerii, Sławkoviensis praepositi, Almae Universitatis Cracov. procuratoris, Contubernij Jagelloniani etc. provisoris, debitum. Dum a Perillustri et Reverendissimo Domino D. M. Andrea Krupceki V. I. Doctore et Professore, Ecclesiarum, Cathedralis Cracovię Canonico, Parochialiū in Przemykwo Praeposito, in Niegardowo Curato, Contubernij Roscezewiani Provisore, Canonizationis B. Joannis Cantii Procuratore, Almae Universitatis Procancellario dignissimo; juris utriusq; Doctor solenni ritu crearetur: per M. Josephum Ioanem Cantium Swieradowski Philosophiae Doctorem et professorem, omnimodaee venerationis ergo in praesentia Illustrissimorum hospitum, ac Senatus Academici publicatum. Anno quo verbum Divinum,

juxta Decretum aeternum in Mundo apparuit 1721. die 17. Februarii. Cracoviae typis Francisci Cezary S. R. M. Illustrissimi et Rdissimi Episcopi Crac. Ducis Severiae, nec non Scholar. Novodvorscianarum Ordinarii Typographi. fol., k. 7 nlb

Na odwr. tytułu herb Lukinich, pod nim 6 wierszy.

Muczkowski Statuta str. 376-7.

Daików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zamoj.

— ob. Smolukowski Jan Jakób (Horoscopus 1722).

Swirat Ioan. ob. Sofroni (Limonar 1628).

SWIRCZYŃSKI (Swierczyński) Antoni Soc. Jesu (1671 † 10 lipca 1728). Atrivm Sapientiae Apertvm Sev Expositio In Primum Caput Libri Sapientiae Quatuor Partibus Exdivisa Variis Doctrinis & Annotationibus Cumulata Multorumq; praesertim Contionatorum Vsihus, A. P. Antonio Swirczynski Polono Societatis Iesv Theologo Accommodata Anno Incarnatae Sapientiae. M. DCC. XVI (1716). Typis Collegii Leopoliensis Soc. Iesv. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb, str. 220, k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wiersz. Ded. Const.

Mrosowicki, archid. leopol. — Tu wychwala różnych jego przodków i mówi, że korystał z bibl. Mrosowickiego. — Poczem dwie aprobaty

Jest to komentarz w duchu dewocyjnym do I rozdziału księgi mądrości Salomona.

Na końcu: Index rerum notabiliorum... oraz: Index propositionum... quae possunt serviri ad usus concionatorios et christianos discursus. A więc ma to być podręcznik dla kaznodziejów.

Jocher 2496.

Akad. — Czartor. — Drohob. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— Dies vitae religiosae, per varios virtutū actus et sanctorum consuetorū operū exercitia distributus atq. ad supremi Numinis gloriam animarumq. Deo dicatarum perfectionem ordinatus. Anno solis justitiae 1726. Cracoviae Typis Iacobi Matyaszkievich S. R. M. typ. w 12ce. k. 2. str. 200.

Na 1ej karcie nadpis: Pium mane diei vitae religiosae... Actus commendationis.

Jocher 5664.

Jagiell.

— Droga do Zbawienia przez rozumne rozporządzenie życia doczesnego Wedle oświecenia y powołania Boskiego wyprostowana... przez X. Antoniego Swirczyńskiego S. J. W drukarni Lwowskiej S. J. Anno 1717. w 12ce, k. 8, str. 339 i k. 3 indeksu.

Dedyk. Teresie z Tarłów Potockiej wojew. smoleń.

Jocher 6097 a. — Niesiecki IV, 249.

Uniw. wileń.

— Droga do Zbawienia Przez rozumne rozporządzenie życia doczesnego Wedle Oświecenia y Powołania Boskiego Wyprostowana, Wszystkim Zbawienia swego szczerze szukającym Przez X. Antoniego Swirczyńskiego Societatis Jesu Oznaymiona Przed tym w Drukarni Lwowskiej, a teraz w Akademickiej Wileńskiej S. J. Roku P. 1723. w 12ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 325, k. 3 nlb. (indeks).

Aprobata J. P. Jozefowicza z r. 1717. —

Cz. I o rozporządzeniu życia doczesnego; cz. II o powołaniu boskiem; cz. III o przeszkodach do wypełnienia powołania. Od str. 261—313 mówi o przeszkodach z rodziców (gdymy przeskadzali do życia sakonnego).

Jocher 6097 b.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Toż... wyprostowana... przez Xiędzę Antoniego Swirczyńskiego S. J. oznaymiona powtórnie zaś do druku podana. w Lublinie w Drukarni Coll. S. J. R. 1746. w 12ce, k. 2, str. 398 i rejestr. Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Toż... 1759. w 12ce.

Uniw. wileń.

— Via Caelestis Sapientiae Vestigiis Exercitiorum S: P: Ignatii Soc: Jesu Fundatoris. Religiosis Viatoribus. Ad Perfectionis culmen tendentibus Demonstrata à P. Antonio Swirczyński S: J: Theologo Anno Sapientiae Incarnatae 1727. Opus Posthumum. [Tu winjetka]. Sandomiriae Typis S. R. M. Clari Collegii Societatis Jesu. w 4ce, k. tyt., k. 1 nlb. i str. 303.

Na początku aprobata.

Zawiera rozmyślenia nabożne. — Na końcu od str. 298: Via regia ad inquirendum et inveniendum Jesum.

Jocher 5668. — Święcki Hist. pam. II, 167 (zwie go Swirczyński). — Sobieszczyński

w Enc. pow. Org. XXIV. — Brown Bibl. S. J. str. 392. — Enc. końc. XXVI, 295. Jagiell. — Ossol.

(Swircy Onufry i Anna). Krotkie Przymówienie się od XX. Karmelitów kowieńskich przeciwko magistratowi kowieńskiemu, W. Onufremu i Annie z Giedroyców Swirskim regentom kowieńskim (1790?). fol., str. 20.

Genealogje Swirskich podaje Boniecki Poczet rodów 1887. Zieliń.

(Swirski Antoni). Sprawa W. J. Pana Antoniego Swirskiego... fol., str. 6. Bibl. nar. warsz.

Swirski Gabrjel ob. Vergilius.

Jego parafrazę z Georgik Wirz. wydał Szelię w Pracach filolog. XI (1927). — Porównał ją z oryginałem w Pam. liter. 1927 str. 350.

Swirski J., rytownik ob. Aigner (1791).

SWIRSKI Kazimierz Tomasz Saława Soc. Jesu (1688 † 8 września 1750). Corona meritis et virtutibus in S. Ecclesia Dei. Lublini typ. S. J. 1749. w 8ce.

Katal. Kaj. Jabłonowskiego.

— Święta Familia Jezusa Pana Według Autorów: Korneliusza à Lapide y Ricciola, obudwu Societatis Jesu, Approbowanych Pisma Bozego Tłomaczow, Aż do szóstego Pokolenia przed oczy Wystawiona. Przez J. W. Jmci X Kazimierza Tomasza z Swirza y Romanowa Swirskiego, Kanonika Metrop: Lwow: Drohobyc: Zienkow, &c Proboszcza, Deputata ná ten czas Trybunału Koronnego. Roku Panskiego 1749. W Lublinie w Drukarni J. K. M. Colleg: Soc: Jesu. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 77.

Dedyk. Marji Zofji Czartoryskiej z Sieniawskich.

Potem genealogja Chrystusa od Adama poczynając (1), list Poncjusza Piłata, wyjątek z pism św. Brygidy, Mechtlydy, św. Bonawentury.

Od str. 13: Summalki siedmiu wieków świata (próba szczegółowej chronologii dziejów świata).

Od str. 68 wiersze: Bieg życia ludzkiego, Sentencja serca, Aspiracje — ciekawe to próby pęszji barokowej.

Na końcu aprobata Trembińskiego.

Bibl. Jagiell. ma inny egzemplarz z dedykacją Trybunałowi Lubelskiemu i ze spi-

sem Trybunału. — Na czele Bonaw. Tarski i Kaz. Rudziński.

Bibl. Domin. w Przyrowie — Jagiell. — Ossol — Uniw. lwow. — Uniw. wileń.

— Honor laureis poeticis coronatus seu Epigrammata in Proceres Poloniae Senatus spiritualis cultu poetico adoratatus seu Corona meritis et virtutibus in Sancta Ecclesia Dei plus quam inestimabilibus gemmis eidem Senatui Spirituali infulatis capitibus dignissimis imposita et inserta. Authore Illmo et R^{mo} D^{no} Thoma Casim. de Romanow et Swirz Swirski canon. metropol. et iudice synodali leopolitensi schol. cathedr. Chelmen. Drohobyczen. et Zienkovien. praeposito, pro tunc iudice deputato tribun. regni. Lublini, typ. S. J. 1749. w 8ce, k. 80 (sygn. I₂).

Ded: Principi Adamo Czartoryski Augusti et Mariae de Sieniawscis filio.

Uczczeni rymami tutaj są: Adam Komorowski, Mik. Wyżycki, Andr. St. Załuski, Wal. Czapski, Teodor Czartoryski, Mich. Zienkowiec, Ant. Dembowski, Ad. Grabowski, Fr. Ant. Kobielski, Venc. Sierakowski, Ant. Tyszkiewicz, Ad. Leski, Józ. Szembek, Jan Ożga, Mik. Dembowski, Józef Puzyna, Georg. Hilzen, wszystko Biskupi. — Dalej idą Biskupi tytularni: Christ. Dobiński, Sam. Głowiński, Mich. Kunicki, Franc. Kanigowski, Józ. Kierski, Józ. Sapięha, Marc. Załuski, N. Łączowski, Hier. Szeptycki, And. Pruski, Alex. Horain. Math. Sołtyk, Joann. Krasiński, Adam Woyna Orański, N. Dowgięło Zawisza. — Dalej idzie Senatus saecularis: Józ. Potocki, Klem. Branicki, Mich. Radziwiłł, Jan Tarło, Mich. Mastalski, Alex. Pocię, Alex. Szembek, Tad. Ogiński, Franc. Skarbek, Franc. Tyszkiewicz, Stan. Potocki, Wład. Szolędrski, Aug. Czartoryski, Mich. Potocki, Vences. Rzewuski, Pet. Sapięha, Tom. Zamoyski, Ant. Potocki, Georg. Radziwiłł, Mik. Podoski, Mart. Ogiński, Stan. Poniatowski, Mich. Sapięha, Stan. Jabłonowski, Kaz. Sapięha. Wład. Kretkowski, Georg. Sapięha, Ant. Swidziński, Petrus Przebendowski, Jakób Narzymaki, Joan. Żaba, Franc. Szembek, Pet. Mięczyński. — Dalej Ordo Castellatorum majorum: Math. Mycielski, Ant. Ossoliński, Steph. Garczyński, Franc. Czerny, Melch. Gumoski, Józ. Mycielski, Józ. Walowski, Józ. Solohub, Franc. Moszczyński, Cas. Nic. Woronicz, Chrisos. Radziwski, Georg. Łączyński, Adam Ledochowski, Mich. Łoś, Waler. Żaba, Józ. Lipski, Dan. Szyszka, Bogdan Mostowski, Stan. Ogiński, Cas. Radziński, Ad. Mięczyński, Stef. Tar-

kowski, Stan. Konarski, Mich. Puzyna, Jakób Zboński, Petr. Branicki, Joan. Grabowski, Mich. Judycki, Joan. Hilzen, Joan. Cieszkowski. — Od ark. D₂ idzie Ordo ministrorum Status: Franc. Bieliński, Paul. Sanguszko, Joan. Małachowski, Joan. Frid. Sapięha, Mich. Wodziecki, Mich. Czartoryski, Car. Siedlnicki, Georg. Fleming, Georg. Mniszech, Ign. Ogiński. — Dalej Ordo Castellatorum minorum: Andr. Morsztyn, Gasp. Modlibowski, Mich. Sołtyk, Pet. Wodziecki, Max. Molski, Stan. Kochanowski, Pet. Boreyko, Ant. Mfałkowski, Hier. Kolaczowski, Jac. Stępkowski, Stan. Rupiński, Franc. Siemianowski, Basil. Ustrzycki, Ant. Rozwadowski, Jos. Grabiński, Joan. Krasicki, Ad. Trzcianki, Alex. Czyżowski, Joan. Tworzydański, Franc. Wilkoński, Jos. Zborowski, Carol. Grudziński, Casim. Rychłowski, Bart. Szolędrski, Aug. Gąsiorowski, Hier. Skrzyński, Joan. Głębocki, Gabr. Sierakowski, Stan. Kosakowski, Adalb. Męczyński, Stan. Slesiński, Adalb. Bniński, Leonard Raczyński, Christ. Mierzejewski, Paul. Benoe, Adalb. Lanckoroński, Gabr. Szpilewski, Valent. Niszczycki, Valer. Adam. Wessel, Bartol. Gizicki, Jos. Wolski, Franc. And. Łopacki, Wład. Grzegorzewski, Ad. Sienicki, Vilh. Mier, Petr. Tarło, Steph. Morsztyn, Petr. Karczewski, Seb. Wyżycki. — Wreszcie idzie poema: Corona laureis poeticis floridissima. Tribunali Regni. Bonaventurae Turki. Excusatio authoris Ign. Caj. Sołtyk, Christ. Dobiński, N. Biegański, Steph. Garczyński, Melch. Gurowski, Andr. Zakrzewski, Alex. Lubieński, Jos. Pac. Alexipharmacum Spirituale.

Książkę tę znaleziono jeszcze w arkuszach w pewnej liczbie egzemplarzy, zamurowaną w kryjówce, w r. 1855 w collegium Jezuitów u św. Piotra w Krakowie.

Załuski Bibl. hist. 143.

Jagiell. — Uniw. wileń. — Uniw. warsz.

— Nayiasniejszy Cnot Wszystkich y Doskonalosci Luminarz Nietylko in particulari Zakon Jezuicki Nietylko wschodnie y Zachodnie Panstwa y Europę ale Cały Swiat Oświecający S. Stanisław Kostka Pryncypalny Patron Korony Polskiej z Ambony Lubelskiej Ogłoszony przez J. W. IX Kazimierza Tomasza z Romanowa y Swirza, Swirskiego Kanonika y Sędziego Synodalnego Metropol: Lwowskiego, Scholastryka Katedralnego Chelmskiego, Drohobyckiego, Zienkowskiego, &c. Proboszcza. Deputatá ná ten czas Trybunału. Roku Iasniecego Sprawiedliwosci

Słonea w Drukarni Collegii Lepoliensis Soc: Jesu Roku 1749. fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Ded. Andr. Załuskiemu. — Na końcu aprobata arcyb. lwowsk. z 18 maja 1750 (a więc druk późniejszy niż zaznaczono na tytule). Jagiell. — Ossol.

— Opera Poetica Perillvatri & Reverendissimi Domini Domini Casimiri de Romanow & Swirz Swirski Canonici Metropolitanus Leopoliensis Scholasticus Cathedralis Chelmensis Drohobyensis Zienkowiensis &c. Praepositi. Vario Genere Carminvm Conscripta. Studio Opera & Conatu A. R. D. Crispini de Cieszkow Cieszkowski Nepotis sui Clerici minorum Ordinum Lvei Publicae exposita Anno Dni 1747. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 452, k. 2 nlb.

Aprobata M. Wytyckiego. — Dedyk. Adamowi Czartoryskiemu, synowi Augusta i Marji.

Poczem na 3 k. Praefatio, pod którą podpisany siostrzeniec autora Crispinus de Cieszkow Cieszkowski clericus minorum ordinum. W niej wychwaleni Biezuowski, Ant. Poniński i inni poeci polscy.

Poczem Argumentum authoris.

Dzieło składa się z ogromnej liczby elegji, hymnów, ód — na cześć różnych świętych i na tematy religijne. Pisane od r. 1736—1746. — Na str. 11 na cześć M. B. w Jarosławiu. — Na str. 19 na cześć św. Kazimierza. — Od str. 31: Decenium fortunatum (wierszyki na cześć świętych przez ciąg 10 lat wedle kalendarza). — Od str. 263: Cythara Davidica (psalmy pokutne Dawida). — Od str. 303: Nova Florentia... in Sambor collecta. — Od str. 343: Miscellanea varia anno 1747 (poezje relig. z Wiśnicz, wiersze na różne obrazy w jakimś pałacu, na cześć M. Łaturny str. 391, Via crucis etc.). — Na końcu: Menda sic emenda.

Zański Bibl. 83 cytuje jego dzieła: 1) Rozrywka, rytmi sacri carm. leonino; 2) 17 mi-c. rytmi in 20 symbola de totidem praer. M. Virg.; 3) 17 rytmi in passionem Christi. Leopo i 1749. w 4ce.

Janocki Pol. lit. 78 oraz Lexic. I, 23. — Dzienn. wileńs. 1819 II, 211. — Juszyński Dykejonarz II.

Akad. — Branic. — Czartor. — Drohob. — Daików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zielin.

— Zbior y Wzor Doskonalsci y Nauki Chrzescianskiej. w Qvestiach Moralno Theologicznych Zkompndiowany. Albo Compendium Questyi Mo-

ralno Theologicznych. Wszystkim Kontrowersistom, Kazistom, Katechistom, Kapłanom, osobliwie Curatis Rodzicom, Starszym, &c. y każdemu z osobna potrzebne. Ad Mentem Kościoła Bożego Spisane y do Druku Podane Przez J. W. IX. Kazimierza Tomasa z Swirza y Romanowa Swirskiego Kanonika Metropolii Lwowskiej, Scholastyka Katedralnego Chelmskiego, Drohobyckiego, Zienkowskiego, Proboszcza, Deputata na ten czas Trybunału Koronnego Roku 1749. w Drukarni S. R. M. Colleg: Soc: Jesu. w 12ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 383, k. 4 nlb.

Impr. J. Barszczewskiego; potem dedykacja Jezusowi i M. B.; Paraenesis Apologetica; Praefatio ad Lectorem. Tu tłumaczy, dla czego użył w tej książce rytmów łac. Mają one wyrażać myśli św. Tomasa, wolne od frazesów poet. — jakich jeszcze używał w swej poprzedniej książce (Opera). Powołuje się na swe wzory (Sarbiewski, Gawina z zak. dom., Ino, Kwiatkiewicz, Paoli, Barleus).

Dzieło ułożone w formie pytań i odpowiedzi, przeplatanych wierszami. Składa się z 3 części, obejmujących różne kwestje teolog. popularnie wyłożone (stworzenie człowieka, grzech pierworodny, przykazania, sakramenta, cnoty, ceremonje, niebo i piekło i t. d.). Na końcu Supplement o Chryście. Rytmu dla młodzieży, jak pisze, wydrukował osobno.

Są tu także rytmy polskie, np. na str. 294 o śmierci (w stylu Baki).

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— ob. Duńczewski Stan. (1570) — Szydłowski Andrzej Laurenty (Kazanie 1749).

Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 415. — Brown Bibl. pis. S. J. 392. — Enc. kośc. XXVI, 296. — Janocki Polon. lit. 78. — Sinko w Enc. pol. Akad. Um. XXI, 167.

ŚWIRSKI Mikołaj, oficjał chelmski, biskup cytrenski († 1673?). Corona Sanctorvm Cero pauperi, Regni Poloniae, Ducatus Lithuaniae &c. &c. Per Nicolavm à Romanow Swirski. Dei & Apostolicae Sedis Gratiā Episcopvm Citrensem Suffraganeum, Praepositum, Vicarium, in Spiritualibus, Officiale Generalē Chelmsensem. Dedicata. Zamosei In Academica Typographia, Anno a Iesv nato, 1671. w 4ce, k. tyt. i k.

105 nlb

Przechodzi miesiąc za miesiącem i dzień za dnem, podając wierszyki (epigr.) łac. na każdy odpowiednich dniom świętych. Na marginesie kursywą objaśnia te wierszyki. W lipcu (ark. K) rozbiera prozą kwestję: Quare Deus Judaeis unum carniū interdixit (odpowiedź polityka, prawnika, fizyka, topika, moralisty). Tu także dowcip, iż divites incarnes winni się nazywać: Sobielobraczy, Sobieczapscy, Sobielupcy, Sobielowscy. — Od k. 98: Thalia moerens patiente et moriente Jesu (epigr. o męce Chr.). Na końcu: Ad lectorem piam.

Joher 8249.

Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— Kazanie Na Dzień B. Iana Bożego Fundatorá Oycow Bonfratellov, Przewielebnego Iego Mści Xiędzā Mikolaia z Romanowā Swirskiego Z łaski Bożey, y Apostolskiej Stolicy, Biskupā Cytrenskiego Suffraganā, Proboszczā, Officialā Generalnego Chelmskiego I. K. M. Sekretarza. Przy Introdukciey do Lublinā Zakonu tego, 7. Márcā. Roku Páńskiego, 1654. [Tu winjetka]. W Drukarni Akademiej Zamojskiej, Drukował Andrzej Iastrzębski. Ssuperiorvm Permissv. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Ded.: Wysoce Sławnemu Urzędowi Lubelskiemu. Zachęca mieszczan do hojności na rzecz Bonifratrów.

W kazaniu nazywa Lublin civitas justitiae. Wywodzi Lublin od lubienia.

Joher 1817 ma mylny tytuł: Kazania dwoie (według Niesieckiego IV, 252).

Daików — Krasin. — Ossol. — Zamoj.

— Kazanie Na Wroczyść Zwiastowania Panny Naswiętzey. Przy Katedrze Chelmskiej, W Krasnymstawie. Przewielebnego Iego Mści Xiędzā Mikolaia z Romanowā Swirskiego Biskupā Cytrenskiego, Suffraganā, Proboszczā, Officialā Generalnego Chelmskiego, I. K. M. Sekretarza. Przydanā przytym, Rzecz Gratulatoria Buławy Wielkiej Koronney. Do Iáśnie Wielmożnego Iego Mści P. Woiewody Kijowskiego, Hetmānā Koronnego, Siarosty &c. &c. Krasnostawskiego. Ssuperiorvm Permissv. W Drukarni Akademickiej Zamojskiej (1654). w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb. (sygn. B₂ i A₃).

W kazaniu mówi, że na tym warstacie (pisaniu historii) wiek i oczy i zdrowie

przeżywał. Nagania nie pozwalam. Militia nostra est malitia nostra (stacje). — Po k. B₂ idzie: Rzecz przy wotywie... Stan. Potockiego... heimana wielk... w Katedrze Chelmskiej... w Krasnymstawie, Roku 1654. Junii, Die 20.

Czartor. — Ossol. — Zamoj.

— Prawda Staro-Polska, Hystoryczną Relacyą wsparta Z dobrych przykładow ku Polityce dobrej przywołana Ze zlych ku Pseudopoliciey z Polski wywołana: Z kąd nauka czego się ze zlych przykładow warować Z dobrych nasładować. To jest krotka relacja męznych dzieł y dzieiow w Polsce od przyięcia Wiary S. y Prawdy Roku 963 do Roku 1667 dla kształtu Rytmowego, y dla taedium Lectoris Eruditiā Poetyczną w Digressiach przykraszona a osobliwie Instructiā znieśienią Exorbitancy glowniejszych w Oyczyźnie curadi morbos Patriae vmoeniona w Promocyā y Protectiā, Iáśnie Oświeconego Xiążęcia Mikolaia Przemowskiego Prymasa Y Pierwszego W Polsce Xiążęcia Pana Y Patrona Świętey Prawdy dyrygowana. Wspól z Authorem Xiędzem Mikolaiem Swirskim Biskupem Citryn: Suffrag: y Ofic: Chelms. Zamosci Typis Academicis (1668). w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb.

Na odwr. tyt. dedykacja Praēm., w której nazywa utwór „pierwszym snopem pracy swojej“ (?). Wspomina, że go Trybunał kor. suscepit juvenem, fecit senem. Napisał kontynuację dziejów Kromera. Ojca Mik. Praēmowskiego poznał przed laty 30. „Prawda Staropolska“, napisana wierszem, dzieli się na 3 części. Część I zaczyna się od tego jak jechał do kościoła i jak spotkał pannę-boginię, ubraną staroawiecko (ciekawy opis ubrania). Była to Prawda. Ta opowiada mu dzieje najdawniejsze. W części II opisuje swoje „Tusculum“ (ładny opis dworku szlacheckiego). Panna opisuje mu dzieje od Jagiella do Zygmunta Augusta.

W części III dalsze dzieje. Mówi o brakach polskiego sejmowania. O niepowołaniu (karta D). O wojnach z Janem Kasim. O rokoszach Lubomirskiego. O przyszłej elekcji. O Pałacu jeszcze nie wspomina. „Trzeba chyba trzy państwa i więcej przekroczyć — Niałiby kto Francją miał z Polską zjednoczyć“. Zwalca i ośmiesza kandydatury obce inne, a oświadcza się za carem moskiewskim: „Zdars to przedwieszany Boże, by te dwie kazania

W jednym ciele zostały jak jagody w gronie. — Na końcu komplement pod adresem And. Olszewskiego, wicekanclerza, oraz krytyka podatku z dymów (choć ciężkie pogłównie, więcej w nim słuszności). To rzekłszy znikła panna.

Kończy wierszyk p. t. Finis.
Niesiecki IV, 235. — Juzzyński Dyko. II. Caartor.

— Relatio Historica Belli Szere-metici, Per Septembrem, Octobrem, No-ue mbrem gesti. Anno 1660. Ex Diarijs Virorum fide, & dignitate Illustrium. Quorum non modo in oculis, sed in manibus bellatum est. Authore Nicolao Swirski, Epise: Citren: Suffraganeo Chelmsi. [Tu winjetka]. Zamosci. In Officinā Typographica Academiae Zamoseci: Imprimebat Andreas Iastrzębski, A. M.DCLXI. (1661). w 4ce, k. tyt. i k. 29 nlb.

Rozpoczyna: Ad Lectorem beneuolam... Tu wyjaśnia, że jedną z przyczyn, dla których opisuje zwycięstwo jest chęć oczyszczenia naszych wodzów od kalumnji. — Donosi też, że pisał kontynuację Kromera i Piaseckiego.

Opis rozpoczyna się od września 1660. Oparty jest na diariuszach osób quorum non modo in oculis sed in manibus bellatum. Opisuje działania Stan. Potockiego przeciw Sultanowi i jego Tatarom (60 000 ludzi). Dnia 7 września przybywa pod Konstantynów J. Lubomirski. O Janie Wyhowskim, o Karczewskim, o Wiśniowieckim... Dnia 27 września przybywają wojska pod Czudnow i epotykają tam Szeremetę. Odznacza się tam Sobieski. Przybywa J. Chmielnicki. Odtąd niemal dzień za dniem aż po dzień 5 listopada podane są wypadki wojenne — Opis przepłatany aluzjami do dawniejszych dziejów (Kromer, Gwagnin), cytatami z literatury klasycznej i innymi ozdobnymi zwrotami. — Na końcu rzut oka na dawniejsze wojny polsko-rosyjskie. Ubolewa nad walkami duarum potentissimarum Sclauonici nominis gentium.

Porównanie tej „Relacji” z rękop. „Diarjuszem wojny z Szeremetem”, który ogłosił drukiem Amb. Grabowski (Oczyste wspominki I str. 144 i n) okazuje, że Swirski parafrazował i amplifikował ów Diarjusz. W kilku ustępach jego tekst jest poprawniejszy. — Por. Leszczyński S. (Potrzeba z Szeremetem)

Finkel Bibl. I, 3953. — Czermak w Archiwum Komisji hist. VII, 2. — Tenże w Przegl. polskim 1893 str. 84.

Caartor. — Krasid. — Zamoj.

— Thalia moerens patiente et moriente Jesu authore Nicolao a Romanow Swirski Dei et Apostolici sedis Gratia, Episcopo Citrensi, Suffraganeo, Praeposito Vicario in Spiritualibus, Officiali Generali Chelmsensi. Zamosci, typ. acad. w 4ce, str. 16. Ossol.

(Swirski Mikołaj). Orbis ab occasu in ortum felici raptu traductus: in moestis exequiis Perillustris et Reverendissimi Domini D. Nicolai de Romanow Swirski Episcopi Citrensis et Suffraganei Chelmsensis etc. oratione funebri celebratus Perillustribus, Reverendissimis et admodum Reverendis D. D. D. Praelatis et Canonicis Ecclesiae Cathedralis Chelmsensis totique venerabili Capituli dum Reverendissimo praesuli parentaretur a Suis sciano pauperum Matris Dei Scholarum Piarum Collegio Chelmsensi praesentatus O. D. C. Anno postquam immortalis Deus, homo factus illuxit Orbi MDCLXXVII. (1677) die IV. Januarii. fol. 11 k. nlb.

Na odwr. str. tytułu herb Kapituły Chelmskiej, pod nim 8 wierszy. — Przypis Kapituły Chelmskiej podpisało Collegium Chelmsense pauperum Matris Dei schol. piarum. Na końcu oda żałobna na cześć Swirskiego nakaział „Aequam memento”; na końcu: Zamosci ex typographia Academiae Imprimebat Simon Prątkiewicz Anno Domini 1677. Zamoj.

— ob. Bytomski Joan. (Primitiae 1648) — Jan Boży (1654) — Kranz Mich. (Oratio 1687).

Finkel III, 1869. — Volum. leg. V, 397 i 487. — Wiszniewski I, 80 — Encykl. kośc. XXVI, 297. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 415. — Niesiecki IV, 252. W bibl. Żaluskich był niegdyś rękopis jego kontynuacji Piaseckiego (obejmujący lata 1657—66), o którym wspomina w przedmowie do „Prawdy” i „Relatio”.

Swirski Mikołaj (II), kanonik ob. Piasecki And. (1721).

(Swirski Nikodem). Sprawa JP. Nikodema Swirskiego z JPP. Szymonem Pękalskim Łow: Wil: z dokładem Potomstwa, i ich Opiekunów, Bartłomiejem, Kazimierzem i Adamem Krepsztulami, Dominikiem Jurewiczem. Maryanną z Gierałowskich Matką, Cyprianem Synem, Anną i Ludowiką Córkami Zukowskimi z dokładem Opiekunów,

Janem i Eleonorą z Straszewiczow Sadowskimi, Jakóbem Łuszczynskim, Franciszkiem i samą Łokuciejewskimi, Kazimierzem Stromykiem, Maciejem Dydziulem, Antonim i Michałem Bracią, Kazimierą Siostrą Radowickimi Podczas: Smoleńsk: Szl: Józefem Domańskim Kupcem Wileń: Jakóbem i samą Rodzicami, Andrzejem Synem Nosewiczami, Kazimierzem Woynilowiczem, Anną Andrzejkiewiczową Kraycz: Smoleń: Maciejem Jędrzejewskim i dalszemi Kredytorami zeszłego Ignacego Bienkuńskiego, oraz Sawerynem Sędz: Grodz: Pitu Oszmiań: Felicjanem Szambel: Dworu Pol: Bracią Bienkuńskimi, Franciszkiem Okołem, Kazimierzem Sawickim Oycem, Michałem Sawickim Synem. (1797). fol. k. 6 nlb.

Dop.: J. L. Lipnicki. Uniw. wileń.

Swirski Roman ob. Szydłowski Andrzej (Kazanie 1749).

SWIRZCZEWSKI Jędrzej. Medytacye na Niedziele całego roku, święta uroczyste, tudzież ośmiiodniowe rekolekcyje adwentowe i postu przez iednego z XX. Szkół Pobożnych napisane SS. PP. Wilno, u Piarow 1798. w 8ce. str. 398. Jocher 5728 a pisze go Swirszcowski.

Uniw. wileń.

— Medytacye i nauki zbawienne na ośmiiodniowe Rekolekcyje. Wilno 1797. w 8ce, str. 341.

Jocher 5727.

— Temistokles przykład cnoty, męstwa i życia obywatelskiego wzor prawdziwy scenicznym sposobem pod zaszczytem Imienia Wielmożnych Ichmościów Państwa Morykonich Pisarszów Rzymskich Powiatu Wilkomierskiego w Szkołach Wilkomierskich ukazany. w Wilnie w Drukarni IKMei y Rzezyposp. u XX. Schol: Piar: 1777. w 8ce, k. tyt., k. 2 nlb., ark. A₁—E₄.

Dedyk. Franciszkowi i Annie Morykonim. Jagiell.

— ob. Muratorius Ludw. Ant. (o nabożeństwie 1787).

Świstelnicy ob. Taraszeński Dydak (Jonasz 1.58).

Świt wierszów ob. Dobiński Stan. z Dobni.

Switańska Konst. ob. Szwanwio M. (1714).

Switalski Józef, Canon. Calis. ob. Bielski Jan (Oratio pro Alvaro 1746).

SWITALSKI Maciej, paulin. Articvli Theologici à Corpore Thomistico Discreti Flexi in cultum; & venerationem debitam Capituli Caelestis assessorum Definitorum. Divinissimorum Patronorum Ordinis Eremitici S. Pauli Primi Eremitae Postvlati ac Vota. per Priorem Creaturis Devm. per Superiores & Ministros Dei Angelos. per Praedicatorum credendorum Fidem. per Communionem omnium piorum vocalium Patrem Christvm. Exponentes nempe, Decisiones de Deo; Angelis; Fide & Christo. sub Patrocinio DD. Ordinis Paulini Eremitici Patronorum Disputandae in Celeberrimo Clari Montis Czestochovien. Conuentu sub tempus Capituli electiui Praeside R. Patre Chrysostomo Kozbiałowicz Ordinis S. Pauli Primi Eremitae S. T. Doctore & Professore Primario. Respondente obiectis V. P. Matthaeo Switalski eiusdem Ordinis Th. Auditore, Conventus Cracoviensis Discreti. Anno Dni 1713. Mense Maio. Horis Conuetis. Impressum. Cracoviae. Typis Antoni; Ignati; Hebanowski, S. R. M. Typog: & Bibl. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tytułu ta sama rycina M. B. co w „Trinum theol.” Dedykacja: Sanctissimis Patronis. — Poczem 21 konkluzji wedle św. Tomasza. Uniw. warsz.

— Trinum Theologicum, Ex Summa Doctoris Angelici. Pro solvendo filiali debito Enumeratum, nempe: Substantia omnium spiritualium Fides. Fortuna assequilibrium bonorum Spes. Unio animorum Charitas. Admodum Reuerendo ac Eximio in Christo Patri, P. Constantino Moszynski Sacrae Theologiae Doctori. Ordinis Eremitarum S. Pauli Primi Eremitae, per utramq; Polonia, Silesiam & Pomeraniam, Priori Provinciali, Patri, & Benefactori Colendissimo Oblatum. A Rupellano Studio Theologico, Per Defendentem. P. Mathaevm Switalski, Sac. Theologiae Auditorem, eiusdem Ordinis, Praesidente Rado P.

Chrysostomo Kozbiałowicz, Sacrae Theologiae Doctore & Professore. Anno Domini 1711 Mense Octobri. Typis Marianis Clari-Montis Czestochoviensis. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. rycina M. B. ponad kościołem czestochowskim (s Chrystusem i św. Pawłem); s podp.: f Maman?!. — Ded. prowincjałowi. — Poczem 20 konkluzji wedle św. Tomassa.

Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

SWITKOWSKI Gabryel. Roku 1790, września 4. na sessyi sądów Komisyyi porządkowej y cywilno-woyskowej ptu Rzeczyckiego, stanąwszy osobicie W J.P. Gabryel Switkowski Łowczye W. Brzesk. takowe pełnomocne Polecenie do akt Komisyyi powiatowej Rzeczyckiej podał... fol., k. 2.

Dotyczy przesłuchania projektów do reformy rządu przez Deputacyą ułożonych i do deliberacyi sejmującym Stanom poddanych. Krasiń.

SWITKOWSKI Piotr X., były S. J. (1744 † 28 grudnia 1793). Budowanie Wiejskie Dziedzicom Dobr Y Possessorom toż wszystkim iakążkolwiek zwierzchność po wsiach i miasteczkach mającym Do Uwagi y Praktyki Podane. Z Figurami. [Tu winjetka]. Za Przywileiem. w Warszawie y Lwowie 1782. Nakładem i Drukiem Michała Grölla, Księgarza Nadwornego J. K. Mei. w 8ce, k. tyt., str. XXXVIII, k. tyt. i str. 488, oraz tablic XI lb.

Dedyk. do Stan. Augusta. Tu podnosi jego zainteresowanie dla spraw budownictwa wsi i miasteczek. — Poczem: przedmowa, w której wyklada pożytki z książki. — Wreszcie: Registr rozdziałów i art.

Dzieło liczy XX rozdziałów: O materjalu do budowania. — O czasie. — O ułożeniu podwórza folwarcznego. — O folwarku. — O trwałości budynków. — Fundamenta. — Safty, podłogi. — Kuchnie, piece, kominki. — Dachy. — Okna, bramy. — Browar. — Pralnia. — Pwnice. — Stodnie. — Kanaly. — Stawy. — Rury, mostki. — Drogi. — O chłopkach budynkach (i plebańskich) — O zakładaniu wsi.

Powołuje się na Kittera, Glasera, Hartleya, lorda Mahona, Herberga i innych autorów zagr. — Ale uwzględnia często stosunki polskie, np. o zakładaniu osad na Ukrainie i Podolu. — Chce uporządkować nie tylko budownictwo ale i gosp. wiejskie, s zwłaszcza rozkład ulic, chałup i innych zabudowań wiejskich.

Na końcu tablice s planami i rysunkami budynków.

Ob. Architekt wiejski (1798) — Rausch i Aigner (z cegły).

Bardzo sumarycznie wspominał w tem dziele Lauterbach Pierścień sztuki 1929, nie uwzględniając innych prac zbliżonych.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Kijów — Krasiń. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Toż... Edycya druga. Za przywileiem. W Warszawie 1793. nakładem Michała Grölla księgarza nadwornego J. K. Mei. w 8ce, str. XXXVI, k. 1, str. 488 i tablic XI.

Ded.: do Stanisława Augusta.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zieliń.

— Budownictwo Wiejskie Pożytkowi i wygodzie Dziedziców Zwierzchników Wsi naszych i Miasteczek. Poświęcone Przez X. Piotra Switkowskiego. Część I. Z Figurami. Edycya Nowa. [Tu winjeta: kosz kwiatów]. W Warszawie 1794. Kosztem Autora. w 8ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 271, tabl. 4 lb.

Rozpoczynają omyłki druku. Poczem wstęp, w którym omówiono różnice od I wydania. Podzielił teraz — jak zapowiada — dzieło na 2 tomy a na trzy części. Cz. I zawiera: Zasady budownictwa; cz. II podaje sposób budowania z ogniotrwałego materjału; cz. III budowanie szczególnych części wsi i folwarku.

Tom ten I, jedyny jaki wyszedł, nie obejmuje więc całości materjału. Składa się z 12 rozdziałów, z których rozdział XI: O stawianiu folwarków, a rozdział XII: Obrachowanie kosztów na wystawienie folwarku i budynków. Ten ostatni rozdział jest świeżo dodany.

Świeżo dodanym jest również rozdział I (str. 1—22) p. t.: Przestrogi i wiadomości dla każdego zamyślającego bawić się budowaniem.

Żebrawski Bibl. matem. 469.

Czartor. — Czetwert.

— Książka dla Gospodarzy z rozkazu iednego Polskiego Patrioty przez J. X. P. S. napisana. z Figurami Kosztuie ZII: 3 Gr: 15. w Warszawie 1785 w Expedycyi Pamiętnika H. P. w Pałacu Rydzynie w tyle Poczty czyli na Trębackiej Ulicy Nro 364. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 257, tabl. 1.

Rozpoczyna: Registr.

Książka składa się z 4 części (seszytów); niektóre artykuły ciągną się przez wszystkie 4 części np. „Katechizm obywatelski“

Mieści s ważniejszych rzeczy:

1) Katechizm obywatelski. Są to rozmowy ojca z synem na tematy ekonomiczno-społeczne: potrzeba pracy, własność, warunki dobrobytu, potrzeba społeczności (— to słowo, jak mówi autor, jest tu pierwszy raz użyte —), szkody z niewoli, pożytki z wolności (włóścian). Całe w duchu fizjokratycznym.

2) Artykuły przeciw pijaństwu, o szacności ludzi prostego stanu, o obowiązkach ludzi wiejskich ku swoim panom.

3) Artykuły treści rolniczej (roboty gosp., tępienie gąsienic i t. p.).

Pisane z prostotą, w tendencji popularyzowania. — Wychodziło zrasu seszytami, a każdy seszyt miał osobny tytuł.

Toż samo dzieło podaje Katal. pijars. Sz. Bielkiego pod nr 141, ale pod wymyślnym przez się tytułem.

Bibl. Horodec. — Jagiell.

— Magazyn Warszawski, Pięknych nauk, kunsztów, i różnych wiadomości dawnych, i nowych, dla zabawy, i pożytku osób oboiej Płci, wszelkiego stanu, i smaku. p. A. P. II. P. Roku Pierwszego. Część I. [Tu winjeta: pod drzewem dziecko ryjące; naprzeciw dziecka na płycie piejący kogut. Pod ryciną napis: Labor ipse voluptas]. w Warszawie 1784. Nakładem i Drukiem Michała Grölla, Księgarza Nadwornego J. K. Mei. Znayduie się też wo Lwowie u tegoż samego. w 8ce, k. tyt., str. X i k. tyt., k. 2 nlb. (registr), str. 230. — Część II.. k. tyt. i k. 2 nlb., str. 233—502, ryc. 1. — Część III... k. tyt. i k. 2 nlb., str. 505—770. — Część IV.. k. tyt. i k. 3 nlb., str. 773—999, k. 1 nlb. (omyłki druku).

Toż... (za rok 1785). Tom I (część I i II) str 260. — Tom II (2 części) od str. 261—518. — Tom III (2 części) od str. 519—768. — Tom IV (2 cz.) od str. 769—992.

Litery w tytule oznaczają: p (rzes) A.(utora) P.(amiętnika) H. (ist.) P.(olit.).

We „Wstępie“ mówi, że Magazyn ma uzupełniać „Pamiętnik“. Prosi czytelników o nadsyłanie wiadomości dotyczących zjawisk nadzwyczajnych, chorób, informacji ekonomicznych, opisów okolic, nowych książek. — Także poeci mogą nadsyłać poezje. byleby te były krótkie, religijne i sławie osób innych nie ubliżające.

Mieści dużo tłumaczeń, ale są i rzeczy oryginalne. Wymieniam niektóre:

W roczniku I za rok 1783, składającym

się z 4 kwartałów, pomieszczone w tomie I prócz tłumaczeń rzeczy obcych, Caros'ego Podróż przez prowincje Polskie. — Bally. — Meteorologia. — Zasadzenie lasów. — Poprawianie tabaki krajowej. — Robienie miodu.

W tomie II:

Karpińskiego Franc. Podróż z Warszawy na wieś. — Bania powietrzna w Krakowie. (Są to doświadczenia J. Sniadeckiego, Szastera, Szaidta i Jańkiewicza — w nawiązaniu do Mongoliera). — Na str. 490 wiersz: Pobudka do Polaków, wzywający do zrzucenia stroja francusk. i oswobodzenia Polski. — Poczem inny wiersz o wążęcej się ze sobą dziewczyńce. — Na str. 500 i 933 Obs. astron. Hystryskiego. — Na str. 498 o śmierci Boholca.

W tomie III wiersze: Zaloty, Do dam polskich (podp. L. J. L.). — List damy z odpowiedzią. — Tyrania rodziców (powiastka). W tomie IV: Kalendarz (dowcipny wiersz Marewicza). — Dwie powiastki. — Nowe książki. — Błota pińskie (wiersz).

W roczniku II (za rok 1785): Szczorse (opis wierszem, przez Teofilę Glińską). — Tejsze Hymn Peruwianów (z Marmontela). — Obowiązek sędziów, wiersz do Fr. Jelskiego. — Ekloga do króla. — Podróż przez Amerykę północną. — Poprawa podróży Caros'ego po Kielcach. — Wiersz Jonina do Zygmunta III. — Rady lekarskie. — Myśli o kobietach. — Wiersz do Władysława króla tłum. z Jonina. — Kobieta która przeatała jeść. — O przeczuciu. — Henryk IV. — Uwagi filozoficzne nad uciechą przez P. L. — Ekonomiczne wiadomości.

Artykuły tłumaczone są z franc., niem. i angielskiego (np z Sherloka, Chatelloxa, Marmontela i t. p.). — Oryginalne przeważnie bezimienne. — Przeważają nauki przyrodnicze, podróże, uwagi obyczajowe, belletrystyka. Politycznych artykułów nie ma. Z ekonomji tylko informacje faktyczne.

Na miejsce „Magazynu“ zaczął od r. 1786 wychodzić „Wybór wiad. gosp.“

Benk. H. lit. I, 130. — Jocher 2026.

Czartor. — Jagiell. — Kijów — Krasiń. — Ossol. — Przezdź. — Uniw. warsz.

— Pamiętnik Polityczny Y Historyczny Przypadków, Ustaw, Osób, Mieysc i Pism wiek nasz szczególniey interesujących. [W linjach:] Homines hominum causa sunt generaturi, ut ipsi se alii aliis prodesse possint. Cicero. Tom I. 1782. Październik. Listopad. Grudzień Przedrukowany. [Tu winjeta: lilje wodne]. W Warszawie, u P. Dufour Drukarza J. K Mei. i Rzplty.

M.DCC.LXXXIV. (1784). w 8ce, k. tyt. i k. 1 r.lb, str. 364.

Z wyrażenia „przedrukowany“ należy wuścić, że były dwa odbicia.

Tom II. 1783... str. 685 i 20; oraz str. 699.

Tom III. 1784... str. 1204.

Tom IV. 1785... str. 2044.

Tom V. 1786... str. 1138.

Tom VI. 1787... str. 1096. [Tytuł zmieniony na: Pamiętnik historyczno-polityczny].

Tom VII. 1788... str. 1162. [Tytuł zmieniony na: Pamiętnik historyczno-ekonomiczny Przypadków, Ustaw... itd.].

Tom VIII. 1789... str. 1246.

Tom IX. 1790... str. 1458.

Tom X. 1791... str. 1148.

Tom XI. 1792... str. 804. [Ostatni zeszyt z sierpnia].

Bliższy opis powyższych tomów, wydawanych zeszytami miesięcznymi ob. w tomie XXIV, 40. — Na okładce każdego zeszytu podano spis treści. — Również co kwartał dodawano na czele zeszytu spis treści za ubiegły kwartał. — Czasami dołączano „kopiersztychy“ odnoszące się do treści zeszytu.

Treść „Pamiętnika“ podałem już l. c. wraz z przyczynami jego zamknięcia. Tu charakteryzuję zawartość jego ogólniejzemi rysami:

Artykuły zamieszczone w „Pamiętn.“ mają swoją tendencję, nawet gdy chodzi o dobór artykułów tłumaczonych. Można je podzielić na następujące grupy:

1) Do pierwszej należą bardzo liczne artykuły ekonomiczne noszące naogół charakter bądź merkantylny bądź fizjokratyczny. Z pomiędzy nich wymieniam jako najbardziej charakterystyczne artykuły omawiające: Manufaktury wełniane w Polsce (1783), Potrzeba statystycznych danych o Polsce (1783, str. 342), Handle i manufaktury (1784), Niedostatek kapitału w Polsce (1784), Dzieje handlu polskiego (1784), Potrzeby gospodarstwa polskiego (1784), Handel na Czarnem morzu (1784), Dzieje banku londyńskiego (1784). — Bardzo wiele miejsca zajmują sprawy gdańskie i handlu polski z zagranicą. — Dużo artykułów zamieszcza o postępie w technice rolnej, o spławności polskich rzek (1785), o budowie kanałów w Polsce. — Zajmuje go reforma podatków w Polsce (1787 i 1789). — Ogłasza także summarjusze ekspensy i intraty państwowej za lata 1781—8.

Program fizjokratyczny, dostosowany do potrzeb polskich, rozwinięty został w serji listów w roczniku 1787—8 „do E. P.“ (zdaje się oryginalnych) p. t. Maksymy rządu w kraju rolniczym. — Toż w r. 1789 marzec str. 238.

2) Do drugiej grupy należą artykuły popularyzujące znajomość obcych stosunków państwowych i kulturalnych. Obszerniej uwzględnia dzieje ostatnich kilkunastu lat oraz stan polityczny w innych krajach (często w formie oryg. „listów“ z obcych stolic, zwłaszcza z Londynu). — Uwzględnia także szeroko kraje pozaeuropejskie np. Indie, Kanadę, Amerykę, Algier (1783), Chiny, Japonję (1786). — Podaje syst. przeglądy rozwoju politycznego i gospodarczego w różnych krajach (r. 1783 i n.) — Drukuje chętnie życiorysy obcych mężów stanu i uczonych Franklina, Waszyngtona, Chathama (1786), Foxa (1783). — Wszędzie odzywa się sympatycznie o monarchach oświeconych (nawet Fryd. W. i Józef II) i o parlamentaryzmie (np. angielskim). — Zwraca zresztą uwagę nie tylko na stan polityczny, ale głównie na stosunki gospodarcze i finansowe opisywanych krajów. Zwłaszcza interesują go ich merkantylistyczne tendencje, które chętnie opisuje. Ale i stronę obyczajową uwzględnia (np. obyczaje angielskie 1786). Słowem stara się Switkowski wybić z Polski możliwie szerokie okna na resztę świata (a nie tylko samej Europy).

Bardzo pilną uwagę zwraca „Pamiętnik“ na politykę zagraniczną, np. wojna ros. turecka zajmując w r. 1789 wiele miejsca. Sprzyja polityce zbliżenia do Prus (1791), zwalcza wciąż Rosję (zwłaszcza w r. 1792 po ogłoszeniu noty Buhakowa).

3) Do trzeciej grupy należą artykuły z tendencją zmierzającą bezpośrednio do zmian politycznych w Polsce. Sympatyzują one z reformami państwa oświeconego (np. chwaliły dla M. Teresy, Józefa, Fryd. W.), ale także wychwalały demokrację i wolność angielską i amerykańską. Od chwili wybuchu rewolucji francuskiej (1789) zajmuje Switkowski wobec niej sympatyczne stanowisko. Już w r. 1784 charakteryzuje tendencje ustroju amerykańskiego (wedle Adamsa). — W r. 1784 pisze obszerniej o parlamentaryzmie angielskim. — W roczniku 1789 podany tekst i komentarz do nowej konstytucji szwedzkiej; zaś we wrześniu 1789 tekst franc. Deklaracji praw człowieka oraz obszerny opis wypadków rewol. we Francji (w kilku artykułach). — Terrorowi rewol. oczywiście nie sprzyja, wciąż go nagania; bliżej określa swoje stanowisko w artykule: Co to jest rewolucja (listopad 1791). — Jakobinów krytykuje (Dziwne sceny rewolucji franc. 1792).

Od r. 1789 coraz częstsze artykuły o potrzebie reformy polit. w Polsce. Switkowski stoi widocznie w porozumieniu z księżną Kollątają, a potem z Dekiertem. W r. 1787 zamieszcza artykuł o potrzebie reformy wojska i skarbu. W r. 1789 artykuły: Myśli względem sejmu gotowego; Zyczenia z okazji Deputacji do ustanowienia nowej formy rządu; Zyczenia i rady patrijotyczne. — Artykuły te wyglądają jakby inspir. przez Kollątaję. Ostatni z tych artykułów był rozsyłany (w odbicie?) po miastach polskich kosztem magistratu warsz. — W r. 1790 zamieszczone uwagi o następstwie króla saskiego Fryd. Augusta. — W r. 1791 o potrzebie dziedziczości tronu (przekład „Avis aux Pol.“). — W lutym r. 1791 teoretyczny artykuł: Co to jest konstytucja, przemawiający za uchwaleniem trwałej i sztywnej ustawy zasadniczej. — Prawo o miastach i konst. 3 maja są w „Pam.“ przedrukowane; ta ostatnia opatrzona pełnym zapalem komentarzem (Uwagi względem konst. narod., Dależe myśli 1791). — W lipcu 1792 przedrukowuje uniwersał Konfeder. targ. oraz zamieszcza artykuł: Nadzw. odmiany w Polsce, donoszący o wkroczeniu armji ros. i cofaniu się polskiej.

4) Do czwartej grupy należą artykuły propagujące oświatę, higienę, reformy społeczno-stanowe. Tutaj należą liczne artykuły tej treści, jak np. kwestja żydowska (1782, 1789, 1790—1), uwłaszczenie chłopów w Badenji (1783), stan zdrowotny Polski i jego ulepszenie (1785), walka z pijanstwem (1788), szczepienie opsy (1788), popieranie filantropji (związek Oraczewskiego 1787), zniesienie poddaństwa chłopiego (akt Stan. Małachowskiego 1791), reforma stosunków chłodzi i służeńych (1791), walka z żebractwem (1791). Łączą się z niemi artykuły omawiające sprawy kulturalne i obyczajowe jak ograniczenie zbytku (pismo jakiejś kobiety 1784), walka z przesadami (czary 1784), krytyka Mesmeryzmu (1784), pilne zwracanie uwagi na nowe techniczne wynalazki (balony Mongoliera), na „kuzasta piękno“ (trzęsły i obrazy) i t. p. — Zwraca uwagę, że „Pamiętnik“ pomija zupełnie sprawy kościelne i religijne, wysunięto poprzednio w życiu duchowym społeczeństwa na pierwszy plan. Wyrwicz w swoim „Promemoria“ sarscał mu nawet propagowanie obojętności i tolerancji religijnej.

Belletrystyki „Pamiętnik“ nie sawiera. Przynosi natomiast krótkie sprawozdania z ukazujących się książek naszych i obcych, a czasem i przedruk z nich (np. całe natępy z podróży Coxe'a).

„Pamiętnik“ Switkowskiego jest w dużej części utworem jego pióra, choć obok

niego pisywali i inni (np. Śniadecki Jedra. 1785, Oraczewski 1787, gen. Poniatowski 1787, może Petrykowski? Adam Czartoryski? i Chreptowicz? a zapewne także zwolennicy stronnictwa patrijotycznego). W każdym razie Switkowski zapelniał go artykułami własnymi i tłumaczeniami i dlatego też na „Magazyynie“ podpisał się A.(utor) P.(amiętnika). Z obcych współpracowników mogą wskazać tylko K. H. Roemera (ob. tom XXVI, 329)

W zasadzie bowiem nazwisk autorów nie wymieniano. Przeważna część artykułów, odnoszących się do obcych stosunków, jest widocznie tłumaczona z niemieckiego, dużo z francuskiego a także i angielskiego. Przy kilku artykułach powołuje się jako na swe źródła na „Historisches Portefeuille“ oraz „Polit. Correspond.“ Schläzera. Kilka artykułów polit. przełożono z pism Herzfelda. — Tłumaczem z niemieckiego bywa jakiś P. B. (r. 1786).

Często podaje listy (często niektóre fikcyjne?) pisane do „Pamiętnika“. W każdym razie pismo wzbudzało zainteresowanie i odgrywało rolę dużą w odrodzeniu narodowem. Wywoływało też ataki. Silnym jego przeciwnikiem był K. Wyrwicz, który ogłosił trzy pisma w latach 1783—85 zwalczające „Pamiętnik“. (Ostatnie pismo liczy aż 408 stron). Obacz o tej polemice pod: Wyrwicz. — Switkowski odpowiadał mu w „Pamiętniku“ kilkakrotnie (1783 str. 213, 392 oraz 1785 marzec str. 269).

Innym jego przeciwnikiem jest ks. Łuskiński w „Gazecie warsz.“ Obacz tegoż polemikę pod „Republika“ (1783). — W r. 1783 ogłosił jakiś francuz przebywający w Polsce: Desaven au Pamiętnik (ob.), zarzucając mu nieżyczliwość dla Francji.

Jak bliżej wskazałem na podstawie Gazety warsz. 1792 nr 74 (w tomie XXIV str. 41) konfederacja targ. we wrześniu 1792 zakazała dalszego wydawania „Pamiętnika“. Łuskiński odniósł triumf. Chodziło o całą tendencję pisma, a nie o jakąś wzmiankę nieżyczliwą dla Szczęsnego Potockiego (jak przypuszczał Korzon).

Na czele pierwszych tomów podawał Switkowski listy prenumeratorów „Pamiętnika“ (nazwisko, godność, zamieszkanie). Można na podstawie tego złożyć obraz grupy, na jaką rozciągał się wpływ „Pamiętnika“. Na czele tych prenumeratorów jest wpisane nazwisko Stan. Augusta.

Znaczenia i tendencji zawartych w „Pamiętniku“ artykułów dotyczących zacytowane poniżej pod odsyłaczami prace Korzona, Grabskiego, Smoleńskiego, Say, kowskiego i Grabowskiego.

W tomie XXIV, 43 podane biblioteki, w których „Pamiętnik“ się znajduje.

— O wielkim a łatwym oszczędzaniu drzewa w piecach, kuchniach, go-

rzelnach, browarach itd. z figurami. Warszawa 1788. Kosztem autora. Znajduje się w ekspedycji Pamiętnika historyczno-politycznego i na poczęcie. w 8ce, str. od 725—897.

Jest to nadbitka z „Wyboru Wiadomości“ Nr VIII i IX. Ossol.

— Wybor Wiadomości Gospodarskich. Tom I. Przez X. Piotra Switkowskiego Znavduie się w Ekspedycji Pamiętnika Historyczno-Politycznego, a po Prowincyach w Księgarniach znaczniejszych. [Tu winjetka]. w Warszawie. 1786. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 288. — Tom II. [Winjeta odmienna niż w tomie I. bo puhar obok niego grono winnej]. w Warszawie. 1786. w Ekspedycji P. H. P. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 289—612, tabl. 1. — Część III. str. 613—897 (między str. 724 a 725 tablica i k. 2 nlb.) oraz na końcu 3 tabl.

Wychodziło zeszytami.

Zawiera artykuły treści rolniczej (oryg. lub tłumaczone np. z Kruzege, Borkego, Schurberta, Podewila i t. p.). — Na str. 131: Literatura ekonomiczna (Listy krytyczne). Część III od str. 725 poświęcona kwestji pieców i paliwa (propaguje węgiel ziemny). — Na str. 289 o pożytkach z działoń pastwisk wspólnych.

Akad. — Jagiell. — Ossol.

— Zabawy Obywatelskie. Nro I. Przez Piotra Switkowskiego. [Tu winjeta: ornament roślinny]. Roku 1792. (Warszawa) w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. VIII, 88. — Nro II... k. tyt. i str. 89—184. — Nro III... k. tyt. i str. 185—280. — Nro IV... k. tyt. i str. 281—376. Roku 1793. — Nro V... k. tyt. i str. 96. — Nro VI... k. tyt. i str. 97—199. — Nro VII... k. tyt. i str. 200—296. — Nro VIII k. tyt. i str. 297—392.

Zawiera z ważniejszych rzeczy:

- 1) Stan literatury angielskiej (z Forstera).
- 2) Recenzje z dzieł o Kozakach (Grondzki i Napela Nord. Miscellen).
- 3) Stan koloniiów angielskich — 4) Nauka i katechizm zdrowia.
- 5) Uwagi Archenholtza o wojnie przeciw Francji i list z Paryża 14 sierpnia 1792 (o Zgr. Nar., La Fayette etc).
- 6) Statystyka Moskwy.
- 7) O rewolucji 10 sierpnia (franc.) i zdanie Anglików o niej (Fox, Burke).
- 8) Wojenne współczesne wypadki — 9) Sprawy Belgii.
- 10) List Dumouriera i jego zdrada.
- 11) La Fayette

Śmierć autora przerwała dalazy tok wydawnictwa.

Joehel 2039. — Brown Bibl. pis. 393. — Smoleński Przewrót um. 1891 str. 240. Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— ob. Pamiętnik — Piramowicz Grz. — Wyrwicz.

Wójcicki Cment. powązk. III. 20. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 417. — Brown Bibl. pis. S. J. 393. — Benikow. Hist. lit. I, 123. — Magier Estetyka Warszawy (wydał Kraushar 1903). — Bartoszewicz Gazeta ks. Łusk. w „Znak. męszowie“ I. — Grabski Zarys idei 1903 (rozbiiera zawarto w „Pamiętniku“ artykuły społeczne). — Korzon Wewn. dzieje I (1897) str. 7 i VI, 385. — Smoleński Studja historyczne 1925 str. 178. — Tenże Przewrót umysł. 1891 str. 337 i n. (tu jego biogr.). — Tenże Kuźnica Koll. 1885. — Tenże Publ. anon. 1912. — Szajkowski Génie du Christ. 1908 str. 47. — Tenże Myśl J. J. Rousseau 1913 str. 106. — Tenże Osajan w Polsce 1912 str. 43. 47. — Grabowski Krytyka literacka 1918. — Czajewski Czasop. 1896 str. 50. — Wojciechowski Wiek oświec 1926.

Jego testament z r. 1793 ogłosił Smoleński w Przegl. hist. XIX. — Jego wiersze ogłosił tenże w Przegl. hist. XX. 192.

Finkel III. 1869. — Korbat II, 60.

Swoboda Janik Jadyka ob. Albruski Józ. (Żywot 1672).

Swobody polskie ob. Zebranie (krótkie 1587).

Swolczewski Mikoł. ob. Regulus Albert (Carmen 1618).

Swolynska Teodora ob. Tolokoński Gabrjel (Wieńce liljowe 1643).

SWOLYNSKI Adam. Carmina dua ad Joannem et Nicolaum Lopacinski, dum annum divi patroni sui diem obirent. Vilnae 1758—59. w 4ce, k. 8.

— ob. Propositiones selectae (1759).

SWOSZOWSKI Jan, pisarz ziemi lwowskiej († 1615). Postępek prawny skrocony przez Urodz. Jana Swoszewskiego Pisarza ziemskiego Lwowskiego Deputata na to obranego, do druku wydać rozkazaliśmy. Zygmunt III. z łaski bożey król Polski (1611). fol. str. 17.

Branic (?).

— Toż... obranego na seymie walmym warszawskim r. 1611 pod uwagę seymniących z rozkazu Zygmunta III Króla Pols. do druku podany (Bez osob. tyt.) fol. str. 19 (sygn. B4).

Jest to annex do Konstytucji z roku 1611 o czem obaca tom XX str. 42. — Przedruk w Vol. legum III.

Rękop. „Postępek prawny skrocony“ z roku 1611 jest w rękopisie Jg. 3530.

W nominacji na podkomorstwo z r. 1613 podniósł król jego zasługę położoną przez napisanie Skrócenia procesu.

Czacki O praw. pol. i lit. I, 41. — Niemcewicz Dzieje Zygm. III tom I, 482 i II 72. — Siarczyński Obras II, 244. — Kronika wiadom. kraj. Warsz. 1858 nr 14. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 418. — Święcki Hist. pam. II, 170. — Korytkowski Arcyb. gniewa. III, 604. — Łosiński Lwów staroż. 1909. — Udziała Janów 1896. — Żółkiewski Pisma 1861. — Kutrzeba Hist. źródła I, 227. — Prochaska w Gazecie lwowskiej 1919 (listopad) podaje jego biografję. — Tenże Hetman St. Żółk. 1909 str. 416. — Finkel III, 1869.

Sybeneycherowa Anna ob. Siebeneycherowa.

Syberia ob. Sibirie — Siberien — Sybir.

SYBILLA Dorota, księżna na Lignicy i Brzegu († 1625). Prosta rada dla niewiast ciężarnych (po polsku i po niemiecku).

Nieszano.

Gąsiorowski I, 354. — Maciejowski Piśm. II, 653.

Sybilla ob. Libanius G. (Erythraea 1535) — Ryza Kasper Jan (europejska 1704).

Sybillę wrożącą czyli rozrywki zabawne dla płci obojej. Warszawa, Mich. Gröll. 1784. w 8ce, str. 72.

Katalog księg.

Sybillińskie wiersze ob. Paszkowski Marcin (1609).

Sybillińskie przepowiednie ob. Bielski M. (Kronika 1650) — Brgida św. — Goski (1563) — Hincza (1631) — Lewicjusz (1565) — Libanius G. — Mechtylida (Mechtylda) św. — Malachiasz św. — Metody św. — Nostradamus — Obietnice (1576) — Paszkowski Marcin (Kolegda 1609, 1610. Nowe lato) — Poniatowska Krystyna (Hist. revel. 1659, Histoire 1629, Offenbarungen 1711) — Prophezyung (1558, 1577, 1662, 1698, 1759, 1795) — Rawy (z) Stan. (1564) — Ryza (1704) — Sieszkowski (Vaticinia 1613) — Solikowski Dymitr — Staats-Wahrsager — Stawicki Hey — Vati-

cinia — Wernayhora (Wieszczba) — Wieszczby.

Temat to zupełnie nieopracowany w naszej literaturze. — Encykl. kośc. XXVI, 301. — Ujejski Dzieje mezanizmu 1931.

Sybilski Jan ob. Sibilski generał — Wysocki Sam. (Praedicata 1739).

Sybir (Syberja) ob. Belcour (Relation 1776) — Beniowski Maur. (1790) — Chojecki Karol (Pamięć 1709) — Condorcet (Un Polonais exilé 1793) — Dydziński (Sprawa 1785) — Dzielowski Fr. (Gościniec 1774) — Geller (Przypadki 1775) — Ładowski (Podróże 1791) — Łubieński Władysław. (Świat 1740) — Miechowita (Tractatus de duabus Sarmatiis 1517; tu najstarszy opis Sybiru) — Münnich (Heute mir 1742) — Opitz (Merk. Nachricht 1740, 1751) — Ortyński (ob. Dzielowski) — Polak patriota (tom II) — Schleissing (1692) — Siarczyński Fr. (Geografia 1790) — Siberien — Siennicki L. (Dokument 1754) — Vonlar Larski J. H. — Żaluzki Józef (Przypadki 1773).

Ob. Wierciński w Tyg. ilustr. 1898, 1902, 1909. — Janik Dzieje Polaków na Sybirze 1928 (tu zestawiona polska literatura tego przedmiotu). — Finkel III str. 2006.

Syciński Jan ob. Turnowski Teofil (Zwierciadło nabożeństwa 1594, 1599).

Sycyllia ob. Relacja (1763) — Sicilia.

Syderowicz Fernand ob. Tentamen publicum.

Sydney Y Zenny. [Tu w linjach:] z Francuzkiego Przekładania K. L. O. C. E. B. E. [Tu winjeta: aniołek na obłoku bawi się pękami kwiatów]. w Warszawie w Drukarni Piotra Dufour J. K. Mei Typografa M.DCCCLXXVIII. (1778). w 8ce, k. tyt., str. 54.

Choć tłumaczone z francuskiego, treść jest pochodzenia angielskiego kładzie się za Jakuba II. Sydney amant Zenny zostaje skazany na śmierć przez pułkownika za udział w buncie Montmoutha. Pułkownik za cenę cnoty Zenny gotów ratować Sydneya. Kończy się śmiercią Sydneya i Zenny.

Powieść p. t. „Sydney i Wolsan“ tłumaczył w r. 1792 z Arnauda Ign. Bykowski. — Może to w jakim związku z tą powieścią? — Ob. tom XII, 220.

Litery niemal te same, co podane na tytule powtarzają się w innym porządku na przedkładzie powiatki Arnauda „Nancy“ (E.

K. C. L. E. O. R. G.) w r. 1778. — Zapewne więc ten sam tłumacz.

Jagiell. — Kijów.

Sydnaeus Phil. ob. Languetus H. (Epistolae 1633).

SYDOW. Dissertatio de trichomate (Rottun). Francoforti 1798.

SYDRY Benedykt X. Kazanie żałobne podczas nabożeństwa za duszę świętej pamięci W. Antoniego Junoszy Bojanowskiego miecznika poznańskiego, klasztoru XX. Reformatorów Konińskich Apostolskiego Syndyka przez X. Benedykta Sydrego Reformata w Kościele Konińskim XX. Reformatorów dn. 17. lipca r. 1794, miane. W Warszawie w drukarni po-jezuickiej. w 4ce, k. 2 nlb. i str. 25.

Autor przypisał Helenie z Kretkowskich Bojanowskiej, żonie zmarłego. — Na końcu przydany jest opis pogrzebu i nabożeństwa.

Sydus ob. Cynerki J. (Łobżyński?) (in umbra 1647) — Racki Jan. (inextinctum 1657) — Wiśniowiecki Mich. Fr. (musarum 1640) — Zbaraski Chr. (1730).

Syeprcius (Syerpc) Feliks ob. Sierpski Fel.

Syfert ob. Seifert.

Sygharmeny ob. Skrobiszewski J. (1610).

Sydmaryngi (z) Fidelis ob. Łoziński Teolog (1747).

Sykstus, Sykst ob. Sixtus, Sixt.

SYKŁOWSKI Antoni. Głos Jmci Pana Antoniego Sykłowskiego przy otwarciu Sądowności policyiney in Pleno Komissyi porządkowej cywilno wojskowej Powiatów, Krakowskiego, Proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego z podziękowaniem za wybór na Regencyą i urząd Prokuratora teyże Kommissyi Dnia 13 Kwietnia Roku 1792go miany. w 4ce, k. 3.

Same ogólniki, w których powiada, że z okrzykami przyjmowano uchwałę rewolucyjną ustawy rządowej trzeciego maja. Jagiell. — Ossol.

Syl(veg?) Stefan, rytownik ob. Officium hebdomadae (1642).

Sylburgius Fridericus ob. Dionysius (1728) — Martinus Joannes (1624).

SYLEN. Sylena Dydaski O Przywazach Rządu Krajowego Y Poprawie.

Czyli Nauki tegoż, z okoliczności Praw stanowiąc się mających. [W linjach:] Non nobis solis noti sumus, partem nostri Patria vindicat, partem Amici: Gr: na Klas: 1. [Tu winjetka: bukiet z gałązek drzew owocowych]. w Warszawie 1790. Roku, Miesiąca 7bra. w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 51.

„Dydaski“ oznacza tu tyle co „nauki“, stąd też błędnie mój ojciec zamieścił to w tomie XV pod Dydackim. Sylen jest to Satyr peripateticus: „Posiadł moja niegrabna, kryć się zawsze każe... Mam prawo od przedwioków mówić co należy... a Satyr bez urazy i mówi i pisze“. Jest to więc ostatnie potomstwo Satyra Kochanowskiego (inne zestawilem w tomie XXVII str. 158). Dedykacja wierszem do starościny wiennickiej i guzowskiej Potockiej, z Xięszą Lubomirskich (a więc żony Protą, a synowej Jana Potockiego).

Utwór składa się z 5 pieśni: 1) O władzy najw. narodowej. Powołuje się tutaj na kilku pisarzy francuskich (Voltaire, Lacombe) i na fakta historyczne, obficie cytowane w przypiskach. Autor wysławia wolność a zwalcza obcych i naszych tyranów; do naszych zalicza Walezego!

2) O stanie kmierim. Autor bardzo niechętnie odnosi się do „demokratów“ domagających się emancypacji chłopca: „Kmiotek niech przy swym plugu stoi“.

3) O stanie miejskim kupieckim. Wychwała Flor. Czackiego, maj. art. i maras. Stan. Lubomirskiego; wysławia też potrzebę handlu i ułatwień dla niego. Mieszczanin niech się dorabia handlem (a szlachciec do wojska).

4) O żydach i cyganach. Żydów charakteryzuje jako trutniów, narzeka na ich szalbierstwa — ale dają oni Polsce pewne zyski i nie trzeba ich prześladować.

5) O wewnętrznym rządzie w Jeneralności. Nawiązując do obrad 4-letniego sejmku wypowiada się co do sprawy obsadzania urzędów, sejmików, co do naprawy wychowania (wyśmiewa zakony). Ujmuje się za Praybyskim z okazji napaści Dmochowskiego (Zakus) Broni wyrazu „wzszchnica“. Całe piśmielko jest bezładne i złym wierszem napisane, ale jako objaw tendencji poczęści wolnomyślniej, a poczęści zacofanej — interesujące.

Na str. 49—51 dodane dwa wierszyki: Prawda i Czas.

Wyszło niewątpliwie spod pióra kogoś związanego z Protą Potockim i Stan. Lubomirskim.

Pilat Liter. polit. str. 205.

Caartor. — Jagiell. — Uniw. lwow.

Sylla Mathias ob. Andreas (Constitutiones 1598).

Syllabaire (Nouveau) frangois & allemand. a Varsovie 1787. w 8ce.

Katal. Grölla.

Syllabus Marianus ob. Węgrzynowicz Antoni (1717).

Syllogeobservat. ob. Wend G. (1698).

Syllogismon ob. Corona (Directorium albo raczej wprowadzenie 1644).

Syllogismus ob. Grzybowski Theophilus (1604).

Syllogismy ob. Korona Marek (Directorium 1639, 1644).

Sylogia ob. Ratulowski J. (1636).

Syloret ob. Potocki Wacław (1764).

Sylva ob. Chytracus D. (cronice 1590—1) — Dantiscus Joannes (De clade 1515, De calamit. 1530) — Helduaderus N. (Chronolog. 1624) — Ovidius (sententiar. 1536) — Samborski (Dodonaea 1640) — Sylvula.

Sylvae ob. Eobanus Hessus (1514—1535) — Modrzewski Fr. (quatuor 1590) — Pastorius (1656) — Statius Papinius (1527) — Trzycieski A. (1565—1574).

(**Sylveria Gonzalvus P.**) Sapientia divina promotrice divinae sapientiae Matre Virgine Augustissimâ Regno Ma-nomopotapae per P. Gonzalum Sylveriam Societatis Jesu olim illata, nunc pridae Calendas Augusti à Praenobili ac Magnifica Iuventute Literaria Collegii Resselien-sis Societatis Jesu in scenam data. Anno 1693. B. m. w 4ce, k. 2 nlb.

Program dialogu o Sylverii wzięty z Maffei Select. epist. s. 369. Jagiell.

Sylwester II papież ob. Bzowski Abr. (1629).

SYLWESTER (Silvestris) Joannes. Dictionarius latine, germanice, polonice et ungarice.. (Cracoviae, Hieron. Vietor 1531) ob. Pannonius.

— ob. Donatus (1527) — Heyden — Statius Papinius (Sylvae 1527).

Sylvestro (a S.) Franciscus ob. Lesniewski (Exemplum 1758).

(**Sylwestrowicz**), łowczy wileński. Przełożenie dowodów za processem od W. Sylwestrowicza na J. W. Moszyńskim w Trybunale nielegalnie otrzy-

manym szkodzić do funkcyi poselskiej niemożna. fol. k. 1. Csartor.

— Wywod sprawy W. Sylwestrowicza Łowczego Wileńskiego o należność summy z Berszady, wraz z odpowiedzią na drukowane pismo z strony JW. Moszyńskiego Sekr. W. X. Lit: sub tit: Przełożenie. (po r. 1785). fol., sygn. B.

W sporze o dług Piotra Potockiego Starosty Sniat, który był winien kupcowi Ant. Botta dług w ilości 900.000 złotych, a co miał płacić Antoni Potocki. Jagiell.

Sylwestrowicz Aleksander i Ignacy ob. Łopaciński J. (1799) — Piłsudzki Ign. (1798).

(**Sylwestrowicz Ign.**) Sprawa JWP. Ignacego Sylwestrowicza Sędziego Ziem: Xstwa Zmudz: z JWJP. Ignacym Podczaszym Nadwor: Litt: Kawal: Orderu S. Stanisława, Jozefem, Jerzym i Janem Piłsudskimi, tudzież WW. Janem i Barbarą z Piłsudskich Jwanowiczami Sędz: Ziem: Powiatu Szawelskiego (1798). fol., k. 5 nlb.

Dop.: Leopold Lipnicki. Uniw. wileń.

— Sprawa W. Jmci Pana Ignacego Sylwestrowicza Sędziego Ziemskiego Rosieńskiego. z Wn Jmę Panem Wincen-Protasowiczem Sędzią Ziemskim Stwo-łow: (po 1796). fol., k. 5 nlb.

Uniw. wileń.

SYLWESTROWICZ Józef Dowoyna X. Chwała z rodowitości enót i zasług nieograniczona... Michała Kazimierza... Czartoryskiego. na dniu uroczystym imienia... iaśnieiąca... wierszem polskim nieśmiertelney pamięci poświęcona roku 1774. w 4ce. Uniw. wileń.

(**Sylwiński Tomasz**). Epilogus Mortis In Exordio Vitae, Excellentissimi Olim & Doctissimi Domini, D. M. Thomae Sylwinski, Philosophiae Doctoris. & in Alma Universitate Cracoviensi Professoris. Praecoci fato in ipso aetatis vere à vivis sublato. Dùm Ei Ivsta Parentalia In Ecclesia Archipresbyterali B. M. Virginis in Circulo Cracoviēsi magno omnium Comprofessorum dolore persolverentur, In vim fraterni etiam post Fata affectus Dolenti Magis Obsequio, quàm Oratorio Cothurno ab Amico De-

monstratus. Anno, quo Verbum aeternum à Cruce peroravit 1698. Die 6ta Mensis Martij. Cracoviae, Typis Francisci Cezary S. R. M. ac Illustri: & Reverendiss: Dñi Episcopi Crac: Ducis Severiae; necnon Scholarū Novodvorscianarū Typographi (1698). fol., k. tyt. i k. 1 nlb.

Wierszem nakamiennym. Czart. — Orsol. — ob. Piskorski Sebast. (1696).

Sylvius ob. Silvius.

Sylvula ob. Schreckius Val. (Locutiones 1580).

Symach Mikołaj ob. Jascius Ambroży (1619).

SYMAN Michal. Thesaurus Animae, In Quo Quilibet Christianus iucundo, pariterq; amano colloquio imhuitur, instruiturque; Deum cognoscendi, timendi, nec non toto corde diligendi, Insuper per eiusmodi pia media aeternam salutem nanciscendi. Proverbiorum I Sapientiam, & doctrinam stulti descipiunt. Ex antiquo (Anno 1551) exemplari Gallico in lucem editus in Germanicum idioma, nunc verò à Germano in latinum transpositus. 1683. Cum licentia Superiorum. Varsaviae, excudebat Carolus Ferdinandus Schreiber. w 8ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 193 i k. 1 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wiersz. Dedykacja Francisco Wessel, palatinidae plocensi. Podpisany pod nią: Laecellanus Fr. Michal. W przedmowie tej powołuje się na Hugona kardynała. — Poczem Praef. auctoris (tj. autora francuskiego oryginału) i Ave Lector. Wreszcie sprobata, w której wyjawione nazwisko tłumacza. — Na końcu dzieła Errata.

Na treści składają się rozpamiętywania na temat cnót chrześcijańskich.

Jagiell. — Uniw. warsz.

SYMANOWICZ (Symonowicz) Tymoteusz. Proba Verificatae Onylny. Y Dowod swowoleństwą niałosyelińnego Czernców, y Iedynom. ślnych Bractwá Wileńskiego. Chrześciańskim Kátholickiem wważeniem. Przez Timotheusza Symanowicza, Zakonnika S Bázylego, D. E. W. napisána. W Zamosciv, Drkował Simon Nizolivs Roku Páńskiego 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz polski: Do Verifikatorów, podp.: Theod. Melet. W wierszu

tym wywa autor szysmaka do strzencenia ma-zkary i do pokoja w braterskiej miłości. Piszę to „pod straszny y hrubą (sic) s poganem teraz wojną“.

Poczem na str. 5 dedykacja: Jerzemu Czar-toryskiemu, memu Panu i patronowi, dat. ze Włodzim. 10 Aug. 1621, a podp. P. S. — Tu podnosi jego pobożność w nabożeństwie katolickim greckim, wierność królowi i hojność.

Od k. B: Do żaskawego Cytłotka (4 strony). Tu gani „pobratymowstwo wileńskie, których Naliwajkami zową“. Wylicza ich winy: podmaśnianie do buntów i roztrek, potwarsze, zamordowanie ojca Antoniego Hrekwicza. „Niech wielobny pasudo nastropolit Złotowerehy wleży rękę w sznadaśa i spróbnije serca. z drzenia Kaimowego“. Wymienia „Weryfikacją niewinności pod imieniem: czoińców wydana“. Ma więc na myśli dziełko Smotrzyckiego, wyszłe w dwóch edycjach w roku 1620, o którym obaca tom XXVIII, 232—3. Tam wskazana literat. wywołana „Próbą“ Symanowicza.

Rzecz podzielona na 4 rozdziały, w których najprzód opowiada, co się działo w r. 1620 i 1621 (tu atakuje Teofana patryjarchę). Dalej polemizuje z Weryfikatorami (t. j. ze Smotrzyckim) co do początku prawosławia (cytuje kroniki ruskie). Wreszcie mówi o prawach i przywilejach narodowi ruskiemu nadanych (Sejm 1607, przyw. 1443). W „Epilogu“ jeszcze raz wylicza morderstwa popełnione przez nie uniatów t. j. oderwańców.

Joher 9471 (odszyła do not, ale tych nie dał, bo censura zabroniła). — Baręca Żywoty II. — Lelwel Bibl. ks. II, 210. — Maciejowski Piém. III, 664. — Siarczyński Obraz II, 245 (podaje za Jabłon. Mus. błędny tytuł) — Brückner w Kwart. hist. 1916 str. 616.

Przedruk w Arcbiw Jugo zap. Rossji VIII. Czartor. — Zamoj.

Symbola divina et humana pontificum imperatorum regum; acc. Jacobi Typotii facilis isagoge (2 tomy). Arnhem. 1676—79. w 16ce.

Ojmuje także horby królów polskich.

[**Symbola Inmaculatam Virginem declarantia**]. w 4ce, k. 600 (?) lb. i sztychowanych po jednej tylko stronie.

Żaden ze znanych mi egzemplarzy nie posiada karty tytułowej. Wszystkie trzy rozpoczynają się od k. 1, poczem idzie liczbowanie do 300; od str. 300 brakuje kart, które powinnyby nosić cyfry 301, 306, 308—19, 323, 326—7, 329—337, 340—343, 345—7, 350—3, 357, 359—373, 374—6, 378—9, 381—3, 387—8, 391—2, 394, 396, 398, 400, 402—85, 436—54,

Symbolos mysticos ob. Gverrero (1683).

Symbolvm Apostolico-theologicvm in sexdecim distributum articulos, in quibus selectiores universae Theologiae polemicae et speculativae quaestiones continentur, Quod sub faventissimis auspicijs Nobilis, & Magnifici Domini D. Christophori Augustynowicz Nationis Armenae Directoris publicè defendendum exponunt Alumni Armeni. Collegij Pontificij Leopoliensis sub directione Clericorum Regularium S. Sedis Apostolicae Missionariorum in Regno Poloniae. Anno Domini 1722. Mensis... Die... Leopoli Typis Confraternitatis SSS. Trinitatis. 1722. fol., str. 98 nlb.

Dedykacja: „Nobilis, & Magnifico Domino Maecenas Faventissime“.

A. Wolański — Uniw. wileń.

— ob. Buski Fr. (wiary 1682) — Czolhański J. (virtutis 1631) — Fultynowicz M. (amoris 1644) — Kazimierz Mik. (L. Gębicki 1622, Amoris 1620) — Knogler Kwir. (lutheranum 1604) — Mirowski P. (epithalamicum 1630) — Plus (Caroli V 1722) — Schober (J. Moravii) — Sidus Haec. (amoris adolesc. 1632) — Żelechowski (amoris acad. 1644).

Symon z Browic ob. Browic (Mądre panie 1643).

Symon Jan Krystjan ob. Simon J. Chr. (Informacja o paleniu wódek 1774, 1796; Inform. prakt. względem gospodarstwa 1775).

Symon z Lipnicy ob. Lipnicy (z) (1563).

(Symonolewiczowie Jan i Krystyna). Sprawa WW. JPP. Jana i Krystyny z Eysymontow bywszey Kolesińskiej, a teraz Symonolewiczow Komor: Braś: z WW. JPP. Ludwikiem Sobolewskim bywszym ex Sędzią Ziemskim qua Motorem sprawy, i zle exekwującym Urząd, a Stanisławem Gzowskim Sędzią, Józefem Szyzka ex Sędzią, Urzędnikami Lidz: i Jgnacym Sobolewskim Regentem Sądu Głównego Litewskiego Kuratorami onego, oraz z WW. JPP. Adamem Narbutem Pisarzem Ziemskim Lidzkim, Franciszkiem i Antonią wprzód Narbu-

456—64, 465—469, 471—83, 485—494, 497—504, 506, 508—9, 511—519, 541, 543—60, 564, 566, 568—576, 578, 580—599.

Dzieło jest albumem sztychów, przedstawiających węża w formie obręczy (koła) na tle jakiejś alegorycznej sceny. U góry sztychu wierszyk polski, u dołu łaciński. Przeważnie przedstawiony tryumf Marji nad wężem. Postacie występujące w sztychach noszą cudzoziemskie ubiory (często np. widać indjan i murzynów, jako wyobrażenia pogan t. j. czcicieli węża-żartana). Tytuły obrazków brzmią np.: Wąż zwyciężony, Wąż zawstydzony, Wąż pokonany, Wąż dsiewosłab, Wąż lekki, Wąż przepaścisty... i t. p. Ani nazwisko sztycharza ani nazwisko autora wierszyków nie są wymienione.

Sztychy były rytowane w Polsce, bo tekst polski oddany bez błędów, ale zapewne wedle jakiegoś zagranicznego wzoru; a tak samo tekst łac. wierszy musi być angr. pochodzenia (np. na k. 237 powołany jakiś hiszpański poeta: Surgite jam pueri, vendit jentacula pistor, Hispanus vates dixerat ista juco). Na k. 72 przedstawieni aktorzy z maskami scenicznymi.

Charakter rycin wskazuje na drugą połowę XVII wieku. Łączy się ono przeto z dewocyjną literaturą płynącą do nas z zagranicy (z Hiszpanji?) w tym czasie. Na Hiszpanję wskazywałyby też postacie indjan tak częste na sztychach. Autora wierszy możnaby szukać wśród Jezuitów. Egz. Akad. był niegdys inscriptus Collegio praemial.

Ma więc dzieło swoje znaczenie dla historii kultury, choć nie dla poezji, bo wiersze są nędzne. Dlatego go nie wykończono i nie zaopatrzone w tytuł, tego wyjaśnił nie umiem.

Akad. — Dzików — Uniw. warsz.

— ob. Bujalski A. B. (fidei 1761) — Castelli D. (boni affectus 1665) — Cnogler (Knogler) Q. (tria catholic. calv. 1595, 1601—1607) — Czosnowsky M. (Cosnowski) (virorum 1687) — Czyrzliecki St. (conjugis 1628) — Herbinius (fidei christ. 1675) — Leopoliensis Dan. (boni affectus 1665) — Przypkowski Sam. (Apostolorum) — Retelius M. (Christ. fidei 1566) — Sędziwoj Mich. (Flensburgo Molleriana 1674) — Suslvgá Laur. (amoris 1605) — Wojna Abr. (ad gratulatoria 1613).

Symbolica vitae ob. Treter T. (1612).

Symbolis (De) tribus ob. Vossius G. (1642).

ową, a dopiero Muczyńskiemi Mieczn.: Grodzien: dzierżącemi majątek po zesłym Jgnacym Narbucie bywszym Prezydencie Sądu Ziem: Lidz: a WW. Symonolewiczom po odpowiedzi uległy. (1798). fol., k. 2 nlb.

Dop.: Stan. Sikorski. Uniw. wileń.

— Sprawa WW. JPP. Jana i Krystyny z Eysymontow pierwey Janowey Kolesinskiej teraz Symonolewiczowey rotm. Brasław. z WW. JPP. Dominikiem Kolesinskim, Piotrem i Katarzyną z Kolesinskich Eysymatami, pisarstwem magistratu Lidz. Jozefem i Konstancją Mickiewiczami, Hippolitem Lurgontem oraz z JWW. JPP. Tadeuszem Podkomorzym. Jozefem Chorażym ptu Lidzkiego Narbutami, oraz dalszemi (1790). fol., k. 2 nlb.

Zieliń.

— ob. Sagajło Jan.

Symonowicz Jerzy ob. Tomaszkiwicz Paul. Józ. (1706).

Symonowicz Timoteusz ob. Symonowicz.

Symonowieński Georgius ob. Samboritanus Gregorius (Ecloga I 1566).

Sympatia ob. Lubomirski Stanisław (1694) — Ochocki Gabrjel (1629) — Woniejski Matthias (Quaestio 1629).

Symphonia ob. Ciechanowicz Albertus (nuptialis 1636) — Kościelski T. (nuptialis 1641).

Symphonie Anielskie ob. Dachnowski J. K. (1631) — Simphonie — Zabczye Jan (Symphonie 1642).

Symplician Paweł ob. Simplician. Sympozjusz ob. Żaluskiego Zbiór (T. V. str. 198).

Syn wdzięczny Myrtyl. Sielanka. Impium habetur, non semper patri ac matri, ea dicere ac facere, quibus laetentur. Plutarchus. w 8ce, k. 4.

Wiersz z końca XVIII w. — Ob. Sangusko Anna (1782). Jagiell.

— koronny ob. Birkowski Fab. (1612).

— korony ob. Trembecki M. (1641).

Synagoga ob. Kobielski Fr. A. (Brodzka 1746) — Pinamonti Jan Piotr (1792) — Prośba 1791) — Sławosz Gabrjel Wojciech (Vox catelli 1679) — Sulkowski Aug. (Wir 1793).

Synagoga żydowska ob. Kobielski F. (Światło na oświecenie narodu 1746).

Synagogis (De) Novi Testamenti. Carmen apologeticum. 1646. w 4ce.

Jest to paszkwil na ministrów protestanckich, wedle Juszyńs, Dykc. II.

Synał ob. Breidenbach B. (Peregrynacya 1610).

SYNAKIEWICZ Feliks, Reformator. Carmen Carolo de Hohenzollern Episcopo Culmensi A° 1786 oblatum. w 4ce.

— Ecloga Super Reditum ex Ukraina ad Sedem Regum Subjectissimosque Suos Serenissimi Stanislai Augusti Regis Poloniarum, Ducis Magni D. Lithuaniae &c. Domini Clementissimi Mense Julio, Annō 1787. Per Patrem Felicem Synakiewicz Reformatum Sae Maiestatis Regis Poloniarum Actualem Theologum, Provinciae Prussiae Ex-Definitorem, Gvardianum Gedano-Stolcemburgensem Decantata. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. wiersz do Stan. Ang., poczem sielanka zatytułowana: Tityrus et Jola. Pod tekstem sielanki, poświęconej sjażdżowi kaniowskiemu, objaśnienia historyczne. Jedno z nich poświęcone J. Becklerowi lekarzowi króla.

Akad. — Uniw. warsz.

— Hołd attencyj w dzień 29 Września Imienin J. O. Xiąż. Imci Michała Jerzego (Poniatowskiego) Arcyb. Gniezn. Korony Pols. y W. X. Litew. Prym. y pierwszego Xiążęcia od Prow. Prusk. X. X. Reformatorów przez X. Feliksa Synakiewicza J. K. Mei Teologa r. 1787 złożony. w 4ce, k. 4.

Sklada wierszem życzenia.

Uniw. warsz.

— Kazania Na Niedziele Ciałego Roku w Katedrze Włocławskiej Przez X. Feliksa Synakiewicza, Prowincyi Pruskiej Reformatora w Roku 1779 Miane. [W linjach:] Praedica Verbum, insta oportune — obsecra — in patientia & doctrina. 2. Tim. 4. v. 4. Tom I. [Turycina: na obłoku chmur niewiasta z zakrytymi oczyma; o nią wsparty krzyż z prawej, z lewej kotwica. Na planie dalszym, na tle promieni, dekalog i otwarta księga z napisem Evangelium]. w Warszawie 1785. w Dru-

karni J. K. Mei y Rzeczypospolitey uprzywilejowanej Gröllowskiej. w 8ce, k. tyt. 2, str. XVI i 310, k. 7 nlb. — Tom II.. k. tyt. 2, str. 366 i k. 9 nlb. — Tom III.. k. tyt. 2 i str. 296, k. 8 nlb.

W t. I na odwr. tytułu wierszyk łac. na herb Leszczyce; potem dedykacja do Wojc. Skarszewskiego, prob. kujaw. Tu wspomina jego pisma (Prawdziwy Stan 1776, Uwagi polityczne 1778, Mowa 1785) i cytuje o nim urywek z jakiejś sielanki p. t. Bolechowice (pewno pióra Woronicza). Poczem przedmowa: Do Czytelnika i Censura theologorum ordinis, oraz Facultas ord. W egs. bibl. uniw. wil. jest ta karta podwójnie dana (raz z sygn. 8, drugi raz A₂).

Tom I obejmuje Kazania od Boż. Nar. do niedz. V postu. — Tom II od Wielkanocy do niedz. XII po Świątkach. — Tom III od niedz. XIII po Św. do niedz. IV Adwentu, oraz Kazanie na poświęcenie kościoła (knt. włocław.).

Na końcu każdego tomu jest podany rejestr zawartych kazań, przy każdym podane „Propozycje“ czyli tezy autora oraz rozkład treści danego kazania.

W kazaniach zwalcza bezbożność i deizm (Rusaa, Woltera, Bayla, Hobbesa), zniechęca poszanowanie kapłanów, posty, spowiedź, modlitwy, jałmożny i t. p. Powołuje się na kazania Bosschiera. Pytań politycznych i społecznych nie dotyka.

Jocher 4559.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Kazania na święta uroczyste w katedrze włocławskiej. Przez... r. 1779 miane. Warszawa, w drukarni Nadworney... 1785. w 8ce. Uniw. wileń.

— Kazania na święta uroczyste w katedrze włocławskiej Przez X. Felixa Synakiewicza Kaznodzieie Reformatora Prowincyi Pruskiej Roku 1779 miane. Edycya Druga. w Warszawie w Drukarni Nadworney J. K. Mei Prześw. Kommissyi Eduk. Narod. R. 1793. w 8ce, str. 349. Krasin.

— Kazanie w dzień S. Stanisława Biskupa i Męczennika w Kościele Kolegiackim Pultuskim podczas uroczystego nabożeństwa za szczęśliwe Prowadzenie N. Stan. Augusta przez JX. Felixa Synakiewicza Reformatora J. K. Mei Teologa, Konwentu Pultuskiego Prezydenta miane. w Warszawie 1786. w 8ce. Jocher 5108. Akad.

— Kazanie na pochowanie kości w kościele pirańskim dyecezyi kuiaw-

skiej 18 paźdz. 1787 miane przez X. Felixa Synakiewicza reformatora prowincyi pruskiej kustosza, Teol. lekt. katedry kuiawskiej kaznodzieie. (Warszawa) w drukarni nadw. I. K. M. i kom. eduk. narod. w 4ce, str. 38 i k. 2. Kijów — Krasin.

— Kazanie na pogrzebie Iaśnie Wielm. Imci Pana Ignacego z Kościoła Kościelskiego Kasztelana Bydgoskiego, kawalera polskich Orderów miane przez Xiędza Felixa Synakiewicza, prowincyi pruskiej XX. Reformatorów Kustosza, I. K. Mei Teologa S. T. L. i Kaznodzieie Katedry Kuiawskiej w kościele Podgórkim przy Toruniu mówione roku 1792 dnia 20 miesiąca lutego. W Warszawie w drukarni uprzywilejowanej P. Zawadzkiego. w 4ce, str. 34 (rzeczywiście 35).

W kazaniu jest genealogja Kościelskich. Są tu wspomniane: Rybińska, Mirocka, Niemojewska, Wolka, Csińska, Słabicka.

Jagiell.

— Mowy dwie do Nayaśniejszego Stanisława Augusta Krola Polskiego Pana najmiłociwszego roku 1784 dnia 27. Sierpnia i dnia 1. Grudnia miane. (Warszawa 1784). w 8ce, k. 4.

Branic. — Jagiell.

— Nowenna czyli nabożeństwo dziewięciotorkowe na honor ś. Antoniego z Padwy. Warszawa 1786. w 4ce. Jocher 6967.

— Obraz Pana Ziemskiego y Niebieskiego Wysokim Honorem przed Ludźmi, Cnotą pobożnością przed Bogiem Szacowny w Wielmożnym Imci Panu Michale Pruss Słubickim Chorażym. Bydgoskim Podgórkim konwentu WW. OO. Reformatorow Apostolskim Syndyku Widziany Kazaniem Pogrzebowym przy uroczystym do Grobu: Pańskiego Ciała złożeniu w kościele Tegoż Zakonu y konwentu Prowincyi Pruskiej Przez X. Felixa Synakiewicza zakonu S. O. Franciszka Reformatorow w wspomnionym Konwencie pod ten czas S. T. Lektora. Pokazany Prześw. Domom, krwi, powinowactwa, przyjaźni związkami przy mierzonym na zaszczyt, wiekom potomnym na przykład Wystawiony Roku

Jak Słowo Boskie Obraz Człowieka przyjeło 1770 Dnia 20 Sierpina (sic) w Gdańsku, w Drukarni Jana Emanuela Fryderyka Millera. fol., k. tyt. i k. 8 nlb., str. 32.

Na odwołanie tyt. herb Prus i Topór. Dedykacja Rozalii z Umińskich Słubickiej chorążynie Bydgoskiej. Poczem po kazaniu mowy pogrzebowe (Słubickiego Wojciecha i Ignacego chorążyców Bydgoskich). — W kazaniu dużo wiadomości o Słubickich. Wreszcie nagrobek wierszowany.

Akad. — Ossol. — Un. warsz. — Zieliń.

— Oda na dzień Imienin W. P. Szczepana Trembeckiego d. 26 Grudnia 1780 r. w 4ce.

— Oda do Jaśnie W. P. Kickiego Łucy złożona w dzień Imienin 13/12. 1784. w 4ce.

— Oktawa Świętego Franciszka Czyli Odpis Na Świętokradzką Satyrę Przeciw Temu Świętemu Rzuconą w Roku 1784. Dnia 4. Września pod Tytułem w Dzień S. Franciszka Dla lepszego poznania bezwierności Ducha w nieprawość mocnego. Pod tymże samym spadkiem Wiersza wraz z Świętem: z przydaniem not i uwag, Świętą Religiją umacniającą Polączoną. Przez F. S. który jest nayobowiązańszy swojemu Świętemu Patronowi. [W linjach:] Depromit jaculum quo Divos fixerat omnes D. Ennodius. Invenient haec Arma manus Lucanus I. 5. Dare vulnera possumus hosti Ovid 3 Met. w Warszawie. MDCCLXXXV. (1785). w 8ce, k. tyt., str. 106 i k. 1 nlb.

Na egzempl. Jag. poprawiono atramentem datę z 4 września na 4 października.

Na odwr. tyt. „Przeostroga dla czytelników“ prozą, na nast. karcie „Do czytelnika“ wierszyk.

Rozpoczyna wiersz „W Dzień S. Franciszka“, będący ową świętokradzką satyrą, na którą Synakiewicz całem dziełem odpowiada. Wiersz ów zajmuje str. 4, 6 i 8 — a synoptycznie z nim drukowane jest „Odpowiedź na satyrę“ p. t. Oktawa S. Franc.

Satyra „W Dzień S. Franc.“ zaczyna się: Czemu na mi-yace tak licznych świątyni, Do których ludzi zabobonność woła... Zarzuca zakonowi próżniactwo, wielbi deistów i filozofów, sławi rozum i miłość ludzi-braci. Słowem jest to typowy wiersz dla Oświecenia (wedle Bernackiego pióra Trembeckiego).

Odpowiedź Synakiewicza zarzuca satyrze li-

bertystwo i bluźnierstwo, a jeszcze dobitniej wyraża to drugi wierszyk na str. 10 „Do Satyropisa“.

Poczem idą „noty na teksty“. Są to uwagi Synakiewicza, wymierzone przeciw Wolterowi, Rousseui i wszystkim deistom. Polemizuje z Emilem Jana Jakóba. Powołuje się na książkę „Filozofka czyli rozmowa damy z filozofami“. Woltera nazywa heratem rokoszanów i podaje fakta ośmieszające go (str. 76—9). — Na końcu wiersze: Obara dzieła św. Franc. w których wspomniani Katarzyna i Florjan C. S. K. jako nakładcy druku. (S. K. to może Szymon Kicki?).

O podanym tu wierszu Trembeckiego ob. Bernacki w Księdze dla Balcera str. 39 i n. Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Powinszowanie Imienin, i Krzesła w Senacie, Jaśnie Wielmożnemu Adamowi Naruszewiczowi Biskupowi Smolenskiemu, Kawalerowi Orderow, Orła Białego i S. Stanisława Przez X. Felixa Synakiewicza Reformata, J. K. Mei Teologa, Roku 1788 Dnia 24. Grudnia Złożone. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Twierdzi, że Długosz z Kromerem dalejopłył dawne, Nie są tak sławne. — Życz mi: Niech cię przybliży Pan (Król) do swego boku Gdyby! — w tym roku.

Akad.

— Nayiaśniejszego Stanisława Augusta Króla Pols. W. X. Litew. Rusk. Prusk. Mazowiec. etc. pana miłościwego. Rozmowa Muzy i Janusa w dzień Nowego Roku przez X. Feliksa Synakiewicza prowincyi pruskiej Reformata J. K. Mei Teologa do LCCCLXXXVIII (1787). w 4ce, k. 4.

Króć rozmowę ową winażując królowi. — Wiersz. Uniw. warsz.

— Nayiaśniejszemu Stanisławowi Augustowi Królowi Polskiemu Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu, Ruskiemu, Pruskiemu &c. Panu Miłościwemu Prowincyja Pruska X. X. Reformatów Hold składa i życzenia. W Dzień Nowego Roku 1792. w 4ce, k. 6 nlb.

Uniw. warsz. — Zieliń.

— Uwagi zbawienne kaznodziejom, nauczycielom ducha i każdemu do doskonałości Chrześcijańskiej dążącemu pożyteczne w włoskim języku do druku podane, a teraz na polski przez X. Felixa Synakiewicza Reformata Prowincyi Polskiej aktualnego Teologa J. Kr. Mei

przełożone. w Warszawie w druk. nadwornej J. Kr. M. i prześw. Komm. edukacyi narod. 1786 w 12ce, str. 187.

Wstęp obejmuje sposób odprawiania Medytacji, dalej uwagi o Męce Pańskiej, uwagi wieczorne na dni całego tygodnia, uwagi na dni całego miesiąca.

Jocher 6146.

— Wdzięczność W. P. Ign. Trembeckiemu w dzień godn. Imiecin. Dnia 26 i 31/6. r. 1787. w 4ce.

— Wiersz do W. P. Szymona Kickiego w dzień jego imienin r. 1786. w 4ce.

Syncharma ob. Alembek A. J. (gratulatorium 1641) — Bidzinski Krz. (Corvinowi 1608) — Buczkovius M. (in A. Kozubski 1615) — Canevesi T. (T. Ogiński 1635) — Dropeczyński Bł. (labore 1664) — Gembicki L. (J. Gniński 1620) — Golembki Jak. (Syna Bożego 1625, Boże narodz. 1626) — K. St. (Syna Bożego 1626) — Kathay Fr. (in vellus 1597) — Konopnica S. (A. Samborski 1637) — Litzner N. (M. Burszowie 1624) — Łukaszowie T. (P. Opaliński 1620) — Miczyński Seb. (na Boże narodz. 1626, 1633) — Słachetka St. (gratulatoria 1658) — Tarłowski W. (F. Kos 1618) — Żarski Piotr (in adventum 1628).

Syncharmata ob. Cruger (1606) — Lichtfuss Ern. (1663) — Schelguig Sam. (nuptialia 1670) — Wildenfeuer Joh. (1663).

Syncharmaticus applausus ob. Buczkowski Mathias (1621).

Syncrisis ob. Mikołajewski Daniel (1609) — Sententiae (1610).

SYNESIUS Cyrenaeus. Synesii Cyrenaei Oratio Ad Arcadium Theodosii F. De Regno, Id Est, De officio Imperatoris seu Regis: Continens praecepta salutaria rebus communibus & priuatis. Conversa In Latinum Sermone. Addita Historiola De Avtore. A Ioachimo Camerario Pabeperg. Lipsiae. In Officina Valentini Papae. Anno M.D.LV. (1555). w 12ce, k. tyt. i k. 46 nlb. (sygn. A—F₇).

Dedyk.: Magn. Johanni Bonar (synowi Seweryna) libero baroni, magno procur. generalis, datow. Lipsiae CL. Septemb. Wspo-

mina tu Georgii Joachimi nostri epistolam praedicatricem... munificae erga se voluntatis tuae. — Poczem idzie „Narratio de autore“ (rozprawka o Synesiusie na 12 stronach). — Dalej tekst traktatu o obowiązkach monarchy. Wreszcie noty Camerariusza i dwie cytaty treści biogr. po grecku (ze Suidasa i z Enagria).

Jagiell. — Lipska uniw.

— Synesii Episcopi Cyrenae. Ad Arcadium Imperatorem Liber, De Regno Bene Administrando, Stanisław Iluio Polono Interprete, Ad Amplissimum Regni Poloniae Procancelarium Petrum Miscouium. [Tu rycina: centaur w skoku z łukiem w ręce lewej, na prawej okrzęcony wąż; w górze wstęga z napisem Viribus Ivngenda Sapientia]. Venetijs, Apud Io. Baptistam Somasum. M.D.LXIII. (1563). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., k. 20 lb.

Rozpoczyna dedyk. Petro Miscovio procancelario. Powołuje się na swoje studia w Krakowie. Wspomina o śmierci J. Przemyskiego arcyb. gn. swego mecenasa. Prosi o opiekę Dat. Idibus Febr. 1563. Na 1 k. te same wyjątki ze Suidasa i Enagria o życiu Synesiusa, co w edycji Camerariusza. Przekład od Camerariusza różny. Na końcu ten sam Centaur co na tytule. Wierszowski I. 243. — Jocher 180 a. — Wiszniewski VI (z mylną datą 1543). — Barycz w Silva Rerum 1928 str. 68. — Piekarski Katal. kórń. 1929 nr 1458.

Akad. — Boloń. un. — Daied. — Jagiell. — Kórń. — Kras. — Ossol. — Un. warsz. — Toż... Venetijs 1633. w 8ce.

Tak podaje Jocher 180 b, ale to zapewne myłka?

(Synhajewski Ambroży). Sprawa... z JWJX. Jerzym patryarchą Jerozolimskim i z Laskarysami. (Bez r.). fol. Bibl. nar. warsz. (rappersaw.).

SYNHAIJEWSKI Wojciech, kanonik pułtuski. Kazanie w kościele farnym Przasnyskim, circa exportationem obrazu y relikwii S. Stanisława Kostki do kościoła Rostkowskiego, miane przez Wielm. Jmci X. Wojciecha Synhajewskiego kanonika pułtuskiego. Anno 1744. w 4ce, od str. 1—12.

Ob. Kostka Stan. (Gość domowy 1744).

Synkowicz Ioannes ob. Rubricella (1723).

Synod Klechow Podgorskich. Dla niewstawności porządku między nimi, w Krakowie złożony y wczyniony. Roku 1607 10. Januarii. Psalmus. Si aliquis

tibi quid operatus fuerit, redde ei mercedē, quia pauper est, & ex eo sustentat animam suā. Ne forte clamet ad Dñum, & reputetur tibi in peccatum. [Tu gotykiem:] Jeśli chowasz robotniká Niechże z ciebie ma płatniká Niezwłocznego bo on sobie Zdrowie trapi robiąc tobie By nie żądał pomsty ná cie Przed Bogiem obacz się bracie. (1608?). w 4ce, k. 20 nlb. (sygn. E₃).

Na karcie A₂ wiersz: Do Czytelnika. Autor mówi, że kościelnym sługom nie obmyślono w Polsce chleba. Wie, że o ten synod będą się liczni gniewać, ale pobornemu nie będzie on wadził. Bądź więc czytelniku łaskawy.

Na nast. karcie: Synod Klechów podgórskich (wierszem). Kantor, klecha Matyj i sługa Walenty rozmawiają z plebanem o niedoli klechów i dziadów. Uchwalają rozestąpić „formam processus” (po łacinie) zwołującą klechów na synod. Istotnie schodzi się kilkunastu klechów i przemawia na temat swych ucisków (m. i. Albertus, co na wojnie był i Sowizdrzał) Poczem uchwalają „Constitutio walnego synodu klechów podg.” (to ulóżone prozą) z 25 artykułów. Na ich końcu: Conclusio (o krzywdach klechów). Na k. E₂; Stary Klecha i młody Pleban... (rozmowa ich ze sobą); Gadka o błazniach...

Rzecz powstała w Krakowie (lub na podgórze karpackim) w r. 1607—08 i była drukowana w Krakowie. Drukarz zająony. We wrześniu 1607 odbywał się w Krakowie synod diecezjalny Tylickiego; jest to więc zapewne nawiązaniem do tego synodu a poczęści krytyką uchwał synodu dalnych, które dużo mówiły o zaopatrzeniu kleru a nie poruszały sprawy sług parafjalnych. Cały ton jest satyryczny w stosunku do proboszczów. — Synod ministrów heretyckich (opisany poniżej) wykazuje z „Synodem klechów” duże podobieństwo co do druku.

We „Fraszach Sowizdrzała Nowego” (1614, a tak samo w ich przeróbce z r. 1616) jest na k. B₁ verso: „Responsa na Synod Klechów podgórskich”. Zaczyna się: Z zyskiem że co Domini po waszym synodzie? (Zysk polega na tem, że „każdy swemu dał kijem, ba dostałem i ja”).

Badecki Liter. mieszcz. 1925 nr 148. — Kraszewski w Przyjacielu Ludu 1841 VII str. 366, 371, 382, oraz w Powiastkach i obrzankach 1843. — Wiszniewski VII, 164.

Badecki uważa za pierwodruk egzemplarz J. Michalskiego, zresztą mało się różniący od nast. przedruków. Na ost. jego karcie wpisana współcześnie: Ave Maris Stella. J. Mich. w Warszawie.

— Toż:.. w 4ce, k. nlb. 20.

Sygn. B pod S, B₂ pod ani, C pod y, D pod ro. Akad (?) — Bran. (fragm.).

— Toż:.. Roku 1607. 10. Januarij... w 4ce, k. nlb. 20 (sygn. E₂).

Mam przed sobą notatę J. I. Kraszewskiego (zapewne z bibl. Herod, bo stamtąd pochodzą wszystkie jego notaty). Egzemplarz miał kurt nlb. 20 (sygn. E₃), a więc różnił się tem od następnego odbicia; ale tak samo jak ono miał na tytule „Januarij” a nie „Januarii”. Również w tekście wierszyka na tytule są dwie maleńkie różnice, mianowicie „płatniká” oraz „bracie” (a nie: płatniká i bracie). Bibl. Herod. (?)

— Toż:.. Roku 1607. 10. Januarij w 4ce, k. nlb. 18 (sygn. E₂?).

Sygn. B pod z, C pod dz, E pod h...

Opisuje bliżej Badecki l. c. str. 388. — Sądzi on, że to przedruk najpóźniejszy (około 1646 u Piątkowskiego? równoc. z Potkaniem Janasz). B. bl. miej. gdań.

Synod Ministrów Haeretyckich Ná którym rządzą o zgodzie z Kátholikámi y o Pátronie. Nolite timere pusillus grex. Nieboyćie sie trzodko choć was málo, Azaby was co rychley nie stało. Nie przestal ci Pan Bog o was rządzic, Obiccał was do Piekła wprowadzic. [Tu winjetka]. Roku Pańskiego 1611. w 4ce. k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. E₄).

Czartor. — Jagiell.

— Toż:.. 1612. w 4ce, k. tyt. i k. 19.

Różnica w tytule polega na tem, że w tem odbiciu jest: Kátholikami. — Także winiety są róż. — W tekście różnie niema poza błędami druku.

Rozpoczyna wierszyk: Nolite timere pusillus grex... Tu pisze autor, że na to bawi się z Muzą, żeby się kto czytając mógł z tego poprawić.

Poczem wierszem: Do Czytelnika... i odtąd już właściwy poemat. Mówi, że kusi się rozemnać, gdzie jest właściwa prawda, czy przy heretykach czy przy kościele. Zda mu się, że lepsza w Rzymie niżli w Wilnie. Lutrzy nigdy nie mówią o niebie tylko o papieżu, o mszej, o złym żywocie księży etc. Mówią, że człowiek niema duszy jedno po kęsu piej pary. Na ich synodach niema zgody. Tu przedstawia taki rzekomy synod heretycki odbyty niby z powodu śmierci Wolana. — Ministrowie rządzą, kim zastąpić patrona ruchu. Przemawiają pokolei ministrowie: Gilowski, Grzegorz stary z Żarnowca (który był przedtem w Wilnie organistą), Joannes Potrycy, Staniław, ix (sic) Krzysztof, Walenty, Błażej, Filipus, ix Jan minister młody, Mikołaj stary, Hieronim ale nie

świąty, Tybncry, Laurenty, Maciej M. ówiec, Kowal Jurek, Jakobus Bethner (z Bytomia), Jaciński, Wojciech, Bartłomiej, Piotr minister. — Od k. D₃: Kazanie luterskie na Synodzie (w niem piosenka satyryczna na Lutrow); od k. verso D₄: Pieśń... i Piosenka luterska. Wreszcie: Conclusia Synodu, podczas której przemawia czterowierszami 10 ministrów; a wreszcie mówią „Omnes”, jak to ich będą walażyć i jak nieprzyjemnie narząć się w Dunajcu (zapewne chodzi o lućlawickich socyjjan). Całe jest parodją synodów luterskich. Autorowi chodzi nie o walkę dogmatyczną, ale o osmieszenie ruchu, w którym rzemieślnicy (szewce, kowale) odgrywają przewodnią rolę. Ma na oku czytelników ze szlachty.

Pod imionami „ministrów” kryją się osobistości prawdziwe, choć nie zawsze rozpoznac je można. W przemowach ich dużo szczegółów biograficznych i obyczajowych (np. o zbурzeniu zboru luterek w Krakowie). Całość jest pamfletem, obliczonym na gust szerokiej masy. Autorem jest być może któryś z Jezuitów, gdyż przypomina ich sposób polemizowania z heretykami, używany we współczesnych popularnych pamfletach przeznaczonych dla szerokiego ogółu szlachty.

Maciejowski III str. 78. — Juszyński II, 455. — Wiszniewski VII, 181. — Grabowski Tad. Skarga 1913 str. 627. — Brückner Dzieje kultury II, 480. — Tenże w Reformacji w Polsce IV, 243. — Tenże w Przewodn. nauk. i lit. 1902 XXX, 599. — Tenże w Liter. pięknej (Encykl. Polska Akad. Um.) I, 261. — Windakiewicz Teatr ludowy str. 193. — Tenże w Przeglądzie współczesnym 1932 lut str. 252 (porównuje ze sztuką jezuicką ręk. p. t. Francisus z r. 1618). — Badecki Literatura mieszc. (1925) nr 151 i 152 (podaje dokładne streszczenie dziełka).

Dzików (spalone?) — Jagiell.

— Toż:.. W Krakowie, Roku Pańskiego. 1616. w 4ce, k. tyt. i k. 19. Jest to przedruk edycji z r. 1612, ale skążony nowymi błędami druku. Badecki l. c. nr 153 przypuszcza, że druk Sybeneichera. Bibl. miej. gdań. — Jagiell. (?)

Synod (Sobór) florencki ob. Broński Krz. (1599) — Fiedorowicz Piotr (1603) — Istorija (1598) — Kleryk Ostrogskiej cerkwi (1598) — Petkowski G. — Russowski Gel. (1603) — Smotrycki M. (Istorija) — Sobór (w t. XXVIII, 376).

Finkel nr 32548 (tu podana liter.).

Synodalis congregatio ob. Siestrzeńciewicz (1794—5).

Synodus Avivm Depingens Miseram Faciem Ecclesiae Propter Certamina Qvorvndam. Qvi De Primaty Contentvnt, Cvm Oppressione Recto Meritorvm. [Na końcu:]. 1557. (B. m.) w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb. (sygn. A—C₄).

Druk obcy, a nas obchodzący tylko o tyle, że na k. C i nast. są 3 wiersze przeciwko Fryd. Staphylasowi, który w dziejach polskiej kontrreformacji odegrał dużą rolę (ob. tom XXIX str. 179). Akad.

Synodus Diaecesana Caesenatensis ab Eminentissimo ac Reverendissimo Domino D. Joanne Casimiro S. R. E. Denhoff Episcopo Caesenatensi in Ecclesia Cathed. sub diebus 30 Junij et I ac II Julij celebrata Anno a reparata Salute 1692. Innocentio XII. rem Christianam feliciter moderante. Caesena 1695. apud Petrum Paulum Recept. Episcop. Typographum. w 4ce, k. 6. str. 486.

Ob. Denhoff J. Cas. (1695).

Ossol.

(Synody prowincjonalne polskie). Statuta provincialia... episcopatus sub Archiepiscopatu contentis valentia (z r. 1420).

Jest to t. zw. zbiór Mik. Trąby. — O jego drukach z XV i XVI w. ob. tom XXIX str. 245—249, gdzie opisano wydania z lat 1490, 1512, 1518, 1527, 1528. Tam też zestawiono literaturę przedmiotu.

Fabisz Wiadomość o synodach 1861 str. 85 i 133. — Korytkowski Arcyb. gnieźd. II, 65 i 728. — Kotula Właśc. ręk. 1929.

— Decreta sinodi prov. in Peterkaw (Jana Łaskiego) Anni 1510—1511... ob. tom XXIX str. 245.

Opracował Fijałek w Księdze pam. ku czci Abrahama 1930 (i odb.). — Fabisz l. c. str. 114. — Korytkowski Arcyb. II, 601.

— Statuta nova inclytae prov. gnesn... J. a Lasko (1527)... ob. tom XXIX str. 248.

Jest to t. zw. zbiór Łaskiego (reformacja zbioru Trąby). — Fabisz l. c. str. 133. — Korytkowski Arcyb. II, 728.

— Statuta prov. gnesn. antiqua et nova (1528)... ob. tom XXIX str. 249.

Fabisz l. c. str. 134. — Korytkowski Arcyb. II, 729. — Kotula Właśc. ręk. 1929.

— Constitutiones et articuli Synodi Lanciensiensis A. D. 1527. Item Synodi Piotrkoviensis A. D. 1530... Item Synodi Piotrk. A. D. 1532... ob. tom XIV str. 382.

Obacz o tych synodach Ulanowski Materjały str. 365-378. — Korytkowski Arcyb. II, 687. — Fabius I. c. str. 155. — Kukowski Zbiór konstyt. synod. 1913 str. 18.

— Decreta et Constitutiones Synodales: tempore felicis presidentie Reuerendissimi in cristo patris et domini domini Petri dei gratia Archiepiscopi Gnesnei et Episcopi Cracouien Legati nati et primatis Regni Poloniae editis et factis. Piotrkouie. Anno domini. M.D.XLII. (1542). [Tu drzeworyt: w prostokącie dwa uniółki podtrzymują laurowy wieniec; wewnątrz wieńca herb Sulima, nad nim infuła biskupia]. [Na końcu:] Gracchouiae Matthias Scharffenberg. Anno. M.D.XLIII. (1544). w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. A—Fiiij).

Na odwr. k. tyt. drzeworyt przedstawiający ukrzyżowanie Chrystusa.

We wstępie podany wykaz obecnych (nazwisko jednego z opatów opuszczono i pozostawiono na jego wpisanie miejsce puste).

Poczem uchwały synodu: Inquisitores constituendi; Hereses extirpande; Libri in parochiis tenendi; Scholae visitandae (tu kilka postanowień o szkołach); De impressoribus; Scholares a Vitenberga revocandi; Contra insordescentes; Judeorum numerus restringendus; No iudei et scismatici suo ritu habitantur; Libelli hereticorum (tu o książkach Jakóba z Ilży i And. Samuela, którzy drukują książki luterskie po polsku); Libertates et priv. ecclesiastica; Abbatum electio; postanow. o sądown. kościelnym; Plures ad Cathedralis non admittendos; Canonicatus designandi pro doctoribus; Doctores in collegiis non ponendi; A coercione non provocandum; Iurisdictione legationis; Funus dom. episc.; O klasztorach; Reformationes morum et vitae; Curiae episcoporum; Pene pecuniariae; Clerici in iudiciis secularibus; De archidiaconis; Ecclesie Rutenice (przeciw kościołom prawosławnym w diecezji wileńskiej); Univ. studii Crac. (o nowe katedry w Akad. krak.); Contra exemptos; Canonicatus plocensis Gumino; Episcopus Culmensis (o tem, że biskup chełmski nie zjawił się na synodzie); dodatki do poprzednich kilku uchwał; Citatio per edictum; Contra predicatores; Vicarii; Officiales foranei; Collectores contributionum; Beneficiorum rextatio; Pena canonicas horas non dicentium; De usuris.

Synod Gamrata zawiera dużo uchwał odbiegających od dotychczasowych synodów a powtarzanych przez następne.

W tomie XV str. 109—110 błędnie podano, jakoby w roku 1544 wysłały dwie różne

edycje. Wysłała tylko jedna. Tytuł podany przez Janorkiego, a za nim przez Jochera i mego ojca, jest — jak często u Janorkiego — sfałszowany. U Czartor. jest egz. z tym samym tytułem co u Ossol. i Krasin. — Egz. Jagiell. zakupił mój ojciec w r. 1888 za 15 rs.

Mowę na tym synodzie wypowiedział M. Kromer (ob.). On też był zapewne redaktorem uchwał.

Jocher 7491 i noty (str. 373). — Janocki II, 102. — Korytkowski Arcyb. gnieźd. III, 111 (streszcza uchwały obszerniej). — Dzieduszycki w Przegl. lwowskim 1880 str. 288.

— Acta Et Constitutiones Synodi Provincialis Gneznensis Provinciae. Anno Domini M.D.LXXVII. (1577). Die XIX. Mensis Maij habitae & celebratae. Cracoviae, M.D.LXXVIII. (1578). w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. A—Fiiij).

Ob. opis w Bibl. tom XII, str. 29.

Rozpoczyna wstęp, w którym opisane otwarcie i wyliczeni obecni (m. i. Winc. Laureo; biskupi J. Uchański, Stan. Karnkowski, P. Myszkowski, L. Kościelecki, M. Wielebrzeski oraz delegaci biskupów wileńsk. i łuckiego). Potem wzmianka, że arcyb. lwowski Sieniński, wrocławski biskup Gerstman, międzyk. Giedroyc usprawiedliwili swą nieobecność.

Rozpoczyna caput I, zawierający wyznanie wiary, na którego końcu ostry protest przeciw konfed. warsz. Potem idą dalsze capita (razem 37). Ważniejsze: o przyjęciu uchwał sob. tryd. (z zastrzeżeniem, że niektóre moderatione ex parte hujus prov. indigent); o zebraniu uchwał synod. w jednym zbiorze (wyznaczenie redaktorów i rewizorów ich pracy, o czym ob. pod synodem z r. 1579); o suplikacjach, proc. i wizytacjach; o odbywaniu synodów co 3 lata; iurisdictione spiritalis; vita et honestas cleric.; o ucisku knieci w dobrach duch.; immun. eccl.; uczestnictwo bisk. w sejmie; bisk. samb. i pomez.; elekcje opatów; sprawy klasztorów; decimae; adm. sacram.; muzyka kościelna; spadki i test. duchownych; sprzęt kościelny; spowiedź (zalecone Directorium J. Polanci S. J.); walka z herezją; bibliopolae i sąd. rektora krak.; egzaminatorowie synod.; bulla C. Dom.; matrimonia clandest.; o małż. księży (ustęp w tejże sprawie ob. w instrukcjach krak. na synod); seminaia; polepszenie bytu Akad. krak. (powtórzone i rozszerzone uchwały synodu z r. 1542); reformacja tego Studium i wizytacja; bulla Piusa IV super ordin. doctorum; wyznaczenie sędziów synod.; sprawa G. Edena; wybór posłów do papieża (J. Brzeźniński)

i do króla Stefana (J. D. Solikowski i H. Powodowski); sprawa publikacji uchwał. Na k. Elij: Jacobus Uchanski... reverend... Leop Archiepiscopo aliisque episcopis provinciae... (tu donosi o potwierdzeniu uchwał przez breve Grzeg. XIII przytoczone w całości. Na końcu: Datum in arce lovic. 19 febr. 1578).

O satwierdzeniu uchwał tego synodu przez Grzeg. XIII obacz także niżej przy opisie zbioru Karnkowskiego.

Propozycje Karnk. obejmujące treść przysiężnych obrad, ogłoszone były drukiem i rozosłane przed zjazdem (dziś druk niesznany).

Genezę i przebieg tego synodu opracował Pawiński w Źródła dziejowe IV (1877); tu wyjaśnił udział Uchańskiego, Karnkowskiego i Commendoniego w zwołaniu synodu; kwestję przyjęcia przez synod uchwał soboru tryd. (nie bez zastrzeżeń); przebieg obrad i treść głównych uchwał (zwłaszcza potępienie konfed. warsz. z r. 1578); stosunek Batorego do uchwał. — Ogłosił też Pawiński kilka nieznanych dotąd aktów w sprawie tego synodu. Głównie jednak oparł się na Theinera Annals eccl. II.

Ulanowski w Arch. kom. praw. I (1895) str. 312 i 493—508 ogłosił tekst uchwał w pierwotnym ich brzmieniu t. j. przed zatwierdzeniem ich w Rzymie. Różni się on dość znacząco od tekstu tu drukowanego (zwłaszcza protest przeciw konfed. warsz., ale i w kilku innych punktach). Zarazem ogłosił Ulan. i inne akta odnoszące się do synodu prow., np. instrukcja dla delegatów kap. krak. z r. 1565, list bisk. z r. 1564, oraz list pap. do Uchańskiego z 29 dec. 1577 w sprawie zatwierdzenia uchwał (inny jak breve z r. 1578, cytowane na czele Constit. z r. 1579).

Jocher III, 749f. W notach podaje Jocher treść uchwał. — Fabius I. c. str. 175. — Wierzbowski Bibl. II, 1535. — Tenże Uchasciana I—IV. — Tenże Otnoszenie Polszy k'trid. soboru w Żurnale min. Nar. prosw. 1893. — Korytkowski Arcyb. gnieźd. III str. 399 i nast.

Materjały do synodu piotr. z r. 1577 i 1587 są w ręk. Jag. 271f.

Akad. (z bibl. H. Juszyń.) — Czarn. (Baw.) — Czart. — Dzied. — Jagiell. — Kraśn. — Muz. Nar. (Czaps.) — Przeźd. — Sem. włocł. — Szembek — Uniw. warsz. (?) — Wilan.

— Constitutiones Synodorum, Metropolitanæ Ecclesiae Gnesnensis, Provincialium, tam vetustorum quam recentiorum, vsq; ad Annum Domini, M.D.LXXVIII. (1578). Studio Et Opera Reverendissimi In Christo Patris, Do-

mini Stanislai Karnkovvski, Dei gratia Episcopi Wladislauien & Pomeraniae, collectae, & ad praescriptum sacrosancti Concilii Tridentini, & S. Sedis Apostolicae, correctae, & in vnum volumen redactae. [Winjetka]. Cracoviae, Andreas Petricouius impressit. Anno Domini, 1579. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., k. 192 lb. i k. 8 nlb.

Pierwszych 8 kart sygnowanych u dołu literą i—i₄ (dwukrotnie); potem sygn. A—Ziiij, Aa—Ziiij, Aaa—Ddiiij.

Na odwołaniu tytułu orzekł polski z wileński kłami na piersiach. Dedykacja St. Batoremu przez Stan. Karnkowskiego, dat. Wladisl. Cal. Junii 1579. Tu wyjaśnia, czym jest synod prow., kto w nim uczestniczy i dlaczego zaszła potrzeba zjednoczyć ustawy synodów prow. gnieźniańskich i lwowskich w jednym zbiorze.

Poczem: Litterae Pontif. (Grzeg. XIII) ad Regem z daty 29 dec. 1578; ten winażuje królowi uchwał synodu z r. 1577 i mówi o poselstwie Jakóba Brzesnickiego kan. poznań., który przywiózł akta synodu do Rzymu; oras Executores horum stat. a S. Ap. delegati (breve pap. z 8 apr. 1578 zatwierdzające uchwały). — Wreszcie: Ad Clerum de const. syn. Paraenesis (wiersz łac. ku chwale Karnkowskiego).

Dalej następuje: Index praec. capitum (na 2 k. nlb.) i krótki cytat z Celest. papa (Nulli sacerdotum liceat const. ignorare...).

Od k. 1—189 idzie zbiór ustaw synod., podzielony na 5 ksiąg. Księga I zawiera postanowienia o wierze, o źródłach prawa (const. i consuetudo), o różnych godnościach kościelnych, o wyświęcaniu duchownych, szpitala, capitula, synody, prokuratorowie — Ks. II: o sądownictwie kościelnym. — Ks. III: de vita et honestate clericorum, beneficia, de sede vacante, de rebus ecclesiae, de testamentis et succ. ab intestato, de decimis, novilibus, jure patronatus, contributio, census, consecratio ecclesiae, szafunek sakramentów (m. i. de comm. sub una specie), posty, immunitas, nowe kościoły. — Ks. IV: de simonia, reformatio Acad., szkoły, żydzi, herezy, dysputacje, usura, czary, inne przestępstwa, kary, medicorum officium, poenitentiarum, de sacr. matrim. ex Decretis C. Trid. — Ks. V: obejmuje ustawy syn. prow. z 19 maja 1577 w Piotrkowie. Tekst zamieszczonych tu uchwał z r. 1577 różni się od druku z r. 1578 pod trzema względami: 1) Zostały tu one zaopatrzone na czele swoim w rubryki, których w wydaniu z r. 1578 brakuje. — 2) Na k. 174 litterae Grzeg. z r. 1578 (Coenae Domini). — 3) Na końcu (k. 188 verso) dodano uchwałę

IV synod. piotr.: Statuta prov. debitae exec. demandanda.

Od k. 189 idą: 1) Reductio lit. et const. Pii V pro Mendicantibus (breve Grzeg. XIII z r. 1572). — 2) Literae Nuncii ap. (Caligari) ad abb. ord. Cisterc. z r. 1578.

Od k. 189 verso: Index omnium... locupletissimas (rzeczowy). Na jego końcu: Sit nomen Domini benedictum.

Zawarty tu zbiór uchwał synod. (trzeci skolei po zbiorze Trąby i Łaskiego) jest owocem dłuższej pracy redaktorów wyznaczonych przez synod. piotr., a mianowicie Stan. Dąmbrowskiego i Franc. Krasiańskiego oraz dwóch rewizorów tej redakcji t. j. Stan. Krasiańskiego i Marc. Izdubińskiego, wybranych również przez synod z r. 1577 (caput IV). Układ tego zbioru nie jest ściśle systematyczny, trzyma się zresztą zbiorów poprzednich. Przy poszczególnych artykułach zaznaczono, z jakich synodów je zaczerpnięto (czasem z datą synodu, czasem ogólnikowo: „ex antiquis” albo „ex novis”). Wyjątkowo wcielano obce źródła np. na k. 96: Decretum S. C. Constant. Myślą przewodnią przy doborze uchwał było widocznie, aby te tylko uwzględnić, które są zgodne z uchwałami Soboru trydenckiego.

Podstawą dla układu i zawartości były zbiory Trąby i Łaskiego, ale zaprowadzono w nich zmiany: 1) Stare i nowe uchwały (rozdzielone u Łaskiego) złącono tu organicznie. 2) Wprowadzono zmiany stylistyczne. 3) Opuszczono to, co nie stało w zgodzie z Soborem tryd. (np. przepisy o zawieraniu mał. eństw). 4) Uzupełniono zbiór uchwałami synodów z ostatnich lat 50. 5) Pominięto przytem niektóre przepisy jako przestarzałe. Węzyk wydają następny zbiór uchwał synod. uważał za potrzebne wiele pominiętych tu uchwał przypomnieć na nowo.

Ks. Kakowski w dziele: Congregatio synodalis prov. gnesn. 1913 str. 55 ogłosił uchwały nieznanego przedtem synodu prow. z 1 oct. 1578, na którym przewodniczył Karnkowski (w zast. Uchańskiego), wydobyte z arch. konsyst. warszawskiego. — Tenże w dziele „Zbiór konst. synod. Stan. Karnkowskiego” (Wrocław 1912) twierdzi, że właściwym autorem Zbioru należy uznać Karnkowskiego (a nie wymienionych wyżej prafatów, którzy tylko materiały przygotowali). Wreszcie mówi o kwestji apr. papieskiej i o powadze prawnej zbioru. Rozbiera też źródła zbioru (stos. do zbioru Trąby, do konst. Drzewieckiego, do uchwał Sob. tryd.).

Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 430. — Jabczyński Wiadom. o synodach 1849. — X. Chodyński w Encykl. kośc. XXVII str. 407. — Kwartalnik histor. 1913 (recenzja Zachorowskiego z pracy ks. Ka-

kowskiego). — Gołąb w Sprawozd. Akad. 1915 (Projekt zbioru Dąbr. i Kras). — Kotula Właściciele ręk. i star. 1929. — Ulanowski w Arch. praw. I (1895) (porównuje statuty Karnk. z uchwałami dawniejszych synodów). — Fabisz Wiadom. o synodach 1861 str. 181. — Kutrzeba Hist. źródła II, 116.

Bibl. tom XIV, 380. Tu wyliczone biblioteki

— Constitviones Et Decreta Condita In Provinciali Synodo Gnesnensi. Quam Ill.^{mus} Et Rever.^{mus} D. D. Stanislaus Karnkousky, Dei gratia, Archiepiscopus Gnesnen. Legatus Natus, & Regni Poloniae Primas, ac Primus Princeps, Petricouiae habuit. Anno M.D.XIC. (1589). Sixto V. Pont. Max. [Winjetka]. Pragae. Typis mandabat Ioan. Othmarvs. Anno M.D.XC. (1590). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. lb. 125 i str. 9 nlb. (sygn. A—Rijj).

Na czole (na karcie nieobjętej sygnaturą): Index titulorum.

Rozpoczyna: Literae Sixti V ad Arch. Gnesn. (z 5 marca 1590). Tu mówi, o pobycie w Rzymie Wincentego Seve prepozyta łask., wysłanego z synodu (sermonibus ejus aures benigne accomodavimus).

Na str. 3: Litterae indictonis... z dnia 24 Aug. 1594 i Articuli ad loci ordinarios ante synodum missi (jst ich 15).

Na str. 6: Acta et const. synodi die 2 Oct. 1599. Poczem wykaz obecnych i opis przebiegu.

Na str. 9: Sessio I 2 Octobris... Tu opis zagajenia. Przemawiał L. Artur Fauntens S. J. (de haeresum causis — j-go mowa jest na końcu dziełka drukowanego); potem nastąpiła „Cohortatio primatis” (str. 10—14); wreszcie prymas przedłożył zasady przyszłych uchwał synodu, njęte w 4 capita: 1) quae ad arch. officium pertinent; 2) communia quae ad arch. et episcop. officium spectant; 3) necessaria ad cleri reformationem; 4) quae ad abb. et monast. restaurationem fuerint opportuna. Na str. 15—28 są te cztery capita bliżej rozwinięte. Tendencją ich jest wzmocnić władzę prymasa, określić obowiązki biskupów, podnieść poziom duchowieństwa i poddać klasztory pod ordynariuszy. To wszystko poparte odwołaniem się do Soboru tryd.

Nad temi propozycjami rozwinęła się w d. 3—6 oct. debata, w której ścięrało się zwłaszcza duchowieństwo zakonne z biskupami. Druk niniejszy streszcza (choć pokrótce) wywody sporne, czego inne „synody” nie zwykły czynić. Przemawiali Antoni przeor płocki, J. Brzezniński, Stan. Kiszewski, prymas, M. Tomalewski, Arnold Uchański, S. Blossius. — Nadto od-

bywały się w tych dniach nabożeństwa, a także wypowiedzieli mowy An. Arias S. J. (mowa jego jest na str. 108 drukowana) i Jan Ossowski delegat ze strony króla. — W dniu 6 oct. przyjęto konstytucje, podzielone na 25 rozdziałów (str. 15—76; z tego pierwszych XIV numerowanych a reszta nie). Uchwały synodu obejmują: De prof. fidei (tu na str. 34 nakaz, aby librum Statutorum prov. na nowo przedrukować po przeprowadzeniu uzupełnień i poprawek — oraz aby wydać zbiór bulli papieskich dla Polski). — De libertate et jurid. eccl. (ostre uchwały w obronie swobód duchowieństwa oraz przeciw władcy i patryjarze). — De episcopis et eorum muneribus. — De suffraganeis. — De sacerdotibus. — De scholis, bibliotecis et libris. — De eccl. fabr. — De tribunibus. — De hereticis et judeis (nowe synagoga trzeba zburzyć). — De concubinariis. — De bonis temporalibus. — De canonicis. — De vicariis. — De ordinandis. — De off. exam. — De imp. ordinariorum. — De provisionibus. — Simonia. — Parochi. — De vita et hon. cler. — Confessarii. — Concionatores. — De scholis.

Uchwały te stały się w dużej mierze wzorem dla wielu synodów prow. i djec.

Na str. 75—6 zamknięcie synodu i pismo kard. Carafy z dnia 6 marca 1590 zatwierdzające uchwały imieniem kongr. C. Tr. Na str. 77—9: Quae generatim ad haec decreta et constit. pertinent (wyjaśnienia co do mocy, publikacji, trudności w zastosowaniu i t. p.).

Na str. 80—82: Litterae confirm. Syktusa V z 11 marca 1590 i Litt. Congr. C. Trid. z 31 stycznia 1590, wyjaśniające pewne wątpliwości co do niektórych pytań poruszanych na synodzie (a przywiezionych przez W. Sewego). Z tego widać, że Sewe przeprowadzał z kardynałami i z papieżem rokowania co do rozstrzygnięcia niektórych takich punktów. Są one bliżej wyszczególnione w następnym piśmie.

Na str. 82—5: Postulata synodi gnesn. per V. de Seve exhibenda (m. i. co do ścięgania karnego zbrodniarzy przez duchownych; co do absolucji w razie szturego abortus nader często popełnianego w Polsce; co do sporów biskupich z zakonami; co do małżeństw mieszanych na Rusi i w Prusiech).

Na str. 86: Ex bulla Coenae Domini quaedam observata difficilia in R. P. petitur dispensatio.

Na str. 87: Oratio Art. Faunteusa de causis haeresum et remediis.

Na str. 108: Concio Antonii Arias S. J.

Na str. 117: Admonitio Arch. gnesn. in ipso initio facta (list Stan. Karnkowskiego do

biskupów i kleru, dat. w Łowiczu, zapewne z r. 1582; wyszedł także osobno). Na ostatnich 5 stronach nlb.: Index rerum et verborum.

Przeciwko zmianom, jakie do uchwał tego synodu wprowadził na własną rękę Karnkowski, protestowali niektórzy uczestnicy np. biskup włocł. Rozdrażewski (ob. akta kap. włocł. tom XXVIII i XXX.)

Ważną dla oceny uchwał tego synodu bullę Syktusa V z r. 1589 ob. pod Sixtus V Obacz Bibl. XIV str. 380 (pod Constitutiones). — Janocki Nachr. II, 6. — Jocher 7495. — Wierzbowski III, 1721. — Fabisz 1. c. str. 189. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 468—473 (tu opis przebiegu synodu). — Kotula Właściciele 1929 nr 505.

Akad. — Czapski (M. Nar.) — Czarn. (Baw.) — Czartor. — Dziaków — Jagiell. — Kras. — Ossol. — Raczyn. — Szembek — Uniw. lwow. — Włocł. semin.

— Concilium provinciale Regni Poloniae, quod Paulo V Pontifice Bernardus Maciejowski A. D. 1607... habuit Petricouiae... (1609)... ob. t. XXII str. 11.

Na początku list W. Baranowskiego z roku 1609. Potem uchwały synodu p. t. Acta et constitutiones. Kolejno idą z ważniejszych uchwał: De doctr. fidei. De cleri moribus. De luxu vitando. De juvenis pauperibus. O wolnościach kościoła. De compos. cum statu saec. De statutis prov. antiquis (zbiór Karnk.). De bonis eccl. De decimis. De iudicibus ad Tribunal. De regularibus. De vener. sanctorum (o błog. St. K.). De unione Ruthenorum. De stipendio Acad. Crac. solvendo. De reform. Coll. Posn. (szkoła Lubrańskiego). De nuntio ad sedem apost. — Kończy Epist. past. B. Maciejowskiego ex synodo prov. Petricoviae idibus Octobris Anno Domini M.DC.VII.

W obszernym tym liście wyszłym niewątpliwie z obrad synodu omawia pokolei nast. sprawy: Ordin. clericorum; Bona eccl.; De patr. eccl.; De suppellectili sacra; De resid. parochorum; De vicariis; De scholaribus (ważne post. o szkołach paraf.); De praedicatione; De promulgationibus; o sakramentach; o procesjach; o małżeństwie; o nadżyciach przy ceremonjach (o procesjach, o zrzucaniu simulacra daemonum, o sobótkach); de visit. parochiarum; o szpitalach; de vita clericorum; de cons. jur. eccl.; de funeribus; de congr. cleri per decanos rurales. Wszędzie dużo wiadomości do dziejów kościoła i kultury. List ten wyszedł także wielokrotnie osobno (tom XXII, 12).

Przedruk w zbiorze Węzyka (Const. synodorum 1630). — Inny przedruk znajduje się w Synodus dioec. Chelmensis Szem-

beka (1717), o którym niżej — Przedruk również w Const. plockich Karola Ferd. (1642).

Jocher 7496 a i noty (podaje wyciąg). — Fabisz l. c. str. 190 (podaje wyciąg). — Korytkowski Arcyb. III, 607.

Biblioteki wymieniono w t. XXII, 11.

— Toż:.. 1630. w 4ce, k. 11.

Obacz tom XXII, 11.

— Toż:.. In offic.: Andreae Petricovii S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1630. w 4ce, k. 11 (sygn. C₃).

Sygn. A, pod *utem*; B pod *an*; C pod *atr*. Data 1630 jest pozorną, w istocie jest to odbitka ze zbioru, pochodzącego z r. 1761, o którym ob. w t. XIV, 381. Jagiell.

— Constitutiones Synodi prov. Gnesnensis, 1612 die 5 Julii.

W t. XIV, 380 niema podanego ani tytułu ani biblioteki.

Zański Consp. 11 mówi: „Zamosej in Bibli. vidi“. Mimo to przypuszczam, że się myli. Zapewne omyłka powstała stąd, że dnia 9 maja 1612 odbył się synod djec. gnieźn.

— Synodus Provincialis. Gnesnensis Provinciae: Svb Illmo et Rúdo Domino, D. Laurentio Gembicki, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe, Petricoviae Anno Dñi Millesimo Sexcentesimo Vigesimo primo. Die vigesima sexta, Mensis Iulij (sic) celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII. (1623). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₂).

W tytule zaszła myłka. jako datę podano 26 mensis julii, zamiast 26 aprilis. — Myłkę tę sprostowano w dwóch następnych odbiciach z r. 1624.

Rozpoczyna list Gembickiego: episcopo Leop. aliisque prov. Gnesn. episcopis, datow. 21 Aug. 1623 (a w nim inserowane breve Grzeg. XV oraz kard. Ubaldiniego). Ubaldini donosi, że uchwały ostatniego synodu (z r. 1621), przesłane do Rzymu, zostały przez koll. zw. Interpreses Trid. Conc. poprawione a teraz przez Jana Madalińskiego odesłane celem ogłoszenia.

Od ark. B idą: Acta et constit. Synodi z kwietnia 1621. Rozpoczyna spis uczestników; Professio fidei; De arch. et episcoporum officio (tu ustęp o nieobecności biskupa wrocł. na synodzie, chociaż on do prowincji należy!); De jurisd. spirituali; De immun. et libertatibus ecclesiae; De vita et honest. cleri; o prawach kapituły; o księgach kośc. (antyfonarze, psalterze

etc.); De statutis prov.; o mszy; o świętach (tu o kanonizacji Stan. Kostki); De Acad. Crac. (powtórzenie uchwał dawn.); De coll. ordinum; De indulg.; De decimis; De regularibus; De jud. trib.; De proc. judiciorum; De oratione pro mortuis; De testamentis (chodzi o test. duchownych); De usuris. — Na końcu podp. Jan Ługowski.

Poczem: apr. Ubaldiniego; następ z Conc. Trid. De reform.; Exhortatio Archiepiscopi; Sermo in Synodo (jest to mowa Laudzkiego, ale mowca tu nie nazwany; w mowie są aluzje do wyprawy tureckiej); Gregorius XV ad perp. rei mem. i Greg. XV ad venerabiles fratres (dwa pisma z 23 czerwca 1623, oba ku chwale Zyg. III i Wład. syna za odparcie tureckiej nawały). — Ob. pod Łańdzki Wojciech. W związku z powyższym synodem piotr. pozostaje wydane dopiero w r. 1631 „Rituale“, opracowane przez komisję tegoż synodu (obacz t. XXVI, 310). — O pracach tej komisji obacz Fulman Rytuał rzymski a piotr. 1906.

Biblioteki zostały poniżej podane dla 3 wydań łącznie.

— Toż:.. Petricoviae Anno Dñi. Millesimo Sexcentesimo Vigesimo primo: Die vigesima sexta, Mensis Aprilis, celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij. S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb.

W wyd. poprzedniem kustosz C pod *ui*; tutaj pod *en*. Tam kustosz D pod *P*, tu pod *im* i t. p.

— Toż:.. Cracoviae, In officina Andreae Petricovij (sic) S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIII (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₄).

Tu kustosz C pod *nt*; D pod *Pr*.

Jocher 7500, 7501. — Fabisz l. c. str. 207 daje wyciąg z uchwał synodu. — Korytkowski Arcyb. III, 665.

O przedruku z 1761 r. ob. niżej.

Akad. — Branic. — Czartor. — Czetw. — Drohob. — Jagiell. (dwa wyd.) — Kras. — Narod. warsz. — Ossol. — Uniw. wil. — Wileń. semin. — Zieliń.

— Toż:.. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIV (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 34 (sygn. I₂).

Sygn. A₂ pod *wic*, B pod *pe*, C pod *unt*, D pod przecinkiem. — Marginesy szerokie. Mimo pozostawionej daty 1624 na tytule jest to odbitka ze zbioru 1761 r., o którym ob. tom XIV, 381. Jagiell

— Synodus Provincialis, Gnesnensis Provinciae: Svb Illmo et Rúdo Domino, D. Joanne Węzyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe. Petricoviae Anno Dñi, Millesimo, Sexcentesimo, Vigesimo octavo. Die vigesima secunda, Mensis Maij. celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij. S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIX. (1629). w 4ce, k. tyt. i k. 60 nlb. (sygn. P₄ nado ost. karta bez sygn.).

Sygn. A, wypada pod *ardi*; sygn. B pod *cen*; sygn. C pod *ui*... i t. d. — Na odwrocie tytułu herb Węzyka.

Rozpoczyna list Węzyka z 11 nov. 1629, a w nim inserowane breve Urbana VIII i pismo Ubaldiniego (o sätwierdzeniu uchwał przez Congr. Trid. Conc. int.).

Od k. B: Acta et Constitutiones. Spis obecnych; prof. fidei; De Sacramentis... (Tu na k. B₂—I₂ wcielona do uchwał synodu obszerna Epistola pastoralis ad parochos kard. Maciejowskiego, datowana ex synodo provinciali 1607, a streszczona już powyżej).

Od k. I₂: De celebratione missarum (z rozwiązaniem trudności przez Congr. Conc. Trid. interpr.) oraz przepisy De ordinandis, De const. ant. recudendis, De sede vacante, o dobrach kościelnych, o zakonach, o konserwatorach z inserowanym brevem papieskiem), konstyt. pap. de exempt. privileg. z r. 1623, de examine ad paroch., o patronach, o świętach i kanon., de Acad. crac. et patribus S. J., de libris eccl., de ministris haeret. (aby nie poswałano im bluźnić), de deput. ad Trid., de nuntio ad Sed. Ap. (Fox, arch. krak.).

Na końcu podpis 5 biskupów (gnieźn., włocł., pozn., plockiego, wendeńskiego).

Wreszcie aprobata Ubaldiniego; Sermo Archiepiscopi; Oratio Foxii. (Mowa ta wyszła też osobno, obacz pod: Fox).

Jocher 7502. — Fabisz l. c. str. 214 (podaje wyciąg) i 221. — Korytkowski Arcyb. III, 705.

Akad. — Branic. — Czartor. — Drohob. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Przeźdz. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Toż:.. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). w 4ce, k. tyt. i k. 60 nlb.

Na odwrocie tytułu herb Węzyka.

W tej edycji są różnice od edycji z r. 1629 dopiero od sygn. I. — Sygn. I₂ wypada

pod *nat*, K pod *it*, M pod *pro*; sygn. N₂ znaczona błędnie jako N. Jocher 7502 b.

Akad. — Branic. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Toż:.. [wydanie odmienne].. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXIX. (1629). k. tyt. i k. 62 nlb.

Data właściwa 1761, gdyż jest to odbitka ze zbioru ogłoszonego w r. 1761, o którym obacz w tomie XIV str. 381 p. t. „Constitutiones synodorum metr. eccl.“ — toteż rok druku 1629 utrzymany na tytule nie powinien wprowadzać w błąd. W tem wydaniu sygn. A₂ pod *din*; B pod *ne*; C pod *den*... i t. d. — Na odw. tytułu niema herbu Węzyka. — Marginesy duże. — Druk większemi czcionkami.

Ostatnie dwie karty zajmuje: Breve Apostolicum in quo clericis R. P. facultas datur causas in criminalibus per procuratorem promov. (z r. 1577 Grzeg. XIII). Jagiell.

— Constitvtiones Synodorum Metropolitanæ Eccl: Gnesnen: Provincialium. Autoritate Synodi Prouincialis Gembicianæ, per Deputatos recognitæ; Jussu verò & operâ Illmo Ac Rúdo Domini, D. Ioannis Węzyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopi Gnesnen: L. N. R. P. P. editæ. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Dni. M.DC.XXX. (1630). w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 417, k. 12 nlb.

Jest to t. zw. zbiór ustaw synod. Węzyka (czwarty z rzędu, po zbiorze Trąby, Łaskiego, Karnkowskiego), który ma układ następujący:

- 1) Rozpoczyna list Węzyka dat. w Łowiczu die transl. S. Adalberti 1629 (na 3 k.). Tu powołuje się, że już dawniejsze synody (1621) uchwałyły potrzebę nowego zbioru konst. „ad ordinem juris canon. redactarum“.
- 2) Dedykacja Karnkowskiego (na k. 3) z r. 1579 do Stefana Batorego (ob. wyżej opis zbioru Karnkowskiego).
- 3) Dekret synodu prow. z r. 1621 (na 1 str.) de recogn. et imprim. constitutionibus (wzywający do przedruku: 1) zbioru Karnk. 2) synodów Karnk. z r. 1577 i Maciej. wraz z jego Epist. pastoralis — oraz powierający pracę nad ich srewidowaniem arch. J. Foxowi, Fr. Zająskiemu, M. Kłoczyskiemu i Mik. Skierniewickiemu).
- 4) Regulae in emendatione servatae na 1 stronie (dostosowanie tytułów do Dekretów, przystosowanie przepisów do Sob.

Tryd., wygładzenie stylu, podanie źródeł, usunięcie statutów sniesionych). Podpisani Fox, Skiern. i Kłoczyński zawiadamiają przytem, że przedruk konst. Karnk. z r. 1577 został odłożony in aliud tempus.

5) Paraenesis ad Clerum (wiersz ku czci Wężyka, podp. M. Iacobus Vitellius) na 2 k. — Tęgo brakuje w niekt. egzempl.

6) Index titularum (spis porządkowy rzeczy) i Celestinus Papa... na 2 k

7) Od str. 1—417 zbiór Wężyka, podzielony na 5 ksiąg.

Zawarty tu zbiór Wężyka jest przeróbką zbioru Karnkowskiego z dodanymi licznymi uzupełnieniami, ale z zachowaniem jego systematyki. Redaktorowie porównali zbiór Karnkowskiego z poprzedzającymi synodami (np. Przerembskiego 1561) i przejęli z nich niektóre postanowienia, motywując to „ut que in usu non sunt, sed utilia in posterum esse possunt, relinquuntur“. Z synodu Uchańskiego z r. 1578 wprowadzono tu na sam początek niekt. post. (np. De profess. fidei na str. 2). Na marginesie dodano odsyłacze do źródeł juris communis (a zwłaszcza do Conc. Trid.) — Pewne postanowienia usunięto. — Pewnym przeróbkom uległ też tekst ks. V, zawierającej postanowienia synodu z roku 1577. Zmieniono jego początek. Opuszczono w nim list nuncjusza Callig. w sprawie Cyktersów z r. 1578, a na końcu dodano: bulle Jana XXIII i Marcina V w sprawie aprobaty dawnych ustaw synod. oraz o aprobacie synodu z r. 1577; dalej: Litterae Greg. XIII do króla Stefana z r. 1578; litterae Greg. do nuncjusza z 8 kwiet. 1578 p. t. Executores horum statutorum; nadto na str. 415: Clemens VIII Sigismundo III (list z 9 Aug. 1603 w sprawie udziału biskupów w pracach senatu i sejmu). — Wreszcie na str. 417 dekret S. R. Congr. z r. 1622 w sprawie benedicensi res sacras.

Kończy całe dzieło

8) Index titularum secundum ord. alph. (na 1 k.) i Index... contentorum completissimus... na 11 k. (spis rzeczowy).

Równocześnie ukazał się przedruk. 1) Concilium prov. B. Maciejowskiego z r. 1607 oraz 2) tekst synodu Wężyka z r. 1628 (z inserowanym wewnątrz listem Maciejowskiego). — 3) Natomiast zamierzony przedruk zbioru Karnk. nie doszedł do skutku. Fabius l. c. str. 221. — Kutrzebs Histor. źródeł II, 117. — Jocher 7504 a i III str. 375—6. — Korytkowski Arcyb. III, 710. — Obacz: Bibl. XIV, 381.

Akad. — Branio. — Drohob. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Constitutiones synodorum metrop. ecclesiae Gnesnensis... jussu J. Wężyk.. 1761... ob. tom XIV, 381.

Tu podany tytuł, opis i biblioteki.

Zawiera przedruki synodów z lat 1628, 1643, 1634, 1621, 1607 — o czem bliżej l. c.

— Synodus Provincialis Svb Illmo et Rnd^{mo} Domino, D. Joanne Wężyk, Dei et Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate, et primo Principe, Warsaviae Anno Dñi, Millesimo, Sexcentesimo, Trigesimo, Quarto (1634), Die decimatercia Mensis Nouembris, celebrata. Cracoviae, In Officina Andree Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, MDCXXXVI. (1636). w 4ce, k. tyt. i k. 31 nlb. (sygn. H₄).

Kustosz A, wypada pod *erat*; B pod *i*; C pod *ss*; D pod *dim*... i t. d.

Na odwr. tyt. herb Wężyka (inna rycina niż przy synodzie z r. 1628).

Na początku list Wężyka z daty Lonicij 26 marca 1636 donoszący o aprobacie ze strony kongr. Conc. Trid. (z inserowanym breve Urbana VIII i listem kard. Verospiego).

Od ark. B: Acta et constitutiones synodi... in ecclesia colleg. S. Joan. Baptistae, Warsaviae de Lunae, XIII Nov. et duobus seq. A. 1634 celebratae.

Na czele lista obecnych. Potem uchwały (razem 24). Zaczyna: De doctrina Christiana (tu odezwa Wężyka datow. 1635, w której zakazuje Biblii polskiej wydanej w r. 1633 w Gdańsku, a przeciwstawia jej przekład Wujka; skarży się także, że przekład gdański dedykowany został królowi, co może w błąd wprowadzać; bibliopolom nie wolno go sprzedawać). — Poczem: De missis; de eccl. prophanatis; o procesjach; o bractwach; de casibus reservatis; de synodis (tu o nie przybyciu bisk. wrocł. Karola Ferd. na synod); de iudicibus Trib.; o wójtostwach kościeln.; o konserwatorach; o opactwach; de taxa processuum; o świętach; de unione Ruthenorum; de decanis; de absentibus in synodo, de nuntio ad S. A. (Posłem do papieża wyznaczony Stan. Zychowic. — Poczem podpisy 5 biskupów (gnieźn., lwow., włocł., płockiego, kamienieckiego) i klauzula not. Ceynarowicza. Wreszcie aprobata Verospiego z r. 1635.

Powyższe uchwały odwołują się często do synodu Gembickiego.

Od k. E, verso: Brevia Apostolica (z r. 1634): dotyczą one zredakowanych mszy, komunji, sąd. krym. kościelnego (tu wspomniane poselstwo J. Ossolińskiego), dziesięcin, zakazu kopowania dóbr przez zakony, obchodzenia świąt w czasie żniw. — U dołu k. F₃ verso podpis notarj. W. Ceynarowicza, stwierdzający prawdziwość breviiów.

Od k. F₄: Sermo Archiepiscopi; Oratio J. Foxii (z pochwałą Wład. IV na końcu). Są 2 odbicia, z tego samego roku, różniące się nieznaśnie, oba mające po 31 kart. Jocher 7504 b cytuje odbicie o 28 kartach (t. j. 7 ark.), a więc bez mowy areyb. i Foxa. Ale to może fragment?

Joher 7504 a. — Fabius l. c. str. 217. — Korytkowski Arcyb. III, 739.

Akad. — Branio. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Krasin. — Narod. warsz. — Ossol. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń. — Toż... Vilnae.

Tak podaje Załuski Consp. str. 10 a za nim Joher 7504 i 7574 (z datą 1636, której Załuski nie podał) oraz Krasz. Wilno IV. Ale wiadomość to mylna? Przedruku wileńskiego nikt nie widział.

— Toż... Cracoviae. In officina Andree Petricovij, S. R. M. Typographi Anno Domini, MDCXXXVI. (1636). w 4ce, k. 16 (sygn. D₄).

Kustosz A, pod *avis*, B pod *ent*, C pod *Ap*. Brevia Apost. idą od str. C₄. — Mów końcowych niema.

Jest to odbiłka ze zbioru z r. 1761 (o którym ob. w tomie XIV, 381). — Data druku 1636 nie powinna nikogo smylić. Jagiell.

— Synodus Provincialis Gnesnensis Provinciae, Svb Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Matthia Łubiński Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate & Primo Principe. Warsaviae Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Tertio (1643). Die Octava Mensis Nouembris Celebrata. Ibidem, In Officina Petri Elert S. R. M. Typographi, Anno D. 1646. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 69, k. 8 nlb. (sygn. A—M₄).

Na odwrócie tyt. herb Pomian (liczy drzeworyt).

Zaczyna: M. Łubiński... Arch. leopol. alii-que prov. Gnesn. episcopis (list datow. ex arce Uniejov. 12 Aug. 1646). W liście tym inserowane są: 1) breve Innoc. X z 18 Dec. 1645 o zatw. uchwał synodu; 2) list kard. Carafy z 24 Febr. 1646 (tu wspomina o pobyciu M. Judyckiego kan. gnieźn. w Rzymie w powyższej sprawie).

Od k. B, idą: Acta et Const. (razem 40 uchwał). — Najprzód spis obecnych, potem: De prof. fidei; De rescr. S. S.; De festis; De redim. captivis et ministris haeret. reconciliandis (tu o zapisie biskupa Lipskiego i S. Targowskiego na wykupno więźniów; potem o zaopatrzeniu ministrów rowokujących błędy z sapisu Zadszika);

o uposażeniu wikarych; o sołtysach w dobrach biskupich; De pens. iudicum; De procuratore; De clericis fugit.; De musica docenda; De habitu; presbytericidia; egzorcysmy; dobra kościelne; De temere litig.; De suffragiis; De unione Ruth.; De regularibus; Calices aurei; Bona eccl. judeis non ardentur; De correctione cleri; praelati inferiores; postan. procesowe; incorporationes eccl.; sprawy między djecezbami; decimae; usura; librorum approbatio et bibl. revisio (zakaz druków na niekorzyść Piotrkowczyka); clerici saecul. et regulares; De absentibus a synodo; Deputati ad corrig. constitutiones (nazwiska 6 osób wyznaczonych do ostatecznego opracowania uchwał tego synodu). — Nast. klauzula notarialna Ad. Oporowicza, zaświadczenie Łubińskiego i aprobaty Carafy z dnia 10 grudnia 1645 (na k. G₃ verso czyli str. 44).

Od str. 45—69: Sequuntur Brevia Apostolica et Decreta, Episcopos et Clerum R. Pol. et M. D. L. concernentia. Następuje 6 aktów z lat 1642—46 pap. Innoc. X i Urbana VIII oraz kard. Carafy: de solv. decimis pro regularibus; de publ. S. S. expositione; de Metrop. per Episc. Varm. eligendo; de gratiis personae capitularibus; constit. circa formam sacramentum (przypomina przepisy sob. tryd. o obraszach); in causa beati Jozaphat arch. poloc. (przedruk dekretu, druk. w Rzymie 1642).

Od k. L: Sermo Archiepiscopi i Oratio Andr. Trzebiecki. — Na ost. str. Errata.

Katalog bibl. uniw. wileń. notuje z datą 1645, ale to nieprawdopodobne, skoro zatwierdzenie nastąpiło w grudniu 1645.

Janocki Nachr. II, 28. — Joher III, 7505 oraz noty (tu podaje treść uchwał). — Fabius Wiadomość 1861 str. 235 podaje wyciąg uchwał tego synodu. — Korytkowski Arcyb. IV, 23—28.

Przedruk z r. 1761 ob. poniżej.

O liście wysłanym z tego Synodu w sprawie koll. tor. ob. pod: Łubiński M. — Epistola (w tomie XVI, 73) — Radsziwił Janusz (t. XXVI, 71) — Responso.

W związku z tym listem stoi zapewne uchwała o zaopatrzeniu ministrów rowokujących.

Akad. — Branio. — Czartor. — Jagiell. — Kras. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Synodus Provincialis Gnesnensis Provinciae, Sub Illustrissimo & Reverendissimo Domino D. Mathia Łubiński Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae Primate & Primo Principe. Warsaviae Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Quadragesimo Tertio Die Octava Mensis Novembris. Celebrata.

Ibidem. In Officina Petri Elert S. R. M. Typographi. Anno D. 1646. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Sygn. A pod *poe*; B pod *pli*; C pod *mi*.

Jest to odbitka ze zbioru drukowanego w r. 1761 (obacz jego opis w t. XIV, 381), toteż utrzymana na tytule data 1646 nie powinna w błąd wprowadzać. Jagiell.

— ob. Drozdowicz Ign. (Index quae in synodis prov. constituta sunt 1791) — Naruszewicz Ad. (Index omnium quae in synodis prov. eccl. Gnesn. constituta 1789).

Synody prow. gnieźn. wylicza X. St. Chodyński w Enc. kośc. XXVII str. 399—407.

Porównaj zbiór Krz. Żórawskiego p. t.: Decretales sumn. pont. et Constitutiones synodorum prov. et dioec. collectae. Posnaniae 1879—1883 (wydali w 3 tomach ka. Chodyński i Likowski).

(Synodus dioecesis Chelmensis).

Constitutiones Dioecesanæ Sacrae Synodi Chelmensis. Quae Illustriss. Et Reverendis. Domino D. Georgio Zamoyiski Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo mandante & praesidente. Nonis Ivlj. Anno Domini M.DC.IV. (1604). Crasnostavi Coacta & triduo celebrata est. Zamosci Anno Domini. M.DC.IV. (1604). [Na końcu:] Cum gratia S. D. N. Sacrae Regiae Maiestatis. Martinus Lenscius Typ. Acad. Excudebat. (1604). w 4ce, k. tyt. i k. 54 nlb. (sygn. ?i—??iij oraz A—L₄).

Na odwr. k. tyt. herb Jelita i 12 wierszy: Ad Georgium Zamoyiski episc. Chelm.; podp. Simon Simonides.

Rozpoczyna odezwa Ben. Dembowskiego offic. chelmskiego z datą: in Uchanie pridie non. Decembris 1604. Tu podnosi, że konstytucje te otrzymały aprobatę nuncjusza. Wydaje je z polecenia biskupa.

Potem idą: Litterae indict. z czerwca 1604; oraz Oratio wstępna Zam. — Poczem od ark. A następuje: Sessionis primae... Const. I. Sessji było trzy. I przyniosła 8 uchwał, II pięć, III dziewięć.

Treść obejmuje: De fide, de vita, de rectoribus eccl., de vicariis, de capellanis, de hospitalibus, de regularibus, de ordinandis, de examinadoribus, de commissariis causarum S. Ap., de decanis ruralibus (tu o podziale djecezji na dziekanaty), de Acad. et scholis par., de libris prohibitis, de festis, de jejun. obs., de dist. paroch., de judaeis, de approbatione const.

Od k. I: Aprobata Kl. Kangoni nuncj.

Poczem: Sermo de disciplina ecclies. a Melchiore Stephanida (dr. goc.).

Wreszcio: Nomina et cognomina uczestników.

Obacz opis w tomie XIV, 378.

O sawartym tu wierszu Szymonowicza ob. Heck w Rozpr. Akad. Umiejętn. filolog. XXXVII, str. 82. Czartor.

— Acta Synodi Dioecesanæ Chelmensis, Ab Illustrissimo & Reverendissimo Dño, D. Matthia Łwbienski, Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ Episcopo Chelmensi, Ordinis Canonorum Regularium Custodum Sepulchri Domini Hierosolymitani Generali Praeposito Miechoviensi, Crasnostaviae habitae Anno a Christo nato, M.DC.XXIV. (1624). die XVIII. Mensis Iunij. Urbano VIII. Summo Pontifice Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Zamosci, In Typogr. Academiae excudebat Simon Nizolius. (1624). w 4ce, k. tyt. i k. 51 nlb. (sygn. N₄).

Na odwr. k. tyt. herb Łubieńskiego.

Rozpoczyna jego odezwa z lipca r. 1624, w której opowiada, jak napad Tatarów przeszkadzał w odbywaniu synodu. Zarządza modły z powodu zwycięstwa.

Poczem: Indictio synodi z 26 maja 1624; Oratio biskupa na zagajeniu; praefatio i uchwały.

Regulują one nast. kwestje (z ciąglem odwoływaniem się na marginesach do soboru tryd.): De fide, de vitae honest., o plebanach i wikarych, de capellis, xenodochiis, regularibus, de sacramentis (const. 8—15), de provisione ecclesiarum, de bonis eccl., o spadkach po duch., de novis eccl., o pogrzebach, de Academia Zamoscen. et scholis et seminario (tu wspomniany L. Star-nigel), de festis, de judaeis, de decanis rural., de tempore obligationis constit. praes. synodi.

Ob opis w tomie XII, 34.

Jocher 7558 i Załuski Conspectus str. 14 (podają z tytułem: Constitutiones, co błąd). Czartor. — Ossol.

— Constitutiones Synodales Chelmenses. Cracoviae 1676. fol.

Fabisz l. c. str. 296. — Jocher 7559. —

Jest to jednak zapewne błąd? W każdym razie egzemplarz druku nie znany. — W r. 1644 odprawił synod dla djecezji chelms. Paweł Piasecki, ale uchwały jego znamy tylko z rękopisu (w bibl. semin. wrocław.).

— Synodus Diaecesana Chelmensis Ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Christophoro Ioanne in Słupow Szembek, Dei, & S. Sedis Apostolicæ Gratiâ Episcopo Chelmensi, No-

minato Premisliensi, Praeposito Generali Miechoviensi. Crasnostaviae, In Ecclesia Cathedrali Praesente Vniverso Dioecesis Clero Celebrata Die decimâ octava Mensis Julij, & aliis duobus sequentibus diebus, Anno Domini M.DCCXVII. (1717). Zamoscii Typis Vniversitatis. fol., k. tyt. i k. 68 nlb.

Na odwrocie herb Szembeków i wierszyk Walentego Wcisłowskiego, prof. zamojs.

Rozpoczyna: Mowa Szembeka. Potem: Acta et constitutiones... Kolejno idą: De fide, de vita cleric., Officia decanorum, Ordo decanatum (opis i wyliczenie parafji), o seminarjum w Krasnymstawie, de ordin., o sakramentach, de residenciis praelatorum, o sądsiach, o zakonach, de immun. ecclies., de decimis, de testamentis, de judaeis, de obser. decretorum. Razem XXII rozdziałów. Często powoływano są dawne przepisy.

Poczem mowa And. Karśnickiego i Epistola Bern. Maciejowskiego ad parochos prov. Gnesn., zawierająca uchwałę synodu Piotr. z r. 1607. — Wreszcio list Krz. Szembeka do kleru.

Porównaj: Szembek Krz. J.

Janoc. Pol. I, 131. — Jocher 7561.

Branic. — Jagiell. — Ossol. — Zamoj. — Zieliã.

— Synodus Dioecesana Chelmensis Per Illustrissimū & Reverendissimū Dominum Dominum Stanislaum Hycinthum In Święcice Święciecki Dei & Apostolicæ Sedis gratiâ, Episcopum Chelmensem, Abbatem Lubinensem &c. Crasnostaviae In Ecclesia Cathedrali, in praesentia Cleri Universæ Dioecesis Celebrata. Anno Domini M.DC.XC.IV. (1694). Die verò XV. Mensis Septembris. Varsaviae, Typis S. R. M. in Collegio Scholarum Piarum. Anno Domini 1696. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Rozpoczyna list biskupa do kleru, wywołujący na synod z daty 8 Aug. 1694 oraz Sermo brevis Illustrissimi.

Poczem idą postanowienia synodu. Między innymi: De doctrina (o odmawianiu modlitw codziennych), De residentia, praelat., De vicariis eccl. cath. Zam., De parochis, De decanis, De ordinandis, De semin. Zamosc. (nakazuje uczyć kleryków śpiewu), De regularibus (spór z Dominik. o jurysdykcję biskupią), różne przepisy odnoszące się do kultu, De Academia Zamosceni, De parochis ad dec. pertinentibus, De confessionibus, De usuris... — Od k. C₄: Grzechy y Kłatwy Bisk. zachowane (po polsku) oraz Casus, w których Kanony

bronią pogrzebu chrześc., poczem: Instrukcja dla spowiedników. — Od k. E₂: Examen podanych y sług, Examen posłów na sejm, poborców i egzekutorów. — W tych „egzaminach“, będących wskazówkami dla spowiedników, dużo ciekawego materiału do dziejów moralności publicanej. Spowiednicy mają pośła pytać o konstytucje szkodliwe, o przeciąganie sejmów, o ich srywanie, o korupcje i t. p. Załuski Consp. 14. — Jocher 7580.

Ossol. — Uniw. wileń.

— ob. Łubieński M. (1624) — Święciecki St. (1696) — Szembek Krz. (1717).

Synody djeç. chelmskie wylicza X. Chodyński w Encykl. kośc. XXVII str. 415.

(Synodus dioec. Cracoviensis). Synod diec. krak. z r. 1478(?).. ob. Callimachus Ph. (Oratio 1584).

Jest to mowa wysyłająca do wojny z Turkami. — Wydał ją Jakub Górski.

— Synod z r. 1512 ob. Statuta

— Synod diec. krak. z r. 1550...

ob. Kromer M. (Oratio 1550).

— Constitutiones Synodi Dioecesanæ Cracovien: Die XX. Nona Mensis Martii Celebratae, Anno Domini, M. D. Nonagesimo Tertio. (1593). [Tu rycina: na tarczy herbowej orzeł, zwrócony głową w prawo, na jego piersiach mała tarcza herbowa podzielona linjami na 4 pola, w których mieszczą się m. i. herby Radziwiłłów. Nad tarczą czerwono kapelusze kard.]. Cracoviae, In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari, Anno Dni, 1593. w 4ce, k. tyt., str. 29 (sygn. A—D₂).

Na str. 3: Synodus Dioecesana cracovien. Authoritate... G. Radziwiłł... (tu wzmianka, że... decreta... ut ad futuram rei memoriam typis excuderentur, domandatum etc.).

Zbiorek ten zawiera:

- 1) Uchwały synodu (od str. 3—8) w liczbie 19 (bez rubryk): o aliancjach dóbr kośc., tonsura i ubiór, concubinatus, missae, poenitencjarii i kapelani, śpiew i księgi kościelne, proc. inform., obsadzanie rychle probostw wakujących, absolucje, wikary, beneficja, prokuratorowie, obchodzenie chrześc., scholares vagi, loca devotionis, sędziowie deputaci (M. Isdbieński, J. Krasieński, Hier. Powodowski, P. Gocinius, M. z Radomska, M. Bęch, J. Wielicki).
- 2) List J. Radziwiłła ad parochos z 29 marca 1593 (na str. 9—29). List ten poświęcony jest kwestjom kultu, księgom kośc. (szalecna Postylla Wujka), kaznodziejstwu, obowiązkom proboszczy, szafowaniu sa-

kramentów, dziesięcinom, ekskomunikacji, postom, nauczaniu w szkole, pokutom kościelnym. (Między innymi sakaz, aby rodzice nie aypiali w łódkach s małemi dziećmi propter suffocationem). Od str. 25: Casus nobis reservati.

W późniejszych czasach postanowienia powyższej treści włączano do uchwał synodalnych prow., ale niektórzy biskupi (jak tu Radziwiłł, lub jak w najważniejszym z tego rodzaju listów B. Maciejowski) uważali za stosowniejsze regulować je osobnemi piśmiami, nawet wtedy kiedy one niewątpliwie wyszły z obrad synodalnych.

Uchwały tego synodu zostały przedrukowane w obu zbiorach Tylickiego (p. t. Constitutiones 1608 i 1612) opisanych w t. XIV, 378 i 379. — Nadto w zbiorze Gembickiego p. t. Synodus (1643), o którym szasas niżej.

Joher 7030 a. — Załuski Consp. 11. — Wiersbowski II, 1762. — Fabisz I. c. str. 290.

W tomie XIV, str. 378 podano biblioteki, w których się ten druk znajduje.

— Constitutiones Synodi dioec. Crac. A. D. 1601 X Kal. iunij celebratae Praesidente Bern. Maciejowski... ob. tom XIV, 378.

Przedruk w obu zbiorach Tylickiego (1608, 1612) oraz w „Synodus” Gembickiego (1643), jak niżej. — Ob. o tym synodzie pod: Birkowski Fab.

W związku z tym synodem stoi list pasterski B. Maciejowskiego z r. 1601 (ob. tom XXI, str. 12).

— Constitutiones Synodi Crac. 1607 die XVIII Sept. celebratae... ob. tom XIV, 378.

Przedruk w obu zbiorach Tylickiego (1608, 1612) oraz w zbiorze Gembickiego p. t.: Synodus (1643).

— Constitutiones dioec. crac. (1593—1607)... jussu Tylicki (1608)... ob. tom XIV, 378.

Jest to zbiór Tylickiego. — W tomie XIV, 378 mylnie podano liczbę kart 24. — Jest kart 22.

— Constitutiones Synodi dioec. Cracov... die 3 Maii 1612 praes. P. Tylicki... (1612) ob. tom XIV, 378—9.

— Constitutiones dioec. Crac. in diversis synodis (1593—1612).. ob. tom XIV, 378.

Jest to II zbiór Tylickiego.

Przedruk ob. niżej pod Synodus (Gembickiego 1643).

— Reformationes Generales ad Clerum et populum Dioecesis Cracovien.

pertinentes. Ab Illustrissimo et Reuerendiss Dño D. Martino Szyszkowski Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Crac. Duce Sever in Synodo Dioeciesana sancitae et promulgatae. A^o M.DC.XXI die decima Februar Crac. In Officina Andreae Petricouij Typogr. S. R. M. (1621). fol., k. tyt. i k. 5 nlb., str. 176 — oraz k. tyt., kart 5 (z tych pierwsza ma recto liczbę 177, dalsze strony nlb.), str. 1—163 (ostatnia strona błędnie liczb. 263).

Karta tyt. cała sztychowana. Tytuł wóród miedziorytu z herbem biskupa u góry, z postaciami św. Stanisł. i św. Wacława (podobnemi jak na k. tyt. Synodu z r. 1643), zaś u dołu pięknie stylizowane wyobrażenie synodu (biskup i kilkudziesięciu uczestników dookoła niego siedzących).

Na odwrocie tytułu: His accessere Doctrina Christiana. Catecheses. Modus tradendi doctrinam Christianam. Descriptio officiorum archiconfraternitatis Compassionis Christi. Modus visitandi septem ecclesias. — Jest to więc spis rzeczy całego zbioru Szyszkowskiego.

Odezwa Szyszk. rozpoczynająca zbiór zajmuje 5 kart. W niej wyjaśnia znaczenie zbioru i swoje intencje. — Poczem Index capitum na 1 k.

Rozdziałów jest 62. Rozpoczynają się od kwestji wiary (szczególnie charakterystyczna obrona dogmatu św. Trójcy); potem idą: De constit. synod. (tu przepis, aby konst. synodalne drukowane przechowywać po kościołach). O obowiązkach duchownych. O archid. i wizytatorach. O synodach dekanalnych (z powołaniem się na synody prowincyj. i ich uchwały). O sądach duch. i taksa procesów. O wizytach. Ordo et numerus ecclesiarum et monasteriorum. (W samym Krakowie 33 kościoły paraf.). De vicariis et mansionariis. De scholis et seminario. O zarządzaniu parafji. O zakonnikach. De divino cultu. O mszy. O sakramentach (tu na str. 69 walka z Postyllą Rejową, z biblią brzeską). Casus reservati. De ordinandis. De hospitalibus. De bonis ecclesiae (obszerne przepisy). Konstytucja Piusa V z roku 1568 super forma creandi census (widerkafy). De anno gratiae. De sepultura... De decimis. De processionibus. Modlitwy in Regni necessitatibus. De confraternitatibus (tu ważne przepisy o cechach, którym synod jest nieprzychylny „maxime propter monopolii crimen”; dużo też o bractwach kościelnych, a głównie o bractwie meki pańskiej). De indulgentiis. De reliquiis. De imaginibus (tu ciekawe przepisy o zakazie obrazów Adama i Ewy, św. Anny

samostrzećiej, M. Magd., zakaz wizerunków na papierze z wierszykami niem. i t. p. i t. p. — natomiast nakaz stawiania krzyżów przydrożnych). O kaznodziejach. Collegium Musicorum in eccl. cath. crac. O procesie. De bibliopolarum et impr. excessibus (tu edykt Zygin. Ang. z r. 1556 o książkach heretyckich oraz dekret bisk. Szyszkowskiego z r. 1620, dotyczący zakazu drukowania i sprzedaży pewnych książek, jak Sakatuła Kupidyna, Frant, Obrona listów toruńskich, Judicia astrologica). De Acad. rectoribus (tu ważne dla nich uprawnienia w sprawie kalendarzy i prognostyków). De duellis. De disput. publicis. De libertatis eccl. violatoribus. De usuris (ważne przepisy o lichwie). De judaeis (tu o drukowaniu Talmudu). De sententia excommunicationis. Niemal wszędzie odwołuje się synod do ustawodawstwa powszechnego i do uchwał synodów prowincjonalnych. Ale dużo jest przepisów odnoszących się do stosunków diec. krak. a przynoszących sporo rysów charakt. dla kultury i kościoła ówczesnego. Stosownie do zapowiedzi podanej na odwrocie tytułu następują teraz traktaty, ściśle z synodem związane:

- 1) Compendium Doctrinae Christianae (k. 5 oraz str. 1—13). Ułożone w formie rozmowy między mistrzem i uczniem.
- 2) Doctrina Christ. seu admonitio populo in eccl. tradenda et proponenda... oraz Instructiones spirituales a sacerdotibus proponenda (str. 14—46).
- 3) Catechismi seu doct. christ... practicus modus... str. 47—81.
- 4) Descriptio officiorum Archiconfr. Comp. Christi (założonej przez Szyszk., gdy był jeszcze kanonikiem). O listem biskupa Szyszk. na czele... str. 82—147.
- 5) Instructio ad visitandas septem eccl. Cracoviae (z osobnym tytułem) z listem Szyszk. i bullą Pawła V z r. 1620 na czele oraz z dodatkiem De jubileo... (str. 148—162, błędnie liczb. 262).

O synodzie powyższym z r. 1621 ob. pod Fox (Oratio).

Fabisz I. c. str. 292. — Joher 7533. — Skrudlik Królowa Korony polskiej 1930 str. 11 (o nakazanym przez ten synod typie M. Boskiej).

Branic. — Chrept. — Drohob. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Wileń. — Zieliń.

— Synod djecezji krak. z r. 1634... ob. Nucerinus Seb.

Zaluski Consp. str. 11 sna jego uchwały z rękopisu (?).

— Synodus Dyocesana Ab Illustrissimo Et Rndissimo Dño Dno Petro Gembicki Episcopo Cracovien: Duce Seueriae Celebrata Anno Dni

MDCXLIII. (1643). [Tytuł sztychowany, umieszczony w górnej części obrazu przedstawiającego obrady synodu w kościele N. P. Maryi na tle ołtarza Wita Stwosza]. [Poczem idzie druga karta tytułowa:] Synodus Dioeciesana Ab Illustriss: & Reuerendiss: Domino, D. Petro Gembicki, Episcopo Cracovien: Duce Severiae, Celebrata Cracoviae, in Ecclesia Archipresbyterali, Anno M.DC.XLIII. (1643). Cui accessere Constitutiones in diuersis Synodis Sub Illustrissimis & Reuerendissimis Dominis, Georgio Cardinali Radziwiłł, Bernardo Maciejowski, Petro Tylicki, Martino Szyszkowski, Episcopis Cracovien: sancitae, & promulgatae. Ex Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt. 2, k. 1 nlb., str. 40; k. tyt. i k. 1 nlb., str. 30 (właściwie 32, bo str. 3/4 dwukrotnie).

Ryciny tytułowej nie opisuję bliżej, gdyż jest ona reprodukowana w Kalendarzu Czecha z r. 1890 przez Karczewskiego, a odbitki tej reprodukcji spotykają się często osobno. Por. o niej T. Szydłowski w Pracach Kom. hist. sztuki, t. II, str. 7.

I) Na odwrocie drugiej k. tyt. sztych herbu Łubieńskiego w rycinie, na której przedstawiony św. Stanisław z Piotrowinem i św. Wacław. Poczem przedmowa Gembickiego i na str. 1—23 konstytucje synodu, ujęte w 30 capita, a drukowane w dwie kolumny. Treść ich: De professione fidei, de constitutionibus (o dawniejszych synodach), de rescriptis (papierskie), de aetate et ordine praeficiendorum, de clericis peregrinis, de procuratoribus, de jurisdictione, de sepulturis, de decimis, de capellis, de legatis, o mszach, seminarjach, de vita et hon. clericorum, sakramenta, egzorcyzmy, de bibliopolis et typogr. (powołuje się na dekret Szyszkowskiego), o zakonach (z bullą Urbana VIII), de iudicibus et exam. — Poczem idzie Sermo Episcopi i bulla z r. 1627, dotycząca przypadków zagrożonych ekskomuniką.

II) Poczem z osobnym tytułem przedruk konstyt. synodalnych dawniejszych: Constitutiones dioeciesanae Cracovienses in diuersis synodis sub... Georgio cardinali Radziwiłł, Bernardo Maciejowski, Petro Tylicki, Episcopis Cracovien. sancitae, et promulgatae. Ivssv... Petri Tylicki Episcopi Cracovien: Praelo mandatae. Paginae idzie od str. 1—30 z 1 kartą nlb. na przedzie, zawierającą odezwę Tylickiego do kleru.

Jest to więc przedruk drugiego zbiorn Tylickiego, wydane w r. 1612 (t. XIV, 378) a zawierającego:

- 1) Constit. synodi dioec. Crac. z r. 1593 (Jerzego Radziwiłła)... str. 1—4.
- 2) Const. synodi... z r. 1601... praesidente Bernardo Maciejowski... str. 5—12.
- 3) Const. synodi... z r. 1607... praes. P. Tylicki... str. 13—18.
- 4) Const. synodi... z r. 1612... praes. P. Tylicki... str. 19—26.
- 5) Modus instituendae juventutis ex decreto synodi ab Academia Cracoviensi praescriptus, quem in scholis obs. praecepit Tyliciana Synodus Anni 1612... str. 27—30. (Ważny to przyczynek do dziejów szkolnictwa, gdyż obejmuje przepisy dla szkół Akad. krak.).

III) Konstytucje synod. Gembickiego są w egz. Jagiell. (a tak samo i w niektórych innych) oprawione współcześnie z drukiem p. t. Reformationes generales... Druk ten wydany w roku 1621 w oficynie Piotrkowskiej ma tytuł wśród ozdobnej ryciny, podobnej do ryciny se św. Stanisławem i Wacławem (a opisanej powyżej) a więc być może tego samego ryłca. Widocznie pozostała pewna ilość egzemplarzy edycji z r. 1621 (Sayszkowskiego) i dlatego konstytucji Sayszkowskiego nie przedrukowano w r. 1643 na nowo, tak jak to uczyniono se zbiorem Tylickiego. — Porównaj wyżej pod: Reformationes (s. 136). Jocher 7529. — Niesiecki II, 191. — Fabisz I. c. str. 291.

Chrept. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Synodus Dioeciesana, Ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Casimiro a Lvbna Lubiencki, Dei, & Apostolicae Sedis gratiā, Episcopo Cracoviensi, Duce Severiae Celebrata, Cracoviae In Ecclesia Archipresbyterali, Anno Domini, M.DCCXI. (1711). Die Sexta Mensis Octobris, & alijs duobus sequentibus diebus. [Winjetka]. Typis Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss. & Reverendiss. Dni Episcopi Cracov Ducis Severiae; neonon Scholarum Novoduorseianarum Ordinarij Typographi. (1711). fol., k. tyt. i k. 1 nlb., str. 56 i k. 1 nlb.

Na odwr. tyt. herb Lubieńskiego. Poczem jego „Sermo in initio Synodi ad Clerum“ oraz Constitutiones. Rozpoczyna je Praefatio, w której powiedziano, że to jest wznowienie i zreasumowanie dawniejszych konstytucji. Istotnie na marginesach częste odwoływanie się na Const. Sayszkow., Maciej., Gembic., Radziwiłła.

Rozdziałów jest 41: o obow. duchownych, o kazaniach, o archidjakonatach (tu opis 10 arch. diecezji krak. poprawiony w stosunku do konst. Sayszkowskiego, oraz wyliszenie kość. paraf. i kaplic krakowskich), o egzam. i sądach kościelnych, o seminarjum, o szkołach (z powołaniem się na Tylickiego), o ordynowaniu kleryków (rozp. Malachowskiego z r. 1690), o beneficjatch, o sakramentach, szpitalach, testamentach i majątku kościelnym, o kaplicach, pogrzebach, o heretykach, żydach, czarach... Na końcu: Exhortatio ad clerum; sermo Petri Praczelewic; odesza Lubieńskiego (z podp. J. Siwertta, kan. kielec.). Ob. Lubieński Kaz. (Litterae pastorales 1711). Jocher 7534. — Załuski Progr. lit. 1743 s. 83. — Tentz Consp. 11. — Fabisz I. c. str. 291.

Akad. — Jagiell. — Ossol.

— ob. Turski J. (Edictum o synodzie dekanalnym diec. krak. 1796).

Synody djec. krak. zestawia X. Chodyński w Encykl. kość. XI, 387 i XXVII, 411.

(Synodus dioec. Culmensis). Constitutiones Synodi dioec. Culmensis 1605.

Egzemplarz tego pierwodruku nie jest znany, ale że druk taki istniał, o tem świadczą słowa Perrenota w wydaniu z r. 1614. Czytamy tam mianowicie na k. A₂: L. Gembicki... „in synodo dioec. 1605 Culmae celebrata, nonnullas (constitutiones) adiunxit, quas typis excussas in lucem edidit ac vulgari curavit“. Wyrażenie „adiunxit“ oznacza, iż konst. z r. 1605 były uzupełnieniem do (niedrukowanych) uchwał synodu z r. 1583. — Oba synody (1583, 1605) znamy dzisiaj z edycji Perrenota, o której niżej.

Ob. tom XII, 34 (pod Acta).

— Constitutiones Synodales Ecclesiae Culmensis. A Reverendissimo Dno Petro Costka Episcopo Culmensi Emdatatae Et Avctae Anno Dni 1583. Opera & impensis R. D. Odineti Perrenot, Canonici & Officialis Generalis Culmensis in lucem editae. [Tu winjeta: zdobna lwia głowa]. Anno Domini M.DC.XIII. (1614). w 4ce, k. tyt. i k. 34 nlb. (sygn. A—I₃).

Od k. 35 idz:

Acta In Synodo Dioeciesana Culmensi Et Pomesaniensi Habita a Reverendissimo in Christo Patre Domino Lavrentio Gembicki, D. G. Episcopo Culmen. Et Pomesanien. Die XXI. Mensis Iunij. Anno Domini M.DC.V. (1605). w 4ce, k. tyt. i k. 24 nlb. (sygn. I₄—O₅).

Ob. tom XIV, 379.

Dedykacja całego tego zbiorku, druk w r. 1614, jest wystosowana: Ill. Joanni Kucboraki, episcopo Culmensi, Data: 19 sept. 1614, a podpis: Odinetus Perrenot. — Na karcie A₄: Venerabilibus archipresbyteris, parochis... totique clero... gdzie Perrenot tłumaczy potrszę ogłoszenia drukami uchwał obu synodów.

Zbiorek ten dzieli się na 2 części. Pierwsza obejmuje uchwały z r. 1583. Rozpoczyna je list Kostki, odwołujący się do uchwał synodu piotrkowskiego, oraz do starszych synodów chełmińskich, które należy uzgodnić z soborem trydenckim. Dat. ex arce Starogardensi 1583.

Pokolei idz uchwały o życiu kleryków, o nabożeństwie, o mnichach, o nauczaniu przez parochów, o sakramentach, o cmentarzach, o sądownictwie duchownem, excommunicatio, sigilla, beneficia, festa, usurae, sprzęt kościelny, scholae, o zachowywaniu statutów.

Od k. I₁ idzie druga część, zawierająca uchwały z roku 1605. Rozpoczyna się od edyktu Gembickiego, w którym wyjaśnia, że w poprzednich latach nie mógł odbyć synodu z powodu zarazy. Poczem idz: Litt. indictionis z 14 maja 1605, oraz sągajenie przez biskupa.

Od k. L₂ uchwały synodu: De fidei professione, o obowiązkach kanoników, archipresbiterów, officiali, parochów, wikarych, de vita et honestate clericorum, de provisionibus, de scholis, de seminario, de matrimonio, de testamentis. Kończy: Forma absolutiois.

Przedruk w Hartzheima Concilia Germ. VII, 971—990, względnie VIII, 655—699. — Hipler Constitutiones synodales Warmienses 1899 str. 293 i 295 (podaje przedruk rubryk). — Fabisz I. c. str. 288. — Jacobson Gesch. der Quellen des kanon. Rechtes 1837. Krasin.

— Synodus dioeciesana Culmensis et Pomesaniae ab Ill. et Rndissimo Dno D. Gasparo a Dzialyn Dzialynski D. et A. S. Gratia Eppi Culmensis et Pomesaniae Lubaviae in Ecclesia Parochiali A. D. Millesimo Sextencesimo Quadragesimo primo (1641) die XII mensis Junij et sequen. celebrata. w 4ce, k. 65 nlb. (sygn. S₁).

Zawiera 30 postanowień synodalnych i na końcu wyjętki z uchwał soborów z dekretu S. Congr., z uchwał synodu prow., z Breve apost. 1577 i Epistola pastor. Maciej. 1607.

Jocher 7590. — Hipler Const. synod. Warmienses 1899 str. 296. — Hartzheim Conc. Germ. IX, 602—619 (przedruk). — Jacobson Gesch. der Quellen des kan. Rechtes 1837. Bibl. horodecka.

— Constitutiones Synodales Editae & promulgatae ab Illustrissimo Excellentissimo & Reverendissimo Domino, D. Andrea Stanislao Kostka Comite In Załuskie, Załuski Dei & Apostolicae Sedis gratiā, Episcopo Culmensi & Pomesaniensi, Abbate Commendatario Czervinensi & Paradisiensi, Supremo Regni Cancellario, in Dioeciesana Synodo celebrata in Ecclesia Archipresbyterali Lubaviensi Diebus XVI. XVII & XVIII. Mensis Septembris Anno Domini MDCCXLV. (1745). Ex omnibus Synodis retroactis Dioeciesanis tribus collectae Summorum Pontificum, Sacrorum Conciliorum & Canonum Decretis vallatae, Sacrae Scripturae Sanctorumq; Patrum testimoniis adornatae. Brunbergae Typis Collegii Societatis Jesu. MDCCXLVI. (1746). w 4ce, rycina, k. tyt., k. nlb. 2, str. 211, k. 14 nlb., str. 52.

Przed tytułem karta z napisem: Synodus Culmensis et Pomesaniensis. Obok tytułu na osobnej karcie in folio rycina przedstawiająca ołtarz przyozdobiony księgami i aparatami kościelnymi z napisem: Concilium Oecum. Nicaenum, Concilium Oecum. Ephesinum, (w środku na otwartej księdze: Biblia Sacra), Concilium Oecum. Constantinopol., Concilium Oecum. Chalcedonense. Na cokole ołtarza: Synodus Culmensis. Podpis: J. S. Mock Inv. et del. L. Zuechisci. Na 1 karcie nlb. idzącej po tytule znowu na doklejonej u góry osobnej karteczce herb Załuskiego. Poczem Oratio dedicatoria, przypisana przez Pawła Dom. Dromlera synodi promotora. Wychwała tu bisk. Działyńskiego i Załuskiego i żegna Załuskiego jako odchodzącego do Krakowa (3 k.).

Na str. 1: Edictum convocationis z daty 13 aug. 1745. Poczem: Sermo Zał. in initio synodi oraz Sermo Fabiani Płaskowskiego, per dioec. Pomes. vicarii generalis.

Od str. 22—202 idz Constitutiones Synodales (bez osobnego nadpisu). Dzielią się na XLIII capita.

Zawierają: De fide cat., De disputationibus, De fidei unitate, De conversis, De sagis (tu powołane dekrety sądu ass. z lat 1672 i 1713), De iudaeis, De erud. populo, De praed., De vita et honest. clericorum, De jejuniis et festis, o różnych dygnitarsach kość. (na str. 85 o swolywaniu organistów, kantorów i bakałarzy szkolnych ras na rok), o szafow. sakramentów, De presb. deserentibus, De seminariis, De iudicibus

et exam., De matrimonio, De reliquiis, De sanctis imag., De indulg., De off. paroch., De pluralitate benef., De eccl. desolatis, De hospitalibus, De regularibus, De monialibus, De sepulturis, De decimis, De immunitate, De testamentis, De conserv., De taxa, De missionibus, De observ. const. synod. Kończą: Acclamationes (tekst śpiewu djakona i chóru z okazji przyjęcia uchwały); wreszcie Rogatus notarii (klausula not. J. Groszewskiego).

Na str. 203—7: Gratiarum actio a Const. Piwnicki. — Wreszcie Index capitum et titularum.

Postanowienia synodu, stylizowane nader rozwiekle, nie wychodzą w treści poza ustalone przez dawniejsze synody normy i są dowodem (podobnie jak konst. innych synodów XVIII w.), że twórczość na tem polu już ustała.

Dodane do dzieła (z osobną paginacją ale z bieżącą dalej sygnaturą u dołu): Appendix tum eorum quae in synodo dioec. enuntiantur et publicari iubentur, tum etiam nonnullorum, quae scire omnium interest (na 52 str.).

Zawarte tu są: reskrypt Aug. III z r. 1745 o cesarownicach; lauda terr. Prussiae de non tolerandis in terris Prussiae iudaeis z lat 1616, 1647, 1680; decretum castri Koval. w tej samej sprawie z r. 1733; litt. S. Congr. C. T. Int. de praedicatione z r. 1680; Puncta de jejuniis et festis (po polsku, dla czytania ludowi); akty przed i po komunji; klątwy papieskie po pol.; zapowiedź stanu kapł.; konst. Inn. XII z r. 1694; imp. matr.; examen puellae; trzy wyjątki z konst. plotrk., z bulli C. Dom. i z Clement. — Na ostatniej karcie Corrigenda.

Ob. w tomie XIV, 379 (pod Const.). — Jocher 7871. — Hartzheim Conc. Germ. tom X str. 491—574. — Hipler Const. synod. Warm. 1899 str. 298. — Jacobson Gesch. der Quellen des kan. E. 1837.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Działyński Gasp. (1641).

Synody chełmińskie zestawia X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 415.

(Synodus dioec. Gnesnensis). Statuta Dioecisana pro diocesi (sic) Gnesnensi... Impressum Cracoviae... 1513... in edibus Joh. Haller... ob. tom XXIX str. 241—2.

Tu podany bliższy opis, literatura i biblioteki. — Kotula Właściciela ręk. 1929 (egz. Czarna).

— Synodus Dioecisana Gnesnensis, celebrata Louicij, Anno Christi, M.D.XCIII. (1593). Die XXIX. Mensis Martij [Tu winjetka]. Exvsa Posnaniae, In Officina Typographica, Viduae

& haeredum Ioannis Wolrabi, eodem anno cIoIo.XCIII. (1593). w 4ce, k. tyt. str. 50.

Tytuł w ozdobnej ramce. Druk całego dzieła antykwą (przez pierwszych kilku stron kursywą).

Na odwr. tyt. list Stan. Karnkowskiego do kleru, w którym oszajmia, dla czego kazal Acta synodu wydrukować.

Od str. 5: Acta Synodi, który się odbywał w Łowiczu w kościele Franc. post synodum provinc. Petricoviae 1590.

Rospocyna lista obecnych i mowa wstępna Karnkowskiego, poczem idą uchwalone artykuły. Jest ich 25: De publ. synodi prov. (z r. 1590), de provisione iudicum Tribunalis Regni, o organizacji seminarjum duch. gnieźn. (str. 17—34), de vicariis, de breviariis et missalibus, Extrav. Pij V z r. 1571, de metricae libris, de synodis per decanos rurales habendis, de off. decanorum, de capitalis, de sacerdotum, de concubinariis, de mensa communi sacerdotum, de clericis et scholaribus vagis. — Na końcu klausula zamknięcia synodu.

Do egz. Jag. doprawione są wopółcześnie 3 karty ręk., zawierające uchwały synodu djec. gnieźn. z r. 1603 — oraz, co ważniejsze: Articuli in Synodo Rurali Cuthnensi Anno Dni 1598 mensis Junii conscripti et per Dnum Arch. approbati (zawierają kilka ciekawych postanowień np. o szkołach po wsiach; a w każdym razie są czermą rzadkiem jako okaz uchwał synodów dekanalnych).

Jocher 7520. — Wierszowski II, 1771. — Fabisz l. c. str. 189. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 491—2.

Czart. — Jagiell. — Krasin. — Szembek.

— Synodi Archidioecesis Gnesnensis Ordinationes quaedam, omnibus curam animarum gerentibus vtilis & necessariae. Anno Domini, 1602. in conventibus, Gnesnae, Calisii Et Louicij celebratis, propositae Et observari decretatae. Per Illustrissimum & Reuerendissimum Dominum, Dominum Stanislawm Karnkowski, Dei gratia Archiepiscopum Gnesnensem, Legatum natum, Regni Poloniae Primatem, primumque Principem. His in fine adiunctae sunt aliquot vtilis & necessariae Constitutiones ex Synodo Gnesnensi, Anno 1593 Louicij celebrata. Cracoviae Typis Andreae Petricouij. Anno Domini, 1602. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb.

Rospocyna list Karnkowskiego do kleru z Łowicza 8 listopada 1602. Potem idą ordinationes quaedam, a mianowicie: De

ornatu Templi, De admin. Sacramentorum, De reliquiis muniis pastorum et vita cleri; wreszcie przedruk niektórych postanowień z r. 1593.

Zawarte tu „ordinationes“ są inne aniżeli rękopis uchwał z r. 1602, wspomniany wyżej przy opisie post. synodu z r. 1593. Załuski Consp. 11. — Jocher 7521. — Fabisz l. c. str. 190.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecisana Gnesnensis, Ab Illmo & Rnd^{mo} Alberto Baranowski, Archiepiscopo Gnesnensi, L. N. Regni Poloniae Primate primoque Principe. Habita Lovicii, Anno Domini, M.DC.XII. (1612). Die IX. Maij. Pavlo V. Summo Pontifice, Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, Anno Domini, 1612. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na czelu list Baranowskiego do kleru z 5 Julij 1612. — Poczem idą Decreta: De sac. matrimonii (śluby winny odbywać się w kościołach), De indulgentiis, De div. officii, De tollendo bombardarum usu (nie wolno przybywać do kościoła ze strzelbą), bulla Coenae Domini, casus reservati, reconciliatio publica poenitentium, vicarii, zakonnicy, sędziowie trybunalsey, examinatores parochorum. — Poczem z osobną sygnaturą:

Casus Reservati Albo Summarivsz Przypadkow Duszných, Grzechow y Klątew, zachowanych do rozgrzeszenia starszej zwierzchności Kościoła powszechnego. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni Andrzeiś Piotrkowszyka. Roku Pańskiego 1612. w 4ce, k. 7 (sygn. A—B).

Druk ten formalnie nie tworzy całości z poprzednim, ale wyszedł z okazji synodu i uzupełnia jego uchwały. Wylicza casusy zastrzeżone papieżowi oraz biskupom (te ostatnie bądźto z prawa powsz. bądźto wedle agend prow. polskiej). Poczem grzechy Arcybiskupowi na synodzie zastrzeżone; wreszcie Prestrogi dla spowiedników i casus, w których sabrania się pogrzebu chraścijańskiego.

Jocher 7497, 7522 (z pewnymi odmianami w tytule, ale wątpię, aby były dwa odbicia — raczej odmiany wynikły z niedokładności przy kopjowaniu tytułu). — Fabisz l. c. str. 201. — Korytkowski Arcyb. III, 615.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— [Synodus arch. gnesn. ab... L. Gembicki... Louicij... Anno 1620 mense Octobri]... Calisii, 1621. w 4ce.

Egzemplarz tego I wydania nie dochował się, stąd dokładnego tytułu nie znam.

Jocher 7498 podaje tytuł: „Acta synodi...“ ale nie wiadomo, skąd go wiał, bo i on nie znał egzemplarsa. Za nim inni, między nimi mój ojciec w tomie XII str. 34; co błędne, bo ojciec mój miał przed sobą egz. Jag. II wydania z dopisanym tylko ręką Żeg. Paulego tytułem Jochera, ale nie edycję pierwszą. Edycja ta wyszła w Kaliszu, oszpecona błędami, a egzemplarze zostały wycofane i zapewne zniszczone.

— Synodus Archidioecisana Gnesnensis Ab Illmo & Rnd^{mo} Domino, D. Lavrentio Gembicki, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, L. N. Regni Poloniae Primate, Primoque Principe Habita Louicij Anno Dni. M.DC.XX. (1620). Mense Octobri. Pavlo V. Summo Pontif: Ecclesiae Dei feliciter praesidente. Cracoviae, Ex Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 39 nlb. (sygn. B—L₂).

Na odwr. tytułu cytat z Acta Apost.

Poczem na karcie drugiej odesza Gembickiego z Łowicza 30 sept. 1621, w której oświadcza, że akta synodu wychodzą potwórnice drukiem „et simul emendatiora“ w drukarni Piotrkowszyka. Poprzednią edycję wydaną w Kaliszu kasuje i sakażuje jej użytku.

Odtąd z sygnaturą B idą: Acta Synodi arch. Gnesn., a więc najprzód: Literae processus convocationis z 8 aug. 1620 podp. J. Ługowski; potem swiężył opis otwarcia synodu wraz ze spisem artykułów, proponowanych zgóry ad tractandum in synodo (jest tych art. 19).

Od ark. C postanowienia synodu: De fide doctrina; De exam. parochorum; De officii decanorum ruralium; De vita et honestate cleri; De Dispens. et casibus reservatis; De adminstr. sacramentorum (wymieniony m. i. podręcznik Povodouii de sacramentis, posatem zagranicno); sakaz przybywania do kościoła cum bombardis, canibus et volucibus; De vicariis; De canon. B. Kostka; De funeribus; De xenodochis infirmorum sac.; De seminarium Calisiensi (założył je Karnkowski); De deputatis.

Od k. G₂ verso idą postanowienia: Ex synodis praeteritis, Ex Conc. Lateranensi, Ex Conc. Tridentino.

Od k. I: Oratio Illustrissimi (Gembicki); Oratio per Thom. Cissonium habita; wreszcie Ode parenetica ad clerum M. Laur. Smieszkowic, orat. Tylic.

Zwraca uwagę, że tekst uchwał sacryna się od karty sygn. B₁ a poprzedzają go tylko dwie karty. Widocznie samiersem było

oddrukował coś na początku, czego później saniechano.
 Jocher 7499, 7523. — Fabisz l. c. str. 201 podaje wyciąg s uchwał. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III 662.
 Jagiell. (bez tyt.) — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis Presidente Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Ioanne Wężyk, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnen: Legato Nato, Regni Poloniae Primate, Primoq; Principe; Lovicii Anno Domini, 1628. Die 10. Mensis Maij, celebratae. [Winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi, Anno Domini, 1630. w 4ce, k. tyt., k. biała i k. 49 nlb. (sygn. A—P₁).

Na odwr. tytułu herb i 2 wiersz Iac., poczem 1 k. biała (niesygn.).

Od k. B: Synodus arch. gnesn. Zaczyna wykaz obecnych, poczem uchwały: De erud. populo, De ord., De examinat., De vita et honest., De modo occurrendi contemptui cleri, De off. dec. rur., Ordo et num. eccles. (wykaz dek. i parafji), De novis capellis, De foundationibus, De hospitali Lovicij, De excomm. De publ. bullarum Greg. XV (tu dwie bulle Grzeg. de exemptorum privilegiis i de conservatoribus), De iudiciis dioec.

Od ark. H: Epistola past. card. Maciejowski... (s r. 1607; obacz wyżej str. 129). Kończy: Sermo Archiep. ad Synodum... (na 2 k.).

Obacz tom XIV, 380—1. — Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 704.

Czartor. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Acta Synodi archidioecesis Gnesnensis praes. M. Żubieński... Uniejoviae... A. D. 1643 die 7 Julii celebratae. Varsaviae, Elert, 1644 w 4ce, str. 72. Ob. w t. XII, str. 84 oraz w t. XXI, 347, gdzie podano dokładniejszy opis.

Jocher 7525. — Fabisz l. c. str. 281 (podaje za Jocherem tytuł: Statuta Synodi dioec. Gnesn.). — Korytkowski Arcyb. IV, 19. — Żaluzki Cons. 11.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Acta synodi particularis in ecclesia Camenensi (1648) ob. Żubieński Maciej (w t. XXI, 437).

O wcześniejszych synodach archidjako-natu w Kamieniu podaje bliższą wiadomość arcyb. Kakowski Congregatio synodalis prov. Gnesn. 1918 str. 33 i nast.

— Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis, Sub Celsissimo & Re-

verendissimo Domino, D. Stanislao In Słupow Szembek, Dei, & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato Regni Poloniae & Magni Ducatus Lithvaniae Primate, Primoque Principe, Lovicij, Anno Domini, MDCCXX. (1720). Die XXVI. Augusti, Celebratae. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 101 nlb. (sygn. Bb).

Na odwr. tytułu herb i 6 wiersz; poczem od k. A; Acta synodi.

Rozpoczyna wykaz obecnych. Poczem uchwały: De fide; De doctrina Christ.; o egzam., sędziach, o konserw.; o odprawianiu naboż.; De vita et honest. cleri (dużo rysów obyczajowych, np. o noszeniu halsztuchów, o trzymaniau mysykantów i t. p.); De ordinandis; De seminariis; o szafowaniu sakramentów; o kościołach i kaplicach; De patronis; De festis; De hospitalibus; De exec. testam.; o zakonnikach i zakonnicach; De congr. decanalibus; De visitationibus; De casibus reserv.; De haeresi (tu o restytucji kościołów zabranych przez dysydentów); De iudiciis; De excommunicatione.

Od ark. Q₄: Ordo et numerus ecclesiarum (opis dekanatów i parafji). — Od ark. T₄: Intimatio synodi; Allocutio Celsissimi; Sermo Gvilb. Robertson canon. gnesn.; Sermo Andr. Kwapiszewicz in secunda sessione.

Jocher 7506 oraz noty (podaje treść). — Fabisz l. c. str. 240 (podaje wyciąg). — Korytkowski Arcyb. gnieźn. IV, 407.

Bibl. podane w t. XIV, 381.

— ob. Żubieński M.

Synody djec. gnieźn. zestawia X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII str. 409—410. Nieogłoszone współcześnie drukiem uchwały synodu djec. gnieźn. Karnkowskiego w Łowiczu 1583 opublikował X. Chodyński p. t. Synodus Arch. Gnesn. (Warszawa 1871).

Synodus dioec. Kamenecensis ob. Hosius St. (Ordinatio 1724) — Krasieński Adam (Epist. past. 1742) — Sierakowski Wacław (Edicta et ordin. 1742).

Na miejsce nieodbywanych już synodów i ich uchwał wstępuje w w. XVIII swycasj wydawania edyktów biskupich, dla których typowym jest zwłaszcza edykt Sierakowskiego (t. XXVIII, 69).

Wcześniejsze synody djec. kamien. wylicza X. Stan. Chodyński w Enykl. kościelnej XXVII, 416.

(Synodus dioec. Kijoviensis). Statuta dioecesis orthodoxae Kijoviensis, cele-

bratae Żytomiriae a. 1762... ob. Statuta (w t. XXIX, 242).

Tu podano bliższy opis tego zbioru, oraz literaturę i biblijoteki.

Obacz Fabisz Wiadomość str. 302. — Chodyński w Enc. kośc. XXVII str. 416.

(Synodus dioec. Leopoliensis). Acta et constitutiones Synodi dioec. Leopoliensis... 1584. w 4ce.

Tak podał mój ojciec w Bibl. XV—XVI w. (1875) str. 121; zaś w Bibl. tom XII str. 29 powtórzył to samo ale z omyłką druku 1854.

Oczywiście obie daty są mylne, a chodzi o druk z r. 1594 (to znaczy byłby to synod Solikowskiego, poniżej opisany).

— Acta Et Constitutiones Synodi Dioecesanae Leopoliensis. Anno Domini Millesimo quingentesimo tertio. (1593). die decima quarta mensis Februarii, quae fuit Dominica Septuagesimae, celebratae. Leopoli M.D.XC.III. (1593). [Na końcu:] Matthias Bernarth. Excudebat. w 4ce, k. tyt. i k. 26 nlb. (sygn. A—Gij).

W tomie XXIX str. 36 mylnie podano liczbę kart na 22.

Na odwrocie tytułu herb Solikowskiego (jednoróżec pod infułą bisk., napis dookoła: Veritas et iudicium opera manuum Domini, u dołu godło: Sic currite, vt comprehendantis). Tytuł i herb są repr. w pracy Jędrzejowskiej Księżka polska we Lwowie 1923 str. 87. Wedle niej Bernarth był typografem arcyb.

Od k. A: Acta et constitutiones Synodi dioecesanae leopol. A. D. 1593 Dominica Sept. celebratae.

Rozpoczyna opis przebiegu synodu; wykaz uczestników; treść zagajenia Solik., gdzie usprawiedliwia, dlaczego tak nierychło synod svoluje oraz rozbiera bliżej sposób inkwizycji, czy to co uchwalil synod poprzedni zostało wypelnione (badanie to jest ujęte w 3 capita); wreszcie sduje sprawę z wizytacji odbytych i wskazówki dla dalszych wizytacji, celem zbadania braków w organizacji kośc. djeczej. Zakończono pierwszy dzień słożeniem profess. fidei.

Od ark. B₄ opis drugiego dnia. Rozpoczęto go kazaniem Laterny (drukowaniem na końcu). Poczem nastąpiło sprawozdanie M. Perlickiego o wizytacji kościołów lwowskich. Wreszcie idzie streszczenie mowy Solikowskiego poświęconej różnym brakom i potrzebom (a zwłaszcza w stosunku do szysmy). Odpowiadał mu Stan. Stryjski, przemawiali zaś in medium ingressi plerique sacerdotes et parochi, wypowiadając różne żale.

Od k. C; verso idzie: Capvt primvm de ordinatione ecclesiae metropolitanae. Regulae generales. Są to przepisy dotyczące kanoników, wikarych, mansjonarsy, księży zwykłych, nabożeństw, sakół i scholarów, Jezuitów (tu o ich stosunkach z rodziną Mieleckich i z Zofją Handlową — oraz o pierwszych jezuitach lwowskich), bractw kośc.

Od k. D: Caput II. De ordinatione eocl. per totam diaecesim. Tu przepisy dla parochów.

Od k. Dij: Caput III. De reformatione... (sabobony, święta, śpiew „O Marya cčna dziewicza“, obrazy niewłaściwe, kolendy chłopców in natali Domini, sprząty kośc., zakaz bachanaljów).

Od k. D₃: Caput IV. Vicariorum foraneorum designatio... (podział djeczej na 7 wikarjatów).

Poczem od k. D₄: Contio M. Laternae, superiora lwow. rezjd. S. J. (tu m. i. pochwały Solikowskiego). — Od k. F: Oratio Valent. Vargoczki in ipsa conclusionis synodi recitata. — Na ost. k. u dołu: Soli Deo honor et gloria i nazwisko drukarza. Jocher III 7550. — Fabisz l. c. str. 237. — Fijałek w Gaz. kośc. 1907. — Szydelski Arch. lwowska (1910) str. 2. — Kotala Właśc. rękop. 1929.

Ākad. — Bawor. (Czarn.) — Bibl. Barber. w Rzymie — Ossol.

— Acta Et Constitutiones Synodi Dioecesanae Leopoliensis. Anno Domini Millesimo quingentesimo Nonagesimo Tertio. Die decima quarta mensis Februarii, quae fuit Dominica Septuagesima, celebratae. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. M.D.XC.III. (1594). w 8ce małej, k. k. tyt., k. 43 nlb. (sygn. F₄).

Na odwr. tyt. herb i godło, jak w edycji poprzedniej.

W wydaniu tem przemilczano nazwisko Laterny na k. D₃, gdzie jest ogłoszona jego Concio in ecclesia metr... sub initium Synodi... habita. Na końcu: Soli Deo honor et gloria. — (Obacz pod Solikowski J. D. (tom XXIX str. 37).

Czartor. — Dziedoss. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecesana Leopoliensis Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo Domino, D. Stanislao à Grochowce Grochowski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Leopoliense Abbatiae Sieciechoviensis Perpetuo Administratore. In Ecclesia Metropolitana Leopoliensi. Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). Die 3. Mensis Iulij. inchoata,

& Quinta eiusdem finita. Leopoli, In Officina Michaelis Sloska, Archiepiscopalis Typographi. Anno Domini, 1641. w 4ce, k. tyt. i k. 43 nlb.

Na odwołaniu tytułu herb, ujęty z 3 stron w osobną ramkę, a pod nim cytata z listu 2. ad Timoth. — Na następnej karcie cytata z uchwał C. Trid. i z breve Celest. Papae.

Od k. A₁: Acta et constitutiones. Rozpoczyna wykaz uczestników. (W egz. bibl. Jag. dopisał ktoś współczesny przy kilku nazwiskach ciekawe informacje biograficzne, nie zawsze wychodzące na pochwałę danego dygnitarza). — Po opisie zwołania synodu następują uchwały w XV rozdziałach: De examinatoribus; De iudicibus; De poenit.; De vicariis; De ord. sacerdotum; De altaribus desolatis; De domo pro infirmis et hospitalibus; De schola; De impr. librorum; De decanis ruralibus (tu wykaz dekanatów i parafji); De off. decanorum et parochorum (tu dużo o stos. wyznania greckiego); De public. ex Ambona (tu o cudach fałsz. przy obrazach, o profanacji kościołów); De executione. — Wciąż synod powołuje się na C. Trid. i na uchwały synodu prow. gnieźn. z r. 1630. — Na końcu klauzula not. Ad Terleckiego.

Od k. I₁: Sermo Val. Skrobiszewski 3 Julii 1641. — Kończą: Errata.

Egz. Jag. obficie po polsku glossowany. Jabłon. Museum 70. — Bentk. I, 282. — Niesiecki II, 308. — Jocher 7551. — Fabisz I. c. str. 297. — Szydelski Arch. lwowska na synodzie r. 1641 (1910) podaje obszerny rozbiór uchwał tego synodu i kreśli na ich podstawie stan djecezji. Akad. — Drohob. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecesis Leopoliensis Sub Celsissimo, ac Reverendissimo Domino, Domino Venceslao Hieronymo De Boguslawice Sierakowski Dei & Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopo Metropolitano Leopoliensi. Anno Domini Dieb. XX. XX., & XXII. Maji. in Ecclesia Metropolitana Leopoliensi Celebrata. Leopoli Typis S. R. M. Academicis. Anno Domini 1765. fol., k. tyt. i k. 76 nlb. (sygn. Qq).

Wydanie w wielkim folio, z szer. marginesami, na welinie.

Rozpoczyna Indictio prima synodi, z daty 26 maja 1764. — Poczem: Prorogatio synodi... oraz: Secunda Indictio (odroczone synod z powodu bezkrólewia), dat. 11 marca 1765.

Poczem: Ordo proc. et Nomina (uczestników). Od k. C₁: Constitutiones synodales. — Dziela się one na 3 części (sessio I, II, III), każda z nich na rozdziały.

Sessio I: De fide, Ep. past., De vita cler., De doctr., De praedic., o sakramentach, o spowiedziach, De casibus reserv., De decanis, De clericis vagis, o beneficjach, testamentach, o ówcz. pobożnych, o zakonach i pannach zakonnych (ten rozdział po polsku!), De capellis, De impr. librorum, De judaeis (tu obszerne postan. po łacinie i po polsku w sprawie Żydów oraz list. Bened. XIV z r. 1751 o żydach). — Poczem: Conclusio, podp. przez M. Pruskiego.

Od k. S₁, verso: Sessio II. Tutaj o podziale parafji, De ampliacione Decanatum (opis djecezji) i o nowych dekanatach, o szkołach, De conserv. bonorum eccl., De compactatis cum magistratu leop., De festis oras interdictis, De sepulturis.

Od k. Y₁, verso: De iudicibus, De exam., De censoribus libr., De seminariis, De hospitalibus, De usuris, De Monte Pietatis, De cathedratice (opłaty na rzecz biskupa). Poczem idą Appendices, dotyczące niektórych postanowień synodu.

Kończą: Sermo Lucae Godurowski, Antonii Alexandrowicz, Laur. Opeydowicz, Archiepiscopi Metr. (dwie mowy Sierak., jedna po łacinie, druga po polsku ad populum). Są podobno dwa różne odbicia?

Jocher 7582. — Fabisz I. c. str. 297. — Obacz Bibl. XXVIII str. 73.

Branic. — Drohob. — Horod. — Jagiell.

— ob. Sierakowski W. (Epist. pastoralis 1761).

Epistola powyższa zawiera postanowienia mające zastąpić uchwały synodów.

Synody lwowskie zestawia X. St. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 411. — Ob. też Wysocki Wiadomość o zbiorach synod. archid. lwowskiej (w Gazecie kośc. 1908).

(Synodus dioec. Luceoriensis). Synodus Dioecesis Luceoriensis. Celebrata Anno Domini M.D.C.VII. (1607). XVII. Kal. Octob. & Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino D. Francisco Simoneta Episcopo Fulginatensi, S. D. N. ac S. Sedis Apostolicae Nuncio approbata. [Tu winjetka]. Zamoscii Martinus Lencius Typographus Acad. excedebat. Anno Domini M.D.C.VII. (1607). w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. herb Szyszkowski, pod pastorałem i mitrą cyfry M. S. (szyszkowski) D. (ei) G. E. L. (uceor.).

Rozpoczyna: Prooemium. Martinus Szyszkowski... (List na 3 k. dat. Janoviae 1 Nov. 1607). Tu wylicza, co zrobił dla podniesienia wiary w swej djecezji

Od k. A: Decreta, Declarationes et Monita ex Jure canon... in Synodo Janoviensi

A. D. 1607 die XV sept. et sequent... accomodata.

Następują uchwały synodu: De scientia curatorum, De doctrina, De Romano Catech. (tu poleca Żywoty Skargi i dzieła Possawina), De fidei profess., o admin. sakramentów, De divinis off. et missis, De exam., De vita clericorum, De reform. ecclesiarum, De sacra katherorum unione promovenda (tu o dziełach H. Poceja i Skargi), De decimis, De foro competenti, De ordine clericorum, De bonis et iure patr., o wikarych, o kapelanach przyw., De scholarum rectoribus (mają być poleceni przez Akademię), De syn. decanal. (powołuje się na Maciejow.), De rapientibus bona, De residentia, De ephemeridum scriptoribus (ostrzeżenie przed astrologami), De iudicibus et exam. — Kończy: Conclusio et publ. syn. Wcześniej synod łucki z r. 1589 wydał ks. Chodyński (Acta synodi 1875).

Niesiecki IV, 297. — Jocher 7562. — Fabisz I. c. 301.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecesis Luceoriensis, In Anno Domini M.D.C.XXI. (1621). celebrata: Sub Illustriss. & Rndiss. in Christo Patre, D. Andrea Lipski Episcopo Luceoriensi, Cancellario Regni. [Tu w wieńcu tarcza herbowa, popod odznakami władzy biskupiej, z herbem Lipskich Grabiej. Cracoviae, In Officina Typographica Francisci Cesarij. Anno Domini, M.D.C.XXI. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na k. A₁ napis: Synodus Dioecesis Luceoriensis. De sermone synodali (tu mowa biskupa, które poleca proboszczom przybić in prepatulo na tablicy). Następują uchwały: De concionibus, De confess., De sobrietate, De mutuo, De propinquo, De proc. bonorum, De percuss. clericorum, De vicariis, De matriclis, De sac. def., De mercatibus, De judaeis, De ord. dec., De exam., De regularibus, De censuris, De statutis et poenis. — Powoływany wciąż sobór tryd. oraz często syn. prow. Synod włocław. Lipskiego z r. 1628 nie powołuje się na uchwały niniejszego synodu. Janoc. II, 149. — Jocher 7563. — Fabisz I. c. str. 301. — Finkel Bibl. hist. nr 8599—3601. Ossol.

— Constitutiones Synodi Dioecesis Luceoriensis A. D. 1641... jussu Andreae Gembicki (1651)... ob. tom XIV, 381—2.

Tu podany dokładniejszy tytuł. Por. Broscius Jan (Sermo 1641). Jocher 7564. — Fabisz I. c. str. 301.

Jagiell. — Ossol.

— Synodus Luceoriensis & Brestensis Per Illustrissimum ac Reverendissimum Dominum Dominum Stanislavum In Magna Witwica Witwicki Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopum Luceoriensem Et Brestensem Celebrata Die Duo Hieronymo Sacra Trigesima Mensis Septembris. Anno Domini Millesimo Sextentesimo Octogesimo Quarto. (1684). Varsaviae, Excedebat Carolus Schreiber. w 4ce, k. tyt. i str. 61.

Na odwr. k. tyt.: Assistebant huic Synodo (wykaz obecnych).

Na karcie A₁: Sermo Episcopi (tu o triumfach. woj. Sobieskiego).

Od k. B idą uchwały, podzielone na dwa capita. Caput I: De spiritu ecclesiasticorum; De lectione S. Scriptur.; De abstinentia a conviciis; contra venationes sacerdot.; comm. cum judaeis; congreg. per decanatus rurales; o rekolekcjach; nakaz czytania listu B. Maciej.; brewia Grzeg. XV, Gratitude erga Inn. XI et Joannem III; o cnotach pożądanych u kleru; de ordinandis; de seminario.

Caput II: De cura animarum, de catechesi, de praemonendo populo, de instructione puerorum, de non exig. pretio pro sepultura et adm. sacram., de inventariis parochiarum. Na końcu uchwała o odpraw. mszy za zmarłych kapłanów.

Kończy: Exhortatio... a Patre Chrys. Gołembowski Angustiniano... Tu znowu dużo o wyprawie wiedeńskiej.

Synod ten powoływał za wzór dla niektórych uchwał synodu pozn. z r. 1689.

Janoc. Nachr. II, 40. — Jocher 7565. — Fabisz I. c. str. 301.

Czart. — Jag. — Kras. — Uniw. wars.

— Constitutiones Synodales Dioecesis Luceoriensis et Epistola Pastoralis Maciejoviana. Varsaviae 1720. w 4ce.

Tak podaje Jocher 7566 (za Załuskim?). Egzemplarza nie miał w ręce, bo byłby dał dokładniejszy tytuł. — Biskupem łuckim był w roku 1720 Joachim Przebendowski (ob.). — Za Jocherem idzie Fabisz I. c. str. 301.

— Constitutiones Synodales Dioecesis Luceoriensis & Brestensis Ab Illustrissimo Excellentissimo & Reverendissimo Domino D. Stephano Boguslao à Rupniew in Januszowice Rupniewski Dei & Apostolicae Sedis gratia Episcopo Luceoriensi & Brestensi Luceoriae In Ecclesia Cathedrali Praesente Universo Dioecesis Clero & Populo Latae Cele-

bratae & Promulgatae Anno Domini 1726. Dia 21. Mensis Octobris & alij duobus sequentibus. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum (1726). fol., k. tyt. i k. 62 nlb.

Na odwr. tyt. herb Śreniawa i 6 wiersz łac. Rozpoczyna Sermo Steph. Rupniewski initio synodi (na 3 str.). Poczem: Actorum et const. synod. dioec. Luceoriensis et Brentensis caput I.

Rozdziałów jest 51: De fide, De doctrina, De festis, De haereticis, De iudaeis, De maleficis et sagis, De reliquis, De scholis, De excom., De missionibus, De indulgentiis, De jubileo, De vita et hon. cler., De provisoribus, De residentia et benef., De resignationibus, De vicariis, De vice praep. brostensi, De recollect., De clericis, De seminariis, De sepulturis, De testamentis, De charitatis foedere, De altaribus, De decanis, De censibus, De abusu oculi patenae, De eccl. ritus graeci uniti, De consec. eccl., De Reformatis in Bocki, De Missa, De xenodochio, De visitatione, De patronis, De decimis, De regularibus, De mon. monialium, De jud. syn. et exam., De commissariis, De archivo, De eccl. desolatis, De reduct. missarum, De sacr. poenit., De ordine decanatum, De paroch. divisione. — W tem miejscu inserowany od k. U: wykaz dokanatów i parafji djec. łuckiej, oras djec. brzeskiej. — Poczem ostatni caput: De observ. statutorum... oras: Conclusio i podpis: Steph. episc. Postanowienia powyższe odwołują się na dawniejsze synody prow. i djec., na edykta poprzodników i na jus commune, mało przynosząc — jak zwykle w XVIII w. — nowego.

Od k. Gg: Sermo Vinc. Suchocki. Ob. w tomie XIV, 382. — Fabisz l. c. str. 301. — Jocher 7567.

Akad. — Czartor. — Ossol. — Zieliń.

— ob. Broscius J. (1641) — Gem-bicki And. — Lipski And. — Rupniewski (Epistola past. 1722) — Witwicki St.

Synody łuckie zestawia X. Stan. Chodyński we wstępie do wydania synodu łuckiego z r. 1589 (Acta synodi dioec. Luceor Vars. 1875). — Tenże w Enc. kośc. XXVII, 414

(Synodus dioec. Mednicensis). [Synodus dioec. Mednicensis et Samogitiae] (1636). w 4ce, k. 50 nlb. (sygn. A—N₂).

Karta M, sygnowana błędnie jako A₂.

Exemplars Uniw. wil. bez tytułu; był on niegdyś własnością gimnazji Crosensis, jak świadczy zapiska na końcu.

Rozpoczyna: Georgio Tyszkiewicza... Episcopus Mednicen: et Samogitiae... (odezwa

wydana po odbytych synodzie, dat. Vornis die 25 Martij A. 1636).

Na k. A, rozpoczynają się (bez zwykłego wstępu opisującego przebieg synodu) uchwały: Caput I. — Na karcie C₁: Caput II. — Na k. K₂: Caput III. — Na karcie M, verso: Caput IV... Każdy z tych rozdziałów podzieleny na artykuły.

Caput I: De iis quae ad fidei integritatem conservandam sunt necessaria. — Traktuje pokolei: De fide et sacra doctrina (o katechizacji ludu qui gentilibus reliquit superstitiones, o szkołach, o bractwach, o kazaniach). De fidei prof. O małżeństwach mieszanych. O ogłoszeniu dekretów Syn. Tryd. w r. 1620 przez Kiaskę i statutów prow. gnieźn. Bulla Coenae Domini z r. 1629. Casus reservati.

Caput II: De iis quae ad ritum Eccl. spectant conservationem. Tu inserowana Epistola pastoralis B. Maciejowskiego z r. 1607 (na k. K₂—I₁). Poczem: De sacr. administratione. De Eucharistia. O nabożeństwach, pogrzebach, modlitwach i mszach za zmarłych, o świętach i postach (wykaz święt uroczystych).

Caput III: De iis quae ad debitam officiorum et munerum admin... pertinent. — Tutaj o archidjakonach, wizytatorach, dziekanach. Podział djeczejni na dziekanaty i parafje. Egzaminatorowie i sędziowie djeczalni. Vicarii. Szkoły. Bona eccl. Testamenta. Citations. Fines parochiarum. Contractus simulati.

Caput IV: De vita et honestate cleri. Kończą przepisy: De absentibus in praes. synodo. — Poczem: Acta, lecta, publicata, die 15 Mensis et Anni supradicti (15 Martij 1636).

We wszystkich tych postanowieniach synod odwołuje się do soboru tryd. i synodów prowincjonalnych.

Od k. M₂ verso rozpoczynają się Brevia i dekrety z lat 1634 i 1631 (de reductione missarum, de communione, de foro in criminalibus, de decimis, de transl. festorum temp. messis, circa beat sanctorum).

Załoski Consp. — Fabisz l. c. str. 300. — Jocher nr 7579. Uniw. wileń.

— [Synodus II. Dioecesis Samogitiae. Anno 1639... Diebus, 16, 17 et 18, Mensis Januarij, Mednikis in Ecclesia Cathedrali... celebrata... praes. Georgio Tyszkiewicz]. w 4ce, k. nlb. 30 (sygn. B—I₂).

Exemplarz bez tytułu i bez arkusza A na początku.

Rozpoczyna się na k. B: G. Tyszkiewicza... universo clero... dat. Mednikis die 10. (popr. na 19) Mensis Jan. 1639. Jest to odezwa do kleru zalecająca przyjęcie na synodzie uchwały i zapowiadająca ogłoszenie ich drukiem.

Na k. B₂: Indictio Synodi, dat. Olsiadis 7 Dec. 1638 (tu zapowiada swój wyjazd do Rzymu); poczem indulgentia Urbana VIII dla biorących udział w uroczystościach synodalnych.

Na k. B₃: Synodus II. Dioecesis Samogitiae. Są to uchwały synodu, ujęte w 25 capita: De erudiendo populo (tu o swyczaju obchodzenia parafjan przez księdza czyli t. zw. strena, co powinno być wyszkane w celach nauczania ludu). Modus visitandi parochias (o używaniu lingua vernacula a parafjanami). De eccl. non deserendis. De modo occurrendi contemptui cleri. Litterae demissoriae. Jura et bona ecclesiae. Beneficia. Archivum. Residentia. Fines parochiarum. Decani (tu formularz dla dokonywania wizytacji; pytania dotyczą także szpitala, szkoły, uczenia gramatyki i muzyki). O synodzie dziekanatu Wirzbołowskiego. De poenis (na zaniedbujących divina officia). O szaf. sakramentów. De capellis. De processu judiciali. De vigilia S. Joannis (przeciw sobótkom). De festo S. Ignatii i o innych świętach. De iudicibus. De examinandis. De prov. iudicis ad Tribunal M. D. L. De nuntio ad synodum prov. (J. Kozakiewicz). De hacc. decenti habitu.

Wszystkie niemal postanowienia odwołują się do ustaw soboru tryd. i synodów prow. albo do brevii i bull papieskich świeżo wydanych. Samodzielnej twórczości prawnej nie widać. — Na k. H₂: Acta, lecta, publ. die XVIII mensis et anni supradicti. Od k. H₃ verso: De Ecclesiis in Ducatu Curlandiae noviter acquisitis, absoluta synodo, nonnulla apponuntur. Chodzi o 3 kościoły odsyskane na heretykach. Przyznał je katolikom ks. Jakub Kurlandzki, pismami z lutego 1639, które to pisma zostały przesłane biskupowi J. Tysskiewiczowi za pośrednictwem kancel. królewskiej (die 5 Martij 1639). Oba pisma ks. Jakuba są tu ogłoszone; z tego widać, że druk dziełka był ukończony najwcześniej w końcu marca. Uniw. wil.

— Synodus Diaecesa Mednicensis, Seu Samogitiae, Sub Auspiciis Illustrissimi, Excellentissimi, ac Reverend: Domini, Domini Antonii Dominici Comitis in Łohoyšk & Bardyczow Tyszkiewicz Dei & Apostolicae Sedis Gratiā Episcopi Samogitiae. Equitis Albae Aquilae in Regno Poloniae &c. &c. &c. In Ecclesia Sua Cathedrali Vornensi Anno Dni MDCCLII. (1752). Diebus 4. 5. & 6. 7bris. Celebrata. Typis mandata Vilnae S. R. M. Academ. Societ. Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb., str. 242, k. 6 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i wierszy łac. — Potem dedyk. biskupowi, podp. Cas. Giec, canonicus Samog. (Tu podnosi, że Korff choć wysnania augab. ufundował kościół katol. w Łaukaż). — Potem: Ad lectorem i Sermo biskupa.

Od str. 1 uchwały synodu. Podzielone na 5 sesje, każda na capitula.

Pokolei idą: De fide, De haer. et judeis (przeciw ministrom kalw.). De reliquis et imag. De indulg. De praedicatione. De doctrina. O sakramentach. — Sessio II. De eccl. et immunitate. De locato et cond. De sepulturis. De testam. De anno gratiae. De parochis (także o prob. zakonnych). De iure patronatus. De altaristis et vicariis. De recollectionibus. De exorcistis (przeciw nadużywaniu egz.). De jud. maleficiorum (zakaz, aby sądy świeckie de spraw czarów się nie mieszały). De seminario. De xenodochiis. — Sessio III: De decanis (tu opis djeczejni). De confrat. laicorum. De regularibus. De hospitali. De monialibus. De jejuniis. De foro eccl. De taxa cancell. De excomm. De maleficis. De oratoriis privatis. De archivo. De modo inq. De exam. et iudicibus et testibus synod. De constitutionibus synodalibus. Poczem wykaz sędziów synod. i świadków (Officiales synodi).

Od str. 159: Appendix ad synodum. Tutaj:

1) Przedruk encykliki Ben. XIV w sprawie żydów (obacz pod Benedykt XIV). — 2) Dekret Klem. XI z r. 1703. — 3) Konst. Ben. XIV w sprawie ind. in artic. mortis, tegoż dekret, Konst. Piusa V, reskrypt Augusta II w sprawie sądenia cesarowic (z r. 1703), bulla Grzeg. VIII. — 4) Od str. 216 mowy L. Frackiewicz, Wikł. Hryncewicza, J. Ciecchanowieckiego i biskupa, miane na synodzie. — 5) Na końcu na 6 k. nlb.: Ordo ecclesiarum et Catalogus univ. cleri (schematyzm).

W tekście ustaw powołuje się nieustannie na synody swych poprzodników, a zwłaszcza J. Tysskiewicza.

Załoski Cons. — Jocher 7579 i noty (tu streszczenie). — Fabisz l. c. str. 300.

Ob. też Giec Kas. (w tomie XVII, 131). Jagiell. — Pijarzy w Wilnie.

— Collectanea. Constitutionum Synodaliū Dioecesis Samogitiensis Vilnae Typis Accad: (sic) Soc: Iesv Anno Dni. 1690. [W górnej i dolnej części karty tyt. ozdoby]. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 151.

Ob. tom XXVI, str. 4.

Na odwr. k. tyt. herb Paców. — Rozpoczyna list Paca z 21 nov. 1689, w którym oświadcza, że pragnie wznowić uchwały 4 synodów odbytych za J. Tysskiewicza, gdyż „in diligenti lustratione” doszedł

do przekonania, że one wystarczają. — Poczem rozpoczynają się:

- 1) Od str. 1—76: Constitutiones ex synodo Ima... Año 1636 (zgodne z drukiem powyżej opisanym, brak tylko tutaj listu do duchowieństwa).
  - 2) Od str. 76—105: Sequuntur Constitutiones ex secunda synodo Anno 1639 diebus 16. et 17. 18. mensis Januarii (zgodne z drukiem wyżej opisanym; brak jednakże tutaj listu do duch. oraz Indictio synodi, a także indulgencji papieża Urbana VIII i wstępu wyliczającego uczestników. Także dodatków na końcu: De eccl. in Duc. Carl., i dwóch listów Wład. IV).
  - 3) Od str. 109—128: Sequuntur Constitutiones ex Tertia Synodo Olsadiensis Anno 1643. Die 20: 21: et 22. Septembris Celebrata ab eodem vt supra Illustr. Dni praedec. nostro.
- Doobnego druku tego synodu, tak jak i następnego nie znam, choć zapewne istniały, skoro dwa poprzednie drukowano.
- Objęmuje postanowienia: De regularibus; De oratione pro def; De prolixitate capillorum (szwalca tu biskop zapuszczanie długich włosów u świeżych i duchownych, co oznacza moribus patriae contraire); De salario vicariorum; De maleficiis (z bullą Grzeg. XV); De censoribus librorum... — Poczem obserue: „Monita Caroli Boromaei“.
- 4) Od str. 128—151: Sequuntur Decreta ex Synodo Quarta per Eundem Ill. D. Tyszkiewicz in Eccl. Cath. Mednickis Anno 1647. die 14: 15 et 16 mensis Julij celebrata.

Zawiera postanowienia: De sacr. missae; de reliquiis; de cathedratico; de sepulturis; de libellis famosis (przeciwko paskwilom przeciw sędziom tryb.); de convitiis; de scholis et musica; de vicariis; de salario; de xenodochiis; de titulis, de litibus beneficiarum (z bullą Grzeg. XIII); de off. gen., taxa processuum etc; de wyderkaff; de caerimoniis; de exorcistiis. — Od str. 137 idą: Supplementa, czerpane z synodów prow. (de exam., de foro competentis, de libertate clericorum, de communionis paschali). — Na str. 143: Ordo ecclesiarum nostrae dioec. — Na str. 146: De publicatione Coenae Domini. Tu bulla papieska Urbana przetłumaczona na język żmudzki (zajmuje 3 karty).

Na końcu ozdoba drukarska.

Znam tylko jeden egzemplarz tego dzieła t. j. Jagiell. — Został on zakupiony w r. 1889 od antykwarza Maur. Stankiewicza, a przedtem był własnością Bibl. publ. wileń. — Egzempl. Akad. nie zdołałem odzyskać. Oprócz tego znał mój ojciec egz. bibl. Zieliń. (obecnie w Płocku?). Jocher 7681. Jagiell. — Zieliń.

— ob. Giec Kaz (1752) — Tyszkiewicz Jerzy (1636).

Synody diec. żmudzkiej (miednickiej) wylicza X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 415.

(Synodus dioec. Mohileviensis). Diarium congregationis synodalis (1793, 1794) ob. tom XXVIII str. 78.

(Synodus dioec. Plocensis). Synodus Dioecesis Plocensis Anno M.D.XCIII. celebrata Praesidente Reverendissimo D. Alberto Baranovvski D. G. Episcopo Plocensi. Cracoviae, Typis Andreae Petricouij Anno Dñi M.D.XCIII. (1593). w 4ce, k. 30 nlb.

Na końcu: Acta haec sunt Plociae 28 Aprilis et Pultoviae 26 Junii 1593.

Opis przy nast. wydaniu, przy którym dodano na początku listy bisk. Baranowskiego i kard. Matthaieusa, tutaj nie zamieszczone. — Edycja ta bowiem wyszła przed zatwierdzeniem uchwał Synodu przez Stolicę apost.

Za czasów bibliotekarstwa mego ojca był egzempl. w bibl. Uniw. warsz.

Niesiecki I, 40. — Jocher 7635. — Wiersbowski III, 2926.

Czarn. (Bawor.) — Uniw. warsz. (?)

— Synodus Dioecesis Plocensis Anno M.D.XCIII. (1593). celebrata. Praesidente Reverendissimo D. Alberto Baranovvski D. G. Episcopo Plocensi. [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Andreae Petricouij. Anno Domini, M.D.XCVII. (1597). w 4ce, k. tyt. i k. 29 nlb. (sygn. A—H₂).

Na odwr. tyt. i na k. A, verso: Albertus Baranovvski Episcopus Plocensis universo clero... Tu mówi, że po zatwierdzeniu uchwał wydaje je sub novis typis in lacem. — Na k. A, verso list Hier. Matthaieusa z daty 29 Aug. 1596, w którym donosi, że zwraca Synod zatwierdzony a zarasem notis aptatam et emendatam.

Na k. A, opis zagajenia synodu (bez osobn. tytułu). Zaczyna się ten opis od przemowy biskopa.

Na k. A, verso: Articuli propositi (tu o przyjęciu uchwał soboru tryd. in synodo dioec. 1586). Takich artykułów mających być podstawą uchwał synodu przygotowano sześć. (Wskutek tego i uchwały synodu odpowiadają swojej treścią i kolejnością tym VI artykułom). Po przyjęciu 6 artykułów odczytano te dekry tryd., które synod miał rozwinąć.

Od k. B, verso idą uchwały synodu, opatrzone na marginesach odczytaczami do

Conc. Trid., do katech. rzymskiego lub do Pisma św. oraz do synodów prowinc. Z ważniejszych uchwał przytoczam: Zakas cesarz, astrologji, pism o geomancji itp. — Nakaz cesytania dzieł katol. (Wujek, Polanica) i ksiąg liturg. — Obowiązki kanoników. — Przepisy o adm. sakram. — O odprawianiu mszy. — De ordine sacro. — O seminarjum w Paltusku. — O życiu klera. — O kollegjacie św. Michała w Płocku. — Wizytacja parafji. — Wykaz decanorum ruralium. — O zakonach. Na końcu: Acta haec sunt Plociae die XXVIII. Aprilis, et Pultoviae die XXVI Junii Anno quo supra (1593).

Wiersbowski III, 3036.

Akad. — Pusłow. — Zamoj.

— Synodus Dioecesis Plocensis II. A R^{mo} D. Alberto Baranowski Episcopo Plocensi, Habita, Anno Domini, M.D.C.III. (1603). Mense Septembri, per Sedem Apostolicam approbata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. Anno Domini, 1604. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb. (sygn. B₂).

Rozpoczynają na k. A₂: Decreta Synodi Dioec. Plocensis II.

Składa się tylko z 4 postanowień: 1) De his quae ad reformationem cleri pertinent. — 2) De Divinis officiis. — 3) De immunitate Ecclesiarum. — 4) De invasoribus et occupatoribus bonorum eccl. post mortem clericis defuncti.

Na marginesach odczytacz do odpowiednich miejsc I synodu, oraz do syn. prowinc. i do soborów powsz.

Na końcu: Judices deputati (J. A. Grochowicki, J. Górski, Piotr Grochowicki, Sebast. Posnan.) oraz Examinatores ordinarii parochorum.

Egzempl. uniw. warsz. pochodzi z klasztoru w Sulejowiu. Uniw. warsz.

— Synodus Dioecesis Plocensis Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino, D. Stanislao Lvbienski, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Plocensi, In sua Ecclesia Cathedrali. Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Secundo (1632). Tribus diebus ultimis Aprilis cum universo Dioecesis eiusdem clero Celebrata. [Tu winjetka]. Varsaviae, In Officina Ioannis Rosowski, S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1632. w 4ce, k. tyt. i str. 42.

Rozpoczyna Intimatio Synodi... z datą Brocovii die 24 Julii 1631, oraz z dodatkiem, że synod został potem odroczony do 27 kwietnia 1632. Wzięło w nim udział 220 uczestników.

Na str. 5: Sermo Episcopi (kart 6). Od str. 17: Acta seu Decreta et statuta. Idą po sobie: De prof. fidei, De prom. ord., De seminario, De scholis paroch. (tu ubolewania nad niskim stanem szkół), De resid. par. et praelatorum, De decimis, De casibus reserv., De capellis, De legatis, De mutuo, De judic. et exam., De conserv., De beatificatione SS. (dekret S. R. Cong.), De officio dec. ruralium.

Od str. 31: Partitio antiqua decanatum (podział djec. na parafje). — Od str. 37: Conclusio i Exhortatio per Reverendissimum. — Na końcu podpis notarij. J. Krajewskiego oraz Publicatio Synodi cum Decr. observ. (z datą 25 oct. 1632).

Jocher 7636. — Fabisz I. c. str. 295.

Czartor.

— Constitutiones et Decreta in dioec. synodo Plocensi... quam pro Carolo Ferdinando... Simon Kołudzki (1643). w 4ce, kart sygn. M₂.

Tytuł i opis podano w tomie XIV, 383 (za Jocherem 7637).

X. Chodyński we wstępie do swego wydania zbiornu Żórawskiego (Decret. summ. pontificum 1869) na str. 6 omawia to wydanie i przedrukowuje z niego litteras indictionis oraz końcową publikację z r. 1652, dat. w Niszie. Egzemplarza jednak nie wskazuje. Ob. Carolus Ferdinandus (Processus de doctr. christiana 1643), który to druk stoi w związku z odbyciem synodu. Jocher 7637. — Fabisz I. c. str. 295.

— Synod płocki (1698) ob. Mansi Józef (Pamiętka 1699; tu mowy Załuskiego na synodzie w r. 1698) — Załuski And. (Mowa 1698, Instr. decanorum 1693).

— Constitutiones et Decreta Synodi Dioec. Plocensis sub... Andrea Stan. Kostka... Załuski... Anno Domini MDCCXXXIII (1733) Die 4 Augusti celebratae. Varsaviae, S. J., 1735. w 4ce, k. 11, str. 264 i indeksu k. 8.

Dokładniejszy tytuł, opis treści i biblioteki ob. w tomie XIV str. 383.

Jocher 7638 i noty. — Fabisz I. c. str. 295. Bran. — Czartor. — Czetw. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— Processus ad observandam synodum dioec. ploc. (1738) ob. t. XV, 132. Druk zawierający uchwały tego synodu, o ile istniał, nie jest znany.

— Statuta synodu z r. 1756 (?) ob. Dembowski (w t. XV, 132).

Synody djec. płockie omawia X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 620.

(Synodus dioec. Posnaniensis). Synodus Ad. Konarskiego z r. 1564 ob. Herbest B. (Synodica oratio 1564).

W Bibl. tom XVIII str. 123 podany rok 1554 jako data synodu, co mylnie.

— Constitutiones et Decreta Synodi Dioecesanæ Posnaniensis Praesidentis Illmo ac Rmo D. D. Andrea de Szoldry Szoldrski D. et A. S. G. Episcopo Posnan. An. D. MDCXLII die IX Mensis Septembris Inchoatae et triduo celebratae in Cathedrali Ecclesia. Posnaniae Anno Domini 1642. w 4ce, kart 15 (sygn. R₃).

Obacz tom XIV str. 383, gdzie podano opis i biblioteki.

Na drugiej karcie jest herb Łódzia a pod nim 4 w. łacińskie. Począyna list pasterski Biskupa do duchowieństwa wzywający na Synod. Dalej mowa Biskupa miana na Synodzie.

Na końcu jest także umieszczona mowa X. Jerzego Górzewskiego, kanonika pozn. miana na tymże Synodzie.

Janocki Nachr. II, 35. — Jocher 7545. — Fabisz l. c. str. 275. — Raczyń.

— Synodus Posnaniensis, Post gloriosam Alexandri VIII. Pontificis Maximi ad Vicariatum Dei Homini exaltationem vigesima die inchoata, Sub Protectione Joannis III. Poloniarum Regis Orthodoxi Celebrata, Per Nos Stanislaum in Magna Witwica, Dei, & Apostolicae Sedis gratiâ Episcopum Posnaniensem, ejus Nominis Tertium. In Ecclesia Cathedrali Convocata, Anno ab Incarnato Verbo 1689. Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 68.

Na odwr. tyt. cytat z C. Trid. — Po tytule rycina na blasze, która przedstawia zebranie Synodu, z podpisem Car. de la Haye fecit Var.

Rozpoczyna: Sermo S. R. Celsit. (na 5 stronach, a na szóstej:) Acta et Const. synodales juxta Canones Oec. Conc. ac praecipue Conc. Tridentini.

Na str. 1: Prooemium, poczem uchwały synodu, podzielone na capita. Układ i treść przypominają synod Łucki tegoż samego bisk. Witwickiego z r. 1684. (Niektóre artykuły np. De humanitate necessaria clero — są nawet stamtąd prawie całkiem przejęte).

Caput I: De ebrietate sacerdotali seu de abstinencia a mundi vanitatibus. — Tutaj De fide; De obedientia; De cohabitatione et convers.; De ordinandis; De lectione

Sacrae Script. (zakaz czytania autorów staroż.; comedias legere, Bucolicorum a-matoria verba canere; nakaz czytania ksiąg Wittenfelda, Hackiego, Tyłkowskiego); De charitate et humilitate; De ebrietate; De polygamia spiritali (łą-czenie beneficjów); De scientia sac. (o ni-skim wykształceniu księży; niektórzy ukończyli tylko gram. lub potytkę); o do-brach duch.; o rekoll.; De regularibus; De sanctimonialibus.

Caput II: De vigilantia pastoralis. A więc: De residentia; De praedic.; De missis; De sacris imaginibus; De catechesi; De instruendo populo; De instructione pu-erorum; przeciw pieniaczom, opłatom za pogrzeby i sakr.; De decimis; o sakra-mentach; De duellis (przeciw pojedynkom, za wzorem C. Trid.); o świętach; De ca-sibus reservatis; De absol. haeret.; De vestitu sacerdotali; konserwatorowie, egzaminator, cenzorowie; Misjonarze warsz.; seminarjum warsz. i t. p. — Na str. 51—5 po polsku: O obrazach, o kollarach, o zapowiedziach stanu kapł. i ślubnych. — Kończy na str. 55: De observ. decr. syn. Od str. 56: Sermo Cas. Osowski i Con-clusio Illustrissimi. — Na str. 66—8: Ordo praesentium in synodo.

Jocher 7546. — Fabisz l. c. str. 285.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecesaana Posnaniensis.

Svb Illustrissimo & Reverendissimo Do-mino, D. Christophoro Antonio In Słupow Szembek, Dei & Apostol: Sedis Gratiâ Episcopo Posnaniensi Nominato Vladislaviensi, Abbate Commendatario Clarae Tumbae. Per Biduum Varsaviae in Insigni Ecclesia Colleg: S Joan: Bap-tistae Celebrata. Anno Domini MDCCLXXII. XX. Diebus 27. & 28. Mensis Feb. Varsaviae, Typis S. R. M. Schol-alarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 72 nlb. (sygn. P₂) oraz k. nlb. 8 (sygn. a—b₁); wreszcie: Additamenta ad Synodum... k. 52 nlb. (sygn. N₄) i 1 k. Errata.

Na odwr. k. tyt. herb biskupa i 4 wiersz łac. Rozpoczyna: Actus celebr. synodi (tu opis przebiegu synodu; dokładniej niż wszędzie gdzieindziej przedstawiono tu formę se-wnątrzną, w jakiej synody się odbywały). Poczem: Sermo Ep. Posn., a od ark. C: Constitutiones synodales.

Konstytucji tych jest 34: De fide, De hae-reticis (tu nader obszernie powtórzone po-stanowienia juris communis i synodów pol. prow. o heretykach — z tendencją nie-słuchanie ostrą i zachęcają do walki z he-retykami; a do tego dodano „Reflexio ex praemissis de haeret.“, potępiając poja-

— Synodus Dioecesaana Posnaniensis Sub Illustrissimo et Reverendissimo Do-mino D. Stanislao de Bezdan Hosio, Episcopo Posnaniensi abbate Commen-datario Czervenensi Posnaniae in Ec-clesia Cathedrali A. D. 1738. w 4ce, k. tyt., str. 7 nlb. (sygn. a₂ i A—B₂) str. lb 1—297 i k. nlb. 9.

Unikat bibl. Jag. niema tytułu; dopisano go tylko współcześnie na egzemplarzu. Natomiast Jocher 7548 (za Janoc. Lex. I, 111) podaje tytuł: Constitutiones et De-creta Synodi Dioec... per Stan... Hosium... abbatem perpetuum... A. D. 1738 feria secunda post festum visitationis B. Vir-ginis Mariae celebratae. — Ponieważ Ja-nocki przerabiał tytuły, przeto zapewne nie jego tekst ale tekst tytułu wpisany do Jag. jest zgodny z prawdą. Por. t. XIV, 383 i t. XVIII, 294.

Rozpoczyna: Intimatio synodi z 14 maja 1738. — Potem Ordo praesentium (na 2 k.) i mowa pro synodo. Od str. 1—225 idą uchwały synodu ujęte w 56 capita. Roz-poczyna jak zwykle de fide, de vita cler., de praed., de adm. sacr. (od str. 28—82), de recollectionibus, de festis, o dygn. ko-ściola, de residentia et beneficiis, o ma-jątku i dochodach kościoła, de oratoriis privatis, o bractwach i cechach, o szpi-talach, de vitricis, de imm., de seminariis (pozn. i warsz.), o szkołach, de conserva-toribus et iudicibus de regularibus et monialibus (to po polsku), de deputatis, de sepultura, de duellis, de haereticis, de judeis, de sagis et maleficiis, de excem., de obser. statutorum.

Od str. 226—266: Ordo ecclesiarum (do-kładny opis djecezji i schematyzm).

Od str. 267: Appendix synodi (brevia In-noc. X, Innoc. XII, Klemensa XII i XI; Decretum Capturale z r. 1733 w sprawie Anny z Niezuchowskich Zaydlcowej o apo-stasję). — Na końcu: Sermo L. Morawski oraz sermo Joan. Krall in concl. synodi. — Poczem na 3 stronach: Index capitum.

W związku z tym synodem stoi Epist. past. Teod. Czartoryskiego z r. 1739 (ob. tom XIV, 546), następcy zmarłego Hosiusa na katedrze biskupiej.

Ob. tom XIV, 383. — Fabisz l. c. str. 282 (tu wyciąg z uchwał). — Jagiell.

— ob. Constitutiones — Hosius Stan. — Szembek Krz. — Szoldrski And. — Witwicki Stan.

Synody pozn. wlicza X. Chodyński w Enc. kośc. XX, 574.

(Synodus dioec. Premisliensis). Synodus dioecesaana Praemisliensis a. 1554

wiążące się prądy co do tolerancji wobec heretyków: nie wolno im po miastach wy-najmować mieszkań i wogóle należyć ich tępić. Potem idą zwykle postanowienia: De doctrina, de concionibus, De festis, o ceremoniach kościelnych; de vitricis; de provisio; o rekolekcjach; o dobrach kośc.; de vita cleric.; o diekanach; ar-chiwach; beneficjach; regulares; szpitale; testamenta; malefici et incantatores (za-strzega się, że to należy do sądów duch. i potępia się zbyt pochopne oskarżanie czarownic); o żydach (narzekanie na za-lew WPolski i Mazowsza, przez Żydów; cytowane obszernie jus commune, statuty polskie i ustawy sejmowe, synody prow., akta grodzkie ciechanowieckie pod r. 1717); judices et exam. synodales; de exec. sta-tutorum. — Poczem Oratio J. Aloys. Hu-mański in concl. synodi. — Wreszcie In-dex Const. synod. (na 3 str.) oraz Index materiarum in hac synodo contentarum (k. 8).

Teraz rozpoczynają się: Additamenta ad Synodum Collectio nonnullorum jurium Regni Poloniae contra haereticos. — Jest to zbiorek 27 dawnych aktów, stojących w związku z uchwałami synodu; większość ich odnosi się do zwalczania heretyków (zgodnie z tem, co mówi tytuł), ale są i takie, które odnoszą się do innych przed-miotów.

Akty najstarsze (z w. XV i XVI) czerpane są z Herburt i Zalasowskiego; inne z uchwał synodów prow.; przy jednym podane jako źródło Metrica ducalis (ma-zowiecka); przy reszcie źródło nie jest wskazane, Kilka z tych aktów odnosi się do sprawy konfed. warsz. z r. 1573; trzy dotyczą nie tolerowania heretyków w mie-ście Poznaniu (1568, 1658) i w Warszawie (1719). — Od nru XXIII zawiera zbiorek dokumenty innej treści: 1) Beskrypt Au-gusta II z r. 1703 w sprawie czarownic; 2) Examen testium iud. pro contrah. ma-trimonialis z r. 1670; 3) Priv. ducis Ma-sowieae 1446 de decimis; 4) Formulae const. promotorem honi regim. et bonae oeconomiae z r. 1720.

Kończą: Errata (na 2 str.).

Uchwały synodu przeciw dyssydentom i zbior-ek aktów zawierających postanowienia antyheretyckie i antytoleracyjne stoją za-pewne w związku z pracą D. E. Jabłoń-skiego: Jura et libert. dissid. in Regno Poloniae, kilkakrotnie w tym czasie w róż-nych językach publikowaną — a wydana (jak dziś wiadomo) z inicjatywy rządu berlińskiego. Cała ta polemika znalazła swój epilog w sprawie toruńskiej 1725 r. Jocher 7547. — Fabisz l. c. str. 280 (tu wyciąg z uchwał).

Czart. — Drobob. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń. — Zieliń.

Joan. Dziaduski Episcopo. Cracoviae, Lazarus Andreae excudebat 1554. w 4cc.

Taką notatkę Haana z pocz. XIX w. znalazłem w materiałach zostawionych przez ojca. Haza znał istotnie dużo druków dzisiaj niedochowanych, choć spisywał je niedbale. Był więc może, że znał druk o takim lub podobnym tytule; ale być może, że popełnił pomyłkę wsiągnąwszy rękopis za druk (rękopis uchwał synodu przemyskiego z r. 1554 jest w bibl. uniw. lwowskiego).

Pawłowski Premislia sacra 1870 str. 257 podaje za Alembkiem wzmiankę o odbyciu synodów przem. w r. 1546—7, ale nie zna synodu z r. 1554.

Finkel 2836 (powtarza za Bibl. Estreichora w układzie chronolog.).

— Synodus Dioecisana Praemisliensis. Anno Domini M.DC.XXI (1621). die III. Mensis Martij in Ecclesia Cathedrali Praemisliensis: Habita Praesidente Illmo & R^{mo} Dno: Joanne Wężyk Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Praemisliensis: Administratore Abbatiae Clarae Tumbae. [Tu herb rodu Wężyków: Wąż. Zamiast na tarczy herbowej mieści się wizerunek węża w polu, przybranemu odznakami godności biskupiej]. Qvod fert orbitenens in Coelo dextera Christi, Hoc signum Serpens vt ferat ore sinit, Praesulis hoc lituum est; Mosys quod virga notauit, Hunc & ferre vices, & sua signa facit. V. C. Iaroslaviae, Anno 1622. w 4cc, str. 104.

Litery V. C. oznaczają autora esterowiersza. — Tytuł w ramce. — W liczbowaniu pomyłka, bo po str. 91 idą mylnie 98, 99, 94, 95.

Rozpoczyna na str. 3 list Wężyka wzywający kler na synod. — Od str. 5: Synodus Dioec. Praem... Na czele tłumaczy biskup, dłuskiego dołącza do druku Epist. pastor. Maciejowickiego omawiającą vitam et honestatem clericorum i powołuje się na polecenie swego poprz Stanisława Siecińskiego. — Potem postanowienia de sacer. poenit., de missa, de matrimonio, de denegatione sacr. et sepulchro, de ordinandis, de priv. et fund. eccl. parochialium, decani, iudices et exam.

Od str. 17: Epistola pastoralis B. Maciejowickiego, poprzedzona odczytaniem Wojc. Baranowickiego, z r. 1609. — Na str. 96: Index eorum quae tam in Synodo quam in epistola past. continentur.

Od str. 97: Casus reservati... (według bulli Coenae Domini i zwyczaju prow. polskiej, w języku polskim).

Jocher 7553. — Pawłowski Premislia sacra 1870 str. 377. — Fabisz l. c. str. 298. Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecisana Praemysliensis, Praesidente Illmo et R^{mo} Domino, D. Joanne Wężyk, Dei et Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Praemysliensis, Administrat: Abbatiae Clarae Tumbae, In Ecclesia Cathedrali Praemysliensis, Anno Domini, M.DC.XXI. Die 3. Mensis Martij, habita. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini M.DC.XXXVI. w 4cc, k. tyt. i str. 45—64.

Ob. niżej przy synodzie z r. 1636.

— Synodus Dioecisana Praemysliensis, Praesidente Illmo & R^{mo} Domino, D. Andrea Szoldrski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Praemysliensis, Nominato Posnaniensis: In Ecclesia Cathedrali Praemysliensis, Anno Dni, Millesimo, Sexcentesimo, Trigesimo Sexto (1636), Die vigesima sexta Mensis Augusti, Celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XXXVI. (1636). w 4cc, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 64.

Na odwr. k. tyt. herb Łódzia i pod nim 6 wiersz łaz.: In stemma Illustrissimi. — Poczem na k. A₂ odczyta biskupa Szoldrskiego do kleru, dat. Praemysliae ipso die Decoll. S. Joan. Bapt. 1631.

Od str. 1: Acta et constitutiones Synodi... (od str. 1—26). Obejmują uchwały: De eccl. cathedrali; De stat. synodi Wężyk, De rituali novo (chodzi o t. zw. rytuał piotrkowski); De constitut. synodalibus (świeżo wydanych po syn. warsz.); De reductione missarum; De causis criminalibus; De numero cleri augendo; De congr. decanatibus; Usurpatores honorum eccl.; De famulis iudeorum; De bonis eccl.; De reservatis casibus; De tribus missis; De unione Ruthenorum; o naboż. i o szafowaniu sakr.; De clausura monast.; De hospitalibus; De confr. sacer.; De festo S. Ign. Loj.; De visitatione generali; De priv. advitalitatum; De conservatoribus; o sądach i egzam.; De regularibus. — Na końcu klauzula not. Jana Miklasowskiego.

Od str. 27—38: Sermo Episcopi.

Od str. 39—42: Breve apost. Greg. XIII (z r. 1577).

Na str. 43: wyjątek z uchwał soboru tryd. — Str. 44 pusta.

Poczem na 1 k. nlb, idzie tytuł: Synodus dioecisana Praemysliensis Praesidente... Joanne Wężyk... i t. d. (jak podano powyżej).

Na odwr. tyt. herb Wężyka i 4 wiersz łaz. Tekst uchwał tego Synodu zajmuje str. 45—64. Jest to przedruk wydania poprzedniego. Jocher 7555. — Pawłowski Premislia sacra 1870 str. 432 nie cytuje tego druku.

Ossol. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioecisana Praemysliensis, Praesidente Illustrissimo ac Reverendissimo Domino, D. Petro Gembicki Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Praemysliensis; Decano Cracoviensis; Plocensis, & Miechoviensis Generali. Praeposito, Supremo Regni Cancellario; In Ecclesia Cathedrali Praemysliensis, Anno Domini, M.DC.XLI. (1641). Die XIII. Mensis Maij inchoata. Et triduo celebrata. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, 1642. w 4cc, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. tyt. herb biskupa i 4 wiersz łaz. — Rozpoczyna list biskupa do kleru datow. die XV maij, 1641.

Od k. A₄: Acta et constit. synodi...

Idą po sobie postanowienia: De fide. De praedicatione. De scholis. De reliquiis. De festis et jejuniis. De representatione Passionis Dom. et SS. Martyrum (tu przeciwko misterjom o męce pańskiej). De abusu S. Script. De unione Ruthenorum. De admin. sacramentorum. De missarum reductione. De div. off. De exorcismis. De funeralibus. De reparatione eccl. et violatione eccl. De visitatione generali (o wizycie Fryd. Alembeka). Sprawy majątkowe kościołów. Immunitas. De eccl. Iaroslaviensis. De aerario. De eccl. et monasteriis noviter edificandis. De vita et honestate. De contractibus. De foro (i de taxa). De poenis et censuris. De beneficiis. De iudeis (zakaz handlowania w święta i trzymania służby chrześc.). De adulteris. De concubinato clericorum. De decanis. De eccl. Siennow., De conservatoribus, iudicibus, examineribus. De regularibus. — Na końcu klauzula not. Fil. Hutina.

Kończy: Sermo ab Episcopo habitus.

Często powołuje się na synod z r. 1621.

Ob. Gembicki Piotr.

Niesiecki II, 191. — Jocher 7554. — Fabisz l. c. str. 298. — Pawłowski l. c. str. 442.

Branic. — Czartor. — Drezd. publ. — Jagiell. — Ossol.

— Synodus Dioecisana Premisliensis Ab Illustrissimo, Excellentissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Chri-

stophoro Joanne In Słpów Szembek, Dei, & Apostolicae Sedis gratia. Episcopo Premisliensi, Nominato Varmiensi, Praeposito Generali Miechoviensi, Praesente Universo Dioecesis Clero, Celebrata, In Ecclesia Praepositali Brzozoviensi, Dominicâ Octavâ post Pentecosten, Die Vndecimâ, & sequenti Duodecimâ Mensis Iulij, Annô Domini, Millesimô, Septingentesimô, Vigésimô Tertio. (1723). Cracoviae, Typis Iacobi Matyaskiewicz, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt i k. 45 nlb

Na odwr. tyt. herb Szembeka i 4 wiersz łaz. Rozpoczyna: Sermo Krzysztofa Jana Szembeka in initio synodi (2 karty).

Poczem od ark. B: Acta et const. synodales. Składają się z XXXV capita: De puritate fidei, De doctrina, De adm. sacr., De abusu (tu powołuje się na synod Wężyka), De ordinandis, De inscr. provisionibus, De vicariis, De vita et honestate, De div. off., De vagis sacerdotibus, De residentia, De concionibus, De conf., De cas. res., De exp. SSmi, De miss. reductione (tu powołanie się na synody przem. z lat 1641 i 1636), De iudicibus, examiu., De imm., De reliquiis, De exercitiis, De necocomio clericorum, De test. et sepultaris, De cons. regularium, De contract. arendae, De eccl. Brzoz., De archic. sacerdotuli san. et cron., De eccl. rifus graeci (o stosunku do unitów), De seminario, De acholis, De monte piet. in eccl. Raszoviensi (założył Łukasz Doctorius 1635), De dec. foraneis (tu: Ordo decanatum t. j. spis parafji), De simonia, De iudeis (ostre przepisy przeciw żydom z powołaniem się na marg. na przepisy syn. prow. i na jus commune). — Na końcu: Decretum de observ. praes. synodi.

Poczem od k. T: Zebranie klątw bullae C. Dom... Święta kościelne... Expozycya Dekretu Conc. Trid. de Imm. Eccl. (to wszystko po polsku).

Na karcie V₂ verso: Sermo Andr. Pruski... oraz T. Ligęza Kurdwanowski. — Na ost. str. Errata.

Jocher 7556 (podaje mylnie: sub Christophoro Andrea Joanne Szembek). — Fabisz l. c. str. 298. — Pawłowski l. c. str. 549. Drobob. — Ossol.

— ob. Gembicki P. (1642) — Wężyk J. — Winnicki (1694).

Synody przemyskie omawia Pawłowski Praem. sacra (1869) a wlicza je X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII. 414

(Synodus dioec. Varmiensis). Constitutiones synodales Rev. D. Episcopi

quondam Lucae publicatae die 20 Febr. 1597 (sic, zamiast: 1497). w 4ce.

Tak podejże Kampts Provinzial Rechte I, 1826 str. 173. — Ale to błąd.

Osobno nie wyszły, tylko były drukowane razem z innymi w r. 1612. Przedrukowane w roku 1899 przez Hipplera Const. synod. str. 25—34, o czym niżej.

— Statuta Ecclesiae Varmiensis.

1594.

Zebrał Tomasz Treter.

Przytacza Jocher 7586 za Siarczyńskim jako druk. — Ale druk taki nie jest znany.

— Constitutiones Synodales Diocesis Varmiensis. [Na tarczy prz ozdobionej infułą biskupią „Lis“ Rudnickich]. Brunsbergae Apud Georgium Schönfels. Anno M.DC.XII. (1612). [Tytuł w prostokątnej ramie]. w 4ce, str. 350 i k. 15 nlb.

Karta tyt. liczona jako str. 1—2. Str. 121 dwukrotnie policzona.

Na odwr. tyt.: Summa privilegii. Jest to wyciąg z przyw. Zygm. III zakazującego przedruku dzieł wydawanych przez J. Schönfelsa; dat. 10. oct. 1611.

Poczem od k. A, (t. j. od str. 3): Simon Rudnicki... in arce Heilsberg. Cal. Maij 1612. Tu mówi, że pojawiły się na synodzie z roku 1610 narzekania na brak druku, któryby oprzytył statuta antiqua, zwłaszcza, że ich rękopisy są albo zniszczone albo pełne błędów. Stąd zarządził druk ich wraz ze stat. uchwalonymi w r. 1610.

Na zbiór ten składają się: 1) Konst. biskupa Łukasza Watzelrodego z 20 febr. 1497 (str. 7—28). — 2) Konst. Stan. Hosiusza bez daty (ale z r. 1565), (str. 29—77). — 3) Konst. M. Kromera z r. 1575, 1577 i 1583 (od str. 78—121). — 4) Konst. Sz. Rudnickiego z r. 1610 (od str. 121—339). — Na marginesach synodów z lat 1497—1582 krótkie tytuły poszczególnych artykułów; w tekście synodu Rudnickiego tytuły ponad artykułami.

ad 1). Konstytucje Łukasza (z r. 1497) od str. 7 mają tytuł: Const. synodales... Episcopi quondam Lucae publ. Anno Dn. M.CCCC.XCVII die 20 febr. Zawierają one: De celebr. missae, De sepulturis, De J. Chr. et aliis sac., De matr., De freq. ecclesiae, De poenitentia, De officio patrum et apost. (chrześni ojcowie), De parochis, De oblationibus, Casus reserv., De praedic., De jejuniis, De vita et hon. cler., De inventariis, De testamentis, Servientes parochie, De inventario, De mand. exec., De collectis, De statutis legendis in fraternitatibus.

ad 2). Konst. Hozjusza od str. 29 mają tytuł: Constit. synod... Stan. Cardinalis et Episc. Varm. — Rozpoczyna odezwa biskupa (bez daty, ale z roku 1565), w której gorąca wzmianka o Commendonim; potem idą: Prof. fidei; przyjęcie konc. tryd.; Libri haeretici (nakaz sprawienia ksiągtek: J. Ecka, Hoffmeistera, Poligrana Postylli, Conf. fidei Petricoviae factae); De constitutionibus; o wyświęcaniu na księży; o archid.; o proboszczach; de off. decani et canon.; de vita et honestate; o sakr. szafowaniu (tu uchwały tryd. o małżeństwie); o ceremoniach; de festis et jejuniis (nakaz święta św. Stan. i innych); de inventariis; de sepulturis; de scholis; de poenia.

ad 3). Od str. 78: Konst. Kromera z r. 1575 mają tytuł: Synodicae Constit. ecclesiae ac Dioceseos Varm. praes... M. Cromero, coadjutore et episc. designato promulgatae, A. D. M.D.LXXV. mense Junio. — Rozpoczynają się od odezwy Kromera; tu oświadcza, że są to postanowienia z czasu Hozjusza poczęci powtórzone, poczęci rozszerzone. Raszem jest tych postanowień 51. Wbrow zapowiedzi nie powtarzają one uchwał synodu Hozjuszowego, lecz zwięźle a surowo formułują nowe sądania co do prowadzenia przez kler walki w obronie wiary: o zwalczaniu herezji, o małż. mieśzanych, o ksiągkach hereetyckich i podejrzanych (za podejrzane uważa się te, co wychodzą bez nazwiska autora lub drukarza), o wizytacji szkół, o bibliopolach sprzedających książki hereetyckie, de concubinato, publica convivia, o edykcje swoim de freq. templo (ob. w dodatku do zbioru niżej), o katech. Canisiusa, o wynagrodzeniu nauczycieli, o kupowaniu wina hiszp. przez proboszczy, o dochodach proboszcza, o inwentarzach paraf., decima, semin. braunsb., examinatores. Na końcu: Datum Heilsb. die 18 Junii 1575.

Od str. 101: Konst. Kromera p. t. Statuta synodalia promulgata A. D. M.D.LXXVII die XV Julii. — Rozpoczyna odezwa Kromera, z którą słączono w całość 12 postanowień: o karach na kleryków, o konkubinach kleryków, liberi parochorum, de oppressione puerorum (o duszeniu dzieci w łóżku przez śpiące z nimi matki), poena stupri. o uchwałach sob. tryd.

Od str. 110: Konst. Kromera z r. 1582 p. t.: Constitutiones synodi Heilsbergae celebratae A. D. 1582 die 28 Junii. Składają się z 29 postanowień, regulujących: konkubinaty duchownych, liberi parochorum, katechizacja ludu, spowiedź, agenda, święta, sprawy kultu, cantiones vulgares ex recentioribus non admittendas, Kirchgang, sepulturae, decimae, dochody parafji, o stosunkach proboszczów do wikarych, vestes

sacrae, o znajomości statutów i edyktów biskupich.

Bliższe szczegóły o tych ustawach Kromera ob. w dziele Eichhorna M. Kromer Braunsberg 1864 str. 187 i 358.

ad 4). Od str. 121 idzie list Rudnickiego z r. 1610 z napisem: Simon Rudnicki... salutem, dat. Cal. Maij 1612. (str. 127—128 białe). — Konstytucje idą od str. 129 (bez tytułu). Regulują one nast. sprawy: De fidei cura; De fide promovenda; De praedicatoribus; De promulgationibus; o świętach i postach; o szaf. sakram.; De sacr. missae; De processione cum SS. Sacr.; De octava Corporis Christi i o innych urocz. kośc.; De matrimonio; De vita et honest. clericorum; o beneficjach; o dygnitarzach kośc.; De confessariis; De parochis (tu o ksiągkach, jakie winni posiadać); De aedibus paroch.; De inventariis; spadek po prob.; De visitatione paroch.; De vicariis; De scholis; o organistach, dzwonnikach etc.; De matutinis concionibus; De sodalitatibus et frat.; De fabrica eccl.; o majątku kośc.; o szpitalach; o cmentarzach; o pogrzebach i egzokwjach. — Na końcu: Actum Heilsb. 1610 XVII, XVIII, XIX Novemb.

Uchwały te powołują się nieustannie na Hozjusza i Kromera. Są stylizowane daleko rozwlekaj. Na marginesach częste odwołania się do soboru tryd. jako do źródła.

Weszło do nich nieco postanowień przejętych z listu pasterak. Wojc. Baranowskiego 1609 i Bern. Maciejowskiego (ob. tom XXII, 11).

Od str. 340 idzie dodatek (znowu bez osobnego tytułu), zawierający:

1) Ein Kirchsordnung den Kirchgang betreffend (rozp. M. Kromera z roku 1570 w tekście niem.). Nakazuje władzom miejskim i wiejskim (ciwonom) pilnować, by mieszczenie i chłopci odbywali praktyki religijne — i naznacza kary pieniężne. — 2) Ustawy kośc. z strony uęszczania (sic) do kościoła (to samo co wyżej po polsku, zatwierdzone 28 febr. 1613). — 3) Mandat pap. z r. 1564. — 4) Confessio fidei (po niem.). — 5) Casus in quibus Euch. admin. non debet (po niem.). — 6) Forma qua sacerdotes suspecti jurant. — 7) Canon 21 later. (po niemiecku i łacinie).

Ob. tom XIV, 383. — Fabisz I. c. str. 289. — Jacobson Gesch. der Quellen 1837. — Hartzheim Concilia Germaniae 1759 t. V. Hipplera w swoim wydaniu uchwał synod. warm. p. t. Constitutiones synodales Varm. 1899 przedrukował wszystkie powyższe teksty na str. 25—167.

Ob. Leo Index rerum in const. syn. Varm. (1614). Jagiell. — Ossol.

— Constitutiones Synodi Dioecesis Varmiensis Gutstadii in Ecclesia

Collegiata Anno M.DC.XXIV (sic) 17. Maii celebratae. In officina Schönfelsiana. Anno M.DC.XXIV. w 4ce, k. 8.

Druk w Bransberdze u Schönfelsa. Data synodu w tytule mylnie podana, bo odbył się w r. 1623.

Rozpoczyna list Jana Alberta, administratora bisk. warm. z 20 oct. 1623; poczem odezwa Mich. Działyńskiego kanon. do kleru. — Zawiera 14 postanowień: de obser. statutorum, de prof. fidei, de prop. fidei, de vita et honest., de vener. sanct., de vindic. dote, de paroch. admin., de archipr. munere, de pulsu campanarum, de novorum librorum editione (powierza cenzurę Jezuitom), de concionibus, de haereticis, de suffraganeo, de remedio contra quaerelas. Przedruk u Jacobsona Gesch. der Quellen 1837 str. 226 oraz u Hipplera Constitutiones 1899 str. 168—175. (Gdzie się znajduje egz. druku nie podano).

— Synodus Dioecesis Varmiensis Auctoritate Celsissimi Et Reverendissimi Principis D. D. Christophori Joannis, Comitis in Słupow Szembek, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopi Varmiensis & Sambiensis, Sacri Romani Imperij Principis, Terrarum Prussiae Praesidis; Cum consilio Reverendissimi Capituli Cathedralis, in Archipresbyterali Ecclesia Heilsbergensi celebrata, & cum Actis atq; Statutis promulgata. Anno Domini MDCCXXVI. (1726). die 14. & sequen: Mensis Julij. (B. m. i. r.). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 117 i k. 11 nlb.

W liczbowaniu pomyłka, bo strona 126 znaczone 129.

Na odwr. tyt. dwa cytaty z Proverb. i Eccl.; na nast. karcie herb Szembeka i na odwrocie dwa wiersze „In stemma“.

Rozpoczyna list Szembeka z 4 junii 1726 z wezwaniem kleru na synod; poczem podane nazwiska obecnych na synodzie i o przyjęciu przez nich uchwał słowem „Placet“. — Od str. 5: Sermo loci ord. — Od str. 8: Acta et statuta.

Dzieli się one na XXXIII capita: De fide, De vita et honest., De archipr. et curatis, De festis, De sacramentis (tu przedruk. breve Innoc. XII o ordynacji), De catechesi et praed., De puritate religionis (tu powołuje się na stat. z XVI w.), De div. off., De sacramentalibus (tu zalecone Rituale Radziejowskiego), De regularibus. De poenitentia et oppress. puerorum (przeciw pijaństwu, przeciw zabobonom, o pokucie kościelnej, o złem obchodzeniu się z dziećmi), De indulgentiis, De S. Florianiano, De custodia eccl., De bonis eccl.,

De decimis, De pratis et aedificiis et semimentis, De iudicibus, De testamentis, De monialibus, De eccl. Crosensi, De sepulchris, De exec. statutorum.

Nieustannie powołuje się na synody swych poprzedników zwiastując Rudnickiego.

Od str. 90 mowy biskupa i M. Rem. Łazewskiego. — Na str. 116—128 Index (rzeczozy).

Poczem dodane: 1) Binae pastorales epistolae (Szembeka) z r. 1724. Druga z nich zawiera 13 postanowień, wydanych po ingresie na biskupstwo. List ten wyszedł także osobno drukiem (ob. Szembek). — 2) Processus card. Mich. Radziejowski ratione rep. aedium paroch. relatus in his statutis (z r. 1685).

Przedruk w Hartzheima Conc. Germ. t. X, 429; a także w Hiplera Constitutiones 1899 str. 176—259.

Ob. tom XIV, 344. — Jocher 7587. — Fabisz I. c. str. 289. — Jacobson Gesch. der Quellen 1837.

Bibl. Poniński. (obecnie w Warszawie) — Uniw. wileń.

— ob. Szembek Krz. And. Jan.

Synody warm. wylicza X. Stan. Chodyński w Encykl. kośc. XXVII, 413.

Wydął wszystkie Hipler Constitutiones synod. Warm., Pomer., Culnenses, 1899. — Niektóre przedruk. w dziele Jacobsona Geschichte der Quellen 1837.

(Synodus dioec. Vendensis). Visitationes et constitutiones... impressae jussu Schenking (1611). ob. Belletus J. M. (tom XII, str. 451).

Jocher 7582 przytacza za Jancc. II, 246 następujący tytuł tego zboru: Synodus Dioecesis Vendensis et Livoniae. Celebrata Rigae per Ill. et Rev. in Christo Patrem et Dominum, D. Ottonem Schenking, Dei et Apostolicae Sedis Gratia Episcopum Vendensem Livoniaeque et absoluta die IV Martij, anno Millesimo sexcentesimo undecimo. Adstante Rev. D. Joanne Maria Belletto J. U. D. Clerico Vercellen. Protonotario Apostolico, nec non eiusdem Ecclesiae Apostolico Visitatore. Vilnae apud Joannem Karcanum 1611. w 4ce.

Nie ulega dla mnie wątpliwości, że dzieło z takim tytułem nie istnieje. Janocki miał zwyczaj parafrazować tytuły, toteż ten tytuł jest zapewne parafrazą rzeczywistego tytułu, który zdał się Janockiemu nie dożyć odpowiadać treści.

Fabisz Wiadom. str. 302.

Bibl. publ. petersb.

— ob. Belletus — Schenking Otto (Synodus dioecesis Vendensis 1611). X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 416.

(Synodus dioec. Vilnensis). Statuta Vilnensis diocesis... (1528)... ob. Statuta (tom XXIX str. 243).

Tu podany bliższy opis i biblijoteki.

— Synodus Vilnensis (1582)... ob. Radziwiłł Jerzy (Epistola ad parochos, tom XXVI str. 72).

— Synodus Dioecesis Episcopatus Vilnensis Celebrata Vilnae Per Illvstrissimum Et Reverendissimum In Christo Patrem ac Dominum D. BENEDICTUM VVOYNAM, DEI & Apostolicae sedis gratia Episcopum Vilnensem, tertio Martij, Anno Domini millesimo sexcentesimo secundo. (1602). [Tu winjetka]. Vilnae In Officina Academiae Vilnensis Societatis Iesu, 6. Maij, Anno Domini, 1602. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Rozpoczyna list Ben. Woyny, dat. Vilnae 1602 Martij 14. — Poczem uchwały: De praed. et sacr. administratione... (Tu zaleca dzieła Stapletona, Osoriusa, Wujka, Skargi, Powodow.; zaś in lingua lithuanica loco Catechesium et interrogationum germanicarum poni curabimus Compendium Navarri aut Aphorismos conf. Emanuelis Sa, Missale Romanum, Catechismum Canisii vel Ledesmae lithuanice translatum). — De ordinatione. — De residentia. — De decanis ruralibus. — De vita et honest. — De bonis eccl. — De feriis. — De scholis. — De abusibus (tu o obchodach zaduszek po cmentarzach, o stypach i nadużyciach przy tem). — Na ost. karcie: Casus reservati.

Jocher 7573. — Fabisz I. c. str. 298.

Czartor.

— Constitvtiones Synodorum Dioecesis Vilnensis Per Illvstrissimum Et Reverendissimum In Christo Patrem Ac Dominum D. Benedictum Woyna, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopum Vilnensem diuersis temporibus in sua Metropoli celebratae. Vilnae In Officina Iozepi Karcan. Seruitoris eiusdem Illustriss: ac Reuerendissimi Domini loci Ordinarij. Anno 1613. [Tytuł w prostokątnej zdobnej ramie]. w 4ce, k. tyt., k. 1 niesygn. i k. 24 (sygn. A—M₂).

Na pierwszej po tytule karcie (nie mającej sygnatury) list Bened. Woyny, datow. 16013 (sic, zam. 1613) aprilis 14. Tu powiada, że zbiera w całość uchwały 3 synodów, odbytych za jego rządów. Próbował

to już dawniej uczynić, ale bez pomyślnego skutku. (Nie było więc, jak z tego wynika, w r. 1613 synodu wileń).

Na karcie A: Officium parochorum in praed. et adm. sacr. (Tu polecone kazania Stapletona, Granady, Osorii, Skargi, Wujka). — Dalej przepisy o szafowaniu sakrament. (z przytoczeniem eo do małżeństwa uchwał tryd.); De institutione; De vicariis foraneis; De vita et honestate; De bonis (i o granicach parafji); De scholis; De funeribus; De abusibus (tu o obchodzie kultu umarłych i stypach na cmentarzach); o świętach i postach; casus reservati.

Ob. tom XIV, 384. Tu podany tytuł i biblijoteki.

Ks. Prayałowski Żywoty bisk. wil. II, 56.

— Toż... Abrah. Woyna. 1633... ob. tom XIV, 384.

Tu podany tytuł i biblijoteki.

Ks. Prayałowski Żywoty bisk. wil. II, 114. — Fabisz I. c. str. 298 cytuje przedruk z r. 1636 (?).

— Acta Synodi Diaecesis Vilnensis. Praesidente. Illvstrissimo ac Reverendissimo Domino D. Alexandro In Macieciow Sapieha Dei & Apostolicae sedis Gratia Episcopo Vilnensi. Vilnae Anno Dni. Millesimo, Sexcentesimo Sexagesimo Nono (1669). Die 11. 12. & 13. Mensis Martij Celebratae. Ibidem. Typis Academicis impressum Anno vt supra. w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb.

Na odwr. tytułu herb i 4 wiersz łac.

Poczem dedyk. Al. Sapiezie, podp. przez J. Woronowicza, mag. caerem. eccl. Viln. z datą 14 Oct. 1669. Na k. 2, verso: Acta et constitutiones... Zawierają postanowienia eo do nast. spraw: De officio curatorum; De vicariis parochorum et prov. vicariorum (z powołaniem się na ep. past. Maciej. oraz na synod prow. Łubienieckiego); De sacr. missae in priv. aedibus non celebr.; De matrimonio et divortio; De residentia in benef.; De conf. paschali; De bonis; De jejuniis; De celebr. festorum; De suffr. pro defunctis; De funeribus; De cantu; De congr. cleri; De vita et honestate; De non admitt. ad benef. alienigenis (ponieważ oby duchowni nie znają języka litewskiego i polskiego — chodzi więc widocznie o Niemców?); De iudicibus, examinatoribus, censoribus, processibus; De casibus reserv.; De conservatoribus. W tem miejscu wstawiono kilka bull i brevii pap. z lat 1571—1666 (w sprawach dla Polski inaczej uregulowanych). — Poczem dalsza z konstytucji synodu z r. 1669, a mianowicie: De ministris hereticorum, ne utantur habitu clericali. — Tu znówu wrót, a mianowicie na k. F.: De-

kret sob. tryd. o małż. po polsku i skróć bulli Coenae Domini (casus reserv.) (po polsku). — Na k. G, verso: Ordo et num. ecclesiarum (podział diecezji na dekanaty i parafje). Wreszcie ostatnia z konstytucji synodu z r. 1669, a mianowicie: De caudicibus alienae relig. in quovis foro non admittendis...

Kończąc: Sermo Nic. Słupski oraz Eust. Kotowicz.

Jocher 7575 (oraz noty). — Fabisz I. c. str. 298. — Obacz tom XII, 34—35.

Czartor. — Jagiell.

— Modus Et Ordo Boni Regiminis In Dioecesis Vilnensem Introdvendi Sancitus & ex Mandato Illustrissimi Reverendissimi & Excellentissimi Domini D. Nicolai Stephani Pac Episcopi Praeconisati & Administratoris Ecclesiae & Episcopatus Vilnensis. Traditus Typo. Anno 1682 Die 13. Februarij. Vilnae Typis Academicis Soc. Iesu. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 6 wiersz łac.

Rozpoczyna odezwa Mik. Stef. Paca. Tu mówi, że wydaje postanowienia inito cum capitulo Vila. uti dioec. senatu ac cum nostris fratribus consilio (a więc był to synod diecezjalny, choć tego tym terminem nie określono). W każdym razie nadano jego uchwałą formę listu pasterskiego, jak zresztą i gdzieinziej czasem bywało.

Postanowienia podzielone na 113 artykułów: o szaf. sakramentów, o kulcie, o obow. proboszczów, o wikarych, o mszach i procesjach, o małżeństwach, o zabobonach (w art. 74 o święceniu ziół), o szpitalach, o ubiorze kleru, o pogrzebach (zakaz kruszenia włóczni i zrzucania z koni), o misjonarzach, o kazaniach (zakaz subtelności i konceptów politycznych i rubasznych), o egzaminatorach, o majątku kościelnym; na końcu rozkazuje ogłosić te postanowienia drukiem.

Por. niżej synod pod r. 1717. — Ob. tom XXIII pod Pac M. St.

— Acta, Constitutiones, & Decreta Synodi Diaecesis Vilnensis, Praesidente Illvstrissimo Ac Reverendissimo Domino Domino Alexandro Michaele Kotowicz Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Vilnensi Almae Vilnensis Academiae Cancellario, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Octogesimo Quinto, (1685). Die 1ma, 2da, & 3tia Mensis Septembris, Celebratae. Ibidem Typis Academicis Impressa, Anno vt supra. (1685). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 54.

Na odwr. k. tyt. herb Kotowicza i 4 wiersz łac. — Dedyk. Alex. Michaeli Kotowicz, podpisana przez Jana Woronowicza, dyrektora synodu (na 3 str.). Od str. 1—37 idą Decreta Synodi seu constit. diaec. Viln... Rozpoczyna lista obecnych, potem de miraculosis imaginibus, de patronis et festis, de protonotariis, o obow. duchownych, de missis, de exam., de censoribus, de rev. librorum, de conservatoribus, de schola et canto, de oleis et comm., o testamentach, de suffr. pro defunct., o kościołach na Antokolu i w Piwożunach, dobra, casus reserv., egzorcyzmy, wywós drzewa z lasów paraf., decani, contributio, regulares, sklepy w niedzielę otwierane, cechy rzem., turpes cantilenae, habitus clericalis, matrimonia, judei, dislimitatio parochorum.

Poczem: Oratio synod. a... Eust. Kotowicz. — Oratio secunda... a... Joanne Piatkowski. Jocher 7576. — Fabisz l. c. str. 298.

Kijów — Ossol.

— Decreta Sanctiones Et Universa Acta Synodi Dioecesanæ Ab Illvstrissimo, Excellentissimo, ac Reverendissimo Domino D. Constantino Casimiro Brzostowski Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopo Vilnensi. Sanctissimi Domini Nostri, D. Clementis Divinâ Providentiâ Papæ ejus Nominis. XI. Praelato Domestico, & Pontificij Solij Assistente Anno salutis MDCCXVII. (1717). Sub diebus 3tia, 4ta, & 5ta, Mensis Februarij, in sua Cathedrali Ecclesia Vilnae. Celebratae Et per me Alexandrum Joannem Zebrowski S. Theol: & J. U. Doctorem, Archidiaconum Albae Russiæ Praesentis Synodi Secretarium Connotata. Vilnae Typis Academicis Societatis Iesv. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 157 [str. 60 dwukrotnie].

Na odwr. tytułu Stemma Brzostowskiego i 2 wiersz łac.

Rozpoczyna dedykacja biskupowi, podpisana przez Aleks. Zebrowskiego, sekretarza synodu. Tu mówi, że biskup rządzi już lat 30. — Poczem: Ad lectorem (z wyjaśnieniem o nazwie, powstaniu i znaczeniu synodów diec.). — Poczem: Index synopticus (na 2 k.).

Synod ten dzieli się na 3 części: 1) De actis synodum antecedentibus. — 2) De ordine sessionum synod. — 3) Decreta et constit. W części I podane są dwa listy Brzozows. z r. 1716 i 1717 (zwołanie synodu). Potem idą informacje: De officialibus synodi (promotor, secretarius, notarius, officiales

synodi); Tabella scrutinii (instrukcja dla badań o stanie parafji); De judeibus querelarum; De proc. cleri; De magistris caerem.; De ostiariis. — Wreszcie: De iis quae imm. synodum antecederant (opis procesji, co się działo w przedzień otwarcia). — Dużo tu wiadomości rzucających światło, w jaki sposób synody diec. bywały u nas w tym czasie organizowane, składaną nieznaną.

Część II (od str. 29): De ordine sess. synod. — Zawiera opis przebiegu synodu od 3 lutego 1717, ogłoszenie nominacji urzędników synodalnych, opis przebiegu z 4 i 5 lutego. Wreszcie decretum de synodi dimissione.

Część III: Decreta et sanctiones. — Na czela edykt Brzozowski (tu o stos. do synodu z r. 1682), poczem 29 capita. Pokolei uregulowane nast. kwestje: De exec. epist. pastoralis, szafowanie sakr., praed. i doctrina, cantas, officia, libri, opisy parafji i granice, bona, beneficia, zatargi między duchownymi, vita et honestas, regulares, jejunia, librorum censura (tu nazwiska cenzorów: Ancuta, Zebrowski, Cyboni, Schenfelt, Horn), archiwum, seminarium, kult błog. Giedroycia, fana diss. i synag. infidelium, sagae, taksy kanc., casus reservati, przeskody małż., praxis publ. bullam C. Dom., praxis exp. inquisitionis, observatio constat.

Od str. 104: Sermo loci ordinarii; Oratio Jacobi Szczuka can. viln.; Allocutio loci ordin.; Ordo ecclesiarum (tu podział diecezji na dekanaty i parafje wraz ze schematyzmem kleru). Na końcu winieta (dzieciątka Jezus).

Jocher 7577. — Fabisz l. c. str. 298. Czartor. — Krasia. — Ossol. — Wileń. — Zieliń.

— Dioecesanæ Vilnensis Ab Illvstrissimo, Excellentissimo ac Reverendissimo Domino D. Michaeli Joanne Zienkowiez Dei & Apostolicæ Sedis Gratiâ Episcopo Vilnensi in Ecclesia Cathedrali Sua. Anno Dni MDCCXLIV. (1744). Diebus 10. 11. 12. M. Febr. Celebrata. Typis Mandata Vilnae Sacr. Reg: Majestatis Academ: Soc: Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 194.

Na odwr. tyt. herb i 2 dwuwiersze łac. — Dedyk. na 3 stronach bisk. Zienk. podp. przez Wiktoryna Al. Hryucwicza, sekr. kurji. — Poczem: Accessus ad Synodum t. j. krótki opis jego otwarcia.

Na k. A.: Sermo Pastoralis (mowa biskupa). Od k. B.: Actus celebr. synodi (nazwiska uczestników).

Od str. 1: Constitutiones synodi... (o wierze, o heretykach i żydach, o czarownikach, o sakramentach, o seminarjum, o obow.

klery, o cezurze, o zakonnikach, o ołtarzach, pogrzebach, szpitalach etc.). Razem jest uchwał XXXII, po łacinie (czasami z polskimi objaśnieniami).

Na str. 35 uchwała: De parochiarum dislimitatione, w środek listy jest wstawiony (od str. 37—149) obszerny opis diecezji p. t.: Ordo et numerus decanatum, ecclesiarum, urbium et villarum. Rozpoczyna go opis parafji wileńskich.

Na str. 150—1: idą jeszcze dwie konstytucje (De dubiis in limitatione, de observatione statutorum); poczem podpis biskupa i Hryucwicza.

Od str. 153: Sermo A. J. Żółkowski, Oratio Synodalis Ad. Kołłątaj, Allocutio loci ordinarii in conclusionem synodi.

Od str. 171—194: Status eccl. dioecesis Viln. (schematyzm kleru).

Jocher 7578. — Leipziger N. Zeitungen von gelehrt. Sachen 1747 str. 144. — Encykl. Org. XII, 230. — Fabisz l. c. str. 298. Czartor. — Jagiell. — Krasia. — Przeźdz. — Uniw. wileń. — Zieliń.

— ob. Ginkiewicz Michał (Rationes septem 1652) — Radziwiłł Jerzy (Epistola 1582).

Synody wileń. wlicza X. Chodyński w Enc. kość. XIX, 620 i XXVII, 413.

(Synodus dioec. Vladislaviensis et Pomeraniae). Statuta Sinodalia pro dioecesi Vladislaviensi. Clerice, si nescis, quid lex et quid sit honestas, Aptius est rastrum, quam sacer ordo tibi... [Na końcu:] Impressum Cracoviae Anno Salutis Millesimo Quingentesimo decimo septimo (1517) tredecimo die Maij In edibus spectabilis viri dñi Joannis Haller. w 8ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

W jedynym znanym dziś egz. (Kórna.) brak karty tytuł. Biorę przeto tytuł ze współczesnego odpisu uchwał (odpis z druku) znajdującego się w ręk. Jag. 2854.

Na k. 2: Mathias Drevious, Dei et aplice Sedis Gratiâ Epus Vladislaviensis, Universis et Singulis. Jest to list pasterski Drzewickiego, komunikujący uchwały synodu diec. odbytego we Włocławku dnia 21 sept. 1516.

Po wstępie idzie 50 uchwał tego synodu, bez osobnych rubryk, rozpoczynających się od: Item... Poczem jedna uchwała „Volentes“ i ostatnia „Proterea intelleximus“... Uchwała dotyczy spraw kultu, vita clericorum, sakramenty, lichwa, pogrzeby, obsadzenie beneficjów, clerici peregrinantes, kaznodziejstwo, zapowiedzi i ślubny, kłatwy, sądownictwo duchowne, wizytacje, luczne obchody świąt (przez fraternitatum congregaciones) i t. p. Jak z porównania treści wynika statut ten —

poza wstępem — odpowiada statutom gnieźn. Łaskiego z roku 1512 (o których ob. tom XXIX str. 242).

Przedruk znajduje się w dziele ks. Zenona Chodyńskiego Statuta Synodi dioecesis Vlad. et Pomer. 1890 str. 28 i nast. Wydawca zużytkował obok druku dwa rękop. teksty. Od str. 34 dodane: Mandatum sive decretum in synodo 1516 ult. Oct. celebrata contra presbyteros intra et extra muros Gedan. immorantes. We wstępie na str. XXIV podał wydawca bliższe objaśnienie o obu tych synodach. — Piarkarski Kat. kórna. (1929) nr 1429. — Fabisz l. c. str. 293.

Por. tom XV, 345.

Kórnik.

— Constitviones In Dioecesanæ Synodo Vladislaviensi, Praesidente Reverendissimo in Christo Patre atque Domino, D. Stanislao Carnouio, Episcopo Vladislaviensi editae Sub Pontificatu S. D. N. Pii Papae V. ad Sacrosanctae Sedis Apostolicae, et vniuersalis Ecclesiae Romanae gubernacula sedentis. Cum Indice verborum et rerum locupletissimo. Accesserunt Admonitiones quinque circa Sacramenta faciendae, eodem Reuerendissimo D. Stanislao Carnouio Episcopo Vladislaviensi auctore: lucubratiō pietatis et sanctitudinis plena, lectu cognituque dignissima. Coloniae, Apud Maternum Cholinum. Anno M.D.LXXII. Cum Gratia et Priuilegio Cæsareę Maiestatis (1572). w 8ce, str. 172 i 21 k. nlb.

Opis druku, herbu Karnk., wiersze Goryckiego i Roysiusza — ob. w tomie XIV str. 384.

Na czelu breve Piusa V, z zatwierdzeniem uchwał synodu, poczem Index titularum i tekst konstytucji.

Rozpoczyna opis przebiegu synodu: sagajenie, mowa Andreae Pliscii lib. artium baccal. (ob. o przedrku t. XXIV, 388), tekst mandatu biskupiego a r. 1568 (zwołującego synod), mowa Stan. Karnkowskiego — głównie o zwalczaniu herezji i o założeniu seminarjum — dalej Fidei professio, odczytanie gravaminów i próśb kleru, spis obecnych, klauzula notariusza. Poczem następuje tekst uchwał p. t. Constitutiones. Dzieli się one na 3 części, każda z kilku tytułów. Część I poświęcona stosunkom kleru (członkowie, vicarii, parochi, ordinandi); część II sprawowaniu sakramentów; część III: de vita et honest. clericis, spowiednictwo, kaznodziejstwo, szkoły, jejunia, de festis, pogrzeby, bractwa duchowne. — Wreszcie aprobata sy-

nodu Fl. Lavellina z r. 1568. Zawoził uchwały do Rzymu Jerzy Tycyn.

Na końcu obszerny rejestr verborum et rerum (k. 21).

Tekst tych uchwał oddział silnie na konstytucje gnieźn. synodu prow. z r. 1589. W związku z tym synodem stoi wydanie przez Karnkowskiego w tymże r. 1572 dwóch dzieł: 1) Admonitiones circa sacr. admin. 2) Agendorum liber — o których obacz tom XIX str. 117.

List Karnkowskiego zalecający klerowi powyższe Constitutiones ob. w t. XIV, 118. Przedruk uchwał w Zenona Chodyńskiego Statuta synodalne (1890) str. 38 i n. — We wstępie na str. XXIX opisuje wydawca genezę tego synodu (wedle Karnk. Epistolae ill. vir.) i trudności z jego zatwierdzeniem. Podaje także dokładny opis druku wraz z przedrukiem wierszy Goryckiego i Roysinsza oraz breve Pawła V. Na str. 241 i nast. podaje przedruk „Admonitiones“ Karnkowskiego, dołączonych do dzieła.

Korytkowski Arcyb. gnieźn. III, 426. — Wierzbowski I, 322. — Fabisz l. c. 293. — Piekarski Katalog (1927) nr 303. — Kolumbia Wykaz ręk. 1930.

Bawor. — Czartor. — Jagiell. — Kap. gn. — Kórnik. — Krasiń. — Uniw. warsz.

— Synodus Dioeciesana VVladislaviensis Celebrata Anno 1586. Mense Septembri. Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Hieronymo Comite à Rozrazovv D. G. Episcopo VVladislaviensi & Pomeraniae. [Tu w wieńcu Doliwa Rozrazevskich, nad nią insygnja władzy biskupiej]. Posnaniae. In Officina Typographica Ioannis VVolrabi. M.D.LXXXVIII. (1588). w 4ce, k. tyt., str. 45 (sygn. A—F₂).

Druk kursywą. — Na 1 karcie nadpis: Acta et Constitutiones Synodi Dioec. Vladislaviensis... A. D. 1586 Tertia mensis Septembris... i t. d.

Rozpoczyna list biskupa, dat. in arce Raciąż 16 julii 1586, w którym wzywa kler do stawienia się na synodzie. Poczem opis przebiegu synodu otwartego 3 września. Na k. A₃ verso: Sessio I die XI septemb. (Jest to błąd druku, powinno być III septemb.). — Na k. C₂ verso: Die 4 sept. Sessio II.

Po otwarciu przeczytano 18 artykułów zaproponowanych przez biskupa jako podstawa narad, a następnie uchwalono konstytucje. Na pierwszej sesji w d. 3 września uchwalono ich 16; na drugiej w d. 4 września uchwalono Caput penultimum oraz nowych 15.

W tekście druku dużo błędów, a fakt, że został on ogłoszony przed nadejściem zatwierdzenia z Rzymu, skłonił biskupa do rychłego przedruku.

Egz. Jag. pochodzi z domu profess. ad S. Barb. Ks. Zenon Chodyński l. c. XXXI (tu opis druku) i str. 95 (tu poprawny tekst uchwał). — Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 205 nr 60. — Fabisz l. c. str. 293. — Piekarski Kat. kórnik. 1929. Bawor. — Czart. — Jagiell. — Kórnik — Kap. gnieź. — Pawlik. — Uniw. lwow.

— Synodus Dioeciesana VVladislaviensis Celebrata Anno 1586. Mense Septembri. Praesidente Illustrissimo ac Reuerendissimo D. Hieronymo Comite à Rozdrásovv D. G. Episcopo VVladislaviensi et Pomeraniae. Assensu et approbatione S Sedis Apostolicae edita. [Tu herb Doliwa w wieńcu z liści, pod insygnjami biskupimi]. POSnaniae, In Officina Typographica IOannis VVolrabi, Anno D. M.D.LXXXIX. (1589). w 4ce, k. tyt., str. 63 (sygn. A—H₄). Druk antykwą.

Po tytule idzie na 1 k. sygn. A₂ list kard. Carafy, donoszący iż Congr. interpr. C. Trid. zatwierdziła uchwały, wprowadzając tylko nieznaczne zmiany (z datą 5 oct. 1588). — W przedruku tym, który ukazał się po nadejściu zatwierdzenia uchwał z Rzymu dodano: 1) Tenor reform. Collegiatae Cruascien. z r. 1586 (str. 51—56). — 2) Tenor incorp. canon. Crusf. pro praedicatorum z r. 1586 (str. 57—9). — 3) Tenor inhib. contra notarios (z r. 1586).

Tekst przedruku wykazuje różnice od pierwodruku. — Ale błędy druku w oznaczeniu dnia I sesji (XI sept. zamiast III sept.) i tu nie poprawiono.

Jocher 7540. — Janocki II, 233. — Fabisz l. c. str. 293. — Wojciechowska Z dziejów książki (1927) str. 209 nr 67. — Wierzbowski III, 2863. — Piekarski Katal. nr 1459. — Ks. Zenon Chodyński l. c. str. XXVI i str. 115—121.

Celiń. (egz. niegdys Załusk.) — Czartor. — Kórnik — Pusłow. — Upsal. uniw. — Zamoj.

— Constitutiones dioec. Vladislaviensis die XVII septembris anno 1607... ab Alberto Baranowski... Cracoviae, Petricovius, Anno 1607. w 4ce.

Ob. w tomie XIV, str. 384 za Jocherem 7541. — Ale i ten nie znał egzemplarza, skoro nie podał liczby stron.

Ks. Zenon Chodyński Stat. synodalia 1890 str. 152—161 podaje tekst uchwał powyższego synodu z rękopisu, gdyż druku także nie odszukał. — Fabisz l. c. str. 293.

— Synodus Dioeciesana Vladislaviensis. Praesidente Illustrissimo & Reuerendissimo Domino, D. Pavlo Wolvcki, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Vladislav: Et Pomeraniae, Anno M.DC.XX. (1620). Die XI. Junij celebrata. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij S. R. M. Typogr. Anno Domini 1621. w 4ce. k. tyt. i str. 18 lb.

Rozpoczynają na str. 1: Constitutiones Synodi. Najprzód: De prof. fidei. Potem: De cultu; De vita et hon. clericorum; o sakramencie chrztu i innych; De ordinandis; De concionatoribus; o beneficjach; De studio paroch.; De peregrinis et vagis sacerd.; o sprzętach kość.; De sepulturis; De Decanis rur.; De seminario; De infirmis; De jud. delegatis; o publ. dekr. S. Tryd. Kończy: Distinctio Decanatum.

Od str. 14—18: spis archidjakoatów, dekanatów i parafji — mający znaczenie dla geografji historycznej. Kilka parafji w dekanacie puckim nazwane są „haereticae“ (Radłowo, Bulszewo, Chylona, Rheda, Ramel, Okszewa).

Ks. Zenon Chodyński Statuta synod. (1890) str. XXXIV opisuje druk, a na str. 171—180 podaje przedruk konstytucji, dopelniony z ręk. listami zwolającemi i porównawszy tekst z rękopisem uchwał. Stąd są w jego tekście pewne różnice od druku, n. p. także w dekanacie Laumb. są 2 wsi nazwane u niego „haereticae“. Ossol.

— Synodus Dioeciesana Vladislaviensis Anno Domini M.DC.XXVIII die IV Maii celebrata Praesidente Illmo et R^{mo} Domino D. Andrea Lipski a Lipse Dei et Apost. Sedis gratia Episcopo Vladislaviensi et Pomeraniae. Cracoviae in Officina typographica Francisci Caesarij Anno Dom. M.DC.XXVII. (1628). w 4ce, k. 14 nlb.

Na odwr. karty tyt. herb Grabie Lipskiego z mitrą biskupią. Pod herbem 4 wiersze łacińskie S. S. Jagodyńskiego.

Rozpoczyna opis zagajenia i spis artykułów (12) przedstawionych klerowi jako podstawa do narad. Potem uchwały, m. i.: De prof. fidei; De publ. suppl. (z powodu napadu Gust. suderm. pustoszącego Polskę); De char. subsidio; o sędziach; o egzam.; De vita cler.: o dziekanach wiejsk. (tu w tekście zostawiono kilka miejsc pustych na wpisanie nazwisk); o seminarjum; o wikarych; o różnych sakramentach; De doctrina cat. et praedicatione. — Poczem opis zakonoczenia synodu.

Tenże sam And. Lipski odbył synod łucki w roku 1621, o którym obacz wyżej pod synodami łuckimi.

Janocki II. 149. — Jocher 7542. — Opis druku podaje ks. Zenon Chodyński Stat. synod. (1890) str. XXXV, a przedruk jego uchwał na str. 185 i n. (na podstawie egz. Bawor., niegdys Stadnickich ze Zmiroda). — Fabisz l. c. 293. Bawor.

— Synodus Dioeciesana Vladislaviensis. Ab Illmo et R^{mo} Domino, D. Matthia Łubienski, Dei et Ap. Sedis gratia Episcopo Vlad. et Pomeraniae in sua Ecclesia Cathedrali, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Quarto. Die XVI Maii cum universo Clero Dioecesis eiusdem celebrata. Varsoviae apud viduum Joannis Rossowski, S. R. M. Typ. Anno Domini 1634. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. 64 i k. 30 nlb. (Epist. Maciej.).

Na odwr. tyt. herb Pomian z napisem: Insignia Illmi... oraz pod nim 6 wierszy łac. Rozpoczyna Indictio synodi..., poczem: Praefatio... synodo praemissa.

Poczem: Acta seu decreta et statuta synod. Vlad. dioecesis. Kolejno idą: De div. officiis; o sakr.; De doctr.; De publ. Bullae C. D. et casuum res.; De regularibus; De dotibus; De eccl. desolatis; De eccl. ad dioec. noviter adjunctis; De hospitali; De sem. novi erectione in Szotlant; De legatis; De vita cler.; o deputatach, sędziach, egzaminatorach; De publ. decreti S. R. C.; De publ. synodi prov.; De dispensationibus; De praeelectione decretorum C. Tr., De exc. deor.; De oblig. constit.; De supplicat. — Kończy mowa biskupa in conclusionem Synodi.

Poczem idzie dodana: Epist. paet. card. B. Maciejowskiego z r. 1607 (ob. tom XXII str. 11).

O przedruku Szaniawskiego z r. 1711 obacz niżej.

Inne synody Łubińskiego (gnieźn. 1646 i 1647 — oraz chełmski 1624) ob. wyżej. Załuski Conspectus str. 12. — Jocher 7543. — Ks. Z. Chodyński Statuta synodalia (1890) na str. XXXV (podaje opis druku, bez wymienienia biblijoteki, w której go znalazł) — oraz str. 196 i n. (tu przedruk uchwał). — Fabisz l. c. str. 293.

— Synodus Dioeciesana Svb Illustrissimo ac Reuerendissimo Domino, D. Matthia Łubienski, Dei & Apostolicae Sedis Gratia, Episcopo Vladislaviensi Et Pomeraniae. Vladislaviae Anno Domini, Millesimo, Sexcentesimo, Quadragesimo Primo (1641), Die Nona

Mensis Iunii, celebrata. Cracoviae, In Officina Typographica Francisci Caesarii, Anno Domini, 1642. w 4ce, k. tyt., str. 71.

Na odw. tyt. herb Pomian i 6 wiersz łac. „In arma Illustriss.“, podpisany M. I. C. R. Rozpoczyna Sermo M. Łubieński in synodo, poczem od k. A.: Acta et const... die decima Junii A. 1641 et sequentibus. W „Proemium“ powołuje się na Karnkowskiego. Uchwały dzielą się na 3 capita: I. De officis divinis rite peragendis et caerimoniis ad cultum div. spectantibus (tu o sakram., kazaniach, katechizacji, o śpiewach w kościele i t. p.). — Caput II: De conservacione ecclesiarum et iuribus ipsarum. (Tu o subsydjach parochis Pomeraniae per Leoborg. et Biton. decanatum, hospitale, seminarium, msici instrumentales fundantur). — Caput III: De vita et honestate cleri (o ubiorach, polowaniu, ludzi magistrów, officia decanorum i t. p.). — Na str. 69: Conclusio.

Układ przypomina więc synod Karnkowskiego z r. 1572.

Joher 7544 a. — Ks. Z. Chodyński Statuta synod. (1890) str. XXXVI (opis druku) i str. 222 (przedruk uchwał). — Fabisz I. c. str. 293.

O przedruku Szaniawskiego z r. 1711 obacz niżej. Akad. — Jagiell.

— Dioecesana Vladislaviensis. Ab Illustrissimo & Reverendissimo Domino, D. Mathia Łubieński, Dei & Apostolice Sedis Gratiā Episcopo Vladislaviensi Et Pomeraniae In sua Ecclesia Cathedrali Anno Domini, Millesimo Sexcentesimo Trigesimo Quarto, (1634). Die XVI. Maij cum universo Clero Dioecesis ejusdem celebrata. Varsaviae, Apud Viduam Joannis Rossowski, S. R. M. Typ. Anno Domini 1634. Reimprensa Varsaviae, Typis Coll: Scholarum Piarum, Anno Dni 1711. w 4ce, k. tyt. i str. 116, k. 1 nlb.

Jest to przedruk wierny poprzedniej edycji z r. 1634 — ale z opuszczeniem „Epistola pastoralis“ Maciejowskiego z r. 1607.

Od str. 69 idzie z osobnym tytułem (ale z nieprzerwaną paginacją): Synodus Dioecisana Svb Ill. ac Rev... Mathia Łubieński... Vladislaviae A. D. 1641 Die Nona Mensis Junij, celebrata. Cracoviae in Officina Typographica Francisci Caesarii, Anno Domini 1642 (sic, sam. 1642), Reimprensa Varsaviae, Typis Coll: Schol: Piarum, Anno Dni 1711.

Bentkowski II, 193 nr 4. — Joher 7544 a i III, 312. — Ks. Z. Chodyński Statuta

synod. (1890) str. XXXVI. — Fabisz I. c. str. 293.

Czartor. — A. Wolański (Muz. N.). — ob. Łubieński Mac.

Statuta synodów diecezji wrocławskiej ogłosił ks. Z. Chodyński p. t. Statuta synodalia dioec. Vladislav. et Pomeran. Varsaviae, 1890. — X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 413.

(Synodus dioec. Vratislaviensis). Synodalia statuta Epi Conradi (1475) ob. tom XXIX, 243.

Oprócz literatury tam podanej ob. Hartzheim Concilia Germaniae 1769. — Fabisz Wiadom. str. 286—7. — X. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 417.

— Statuta sinodalia et prov. (1512) ob. tom XXIX, 245.

— Breves Constitutiones dioec. synodus Vratisl. 1580. Nissae Siles., Cruciger 1580. w 4ce.

Ob. tom XV, 384 (z tytułem niedokł.).

— Cathedralis ecclesiae Vratisl. statuta (1585) ob. tom XXIX, 244.

W bibl. Bawor. jest egzemplarz z bibl. ord. minorum w Głogowie. — Ob. Kotła Wykaz rękop. 1930 nr 61.

— Acta Et Constitviones Synodi Dioecesanae Qvae Fvit Celebrata VVratislaviae in Insula S. Ioannis, Anno M.D.XCII. (1592). mense Octobri. Praesidente Illvstrissimo Et Reverendissimo Principe Ac Domino, Domino Andrea Episcopo VVratislaviense, Coronae Regni Boemiae Principe Ligio, superioris & inferioris Silesiae Capitaneo supremo. [Tu winjeta]. Impressa Nissae per Andream Reinheckel. M.D.XCV. (1595). w 4ce, k. tyt., k. 3 nlb. i k. 89 nlb. (sygn. A—Z₁).

Na odw. k. tyt. herb biskupa z napisem: Andreas Eps Vratislaviae.

Na k. 2giej: Nos Andreas, ep. Vrat... W liście tym, dat. 28 sept. 1595 donosi o zatwierdzeniu uchwał synodu przez S. Congr. Trid Conc. Poczem idzie list kard. Mathaensa z dnia 25 Aug. 1594, donoszący o tem zatwierdzeniu.

Tytuł i trzy karty idące zaraz po tytule mają za sygnaturę (:): z cyfrą. Poczem dopiero idzie sygn. A—Z.

Na k. A: Ordo et processus Synodi dioec. (opis zagajenia i przebiegu synodu). — Na k. G verso: Nomina praecipuorum qui convenarunt (s nazwisk polskich: And. Bogarsky, Alb. Petryca, J. Kuna, And. Rosnecky, M. Opica, Dom. Wansovita,

Alb. Tricesius, Stan. Podolsky, Jan Prziśavsky, M. Mazurcock, P. Zmarcky. — Jest więc jeszcze między prałatami garść polskiego pochodzenia).

Od k. H, idą: Constitutiones Synodi. Podzielone są na cztery części: I) De fide et religione cath. (cap. 15). — II) De cultu divino et ecclesiae (cap. 17). — III) De moribus (cap. 5). — IV) De temporalibus (bez podziału na capita).

Ob. Acta (w t. XII, 80).

Jagiell. — Kap. gnieźn. — Uniw. warsz.

— ob. Slepnerusa (Oratio 1563).

Synody wrocławskie (X. Stan. Chodyński w Enc. kośc. XXVII, 417. — Herber Silesiae Sacrae origines 1621.

Druk w zbiorze Hartsheima Concilia Germ. 1769 oraz w zbiorze Montbacha 1856 (ob. w tomie XXI, 243).

Synody diecezjalne, prowincjonalne, powszechnie ob. Bujalski Ant. (Diss. de conciliis 1763) — Canones (1780) — Concilia (w t. XIV, 341) — Gothwald — Klugowski (1778) — Pogrecki M. (1638) — Sierstrzeńcewicz (1794—5) — Sikorski — Starowolski (Epitome) — Szezurowski Tym. (1781, 1792) — Wężyk Wal. (1754) — Żalwski Józef (Kondycje synodów prow., Conspectus synodorum 1744).

We wszystkich niemal synodach polskich XVI, XVII i XVIII wieku zachowany jest stały schemat. Zawierają one pewien trzon powtarzających się przepisów: o wyznaniu wiary, o sposobie kaznodziejstwa, o nauczaniu w szkołach parafjalnych i katechizowaniu ludności, o szafowaniu siedmiu sakramentów (przyczem główny nacisk kładzie się na przepisy o sakr. kapłaństwa), o urzędowaniu (i odmawianiu) pogrzebów, o dobrach kościelnych i dzieścicach, o życiu kleru, o sądownictwie kościelnym i o taksach w proc. przed sądami duchownymi, o karach kościelnych, (ekskomunikacji, cenzury), o podziale diecezji na dziekanaty i parafje (tu zwykle opis geogr. diecezji), o dziekanach i ich obowiązkach, o wizytacjach, o zakonach i ich stosunku do władzy biskupiej, o egzaminatorach, sędziach i konserwatorach diecezjalnych.

Obok tych niemal stale powtarzających się przepisów (podobnych w treści choć różnych nieraz formą) pojawiają się ale już nie tak stale przepisy: O żydach i herezykach, o unii z Rosją, o stosunkach lokalnych, o zabobonach, o nowych kościołach, o akademii krak., o szpitalach i o pomocy dla chorych kapłanów, o testamentach kleru, o sprzeczności kośc., o relikwjach i obrazach, o lichwie, księgi kościelne,

o muzyce kośc., bractwa kościelne, waganci i t. p.

Niemal każdy synod kończy się uchwałami w sprawie zatwierdzenia, publikacji i rozpowszechnienia konst. synod.

Bardzo wiele synodów odwołuje się do soboru trydenckiego, pragnąc z nim uzgodnić swoje przepisy, lub do synodów prowincjonalnych. Zważając na późniejsze synody uważają za główne zadanie unifikację życia kościelnego w diecezjach z prawem ogólnym i prowincjonalnym. Lokalne próby twórczości prawnej ustają.

Od połowy wieku XVII uchwały synodów diec. stają się coraz więcej szablonowe — a synody przestają być zwołane swobodnie — w drugiej połowie wieku XVIII zamierają. (Już wcześniej, bo od połowy w. XVII, ustały synody prowincjonalne). Zastępują ustawodawstwo synodale listy pasterskie i edykta biskupów. Ob. takie listy n. p. pod Dembowskim A. S. (1738) — Sierakowski Waclaw (1738) — Szembek Krz. (1738) — Szaniawski Fel. K. (1720) i t. p.

X. Z. Chodyński w przedmowie do wydania zbioru Zórawskiego (Decretales Summ. pontif. 1869) wyliczył wszystkie synody, z których Zórawski korzystał. — Zbiór ten wyszukuje uchwały nowszych synodów prow. i diecezjalnych (polskich i ruskich) a tem samem dobrze orientuje w najważniejszych uchwałach naszych synodów z w. XVI—XVII (dawniejsze bowiem wyszukuje tylko skąpo).

Tylko część uchwał synodalnych doczekała się ogłoszenia współcześnie drukiem. Inne pozostały w rękopisach, względnie zaginęły. Ale i z drukowanych wiele zaginęło lub przechowało się w unikatках.

Głównie na podstawie drukowanych uchwał zestawili synody polskie prow. w lat 1420—1720 ks. Sosnowski (u Johera III str. 378—9). Zarówno ten spis jak i spisy synodów prow. i diec. dokonane przez Fabisza (Wiadomość) i Finkla (Bibl. II str. 649—652) są mocno niedokładne. — Najbardziej wyczerpującym i krytycznym jest zestawienie synodów przez ks. Stan. Chodyńskiego w Enc. kośc. XXVII. — Artykuł jego poświęcony synodom przewyższa swą wartością dzisiaj już przestarzały analogiczny artykuł J. Bartoszewicza w Enc. Org. XXIV, 473—490.

Inne prace poświęcone synodem polskim a tu nie wspomniane obacz u Kutrzeby Hist. źródła II, 133.

Synody dyssydenckie ob. Acta (1595) — Acta historica eccl. (1731) — Akty (1561) — Camerarius (Hist. narratio 1605; tu o synodach 1570—1586) — Consensus (1586; obok syn. sand. są tu uchwały krak. 1573, piotr. 1578,

włodzisł. 1583) — Franken Chr. (1584) — Gliczner Er. — Jabłoński D. E. (1731) — Konsens — Oliwiński (Pieśni 1550) — Paraeus (evangel. 1615) — Pogracki (1638) — Proszowiec (z) Szymon (Akty 1559) — Ringeltaube (1733) — Scheidemantel (Entwurf Kirchenrecht 1780, Acta conventuum 1776; tu synody z lat 1565—95) — Staphylus — Strimesius — Sudrovius (Conclave 1591) — Thomas (synod gost. 1567) — Turnowski (Zboru 1614) — Ustawy synodu gener. (1782) — Vergerius (1556) — Wigandus (1578) — Zacius (Szym. z Proszowic).

Jocher III, 357—9 i 396, 398. — Sehling Die evang. Kirchenordnungen des XVI Jahr. Band IV. Leipzig 1911 (tu przedruk synodów sand. 1570, krak. 1573, piotrsk. 1578, włodzisł. 1583, toruńsk. 1595, gostyń. 1565, ksiąskiego 1560, pińczowsk. 1561). — Smend Die Synoden der augsb. Konf. in Grosspolen im XVI—XVIII Jahr. Posen, Lutherverlag, 1930 str. 607. — Monumenta reform. Wilno 1908. — Dalton Lasciana 1897 (tu synody z roku 1555—1561). — Lubowicz Istor. reform. w Pol. 1883 (tu synody z lat 1551, 1556, 1557, 1559 i 1561). — Kutrzeba Hist. źródła II, 197.

— Synod dyssydencki miłosławski (1607) ob. Acta (w t. XII, 34).

Por. Jocher III, 398.

— Synod dyssydencki piotrkowski ob. Genebrardus G. (De sancta trinitate 1569) — Gentilis J.

— Synod. Zgodne rozumienie zobowiązane w przedniejszych częściach wiary Krześcijańskiej, między kościoły Ewangelickimi Wielkiej y małej Polski, w Rusi, w Litwie, y we Zmudzi etc. Które według Confessiey Augsburskiej, Bractw Czeskich... zdały się mieć między sobą niejaką rozność: Uczynione na Synodzie Sędmirskim Roku 1570. Dnia 14 Kwietnia. (1583?). w 8ce.

Po polsku i po łacinie. Na końcu: Stanislaus Comes à Gorka Palatinus Posnaniensis, manu propria.

Tak podaje Maciejowski III str. 11, dodając, że w egzemplarzu kórnickim, z którego korzystał, były tu i ówdzie wygnane słowa — zapewne w tytule polskim.

Jest to zapewne ten sam egzemplarz, który opisują Łukasiewicz Hist. braci czeskich 105 (ten podaje, że jest to edycja E. Glicznara, Gilowskiego Pawła i J. Laurencjusza) oraz Piekarski Kat. kórnicki

1929 nr 260. Ale ci dwaj snają już tylko fragment z tego egzemplarsa, t. j. część łacińską, pozbawioną części polskiej (arkusza A) a więc rozpoczynającą się od strony 9.

Wzmiankę o tym fragmencie ob. w t. XIV, 369 i XVII, 167.

Obejmuje on: 1) Consensus Sandom. 1570. — 2) Consignatio observationum 1570. — 3) Cracov. synodi acta 1573. — 4) Patricov. synodi 1578. — 5) Włodzisł. synodi 1583.

Dalsze wydania są podane w t. XIII str. 369 oraz odsyłacze (na str. 370).

Ob. Jocher III str. 398. — Halecki Zgoda sandomirska 1915. — Jabłoński Historia consensuum sandom. 1731. — Sehling (jak wyżej).

— Synod dyssydencki skrzyński ob. Cikotański Stan. (1567) — Sobór (w t. XXVIII str. 377).

Mercsyng Saymon Budny 1913 str. 32.

— Synod sielecki (1777) i węgrowski (1780—81) ob. Akty i uchwały (tom XII, 91) — Nachricht (Unparteiische 1783) — Scheidemantel — Uwagi nad powszechnym (1782).

Synod sielecki w r. 1777 zaprowadził unję obu wyznań ewang., ale wywołało to opór starszych wyznania augsb. Sprawa ta wywołała dłuższy spór, rozstrzygnięty na synodzie gener. węgrowskim 1780—1783. — Ob. zaraz niżej: Canones.

Ob. Otto Praycsynek do hist. zboru ewang. augsb. 1881. — Diehl Wiadomości hist. 1883. — Smoleński Mięszczaństwo warsz. 1917 str. 5—8.

— Canones, welche auf der General Synode... in Węgrów... 1780 ob. t. XIII str. 45.

— Beschlossene Canones von der General Synode... 1782 (w tomie XIII str. 45—6).

Tworzy dalszy ciąg poprzedniego.

— Ustawy Synodu Generalnego w zebraniu trzech prowincyi Krolestwa Polskiego Obojga Wyznania Ewangelickiego przez Delegatów w Węgrowie dnia 28 Miesiąca zaczętego a dnia 8 miesiąca Września roku 1780 zalimitowanego. w Warszawie w Drukarni P. Dufour drukarza J. K. Mei i Rzeczpltey (1782). w 8ce, str. 63.

Ta samo po niemiecku pod tyt. Canones (ob. wyżej).

Jocher 8011.

Branic. — Czartor. — Zieliń.

— Synod dyssyd. toruński (z r. 1594—96) ob. Camerarius J. (Historia 1605) — Consensus (1628) — Polus Tom. (Hist. confederationis 1596) — Śmiglecki M. (Absurda) — Strimesius — Turnowski Jan (1614).

— Acta Et Conclvsiones Synodi Generalis Torvniensis. Sprawy y Uchwały Synody Generalnego Torvńskiego. An. Dn. 1595. Mense August. Torvnii. Excudebat, Andreas Cotenius. Anno Domini. M.D.XCVI. w 8ce, k. 48.

Ob. tom XII, 29.

— Synod dyssyd. toruński (z r. 1644—1645) ob. Acta (tom XII, 30) — Calixtus G. — Epistola synodi (tom XVI, 73) — Lubieński Maciej (1644, w t. XXI, 438 oraz pod: Synodus) — Meibom Fr. — Radziwiłł Janusz hetman (1644) — Responsio (w t. XXVI, 261) — Scheidemantel Jac. — Toruński (synod).

— Synod dyssydencki wielkopolski (1640) ob. Gertich Marcin (1640) — Milius Jak. (Kazanie 1640).

(Synody szyzmatyckie). Synod wileński (z roku 1509) ob. Sobór (tom XXVIII, 376).

Finkel I nr 2529 (tu podana literatura). — Jocher nr 7987 (za Sopikowem I, 234).

— Synod w Kijowie (1628) ob. Smotrycki M. (Protest. 1628).

— Sinod w roku 1638, w cerkwi katedralnej Łuckoj otprawowanyj. Napieczat. w Kremieńcu w 1638. w 4ce, kart 4.

Z dodatkiem p. t.: O misteriach ili tajnach w pospolitosti. w 4ce, k. 16.

Karatajew 40.

— Sobór kijowski schizmatycki przez Mohilę (1640, 1641, 1642) ob. Gembicki And. (w t. XVII str. 83) — Mohila (t. XXII, 507) — Sakowicz K. (w t. XXVII, 29) — Sobór (w t. XXVIII str. 376).

Jocher 7991.

— Sobór na jeretika Martina (1720)... ob. t. XXVIII, 376).

— ob. Jan Złot. (O swiaszczestwie i soborach 1614) — Prokopowicz I. (Libellus synod. 1779).

Synody ruskie unickie ob. Kulczyński Ign. (1734).

Synodicon Ecclesiae ruthenae 1880 (obacz Bibl. VII, 189). — Strelbickij Uniatskije cerk. sobory z końca XVI w. 1888 (ob. Szarl. w Prz. pol. 1890 I) — Likowski w Przegl. kośc. 1907 maj i nast. (o statutach diecezji chełmskiej). — Finkel nr 14290—14301 i nr 28948.

— Synod brzeski ob. Arcudius (Antirhesis 1600) — Baronius (Annales) — Broński Krz. (1597, 1599) — Dubowicz (1644) — Ekthesis (1697) — Examen (1621) — Fiederowicz P. (1603) — Herbest (1586) — Jedność (1632) — Kiszka L. (1714) — Kojalłowicz (1650) — Kreuza L. — Kulczyński Ign. (1733) — Morochoowski Elj (1612) — Mużyłowski A. (1629) — Philalet — Pocij Hip. — Poselstwo (1605) — Rudzki — Skarga P. (Synod 1597 i inne pisma) — Skupieński T. (1634) — Śmiglecki Marcin — Smotrycki — Skumin Tyszkiewicz — Sielawa A. (1622) — Stebelski — Susza J. — Synopsis — Wasili Ostrogski (1588?) — Żebrowski Szcz. — Żochowski Cypr. — Zizania (Plewy).

J. Bielski Dalszy ciąg Kroniki 1851 str. 287—292. — Likowski Hist. unii 1875. — Tenże Dzieje kośc. unickiego 1880. — Tenże Unia brzeska 1907 (na str. XIII—XVII bibliografja). — Franko Z dziejów synodu w Kwart. hist. 1895. — Pełesz Gesch. der Union 1878—80. — Jocher III s. 380. — Finkel I nr 3320—9 oraz II nr 14137—14231 i nr 32555 (tu podana literatura).

— Synodus Ruthenorum Provincia- lis, quam Josephus Velaminus Rudzki D. G. Archiepiscopus Kiioviensis ac Metropoli totius Russiae, una cum aliis Archiepiscopis et Episcopis Metropoliiae Kiioviensis subiectis A. MDCXXXVI. (1626) die VI Septembris in civitate Kobrynensi celebravit. Poczajoviae typis PP. Basilian. 1753. w 4ce.

Janozki Lex. I, 222. — Za nim Jocher 7511. — Fabisz Wiadomość str. 303.

Egzemplarsa nie znam.

Miał to wydać And. Bieniecki, bazył. — Ob. Bullae et brevia (w t. XIII, 447) z r. 1767. Zapewne i to wydał ów bazył. Bieniecki.

— Ustawy rządu duchownego na kongr. sobornej (przemyskiej) ob. Winnicki Innoc. (1694).

Ob. Przegląd kościelny 1902. (Tu: Zbiór ustaw bisk. Skarbka Ważyńskiego, r. 1791).

minis Candidatis ritu solemniter conferret; Annō Domini 1776. Die 29. Martii. Habita. Typis Collegii Majoris Universitatis Cracoviensis. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwołanie tytułu wymienione nazwiska kandydatów: J. Mokrzowski, Aug. Filipowski, J. Sadowski, Dyd. Woynarowski, Jan Tylkowski, M. Dębski.

Rozpoczyna wiersz łac. Bonif. Garyckiego prof. i seniora bursy. — Poczem Oratio. Wychwaleni w niej autorowie starożytni, nawet medycyna winna ich się trzymać (Hippocrates, Galenus). — Pozatem ogólniki. Żadnego odgłosu reformy. Na początku powołuje się na broszurę Śleszcowskiego: *Vende pallium, eme librum* (1775). Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileń.

— In Nomine Domini Amen. Dissertatio Astronomico-Physica de Natura & Affectionibus Luminarium, Per M. Josephum Thomam Szabel, Philosophiae Doctorem, Matheseos, & in Collegio Novodvorsciano Póseos secundarum horarum Professorem, Geometram Juratum, Contubernii Philosophorum Seniore Pro Loco obtinendo in Minori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae Disputationi in Lectorio CC. DD. Theologorum Annō Domini 1765. Die II. Mensis Octobris Exposita. Cracoviae Typis Universitatis. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.

Quaestio dotyczy zaćmień słońca i księżyca i czy jedno i drugie ciało in eclipsibus realiter privetur lumine?

Powołuje się na Brahego, na astronomów XVIII w. i na Descartesa, na Acta Acad. Parisiensis z r. 1706—1722. — Także na obserwacje astronomiczne w Krakowie. W tekście kilka figur.

Bibl. paraf. w Szywnawaldzie — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Dissertatio Politica De Natura & adjunctis Belli. Sub tertio, eoq; felicissimo Regimine Perillustris, Clarissimi & Admodum Reverendi Domini, D. M. Joannis Josephi Rygalski, S. Theologiae Doctoris & Professoris, Collegae Majoris, Ecclesiarum; Collegatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Custodis, Parochialis in Antiqua Korczyn Curati Contubernii Geloniani, & Coloniae Academicae Neo-Corcinensis Provisoris, Studii Generalis Universitatis Craco-

viensis Magnifici et Amplissimi Rectoris. per M. Josephum Thomam Szabel, Philosophiae Doctorem, Matheseos Professorem, Ecclesiae Collegatae Sandecensis Primicerium, Pro Loco obtinendo in Majori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae Disputationi in Lectorio CC. DD. Theologorum Annō Domini 1774. Die 5. Mensis Februarii Exposita. Typis Collegii Majoris Universitatis Cracoviensis. w 4ce, k. tyt. i k. 18 (sygn. E₄).

Rozpoczyna Quaestio: Bellum... non solum religionis propagandae sed etiam limitum ampliandorum causa possit legitime inferri finitimis? nec ne?

Rozpoczyna od tego, iż wojna odporna jest dozwolona. Potem udowadnia, że wojna jest dopuszczalna, ale pod warunkami wskazanymi u św. Augustyna i Tomasza. Tylko wtedy jest wojna słusna. Ale nawet w czasie słusznej wojny nie wszystkie środki są dopuszczalne (n. p. zabijanie niewinnych, zatrucie broni, używanie magji). Nie jest wojną słuszną wojna zaborcza. Argumenta czerpie z Biblii i z teologów katolickich, nie powołując się na współczesny ruch naukowy, oparty na Grocjuszcu.

Jagiell. (brak końca) — Ossol.

— Kalendarz Polski y Ruski w którym święta roczne y Biegi niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczepienia, Krwie puszczenia, Lekarstw zażywania, Wschód y Zachód słońca etc., należytem porządkiem położone y opisane. Na Rok Pański 1761. Który jest według Komputu Rzymskiego przybyszowy, a po przestępnym pierwszy, a według Greckiego Komputu po przestępnym y przybyszowym pierwszy... [Tu idą: Rewolucye roczne... kościelne...]. Przez M. Jozefa Tomasza Szabla Nauk wyzwolonych y filozofii Doktora tychże w Konwencie XX. Kanoników Regularnych Lateranskich aktualnego y w Przesławney Akademii Krakowskiej Matematyki Professora, Szkół Kazimierskich Bożego ciała y Sw. Jakóba Seniora, z należyta pilnością wyrachowany. w Krakowie w drukarni Akademickiej Kollegium Większego R. 1761. w 4ce, k. 11 nlb. (sygn. C₁).

Dedykacja Sw. Stanisł. Kazimirezykowi.

O kalendarzach Szabla ob. parę uwag w Smoleńskiego Pisma II, 82 — oraz Żebrawski Bibl. matem. str. 409—410. Ossol.

— Toż... na R. P. 1762. w 4ce. Uniw. warsz.

— Toż... Na rok Pański 1763 Który jest według komputu rzymskiego po przybyszowym drugi, a po przestępnym trzeci, według greckiego zaś komputu przybyszowy... [Tu idą Rewolucje roczne i Kościelne]... przez M. Józefa Tomasza Szabla w przesławney Akademii Krakowskiej nauk wyzwolonych y filozofii doktorą, Matematyki, y w collegium Nowodworskim Grammatyki Professorą, Szkół Kazimierskich Bożego Ciała y S, Jakóba Seniora, z należyta pilnością wyrachowany. W Krakowie w drukarni Akademickiej Kollegium Większego. w 4ce, k. 9.

Na odwr. k. tyt. idzie tytuł ruski: Sobornik XII miesiacem...

Potem na każdej str. jeden miesiąc (święta, aspekty, wybory, wschody i zachody, przepowiednie pogody). Kończy: Koniektura astrolog. (zaśmienia, pan roku, urodzaje, zdrowie, ognie, powodzie i t. p.).

Cytuje Halego, Origanusa, Kardanusa, jako powagi, na których opiera swe przepowiednie. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... Na Rok Pański 1764. Który jest według Komputu Rzymskiego Przystępny y Przybyszowy, według zaś Komputu Greckiego po Przybyszowym pierwszy... [Rewolucje Roczne... Kościelne]... Przez M. Jozeta Tomasza Szabla... W Krakowie W Drukarni Akademickiej. w 4ce, k. 10 nlb.

Na odwołanie k. tyt. powtórzony tytuł po rusku: Sobornik XII miesiacem syrycz Kalendar Ruski...

Każdy miesiąc zajmuje stronę (podane obok siebie święta polskie i ruskie); na marginesie przepowiednie meteorologiczne. — Na końcu na 3 k.: Koniektura Astrol. gener. z konstellacyi 12 asserysmów... Tu mówi tak samo jak w roku poprzednim i w następnych o „panu rocznym“, o zaśmieniach, o 4 porach roku, o urodzajach, o zdrowiu i chorobie, o ogniu i powodzi — słowem są to takie same przepowiednie z gwiazd wyczytane, jak w prognotykach mistrzów krakows. z początku XVI w. — Dopiero Śniadecki starał się te „prognotyki“ odrzucić i kalendarz krakowski zgodzić nieco z nauką.

Akad. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Toż... na rok pański 1765 [Tu rewolucje roczne i kościelne]... przez... jeometrę przysięgłego, w Krakowie

w druk. Akadem. koll. większego. w 4ce, k. 10 nlb.

Na końcu prognotyki astrologiczne.

Akad. — Uniw. warsz.

— Toż... przez Jozefa Tomasza Szabla... Filozofii Doktora... wyrachowany. W Krakowie w Drukarni Akademickiej 1766. w 4ce, k. 10 nlb.

Akad. — Uniw. warsz.

— Toż... Na R. P. 1767. który jest według komputu Rzymskiego po przybyszowym pierwszy a po przestępnym trzeci... [Tu rewolucje roczne i kościelne]. Przez M. Jozefa Tomasza Szabla w Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk wyzwolonych y filozofii Doktora Matematyki y Retoryki Professora, Geometrę przysięgłego Kollegę Mniejszego, Bursy Philosophorum Seniora. Z należyta pilnością wyrachowany. W Krakowie w drukarni Seminarium Biskup. Akademic. (1767). w 4ce, kart 7.

Obok miesięcy jest Koniektura codzienna, po kalendarzu Koniektura astrologiczna generalna. Na końcu: Tabella do używania aspektów.

W egz. Akad. są na wlepionych między strony kalendarza kartkach zapiski rachunkowe jakiegoś mieszczanina krak.

Akad. — Ossol.

— Lenimentum Doloris luctuosum circa Obiitum Perillustris olim Clarissimi & Admodum Reverendi Domini, D. M. Adalberti Joannis Cantii Bięgaczewicz, Sacrae Theologiae Doctoris & Professoris, ejusdemq; Facultatis Decani, Collegae Majoris, Ecclesiarum; Collegatae S. Annae Cracoviae Decani, Parochialium Premycoviensis Praepositi, in Zielonki Curati, Librorum per Diaecesim Cracoviensem, Censoris, Approbandorum Synodalis Examinatoris, Contubernii Regio-Jagelloniani, & Scholarum Vladislaviano Novodvorscianorum Provisoris. In Cordibus Ordinum Academicorum Concepti ex Virtutibus & Recte gestis Ejusdem Viri de Ecclesia Dei & Orbe Literario Meritissimi Desumptum. Cujus piis Manibus in Ecclesia Collegata D. Annae justa cum persolverentur Parentalia; dolente simul ac consolante calamo M. Josephi Thomae

Szabel, Philosophiae Doctoris, ejusdemq; ac Matheseos, tum in Classibus Novodvorscianis Rhetorices Professoris, Collegae Minoris, Geometrae Jurati. Perennem Tanti Viri ad memoriam Expressum. Annō Domini 1767. Die... (dopisano: 13) Martii. Cracoviae Typis Academicis Collegii Majoris. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Stylem nakamiennym pochwały Biegawicza. Wyliczone panegiryki jego pióra. Są wamianki o jego działalności w szkole Nowodworskiego. Jagiell. — Ossol.

— Proportio Sapientiae Virtutum & Meritorum Sacrae Laureae Theologicae accommodata. in Perillustribus ac Admodum Reverendis Dominis D. Mathaeo Būydecki, Sacerrimi Ordinis Canonico Regularium Sacrosancti Hierosolymitani Sepulchri Christi nuper Philosophiae, ac Sacrae Theologiae Professore, nunc ejusdem Licentiato, Ecclesiarum Charzoviensis, & Bythomiensis in Silesia Praeposito, Conventus Generalis Miechoviensis Consiliario. D. Ioanne Cantio Laakiewicz, ejusdem Sacerrimi Ordinis Canonico in Alma Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae Doctore ejusdemq; nuper in Conventu Stradomiensi S. Hedvigis, nunc Actuali Sacrae Theologiae Professore & Licentiato, Ecclesiarum; Archipresbyteralis B. Virginis Mariae in Circulo Cracoviensi Concionatore Ordinario Vrociszensis Praeposito, Sacra Autoritate Apostolica Notario, dum à Perillustri ac Admodum Reverendo Domino D. M. Antonio Krzanowski, Sacrae Theologiae Doctore & Professore, Facultatis Juridicae Procancellario, Ecclesiae Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Praeposito, Canonizationis B. Joannis Cantii Procuratore, Contubernii Philosophorum Provisore, In Peraugusto CC. DD. Theologorum Lectorio praesente Illustrissima Magnorum Hospitum Frequentia Sacrae Theologiae Doctores ritu solemni renuntiarentur, per M. Josephum Thomam Szabel, In Alma Universitate Cracoviae Philosophiae Doctorem Matheseos & Grammaticae Professorem Contubernii Philoso-

phorum seniore m luci publicae demonstrata. Anno quo In Meritis Christi Proposito ad Caelos nobis Inventa est. (1762) Die 16 Mensis Junii Cracoviae Typis Collegii Majoris. fol., ark. F, (kart 12).

Wierszem nakamiennym.

Dziaków — Jagiell. — Ossol.

— X. Jozef Tomasz Szabel Świętej Teologii Doktor, Kanonik Katedralny Płocki, Wszystkich Szkół I Calego Stanu Akademickiego w Koronie Rektor I Sędzia Ordynaryyny. (1790). [Na końcu:] Ordynacya Sądów Rektorskich Szkoły Główny Koronney. fol., k. 2 nlb.

Datow. 9 lipca 1790.

Oznajmia, iż objawszy godność rektora, musi przypomnieć przepisy Kom. Ed. odnoszące się do karności obowiązującej po szkołach Koronnych. Osoby należące do korp. uniw. mają się zgłaszać po sprawiedliwość do niego. Będzie prowadził trzy rejestra. Jak mają być pisane pozwy? O wydawaniu dekrétów. O apelacji. O instygatorze. Współpodpisany: Seb. Czochron, archiw. prefekt. Bez osobnego tytułu. Jagiell.

— ob. Decus literar. (1777) — Olechowski Józef (Documenta ad causas 1798) — Ordo praelect. (1791—96) — Putanowicz Józef (Actus doctoratus 1780) — Series.

Jego kasanie jest w dziele: Pamiątka wprowadzenia obrazu na Jasną Górę w Częstochowie 1784 (od k. 15).

W ręk. Jg. 1757 jest jego wykład uniw. p. t. Elementa phil. Arist. Thomisticae. Maczkowski Statuta 411, 414, 429. — Łętowski Katalog IV, 100. — Encykl. Org. XIII, 661 i XXIV, 513. — Encykl. kośc. XXVII, 448. — Wisłocki Katalog rękop. nr 2547 i 3181. — Śniadecki Korosp. I. 1932 str. 132. — Finkel III. 1869.

Szablkwicz Wojc. ob. Waleszyński Alb. Amazon (1701).

SZABLIŃSKI Gabrjel. Długa odpowiedź na krótkie uwagi jednego Anonimy. 1790. w 8cc, kart 2 nlb.

Krasin.

Szablowski Eljasz ob. Różanka (Corona aurea 1681).

Szablowski Ignacy ob. Malvasia (1796).

SZABRAŃSKI Bonawentura Stanisław (1745 † 2 kwietnia 1800). Historia kościelna przełożona z języka francuskiego z przydaniem do niej historyi

kościół polskiego poczynając od X. w. (Tomów 2). w Piotrkowie, druk. Piarów w 4cc.

Horanyj Scriptorum Piarum II str. 704.

— Życie Pana i Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa, przekład z francuskiego na język polski. w Piotrkowie S. P. 1793. r. w 8cc, str. 110.

Wydał pod imieniem Stanisława Wętyka, konwiktora piotrkow.

Jocher 8198 III, 410. — Bielski Vita Piarum 172. — Horanyj Script. II, 704—5.

Szachin Jan ob. Proźba (1789).

SZACHNA Szłoma († 1559). Pesakim [t. j. księga orzeczeń, po hebr.]. Kraków, Helicz, b. r.

Przedruk w r. 1904. Brit. Museum.

— ob. Pesakim.

Bałaban w Pam. Zjazdu Kochanow. (1930) str. 103. — Tenże Dzieje żydów I (1913) str. 414.

Szachownica ob. Jabłonowski Józ. Aleks. (1742).

Szachy (w Polsce) ob. Kochanowski J. (1585) — Ostroróg Jan (II) — Ryński P. (Proverbialia) — Vida M.

Licze wamianki o szachach w liter. polsk. zestawiają: Działuszycki w Dodatku mies. do „Czasu“ 1856 zeszyt 7. — Maciejowski Polska do połowy 1842 str. 148. — Gołębiowski Gry i zabawy 1831. — Korotyński w przedmowie do „Szachów“ Kochanowskiego (Wyd. pomnik. II, 124). — Bibliogr. polska XIX w. tom IV str. 426.

Szacunek działu ob. Myśliński Fab. (1641).

SZADBEI Emeryk, prof. w konw. dominik. w Żółkwi. Dignitas Celsissimi & Excellentissimi Principis Adami Czaratoryski Generalis Terrarum Podoliae, Camenecensis Latyczoviensis Capitanei Uno limitari nescia loco. Honorum auge & votorum (sic) omine in immensum gloriae Crescens Sub tempus felicissimi ingressus in Capitaneatum Latyczoviensem A Devinetissimo suo Nomini Conventu Latyczoviensi Fratrum Ordinis Praedicatorum Provinciae S. Hyacinthi in Russia Per R. P. Emericum Szadbei S. T. Lectorem, ejusdemq; Professore m iarium (sic) in Conventu Regali Żółkiewiensi Humili eloquentiae Stylo Adorata Anno quo increata dignitas nullis circumscrip ta limitibus, se toti Orbi

adoratum exhibuit 1762. fol., k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwrocie tytułu niedołączna rycina Pogoni, 4 wiersz łac. i cytat z Okolskiego. Poczem Salutatio, zawierająca genealogię Czaratorskich (od Wład. Jagielly).

Na końcu winjeta, która powtarza się w druku z r. 1745 Szczerbackiego (ob.), choć wątpliwe, aby oba te druki wyszły z tej samej oficyny. Ossol.

Szadek Andrzej ob. Szadkowski And.

SZADEK (Sadecius) Gabrjel Eutropius. Apologia pro Coll. Posn. assertionibus... (1583)... ob. Sadecius (tom XXVII, 18).

— Assertiones theologicae de uno et Primo Deo (1581, 1611, 1618)... ob. t. XII, 253 i t. XXVIII (pod Socyn).

Socyn w swojej odpowiedzi p. t. Defensio — przypisuje ich autorstwo Eutropiusowi. Ob. o nim Stan. Estreicher Acta rect. II, 378. — Baryca Conclusiones (1933) str. 483.

SZADEK (Sadcoviensis, Schadek) Prokoplaides Mikołaj (ur. 1488, w r. 1535 dokt. teol., w r. 1548 rektor, † 1564). Almanach auf das Jahr 1527. ark. rozl. (fol. tabl.).

Druk Wietora w Krakowie.

Formanowicz Katalog bibl. kap. gnieźn. 1980 str. 70. Kap. gnieźn.

— Parvus Catechismus Catholicorum Cracoviae, cum Gratia et Privilegio, Lazarus Andreae excudebat. M.D.LX. (1560) w 8cc, k. nlb. 28.

Mik. Szadek był tylko wydawcą tego dziełka już przedtem drukowanego, opisanego w t. XIV, 95.

Wiersbowski III, 2365. — Jocher 2773.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Warsz. Sem. duch.

— Nicolai de Shadek artium liberalium Magistri Cracoviensis studij Ephemerides. [Tu winjetka]. Super annum domini 1525. [Na odwr. tyt.:] Anno a natiuitate saluatoris Jesu. 1525. Qui est primus post... [Tu cyfry kalendaryzowe]... [Na końcu:] In aedibus Hieronymi Vietoris. Pro anno Domini. M.D.XXV. w 8cc, k. nlb. 16 (sygn. B₉).

Ilość wierszy na stronie zmienna; tytuł i tekst pismem gockim, dwójki kroju. Druk czarny i czerwonny zarówno na tytule jak i w tekście.

Każdy miesiąc zajmuje dwie strony, kończące się radami o spożywaniu potraw, przyjmowaniu lekarstw, kąpielach i t. p., ujętymi w czterowiersz i dodatkowy dwu-

lub trójwiersz; n. p. na cserwiec: In iunio gentes perturbat medo bibentes Atque nouellarum fuge potus cernisiarum Ne noceat colera valet hec refectio vera: Lactuce frondes ede ieiunus bibe fontes. Cancer frigidum et humidum signum indifferens Pectus, pulmo, iecur in Cancro non minuuntur. Somnia falsa vides. Utilis sit emptio rerum. Potio sumatur secutus perge viator.

Kalendarz kończy się na k. 14 recto, poczem następuje Canon. Membrum ne phlebotomes: Luna existente in signo illius membri... I tak dalej w dziesięciu rubrykach rady astrologiczne o kąpielach, sadzeniu drzew i sianiu, podróżach, kupnie, stryżeniu się, polowaniu. „Canon“ kończy się na k. 15. Na jej odwrocie dane astronomiczne o zaźmieniach księżycy. Na k. 16 recto dwa drzeworyty przedstawiające zaźmienia księżycy z nadpisami: In Capricorno. In Cancro.

Piekarski in Silva Rerum 1927. Jagiell.

— Nicolai de Shadek Artium liberalium magistri Cracouien. studij Ephe-merides Anno a Nativitate Salvatoris Jesu 1525. ark. rozł. (fol. tabl.).

Na ramkach ornamentowych miesiące z polskimi nazwami obok. Jagiell.

— Ephemerides... (za lata 1526—30). Dziś nieznane.

— Ephemerides ad a. 1531. w 32ce. Druk Mar. Scharffenbergera w Krakowie.

Formanowicz j. w. str. 70. Kap. gnieź.

— Juditium astronomicum Nicolai de Shadek artium liberalium magistri Cracoui. studij pro Anno Christi MDXXI. fideliter calculatum. (Pod tem 8 wier. łac. Rudolfa Agrykoli. U dołu:) Venus domina anni Juppiter cum Marte dni. Veris et participes dnij Veneris. (Na końcu:) Impressum per Hieronymum Vietorem expensis providorum Ioannis Haller consulis et Marci bibliopoli (sic) cuius cracouien. w 4ce, k. 8 nlb.

Druk tytułu częściowo gockie, częściowo antykwa. — Tekst antykwa.

Na odwrocie tytułu dedykacja Piotrowi Tomickiemu, bisk. posn. i podkanclerzemu. Bandtkie Hist. druk. krak. 181. Jagiell.

— Juditium astronomicum Nicolai de Shadek artium liberalium magistri cracouien. studij pro anno Christi millesimo quingentesimo vigesimo primo fideliter calculatum. (Pod tem 8 wier. łac. Rudolfa Agrykoli). Venus domina anni. Juppiter cum Marte dni. Ueris et participes dominij Ueneris. (Na

końcu:) Impressum Cracouie per Hieronymum Vietorem anno supra (1521). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gockie, tylko wiersze Agrykoli i ded. antykwa.

Dedyk.: Petro Tomicio episcopo posnan. et reg. pol. procancellario.

Kalendarz ten wyszedł zapewne nakładem samego Vietora; druk gockie tekstu odróżnia go od wydania kalendarza na ten sam rok, drukowanego także u Vietora, nakładem Hallera i M. Scharffenbergera. Bandtkie H. dr. krak. 181. Jagiell.

— Judicium astronomicum: cracouien: ad annum domini 1522 Nicolai de Shadek arcium liberalium magistri: dedita opera elaboratum. (Podłużna winjeta). Saturnus dns anni. Jupiter participes. (Znowu podłużna winjeta). Stanisłai Hosz cracouiensis. ad lectorem decatostichon... (10 wierszy łac. a pod niemi znowu podłużna winjeta). (Na k. ost. recto u dołu:) Impressum Cracouie per Joannem Haller anno dni. 1522. w 4ce, k. nlb. 6.

Druk gockie prócz wierszy Hoszjusa. — Na odwr. tyt.: Mathio de Miechow philosophantium ac medicorum decantatissimo. Bandtkie H. dr. krak. 181. — Piekarski Kat. kór. nr 1461. Jagiell. — Kórnik.

— Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadek in studio cracouien. Ad annum domini 1523 editum. (Kolo roku z jednej strony herb akademji krak., z drugiej miasta Krakowa). Mercurius dominus anni ex pluralitate dignitatum in loco et angulis eclipsis in Uirginis signo; cui participabit Mars cum Saturno et per hyemem atque per ipsum Jupiter eorum malitiam pro posse reprimet. Ex futuris vero coniunctionibus predixisse dnm anni et effectuum presentia non est naturale cum effectus non precedat causam. Habes candide lector pronosticon meum leuioribus ut optasti verbulis. Quod vero cupis, ut quasi digito tibi futura ostenderem id nequaquam ars et imbecillitas ingenii humani admittet, neque enim ut prophete reuelata ore dei astrologi loquuntur, sed dumtaxat que ex astris ingenio suo concipiunt, prout diuinus spiritus interius pro meritis cuiusque et

prot vult inspirat. (Na końcu: 14 wierszy z podpisem: Christophorus faciebat, a pod tem): Impressum Cracouie per Florianum. w 8ce, k. 16.

Dedykacja: Joanni Conarski, Epis. Cracov. Bandtkie H. dr. krak. 181. — Morawski Hist. uniw. II, 269. — Piekarski Katalog kór. nr 1462. — Podobiznę tytułu podaje Biegeleisen Dzieje liter. III, 328. Jagiell. — Kórnik.

— Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadek in studio cracouien. ad annum domini 1524 editum. (Następuje ustęp jeden 10 wierszowy o planecie panującej i o wpływach innych planet w ciągu roku. Pod tem mały widok miasta w dwóch kółkach, u spodu stykających się. kolo tego po lewej Orzeł polski, po prawej Pogoń a jeszcze niżej winjeta podłużna: smok z którego pyska wybiegają kwiaty). (Na końcu:) Impressum Cracouie in edibus domini Joannis Haller. Anno DCCCCXXIII. (Ta sama myłka jest i w drugim wydaniu z tego roku, w którym cyfry rzymskimi literami; tu zaś gockimi). w 4ce, k. 8 nlb.

Tyłu dedykacja i tytuł prócz dwóch pierwszych wierszy antykwa, reszta gocka.

Dedyk.: Petro Tomicio episc. posn. et vicecancell. reg. Pol. — W tem wydaniu nie ma wierszy Hoszjusa, zresztą tekst w obydwu wydaniach ten sam. Jagiell.

— Judicium astronomicum magistri Nicolai de Shadek in studio Cracouien. ad annum Domini MDXXIII editum. (Następują w trzech ustępach zdania o planecie panującej i inne przestrogi. U dołu: Widok mały miasta w dwóch kółkach, a kolo tego z lewej Orzeł polski, a prawej Pogoń] (Na końcu:) Impressum Cracouie in aedibus domini Joannis Haller, anno DCCCCXXIII (sic). w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst, dedykacja i 2 pierwsze wiersze tytułu gockie, reszta antykwa.

Dedyk.: Petro Tomicio episc. posn. reg. Pol. procancell. a pod dedykacją 20 wierszy Stanisława Hoszjusa do czytelnika. Bandtkie H. dr. krak. 182. Jagiell.

— Judicium astronomicum coniunctionis minoris Saturni et Jouis super decimo gra. piscium continuativa triplicantis aqueae et super coniunctionibus alijs XV in eodem signo aggregatis.

In celebri studio Crac. per magistrum Nicolaum de Shadek editum. (Pod tem półkolo ze znakami niebieskimi, a pod tem w 5 wierszach tłumaczenie wskazanych w półkolu połączeń ciał niebieskich w latach 1523 i 1524. U dołu widok miasta otoczony dwoma kółkami na których naznaczone położenie słońca i planet. Po lewej Orzeł polski, po prawej Pogoń). (Na końcu 12 wierszy łac. Piotra Risinius do czytelnika, a u dołu:) Impressum Cracouiae in aedibus domini Joannis Haller, anno domini millesimo quingentesimo uigesimo quarto (1524). w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gotykem i 2 pierwsze wiersze tytułu; reszta tytułu, dedykacja i wiersze Rydzynskiego antykwa.

Ded. Joanni e principibus Lithuaniae, episcopo vilnensi.

Zachowane w dwóch warjantach w bibl. Kórnickiej — Wedle Piekarskiego l. c. nr 1463—4 jeden z nich ma na końcu wierszyk z tytułem „A A (sic) Lectorem“, drugi z „Ad lectorem“ (ten drugi jest defekt.).

Bandtkie Hist. dr. krak. 182.

Jagiell. — Kórnik.

— Judicium astrologicum anni 1525 venturam eius dispositionem per quartas, menses et dies, hominum insuper affectiones, locorum status ac terrenascientium conditiones edocens, in celebri studio cracouien. per magistrum Nicolaum de Shadek, pro laude gubernatoris celorum et prouidentia mortalium fideliter elaboratum. (Pod tem winjeta: podłużny czworobok, w nim po stronach kwiaty, wśródku orzeł przewinięty literą S, Niżej:) Hermetis et recenteriorum autoritate... colligentur (w 5 wierszach jak w wydaniu odmiennem z tego samego roku. Niżej, po jednej stronie na tarczy dwa berła, po drugiej herb Krakowa. Wśródku w dwóch wierszach: Venus domina anni. Mars participes. Pod tem:) Petrus Risinnius (4 wierszy łac.). w 4ce, k. 8 nlb.

W egz. Jag. brak końca Zdaje się, że na końcu było: Cracouiae, per H. Vietorem (?). Druk gockie, tylko część tytułu antykwa. — Dedykacja Erasmo Crac. abbati Clarae Tumbaie (na odwr. tyt.).

Bandtkie Hist. dr. krak. 182. — Piekarski l. c. nr 1465. Jagiell. — Kórnik.

— *Judicium Astrologicum anni. M.D.XXV. (1525).* venturam eius dispositionē per quartas, menses et dies: hominū insup affectiones, locorū status ac terrenascentiū cōditiones edocens: in celebri studio Cracz. per Magistrū Nicolaū de Szadek, pro laude gubernatoris celorū et providentia mortaliū fideliter elaboratum. Hermetis et recentiorū autoritate in vulgū acceptissime introducta, anno memorato Venus dnabit. Est nāqu; dnā ascendētis introitalis figure, ex angulo quarte ipsum trino irradians. Et siquidē eius gubernatio imbecilla: deo tñ ppicio; mala ex alior, Astrorū influxu ventura, magna in parte abiget & mitigabit. Ptholomei vero arte dni singularū quartarū suis locis colligent. Venus dnā Anni. Mars particeps. Tetrastichon Stanislai Hosii Ex Tempore Aeditvm. Si iuuat aethereos lector cognoscere cursus. Haec abs te cuperem scripta subinde legi. Nam praeuisa minus possunt ut tela nocere Cognita sic non tam laedere damna solent. [Na końcu:] Impressum Cracouie per Hieronymum Vietorem: pro Anno dni M.D.XXV. (1525). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb. (sygn. A—Biiij).

Druk gocki, tylko ded. antykwą kursywą. Ded.: Erasmo Crac. (Vitreatori) abbati Claretumbe alias in Mogyla, cons. priv. univ. — Odnajduje w nim przymioty mag. Joannis praedic. disertissimi, mag. Leonardi philosophi et matemat. (to oczywiście Leonard z Dobczyc), mag. Stanislai juris pont. doct. et germani ejus Joannis, Nicolai medici, wreszcie Jacobi Zasanski Vitreatoris avunculi ejus. — Wreszcie dat. Nonis octobribus 1524.

Poczem idzie prognostyk. Rozpoczyna charakterystyka miesięcy ze stanowiska astronom. i astrolog. (pogoda, ciepłota, zaćmienia). — Dalej zwykle przepowiednie: o urodzajach, o chorobach, o wojnach i zamieszkach, de statu ecclesiasticorum (nulla eis notabilis adversitas hoc anno ventura prognosticatur), de principibus, de statu vulgi, de martialibus, de venerois (puella matrimonia firmabunt, niedarmo widać Venus była panią roku!), de mercurialibus, de judeis, de christicolis, de Turcis et Tataris, de regno Poloniae, Ung., Boh., Lituaniae, de Russia, Prussia, Slesia; kończy jak zwykle przepowiednia de mineris.

Jest to więc ten sam schemat, jakiego uży-

wał w poprzednich, tylko opracowany nieco innemi zwrotami. Cechuje je ostrożność, brak precyzji w szczegółach i szabloność. Tylko przepowiednie meteorologiczne są szczegółowsze.

Uwagę zwraca powołanie się w tytule na powagę Hermesa i nowszych, a nie tylko na powagę starożytnych.

Na przedostatniej i na ostatniej karcie zastrzega się, że przepowiednie jego należy rozważnie interpretować: tamquam principia quaedam diligenter resolutae veritate ostendunt; są jednak niektórzy, co je krytykują: in artem astrologicam et in indicantem mordaci dente prorumpunt. — Widocznie przerosł astrologii i prognostykarstwo, jakiego terenem zaczynał być wówczas Kraków, wywoływał reakcję. Tem dziwniejszym jest współudział Hozjusza.

Egz. Jagiell. gęsto współcześnie glossowany. Bandtkie Hist. dr. krak. 182. — Morawski Hist. uniw. II, 314. Jagiell.

— *Judicium cracouien. astronomicum magistri Nicolai Shadkouiani:* vniuersalis studij cracouiensis astrologi ordinarij: super annum domini 1526. Venus domina anni: ex commissione Jouis. Celi enarrant gloriam dei Ps. 18. (Niżej wielki rak czarny jako znak niebieski, a koło niego z jednej: Eclipsis, z drugiej strony: Lune, u spodu: in cancro. Na k. O v. Hexastichon ad lectum, verso: M. Pyrsenius Silesius in laudem prognostici huius Tetrstichon hoc ludebat. Niżej: Cracouie, apud Hieronymum Vietorem. Opera impensisque Joannis Sandecen.). [Pod tem:] Cautum est priuilegio regio eijdem concessa: ne aliquis bibliopolarum iudicia miutionesque in preiudicium ipsius imprimere, vel alibi impressa adducere audeat: sub penis in eodem expressis. (U dołu:) Venduntur in platea sancti Floriani. w 8ce, k. 16 nlb.

Druk gocki, tylko wyraz *Judicium* na tytule antykwą, a wierszo na końcu kursywą. Ded. Matthiae Dreviceo episcopo cunaviensi. Bandtkie Hist. dr. krak. 182. Jagiell.

— *Judicium astronomicum ad annum dni. MDXXXVII. magistri Nicolai Shadkouiani, celebris Crac. litterarij studij astrologi: fidei diligentia elaboratum.* (Następują dwa ustępy, jeden 7o, drugi 9cio wierszowy, o planecie panującej i wpływie innych planet. Niżej:) Leonardus Coxus lectori bene

agere... (12 wierszy łac. kursywą). (Na końcu:) Cracouię per Hieronymum Vietorem (1527). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, prócz dedykacji. Dedykacja: Petro Tomicio episc. cracov. Bandtkie Hist. dr. krak. 182. Jagiell.

— *Judicium astrologicum in celebri studio craco: ad annum dni 1528,* per magistrum Nicolaum Sadkouien. diligenter practicum. (Tytuł zresztą jak w wydaniu z tegoż roku u Macieja Scharffenberga). (Na końcu:) Impressum Cracouie per Ieronymum Vietorem 1528. w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gockim, dedykacja kursywą, tytuł w części pierwszej gockim, reszta antykwą. Ded.: Joanni Carnkowski episcopo promisl. Bandtkie Hist. dr. krak. 182—183.

Jagiell.

— *Judicium astrologicum in celebri studio craco: ad annum MDXXVIII* per magistrum Nicolaum Sadcouien. diligenter practicum. Iouem dominum anni, quia in gradu exaltationis suę gaudet, pronuncio. Cui Saturnum cum Marte in tauro in gradibus ipsis peregrinis iunctos, angulos tamen primos figurarum reuolutionis possidentes participes potenter malos, adiungo. Magister Anselmus Ephorinus Fridenbergus candido lectori S. [14 wierszy łac.]. (Na końcu:) Finis iudicii astrologici ad annum Christi MDXXVIII. Impressum Cracouie per Mathiam Scharffenberger. Impensis vero Marci ciuis ac bibliopolę cracouien. w 4ce, k. 8 nlb.

Druk teksta gocki, dedykacja kursywą, tytuł gockim i antykwą.

Ded.: Joanni Carnkowski episcopo promialiensi. Jagiell.

— *Judicium astrologicum cracouiense: magistri Nicolai Shadkouiani ad annum gratiae 1529.* Venus domina anni. Mars et Jupiter particeps. M. Anselmus Ephorinus Fridenbergus, amico lectori S. [14 wierszy łac.]. (Na końcu:) Impressum Cracouię per Mathiam Scharffenberger, impensis Marci, bibliopolę cracouiensis. w 4ce, k. 8 nlb.

Wiersze Ephoryna na tytule i dedykacja antykwą, reszta gockim.

Ded.: Christophoro a Shydlovieca, castoll. crac. cancell. reg. pol.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183. Jagiell.

— *Judicium Astrologicum in celebri studio cracov. Magistri Nicolai Sadkouiani ad Annum gratię, 1529.* Venus anni dnā. Mars et Juppiter particeps dominii. Magister Anselmus Ephorinus Fridenbergus Amico lectori S. [Tu 14 wierszy łac. rozpoczynających się: Annus en redijt fructus tibi Shadkouiani...]. Cracouiae per Hieronymū Vietorem... w 4ce.

Fragment tego prognostyku (odmiennego od druku Scharffenberga) mocno zniszczony odnalazłem w r. 1911 w okładce rękopisu sygn.: Dep. Kolmar (Chodziesen) B. 1., w arch. państw. pozna. a zawierającego ortyle kościarskie. W prognostyku znajdując się też przepowiednie po polsku.

Arch. pozna. państw.

— *Judicium astrologicum in celebri studio cracouien. per magistrum Nicolaum Shadcouianum ad annum dni MDCCCCXXX editum.* Mars dominus est anni eius coadiutor Saturnus: quibus Jupiter deblissimus a longinquo assistet. [Pod tem 12 wierszy łac. Benedictia Cosmyrn. do czytelnika]. (U dołu:) Cracouiae apud Hieronymum Vietorem. (Na końcu:) Impressum Cracouię, per Hieronymum Vietorem, anno dni millesimo quingentesimo vigesimo nono. (1529). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, tylko wiersze Koźminczyka na tytule i dedykacja antykwą.

Dedyk.: Nicolao de Zamoscacie can. crac. praepos. tarnov. et woynic. cantori sandom. regis Pol. referendario et secretario.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183.

Jagiell. — Kap. gniesn.

— *Judicium astrologicum in celebri studio cracouiensi per magistrum Nicolaum Shadkouianum editum: ad annum domini 1531.* Dominus anni Mars. [Pod tem 14 wierszy łac. Benedicti Cosminensis ad lectorem]. (Na końcu:) Mathias Scharffenbergius (tak) excedebat. w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, tylko wiersze Koźminczyka antykwą a dedykacja kursywą.

Ded.: Joanni de Verden capitaneo novensi, proconsuli civit. gedanensis.

Bandtkie Hist. dr. krak. 1. c. Jagiell.

— *Judicium et significatio Comete visi Anno domini. 1531. per Magistrū Nicolaū de Szadek diligētissime elaboratū.* [Tu koła, przedstawiające kulę

ziemską z napisami: Apparitio Comete-polus mūdi-Zodiaci i t. p.]. Figura apparitionis ex parte occidentis et motus eius per signa. Habitudines vero alias qui artis est gnarus, facile cōiectabit. [Na końcu:] Excussum Cracouie per Florianū Ungleriū: Anno domini: 1531. [W części górnej końcowej karty w wieńcu sygnet drukarni Unglera: na tarczy litera V a w niej litera F]. w 8ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Druk gocki.

Rozpocyna na odwrocie tytułu dedykacja: Joanni a Lasco, gnesn. et lanc. praeposito... Tu wspomina arc. Jana i woj. Hieronima Łaskiego. — Poczem na k. 2 verso: Magistri Ben. Cosminensis ad lectorem 10 wierszy i herb Łaskich.

Od k. Aij opis komety, de causis comete (za Arystotelesem), quis erit effectus; przepowiada, że Polska będzie wolna od skutków komety. Jagiell. — Kap. gnieźn.

— Judicium astrologicum in celebri studio cracouiensi per magistrum Nicolaum Sadkouianum editum. Ad annum domini 1532. Sol dominus anni. Mars particeps. [Pod tem 14 wierszy łac.:] Michael Pannonius Zalay ad m. d. Michaellem Jeczy in regione Hungarię Zylag habitantem. (Na końcu:) Cracouiae per Mathiam Scharffenbergium, anno domini 1532. w 4ce, k. 8 nlb.

Tekst gocki, wiersze i dedykacja antykwą. Ded.: Michaeli Jeczy regis Hung. Ioannis secret. — Na karcie ost. nad drukarzem 20 wierszy łac. Franc. Mymeri Silesii ad lectorem.

Bandtkie Hist. dr. krak. 183. — Piekarski l. c. nr 1467. Jagiell. — Kórnik.

— Naznamionowanie dzienne miesiarczow nowych, pełnych a przythym czasow dobrych ku krwie wypuszczeniu, Baniek, Lekarstwa, Szczeplenia y siania etc. Mistrza Mikolaja Ssadka. Lata od narodzenia Jezu Krysta syna bożego 1525. poczytaiaz. Który jest pierwszy po przestępnym. (Kalendarz ścienny z drzeworytami, herbami Krakowa, Orlem i Bonarowym). fol., 1 karta.

Podobizna w Dodatku do Nru 209 Tygodn. Ilustr. z r. 1887 s objaśn. Przyborowskiego. Wiersbowski III, nr 2114. — Łoś Przegląd zab. str. 319.

Kap. gnieźn. — Kórnik — Zamoj.

— Practica deltsch magist: Nicolai von Schadeck der loblichen vniuersitet

Crakaw ynn Polen Astronomi, auff das 1531 Jar practicyrt, durch Franciscum Mūmern Bacca: vordetscht. Mars ein Herr dieses Jars. Czu dem getrewen Leser... [18 wierszy niemieckich]. (Na końcu:) Gedruckt ynn der königlichen Stadt Crakaw durch Mathiam Scharffenbergk. Im Jar 1231 (sic). w 4ce, k. 7 nlb.

Druk gocki.

Ded.: Hansen von Werden, Hauptman auff der Newburgk koni. Stadt Danck Burgermeister. Jagiell.

— Pronosticon Judicialle (sic) futurorū euentū anno dñi 1519. in studio Cracouiensi per Magistrū Nicolaum Shadek collectum. [Tytuł w górnej części karty; resztę karty tyt. stanowi drzewor., wyobrażający Saturna i Marsa w zbrojach rycerskich. „Saturn“ w postawie siedzącej z podniesionym mieczem w prawej ręce, „Mars“ w postawie stojącej, lewą ręką przytrzymuje halabardę, prawa wsparta na biodrze. Na dalszym planie rzeka, za nią na skałach, zamek]. [Na końcu:] Impasum Crac. p. Hieronymū Vietorē. Impensis Ioannis Haller. Sen. Crac. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Tylko część tytułu i niektóre tytuliki wewnątrz druku gotykiem, reszta antykwą.

Na odwr. tytułu dedykacja: Andree Critio secretario Regio omnium eruditorum hominum amico singulari Magister Nic. de Shadek Salutem dicit. — Tu powołuje się na Ptolomeusza i Galena, broniąc astrologji. Nielusnie medycy potępiają astrologję. Wielu księząt, gdyby radziło się astrologów, nie zostałoby panowania pozabawionych.

Poczem rozpoczyna się prognostyk. Tak w tym jak i w innym składają się na treść jego rozdziały z osobnymi tytulikami. Omawia coeli configurationes (na podst. Ptolomeusza). De hujus anni gubernatoribus praecipuis (byli to Mars i Saturn). O smianach księżyca. — Na k. 6 rozpoczynają się przepowiednie: De fertilitate (jakie będą w tym roku urodzaje zboża, wina i t. p.). De bello. De salute (o zdrowiu). Wypadki polityczne i społeczne (de statu vulgi, judeorum populus non bonum habebit statum de Turcis); przepowiednie dla kupców, wojowników, kobiet. Kończą przepowiednie: De Regno Poloniae, Hungariae, Lithuaniae, Slesiae; De mineris (tu mówi o alchemji).

Przepowiednie są oczywiście nader ogólne. Ponieważ panuje Mars, zapowiada wojny i niepokoje wewnętrzne. Inne prognostyki są do tego podobne, nie charakteryzują ich treści pręto bliżej. — Jako prognostykars pozostał pod wpływem Alcibiadusa.

Ob. bliżej o jego prognostykach: Seruga Krakowakie kalendarze 1913. — Celichowski Dwa kalend. 1874; a także literaturę niżej na końcu opisu jego dzieł podaną (Morawski, Wisłocki, Łopaciński i t. p.).

Jego prognostyki rękop. z lat 1517—1531 znajdują się w ręk. Jag. nr 582 i 2422. Bandtkie Hist. dr. krak. 181. — Piekarski Kat. kórnik. 1929 nr 1460.

Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik.

— Pronosticom accidentium ex syderali dispositione anni dni. 1520 per magistrum Nicolaum de Shadek, in studio cracouiensi aeditum. [Pod tem w rzędzie 3 herby: Korab, dwa berła na krzyż i tarcza belką od lewej do prawej przecięta, w polu po lewej i prawej po jednej gwiazdzie a z gwiazdy dolnej wystrzela pióro strusie, sięgające przez belkę aż do góry tarczy; u spodu tego herbu dopisek czerwonym atramentem ręką dawną: Nicolai Szadek. Pod herbami rzędem stoją Mars, Wenus i doktor w todze i birecie, mający przedstawiać zapewne autora, chociaż nad nim napis drukowany Jupiter particeps, nad Marsem: Mars dñs anni, nad Wenerą: Venus dna. particeps. anni]. (Na końcu:) Impressum Graccouiae per Hieronymum Vietorem anno virginei partus Millesimo quingentesimo decimo nono. (1519). w 4ce, k. 8 nlb.

Druk gocki, tylko dedykacja i tytuł, prócz pierwszego wiersza, antykwą.

Na odwr. tyt. dedykacja: Joanni de Lasco archiep. gnesnen., a pod dedykacją 10 wierszy łac. Rudolfa Agrykoli do caryłnika. (Na końcu:) Nicolaus Salomon Cracouiensis lectori (Causarum effectus); Erasmus Bethman Cracouiensis (Tu fata).

Dwa berła na krzyż jest to herb Uniwersytetu (t. sw. mniejszy). Jest to może najwcześniejszy okaz typograficzny posługiwania się tym „mniejszym“ herbem i dlatego zasługuje na uwagę.

Co do herbu (signum): pióro strusie z 3 gwiazdami ob. Wisłocki Incunab. str. 402.

O całym tym prognostyku obacz Wisłocki Wistna-Wistka (w Przegl. powoz. 1889 str. 341). Jagiell.

— Pronostyka Krakowska. Mistrza Mikulasse z Ssadku. w vmēni Hwēzdarczkiem zkusseneho a Wysoce z chwālone Astronoma: o Kometē nebo Hwēzdě s ocasem. Genž se gt pri času Swateho wawřince Leta minulecho negodnostayně vkažovala. Kteryž ogegem wyznamenawanij Prihod buducych, ted' k Roku paně Tisyciemu pětistemu XXXII (1532) duwodně wypisuje Ozuosobu hwēzdy s Ocasem kterak se gest Rozdzielně vkažovala: [Tu drzeworyt, przedstawiający moment tuż przed zetknięciem się w bitwie rycerstwa konnego z Tatarami; w górnej części drzeworytu 3 komety na tle nieba, usianego gwiazdami. W górze dwie męskie pół postaci t. j. Saturn i Mars. Na tle dalszym zamek]. (B. m., Kraków 1532). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwrocie rycina o 3 polach z datą 1521 (burza rujnuje miasto; miasto oświetlone kometa; żołnierze pływają papieża, przy czym cesarz patrzy przos palce. Jest to zapewne Klemens VIII, żołnierze burbońscy i Karol V?).

Pierwsze 3 karty zajmuje opis komety i jej skutków. Jest to przeróbka „Judicium et significatio“ z r. 1531.

Na k. 5 recto: Pane Pawle. Bybych psamnohem wiece takeo obzwlasatne komu cim ta kometha brozij. Wszak sbranili gśau mi sprawcy swętskeho y duchownieho radu. Obawagie se abych tudy nedal w wusskliwost (yakož mi se w podessla letho phodiło) y sebe y kralowstwij naszego. Mistr Mikulass z Ssadku.

Bandtkie Hist. dr. krak. 187. Jagiell.

— Wysłowyenye znákov nyebyeskych prez Mystrza Mikoláyá z Ssadku pilnye ná rok látá božego. 1528. słozone... Wybyiano Wkrákové przez Hieronyma Vietora. w 8ce, k. 8 (?).

Wiersbowski III, 2132. — Celichowski Dwa kalendarze 1874. — Żebrawski Dodatek do bibl. mat. (1888) nr 2690. — Łoś Przegląd zabytków 1915 str. 317. — Piekarski Kat. kórnik. 1929 pod nr 1466.

Czarn. — Kórnik (2 k.).

— ob. Zaborowski Stan.

Encykl. Org. XXI, 593. — Encykl. kośc. XXVI, 451. — Sołtykiewicz O akad. krak. 245. — Bandtkie Hist. druk. krak. str. 180—9. — Morawski Hist. uniw. II. — Hippler w Pastorblatt für Dioc. Erml. VIIIX. — Birkenmajer Mik. Kop. I, 447. — Hellman Beiträge zur Gesch. der Meteorologie 1914 (spór o potop). — Piekarski

Ex libris V, 54. — Wierszowski Materjały II str. 74. — Ptaśnik Crac. impressorum 1922 str. 153. — Franke Brożek str. 302. — Stan. Estreicher Acta rect. II, 375. — Hosii Epistol. I, II appendix nr 66 i III. — Wisłocki Liber dilig. (pod r. 1512—64). — Tenże w Incunab. typ. str. 401 (tu główne daty z jego życia). — Tenże w Przegł. pow. 1888—1889 (Wisna-Wistka) na str. 341, 376 i pass. (o jego wykładach astrol.). — Wielka Encyklop. ilustr. pod Kalendarze (art. Lopacińskiego). — Kuchta Nauki tajemne w Ludzie 1929. — Giedroyć Źródła 1911 str. 782. — Finkel Bibl. hist. III 1869.

W bibl. Jagiell. jest kilka rękopisów do niego się odnoszących: wypisy z pisarzy starożytn. n. p. Euklidesa i Ptolomeusza (nr 569); jego prognozyki z lat 1517—1530 (przy najstarszym z nich zanotowano, że autorem był Jakób z Iłży, a Szadek tylko kopjował) pod nr 582, 2422; jego traktat ex astrologia z r. 1520 (nr. 2489). Przy egzemplarsu Jagiell. „Ordo missae” Stan. Zaborowskiego (1512) wpisał Szadek na końcu daty z życia Zaborowskiego; widocznie był to człowiek mu bliski.

Szadkowski (z Szadka) Andrzej ob. Gessner (De rerum 1565; w t. XVII mylnie wydrukowano Szydłowski) — Schneeberger (1566) — Schroetter Ad. (Salinarum 1564) — Szopsius G. (De vera 1562).

Wotachke Chr. Tretius str. 55. — Finkel III, 1869.

Szadurski Jan ob. Dobszewicz Benedictus (Placita 1760).

Szadurski Jędrzej ob. Władysław IV (Apollo 1649).

Szadurski Ignacy (Assertiones philosophicae 1753)... ob. Hempel (1753).

SZADURSKI Józef. Exercice Mathematique Sur La Solution Analitique De Queques Problemes D'Algebre Par Monsieur Joseph Szadurski à Vilna Au College Des Nobles Le... Janvier 1771. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Są to zagadnienia rachunkowe, dające się rozwiązać przy użyciu równań I i II stopnia. Csartor.

Szadurski Klem. ob. Konczowie (1798).

Szadurski Michał i Franciszek ob. Dobszewicz Bened. (Placita 1760) — Vitoldus (traged.).

SZADURSKI Mikołaj. Ithika jeropolitika ili filozofija nrawouczitelnaja, simbolami i priudoblenii izjasnienna

Inohda w inostrannoj, nynie że w topografii stawropiegijalnoj Lwowskoj bratstwa Uspienija Presw. Bohorodicy tipom izdanna, roku 1760. w 8ce, k. 8 nlb. i 176 lb.

Na odwr. tytułu: Na herb Jasnie Wielmożnych Szeptickich: rycina herbu, z pastorałem, mitrą i kapeluszem kardynalskim, a pod ryciną esterowiers: Tocznich prawow Knizica pouczasz sija Jakako doiti Nieba czes dzieła blagija: Cstuszczi ju użo k niebu imiat pu' hotowi Aszcze derkatsia sledi Szepticki podkowi.

Drugi tytuł w rycinie miedziorytowej: Ithika jeropolitika so szesdiest' i siedm ikon simbolicznych izjasnienna. Rakodzielcem Iwana Fielepowicza (rytownika).

Dedykacja Leonowi Szeptyckiemu metropolicie na 9 str.; na końcu podpisany: Mikołaj Szadurskij, Protonotarij apostołskij. Na ostatniej stronie aprobatę we Lwowie podpisał Antoni Lewiński Protonot. apost., Official Jeneralny Lwowski.

W tekście 67 rycin miedziorytowych. Wisniewski Hist. lit. VIII, 421.

Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. lwow.

SZADURSKI Stanisław S. J. (1726 † 1789). Positiones ex Philosophia mentis et sensuum sub auspiciis Illustrissimi, Excellentissimi Domini Joannis Comitiss in Końskie et Białaczow a Małachowice Małachowski supremi Cancellarii regni, Ostrołęcensis, Grodecensis etc. praefecti explanandae, a Thadeo Burzyński filio Castellani Smolenscensis et Leone Miączyński filio Castellani Podlachiae in Collegio Nobilium Varsaviensi Soc. Jesu hora 4. post meridiem. A. 1758. mense Julio die XXI praeside R. P. Stanislao Szadurski Soc. Jesu ejusdem Philosophiae professore. w 4ce, ark. 3.

Układał Szadurski, a odbywali dysputę dwaj wymienieni uczniowie. Ob. tom XIII, 461 i XXII, 322.

Mitsler Acta 1756 str. 237. — Bednarski Upadek i odrodzenie 1938 str. 521 zwraca uwagę, że w słowach „mentis et sensuum” przebiega wpływ J. Chrs. Tolomeiego, którego główne dzieło z r. 1696 ma tytuł: Phil. mentis et sensuum.

— Principia Ratiocinandi Variis Dialogis atque exercitationibus tum Logicis tum Metaphysicis contenta Authore R. P. Stanislao Szadurski Societatis Jesu Philosophiae in Praesens Professore. [Winjeta]. Anno Domini 1760. w 8ce, str. 113.

Wydane staraniem ks. A. Jabłonowskiego wojewody Nowogrodzkiego, a drukowane w Warszawie.

Bednarski loco cit. (nie szanując gdaie odnalazł egzemplars) podaje reprodukcję k. tyt. i streszcza pokrótce tok wykładu. Odrzuca on teorię scholastyczną o pierwszej materji i twierdzi, że w przedmiotach fizycznych należy rozumowanie opierać na doświadczeniu. Zbija też teorię Locke'a o duszy ludzkiej i teorię Spinosa panteistyczną. — Rzecz ma formę dialogu.

— Scita philosophica. Anno 1762. [Drugi tytuł:] Principia Ratiocinandi Variis Dialogis atque exercitationibus logicis contenta. Authore Stanislao Szadurski Anno Domini 1761. w 8ce.

Zarazem:

Scita philosophica ex physica generali sub auspiciis Illustr. Excellent. Comitiss et D. D. Josephi de Hylzen Castellani Livoniae... publico in consensu propugnata Praeside R. P. Stanislao Szadurski S. J. Philosophiae actuali professore. Novogrodecii An. 1761 Mense Novembri. w 8ce, ark. 2½ (dedykacja Hilzenowi) i str. 71.

Wreszcie:

Scita philosophica ex physica particulari, publico in consensu propugnata... Praeside Stanislao Szadurski... Novogrodecii Anno Domini 1762. w 8ce.

W dedykacji do Hylzena, rozpoczynającej drugie z tych dzieł, wspomina o biskupie Hilzenie i o jego kazaniach. Szadurski razem z kasztelanem Hilzenem uczęszczał w Paryż na wykłady prof. Nolleta w Muzeum w Luwrze.

„Scita ex physica” pokrywają się zapewne co do treści z rękopisem Szadurskiego „Physica sive philosophia naturalis” z lat 1759—1762, którego rękopis rewindykowany z Rożni w latach ostatnich.

Janocki Excerpta 81. — Kraszewski Wilno IV, 296. — Badurski l. c. str. 513. — Encykl. Org. XXIV, 525. — Brown Biblioteka S. J. 393. — Żebrawski Bibl. mat. 409. — Encykl. kośc. XXVI, 455. — Bieliński Uniw. wil. II i III, 348.

Uniw. kij. — Uniw. wileń. (?)

Szadurski Wiad. ob. Sorokowie.

SZADZIŃSKI Paweł. Eudoxia. Cracoviae in Officina Bertutowic a. 1640. w 4ce.

Panegyryk Stanisławowi Witowskiemu, Żupnikowi Bocheńskiemu. Jussyński II, 225. Dzików.

SZAFALKOWIC Andrzej, rajca krakowski. Mowa Do Najjasniejszego Y Niezwycięzonego Krola Iego Mosci, Pána N. M. Poczás Seymu Wálnego Wárszawskiego przy Obecności Prześwíetnego Senatu y Onego Rycerstwa Polskiego, od Stołeczneho Miástá Kráková, przez Iegomości Pána Andrzeia Szafalkowica I. K. M. Rádcę y Poslá tegoż Miástá Kráková, Die Martis Mensis 31. 8bris A. D. 1724. (B. m.). w 4ce, k. 2 nlb.

Nasywa Kraków spustoszonym. Prosi o zmiłowanie nad Krakowem. Ossol.

— ob. Goszkowski Alb. Jos. (1722).

Szafarnia obłoków ob. Symplicyan Paweł (1602—1610).

Musiałoby wyjść także około r. 1638, o czem świadczą prawyłwie u Wierszowskiego Materjały II, 66.

Szafarz ob. Januszowski Jan (1589) — Sokołowski Stanisław (albo o pohamowaniu 1589).

Szafarzyński Jakób S. J. (1552 † 27 sierpnia 1601) ob. Ribadeneira Piotr (Żywot Lojoli 1593).

Brown Bibl. S. J. 394. — Encykl. Orgelbr. XXIV, 527. — Wisniewski Hist. liter. VIII, 175. — Maciejowski Płmien. III, 361. — Encykl. kośc. XXVI, 455. — Załęski Jezuita I. — Wielewicki II, 19 (pisze, iż zaczął także przekładać Indicas epistolae, lecz pracy nie ukończył).

Szafannik ob. Duhamel (1770).

Szafirów ob. Schafirów.

Szafareki Wojciech ob. Żelechowski Stan. (Botri 1646).

Szafrancowie ob. Białozor Stan. (Ludi equestres 1688) — Jankowski Grzegorz.

Szafraniec Andrzej, syn Stanisława ob. Kalwin Jan. (Zwierzechn. 1599) — Philopolites (1588) — Perstenius (1606) — Zbylitowski Piotr (1601).

(Szafraniec Hieronim). Láment Jeronimá Szafránca Stárosty Chęćinskiego, o smierci Syná iego. Drukowano W Krakowie v Matheuszá Siebenychéra (1558) w 8ce, k. 4 nlb.

— Láment Jeronima Szafránca Stárosty Chęćińskyego o śmyrcy Syná yego. (B. r.) (1558). w 8ce, k. 4 nlb (sygn. A₁).

Są więc dwa różne odbicia, gdyż na drugim nie wymieniono nazwiska drukarsa. Szafraniec nie jest oczywiście autorem; nazwisko autora nie znane.

Rozpoczynają napły: Discantus... Bassus... Altus... Pierwsze 3 strony zajmują nuty dla tych 3 głosów. Dopiero na k. A, recto tekst pieśni: Ach Panye był nybył Bog co wszystko sprawuyesz... Tekst ten składa się z 10 czterowersowych strof. Wreszcie: Konyec.

W latach około 1880 jedno odbicie posiadał Gieysztor, drogie J. Przyborowski. Z obu sporządzono przerysy.

Oloff Beyträge w przedm. 55. — Wierszowski I 779 i 780. — Kopera Spis nr 220. Jag. (prerys) — Mus. Nar. w Krak. (Giejsz.) — Uniw. warsz. (prerys).

Szafranec Stanisław († 1590) ob. Bielski Marcin (Sen majowy 1590) — Czechowicz Marcin (1579, 1581) — Farnovius Stan. (Libri) — Gilowski Paweł K. (1605) — Krucygiel — Lipomanus Alojsius (1559) — Morsztyn Florjan (1581) — Rej Mikołaj (Zwierciadło 1567, przemowa).

List jego pisany do Stanisława Taszyckiego z Luclawic jest wydrukowany w dziełku Gilowskiego: Odprawa przeciwko jadawitym Marcina Czechowicza potwarsom (1605).

Jocher II, 237. — Maciejowski Piśm. pol. II, 250. — Siaroczyński Obraz III, 1828, II str. 246. — Niemcewicz Zygmunt III T. I. 87, 43, 62, 91. — Tenże Pamiętniki T. I. 140, 214, II. 82—127. — Święcki Hist. pam. II, 144. — Script. rerum Polon. I, 152 (Diarjusze sejm.). — Wotshke Gesch. der Reform. 1911. — Witanowski w Reform. w Polsce 1924 str. 132. — Brückner Mikołaj Rej str. 321.

Biblioteka jego miała być spalona na rynku krak. w r. 1556. Tak twierdzi Juszyński.

SZAFRĄŃSKI Wojciech. Rodian Tragedya. [Na drugiej k. tyt.:] Miłose Skuteczna gdzie Stateczna W prawdziwey po części Awanturze Rodiana De Zykanlicz Hrabí y Krancfiszy Xiężny de Rodwioiosk, Hołdowniczym piorem Domowey Muzy, WW. Ich MC Pánstwá Jordanow Stárostow Siedmichowskich, Pokazana, Y ná publicznym w Dobrkowie Theatrum, w dzień przypadájącego Festynu Zásłubin Pánskich, w przytomności Zaonego y Znácznego Spektatorá. Scenicznym porządkiem Presentowana. A teraz: W Powadze Przeświętnego Bonczy ná powszechny idąca widok,

J. W. Jey MCI Páni Juliannie z Fredrow Zborowski. Kásztellánowy Czechowskiey, W dokument prawdziwey Imienia Jordanowskiego, ku Przeświętnemu Jey Domowi przychylności, z powinnym respektem Dedykowana. Z Pozwoleniem Zwierzchności Duchowney. R. P. 1755. W Krakowie. W Drukárni Michála Dyászewskiego J. K. MCI Ty-pografa. w 4ce, k. tyt. 2 i k. 45 nlb.

Na odwr. tyt. herb Fredrów i dwa wierszyki. Rozpoczyna: Koncert Muzy do Juljanny z Fredrów Zborowski, kasztel. czechowskiej (oktawami). Mówi, że synopsis tej tragedji dedykowana była Drohojowski. Wychwala Fredrów (syna Maksymiana i córkę Barbarę). Na końcu podpis: nad Wolność Y myśl w uCIECHach długá, miLSZA FoRtuna byđz pANSKIm slugs.

W idącej potem: Informacji Czytelnikowi mówi, że sztuka uformowana „z praktykowanej awantury“. Grana była w Dobrkowie 16 kwietnia wśród kapeli, armat i fajerwerków w dniu sąsłubin Jordanów. Napisała i ułożona nie przez żadnego z wytomnych rymotwórców lecz przez sługę Jordanów. Reprezentacja była doskonała. Chciał, aby nie same włoskie lub francuskie dowcipy prym miały lecz i domowe. Dla ucieszenia spektatora wprowadził figurę sártownego Zofeia zamiast komicznych aktów (charakterystyczne jest to, iż trzeba taką nowość usprawiedliwić). Nie kładł też chorów między akty lecz tekst ich śpiewów podał na końcu (były arioso do instrumentów komponowane). Z Jordanu miał gust nie z Hippokreny.

Poczem argument sztuki, antyprolog i prolog (oba wierszem). Osoby występujące: Rodian de Zykanlicz, Rotwik, Zofej jowialista, Krancóssa de Rodwioiosk, Korsnaty, Korywita, Jofez, pasterze i pasterki.

Rodian snaczy Jordan; Krancóssa Franciszka; Zynkalicz Zakliczyn; Rodwioiosk Drohojowski; Rotwik Wiktor i t. p.

Następuje teraz wierszowany tekst sztuki w 4 aktach z epilogiem, przepłatanej śpiewem chóru. Ma być ona rzekomo wzięta z istotnego zdarzenia (z praktykowanej prawdziwie wieku naszego awantury poczęści tylko poetysem samięszanej). Księżna zamienia swój stan na pasterskie w arkad. pustyniach śycie, pogardziwszy hrabią Rodjanem. Rodjan idzie za nią, koniec jest szczęśliwy.

Wątek sztuki przypomina więc typ sielanki, reprezentowanej przez Szekspirowskie „Jak wam się podoba“, ale w konwencjonalnym rodzaju z początku XVIII w

Jak twierdzi Brückner w Rospr. Akad. filolog. XXVII (1898) str 363 ma to być plagiat

z Stan. Her. Lubomirskiego „Ermidy“ znanej tylko z rękopisów.

Jaszowski w Czasop. Ossol. 1830 II. — Wójcicki Teatr I. — Juszyński II, 225—6. — Lelewel II, 225 (o druk. Dyass.).

Akad. (?) — Ossol.

— Skarb żadną nieoszacowany ceną, bo zawsze y każdemu potrzebny bogosławienie Rodzicielskie do Boskiej przyłączone łaski... 1754. w 8ce, k 17 (sygn. B₉).

Powinowanie z wierszem na wesele Bobrownickiego z Jordanówną.

Dedykacja Państwu Miecznikom Radomskim (Bobrownickim), podpisana: imię WióánY częśé drugą y uCIECH czas głosi, kSZtAlt stołom PaRbę zApach NaswiSKo przynosI. — Oznacza to: Wojciech Szafrancki. Naszywa się tutaj jednym z domowych sług pańskich (t. j. Jordanów). — Potem idzie: Do łaskawego czytelnika. Donosi, że pisze z okazji sąsłubin Antoniego i Salomei z Jordanów Bobrownickich. Zebrał teksty z pisma św. i poddawał pod każdy punkt wiersze polskie.

Wreszcie: Do Zoila: Cudzym defektem chciał być być medykem... (6 wiersz).

Jest to XII wziętych nauk moralnych; na końcu każdej czterowersz polski. Na k. B₉ verso: Wotum nabożne tychże Mieczn. Radom. w kościele Zawadzkim (wierszem).

Jagiell. (def.).

— Proba Wyroków Boskich Zdaną złości ludzkiej niezłamanych siłą, W prawdziwey po części Awanturze, Rodiana de Zykanlicz Hrabí, Y Krancfiszy Xiężny de Rodwioiosk. Chołdowniczym (sic) piorem Domowey Muzy, W IMCI Pana Kazimierza Na Zakliczynie Jordana, Stárosty Siedmichowskiego, Woysk I. K. MCI, y Rzeczypospolitey, Pułkowniká. Pokazána. Y ná publicznym w Dobrkowie Theatrum w Wielkonočný Wtorek. To iest: W dzień przypadájącego Festynu Zásłubin, Tychże W. W. Ich MC. Pánstwá Stárostwá Siedmichowskich w przytomności Záčnego y Znácznego Spektatorá Scenicznym porządkiem Ogłoszona. Y záráz: Pod Sąd y Uwagę W. W. Ich MC. Pánstwá Drohojowskich Sędztwá Ziemskich Przemyskich. W ządźwięk łaskáwego Ich w Dom Bráterski przybyćiá z powinnym respektem Oddana. Permissu Superiorum. (1755). fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Anagramaty: Rodiana, Zykanlicz, Rodwioisk, Krancfiszy... oznaczają: Jordana, Drohojowsk, Zakliczyn, Franciszki.

Na odwr. tyt. herb Drohojowskich i Zborowskich oraz 2 czterowersze. — Poczem dłuższy wiersz polski: Koncert Muzy. — Następuje: Argument... i Osoby sceny te prezentujące (9 osób).

Jest to argument, o którym ob. wyżej: Rodian. Jagiell.

SZAJNOWSKI (Szaynowski) Andrzej. Scientia sacra Theologiae, S. Scripturae oraculis, conciliorum definitionibus conformis ac in publicis Regni scholis Coll. leopoliensis Soc. Jesu propugnata per M. D. Andream Szaynowski Marianae Academiae Secretarium. Typis Colleg. Leopold. S. Jesu. 1750. fol., k. 3.

Porównaj Wólkowicz St. K. Jocher 2671.

SZAJNOWSKI (Szaynowski) Stanisław Józef. Aura Favens Post grassantem pene biennio pestem; Craciis Musis Caelitibus Restituta: ac dum Sub Speciali Favore, & Protectione Illustrissimi, Excellentissimi & Reverendissimi Domini, D. Casimiri à Lubna Łubienski, Dei & Sanctae Sedis Apostolicae Gratiá, Episcopi Chelmensis. Sede vacante Episcopatus Cracoviensis & Ducatus Severiensis, Generalis Administratoris, Comendatarij Abbatis perpetui Czervinensis; Totiusque Peraugusti Capituli Cracoviensis. Perillustris Reverendissimus Dominus D. M. Petrus Praczelewic, Sacrae Theologiae Doctor & Professor, Ecclesiarum, Cathedralis Cracoviensis Canonicus, Collegiatae SS. Omnium Cracov: Praepositus, Contubernij Hierosolimitani Provisor, Almae Universitatis Cracoviensis Procancellarius VV. DD. VIII. Viris Secundae Laureae Candidatis, Post rigidum Examen, Licentiam in Artibus Liberalibus, Magisterij, & Doctoratus in Philosophia prensandi, In frequentissima Illustrium Hospitum Coroná, ritu Solenni concederet. à Stanislao Iosepho Szaynowski, Ejusdem Laureae Candidato, In fraterni affectus gratulationisq; contestationem, Ad allucandos ad studia animos, uná cum Tesseriis Stemmatum Consignata. Anno Salutis Aurá demissá ab alto reparatae

1710. Die 8. Aprilis. Cracoviae, Typis Academicis. fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwrocie tytułu miedzioryt herbu Szembeków i 10 wierszy z podpisem Alex. Łętowski Thesaurides Cracov. — Dedykacja Franc. Szembekowi Dupifero Regni Capit. Becensi. — Dalej idą wiersze: Joanni Cantio, Petro Praczelewicz, Sig. Lisowicz, Sam. Podgurski. — Od ark. C wiersze na kandydatów z ich herbami miedziorytowymi. Są to: Hyac. Łopacki, Joh. St. Miskiewicz, Matt. Jarnundowicz, Joann. Nagel, Marc. Bombiński, Fr. Mich. Omański, Seb. Fab. Kosubski, Joann. Bombiński; kończy wiersz Jana St. Miskiewicza na cześć St. Józ. Szaynowskiego. Juszyński II, 280. — Jocher 1493, 2177. Jagiell. — Ossol.

Szajnowski Wojc. ob. Drużbicki Ant. Gasp. (Considerationes 1755).

SZAJÓWSKI Kasper z Bożey y Stoicy Apostolskiej Łaski biskup Lądowski, Suffragan Łowicki, kanonik metropolitalny y administrator generalny Gnieźnieński, archidyakon Sandeckki, proboszcz Skalimierski. Wszystkim Ichmś X. X. proboszczom, Plebanom świeckim y zakonnym, oraz wszelkim kościołów farnych Archi-Diecezyi gnieźnieńskiej rządcom lub ich namiestnikom zdrowie od Boga. Dan w Skierniewicach d. 18 Października 1783. fol., k. 4.

Mieści: Proces nakazujący opisanie położenia wszystkich parafj Archi-Diecezyi gnieźnieńskiej dla ułożenia mapy geograficznej. Jagiell. (?)

Szala Do Rozważenia Kto Godniejszy Krolować Polakom, Czy Xiążę Iegomosc Kvrfirstrz Saski. Czyli Konty. (B. m. i r., 1697). fol., k. 2 nlb.

Rozważa to pytanie ex parte genealogiae, potentiae, munificentiae, pauperationis nostrae, indignitatis żony X. Contego, metus electionis et possessionis. Jest to broszura agitacyjna za Sasem.

Akad. — Branic. — Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— albo odgłos ob. Działyński Mich. (1713).

SZALAJSKI Maciej X. Okwłary Wtore, Na ciemné y ślepé oczy Ministrów, Przez Księdzã Mácięã Szalãyskiego, Plebanã w Zadźwiniu na Podlãszu, wydãné. Przydãna iest disputãcyã, ktorã miał Luther z Dyablẽm Coeci sunt, & duces coecorum: Coecus autem si

coeco ducatum praestet, ambo in fo-
neam cadunt. Matth: 15. Weźmi brácie
Ministrze, ná nos okulary, Niedowierzay
swym oczom, iak młody, ták stary.
[Tu winjetka]. Roku Pãnskiego, 1605.
w 4ce, k. tyt., str. 82 i k. 2 nlb.

Autorem jest zapewne Marcin Łaszcz (Two-
rzydło), używający chętnie rozmaitych
pseudonimów. Dlatego też ojciec mój opisał
to w t. XXI, 105 pod Łaszczem. — Ob.
Turnowski Szymon.

Szalański Jakób ob. Radziwiłłowa
Regina (1637).

SZALAŃSKI Stan., S. J. Przenosiny
Iãśnie Wielmożnego Pãná, Ięgo Mosci
P. Thomasza Zamoyskiego, Wielkiego
Kãncelrza Koronnego do Grobu. Abo
Kazanie Krotkie. Miãne, gdy Ciãło Ięgo
Mãci z Pãlãcu Zamoyskiego do Grobu
niesiono, 9. Dniã Lutego, Roku Pãń-
skiego. 1638. Przez X. Stanisława Szala-
ńskiego Societatis Iesv. Za dozwole-
niem Stãrszych. W Lwblinie, w Dru-
kãrni Anny Wdowy. w 4ce, k. tyt.
i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. herb Zamojskich. — Poczem
4 wiersz z Seneki.

Ded. Gryzeldzie Constantyey i Joannie Barb.
Zamoyskim, dat. 9 marca 1638 w Lu-
blinie.

Kazanie bez treści historycznej.

Maciejowski Piãm. III, 809. — Brown Bibl.
str. 394.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin.

— Toż:... w Zamościu w drukarni
Akademii Zamoyskiej. 1638. w 4ce, k. 8.
Branic. — Ossol.

Szalewicz C. L. ob. Nabywanie (1788).

Szaleństwa (Łagodnego) wizerunek
w sławnym pobożnością Eryku, królu
Duńskim dla osobliwego w muzyce
upodobania o okrucieństwo y zabój-
stwo nieznacznie przywiezionym świeżo
na scenę publiczną od szlachetney mło-
dzi Collegium Poznańskiego Societatis
Jesu wystawiony. (Poznań) 1698. fol., k. 2.
Obejmuje treść trzech aktów. Jagiell.

Szaleństwach (o) ob. Friz Er N.
(1576).

Szaleństwo (Zmyślone dla miłości)
Opera w dwóch aktach z włoskiego
tłumaczona pierwszy raz na Teatrze
Warszawskim dnia 25 Września 1779 r
przez Aktorów polskich grana. w War-

szawie 1779. w Drukarni Michała Grölla.
w 8ce, str. 96. Uniw. warsz.

SZALEWIC Ambroży, senior szkoły
P. M. Clypevs Animatvs D. Thomas
Aqvinas Doctor Angelicus. Qvem Contra
Hostes humani generis, Ignorantiam scilicet
& vitium, inexpugnabilem Deprehendit,
Et Anniversaria Die illius In Ecclesia
Sanctissimae Trinitatis Ordinis PP. Praedic.
Frequentissimo Magnorum Virorum
concursum Panegyricè Delineavit. M. Ambrosius
Szalewicz, Senior Scholae B. M. Virginis,
in Circulo Cracouiensi Anno Dni M.DCLXIX.
(1669). Die VII. Mensis Martij. Permissu
Superiorum. In Officina Schedeliana S. R. M.
Typograph. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 6 wiersz Jac. in stemma
Słowikowskich, podp. przez Jakóba Zarzeckiego.

Dedyk. Mikołajowi Słowikowskiemu archi-
przb. — Poczem: Oratio na uroczystość
św. Tomasza u św. Trójcy.

Juszyński II, 226. — Jocher 5310.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— **Trugetos Siue Vindemia Academicæ. Ex Maturis Iagellonianæ Vineæ
botris accessu auspiciata Autumni Confecta. Et VV. DD. Primæ Lavreæ
Candidatis. Dum Per Excellentissimum ac
Doctissimum Dominum M. Martinvm
Vinkler. Philosophiæ Doctorem & Professore
Collegam Minorem ac Eloquentiæ Ordinarium
Professorem. In Frequentissima Hospitum
Nobilissimum Corona ritu Solenni ad primam
in Artibus & Philosophia Lauream. promouerentur.
Ab Ambrosio Szalewicz Eiusdem Laureæ
Candidato. Promptæ & propensæ voluntatis
ergo Praesentata Anno Domini, M.DC.LXIV.
(1664). Die 13. Octobris. Casimiriae ad
Cracoviam, In Officina Typographica
Baltnasari (sic) Smieszkwice Typographi.**
w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Krakowa (brama, ale
bez orła) i wierszyk Hier. Zawadzkiego.
Dedyk. ad proconsulem, consules et magistratam;
tu pochwały Krakowa; jak walczył ze Sawedem
i Transylwaninem.

Potem wiersze dla egzaminatorów, promotora,
kolegów: 1) Joanni Kropicki Crac. 2) Stan.
Janstrzëbski. 3) Joan. Karwowski. 4) Seb.
Rączkiewicz. 5) Alb. Lesiowski.

6) Stan. Skraydłowski. 7) Seb. Baczkowski.
8) Alb. Fabianowicz. 9) Seb. Lessoszyński.
10) Gasp. Cedrowicz. — Dalej Jan Kropicki
pisze wiersz: Ambrosio Szalewicz. —
Na końcu sub auspiciis Andr. Kucharaki
Rectoris.

Jocher 1488.

Czartor. — Dziaków — Jagiell. — Ossol.

(Szalewiczowie). Sprawa W. J. Pana
Dominika Szalewicza Sędzięgo Ziem-
skiego Powiatu Lidzkiego, z JWW.
JPPmi Ludwikiem, Teresã i Brygidã
nieletniemi Alexandrowiczami Koniusz:
W. X. Litt: z dokłãdem JWW. i WW.
Opiekunow. (1798). fol., k. 4 nlb.

Dop. M. Zaleski (wnosił). Uniw. wileń.

— Sprawa W. J. P. Michała Szale-
wicza Komornika Pttu Lidzkiego Prze-
ciwko WW. JPP. Maciejowi i Teressie
z Siemaszkow Szalewiczom Łowczym
Pińskim. (1798) fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileń.

— Sprawa W. Jmć Pani Angeli
z Kwintow Szalewiczowey Sędziny
Ziemskiej Powiatu Lidzkiego, z JWW.
Alexandrowiczami Koniuszycem i Ko-
niuszanekami Litewskimi z dokłãdem
Opiekunow pozwanemi. (1798). fol.,
k. 7 nlb.

Uniw. wileń.

— Sprawa WWJP. Macieja i Ter-
resy z Siemaszkow Szalewiczow Łow-
czych Pińskich z WJP. Michałem Szale-
wiczem Komornikiem Lidzkim. O u-
twierdzenie Dekretu Ziem: Lidz: w Ru.
1796. Julii 3. d. VS. zapadłego a z tãd
o ukaranie JP. Komor. winami Appel-
lacyinemi i Expensami Prawnemi (1798).
fol., k. 2 nlb.

Dop. Stan. Sikorski.

Uniw. wileń.

SZALONKOMENI Jan. In obitum
Stephani primi potentissimi Poloniae
regis oratio. Bononiae, apud Benatium.
1587. w 4ce.

Ded. kard. Batoremu.

Wspomina zachęte Fel. Krzyckiego, woje-
wodnica mazowieckiego.

Na końcu: in obitum Nagij epigrammata
Joannis Czerniakowski, ode Alberti Kricky,
carmen J. Czerniakowski in Zoilos.

Marc. w Wenecji.

Szaltszewicz Wawrzyniec Józef ob.
Szaltszewicz.

Szamocki Adam ob. Decisio (1743).

SZAMOCKI Andrzej. Disputatio Pv-
blica, Ex Vniversa Philosophia Ratio-

nali. Pro renouatione Studiorum aestiva in Almâ Academiâ Zamosceñ. Institutva Ab Andrea Szamocki Philosophiæ & Iuris Auditore. Praeside M. Martino Foltincwicz Philosophiæ Doctore, eiusdemq; Ordinario Professore. Anno Domini, 1635. Mense Maio Die 31. Hora 8. [Tu winjetka]. ZamoscI, Excudebat Andreas Lob Academiae Typographus. [Na ostatniej stronie sygnet drukarni: Husarz na koniu w skoku]. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb a pod herbem Bełżeckich wiersz Jak Siestrzewitowskiego stud. Akad. — Dedykacja Janowi Bełżeckiemu kurator. Halickiemu. Tesy są z logiki Arystotelesa. Zamoj.

(Szamocki Franciszek). Produkt JJXX. Dominikanów klasz: Połńskiego przeciwko JJPP. Franciszkowi Oycowi, Adamowi Synowi Szamockim tudzież WJP Franciszkowi Kobyliańskiemu sędz. ziem. Powiatu Słonimskiego. (1786). fol., k. 2. Jagiell.

SZAMOCKI Wojciech, poseł ziemi warsz. Głos J. W. Jmci Pana Szamockiego chorążego y posła ziemi warszawskiej na delegacji d. 2. septembris a. 1774 miany. 1774. fol., k. 2.

Akad. — Branick. — Czartor.

— Głos Jasniew Wielmożnego Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Warszawskiego seymować a nie delegować radzący dnia 17 listopada 1774. Roku na seymie ex Turno miany. w 4ce, 2 kartki.

Powiada, że delegacja przeszła ze stu głów słożona, nowe prawa płodząca, zostaje pod przemocą cudzoziemskich ministrów. Akad. — Jagiell.

— Głos... do zapłacenia długów królewskich ex Aerario publico pobudzający na Delegacji d. 1. Xbris 1774 r. ex deliberatione miany. fol., k. 2. Krasin.

— Głos J. W. Jmci Pana Szamockiego chorążego y posła warszawskiego w materji oppressyi civis liberi miany na delegacji dnia 6 lutego 1775 roku. fol., k. 1.

Waywa Stany o zabezpieczenie oppressyi. Wywodzi historycznie jak dokonywano wileczą samojeżdż na Wychowskim, Krzysz. Zbo-

rowskim, Lubomirskim marszałku. — Ob. Projekta.

Akad. — Branick. — Czartor. — Jagiell. — Toż... 7 Martii 1775. fol.

Czartor.

— Głos JW. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y posła warszawskiego dnia 8: Kwietnia 1775 r. ex Turno na Seymie miany. fol., k. 1.

Branick. — Czartor. — Uniw. warsz.

— Głos J. W. Jmci... chorążego y posła Warszawskiego d. 10 kwietnia 1775. na Seymie ex Turno miany. fol., k. 1.

Przeciwko kupnu pałacu dla posła rosyjskiego za 50.000 dukatów. Cytuje konstyt. z 1764, na mocy której posłom zagranicznym nie wolno stale rezydować, lecz powinni po załatwieniu ekspedycji we 3 niedziele kraj opuścić.

Czartor. — Jagiell.

— Interstitium Między Seymami za Projekt przez J. W. Szamockiego Posła Warszawskiego podane. fol., k. 2.

Ob. niżej: Projekt. T. P. N. w Poznaniu.

— Mowa J. W. Jci P. Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Wars: oraz y Delegata od Rzepltey do Traktatów z trzema Dworami Dnia 30. Augusti 1773. R. miana. (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Dwory sięgają do naszej wolności. Przy każdym traktacie należy pilnować, aby „stan dawny arystokratyczny“ w niczem nie był naruszony.

Zarazem:

Mowa Tegoż Jmci na teyże Delegacji. Dnia 3. 7bris 1773. Anno Miana. (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Jest przeciw przyjęciu gwarancji od potencji rosyjskiej, więc bez referencji do Stanów Rzeczypospolitej traktatów podpisać nie może.

W rękop. Akad. 323 dużo materiałów do powyższej kwestji.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Warszawskiej, na Seymie zaraz po approbacji Traktatów. Die 30. 7bris Anno 1773. Miana. fol., k. 1 nlb.

Z okazji odcięcia ziomek nasych z Królestwa wyroki w Stanach aprobowane, podpisać jest smuszony. Rzeczpospolita na tym despotyzmu stanęła stopniem, iż sprzymierzonych dworów groźne edykta poniewolnie dopełniać musi.

Akad. — Czart. — Jag. — Uniw. warsz.

— Mowa J. W. Jmci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Ziemi Warszawskiej na Delegacji do Traktatu z Trzema Potencjami wyznaczony Dnia 27. Kwietnia 1774. Roku miana. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

W sprawie Rady Nieustającej. Powołuje się na plantę „ziomka naszego miłością narodu na tron wyniesionego... przed lat 40 in lucem publicam wydaną, zawierającą formę rządu nowego a w nim nieust. radę“. — Widocznie chodzi o plantę Stan. Lessczyńskiego z r. niby 1734. — Ob. niżej: Projekt ad Consilium.

Konopczyński Geneza i ust. Rady Nieustaj. 1917 str. 290 (tu o tej i innych jego mowach).

Akad. — Czartor. — Krasin.

— Mowa J. W. IMci Pana Szamockiego Chorążego y Posła Warszaw: przeciwko stanowieniu Podatkow na Delegacji Traktatowej die 20. Maji 1774. Anno miana. fol., k. 1 nlb.

Powołuje się zakaz traktatu z r. 1768. Podnosi zniszczenie kraja, nie zdolnego do płacenia nowych podatków.

Czartor. — Kijów — Zieliń.

— Mowa Jasniew Wielmożnego Jegomosci Pana Szamockiego Chorążego I Posła Warszawskiego, Na Delegacji Traktatowej Dnia 15. Czerwca, Roku 1774. Miana. (B. m.). w 4ce, k. 2 lb. Omawia sprawę Kurlandzkie i Birona. Wspomina druk. pisma popierające sprawę król. Karola, dla informowania Dworów szagr. rozrzucone. Akad. — Czartor.

— Projekta, które mogą być zleczone do Egzekucyi Consilio Permanenti aż do przyszłego Seymu Ordynaryjnego... (21 punktów). Ratio civis liberi. (Sprawa W. Szamockiego). fol., k. 2. Ob. tom XXV, 375.

Krasin. — T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt Ad Consilium Permanentis Niegdy Przez Ukoronowaną Głowę Uformowany w Delegacji Przez Jasniew Wielmożnego Szamockiego Posła Ziemi Warszawskiej Do Łaski Podany. (Bez roku). fol., k. 4 nlb.

Wychwała ustrój Rzeczsp. jako doskonale równoważący monarchję, arystokrację i demokrację. Proponuje tylko reformy co do sejmowania. O wyborze marszałka. Naprawa co do sposobu obrad sejmowych i senackich. Deputacje sejmowe. Consilia z senatorów i posłów. Consilia ministerjalne. Naprawa egzekucji uchwał. (Chodzi mu

o to, aby t. zw. consilia ministerjalne podczas trwania sejmu miały moc stanowienia praw, a po sejmie aby sądziły sbrodnie stanu).

Począć idzie: Interstitium między seymami. Radzi zreformować sejmiki relacyjne i utworzyć consilium palatinale dla stanowienia o tem, co ad executionem praw należy. Radzi, aby król co roku w innej prowincji w czasie przerw między seymami odprowadzał exercitia militaria (pospisy).

Co to za „ukoronowana głowa“ ten projekt obmyśliła, nigdzie nie zaznaczono wyraźnie. Jednak z treści wynika, że jest to projekt Stanisł. Lessczyńskiego z przed lat 40, a Szamocki go tylko opublikował. Nie wiem, czy autor tych mów i tych projektów (z r. 1775?) jest identyczny z którymś z Szamockich, występujących w latach 1744—5 na sejmach; o których ob. Schmitt Dzieje Polski I, 227 i Skibiński Polska I passim.

Akad. — Czartor. — Krasin. — T. P. N. w Poznaniu.

— Status interessu W. Szamockiego podczaszego y posła ziemi Warszawskiej. fol. Ossol.

SZAMOTULSKI Benedykt X. Rzeką żywota wiecznego, którą z starożytnego Kleynotu, domu J. M. Panów Rzeszyckich z pola w polu cztery rzeki rayskie sprowadziwszy wprowadził X. Benedict Szamotulski Canonicus Regularis na pogrzebie szlachetnie urodzonej godnej pamięci Jey Mei Paniey Mariny z Rzeszyce Węglińskiej w kościele Krośnickim dnia 25. lutego Roku Pańskiego 1651. (Na końcu:) w Lublinie w drukarni Jana Wieczorkowica r. p. 1651. w 4ce, k. 10.

Jan Wieczorkowicz drukarz i bibliopola miasta Lublina przypisał prozą Urszuli z Rzeszyce Rzeszyckiej, ksiieni klasztoru grodzieńskiego zakonu S. Brigitty, siostrze zmarłej.

Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Testament Panny Przenaświętszej Z Woli Bogą w Troycy iedynego Synom y nabożnym sługom swoim w Kościele Chrystusowym zostającym Legowany Przez Apostoły Otworzony Do Egzekucyey Iasniew Wielmożnemu I. M. X. Mikołajowi Słupskiemu Biskupowi Gratianopolitańskiemu, Białey Ruśi Suffraganowi, Archidyakonowi Wileńskiemu Podany, Od Przewielebnego

X. Benedykta Szamotulskiego Kościoła Śś. Apostołów Piotra y Pawła w Wilnie na Antokolu Proboszczą, Konwentow Canonicoꝝ Regularium Congreg: Later: w W. X. L. Commisarzá publikowany. W Kościele Káthedrálnym Wileńskim 13. 7bra. w Roku 1678. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedykacja Mikoł. Słupskiemu, a pod nią podpis: Alipiusz (sic) Stephan Szyeska, Congr. Later. — Pisze, że Szamotulski był jego przełożonym.

Mówi o pobożności archidjakona i o dowodach jego kultu dla M. B. — Wymienia bractwa ku czci M. B. wprowadzone do Wilna (jest ich pięć).

Na egz. Bawor. dopisek u dołu tytułu: Ta książka z naszego klasztoru Wileńskiego. — Zaś na odw. tytułu dopisek: Ex libris Eust. Kotowicz ep. smol.

Niesiecki III, 928.

Bawor. — Czart. — Un. lwow. — Un. warsz.

SZAMOTULSKI (Snopek) Grzegorz (archid. pozn., prof. prawa, w r. 1537—8 rektor uniwersytetu, urodz. około 1480 † 1541). Anacephaleosis foscuculos monogrammos Ex Progynasmatis (sic) Christophori Endorfini selectos cōplectēs. Auctore Gregorio Shamotulino Doctore Iuriū Archidiacono Poznaniē. Nouē distincta articulis: quorum elenchū huius pagelle alterum latus demonstrat. Veritas sub equo iudice vincit. Virtuti omnia parent. [Tu drzeworyt: wieniec a w nim na tarczy herbowej lew wspięty w prawo, ogon zadarty, język wywalony; w dolnej części tarczy fragment muru. Nad tarczą infuła biskupia]. [Na końcu:] Loco ignomine est apud indignū dignitas, Fortuna vitrea est, que cum splendet frangitur. Anno D. 1535. w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb. (sygn. A—Hiii). Druk gocki.

Dziełko to rozpoczyna sacją polemikę między Grz. Śś. a Krs. Hegendorfinem (ob.), humanistą sprowadzonym z Niemiec do Akad. Lubrańskiego w Poznaniu.

Na odw. tyt. i na nast. stronie podanych jest 9 artykułów, co do których Endorfins (t. j. Hegendorfinus) błądzi. A więc: Aristotelem non negare immortalitatem; philosophiam esse basym Theologiae; neminem qui Christo credit fore condemmandum; absolvendi auctoritas ecclesiae est data a Deo in persona Petri; i t. p. i t. p. — Na k. 2 verso: Ad lectorem... XII Maii 1535, Cracoviae ex meo museo.

Tu mówi, że mu Latałski powierzył nadzór nad tem, jak w jego diecezji młodzież i kler są kształcone. Wówczas przekonał się, że umysły polskie są zatrutowane. Ogłasza więc to kwiatki, które należy wypłenić. Odtąd z pomocą erudycyjnej polemiki walczy z Hegendorfinem. Cytuje Aryst., św. Aug., św. Grzegorza, Boetiusa, Konr. Vimpine, Jana bisk. Koffeńskiego — głównie jednak powołuje się na biblię i N. Testament. — Wciąż zwalcza Wiklefistów, Lutra i Luteranów. — Z pism Hegendorfina cytuje jego mowę dedykowaną Janowi Lat., dalej Dialogum de primis tribus Dei preceptis, wreszcie Orat. artium liber. commend. — Grz. Szamot. potępił m. i. stanowisko, że do teologii, prawa i medycyny najlepiej prowadzą artes liberales, a ci co ich nie znali jak św. Tomasz lub Scotus źle pisali (k. Fij).

Książka Grzegorza bezpośrednio godziła w Hegendorfina ale pośrednio w biskupa, który go protegował i jemu reorganizację akademii powierzył. Toteż w Acta cap. posnan. (wydał Ulanowski w tomie XIII Acta hist.) pod r. 1535 czytamy (str. 27): Dnus Episc. cum canonicis graviter contra arch. Posn. questus est, quod sine... irrequisita... sua voluntate certum libellum contra mgrum Endorfimum velut de heresi suspectum in publicum edididerit, petens... ipsum... severiter puniri.

Równocześnie jednak (19 lipca 1535) odebrano Hegendorfinowi katedrę.

Odpowiedzią na ten atak ze strony Grzegorza była praca Hegendorfina p. t.: Quae-rela eloq. (Helleborus). Tutaj uderzył on gwałtownie na Szamotulskiego jako na prawnika, krytykując jego Processus. — Odpowiedział mu na to również gwałtownie Szamotulski w piśmie „Vincula“.

O dziełku tem i o polemice dalszej ob. Kosowski w Przew. nauk. i liter. 1905 str. 422 i nast. — Miaskowski w Przegl. kośc. II, 276. — Sinko w Kwart. hist. 1905. — Mazurkiewicz Początki Akad. Lubrańs. 1928 str. 120 i nast. (tu analiza pism, ze stanowiska sympat. z Grzegorzem).

Wierszowski II, 1127. — Janocki I, 243. — Joher 3138. — Piekarski Katalog kórn. 1929. — Kopera Spis nr 148.

Czartor. — Dziaków — Jagiell. — Kórnik — Krasia. — Muz. Narod. — Raczyń. — Szembek — Uniw. wrocław. — Włocław. semin. — Zamoj.

— De contractibus deque usuris licitis et illicitis tractatus compendiosus. In usum tyronculorum collectus et dispositus. Per Gregorium Shamotulanum, iurium doctorem et ordinarium in Cracoviensi gymnasio generali interpretem, Posnaniensis ecclesiae cathedralis archi-

diaconum. Cracoviae Hieronymus Vietor, regiae cancellariae chalcographus, excedebat. Anno a Christo nato MDXXXIX. (1539). VIII. kal. Februarias. w 8ce.

Tak podaje tytuł Janoc. I, 244. — Ma on niesłuszny zwyczaj parafrazowania tytułów, a więc mogłoby to być parafrazą z „Repetitio capituli ad nostram“. Zastanawia jednak różnica w dacie (1539 sam. 1541), gdyż naogół Janoski podawał daty wiernie. A także skądby wziął dzień VIII Kal. Febr.? Nie umiem tego wytłumażyć.

— Enchiridion impedimentorum. Crac., Ungler, 1524. w 8ce.

W bibl. Jagiell. dochował się jeden arkusz z rozpoczętego w r. 1524 wydania; reszta, o ile była wydrukowana, spłonęła w pożarze, o czem donosi Grzeg. Szamotulski w przedmowie do drugiego wydania. — Ob. Estreicher Bibl. XVI w. (1875) pod Szamotulski oraz Wisłocki w Roczniku dla arh. 1871 str. 301.

— Enchiridion Impedimentorum que iuxta Canonicas constitutiones in matrimonijs cōtingunt, ad iudicium et cōfessorum faciliorem cognitionē auctore Gregorio de Shamotuli Canonum Doctore, Ordinario lectore, Ecclesię; Cracoviensis penitentiario, nō minus lucide q; succincte congestorū et decisorū. Tetrasticon. Ad lectorem eiusdem D. Gregorij Quisquis amas, paucis, canones nosse latini Cōiugij, impediāt qui dirimant ve thoros Et cupis auricomos tetradis carpere fructus Arboris, ista lege, doctus et esse potes. Impresum Cracoviae per Florianū Unglerū e directo Minoris Collegij. Anno D. M.D.XXIX. (1529). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 63 lb. [właściwie 66, o czem niżej] i 2 tablice osobne.

Nad stronicami paginata (pełna, jak i całe dzieło, błędów druku). Druk w 2 kolumny gocki, pełen abrewiacji. Podział na trzy części wedle treści (niżej omówiony) nie jest uwidoczniiony — stąd trudność w orientacji. — W liczbowaniu błęd, gdyż k. 21 powtarza się trzy razy, a karta 25 dwa razy. — Ostatnia karta znacząca 33 (samiaśt 63).

Na odwrocie tytułu rozpoczyna się i idzie przez trzy strony (ujęte w piękne renesansowe ramki) dedykacja do Jana. Chojeńskiego, J. U. Doct., prep. pozn. i archid. krakowak. — Tu pisze, że od 3 lat został przez bisk. Piotra (Tomickiego) powołany na kanonika pozn. a przez jego na-

stępę Jana (Latałsk.) potwierdzony. Na jego życzenie uczy kler prawa kanon. a lud oświeca kazania.

Genezę tej książki objaśnia: Exploratum habens a pluribus iam annis quibus iura canonica in academia (sic) Crac. publice profiteor et in audiendis confessionibus apud matricem eiusdem urbis ecclesiam observator, quam utile... tam iudicibus quam confessoribus tot nodos... tot nexos... totque sanctorum patrum sancita habere in promptu et memoria... Congessi itaque farraginem hanc impedimentorum ex scripturis canonicis quae in matrimoniis accidere solent... Mówi, że sporządził tę pracę dawniej, i oddał drukarzowi, ale arkusze wydrukowane spłonęły w pożarze Krakowa. Obinde resumptis exemplaribus innovare opus non sum gravatus vel neoteris profuturus... Tu wychwala Chojeńskiego i podkreśla jego silne stanowisko u króla. Dat. ex gymnasio meo 14 Apr. 1529.

Rozpoczyna Prohemium, w którym przedstawia rozkład pracy. Na k. 3 aluzja do herezji: „Nec me movent modernorum pseudo christianorum argutie, quibus moliantur istud dannare (sic) sacramentum“ (sakrament małżeństwa). Potem rozdziały: 1) Quid sit matrimonium et sponsalia. — 2) Impedimenta dirimentia matrimonium (najbardziej o cognatio). — 3) Od k. 48 idę Impedimenta matr. iam contractum non dirimentia; tu omawia: Cathecismum, statutum patriae, promissio simplex, incest, raptus, natus fonte levatus, mors sacerdotis, mors mulieris; oraz 8 kwestji i szereg kasusów specjalnych, na które autor odpowiada.

Do dzieła dodany na osobnej tablicy arbor consang. (po jednej stronie krewni męzczyzny, po drugiej kobiety). Nadto w tekście 2 tablice impedimentorum, a po k. 21 arbor cogn. spiritualis na osobnej dolepionej małej karteczce.

Tekst przeplatany często wierszykami memoratywnymi; powtarzającymi się niemal we wszystkich traktatach średn. poświęconych przeszkodom małżeńskim (a zwłaszcza u Jana Andrzejewego, o którego traktacie niżej).

Często cytowani autorowie średniowieczni jak Franc. Zabarella, Panormitanus, Johannes Andreae, Hostiensis, Alexandrinus, Caspar (sic) de Calder i t. d. — Stosunki polskie nigdzie nie są uwzględnione.

Nie jest to, jak widać z powyższej charakterystyki, oryginalna praca Grzegorza, lecz jakiś traktat średniowieczny w jego przeróbce (co najwyżej). Takich traktatów jest sporo. Istnieje n. p. odpowiadający powyższej treści traktat Joh. Andree, zatytułowany: Summa super quarto Decretalium (albo: de sponsalibus et ma-

trionii), znany także z kilku rękopisów krak. (posiadamy także dwa jego inkunabuły, opisane przez Wisłockiego Incon. str. 19). Traktat ten posiada dwie odmienne redakcje. Zapewne jedną z nich przerabiał lub kompilował z innymi („con-gessit“) Szamotulski.

Manuskrypt Ench. impud. z nazwiskiem Grzegorza Szamotulskiego znajduje się w bibl. Semin. gnieźn.

W związku z tem dziełem należy jeszcze zauważyć: wedle Csackiego O lit. i pol. prawach II (1801) str. 36 (za nim potarza to Maciejowski Piám. dodat. tom II str. 351) miała wyjść w r. 1543 satyra „Pomylił się, [trzeba przeto] spytać się doktorów prawa“ (w druk. Wietora?). W satyrze tej występował podobno Szamotulski odpowiadając na różne drażliwe pytania, dotyczące rozwodów. Streszczenie tej „satyry“ podałem za Csackim w tomie XXIV str. 478. Jeśli Csacki miał istotnie druk taki w ręk. (a nie rękopis?), to jak z treści wynika, był to jakiś druk ulotny dla zabawienia czytelników — w sposób raczej srogi. Wprowadzono tam Szamotulskiego, jako autora podręcznika bardzo wśród księży rozpowszechnionego. Ale nie wygląda to na „satyrę“ przeciw Szamotulskiemu, może raczej przeciw księżom. Tylko czy data 1543 nie jest za wczesna?

Freitag Analecta str. 854. — Janocki Nachr. I, 25. — Janociana I, 242. — Bentkowski II, 351. — Joher 7331 i noty. — Wisłocki w Roczniku dla archeol. 1871 str. 301 (o cscionkach gotyckich tu użytych). — Piekarski w Przegł. bibliot. 1930 VI, 3. — Tenże Kat. kór. 1929. — Kopera Spis nr 119 (o sawnetranej stronie książki). — Wierzbowski I, 75. — Wilder Katalog ant. 1914 nr 259 (cenil 50 rs, później 250 złotych). — Ks. Masorkiewicz Pocz. Akad. Lubr. 1921 str. 109.

Branic. — Coliá. — Czarn. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Krasiań. — Mas. nar. krak. — Ossol. — Racsyń. — Uniw. warsz.

— Lectura super titulo de Regulis juris Libro Sexto (1512, 1524, 1531, 1534, 1537, 1542) ob. Lectura (w t. XXI, str. 138).

Obejmuje komentarz do 87 reguł prawa kanon. zaczerpniętych z Liber VI. Na początku każdej reguły jest objaśnione kasusami praktycznymi prawidło, o które chodzi; potem podany tekst reguły (n. p. possessor male fidei ullo tempore non prescribit; peccati venia non datur nisi correcto; nemo potest ad impossibilia obligari i t. p.) i obszerny wykład tekstu. Jest to widocznie jakiś traktat średniowieczny. Zapewne — ale tego nie sprawdziłem — będzie to traktat Joh. Andreae,

poświęcony Regułem Libri VI, którego odpis znajduje się także wśród rękopisów Bibl. Jagiell.

Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa Grzegorz jest jego wydawcą. Wskazują na to fakty następujące: 1) w tym mniej więcej czasie wykladał on „Regulas juris“ (na katedrze ufundowanej jeszcze w r. 1497, a uposażonej należycie w roku 1519); — 2) pozostał on po sobie między innymi traktat „Regulas Sexti“ jako podstawę wykładów odbywanych w latach 1518—1540 (ręk. Jag. nr 2539); — 3) „Lectura super titulo de regulis juris“ wyszła u Unglera kilkakrotnie (ob. pod Lectura). Daty trzech jej wydań ogadają się z datami wydań Processu J. Andr. (1524, 1531, 1537), co popiera przypuszczenie, że wydawcą był ten sam, to jest Grzegorz Szamotulski. — Jednakże I ed. Lectury jest z r. 1512 (hipotetyczna data objęcia przez Grzegorza wykładów prawa kanon.). U tegoż samego Unglera wyszedł dwukrotnie „Tractatus docens modum legendi abbreviaturas“ (bes r. i 1542), będący również podręcznikiem dla studujących w Akad. krak. Stanowił on również pewne uzupełnienie dzieł Jana And. (Summa super II et IV Decr.) i bywał często razem z temi traktatami wydawany (o csem ob. Stinzing Gesch. der pop. Lit. 1867 str. 18, 482, 485). — Ponieważ Grzegorz jest wydawcą Ordo judic. Jana And. (a także i „Lectura de regulis juris“ on — być może — wydał), przeto pozostaje otwartą możliwością, że i ten podręcznik prawniczy został w Krakowie przedrukowany z jego inicjatywy. Ale to tylko możliwością.

— Oratio ad augustissimum principem, Sigismundum eius nominis primum, regem Poloniae gloriosissimum, de suo felici reditu, deque dextra valedudine, nomine totius generalis Studii Cracoviensis gratulatoria. Dicta in Castro Cracoviensi, in ampla audientia Regis Serenissimi, per Gregorium Shamotulanum, decretorum doctorum, praefati Studii Generalis Collegam. Anno Domini MDXXX. (1530). 24 Ianuarii. Impresum per Florianum Vnglerium in 8cc. Janoski I, 243. — Dzisiaj nie znane.

— Processus Juris breuior Joannis Andr. per Gregorium Shamotulanum Juris pontificii doctorum pro tyrunculis resolutus cum practica exemplari in Regno Poloniae circa strepitum fori spiritualis obseruari solita. [Pod tym tytułem Orzeł polski literą S objęty]. (1524). w 8cc, k. 9 nlb. i k. 9—83 lb.

Wydanie niedatowane. Na końcu wiersz Piotra Raimiusa (ob. o nim niżej), a pod nim 2 małe herby Krakowa i Akademii z datą 1524. — Stąd wniosek, że wydanie pochodzi z tego roku. — Spodem czworowiersz: Si tibi fructum peperit libellus... (Ten sam czworowiersz obacz w dziełku: Lectura... oras: Tractatus leg. abrev.).

Janoski I, 243. — Łukaszewicz Hist. szkół I, 106. — Kopera Spis nr 98. — Piekarski Kat. kór. — Kotula Właściciele 1929.

Czarn. — Czapski (Mus. Nar.) — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Kórnik — Krasiań. — Ossol. — Pawlik. — Szembek — Semin. poznań.

— Processus Juris breuior Joannis Andr. per Gregorium Shamotulanum Juris pontificii doctorum pro tyrunculis resolutus cum practica exemplari in Regno Poloniae circa strepitum fori spūalis obseruari solita denuo iterum reuisus et auctus. [Tu jagielloński orzeł z monogramem S A]. [Tytuł w ozdobnej winjecie z motywów roślinnych]. [Na końcu:] Impressum Cracouiae per Florianum Vnglerium, Anno. 1531. w 8cc, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 93 i k. 1 nlb.

Na odw. k. tyt. dedykacja: Ad Joannem Carnotium (sic) episc. premiel. Gregorii Shamotulanum iurium doct., studii gen. crac. collegae prefatiuncula.

Tu podnosi, że wydał w 1000 egzemplarzy już poprzednio porządek procesowy. Teraz wydaje go staranniej i z dodatkami dla celów uczącej się młodzieży. Wychwala biskupa i dziękuje mu za opiekę (ucestniczył meae responsioni publicae in hoc gymn. crac.). Dat. Cracouiae, ex musaeo meo decima decembr. Anno 1531.

Poczem sześciowiersz Szamotulskiego: Eiusdem Hexastichon ad mellitum Lectorem. Na k. A, verso rozpoczyna się traktat: Prolocutio tangit causam impulsivam autoris ac operis divisionem.

Dzieło składa się z dwóch części o zasadniczo różnym charakterze. Część I od fol. 1—27 obejmuje przedruk Ordo iudiciarius Jana Andrzejowego (Joh. Andreae), ale w tekście przerobionym przez Grzegorza Szamotulskiego. Na tę część składają się snowo: a) quaedam praebula cum cautelis (nauka o celowości i sadaniu prawa, praeparatoria iudiciorum, ortus proc. a lege naturae); a więc teoretyczny wstęp do procesu. — b) Ordo iudiciarius t. j. traktat o sądzie, o stronach, świadkach, adwokatach, toku procesu. Jest to oczywiście traktat o pisemnym procesie rymsko-kanonicznym, zawierający już

commune kościoła. — Na początku na k. 3 verso powołuje się Grzegorz na prace dawniejsze (średniowieczne) o procesie: t. j. na traktat op. Panormitana (quem plerique attribuant J. Urbach), Ferrarensisa, Lancfrancusa de Orano, ale oświadcza, że oparł się na Processus breuior Joh. Andreae (ex II libro Decretalium per eum excerptum) cui pauca breuiter intereram quia gaudet breuitate moderni. Choć to jest praca Jana Andr., to jednak już i tutaj trafają się wkłady Grzegorza, zaczerpnięte z praktyki polskiej (n. p. na k. 10: Judex ordinarius sine citat apud nos: Thomas can. et off. crac... Anno 1531).

Charakterystycznym znamieniem tego dziełka przeznaczonego do nauczania po szkołach prawnych jest jego popularność, objawiająca się m. i. ujmowaniem wszytkich zasad procesowych w wierszyki mnemotechniczne, przeplatujące tekst wywodów prawniczych.

Dziełko powyższe przypisywane Janowi synowi Andrzejowemu było w w. średnich rozpowszechnione w niesliczonej ilości rękopisów po całej Europie (i u nas są te rękopisy częste). Nosi ono tytuł: Ordo iudiciarius. Wkońcu w. XV ukazało się raz pierwsze drukiem w Kolonii (Hain 1067); odtąd są wydania jego liczne. Już pierwsze wydanie kolonjskie nosi imię Jana syna Andrzejowego. Zda się jednak, że jego praca ograniczyła się tylko do przerobienia jakiegoś starszego traktatu o procesie, pochodzącego z w. XIII. Jan Andrzejów zmarł w r. 1348.

Rękopisy i wydania „Ordo“ różnią się znacznie między sobą, gdyż przerabiano tekst na użytek pewnych diecezji, dodawano uzupełnienia lub skracano. — Ob. o tem Rudorff w Zeitschr. für gesch. Rechtswissenschaft (1842) XI str. 100 i n.

Szamotulski korzystał zapewne z redakcji rozpowszechnionej w Polsce, a więc z takiej, jakie się do dziś dochowały w rękopisach Bibl. Jagiell.

Już w w. XV zaczęto w Polsce dodawać do tekstu „Ordo“ przykłady czerpane z praktyki polskiej (najciekawszym jest rękopis Jag. nr 348 cum exemplis instrumentorum dioec. gnesn.). Szamotulski posiadał dalej tą drogą i opracował obszerną część II (nieoznaczoną typograficznie jako osobne dzieło; część ta obejmuje fol. 27—93) osnutą na jus provinciale polon. — Ta druga część trzykrotnie większa od poprzedniej jest już własną pracą Grzegorza. — Nazywa ją częścią III, gdyż praebula liczy jako I, a Ordo jako II. — Potrzebę tej pracy objaśnia Grzegorz w wstępie jak następuje (fol. 27): Słusnie czynią ci, co swoim rodakom (conjuncti genere, natione et lingua) chcą być pożyteczni. Quos ego incitatus Polonus, tyrun-

culis in iure Poloniae principaliter inseruire volens, practicum in regno Poloniae usitatam praemissis (t. j. J. Andr.) subjungere delibero.

Dzieło Grzegorza składa się znowu z dwóch dalszych części: a) Processus coram iudice delegato (fol. 37-47). — b) Processus coram iudice ordinario.

Obie te części mają na oku potrzeby praktyki kościelnej. Głównie swracają uwagę na formę i treść pism, jakich tok procesu — proces jest ściśle pisemny — wymaga. Przynoszą więc dla notariusza gotowe wzory takich pism. Dzieło jest połączeniem reguł procesowych z formularzem.

Jak zwykle w pracach tego rodzaju Grzegorz opierał się przytem na znajomości procesów istotnych, które znał z praktyki w sądzie kurji krak. względnie poznań. i gnieźn. Nieraz się na fakta rzeczywiste odwołuje, n. p. fol. 33: „quod in regno Poloniae et in dioec. gnesnensi et praesertim in terra Syradie dictae dioec. gnesn...“ albo „viginti miliaria poloncialia, quorum quodlibet miliare facit italica tria vel quatuor“. Zdaje się, że dokumenta, jakie wkłada do tekstu, są czerpane z życia, przy zatarciu nazwisk i dat. Raadko tylko cytuje imię (n. p. Thomas procurator; Greg. de Shamotuli na fol. 43, 47; Thomas cardinalis et legatus na fol. 90); albo datę (zwykle rok 1531, jak na fol. 50, 91 i t. p.). — Dobrze częstym jest powoływanie się na mos patriae (n. p. fol. 43). Na fol. 83 formuła artykułów z datami 1451 i 1481.

Mimo praktycznego charakteru, jaki całość dziełka nosi, mieści ono także niektóre wywody teoretyczne n. p. na fol. 51: Theorica in materia libelli notanda et quod libellus est syllogismus iuristarum. Koresysta przytem Grzegorz z glosy i z traktatów średn.

Kończą dziełko „Conclusio operis“ i Errata (fol. 93). W Conclusio charakteryzuje całość dzieła: forma (processus) ab antiquis causarum magistris iam dudum relicta, pulveribus excussis inanis quibus scatebat purgatis, pro communi in sacra facultate canonica studere incipientibus... in lucem educta. Zaznacza więc, że dzieło ma służyć także celom nauczania w Akad. krakowskiej.

Na karcie ostatniej recto wiersz: Petrus Risinius Lectori candido (20 wierszy). Tu Risinius, znany przyjaciel Szamotulskiego, podnosi znaczenie twórców prawa (Id coluit nostris Graccus vir primus in oris) i kończy pochwałą autora dziełka: scripserat hunc libellum bonitate sua studioque peracri, cui nota est omnis iuris utraque via. Podnosi jego gravitatem loquendi et religionem.

Na tejsze karcie ostatniej verso calostronnicowy, ozdobny sygnet drukarni Unglera: na tarczy monogram V F, a pod nim w ramce wierszyk: Si tibi fructum peperit libellus Prouido grates age Florianus Hic ubi clara liquidus pererrat Istula Crocam.

Razem z tym drukiem oprawiono w niekt. egzemplarzach: 1) Lectura super tit. de regulis iuris (ob. wyżej). 2) Tractatus docens modum leg. abbreviaturas (ob. pod Tractatus). — Wszystkim tym trzem edycjom Unglera jest wspólny wierszyk końcowy: Si tibi fructum... Istotnie stanowią one typograficzną jedność, a przeto kto wie, czy nie wyszły z inicjatywy tego samego profesora — wydawcy. Ob. o tem wyżej pod: Lectura. — Por. także dziełko Flores legum.

„Proces“ Szamotulskiego będący dziełem starej daty, jak to sam Grzegorz w „Conclusio“ zaznacza, nie mógł pozyskać uznania takiego nowatora — humanisty, jakim był Krz. Hegendorfinus, wprowadzony w r. 1530 przez bisk. Latalskiego do Akademii Lubrańskiego. Toteż Hegendorfinus wyrażał się o niem ujemnie, opowiadając, że znalazł w nim 600 błędów. Zaostrzyło to ton namiętej walki na pióra między Grzegorzem Szamotulskim a Hegendorfinem, toczącej się głównie na tle prawowierności i herezji religijnej. Bliżej o tej walce ob. pod Vincula Hippocratis (1536). Należy bowiem pamiętać, że Hegendorfin był prawnikiem całkiem innego typu jak średniowieczny w myśleniu swoim Grzegorz. W dziele „Comp. titulorum Codicis exegesis“ (1529) wyjaśniał znaczenie trudniejszych przepisów metodą antykwarską i starał się wzorem Zasiusa usunąć średniowieczne myłki w interpretacji. W innych żądał gruntownej reformy studiów prawniczych i dostosowywania wykładu do potrzeb XVI w. (Oratio de artibus futuro iurisc. comparandis 1529). — Nie dziw, że musiał ganić prawniczą działalność Grzegorza jako przestarzałą. (O Hegendorfinusie jako prawniku obacz Stinzing Gesch. der d. Rechts Wiss. I, 250).

Zrozumiałem jest wobec tego, iż w dziełku p. t. Querela eloquentiae (1536) twierdzi Hegendorfinus, że dzieło Szamotulskiego ma nader małą wartość. Zarzuty przeciw niemu ujmuje w 16 punktów. Z tych pierwsze 6 to błędy teologiczne, dalsze (11) to błędy prawnicze przykładowo podane. Zarzuca mu więc, że nie rozumie, co to oznacza „citatio“ lub „peremptoria exceptio“, co są „ferie“ sądowe (Hegendorf. powołuje się na: doctissimus Petrus de Bella Parthica); twierdzi, że Szamotulski nie zaglądał do źródeł prawa (n. p. Instytucji) a przepisywał z glosy i summ, często źle zrozumianych: „Nulla est pagina in toto hoc libello, in qua iura valde

vel apte producuntur vel valde recte intelligenda sunt. Gregorius in summulis et glossographorum lacunis tantum versatus est, fontes ipsos iuris non degustavit unquam. Aut si aliquando respexit ad fontes, ex illis non aliter quam canis ex Nilo gustavit...“ Nazywa go senex delirus.

Zarzuca swoje czerpie Hegendorf. z pierwszych kilkunastu stron Grzegorza, to znaczy z tych właśnie, które obejmują traktat Jana Andrzejowego, a nie są oryg. pracą Szamotulskiego. — Jest to więc wybitny konflikt między średniowiecznym a humanistycznym stosunkiem do prawa rzymskiego.

Streszcza dzieło Grzegorza ks. Mazurkiewicz Początki Akad. Lubr. 1921 na str. 110 i nast., poczem omawia spór z Hegendorfinem.

Wierzbowski I, 80, II, 1014. — Piekarski Kat. kórń. 1929. — Kopera Spis nr 129. — Kotula Właściciele 1929. — Formanowicz Kat. bibl. kap. gnieźn. 1930 nr 396-7.

Branic. — Chrept. — Czaps. (Mus. Nar.) — Czarn. — Czart. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Krasiń. — Ossol. — Pawlik. — Szembek — Uniw. warsz. — Zamoj.

— Processus Juris Brevior Ioannis Andr. per Gregorium Shamotulinū Iuris pontificij doctorem, Archidiaconum Poznań: pro tirunculis resolutus; cū practica exemplari in Regno Poloniae circa strepitū fori spiritualis obseruari solita, tertio iterum reuisus & auctus. [Tu winjetka]. Cracouiae ex Officina Vngleriana. Anno Dni M.D.XXXVII. (1537). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., k. 124 lb. (ostatnia strona biała).

Druk gocki nader staranny; tylko tytuł (prócz pierwszego wiersza) i nagłówki nad stronnicami antykwą.

Na odwr. k. tyt. herb bisk. krakowskiego Latalskiego, a pod nim 8 wierszy Iac. (octostichon).

Rozpoczyna: Typographus Unglerianae officinae pio lectori... W tej to niby od Unglera przedmowie, żali się autor na sjaśliwe napaści (Hegendorfina). Mówi, że książkę poprawił. Dat. 1 maj 1537 ex officina nostra.

Poczem wiersz: Petrus Risinius lectori candido (jak w poprzedniej edycji).

Na k. Aiiij (to jest na fol. 1): Proloquutio. — Na k. 11 verso: Processus iuris. — Na k. 36 verso: Tertia pars principalis (Processus coram iudice delegato). — Na k. 64 verso: Processus coram iudice ordinario.

Daty w formularzach czynności prawnych zmienione z roku 1531 na 1537 n. p. na k. 13 verso lub 122 verso. (Ale formuły pozostały te same).

Większych zmian w tekście niema.

Janoc. I, 243. — Wierzbowski I, 98. — Piekarski Kat. kórń. 1929. — Kopera Spis nr 157. — Katal. bibl. T. P. N. str. 80. Akad. — Bodlej. — Borkowski J. — Bran. — Chrept. — Czaps. (Mus. Nar.) — Czart. — Dzedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Kórnik — Łaski — Ossol. — Tow. P. N. Poznań. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— [Toż p. t.:] Ordo iudiciarius Joannis Andreae (w przeróbce Greg. Samothalani). Venetiis (?) 1573 (?)

Wydanie takie cytuje Horn J. Andreae Processus iudiciarius München 1837, a za nim Stinzing Gesch. der popul. Literatur 1867 str. 247. Ten ostatni podnosi, że Samothalanus (jest to przekręcone nazwisko Szamotulskiego) miał tu na str. 7 oświadczyć, iż autorstwo Panormitana co do dziełka p. t. Processus iud. jest wątpliwe, gdyż „plerique ascribunt Processum cuidam Joh. Urbach“.

Uwagę taką uczynił istotnie Szamotulski na początku swego dzieła (w edycji 1531 na k. 3 verso). Stinzing wykazuje, że wątpliwość to niesłuszna.

Pomimo to wątplię w istnienie edycji weneckiej z r. 1573. — Nikt jej dotąd nie opisał. — Zdaje się, że Horn i Stinzing nie mieli także jej przed sobą, a cytali powtórzyli z drugiej ręki.

— Repetitio Capitvli ad Nostram de emptione & venditione cum quaestione de cōtractu emptionis de retro vendendo alias nawiderkoff, frequentari solita ex ipso iure elicita. M. Joannes Thurobinvs ad Lectorem: Foenore num vacat is. qui cēsum vendit in annos Ut redimat tandem, quum velit esse suum... [i t. d. wierszy 10. Kończy:] libellum Quem vigili studio dat tibi Gregorius Vel semel ex isto degusta fonte liquorem. Subscribes dictis protinus ipse meis. [Na końcu:] Excussvm Cracouiae Per Hieronymum Vietorem. Anno domini Millesimo quingentesimo quadragesimo primo. (1541). w 8ce, k. 86 nlb. (sygn. A-L₆).

Ob. tom XIX, 70, gdzie błędnie dzieło to opisano

Na odwrocie tyt. „Ad lectorem“, gdzie donosi że jest to praca Condradi de Kalw, cujusdam viri non obscuri iudicii, z którego dzieła wyjął dwa ustępy (o kupnie

renty i o zastawach). Korzystał z rękopisu Kalwa nie z druków (posiadamy jednak w bibl. Jag. trasy inkunabuły Kalwa z lat 1497—1500, o czym Wisłocki Inc. str. 486).

Rozpoczyna na 3 kartach przegląd treści obu części, a więc „Quaestio“, t. j. najprzód o rencie (widerkafach) — problem i rozwiązanie jego w formie konkluzji oraz appendices (późniejsze corrolaria). — Poczem: Repetitio c. Cum contra de pignoris cum quaestione.

Na k. Av: Prolocutio. Odtąd idzie traktat dotyczący renty (widerkałów). Kalw oświadcza się za dopuszczalnością kupna renty z prawem odkupu. Na k. Iv recto: Finis primę quaestionis.

Na tej samej karcie verso rozpoczyna się: Repetitio C. cum contra de pignori. — Na k. L₆ i L₇: Errata.

Uderza, że w tytule wspomina Grzegorz tylko o jednym traktacie (na widerkoł), choć przedrukował i drugi (o zastawach). Dzielko to jest więc wyjątkiem z obszernej pracy jurysty niemieckiego Konrada Summenharda Calva († 1511), poświęconej umowom: „Opus septipartitum de contractibus pro foro conscientiae“. Książka ma istotnie charakter napół prawniczy, napół teologiczny. — Obsaca o Kalwie: Stinzing Gesch. der populären Literatur des röm. kan. Rechts 1867 str. 545 — oraz tenże Gesch. der deut. Rechtsw. I 1880 str. 21. — Linsemann Konrad Summenhard 1877.

Swoich uwag, o ile widzę, Grzegorz do pracy Kalwa śladnych nie dodał. Summa z dzieła Kalwa znajduje się w ręk. Jagiell. 2477.

Bandtkie Hist. dr. kr. pol. I, 377. — Piekarski Kat. kór. 1929.

Czartor. — Jagiell. — Kijów — Kórnik. — Krasin. — Ossol. — Szembek.

— Sermo de indulgentijs: Bulleque iubilei pro fabrica ecclesie Cathedralis Vilnensis: a sede apost. concessae: Resolutio. 1532. [Na końcu:] In Regia vrbe Cracouien. Florianus Unglerius impressit. Anno ab orbe redempto. 1532. w 8ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. D₆). Druk gocki.

Na odwr. tyt.: Candido lectori. — Tu narzeka na czasy „tempora plena tumultibus, plena peruersissimis iudicijs“. Na krytykowaną „malevolae harpiae“. Przemawiać o jubileuszu nakasali mu jego zwierzchnicy. Od k. Aij idzie Sermo (bez osob. tyt.). Mówi o znaczeniu odpustów. Odpiera zarzuty hereetyków (Lutra) pełnemi uczonością książkowej argumentami. Cytuje wiele autorytetów. O czyście. Papież może darowywać kary. Reasumuje treść bulli papieskiej. Obszernej mówi o grzechu lichwy. Obo-

wiązki i prawa spowiedników. De uovendis (n. p. Si quis uovit peregrinandum ad Loretum, ad Caestochovam, ad Cracoviam — co ma zrobić spowiednik). Forma absolutio jubilei.

Jest to jedna z najdawniejszych polemik ze strony polsko-katolickiej przeciw Luternizmowi. Drugą z tego samego czasu (1531) jest praca Bylińskiego przeciw Corwinowi (ob. w t. XIII, str. 481).

Jocher 9081.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Vinevla Hiipocratis (sic) Ad Aligandū caput Christophori Endorfimi (sic) girgatū spiritantis, Per Gregorium Shamotulinum: Artium & Iurium Doctorem Archidiaconum Posnañi: sibi pro Helleboro fabricata. [Tu winjetka]. Excusum Cracouiae per Florianum Vnglerium Anno. M.D.XXXVI. (1536). w 8ce, k. tyt. i k. 44.

Druk antykwa.

Na odwróceniu tytułu i na nast. karcie: Errores Endorfimi... (wylicza ich 14), oraz: Eiusdem in iure ridiculi sensus. (Nazywa go Endorfimus, bo fimus znaczy: gnój). Oprócz dawniejszych błędów wzmienia szereg nowych, n. p. omne hominum genus evang. predicare posse; negat jejunia conferre ad vitam aeternam i t. p. — Nowo dodał zwłaszcza 9 jego błędów prawniczych n. p. non intellexit per citationem causam esse ceptam; indocte taxat jurisperitos pudere sine legibus loqui; źle wykłada wiele ustępów z prawa rzymskiego i kanon.

Na k. Aij dedykacja: Valentino Passerino (Wróbel); mówi, że mu jeden z przyjaciół przyślał dziełko „Helleborus“. Zamiast argumentów z pisma św. znalazł tam obelgi i urągania. Nie chce mu w ten sam sposób odpłacać. Przypomina, że go z Lipska wyrzucono wskutek rozruchów, jakie wywołał. Pisma jego tchną Luternizmem, więc on z urzędu archid. musiał je odeprzeć. Wzywa Wróbla na sędzię.

Następnie odpowiedź Wróbla, który się nazywa: Posnanius Ecclesiasticus. I ten potępia Lutra i jego wysnawców. — Poczem: Gr. Sham. cordato lectori. Odtąd przytacza Grzegorz szereg ustępów z Hegendorfiną, w których tenże zohydza Szamotulskiego (n. p. „stupidus zophieta“ i t. p.) i daje swoją odpowiedź na te obelgi, nie szczędząc co prawda i ze swojej strony obelżywych wyrazów (n. p. nederfimus). Po każdym przytoczonym ustępie z „Helleborus“ idzie replika Grzegorza; tym razem porzuca Grzegorz metodę walczenia autorytetami, jakiej użył poprzednio, a stara się zastąpić ją rozumowaniem, wykazując braki logiki u przeciwnika. Zwraca się wciąż do czytelnika z prośbą, by sam

rozstrząsnął. Na k. B₆ swraca się do insigne Francfordia, która była semper a Luteri dogmatibus immunis, i pyta dlaczego cierpi Hegendorfina? (widać, że tenże tymczasem wyjechał z Polski). — Na k. D₆ mówi o zarzutach przeciw Processus iuris.

Na „Vinevla“ odpowiedział Hegendorfinus dziełkiem: Helleborus novus.

Jocher 3140 i 3141. — Wierzbowski II, 1140. — Piekarski Kat. kór. 1929. — Kopera Spis nr 150. — Kossowski w Przew. nauk. i lit. 1906 str. 487 i 483.

Czartor. — Dzików — Jagiell. (frag.) — Kórnik — Mus. Nar. (Czap.) — Szembek — Włocław. Semin. — Zamoj.

— Vinevla Hiipochratis (sic) nova Meraco Endorfimi Apologetica. Per Gregorium Shamotulinum Archidiaconum Posenanien. sibi amplius girgatū spiranti, fabrefacta. Cracouiae ex officina Floriani Vnglerij Anno virginie partus 1536. Excusum. VII. Mensis Augusti. w 8ce.

Dedyk. nowemu biskupowi posnań. Joanni ex ducibus Lituaniae. W ded. tej streszcza przebieg walki i prosi go, by diecezję oczyszczył z herezji. — W piśmie polemizuje z Hegendorfiną „Hell. novus“ ale nie dodaje nowych argumentów rzeczowych przeciw Hegendorfinowi. Kossowski w Przewodn. nauk. i liter. 1905 str. 455. Dzików.

— ob. Hegendorphinus (Quercla 1536, i inne pisma) — Libanus J. — Piosnka bardzo piękna (1550; ale to nader wątpliwe).

Jego uczniami byli Mik. Jaskier, Turubińczyk Jan i Jak. Tuchowski.

Janociana I, 241—4. — Bentkowski Hist. liter. II, 251. — Sołtykowicz O akademji 368. — Enc. Org. X, 924 i XXIV, 592. — Encykl. kośc. XXVI, 463. — Burzyński w Czasop. praw. 1864 str. XXI. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 182. — Grabowski Skarga str. 5, 11. — Muczkowski Statuta 131, 142. — Wisłocki Incun. 1900 str. 497 (tu główne daty z jego życia). — Tenże Liber dilig. str. 506. — Stan. Estreicher Acta rector. II, 375. — Barycz Conclusiones Univ. 1933 str. 483. — Ks. Masurkiewicz Począ. Akad. Lubr. 1921 str. 117 (tu jego biografia oraz rozbiór pism). — Finkel III, 1870.

W ręk. Jag. 2539 jest Scriptum super VI manu Greg. Sham. 1524 comm. aestivali in Studio gen. crac. legentis. Jest to duży tom (k. 880) sawierający prace Grzegorza z lat 1518—40. — Wykład Szamotulskiego super II Decret. s. r. 1520—23 znajduje się w ręk. Jag. 2408.

Starowski pomieszczył go z Waclawem Szamotulskim.

Szamotuł (z) Jan ob. Johnston J. (Idea 1661).

Szamotulski Łukasz ob. Droga (1724). Szamotullensis (Cichosz, Mitis) Mat-taeus (Maciej) (I) ob. Sacrobosco Joannes (Sphaericum opusculum 1522).

Chodyński III, 217. — Janociana III, 297, I, 245—7. — Janocki Nachr. IV, 178—9. — Sołtykowicz O Akad. krak. 244, 371—2. — Wiszniewski IV, 147. — Encykl. kośc. XXVI, 465. — Program Żoliborski warszawski z 1829 r. str. 33. — Starowski Hecatonas 122. — Encykl. Org. XXIV, 542. — Bentkowski Hist. lit. II, 303. — Barycz Conclusiones 1933 str. 483. — Muczkowski Liber prom. 152, 158.

W rękop. Jag. są jego Efemerydy s. r. 1520. Właściwe jego nazwisko (Cichosz, Mitis) dopisane jest w egzempl. Ossol. Sacrobosca. (Sphaericum) oraz w Album Stud.

Szamotulski Maciej (II) ob. Schmitt Tom. (Epicedia 1590).

SZAMOTULSKI Sebastjan. (Disputacia Księdza Hier. Powodowskiego... Poznań 1581; oraz Kraków 1581; nadto: Disputacia wtora 1592) ob. Powodowski H. (w tomie XXV, str. 189—190).

Szamotulski był bowiem oficjalnym wydawcą obu „Dysputacji“, ale wątpliwie jest, czy go można uważać za autora? Obie strony, jak oświadcza w przedmowie do Dysp. 1581 zgodziły się, aby przemówienia spisawał. Odpowiedzi ministra, który mówił bardzo rozwlekłe, dał w „summie“ to jest w skröceniu. Z tego wynika, że protokulował, ale nic od siebie nie dodał.

Piekarski Kat. kór. 1929. — Wojciechowska Z dziejów książki nr 14.

Biblioteki podane są w t. XXV, tak samo jak literatura.

SZAMOTULSKI Waclaw (ur. około 1520 + 1572). In Funere Sereniss: Principis et D. D. Elizabethae Sereniss. Rom. Hung. Bohe. etc. Regis filiae: Potentissimi ac Invictissimi Principis et D. D. Sigismundi II Augusti, Dei gratia regis Poloniae, Magni Ducis Lituaniae, Russiae, Prussiae Masoviaeque etc. Coniugis multo amantissimae. Carmen lugubre VII die Augusti conscriptum Anno MDXLV (1545). Cracoviae, apud Viduam Floriani Unglerii. w 4ce, k. 6 (sygn. A₆).

Dedyk. Nicolao Radzivil, marsch. supr., datow. Vilnae XVI Augusti 1545. — Pod dedyk. podpis: Venceslaus Schamotulinus. — Na k. A, wiersz: Ad Aquilam

regium insigne. — Na k. A, poemat pogrzebowy. Na końcu herb Elżbiety i czterowiersz — oraz herb Trąby i epigramat: In arma Radz.

Prayjmuję, że autor tego wiersza G. Schamotulinus i muzyk G. Schamotulinus są jedną i tą samą osobistością.

Sinko w Enc. pol. XXI str. 141. — Juszyński II, 227. — Janoc. I, 249. — Ks. Miaskowski w Pam. liter. 1908 III str. 319. Bibl. w Królewcu — Ossol. (?)

— In nativitate illustrissimi domini Joannis Sigismundi, Principis Hungariae et Transylvaniae, Marchionis quoque Moraviae ac Lusatae et Ducis utriusque Silesiae: filii serenissimorum principum d. Joannis regis, et d. Isabellae reginae Hungariae, Poema Gratulatorium. Autore Venceslao Szamotul. Cracoviae excudebat Hieronymus Vietor III kalen. Augusti, Anno a natali dominico MDXL (1540). w 4ce.

Juszyński II, 227. — Janoc. I, 248.

— In nuptiis serenissimi et potentissimi Principis domini Joannis, Hungariae regis et serenissimae virginis Isabellae, serenissimi et invictissimi Principis, Domini Sigismundi primi Poloniae regis filiae, Poema gratulatorium. Autore Venceslao Szamotul. Cracoviae excusum in officina Ungleriana, Anno post Christum natum MDXXXIX (1539) die XXVI mensis Januarii. w 4ce.

Juszyński II, 226. — Janoc. I, 248.

— In nuptiis serenissimi Poloniae Regis, Magnique Lituaniae Ducis Sigismundi secundi Augusti et serenissimae virginis Elisabethae, gloriosissimi et invictissimi Principis Ferdinandi, Romanorum, Hungariae, Bohemiae regis, filiae, Poema gratulatorium. Autore Venceslao Szamotulino. Cracoviae, excusum apud viduam Floriani Unglerii, pridie nonas Maii Anno domini MDXLIII (1543). w 4ce.

Juszyński II, 227. — Janoc. I, 248.

— Quatuor parium vocum Lamentationes Hieremiae Prophetiae, Tempore quadragesimali in templis cantari solitae, numeris musicis redditae: a Venceslao Szamotulino, Polono, Sereniss. Regis Poloniae Sigismundi Augusti Musico. Quibus adiunctae sunt Exclamationes

passionum tristium. Cracoviae, Lazarus Andree excudebat, M.D.LIII (1553).

Poprzedzone dłuższym wierszem autora wzywającym króla do wojny z Turkami, p. t. Carmen nuncupatorium. Dedyk.: Ad Serenissimum Principem et Dominum Sigismundum Augustum, Dei gratia Regem Poloniae etc. — Poczem wiersz Trzyckiego Ad studiosam juventutem.

Dochowała się tylko książeczka dla tenoru (brak trzech innych).

Eitner Quellen Lexic. IX, 339. — Chybiński Stosunek muzyki 1909 str. 17, 28, 32 i nast. — Jachimecki Wpływy włoskie I, 48. Bibl. nadw. w Monachium.

— ob. Bielski Marcin (1551) —

Dawid (Psalm 85, 1, 14) — Modlitwa gdy dziatki — Pieśń — Psalmorum select. (1554) — Rej M. (Alleluja) — Rubricella (1552) — Seklucjan Jan (Pieśni 1559) — Starowolski Sz. (Hecatontas) — Thesaurus (1563—1564) — Trzeciecki Ant. (Psalm, Sylva II, Pieśni przy grobie, Pieśń przy pogrzebie, Po-wszednia spowiedź).

Muczkowski Statuta 160, 147. — Janociana I, 247—9. — Bentkowski Hist. liter. I, 617—618. — Juszyński II, 226. — Enc. Org. XXIV str. 544. — Tygodnik ilustr. 1867 XVI str. 202 (art. Sobieszczań.). — Chodyncki III, 218. — Lolewel Bibliog. ks. II str. 208. — Sołtykowiec O akademji 364—7. — Wiszniewski IV, 447, 454—7, 466—8. — Poliński Dzieje muzyki (1907) str. 73 i 259. — Tenże w Echu muzycz. i teatr. 1881. — Surzyński Monum. mus. I i II; Muzyka kościelna 1885; Muzyka figur. 1889. — Wszelaczyński w Kwart. hist. IV, 106. — Woolridge The Oxford history of mus. II, 305.

Jego muzyczne utwory rękop. wydali Poliński i ks. Surzyński. — Monogramu używał V. S.

Szamotulski obraz ob. Toryani Jan Kanty (Wydatność Trójcy 1762). Finkel III, 2006.

SZAMOWSKI Daniel od św. Stanisława, pijar († 10 czerwca 1729). Pożegnanie bez Rozstania Odchodzącej z Ziemię do Niebá Matki Boskiej W Oktawę przy Solenney w Niebówzięcia Uroczystości konkluzji, w Archipresbiteralnym in circulo stołecznego Miastá Krakowskiego Kościele, Z Káznodziejskiej Ambony w Roku 1718. Ogłoszone jasnie Wielmożnemu JMci Pánu Janowi z Dowoynow Sołohubowi Deputátowi Jáśnie Oświeconego Try-

bunału Koronnego, Cześnikowi Xięstwa Zmudzkiego, Pulkownikowi Woysk J. K. M. y W. Xięstwa Litewskiego. przy życzliwym powitaniu przez Xiędza Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum ná ten czas Krakowskiego, á teraz Prześwietney Kolegiaty Łowickiey Káznodzieię, W Roku 1719. Ofiarowane. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni J. K. M. OO. Scholarum Piarum. fol., k tyt. i k. 12 nlb.

Na odwrocie tyt. herb i wiersze polskie. — Dedykacja do JW. Deputata. — Kazanie bez treści. Jagiell. — Uniw. warsz. Jocher 4900.

— Tradycya Dobr Wielkiego światobliwością w Kościele Chrystusowym Genewskiego Infwlata, Świętego Franciszka Salezjusza, Fundatora WW: Zakonnie Náviedzenia Nayś. P. W Kościele Wárszawskim Pomienionych W: Zakonnie przy doroczney Uroczystości Podczas Wálnego w Wárszwawie Seymu, Káznodziejskim Argumentem Publikowana. Wielmożnemu JMci Xiędzu Alexandrowi Proszewskiemu, Archidyakonowi Unieio wskiemu, Kanonikowi Łęczyskiemu, Łowickiemu, Surrogatowi Prymacyálnych Sądow. Przez Xiędza Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum. Do Approbacyi Podana. Roku Dobroci Boskiej wszystkie dobrá Wszystkim choynie rozdáiącey 1720. w Warszawie W Drukarni J. K. M. Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 8 wierszy polskich. — Poczem dedykacja; podp. Daniel od św. Stanisława.

Na końcu ładna winjeta: wazon z kwiatami. Kazanie ku czci św. Salezego i Salezjanów. Żadnych aluzji do Sejmu.

Akad. — Dzięków. — Uniw. warsz.

— Traktat z Bogiem, Przymierze z nieprzyjacielē: albo káznodziejskie Panu Bogu dziękczynienie, Za skończony szczęśliwie Traktat, między niezwyciężonym Cesarzem Chrześciańskim y Portą Otomańską, przy Solenney Wotywie Niemieckiey Nacyi, w Kościele Woyciecha S. in Circulo Stołecznego Miasta Krakowskiego Roku 1718. oddane. Jáśnie Wielmożnemu JMci Xiędzu

Janowi z Czekarzewic Tarłowi, Biskupowi Kijowskiemu, Archidijakonowi krakowskiemu, Podczas walnego w Wárszwawie Seymu przez X. Daniela od S. Stánisława Scholarum Piarum dedykowana. Roku dotartych Traktatów między Bogiem y Człowiekiem 1720. w Warszawie, w drukarni J. K. M. Scholarum Piarum. fol., k. 3 nlb. i k. 18 (sygn. F₂).

Ded. Janowi Tarle biskupowi kijowskiemu. Jag. — Kras. — Ossol. — Uniw. warsz. — Zieliń.

Szamowski Krzysztof ob. Schmit Thomas (Epicedia 1590).

Szampach Henr. i Zdenko ob. Malicki J. (Kazanie pogrzeb. 1640).

Szaniawska Anna z Ossolińskich ob. Caffarelli (1760) — Hacki Michal (1730) — Rozkaz (1730) — Szaniawski Józef (Kazanie 1753).

Szaniawska Anna († 1795) ob. Menseli (1762, Separatio thori).

Szaniawska, żona Junoszy Piaskowskiego ob. Piaskowski (w dzień ślubu 1771).

Szaniawska Eufemja Justyna ob. Nabożeństwo (1765) — Zaborowski Anz. (Tota 1771).

Szaniawska Franciszka ob. Szaniawski Józef (Kazanie 1753).

(Szaniawska Ludowika). Tłomaczenie sprawy z strony JP. Ludowiki z Załuskich Szaniawskiej Starościny Bolesławskiej z kredytorami á. p. JP. Filipa Neryusza Szaniawskiego Starosty Bolesławskiego męża iey do Sądu Nayaśniejszego Trybunału Lubelskiego po zapadłych już dekretech przychodzącej (1789) fol., k. 15 nlb.

Powiada, że á. p. Filip Szaniawski zadłużył się, bo wyłożył miliony na fabryki kásmiczne dla wynalezienia minerałów i na sprządzenie machin. Lecz wierzycieli go zgubili. O co zaniósł manifest w r. 1781 dla oblikwidowania s kredytorami. Wdowa przejęła dobra Draewice w szacunku 470.000 złotych. Jagiell.

Szaniawska Zofja ob. Denhoff St. — Kozielski Sew. (Panegyris 1724).

Szaniawski Adam Michal ob. Angelus (1723) — Legucki Jan (1726) — Nogawski Józef Michal (1721).

SZANIAWSKI Dominik, dominikanin, przeor bełski. Kazanie na Pogrzebie Wielmożnego Ie^o Mci Páná Szczęsnego Słypeckiego, Káasztellaná Lubelskiego. Przez X. Dominiká Szaniáwskiego, Pismá S. Lectora, niegdy Káznodzieię Lubelskiego teráznieyszego Przeorá Bełskiego Dominikaná, w Opolu dnia 13 Februarij 1617 odprawione. Do druku podáne Odemnie Jóna Kruszyńskiego. Beati mortui qui in Domino moriuntur. W Zamosciv Dnia 17 Octobr. Roku Páńsk. 1617. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Druk gocki.

Na odwr. tytułu: Do Csytelnika, gdaie wydawca Kruszyński pisze, iż sam autor wydał tego Kazania saniedbał; ale on je wydaje, gdyż katolikom się podobało a także wielu heretyków przeskonało.

Jest to istotnie polemika z heretykami na temat życia po śmierci, czyśca, nieśmiertelności. Wychwała dom Słapeckich, czyni smarłego (pod Cecora), jego nawrócenie (widocznie nawracał go Szaniawski).

Maciejowski Piśm. III, 622. — Enc. kośc. XXVI, 467.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz. — Wileń.

— ob. Francus Gabrjel (Sincharma 1629).

SZANIAWSKI Fabjan pijar, syn Filipa Nereusza († 11 stycznia 1811). Odpowiedź na Memoryał pod imieniem Sukcessorów niegdy Ur. Piotra i Kaźmierza Sępowskich podany z strony XX. Piarów Zgromadzenia uczyniona. N. 7. fol., k. nlb. 2.

Do króla Stanisława i Rady Nieustającej wystosowana. Uniw. warsz.

— Powodowie Xiądz Fabian Szaniawski Rektor, y całe Zgromadzenie Łowickie XX. Piarów. Pozwani Niewierni Starsi, y cała Synagoga Żydów Miasta Sochaczewa, oraz U. Waleryan Łuszczewski Starosta Sochaczewski. Sprawa. Meritum. Konkluzya. fol., k. 2. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

(Szaniawski Fabjan, łowczy) († 1735). Oyczyzna zacnemu synowi na śmierć Fabiana na Szaniawach Szaniawskiego kawalera Złotego Runa herbu Junosza, łowczego litewskiego 1735. fol., ark. F.

— Zale publiczne po nieodżałowanej śmierci JWżnego Jmci P. Fabiana

na Szaniawach Szaniawskiego łowczego W. X. L. światu polskiemu oświadczone dla ulgi serca stroskanego Jaśnie Wielmożney Jmci Pani Eleonory z Potockich Szaniawskiej Łowczyny W. X. L., Sochaczewskiej, Czerkaskiej, Mostowskiej, Kąkolownickiej, Radziekiej itd. Starościny przez Kollegium y Konwikt Łukowski Scholarum Piarum przy akcie pogrzebowym wyrażone roku 1735. W Warszawie w drukarni J. K. M. y Rzpłtey w Colleg. Schol. Piarum. fol., 8 arkuszy.

Na odwr. str. tyt. są herby Junosza i Piława, pod niemi wiersze polskie. Notata Cypr. Walewskiego.

— ob. Bielatowski Adr. X. (1725) — Horatius (1773) — Rudzki Szymon (Triumphus 1729).

Szaniawski Faustyn ob. Laskowicz (1799).

(Szaniawski Filip i Konstanty). Produkt JW. W. JP. P. Philippa Nereusza starosty konkolownickiego, Konstantego starosty małagoskiego Szaniawskich, Mikołaja, Junoszy i Joanny z Szaniawskich Piaskowskich podkomorzich Krzemienieckich, Leona Onufrego kasztelana ojca, Michała, Ludwika, Angeli, i Brygidy synów i córek Korzeniewskich kasztelanów: ikasetelan: zakroczymskich, Józefa i Joanny z Szaniawskich Ossolińskich kasztelanów czernihów: Dominika i Teresy z Szaniawskich Bajerów starostów knyszyńskich przeciw W. J. P. Hilaremu Nornickiemu pisarzewiczowi skarbowemu W. X. L. (po r. 1777). fol., k. 14.

Wnosił Terlecki stolnik. Jagiell.

— Rzec accessoryalney odpowiedzi od J. W. W. Szaniawskich, Piaskowskich, Korzeniewskich, i dalszych współaktorów wszelkiego tytułu spadków po Stanisławie Szaniawskim staroście augustowskim, sukcesorów przeciwko W. J. P. P. Hilaremu Nornickiemu pisarzewiczowi skarbowemu litewskiemu, i Marcinowi Supińskiemu podstaroście sądowemu oszmiańskiemu (po r. 1777). fol., kart 11.

Zanotowano W. Dasskiewicz P. P. grods. (wnosił). Jagiell.

— Uwiadomienie o Sprawie y Dekrecie oczewistym Kompromisarskim, et de Valore tegoż Dekretu za przyznaniem Zapisami między Jmć. P. P. Szaniawskimi a Nornickim w Nowogrodsku ferowanego (po r. 1777). fol., kart 2.

Missj. w Krak.

SZANIAWSKI Jan Felks, biskup chełmski († 1734). Kazanie Jaśnie Wielmożnego Jmci Xiędza Jana Felixa z Szaniaw Szaniawskiego Biskupa Chełmskiego Opata Wąchockiego &c. Na Solenney Wotywie o Duchu Świętym przy zaczynającej się Elekcji. Roku 1733. Dnia 25. Augusta w Kollegiacie Warszawskiej Świętego Jana Miane. W Warszawie w Drukarni I. K. M. y R. P. XX. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Upatruje ratunek dla Polski w jedności! Niechaj się srożą postronne potencje, dość na nich na odsiecz naszego oręża jedności... Konfederacja każe, aby królem był Polak... więc niech nam Ojciec przedwieczny objawi Pana... słożmy koronę pod tron boski... prośmy Boga, aby on ją włożył na głowę tego, którego widzi sposobnym do utrzymania wiary katolickiej". Akad. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

(Szaniawski Jan Fel.). Nomine Gratia Felix Genere ac Meritis Felicior Patriae Commodo Felicissimus, Illustrissimus, & Reverendissimus D. D. Ioannes Felix In Szaniawy Szaniawski, Episcopus Chelmensis Ad primum suae Cathedrae ingressum Salvatvs, a Collegio Crasnostaviensi Societatis Jesu. Annò, quo Gratia & Felicitas in terris nata MDCCXXIV. (1724). Lublini Typis Collegii Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 15 nlb., 1 tablica.

Na k. 2 rycina herbu w ładnem, barokowym obramowaniu.

W paneg. wychwalani różni Szaniawscy, między innymi Konst. Feliejan.

Czartor. — Jagiell.

— ob. Aries (1734) — Balfy T. (1725) — Duńczewski Stan. (1734) — Gengel Georgius (Scrutinium 1725) — Górski Antoni (1723) — Kosicki Paw. A. (1727) — Kuuk Paweł (Thronus 1725) — Nagawski Jan M. (Światło 1721) — Piasecki Andr. (1721) —

Plucieński Fr. Hier. (1721) — Rosołecki Łukasz (Introdukcja adoracji 1731).

Chłędowski Spis 81. — Rzepnicki Vitae praes. III, 134. — Boniewski w Pamiętn. relig. moral. V, 113. — Bartoszewicz w Święckim II, 472. — Enc. Org. XXIV, 548. — Enc. kośc. XXVI, 470.

SZANIAWSKI Józef od M. Boskiej. Kazanie na święto Wniebowstąpienia Pańskiego w Imbramowicach, w kościele WW. Ichmc. Panien Norbertanek na obłóczynach Jasnie Wielmożney Imci Panny Franciszki Szaniawski podstolanki koronney miane. Jasnie Wielmożney Jey Mości Pani Annie Hrabiny z Ossolińskich Szaniawski podstoliny koronney przy uroczystości Świętej Patronki na wiązanie od obowiązanych pańskimi dobrodziejstw teologa nadwornego Xiędza Józefa od Matki Boskiej Szaniawskiego Scholarum Piarum oddane roku pańskiego 1753. W Warszawie w drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey w Kollegium XX. Scholarum Piarum. fol., k. 12.

Na odwr. str. tyt. herby Topór i Junosza i 6 wierszy pol. Przypisał prozą podstolnie kor.

Autor wspomina, że jedna córka zaręczona Bajerowi staroście, druga zamężna Ossolińska. Kazanie jest z tekstu: Assumptus est in caelum. W kazaniu jest nieco genealogji.

Dzików. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Kazania na Święta doroczne. w Warszawie w drukarni Schol. Piarum 1752. w 4ce.

Joher 4524 (za Janoc. Lex. II, 156).

— ob. Osszezeński M. (De auctorit. 1757) — Ossolińska Anna (1724).

Bielski Vita 82. — Janocki Lex. II, 156. — Enc. Org. XXIV, 548. — X. Horanyj Scriptorum Piarum II, 496. — Enc. kośc. XXVI, 471.

SZANIAWSKI Józef Kalasanty (1764 † 1843). Bezstronne Zastanowienie Się Nad Projektowaną Ustawą Następstwa Tronu W Polsce. Przez pewnego Szlachcica z Ziemi Łukowskiej. Aures carminibus pandite, vos queis Libertas nihili Patrum Tanto que Proavis sanguine constitit. O Civis male liberi! Stan: Konarski, Ode VIII. (B. m. i r.,

Warszawa, druk. M. Grölla 1789). w 8ce, k. tyt., str. 142.

Zaczyna od tego, że nie jest oscicielem rozbrukanej wolności. Ale nie jest za śmieciściwością tronu. Przynajmniej zdanie Rousseau przeciw dańszości i oras tegoż Uwagi (str. 64). Cytuje Montesk. o ustroju Anglii. Jeśli Polacy chcą ratować niepodległość przez powołanie na tron dynastji, to niech powołają ją z Moskwy (rada ironiczna). Wychwała elekcję. Prawo obieralności trzymało zawsze na wodzy naszych królów. Bezkrólewia są szczęśliwymi przerwami, w których naród z dawnych klęsk i ucisku otrząsa się. — 15 Senatorów i 600 szlachty pod łaską Ponińskiego wspartych 20000 Moskwy, przemogło nad całym narodem po stronie Leszczyńskiego będącym. Polemizuje z broszurą Łobaszewskiego „Zaszczyt“ oras z „Test. polit.“ — Najwięcej jednak walczy z „Uwagami“ Staszycy; godzi się zaś z „Uwagami nad uwagami“.

Data 1789 wynika stąd, że pisano pod światłem wrażeń Uwag Staszycy.

Pilat O liter. polit. 131 (nie zna autora). — Smoleński Publ. anon. 1912.

Akad. — Dzików — Jagiell. — Krasia. — Uniw. lwow.

— List Odpowiedni, Pisany Do Przyjaciela: Względem Ustawy Rządowej Na dniu 3. Maia Roku 1791. uchwaloney. Przez J. K. S. Szlachcica Ziemi Łukowskiej. Nemo est inimicus causae huic, qui nos malos Cives, aut homines improbos dicere audeat. Cic: ad Caec: [Tu winjetka]. w Warszawie 1792. W drukarni Michała Grölla. Księgarza Nadwornego J. K. Mości. w 8ce, k. tyt., str. 72.

Ob. tom XXI, 342.

Wyszło po sejmikach lutowych r. 1792. — Broni konstytucji 3 maja, swalczą aristokratów, czołgających się przed obcymi o pomoc przeciw matce. Nie było gwałtu przy uchwałce. Słuszne, że tylko kilka osób wchodziło do ułożenia. Nie obawia się usurpatora na przyszołość. Przynajmniej nader ujemoż zdanie, które jakiś cudziemuś wypowiedział o rządzie polskim w r. 1761 do Hankfila sekretarza, stanów Olen-derskich (powtarza to za Trębieckim). Cytuje Konarskiego. Broni postanowień o włościanach, o ministrach, o wojsku i t. p. Autora wykrył Smoleński l. c.

Akad. — Krasia.

— Untersuchungen über die Rechtmässigkeit der Teilung Polens. Warschau, 1794. w 8ce, str. 120.

— Toż... (2 wyd.) 1795. w 8ce, str. 111.

Askenazy Napoleon i Polska I, 214 stawia domysł (bez uzasadnienia), że to może być jego praca. — Obacz o tem pod: Untersuchungen.

— ob. Woytyński (Lettre au gen. Dąbrowski 1798).

Tokars Deputacja indagac. 1928 str. 15. — Tenże Ostatnie lata Kollataja I, 194. — Tenże Warszawa przed wybuchem powstania 1794 str. 326. — Askenazy Napoleon i Polska I, 214. — Korbat II, 246 (tu o jego działalności późniejszej, wykraczającej poza ramy niniejszego działu).

SZANIAWSKI Kazimierz ks. Oświadczenie życzliwych chęci przy nowo zaczętych roku 1785tym w Horożany uczynione przez X. Kazimierza Szaniawskiego kanonika katedr. przemyskiego. Przemysł w drukarni Antoniego Matyszowskiego. (1785) w 4ce.

Jego wiersz z r. 1759 ogłosił R. L. w Silva Rerum 1928, nr 3, str. 46.

Szaniawski Konstancy ob. Caffarelli (1760) — Macuselli (1762).

SZANIAWSKI Konstancy Prokop od św. Józefa (1716 † 1770). Geographiae Civilis Seu Historicae Synopsis Omnibus principibus, quae ad perfectum huius artis studium desiderantur, instructa Ad usum Inventutis Piarum Scholarum Provinciae Lithvaniae ex probatissimis Auctoribus excerpta Per P. Constantinum Procopium a S. Joseph P. S. eiusdem Provinciae Lithvaniae Annō Aerae Christianae 1748. Leopoli in Typographia SS. Trinitatis. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 204, k. 6 nlb. (Index).

Dedyk. Janowi Wandalinowi Mnieszchowi, podk. W. X. L. — Ojciec jego Józef i Zamojeka, wojewodzina smoleńska są tu przedmiotem pochwał. — Mnieszch kształcił się u Pijarów.

Poczem: Auctor lectori; mówi, że geographia faciem praefert in disciplinas. Żali się na brak map. Poczem imprimatur z r. 1747. — Na końcu: Index.

Pisano w formie pytań i odpowiedzi. Zaczynają: Principia geogr. matem. — Od str. 31: Geographia historica. Pars I zajmuje opis Europy. — Od str. 155 Asia, od str. 178 Africa, od str. 191 America, od str. 201 incogn. continentes. — Treść opracowana wedle Klawerjusza i Homana. Rozdział: De regno Poloniae (str. 104—126) podaje ustrój Polski, opis prowincji, miast, rzek i t. p.

Są podobno egzemplarze z portretem miedziar. J. Wand. Mnieszcha. (W egz. Jag. brak). Egs. bibl. Uniw. wileń. ma mieć wedle katalogu datę 1749?

Jako autora wskazuje Bielski Vita str. 82 Szaniawskiego. — Natomiast Jusszyński w notatce rękop. mówi, że autor Konst. Prokopowicz? — Bielski pisze, że Szaniawski zmarł 21 grudnia 1750 mając lat 36. Matrykuła atoli pijarska podaje iż urodził się w lubelskiem 16 marca 1716, zaś umarł w Szczuczynie (Stutini) dnia 31 grudnia 1770. Zatem miał lat 54. Encykl. Orgelbr. XXIV, 649.

Csartor. — Jagiell. — Wileń.

SZANIAWSKI Konstancy Felicjan, bisk. włocł. i krak. (1668 † 2 lipca 1732). Epistola pastoralis... Anno 1709. fol., k. 1. Wyd. w Toruniu. Wzywa do modłów o odwrócenie następstw wojny.

Toruń. Koper.

— [Epistola pastoralis, die 28 Junii A. 1712]. (Zaczyna się:) Constantinus Felicianus de Szaniawy Szaniawski Dei et Apostolicae Gratia episcopus Vladisl. et Pomeraniae... w 4ce, kart 2.

Csartor.

— Epistola Pastoralis Celsissimi, Illustrissimi, & Reverendissimi Domini, D. Constantini Feliciani Szaniawski, Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae. Ex Mandato Eiusdem Anno Domini M.DCCXX (1720). Cracoviae, Typis Francisci Cezary, S. R. M. Celsissimi Principis, Illustrissimi & Reverendissimi Dni Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae; necnon Scholarum Novodvorsceianarum Ordinarij Typographi. w 4ce, k. tyt. i k. 27.

Jest to jeden z tych listów pasterskich (ob. wyżej str. 163), które zastępują uchwały dawn. synodów. — Obejmuje przepisy: De vita et honest., De visit. eccl., De congreg. decan., De praedicatione, De doctr. christiana, De adm. sacr., De monachis, O pannaeh zak. (po polsku), De testam., De rebus eccl., De confrat., De hospitalibus, De beneficiis, De fabr., De judaeis (powołuje się na bullę Klem. XI, podaje jej treść po polsku); kończy: Conclusio, dat. 13 sept. 1720.

Treść ogólnikowa i szablonowa.

Jocher 7619.

Akad. — Jagiell. — Dzików — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— [Epistola pastoralis]. (Rozpoczyna się:) Constantinus Felicianus In Szaniawy Szaniawski Dei & Apostolicae

Sedis Gratia, Episcopus Cracoviensis, Dux Severiae. Univeris et singulis, ad quos praesentium notitia regulatur... [Na końcu karty:] Edictum contra dissidentes. Datum Kielcijs Die 10. Januarij. Anno Domini 1725. fol. tablic.

Wzywa, aby w ciągu 6 miesięcy skatolicy jego diecezji wrócił do wiary katolickiej; inaczej winni stracić urzędy piastowane. O wykonywaniu kultu przez nich; mają awrócić zabrane świątynie; małżeństwa mają siewierać w świątyniach katolickich. Powołuje się na wyrok trybunału nuncjatury z r. 1723. — Podp. Cypr. Langi, can. wiel., curiae act.

Jocher 9650. — Feldman Sprawa dysyd. za Augusta II (1924) str. 14.

Jagiell. — Ossol.

— Gryphus cum Sagitta Inter concursus maximorum Poloniae & Lituaniae siderum Ilvstrissimis Neosponsis Illustrissimo D. D. Staphano Nicolao in Branice, Tyczyn, & Tykocin Comiti, Domino in Ratno & Rusca Branicki Archidapifero Regni, Brascensi, Bielscensi, Krosnensi, Ratnensi &c. &c. Capitaneo Et Illustrissimae Dnae. Dominae Catharinae Sapiezanka Illustrissimi ac Excelentissimi D. Dni. Casimiri Ioannis Sapieha Palatini Viln: supremi Ducis Exercituum M. D. L. Filiae, Gloriam & Favstitatem Protendens. Nec non Illustrissimo Eorundem Hymenaeo Inter publicos Poloni & Lituani Orbis applausus A Collegio & Alma Univeritate Vilmensi Societatis Iesv. Per M. D. Constantinum Felicianum Szaniawski (sic) Acad. Viln: Praesentatus. Anno Dni 1687. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. ładny drzeworyt 4 herbów, po bokach dwa rycerze, u dołu Pogoń. Podpis rytownika: L. Terasowicz. — Ded. Branickim i Sapiehom, z podp. autora. W panegiryku materiał genealog. i stylem nakam.: Gryphi gloria.

Razem wyszło:

Prognostyk Szczęśliwego w Długoletnim pozyciu Lata z Pogodney Kwitnacych Affektów wiosny. Na Weselnym Akcie Jasnie Wielmożnego Iego-mości Pana Stephana Mikołaja Na Ratnie y Rvsey Branickiego Stolnika Koronnego, Branskiego, Bielskiego, Krosnenskigo, Ratynskiego, &c. &c. Starosty z Iasnje Wielmożną Ieymoscią Panną

Katarzyną Sapieżanką Wojewodzianką Wilenską Hetmanówną W. X. L. Z Domowych Ieyże Kleynotow Konstellacyi Od Akademia Wilenskiej Sōctis Iezv Wydány. á Przez I. P. Konstantego Feliciana Szaniawskiego ofiarowany. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Jest to szereg wierszy polskich, nader niedołączonych, przeznaczonych dla panny młodej. Akad. — Krasin. — Ossol.

— Idea vitae sacerdotalis ad usum Cleri Dioecisani. Cracoviae typis Fr. Cezary 1721. w 4cc.

Prawdopodobnie jest to też samo, co Epistola pastoralis z roku 1720, tylko tytuł zmieniony.

Jocher 6192.

(Szaniawski Konstanty Felicjan). Dolor Patriae Aeternus Ecclesiae Immortalis Omnium Perennis Ex numquam deplorando satis obitu Celsissimi Principis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Constantini Feliciani In Szaniawy Szaniawski Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae Lugubri et Elogio Obligatissimae Polonae Scholarum Piarum Provinciae Suo. Protectori et Collegij Cracoviensis Fundatori inter parentales lachrymas Exaratus Anno dolentis in Carne humana Dei 1732. Die 29. Julij. Cracoviae Typis Jacobi Matyaszkiwicz S. R. M. Celsissimi Illustrissimi & Reverendissimi Episcopi Cracoviensis Ducis Severiae Ordinarii Typographi 1732. fol., str. 24 nlb.

Przypis prozą Josefotowi podstolemu kor., staroście Chęcińskiemu i Małogoskiemu, Fabjanowi Iowczemu W. Ks. Lit., staroście Sochaczewskiemu, Czerkaskiemu, Mostowskiemu i Stanisławowi staroście Augustowskiemu Szaniawskim Podpisała Scholarum Piarum Polona Provincia; stylem nakamiennym.

Bibl. Przypkow. — Daików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zamoj.

— Hecatombe uno constans agno Deo homini Christo Jesu in Monte Thabor transfigurato super primam lapidis angularis aram pontificali manu Celsissimi Principis Illustrissimi ac Reverendissimi Domini D. Constantini Feliciani in Szaniawy Szaniawski, Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopi

Cracoviensis, Ducis Severiae illibatam suam in Agno gentilitio consecrante pietatem immolata. A Collegii Cracoviensis Scholarum Piarum templi transfigurationis Domini aeditimo panegyricis adores et philosophicis laureis coronata. Anno agni in crucis ara victimati 1724. die 11. mensis Maji. Cracoviae typis Jacobi Matyaszkiwicz S. R. M. typographi. fol., k. 24 (ark. M₁).

Panegyricus zaczyna się: Te ipsum caelo invisceras. Na końcu (1 karta): Conclusiones ex Univ. Philosophiae ad mentem D. Thomae defend. Bonaventura a S. Nicolao, praeside Thoma a SS. Petro et Paulo. Jagiell.

— Primitiae Deo et Agno Apoc. C. XIX versu V. seu Theologia Sacra Deo Optimo Maximo ad primam eruditionem publicam; Celsissimo simul, Excellentissimo et Reverendissimo Domino D. Constantino Feliciano in Szaniawy Szaniawski, Episcopo Cracoviensi, aurei velleris Equiti, principi Severiae, munificentissimo suo fundatori et protectori clementissimo, ad perennaturam gratitudinem; sub libera justitiae initiata: in Collegio Lublinski Societatis Jesu anno ex quo Agnus Dei tollit peccata mundi etc. etc. signacula ejus. Joan. I Apoc. V 1732. Typis collegii Lublinski Societatis Jesu. fol., k. 12 nlb.

Rycina herbu na całej stronie z podpisem: Henricus Czech scul. Cracoviae. — Przemowę podpisał Adamus Drzewiecki Marianae Acad. Rector. — Od karty 13 (ark. A) idę: Conclusiones theologicae ex tractatu de Deo. Na końcu: Defendentur publice in Aula Collegii Lublinski Soc. Jesu ab eodem qui supra 1732 Mense Junio. Porów. Drzewiecki Ad.

Jag. — Kijow. — Kras. — Uniw. warsz.

— Regia Maiestatis Geminae Sere-nissimi in Transfiguratione sua Regis Regvm Immortalis Iesu Christi & Avgvstissimae Principis Mariae Antiquitus Liberae Gentis clientelâ Ac propriae vocis Oraculo Electae & Coronatae Reginae Poloniarum In Vrbe Regni, Regum Inauguratrice Cracovia Collocata Per Celsissimvm Principem Illustrissimum & Reverendissimum Dnum D. Constantinum Felicianum in Szaniawy

Szaniawski Episcopvm Cracoviensem Dvcm Severiae Sacratissimae Maje-statis Vtriusq; honori Publicae Statuum Regni Devotioni Consecrata & Adaperta. Perennem Pontificiae Consecra-tionis Memoriam, Stylo Aeternae Grati-tvdinis In cordibus & pagina adnotante Collegio Cracoviensi C. R. Scholarum Piarum Anno, à quo venit Templum Sanctum suum Dominator MDCCVIII. t1708). Cracoviae Typis Iacobi Mâ-(yaszkiwicz S. R. M. Typographi. fol., k. tyt. i k. 16 nlb.

Na odwr. herb Junosza i 6 wiersz. — Ded. podp. Collegium Crac. Sch: Piar.

Na ostatnich dwóch kartkach: Conclusiones theologicae iuxta mentem Divi Thomae Aquinatis. De doctrina sacra. — (Na ich końcu:) Disputabuntur publice in Coll. Cracoviensi Sch. Piar. defendente P. Cypriano a S. Marco S. Theol. auditore die 31 Maji 1728. — Jest to Cyprjan Komorowski (obacz).

Jocher 8212.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— Światło Chwały tryumfującego na ziemi Baranka J. O. Xiążęcia J. M. X. Konstantyna Feliciano na Szaniawach Szaniawskiego z łaski Bożej y S. Stolicy Apostolskiej Biskupa Krakowskiego Xięcia Siewierskiego przeswietnym do Katedry swoiey wiazdem wzniecone. Na splendor Imienia y Domu J. W. P. Adama Szaniawskiego Kasztelana Lubelskiego na widok świata wystawione... ob. Nogawski Józef M. (1721).

On jest autorem. — Egzemplars jest w bibl. Ossoliâ.

— Thronus Agno Szaniaviano Celsissimi Principis, Illustrissimi, & Reuerendissimi Domini, D. Constantini Feliciani Szaniawski Dei, & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae, inter Cathedrales Per-avgusti Capituli Cracoviensis Coronas Erectus. & in Festivo ad Cathedram Cracoviensem Ingressu ab Vniverso Clero, & populo Dioecisano demisso poplite Adoratus. à Minima Polona Provincia Fratrum Eremitarum Ordinis Sancti Pavli Primi Eremitae Inelyto suo Nomini & Honori devotissima Stylo Panegyrico Adornatus. Anno sedentis

Throno carnis nostrae Agni Immaculati Dei Homini 1721 Die... Mensis Maij. Typis Clari Montis Czestochoviensis. fol., k. tyt. i k. 17 nlb. (sygn. G₁).

Dedykacja kart 5. — Od A₁: Panegyricus, stylem nakamiennym. Jagiell.

— [Wiersz łac. bez tytułu, zaczy-nający się:] Ferte triumphales Musae sub sidera plausus, Quas Zamoscanae Palladis aula tenet. Sternite Szaniavio pectus cū cordibus AGNO... (B. m. i r.). fol., k. 1 nlb. Akad.

— ob. Abelli Ludw. X. (1729) —

Aegidius a S. Joseph (Madejski) — Awedyk M. (Epaminondas 1729) — Belli I. B. (1721) — Corsz And. (Rituale 1716) — Denhoff Mik. (Niebo w herbownym 1721) — Domaniewski Franc. Józ. (1749) — Drzewiecki Adam (Primitiae 1732) — Gengel Georgius (Defensio 1713) — Jarmundowicz Casimirus (Agnus Szanavius 1732) — Joachim Fischinganus abbas (1731) — Komorowski C. (Regia 1708) — Kozieński Paw. (Agnus 1721) — Kupiński Szym. (Constans felicitas 1721) — Lubaszowski Łukasz Wawrz. (1731) — Madejski Idzi (Agnus in Zodiaco 1721, Ara salutis 1718, Lapis absque lingua 1716) — Małachowski Adam Kazim. (Navis 1720) — Matuszewicz Joannes (Canonicus 1720) — Miklaszewski Ign. (Castalius 1725) — Nogawski Józef Michał (Światło chwały 1721) — Pluciński Fr. (Lucerna 1721) — Prodigium (1721) — Rituale (1716, 1725) — Rudzki Wężyk Szymon Tad. (1729) — Serey Ign. (Arena philos. 1736) — Sienkiewicz Piotr (Agnus gentilitius 1721) — Sierakowski W. (Majus 1720) — Sołtykiewicz Anastazy (Candor animorum 1727) — Staniewski Stefan od S. Woyciecha (Rok na rok 1726) — Tomasz Aquinas (Lapis 1726) — Tomaszkiwicz Józef Walenty (Arbor 1723) — Tortowski Jan Chr. (Cursus poet. 1729) — Wadowski Idzi Stefan (Liber votivus 1725) — Wielowiejski Stefan (Kazania 1711) — Wincenty à Paulo (1731) — Wyżycki Mik. (Konstantyn W. 1725) — Załuski Andreas Chrya (Kazania 1730).

Szarzyński Jakób, podstoli ziemi lwow. ob. Szarzyński Mik.

O nim i o rodzinie Szarzyńskich (obok niżej cytowanych Finkla, Cwika, Kota i t. p.) ob.: Archiwum Zamojskich I — Akta grodzkie i ziemskie X.

SZARZYŃSKI (Sęp) Mikołaj, h. Junosza (ur. około 1550 † 1581). Mikołaja Sępa Szarzyńskiego, Rytmy ąbo Wiersze Polskie. [Gwiazdka]. Po jego śmierci zebrane y wydane. [Winjetka]. Roku Pańskiego 1601. w 4ce, k. 19 (sygn. D₁).

Druk gocki.

Sądząc wedle ozdób drukarskich mógłby to być druk lwowski; być może, że na ost. karcie (20) było podane nazwisko drukarza, ale karty tej niema w egz. Kórn., a egz. Ossol. po r. 1860 zaginął.

Podobiznę tytułu i opis ortografii użytej podaje Sinko w edycji swojej z roku 1928, o której niżej (na str. 2 i XXXV).

Na odwrocie tyt. herb Gryf i na ten herb pana Jakóba Leśniowskiego 12 wierszy. — Przemowa Jakóba Szarzyńskiego do tegoż Leśniowskiego podczaszego ziemi lwowskiej — Są tu następn. wiersze: 1) Napis na statąg śmierci; 2) sonetów 6; 3) sześć pieśni parafrastujących psalmy Dawida; 4) dziewięć pieśni własnych; 5) epitafja i epigrammata, z tych kilka po łacinie.

O wydaniu z roku 1601 ob. Leleweł Bibl. ks. II, 203. — Chodynicki III, 219. — Wiszniewski VII, 84.

O przedruku „Rytmów“ z r. 1827 (J. Muczowski) i 1858 (Turowskiego) obacz Estreichera Bibl. IV, 434.

W roku 1903 wydał Rytmy Chrzanowski w „Bibl. pisarzy pol.“ nr 66 (ze wstępem). — W r. 1913 wyszło drugie wydanie Chrzanowskiego w tejże „Bibliotece“.

Recenzję II wydania Chrzanowskiego ogłosił Brückner w Pam. liter. 1914 II str. 232.

W r. 1928 wydał Sinko przedruk w „Bibl. Narodowej“, wraz z obszernym wstępem o dziełach Sępa i o wpływie L. z Grenady. Kórnik — Ossol. (?)

— ob. Bielski M. (Kronika 1764 str. 726) — Grenady (z) Ludwik (Różaniec 1583) — Paprocki B. (Herby 1584 fol. 252) — Piotrkowita M. (Przeciw morowemu pow.) — Wargocki (O Rzymie 1648).

1) Dawniejsza literatura o Szarzyńskim: Ambroży Grabowski w Pam. warsz. XII, 89. — Pamiętnik lwowski 1817 II, 261. — Roczniki Tow. Nauk. warsz. XIX, 249. — Maciejowski Piśm. I 513—522 i III 249. — Święcki Hist. pam. II, 174. — Kraszewski Nowe Studja II (1843).

Sienkiewicz w Tygod. ilustr. 1869 IV str. 10 i 21. — Grudziński w Tygodn. powsz. 1881. — Faleński w Ateneum 1881 III. — Finkel w Przewodn. nauk. i liter. 1880 kwiecień. — Tenże w Ateneum 1886 III (Tarlówna). — Czajewski Wikt. w Błuszczu 1881 nr 35—6. — Tomkiewicz w Arch. do dziej. lit. II s. 433.

2) Nowsza literatura:

Brückner w Bibl. warsz. 1891 III str. 531—552 (tu wykrywa w ręk. Zamojskich zbiór nieznaną poezji Sępa, przypisaną mu przez wydawcę). — Ognisko (Warszawa 1902). — Cwik Żywot i dzieła w Pam. liter. 1907. — Krótek Katollus jednym z wzorów Szars, w Pam. liter. 1905. — Bostel w Pamiętniku literackim 1902. — Windakiewicz Piesni i dumy ryc. w Pam. liter. 1904. — Weckowski Die rom. Einfüsse 1901. — Porębowicz w Ateneum 1894 (wzory Grabowieckiego). — Kozłowski Wzory rymowkie w „Księdze dla Trzeciaka“ 1913. — Witkowski Echa klas. w Księdze dla Orzech. 1916 II. — Kot Pol. w Baz. (w Reform. w Polsce 1921). — Folkierski w Przegl. war. 1924 czerwiec. — Sinko Echa klas. 1923. — Tenże w Eos 1905 str. 154. — Brahmer Petrarkizm 1927. — Krótek w Pam. lit. IV, 1905 str. 52. — Krzyżanowski Juljan w „Kulturze staropolskiej“ 1932 str. 492.

Ponieważ Sinko zaprzeczył hipotezie Brücknera o autorstwie odnalezionych w ręk. bibl. Zamoj. poezji, przeto kwestja ta wywołała w ostatnich latach duże zainteresowanie. Obacz: Sinko w „Studja starop.“ ku czci Brücknera 1928 str. 428. — Brückner w Pam. warsz. 1928 (tu broni swej hipotezy). — Sinko w Pam. liter. 1929 str. 380 (Jedna czy dwie maniery Sępowe?). — Brückner w Pam. lit. 1929 str. 598 (Dwie maniery). — Hartleb w Pam. liter. 1929 str. 291—6 (przeciw Sincę). — Nadolski w Pam. liter. 1930 str. 1—25 (broni autentyczności jego rękop. poezji polskich wobec Sinki i autentyczności jego wierszyków łac. wobec Brücknera).

Bibliografię podają: Korbut I, 375. — Pilat Hist. liter. II, 2, str. 1. — Finkel II, nr 20867. — Sinko w przedmowie do wyżej zacyt. wydania z r. 1928 str. XXXVI

Szarzyński Szymon ob. Sierakowski Łukasz (Epicedia 1593).

SZASKIEWICZ Dominik Wawrzyniec, stud. akad. Fasciculus Rosarum, Primo Veris & Philosophici honoris auspicio VI. VV. DD. P-imae Laureae Candidatorum Laureis, Innexvs; Dum per Clarissimum & Adm: Rndum Dominum, D. M. Martinum Bielecki, Philosophiae Doctorem, & Professore, Collegam

Minorem, Canonicum Tarnou: Contubernii Jagelloniani Seniore, In Almo Jagellonibus Vireto, Praesente florentissima Nobilissimorum Hospitiū Coronā, Ritu Solenni, Artium & Philosophiae Baccalauri Crearentvr; A Dominico Laurentio Szaskiewic, eiusdem Laureae Candidato, in vim mutui affectūs, & gratulatorij applausūs, Luci publicae Praesentatvs. Anno Floris Nazarei 1690. Die 18 Mensis Martij. Cracoviae, Typis Vniversitatis. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tyt. herb Łuczkiewica; pod tem wierszyk Franc. Dumaniewicza, phil. aud. Dedyk. Joanni Łuckiewicz, teol. dokt. (z ogólnikowemi pochwałami). Następują wiersze dla J. Kantego, dla egzaminatorów i doktorandów: Franc. Ant. Obrocki Leop., Paul. Cas. Kuczewski, Alex. Stanisławow, Franc. Freiowic, Christ. Puchalski, Domin. Laur. Szaskiewicz Paulus Kuczewski offert. — Na końcu: Sub auspiciis Joh. Michalski Rectoris.

Jocher 1467. Jagiell. — Ossol.

Szaster Antoni ob. Decus literarium (1777) — Simmons (O korze drzewa angustury 1791) — Śleczkowski Jędrzej Kanty (Vende pallium 1775).

Wiślocki Katalog ręk. nr 3185. — Estreicher Bibl. polska IV, 435. — Szumowski Krak. szkoła lekarska (1929) str. 39. — Giedroyć Źródła 1911, str. 387.

SZASTER (Schaster) Jan. Dissertatio inauguralis medica de Venaesectione nociva in febribus inflammatoriis quam consensu gratiosi medicorum ordinis sub Praesidio Dn. Joann. Melch. Luther Phil. et Med. doctoris, utriusque facult. adsess. ord. et profess. publ. facult. Phil. P. T. Decani pro gradu Doctoris summisque in Medicina honoribus ac privilegiis rite impetrandis Die VII. April. MDCCLXXX publice defendet Ioannes Schaster Polonus. Erfordiae Excud. Henr. Rud. Nonne Ac. Typ. (1780). w 4ce, str. 16. Jagiell.

— ob. Jaśkiewicz Jan.

Ob. rękopis bibl. Jagiell. nr 2839. — Szumowski Krakowska szkoła lekarska 1929 str. 243. — Sawiczowski w Pam. farmac. I, 1834 str. 186. — Estreicher Bibl. IV, 435.

Szaster Kasper Jan ob. Bajer J. N. (Fluvii 1746) — Soner Jerzy.

Jest on autorem Disp. pharmac., przechanego w ręk. Jag. 2839.

(Szaster Nicolaus). Applausus Epithalamius In Solennibus Nuptiis Praenobilis, Magnifici, Et Clarissimi Domini Nicolai Szaster Medicinae Doctoris Et Praenobilis, Magnificae Ac Clarissimae Virginis Barbarae Krausowna Festivo Ritu Die... (dopisano: 20) Mensis... (dopisano: Octobris) Anno 1753. Cracoviae Celebratis, Iisdem Praenobilibus Sponsis Dedicatus. [Na końcu:] Cracoviae In Palatio Celsissimi Principis, Factore Dominico Rosenmüller. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwrocie tytułu i na k. 2 recto różne sztuczne zdania (obronostychy, anagramaty i t. p.); potem wiersz łac. z pochwałami oblubieńców, z podpisem: Unus de bis duodenis in senatu urbis hujus G. S. (Jest to więc cyfra autora wierszy). — Pożem idzie prozą Paraensis na temat: Torus sine macula (ma to być anagramat młodzieńca). — Cytaty z biblij i pisarzy kość. wskazują na autorstwo duchownego, o ile chodzi o prozę.

Kogo oznaczają litery G. S.? Będzie to niewątpliwie Georg. Soner, autor takich samych dźwięcznych anagramatów i chronostychów jak powyższe, a zarazem rajca krak. i kolega Ssastra senatora. Obacz o nim tom XXIX, str. 82. Jagiell.

SZASTER Wincenty († 1816). Uroczyste powinszowanie w dzień Imienin Nayprzewielebniejszej w Bogu IMC. Pannie Marcyannie Walewski Zgromadzenia S. M. K. Konwentu Krakowskiego przy Kościele S. Andrzeja będącego Xieni oświadczone, a ną dowód niewygásley wdzięczności roku 1776 dnia 9 styczniā do druku podane. (B. w. m.) 1776. w 8ce, k. 4.

Wierszem. Na końcu podpisany: Wincenty Szaster Akademik. Jagiell.

— Przymierze dożywoćnich zaslubin Wielmożnego Imci Pana Franciszka Ierowskiego Woysk Koronnych i Rzezy-Pospolitey Majora, Korpusu Kadetów Adjutanta i Brygadiera z Wielmożną Imość Panną Petronellą Grochowską I. K. M. Konsyliarzowną potomney pamięci przez Wincentego Szastera Akademika podane. Roku Chrystusowego 1775. Dnia 12 Stycznia. w 4ce, k. 8.

Jest tu wiersz dłuższy: Zgoda Marsa z Lucyną. Jagiell. — Ossol.

— ob. Decus literar. (1777) — Kambon — Simmons (1791) — Ślecz-

kowski Andrzej (Vende pallium 1775) — Żołędziowski Winc. (Eruditi 1775).

Kostecki w Roczniku T. N. krak. 1823 VII. — Majer w Piśmie zbior. wileńs. 1862. — Skibiński w Arch. hist. i fil. medycyny t. I i II (tu jego życiorys, str. 53—61) oraz IX str. 194—201 (Katedra anatom.). — Świtkowski (Magazyn II; tu o jego doświadc.). — Sniadecki Koresp. I (1932) str. 110, 119 i passim. — Szumowski Krak. szkoła lekarska 1929 passim (na str. 243 o jego rękopisach).

Są bowiem jego prace dochowane między rękopismami Bibl. Jagiell.

SZASZKIEWICZ Florjan. Propositiones ex Universa Philosophia perillustratæ D. Josaphat Janczycki Ord. S. Basilii M. abbati Owruceni mecenati amplissimo a studio Luceoriensi Basiliano dedicatae. Defenduntur publice in Monasterio Luceoriensi S. Crucis O. S. B. M. a R. Fr. Floriano Szaszkie- wicz monacho, praeside A. R. Leone Powszyński Hieromonacho Basiliano, actuali Philae Professore A.º 1775 m. Julio die.. Poczajoviae. w 4ce, ark. D₂.

Szaszkiewicz Wincenty ob. Acta (1681).

Szata ob. Bieniadz Hyac. (Cudowna 1667) — Ordynacja — Zieliński Dam. (Dokonałości 1649).

Szatanów ob. Łzy (1618) — Mendel (w t. XXII, 286).

SZATKOWSKI Albert. Apeuticon epenetico junctum, quo Martino Szysz- kowsky novi anni auspiciatum limen gratulatur. Cracoviae, typis Anton. Wo- siński 1629. w 4ce. Dzików.

Szawel ob. Piekarski Krzysztof (1666).

SZAWELOWICZ Hersz. Oda do Naya- iańskiego Miłosciwego Pana Sta- niśława Augusta króla polskiego na dzień 17 stycznia przez Herszka Sza- welowicza rabina ziemskiego lubelskiego i serwitora J. K. Meį uprzywileiowa- nego po hebrajsku napisana i na oy- czysty język przełożona. w 4ce.

Branic. — Zieliń.

SZAWELSKI Walerjan X. Zbiór przy- godny Kazań y przemów publiczniej- szych sporządzonym zwizgłych osnow podziałem ułożony przez X. Waleriana Szawelskiego. w Drukarni Jasney Góry

Częstochowskiej 1782. Część I. w 8ce, k. 11, str. 342, k. 1 rej.

Uniw. warsz.

Szawle ob. Brzostowski J. W. (Or- dynacja 1689) — Tarwoyń Piotr (Przy- witanie 1634).

Finkel III, 2006.

SZAWŁOWSKI Leon Marcin. Powi- tanie J. O. Trybunału Koronnego pro- wincyi małopolskiej przez Urodzonego Leona Marcina Szawłowskiego Regenta grodzkiego trembowelskiego imieniem Palestry trybunałskiej w Lwowie 14 april. 1768 miane. Lwów, druk. akad. S. Jesu. w 4ce, ark. B₄.

Szawolichy ob. Propozycya (1792).

Szaynowski ob. Szajnowski.

Szchompach (Szampach) Henryk i Zdenko ob. Malicki X. Jan Kamil (1640).

Szczaniecki ob. Sezaniecki.

Szczawiński ob. Szczawiński.

Szczawiński kościół ob. Zebranie (1773).

(Szcawnica). O źródłach krusz- cowo słono-kwaśnych w Szcawnicy. Tad. Dworski Przewodnik do Szcawnicy 1881 str. 11 powołuje się na pisemko drukowane w XVI wieku (?), które jeden z gości w Szcawnicy w r. 1843 jako osobliwość pokazywał. — Ojciec mój ani w Bibl. XVI st. (1876) ani w materiałach pozostawionych nigdzie o takim pisemku nie wspomniął. — Pochodzenie z w. XVI więcej niż wątpliwe.

Za Dworskim powtarza tę wiadomość Ilustr. Przewodnik po Pieninach (1927) str. 47. Finkel III, 2006.

Szeczbrzeszyna (ze) Wojciech ob. Bassaeus.

(Szczecin). Kurtze doch warhaffte Beschreibung Alles dessen, Was zeit während 6 Monatlichen Belägerung der Stadt Alten Stettin, In selbiger Festung vorgelauffen, auch wie alle Fortifications-Wercke, und Abschnitte angeleget gewesen. Alles nach dem richtigen Verlauff von Tage zu Tage aufgezeichnet, von einem Ober-Officirer der darein gewesenen Guarnison. J. C. Z. Dantzig, Gedruckt der Simon Rei- niger. (1659?). w 4ce, str. 24.

— Beschreibung der Stadt und Festung Alten-Stettin in Pommern, Was

mit derselben seit ihrer Erbauung ab- sonderlich in der letzten langwierigen Belagerung vorgelaufen. Danzig (1659?).

Wiersz. Na końcu plan fortecy i zamku perspektywiczny.

— ob. Extract (1659) — Vorstel- lung in facta gegründetete (1716).

Ob. Wehrman Studenci Polacy w akademji szczecińskiej w Quart. hist. VI (1892) str. 542. — Finkel III, 2007.

Szczeciński Grzegorz ob. Serafino- wicz Jan (Epikrotyma 1635).

Szczeciński Józef ob. Cwierzowicz Fr. Ant. (1768).

Szczegółski Józef ob. Woltuhr Hen- ryk (1747).

Szczeniowska Marjanna ob. Uasieux Lud. (Wspaniały 1786).

Szczepan (Stefan) św. ob. Bieniadz Jacek X. (1665) — Laur (1730) —

Mijkowski Jacynt (1638) — Stefan św. — Trzeciński Krzysztof (Laur 1730).

SZCZEPANCYUS Piotr Hiac. Pieśń o świętym Dominiku patriarsze za- konu kaznodzińskiego. W Krakowie R. P. 1644. w 4ce, k. 2. Jagiell.

— ob. Pruszcz Piotr (Forteca 1646).

SZCZEPANKIEWICZ X. Franciszek. Kazanie na pogrzebie ś. p. Imci Pani Konstancyi z Puzynów hrabiów z Ko- zielska. pisarzów W. W. X. L. Puzyniny starościny grodowej powiatu upitskiego miane y J. W. Jmci Panu Stanisławowi Kostce Puzynie staroście upitskiemu, żalosemu z utraty nayukochańszy zony mężowi na pociechę dedykowane przez X. Franciszka Desyderytę Szcze- pankiewicza S. Theologii doktora, ka- nonika katedralnego Kamieńca Podol- skiego, proboszcza Kopyczynieckiego w Kościele gozdzieckim in Pokuciu W. W. O. O. Bernardynów d. 27. Lipca r. 1761. Lwów w Drukarni Akad. Coll. S. J. 1761. fol., k. tyt., k. 1 nlb. i ark. I.

Branic. — Uniw. warsz.

— Pełnia księżycy... Kazanie na po- grzebie Krzysztofa Mierzejewskiego Ka- sztelana Sochaczewskiego, przez X. Franc. Szczepankiewicza. Lwów 1754. folio.

(Szczepanowiczowie). Sprawa WW. JPanow Jana Pisarza Grodz. Powiatu

Oszmiań: Franciszka Komornika Osz- miańskiego, i Sylwestra Porucznika by- łych Woysk Litewskich Braci Szcze- panowiczow z WW. JPP. Dominikiem Głuchowskim Szambelanem Dworu Pol- skiego Aktorem, Stanisławem Laskow- skim Woysk: Kobryńskim, Janem Sie- kluckim Woysk: Lidzkim reskrytem króla byłego Pol: naznaczonemi, a JWW. Adamem Wierzeyskim Marszałkiem Nowogr: Antonim Lechnickim Chora- żyym Wileńskim Dekretem Sądu Głównego Litewskiego dodanemi Kurato- rami, tudzież JWW. Xiędzem Adamem Biskupem Dyokleńskim Oficyałem Zmudzkiem. Hiacynthem Chorażyym Kobryńskim Kawalerem Orderu Świętego Stanisława Bracią Kościami. (po 1798). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileń.

Szczepanowscy ob. Sierakowski Wacł. Hier. (Majus Szembecius 1720).

Szczepanowska Eleonora ob. Mas- soullie Antoni (1795).

Szczepanowski Ambrosius ob. Acta (1716).

SZCZEPANOWSKI Dąbrowa Andrzej. Processionale. Responsoria, Antiphonas, aliaque in Supplicationibus decantari solita complectens. Ad normam S. Romanae Ecclesiae cōcinatū vsui Regni Poloniae Prouincijs acōmodatum, insuper Rubricarum Notis illustratum. Ab Andrea Dabrowa Szczepanowio Artium liberalium Baccalaureo. [Tu winjetka]. Cum licentia Superiorum. Cracoviae, In Officina Andreae Petri- couij, S. R. M. Typographi. Anno Do- mini, M.DC.XXI. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 328.

Na odw. tyt. herb bisk. M. Szyszkowskiego w pięknej rycinie. — Rozpoczyna dedy- kacja temuz, podp.: And. Dąbrowa Szcze- panowski, phil. bacc., dat. 31 Aug. 1621. Mówi, że po Graduale i Antif. piotrkow- skim zasła potrzeba Processionale. Na- pisał to z polecenia Szyszkowskiego.

Dalej na k. 2 Index i apr. Nuceryna. Potem nuty śpiewów procesyjnych, antyfony, li- tanje wedle odpowiednich świąt); kończy: Officium defunctorum. — Pod nutami pod- pisano wszędzie teksty łacińskie.

Raczyń.

— Processionale Responsoria, Anti- phonas, aliaq; in Supplicationibus de-

cantari solita, Complectens, Ad normam S. Romanae Ecclesiae concinnatum; Usui Regni Poloniae Provinciae accommodatum, Rubricarum Notis Ab Andrea Dabrowa Szczepanovio Artium Liberalium & Philosophiae in Universitate Crac. Baccalaureo Illustratum, Permissu Superiorum Reimpressvm. Cum Gratia & Privilegio S. R. M. Anno Domini M.DCC.XXV. (1725). Cracoviae, Typis Collegij Majoris, Universitatis Cracov. in 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 311, k. 2 nlb. (Index).

Na odwr. tyt. herb Pilawa i 4 wiersz. — Dedyk. bisk. Teod. Potockiemu, podpisana przez Univ. Crac. Collegium Majus. Na końcu Index wedle porządkowych wyrazów. Było używane podobno jako podręcznik po szkołach dla uczenia muzyki.

Czartor. — Jagiell. — Muz. Nar. Krak. — ob. Czucki Andr. Edm. (1776).

SZCZEPANOWSKI Gabrjel. List W. Gabryela Szczepanowskiego do oycy swego Cześnika Sandomirskiego. 1792. w 4ce, k. 2. Krasin.

Szczepanowski Jan, administr. salin ob. Karynski Laur. (Quaestio 1626).

SZCZEPANOWSKI Ignacy. Głos W.W. Ignacego Szczepanowskiego sędz. grodz. wwdztwa Brzeskiego przeciwko: JXX. Tesselinowi Rembowskiemu Opatowi, Onufremu Winkiewiczowi Przeorowi y wszystkim JXX. Cystersom konwentu wistryckiego. (1785). fol., str. 7.

Bibl. narod. warsz. — Jagiell.

— Szczególna rezolucya w głosie produktowego... na przeciw siedmiu zarzutom JX Rembowskiemu (1785). fol. Bibl. narod. warsz.

— ob. Sobański Bern. (Sprawa 1799).

Szczepanowski Józef ob. Ordinatio privatarum lectionum (1776). Jest to program lekcji w szkole Nowodwor., wydany pod imieniem J. Szczepanowskiego. — ob. Putanowicz Józef Alojzy (Życie i cuda 1780).

Szczepanowski Kajetan ob. Nabożeństwo (1767).

Szczepanowski Michał ob. Babiski Symon Jacob (Ternio 1727) — Trophaeum Palladis virtuti et eruditioni (1644).

Szczepanowski Rafał ob. Czucki Andr. Edm. (1776).

SZCZEPANOWSKI Stan., pijar. Commentarius de vita et scriptis Venerabilis Joannis Duns cognomento Scoti Doctoris subtilis et Mariani. Varsaviae Typis Coll. Schol. Piarum 1752. fol.

Prócz tego są jego pióra różne drobne rozprawy filozoficzne przez uczniów publicznie bronione i pod ich imieniem wydane. Janocki Lexicon T. I str. 149.

SZCZEPANOWSKI Stanisł. Kazania Niedzielne Na Córy Rok w Prześwietney Katedrze Metropolitańskiej Gnieźnieńskiej Miane Przez X. M. Stanisława Szczepanowskiego Franciszkanina Na ow czas w Tumie Kąznodzieię Y przez tegoż do druku Z Dozwoleniem Starszych Podane Roku Pańskiego 1761. Tom Pierwszy. w Krakowie. w Drukarni Seminarium Biskupiego Akademickiego. fol., k. tyt. i k. 4 nlb., str. 350, k. 3 nlb. (Index).

Na odwr. herb Laryssa i wierszyk Jac.

Dedyk. Joanni Domanski, canon. Livon., S. R. M. secret. Był on niegdyś profesorem autora w Akad. Krak. Opisuje jego karierę, jego stosunek do Załuskiego i Soltyka i wspomina jego brata Wojciecha.

Potem idą cenzury i aprob. oraz: Do Czytelnika. Tu tłumaczy, dlaczego kazania swe ogłasza drukiem. — Wreszcie: Register kazań.

Na końcu: Index kaznodz. (wykaz materji) i Omyłki druk.

Obejmuje kazania od I niedzieli adwent. do ostatniej po Świątkach. Kończy kazanie: Na półw. kościoła.

Tom II ma tytuł:

Kazania Świętálne Na Córy Rok w Prześwietney Katedrze Metropolitańskiej Gnieźnieńskiej Miane Przez X. M. Stanisława Szczepanowskiego Franciszkanina Na ow czas w Tumie Kąznodzieię Y przez tegoż do druku Z Dozwoleniem Starszych Podane Roku Pańskiego 1762. Tom drugi. w Krakowie. w Drukarni Seminarium Biskupiego Akademickiego. fol., k. tyt. i k. 4 nlb., str. 283, k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. lichy drzeworyt M. Boskiej i dwa wierszyki. — Ded. Reginae Mariae. Potem cenzury, aprob., i Do Czytelnika, Registr kazań.

Między innemi mieści ten tom kazania o polskich świętych: św. Kazimiersz, św. Wojciech, św. Stanisław biskup, błogosł. Ku-

negunda, błogosł. Jan Kanty, św. Stanisław Kostka. Kończy kazanie XLVIII na świętych Młodzianków (str. 277). — Na str. 243 o wolnych mularzach (liberi murtores). — Wreszcie Index kaznodziejski i Omyłki.

Jagiell. — Uniw. warsz. — Warsz. nar. — Wileń.

Szczepanowski Stan. Marcin ob. Bogusz Jan (Euchai 1605).

Szczepanowski Stanisław św. ob. Stanisław św.

Szczepańska Zofja ob. Dachnowski J. K. (1650).

Szczepański I. K. ob. Fructus sapientiae — Szopiarski And. (1765).

SZCZEPAŃSKI Maciej (ur. r. 1746 † 1825). Cathalogus Librorum, Latinorum, Gallicorum, Italicorum etc. nonnullorum Germanicorum in Bibliotheca Mathaei Szczepański Varsaviae in Platea Świętojańska Nro 12. existentium Anno Domini 1793. w 8ce, str. 67.

Jagiell. — T. P. N. w Poznaniu.

— Katalog książek polskich oprawnych w sklepie Macieja Szczepańskiego przy ulicy Świętojańskiej pod Nrem 12 znajdujących się z wyrażeniem ceny, przez alfabet opisanych. w Warszawie R. 1793. w 8ce, str. 90.

Jocher 1108. Krasin.

Szczepański Tomasz, kanonik ob. Bohomolec Franc. (1768).

SZCZEPAŃSKI Wojciech. Conclusiones Ex Universa Theologia S. Scripturae Oraculis, Conciliorum Definitionibus, SS. Pontificum Constitutionibus tam antiquioribus, quam recentissimis Conformes, publice propugnatae, in Aula Collegii Posnaniensis Societatis Jesu Ab Illustri R. D. Adalberto Szczepański, Collegiatae Samotulensis Scholastico, summato Theologiae Auditore. Posnaniae Typis S. R. M. in Colleg: Societatis Jesu. Anno Domini 1719. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Dedyk. kapitule pozn. — Tezy w liczbie stu. — Zaczyna: De Deo uno et trino, De Angelis, De actibus humanis, De beatitudine, De gratia divina... i t. d. Zwalcza tu lutrów (teza 74) i jansenistów (teza 35, 44); powołuje się na św. Tomasza, na sobór tryd., na pismo św.

Jocher 2664, 2666. Czartor. — Jagiell.

— Faedus Defensivum, & Offensivum. Adversus Potentiam Mortis, tum Captivitatem ejus coarctandam, à Tribus Decanatus, nempè Sanctorum Petri, & Pauli, Gnesnensi, Znenensi, Łeknensi, Conclusum. Per Reverendum Adalbertum Szczepański, Canonicum in Arce Sancti Georgii Gnesnensem, Decanum Łeknensem, Curatum Szubinensem, Conscriptum, ac Promulgatum. Annò, quo Dei Filius in Carne cum Homine aeternum statuit Faedus, 1754. Posnaniae, Typis Academicis. w 4ce, k. tyt. i k. 54 nlb.

Na odwr. tyt.: Sub moderamine Adami Komorowski episc. gnesn. — Poczem dedyk. temuż (z małą ryciną u góry strony). Na k. A.: Aprob. Jana Pałaszowskiego z r. 1754.

Poczem od ark. B przemowa Ad sacerdotes et ministros Domini... oraz też samo po polsku: Do braci y sióstr teyże kongregacyi... Poczem dłuższy traktat po polsku i po łacinie o dobrej śmierci, oraz katalog braci i sióstr (spis imienny), dalej modlitwy, Colloquium spirituale, w formie katechizmowej nauki o sakramentach i t. p. W egz. Ossol. na k. tyt. dedykacja ręką autora: dla X. kan. Domin. Tomieckiego. Ossol.

SZCZEPKIŃSKI X. Nazary. Kazania niedzielne miane w Roku 1783 w Prześwietney Kolegiacie Pułtuskiej przez Xiędza Nazarego Szczepkińskiego Reformata Prowincyi Pruskiej za rozkazem zwierzchności do druku podane Roku Pańskiego 1787. — Tom I. — w Warszawie, w Drukarni Nadworney Jego Król. Mości Prześ. K. E. Narodowey. w 8ce.

Tom II. 1788. w 8ce, k. 4 nlb., str. 400.

W tomie II zaczyna Kazanie o Duchu św. a kończy o potrzebie Sądu Boskiego. Jagiell.

SZCZEPKOWSKI Maciej X. Tytuł życia y śmierci WJMPani Teressy Petronelli z Wołodkiewiczów Chrapowickiej podkomorzyny Smoleńskiej.... po tytułach prześwietney rodowitości za nagrobek kazaniem pogrzebowym... zapisany w Roku Pańskim 1747. w Wilnie. fol. Przeźdz. — Uniw. wileń.

SZCZEPKOWSKI Marcin, jezuita. Exhorta mówiona przy pierwszój bra-

niką i systematyką nie zna; zna je tylko z glosy. Obcą mu też jest myśl „reformowania” prawa saskiego to jest świadome zmienianie go na przepisy rymskie, co czynili ówczesni prawnicy niemieccy z Zasiusem na czele. Szczerbic stoi na stanowisku, że należy ułatwić stosowanie, ale nie dążyć do reformowania prawa saskiego. Przepisy tegoż sebrał w tym celu starannie, przełożył na dobry polski język, i uporządkował w sposób ułatwiający ich stosowanie przez praktykę. W tem ograniczeniu wzięwszy jego dzieło — należy je uznać za poważny wynik.

Trudności terminologicznych słyszanych z przekładem t. j. braku polskiej terminologii nie opanował w pełnej mierze. Rozwiązując je w ten sposób, że albo bierze terminy z prawa polskiego n. p. podwojski (frontbote), każn lub przymuszenie (bannus) — albo polonizuje termin niemiecki n. p. borgować, szepczeląg, man (lennik), hergewet, gierada, glejt, besserunek — albo sam tworzy termin polski n. p. rękomańcy (mancipia), równy w rodzaju (ebenbürtig), decret wodny (Wasserurteil), prędkie sądzia (Gograbilia), targ stateczny, sprawa szrankowa (pojedynek sąd.), przyposażne rzeszy (parafernalia), ludzie ławice godni (schöffbarfreie), sprawa pokarna (causa crimin.), sprawa uczciwa (causa civilis) — albo wreszcie posługuje się latynizmami (posessja na posiadanie, pryncypał na mocodawca, iurisdicia, emenda na Busse). Niektóre z terminów przez niego wymyślonych są zupełnie błędne n. p. rękomańcy na mancipia, oddalać na pozbywać (alienować) — wskutek czego sporo ustępów jest u niego niezrozumiałych; n. p. któż zrozumie, co ma oznaczać: „jeden rzeszy ruchome są jako służą niewolni (rękomańcy) ci też niezawsze oddaleni, zamienieni zawsze być mogą dla tego iż się z niewoli wylomić nie nie mogą...” Chodzi o to, iż w pewnych wypadkach (gdy niewolnik należy do małoletniego) wolno niewolnika zamienić na innego, nie wolno sprzedać.

Niezrozumiałość pochodzi też często z tego, iż Szczerbic kontaminuje wyrażenia wjęte z glosy łacińskiej z wyrażeniami glosy niemieckiej — odnoszącej się do tego samego ustępu — wskutek czego powstaje sens niejasny.

Kto był drukarzem, który książkę drukował, nie jest dotychczas wyjaśnione. W tytule powiedziano tylko, że drukowano „kosztem i nakładem Szczerbica” — o drukarzu nie wspomniano. Natomiast na końcu „Jus municipale”, które równocześnie wyszło i stanowi typograficznie oraz treściowo dalszy ciąg ze „Spec. Sax.” powiedziano wyraźnie: „Drukowano v Pawła Szczerbica”. Literalnie biorąc oznaczałoby to

drukarnię Szczerbica. Ale o takiej nie wiemy. Stąd Jędrzejowska l. c. sądzi, że to druk M. Sarsenberga, który na samowienie Szczerbica mógł przesłać kaszy i zecera do Lwowa, celem składania dzieła pod jego nadzorem. — Inaczej sądzi o tem Richter Pam. liter. 1928 str. 514 i 692, który twierdzi, że to istotnie druk Szczerbica, gdyż ten miał we Lwowie własną drukarnię. — Jędrzejowska (tamże s. 687) broni swego poprzedniego zdania.

Egzemplarz „Spec. Sax.” ofiarowany przez Szczerbicę 1581 consuli bus Leop. dochował się do dzisiaj dnia w arch. lwows. miejs. — Egz. Uniw. warsz. ma własnoręczną jego dedykację: Joanni Zaleski cons. leopol.

Wiadomość Hauensteina (Catal. nr 67) jakoby istniała edycja samojska, z datą 1638, należy uznać za pomyłkę.

Janociana II, 253. — Wierzbowski I, 406. — Jędrzejowska l. c. str. 12—19. — Piekarski Kat. kórń. 1929 nr 1477. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 213. — Taranowski Obzor pamiatnikow 1897. — Estreicher Stan. Kultura prawn. 1931 str. 22.

Bork. Jerzy — Celiń. — Cieński — Czart. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieżn. — Kórnik — Krasin. — Ossol. — Potocki w Brzeżanach — Raczyns. — Sang. — Synod. wil. — Tor. Kop. — Uniw. warsz. — Zielin.

— Specvlvm Saxonvm Albo, Prawo Saskie y Mlýduburskie, porządkiem obiecaćdla, z Łácińskich y Niemieckich exemplarzow zebrane: a ná Polski język z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicę na ten czas Secretarza K. J. M. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Poznaniu W Drukarni Janá Wolrabá, Roku Pán: 1610. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 583 (sygn. Zzz₆).

Tytuł ujęty w ozdobną ramę złożoną z drobniejszych scen z życia Chrystusa: (Chr. w koronie cierniowej z aniołami, hołd 3 króli, stajenka) oraz 4 gołol ewang. Poniżej dwaj rycerze w pełnym rynatunku z chorągiewami i z krzyżem (ale to nie są husarze!); wśródku u dołu Orzeł ze Snopkiem. — Na odwrocie tytułu herb Gdańska i wierszyk: In stemma senatus ceiber. ciuit. Gedanensis.

Dedyk. Jana Wolrabá: Dom. Consuli bus ac Senatoribus inclytas Reip. Gedanensis. Tu mówi, że poprzednie wydanie jest wyczerpane; zaleca potrzebę prawa i wychwała rajców gdańskich.

Nast. przedmowa Szczerbica na 1 K., a na 3—ciej karcie wiadomość o przyw. król. Razem tekst od str. 1—583, bez zmian przedrukowany.

Równocześnie i łącznie z tem wydane: Jus Municipale, ob. niżej.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 nr 147. Bawor. (brak tyt.) — Jagiell.

— Ivs Municipale. To iest, Prawo Mieyskie Mlýdeburskie, nowo z Łácińskiego y Niemieckiego ná Polski język z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicę na ten czas Syndika Lwowskiego. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. Drukowano we Lwowie, kosztem y nakładem tegoż Páwła Szczerbica własnym. M.D.LXXXI. (1581). (Na końcu:) We Lwowie, Drukowano v Páwła Szczerbicá, Roku Páńskiego 1581. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. lb. 215, 1 str. nlb., k. 7 nlb. (sygn. Ff₃).

Tytuł ujęty w tę samą rycinę, co druk równocześnie Speculum Sax. — Reprodukuje k. tyt. podaje Jędrzejowska l. c. (1928) str. 23.

Na odwrocie tyt.: Na kleynot Lewart... Mik. Firleja z Dąbrowice, kaszt. bielskiego, Kazim. starosty, referendarza J. K. M. Poczem herb i 8 wiersz polski.

Dedyk. Firlejowi na 1 karcie. Wyraża w niej wdzięczność, że i w cudzych ziemiach i tutaj, gdy z zalecania Marcina Foxa wojew. krakowskiemu Firlejowi (ojcu kasztelana) służył, doświadczał łaski Firlejów.

Poczem przedmowa, w której wyjaśnia, skąd powstały prawa magd. — Pó niej zaraz kładzie przywilej Ottona (z r. 947) i upomnienie do czytelnika, wyjaśniające — tak samo jak w przedmowie do Spec. Sax. — znaczenie krzyżyków, nawiasów i gwiazdek.

Od str. 1 idzie przekład Weichbildu (jest to tekst zwany wulgatą). Przed każdym artykułem — a jest ich 140 podana: „Summa artykułu”; po każdym (poza kilkoma wyjątkami) idzie „Glossa”. — Na marginesie ciągle odsyłać do analog. postanowień Sp. Sax. Trzyma się tekstu łac. Wulgaty, znanego z druków, ale dopełnia go z tekstów niemieckich (drukowanych). Często zwraca uwagę na różnice obu tekstów; dodaje też niekiedy do glosy swoje własne uwagi; n. p. na str. 14, gdzie wykazuje różnice tekstów ale ich nie rozstrzyga („puszczam to na rozsądek mędrszych”).

Na k. Dd verso: Regestr wszystkich rzeszy, które się w tych Księgach zamykają... (zajmuje 14 stron). Na ostat. stronie: Omyłki... i miejsce druku z datą 1581 (jak podano już wyżej).

O przedruku tego dzieła z r. 1646 ob. tuż niżej pod: Artykuły.

Janociana II. 253 — Piekarski Kat. kórń. 1929 — Wierzbowski I. 405. — Por. nadto literaturę podaną przy Speculum.

Celiń. — Czarn. — Czartor. — Czetwert. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kap. gnieżn. — Kórnik — Krasin. — Narod. warsz. — Przełdza. — Tor. Kopern. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Zielin.

— Ivs Municipale. To iest, Prawo Mieyskie Mlýdeburskie, nowo z Łácińskiego y z Niemieckiego ná Polski język z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicę Sekretarza K. J. M. Cum gratia & Priuilegio S. R. M. W Poznaniu W Drukarni Janá Wolrabá. Roku M.D.C.X. (1610). fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 290, k. nlb. 9.

Tytuł wśród tego samego obramowania, co Spec. z r. 1610.

Rozpoczyna: Przedmowa i przyw. Ottona, Do Czyt. upomnienie, Omyłki.

Potem tekst Jur. Mun. (wraz z glosą, drukowany w 2 kolumny, jak w poprz. wydaniu).

Kończy Regestr na 9 kartkach. — Na końcu: W Drukarni Janá Wolrabá Roku Páńskiego, 1010.

Wojciechowska Z dziejów książki 1927 str. 249. Bawor. — Jagiell. — Ossol. — Raczyns.

— Artykvy Securitatis przy Boku Ie° K. M. Naywyższych Sadow Marszałkowskich, Przy tym Specvlvm Saxonvm Abo Prawo Saskie y Maydeburskie Do tego przydano Prawo Prvskie Abo Chełmskie Cum Gratia et Priuilegio S. R. M. W Warszawie w Drukarni Piotra Elerta I. K. M. Typographa Roku Páńskiego 1646. [Tytuł w prostokacie otwartych drzwi portalu. Między kolumnami portalu popiersie Władysł. IV w pancerzu ze szwedzką kryzą. Na prawo od drzwi 2 postacie: Sprawiedliwość z zawiązanymi oczyma i wagą w prawej ręce, za nią mężczyzna trzymający przechylony dzban nad głową. Na lewo żołnierz w zbroi rzymskiej z tarczą w lewej ręce, prawa wsparta na drzwiach; na tarczy orzeł Wazów, za pacholkiem twarz innej osoby, która w podniesionej ręce trzyma zwierciadło, wokół ręki okręcony wąż. W części dolnej ryciny rozbite kolumny, bęben, trąbka i hełm, wśród tego gromada smoków]. fol., k. tyt.

i k. 4-nlb., k. 3 lb. (Artykuły), k. 1 nlb., str. 487.

Na karcie po tytule: herb Kazanowakich (W Hand fec.) i 6 wiersz łac. — Pozem na 3 k. dedykacja Adamowi Kazanowskiemu, marsz. nadw. podpisana przez P. Elerta, J. K. M. typog. — W dedykacji wspomniane nazwisko Szczerbica, w tytule przemilczane. Wychwała w niej ród Kazanowakich i przytacza Epitaphium z r. 1485 z kościoła Bernardynów w Krakowie dla Dominika Kaz., podkom. króla Kasimierza Jag. Chwali także Marcina i Zygm. Kaz. (Zygmunt był ojcem Adama).

Łączenie z dedykacją idą: „Artykuły sądów marszałk.” podpisane przez Adama Kaz. (bez daty). Dodane zostały widocznie po ukończeniu druku dzieła i nie mają z niem wewnętrzną łączności.

Poczem przedruk Spec. Sax. (od str. 1—487), a na ost. stronie nlb.: Registr słów albo tytułów.

Równocześnie wydano z odrębnym tytułem ale w najściślejszej poza tem łączności (skoro na czele położono wspólny tytuł:)

Ivs Mvnicipale To jest, Prawo Mieyskie Maydebvrskie, Z Łacińskiego y z Niemieckiego ná Polski język z pilnością y wiernie przełożone. Przez Pawła Szczerbicza ná ten czas Syndyká Lwowskiego, potym Sekr. K. I. M. [Tu winjetka]. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Warszawie, W Drukarni Piotra Elerta, I. K. M. Typogr. Roku Pańskiego, 1646. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. 7 nlb., str. 182.

Na pierwzych 2 k. przedmowa Szczerbica, przyw. Ottona i upomnienie; na dalszych 5 k. Rejestr. — Od str. 1—182 tekst Juris manic. (w 2 kolumny).

Poczem znouw z odrębnym tytułem:

Prawo Chelmskie Poprawione y Z Łacińskiego języká ná Polskie przeludáczone, Ná Xiąg Pięcioro Ku pospolitemu pożytkowi przełożone. Przez Pawła Kyszewica z Chelma. [Tu winjetka]. Plato Lib: V. de Legib. Magna est Virtus & Victoria, Patriis Legibus obtemperare, & in eo seipsum vincere. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Warszawie, W Drukarni Piotra Elerta, I. K. M.: Typogr. Roku Pańskiego, 1646. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 79.

Zaczyna Rejestr (3 k.); poczem od str. 1—79: Prawo Chelm. (w 2 kolumny). — Jestto przedruk edycji z r. 1623, o której ob. tom XX, str. 408.

Co do stosunku tego tekstu do tekstów średniow. prawa chełm. porównaj moją uwagę w tomie XXVI, str. 143 przy opisie edycji niemieckiej (Das alte chelmsche Recht 1584). Przekład polski jest najbliższy „korektory nowomiejskiej“ i od tekstu niem. pierwotnego odbiega.

Niesiecki IV, 66. — Janociana II, 253. Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasiań. — Ossol. — Zelińs.

— Promptvarium Statutorum Omnium Et Constitutionum Regni Poloniae [Tu winjetka]. Per Pavlum Szczerbic Secretarium S. R. M. conscriptum Cum Indice Rerum et Verborum copiosissimo singulari eiusdem Pavli Szczerbic studio & diligentia confectum Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. [Tytuł w prostokacie o barokowym ornamentacie. W części górnej: Orzeł Wazów; po prawej stronie prostokątu „Iustitia“ z wagą w lewej ręce, z podniesionym mieczem w prawej; po stronie lewej „Obedientia“]. W części dolnej k. tyt.:] Brunsbergae. Typis Georgij Schoenfels Anno. Domini. M.DC.IV. (1604). fol., k. tyt. i k. 7 nlb., str. 357. — [Na osobnej k. tyt.:] Index Rerum Et Verborum Promptvarii Statutorum & Constitutionum Regni Poloniae singulari studio & diligentia eiusdem Pavli Szczerbic Secretarii Regij elaboratus. [Tu winjetka]. M.DC.IV. (1604). k. tyt., k. 53 nlb. i k. 1 (Errata).

U dołu tytułu: B.(łażej) T.(reter?) F.(ecit). Na odwr. tyt. dedykacja: Joanni Zamoycki, supr. canc. Tu mówi, że podzielił swe dzieło secundum oeconomiam juris civilis in sex partes. Wyjątki z ustaw przytaczał, ut sensum legum exprimeret. Korzystał z Łaskiego, Przyłuskiego, Herburta, z Konstytucji Zygmuntów. Jego dzieło ma charakter Repertorii. Wydał je z woli królewskiej. Dat. Cracoviae, diebus Julii 1603.

Dalej idą wiersze 1) D. Hilchona Phalencien... 2) i Epigrammat (bez podpisu). — Poczem na 7 stronach rozkład treści na sześć ksiąg a tych znouw na capita. — Wreszcie Notarum ad margines positarum explicatio.

W części pierwszej pomieścił przepisy z prawa polit.: a więc o królu, o sejmach, konstytucjach, o dygnitarzach, szlachcie, miastach, kmiecich, żydach, włóczęgach.

W cz. II przepisy o administracji skarbowej: o skarbie, drogach publ., podatках, monnaie i t. p., — Zarazem z prawa prywatnego: o władzy ojcowskiej, opiekunach,

o posagach, spadkach, umowach, posiadaniu.

W cz. III: o sądach i o procesie.

W cz. IV: o przestępstwach i karach.

W cz. V: O wojnie.

W cz. VI: O ziemiach słączonych z Koroną (Litwa, Ruś, Prusy, Oświęcim, Kijów, Belz, Podlasie, Wołyń, Inlanty).

Z wyjątkiem więc złączenia w jednej księdze tak obcych sobie materji, jak przepisy skarbowe i prawo-prywatne, układ jest logicznego sznkanie w źródłach. Tą miarą trzeba dzieło mierzyć. Dodany na końcu obszerny index alfab. jeszcze bardziej ułatwia orientację.

Każda „pars“ dzieli się na „capita“, a każdy „caput“ składa się z krótko streszczonych przepisów, wyjętych ze źródeł wyżej wskazanych a na marginesie zaznaczonych. Zamialem autora nie było dać zwodu prawnego, tylko rodzaj syst. podręcznika ułatwiającego szukanie w źródłach. Tą miarą trzeba dzieło mierzyć. Dodany na końcu obszerny index alfab. jeszcze bardziej ułatwia orientację.

Wielkim brakiem jest, że ustawy dawniejsze zna ze zbiorów (Łaski, Herburta) a tylko konstytucje Zygm. I, Z. Augusta i Zygm. III wedle oficjalnych wydań. Ponieważ jednak na marginesie daje odczyty do wszystkich 4 zbiorów, z których korzysta (Łaski, Przył., Herb. polski i Herb. łac.) praeto czytelnik może skontrolować właściwe brzmienie, a nie jest zdany na brzmienie Przyłuskiego czy Herburta. — Jeśli przepis uległ abrogacji lub zmianie, zaznacza to: correctum postea, arrogatum est. Janoc. II, 54. — Biegeleisen Dzieje lit. III, str. 272 podaje reprodukcję tytułu. — Kutrzeba Hist. źródeł I, 261. — O rękopisach tej pracy (z datą 1592 i 1603) ob. niżej. W manuskrypcie Ossol. nr 53 jest rękopis samego autora, obszerniejszy od druku (?). Akad. — Branic. — Bibl. narod. warsz. — Chrept. — Czart. — Jagiell. — Krasiań. — Ossol. — Toruńska Kop. — Uniw. lwow. — Uniw. wileńs.

— Toż... per Paulum Szczerbic Secret. S. R. M. Brunsbergae typis Georgij Schoenfels 1615. fol.

Tak podaje Braun Script. Polon. (1739) str. 14. — Ale to wiadomość niepewna.

— ob. Groicki — Jaskier (Juris 1602) — Lipsius J. (Politica pań. 1595; jest to przekład Szczerbica) — Sarnicki (Statut).

Jego życie opracował Kalinka w Dwutygodn. liter. II, 261 i 302 oraz w Przyjacielu ludu 1844 str. 87 i nast. — Sobieszcz. w Enc. Org. XXVI, 278.

Tełżyński Epitaphia in eccl. S. Trinitatis (1790) str. 36 — Starowolski Monum. str. 149.

Bandtkie Hist. druk. I, 590. — Braun Script. polon. 1739, str. 14. — Chodynicki III, 92. — Bentkowski II, 151. — Janociana II, 251—5. — Sierczyński Obraz II, 248. — A. Grabowski Kraków 1830 str. 147. — Czacki O praw. pol. lit. I, 4. — Maciejowski Piśm. III, 378—9. — Wiszniewski Hist. lit. IX, 464. — Wojciechowska Z dziejów 1927 str. 62, 180, 248—9. — Prawa i przyw. m. Krak. I, 1165. — Sprawozd. z poszuk. w Szwecji str. 166. — Ptaśnik Monum. Pol. typ. str. 59. — Jędrzejowska Książka (jak w.) str. 97 (o jego bibliotecy) — Lempicki Medycus pol. 1929 (O stos. do Zamojskiego). — Kot Stosunki Pol. z Uniw. w Lowanium 1927. — Korbut I, 246. — Finkel III, str. 1870.

„Constitutio seymu 1589“ z jego bibl. cytuje Kotula Właściciele ręk. i starodruków 1929 nr 362.

On pierwszy odbył promocję doktorską nie w kościele, ale w lectorium roku 1602, o czym Sołytkowicz O akad. str. 591.

Jego rękopisy znajdują się: 1) w Bibl. Ossol. (nr 53, 73, 363 i 460: Promptuarium i Correctura nr 2156; nr 3277 (Farrago actionum). Rękopis Prompt. nr 53 jest od tekstu druk. obszerniejszy. — Ręk. 460 datow. 1592; ręk. 363 dat. 1603.

2) W bibl. Jag. nr 2336 przygotowane przez niego do druku „Meditationes“ oraz nr 200 (Prompt.).

3) W bibl. Uniw. warsz. jest też rękopis Prompt.

4) W bibl. Moraszynów w Krak. nr 18. 5) W bibl. hr. Tołstoj w Moskwie był ręk. zawierający tłum. na język rosyjski jego Speculi, dokonane w r. 1732 z rozkazu imp. Anny.

(Szczerbina Danił). Kommissya Rzpłtey Skarbu Koronnego. [Ogłasza w nagrodę poświęcenia się, nadanie Daniłowi Szczerbinie z dobr Kornijskich klejnotu szlacheckiego i złp. 10.000]. Warszawa Grudzień 1790. fol., 1 k.

Szczerbina był w r. 1768 atamanem Kozaków Kornijskich.

Kalinka Sejm II (wyd. III) 566. Zielińs.

Szczerbiński Tom. ob. Pruszcz. Szczero interessowaniewicz komedya we 3ch aktach w Warszawie 1779. w 8cc.

Ob. Kowacz Alex. (Teatra T. XXXIII).

Szczerość ob. Sincerus (Nuidiologia). Szczerski Prob. (pseudon.) ob. Szenknecht P. (1719).

Szczerski Szymon ob. Korlanecz Jan. (Na akt 1633).

Szczerski Wojciech, Zak. św. Norberta ob. Białecki Piotr Jan — Klonowicz Fabjan Sebast. (Pamiętnik 1673).
Szczęście ob. Formey (Nauka 1753) — Szczęśliwość — Tylkowski W. (i nieszczęścia 1673).

SZCZĘSKI Mateusz i Walenty. Conclusiones theologicae per... sub assistentia Pauli Karasiewicz et Mathaei Muzzyński. Zamosci 1779. w 4ce.
 — ob. Kosiarski Mat. (1779) — Meldanowicz Maciej (1779) — Orański R. (1777).

Szczęśliwi, Zesmy Tych Czasow Dozyli. (1789). w 4ce, k. 1 nlb.

Wiersz zaczynający się: Ty wieku światła, wieku poznania, Jakżeś jest dzwiny w swem dziele...

Opiewa sburzenie Bastylji w lipcu 1789. Mówi, że syn Burbonów woła w ten sposób do innych monarchów: przywróćcie prawa naturze. Kończy: Wiek XVIII niech się chlubi, że Ludwik XVI, Bail, Nekker, Fayette żyli w nim. — Charakterystyczny to wiersz dla odgłosów rewolucji franc. w Polsce. Jagiell.

Szczęśliwość ob. Dąbrowski S. (i błogosławieństwo 1617) — Felicya św. (w rzeczy 1750) — Formey (Nauka 1754) — Kolakowski Stanisław (o prawdziwej 1593) — Sierakowski Michał Roman (Kzanie) — Szkoła szczęśliwości (1789) — Szczęście.

(Szcześnowicz Hieronim). Sprawa JXX. Heronima Szcześnowicza..... i wszystkich Bazyljanów Brzeskich z WWPP. Kazimierzem... Zawiszą... fol. Bibl. nar. warsz.

Szczęśny ob. Karpiński Franciszek (Rzeczpospolita).

SZCZIEKOCKI Stanisław z Szczekocina, stud. akad. zamojskiej. Wiersz żalobny na pogrzeb Baltazara Napiórkowskiego z Napiórkowic. w Zamościu w drukarni akademickiej 1619. w 4ce. Maciejowski Piśm. pol. III str. 646.

Ossol.

SZCZODRZKOWIC (z) (MORAWICKI?) Stanisław. Rozmowa nowa, niektorego Pielgrzymą z Gospodarzem, o niektórych Cerymoniach kościelnych, iako o pogrzebie, o Krzyżu, o Sálwe, o Czystcu, o Swieczach, o Kárach, y inszych Pompách. Przeciw Luteryanom, y in-

szym przeciwnikom wiary Krzescijańskiej. Wsselkiem człowiekowi ku wiedzeniu potrzebna, y pożyteczna. Teraz nowo wczynioná y wydaná. Látá od národzenia Bożego. 1549. w 16ce, k. 40 (sygn. K₄).

Druk zapewne w Krakowie u Szarffenbergów.

Dedyk. Andrzejowi Grabi z Tęczyna woj. lubelsk. Nazywa się jego słuźbnikiem i współklejnotnikiem. Kręczńskiego kosztém ksatacił się w Krasnymstawie ruskim mieście. Dat. w Krakowie 3 sierpnia 1549.

Pocsem idzie wiersz: Do Czytelnika, w którym wyjaśnia powód napisania, wskazując na szerzące się nowinki religijne. Następuje potem rozmowa kończąca się wierszykiem: Do tego co już czedł.

Treść stanowi obrona wierzeń i obrzędów katolickich, a więc dotyka tego samego przedmiotu co Wita Korcsewskiego Rozmowy (1553) i Seklucjana Rozprawa o ceremoniach (1549) oraz Rozmowa o pogrzebie (1547). — Praca Szczodrkowica niewymienia tych pism, ale widocznie jest pomyślana jako odpowiedź na broszurki Seklucjana. (Ob. tom XXVII, 362).

Rozmowa toczy się kolejno o świętach, o czi świętych, o ofiarach, o stypach, wigiljach, żółtarzu, konduktach, krzyżu, kadsidle, wodzie święconej, dzwonach, czystcu, raju, pompie kościelnej, mszy. — Polemizuje głównie z Lutrami. Wytyka jednak różne wady księży zwłaszcza plebanów.

Autor ma duże odczytanie w biblji, którą wciąż cytuje, co świadczyłoby o jego teologicznym wykształceniu. Cytuje też pisma św. Augustyna. Wskazuje to raczej, że był duchownym niżli świeckim.

W r. 1900 przedrkuował Celichowski w Bibl. pol. Akad. Um. nr 37 i saopatrzył krótką przedmową. — Wiszniewski Hist. lit. IX 9 podaje tytuł nieco odmienny, zapewne błędnie. — Osiński (Skarga) podaje w tytule: Rozprawa (samiałst Rozmowa). — Vogt Catal. libr. variorum podaje z tym tytułem dziełko Paprockiego (Dialogi Viatoris cum hospite), co zapewne myłka.

Juszyński II, 450. — Wierzbowski II, 1266. — Badecki Liter. mieszcz. str. 233, 261. — Piekarski Kat. kónr. 1929. — Hahn Liter. dramat. str. 62. — T. Grabowski Skarga str. 19, 57. — Tenże Liter. luterańska 1920. — Fijałek w Pam. liter. 1903 str. 673. — Finkel III, 1870. — Korbut² I, 301.

Kórnik.

Szczodry dzień ob. Grochowski St. (1599—1600) — Syntagma.

Szczodrzyków ob. Gądkowski Jerzy (Certamen 1632).

(Szczorse). Opisanie gospodarstwa pszczołowego w Szczorsach sporządzone R. 1786. W Warszawie w drukarni J. K. M. y Rzczpłtey u XX. Schol. Piarum 1785. w 8ce, str. 33 i rycina. Czertwert. — Jagiell. — Ossol.
 — ob. Świtkowski P. (Magazyń 1785; tu wiersz T. Glińskiej o Szczorsach).

Ob. tom XXIII, 375. — Finkel III, 2007.

Szczuciński Apollo ob. Sienkiewicz Bern.

Szczucki Bartłomiej ob. Dachnowski Jan Karol (1616).

SZCZUCKI Bruno (a Sancto Francisco) Schol. Piar. (1701 † 1769). Dux Magnus Militantis Ecclesiae, In Ordine Minorum Eminentissimus Cardinalis, D. Bonaventura Seraphicus Ecclesiae Doctor; Sacris Honori suo Idibus in Basilica Ordinis Minorum Conventualium ab Oratorijs Exedris Promulgatus. Celsissimo Domino D. Antonio Benedicto Constantino Sacri Romani Imperij Principi, Comiti in Wiśnicz & Jarosław Lubomirski, Palatinidae Cracoviensi, Casimiriensi, &c. &c. Capiteo Authoratus. Per P. Brunonem a S. Francisco Scholarum Piarum. Die 14. Iulij Anno Domini exercituum 1727. [Tu winietka]. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb i wierszyki. — Ded. Anton. Ben. Kons. Lubomirskiemu, woj. krakowskiemu.

Jocher 5435. Czartor. — Ossol.

— Kamena wielkim Korony Polskiej y W. X. Lit. imionom... Werenie Firlejównie, kasztelance kamińskiej, y... Józefowi de Campo Scipionowi, staroście lidzkiemu... applaudująca. Wilno, 1728. fol., k. 11 nlb.

Bielski Vita 73. — Juszyński Dykc. II.

Szczucki Franc. Mart. ob. Ryszczkiewicz Lucas.

SZCZUCKI (Szucki) Jakób. Aqvila Iovis Oratio De Lavdibvs Divi Stanislai Episc. Cracovien. Habita ad Eminentiss. & Reuerendiss. DD. S. R. E. Cardinales A Iacobo Szucki Eqvite Polono In Templo Nationis Polonor. de Urbe, Die VII. Maij MDCLII. (1652).

[Tu winjetka]. Romae, Typis Dominici Manelphij. 1652. Superiorum permissu. [Dookoła tytułu barokowy portal. U góry w środku: orzeł z koroną, z głową zwróconą w prawo. U dołu w środku: panna na niedźwiedziu; nad tarczą herbową paljusz kardynalski (herb Rawicz)]. w 4ce, k. tyt., str. 10.

Dedyk. Alb. Nic. ab Olexow Gniwożz episc.

Vladisl. Tu wychwala jego pia opera.

Jocher 5299.

Ossol.

— Regale Liliū Oratio de laudibus Divi Casimiri Poloniarum Principis habita ad EE. et RR. DD. S. R. E. Cardinales a Iacobo Szczucki Equite Polono. In templo nationis Polonorum de Urbe die 4 Martii 1652. Romae 4 mai. w 4ce, ark. 2^{1/2}.

Przytem: Oratio in laudem D. Thomae Aquinatis.

Jocher 5298.

Ossol.

Szczucki Jan ob. Rostworowski Jak. (Technopaegnon 1619).

Szczucki Stanisław ob. Epikedion (1606).

Szczucki Tomasz ob. Kochowski Wesp.

Kochowski Liryki ks. I nr 28 mówi o jego wierszach: że mi słowiańskim rymem daje się vale.

Szczuczanka Wikt. ob. Madejski Idzi (Ognie tryumfalne 1719).

(Szczuczyna Elżbieta z Potockich) († 1765). Opisanie Krotkie Ozdob Pogrzebu Świętey prawdziwie Pamięci Jaśnie Wielmożney JMC. Pani Elżbiety z Potockich Szczuczyny Starościny Wiekszniańskiej, 27. dnia Stycznia w Krakowie zmarłej, i tamże w grobie Jezuickim u S. Piotra, po odprawionych za Duszę Jey przez pięć dni przy ośmnastu Ołtarzach, nieustannych Ofiarach, a przez dwa dni Wigiliach odśpiewanych. 3. dnia Lutego w tymże Roku 1766. Przy liczney przemieszkujących tu Senatorow i innego znacznego Państwa przytomności Pochowanej. Za pozwoleniem Zwierzchności Duchowney. (B. m.). Kraków. w 4ce k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz.

Zawiera opis splendoru pogrzebowego, katafalku, postumentów, inskrypcji, trumny, herbów spokrewnionych rodzin i t. p.

Tłumaczyła kilka pobożnych książek z francuskiego (ob. niżej odsyłacze) i łożyła na druk prac ks. Filipowicza.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Boudon (1760) — Orasset (1740) — Gonnellieu (1761) — Płochocki X. Józef (Żalobna pochwała 1767) — Szczuka Marcin — Włocki Jan (Doskonałość 1752).

Szczuczyński Apollo ob. Sienkiewicz Bern. (1720).

Szczuczyńskie szkoły ob. Artaxerxes (1768).

Szczuka Adam St. ob. Victor (1722).

Szczuka Jakób ob. Decisio (1705) — Omanna (1705) — Synodus Vilm. (1717).

Szczuka (Rogalski) Kazimierz Stan. ob. Paradisus (1679) — Rogalski Kaz. (Plausus 1643, Winszowanie 1643).

Juszyński II 178. — Kraszewski Wilno IV, 190.

(Szczuka Kazim.) episc. Culm. Heos genethliaca in rastro et montibus gentilitiis Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini D. Casimiri de Szczuki Szczuka, Episcopi Culmensis et Pomesaniae. Abbatis Paradisiensis emicans et ipso Divi tutelaris die a Parnasso Episcopalis academici Gymnasii Culmensis celebrata. Thorunii Imprimebat Ioannes Balthasar Breslerus 1694. w 4ce, kart 11.

Kraśniń. — Ossol.

— ob. Joannes in Vinculis (1679).

Szczuka Kaz. Jan ob. Monawski Joan. (S. Romana ecclesia 1693) — Zawadzki Ben. (1698).

(Szczuka Marcin, syn Stan.). Echo nieśmiertelnych żalów na Szczukowskich Gorach Smutno Jęczące. Przy Publicznym Pogrzebie Nieśmiertelnej pamięci Jasnie Wielmożnego JMci Pana, P. Marcina Szczuki, Starosty Wąwolnickiego, Wieksznąńskiego Usłyszane. A Jasnie Wielmożnej JMci Pani, Pani Elzbiecie z Potockich Szczuczyny, Starosciny Wąwolnickiej, Od Fundatorskiego Szczuczynskiego Collegium Schol. Piarū żalonym piorem Doniesione. Roku Słowá wiecznego Echem zbawienia cieszącego 1728. [Tu linja]. w Warszawie w Drukarni J. K. MCi Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 23 nlb.

Na odwr. tyt. wiersz pol.: Boycie się małé pagórki. Dedykacja prozą żonie zmarłego. — Potem idą wiersze polskie, napis nakam, stylem (tu mówi, że zwiedzał franc. Alpes), oktawy polskie (gdzie wyliczono parantele Szczuków) — wszystko to niby imieniem sióstr, żony i krewnych zmarłego oraz imieniem ziemi mazow. i starostwa wąwolnickiego. Na samym końcu: Echo żałobne szkół pobożnych. Wiersz zwraca się do syna zmarłego z nadzieją, że i ten będzie Pijarów wspierał. Uniw. warsz.

— Senat Prześwientnych Antenatów y najbliższych Jaśnie Oświeconych, Jaśnie Wielmożnych Kolligacyi po Weselnym Akcie in frequentia Wielu Jaśnie Oświeconych Gości w Warszawie odprawionym przy powitaniu Jaśnie Wielmożnego Jegomości Pana Marcina Szczuki Podkanclerzycy W. X. L. Starosty Wąwolnickiego, Jaśnie Wielmożnej Jeyomości Pani Elżbiety z Potockich Szczuczyny Wojewodzanki Smoleńskiej, Fundatorów y Dobrodziejów Collegium Szczuczynskiego Scholarum Piarum, Jaśnie Wielmożnemu Państwu Assystujący. w Warszawie w Drukarni J. K. M. W. W. OO. Scholarum Piarum 1725. fol., k. 18.

Na odwr. tyt. herby Potockich i Szczuków i 4 wiersze Epitafium. Przemowa na 1 str. i tekstu kart 16. Wł. Plater.

— ob. Victor coronatus (1722).

(Szczuka Seweryn). Culmina monilium Szczukoviorvm aprico virtutis & gloriae Illustrissima, Honoris & Sapientiae delectu Excellentissima, Ducalium conjunctione decorum Celsissima; In Illustrissimo ac Reverendissimo Domino, D. Severino Szczuka Episcopo Joppensi, Suffraganeo Culmensi, Canonico Gnesnensi, Thorunensi &c. Praeposito, ad Culmen Diaecesis Culmensis Purpureis Ascensibus Elevata. Per Szczuczynense Scholarū Piarū Collegiū plurimis munificentijs obligatissimū humillimo Panegyricae submissionis Stylo Adorata Anno quo suscepunt Montes Pacem populo, & colles Iustitiam. 1705. Die... Mense... Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., str. nlb. 56.

Dedykacja: Ad Illustrissimum Praesulem A. Wolański (Mus. Nar.?).

— ob. Torzyński Damian (Pancgyris 1705).

Szczuka Stan. ob. Sidus Hiac. (1632).

SZCZUKA Stanisław Antoni (ur. ok. 1654 † 1710). Contestatio Gratiarum Sacrae Regiae Majestati Sueciae, à Senatorio & Equestri Ordine Poloniae, Per Illustrissimum & Excellentissimum Dominum Szczuka, Pro-Cancellarium M.D.L. Exhibita. in Saxonia in Pago Alt-Ransteda, die XVII. Novembris Anno Domini MDCCVI. (1706). fol., k. 1 nlb.

Wychwała Karola XII. O Leszczyńskim mówi, iż „qualam si Spir. Angelorum eligent, melior dari non poterat”. — Następuje odpowiedź Olawa Hermelina polskom polskim (Lanckoroński, Szczuka, Czartoryski); wzywa aby Polska była fidus socius et amicus.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Eclipsis Poloniae Orbi Publico Demonstrata. Authore Candido Veronensi. Anno 1709. 30 Mensis Februar: K. S. w 4ce, k. 2 i str. 170.

Druk zapewne w Warszawie. — Co oznacza K. S. pod datą (i fikcyjna data 30 lutego) nie umiem wyjaśnić.

Rozpoczyna parowerszowa odczwa: Amice lector.

Autor opisuje początki Augusta II, wojnę z Karolem XII, elekcję Leszczyńskiego. Cytuje pełny tekst traktatu Leszcz. z Moskwą z r. 1705. Taksamo „Pacta Saxonica” z r. 1706 t. j. traktat Karola XII i Augusta II. — Następnie przedstawia wypadki wojenne z r. 1706. — Przytacza list jakiegoś senatora polskiego (zapewne swój) do innego senatora, opisujący zamieszanie w Polsce oraz zawiść i podejrliwość możnych i szlachty wobec króla. Senator ów podaje sposób naprawy największych braków Rzeczsp.; reforma skarbu, zwłaszcza podatki i wojska; polityka zagr. i potrzeba wojny z Turkami; naprawa administracji, handlu, poest, sposobu uczenia, sądownictwa, zbytków, cel, gospodarstwa społecznego; ściśła ortodoksyjność narodu; wybór Piasta na króla; wypędzenie żydów — oto co poleca. Jego adresat widocznie jakiś duchowny odpowiada mu zgodą na te środki reformy; ale Leszcz. usnaje za króla, a radby też ograniczyć obowiązki podatkowe kleru.

Wreszcie cytuje rozmowę między posłem francuskim a pewnym biskupem polskim (może owym adresatem), w której biskup nazwał cesarza Lud. XIV nie sprawiedliwym a zabory Ludwika „invasio”. — Kończy autor

przedstawieniem słabości Karola XII i potępieniem szwedzkich nadużyć. Odstąpienie Aug. II przez naród nazywa „defraudatio principis”. Najeżdżać można było i należało odeprzeć. Moskal zwyciężył Karola XII bez wysiłku. Przysnaje Karolowi męstwo i wytrwałość, które okazał zwłaszcza w bitwie nad rzeką Wabicz (lipiec 1708). Cytuje jakąś odezwę przeciw konfed. sandom. i wojsku polskiemu niszczącemu wciąż kraj, mimo ustąpienia Szwedów. Król August ma wkroczyć do Polski, postarawsy się o pomoc obcych dworów (cesarza, Anglików, Holendrów). — Wdźwięcznie kilkakrotnie wspomina Sobieskiego nazywając go „rex fortunatissimus”. Myślą przewodnią Eclipsis jest tendencja, aby umożliwić pogodzenie się zwolenników jednego i drugiego króla, co odpowiada najzupełniej idei politycznej Stan. Szczuki z pierwszej połowy r. 1708. W tym celu właśnie pisze „Eclipsis” i dlatego żadnej ze stron nie drżni. — Waga główna dziełka polega na wplecenie w jego tekst projektu reformy wewnętrznej, co prawda dość ogólnikowej i dalej nie sięgającej.

Załączki Bibl. hist. 119 wymienia jako autora Szczukę lub Skrzetuskiego, zaś w Progr. liter. 1745 identyfikuje błędnie Skrzetuskiego ze Szczuką.

Autorstwo Skrzetuskiego (obacz) nie prawdopodobne. Natomiast za Szczuką przemawia kilka względów: 1) Dobry stosunek autora z Sobieskim (Szczuka był sekret. króla). — 2) Autor musiał być jednym z dygnitarzy, bo okazuje znajomość spraw państwowych, zwłaszcza zakulisowych. — 3) Bardzo ostrożne stanowisko w sprawie walki między Leszcz. a Aug. II, gdyż autor nigdzie nie oświadcza się zdecydowanie ani za jednym ani za drugim. A właśnie Szczuka jako dawny Sobieszczyk nie był całem sercem ani po jednej ani po drugiej stronie.

Przedrukował Fr. Kluczycki p. t. Eclipsis Poloniae... Zaćmienie Polski.. przez Szczukę Prawdzickiego (tak przekładał: Candidus Veronensis). Kraków, 1902 (str. 161). — Tekst poprzedził streszczeniem dzieła. Obok tekstu łąć. podał własny przekład polski. Uwag o autorstwie nie poczynił żadnych, taksamo o znaczeniu dziełka.

Hoppe Schediasma 105. — Braun Script. str. 14. — Niesiecki IV 68 (przysnaje to Szczuce). — Chłędowski Dodatki 16. — J. Bartoszewicz w Encykl. Orgel. XXIV i w Tygodn. Illustr. 1863 II. — Wali-szewski Potoccy i Czart. 1887. — Feldmann Polska w dobie wojny 1925. — Tarnowski Hist. lit. III. 37. — Korbut II, 4. — Finkel (Tom dodatk. 1914) nr 3396.

Ob. tom XIV 37.

Akad. — Chrept. — Czartor. — Jagiell. — Kraśniń. — Raczyń.

— Respons posła bez interesu na informację paszkwilową pseudo ministrów status. 1688.

Tarnowski Tajemnica roku 1688. — Piwarski Między Francją a Austrią 1933 str. 52. Czy było drukowane osobno?

— Responsum Illustrissimis & Excellentissimis Dominis Comiti VVeling & Secretario Statūs Hermelino, Legatis Sueciae, Gratulantibus Pacem Saxoniam Serenissimo Stanislao Regi Poloniae, nomine Ejusdem Per Illustrissimum Dominum Szczuka, Pro-Cancellarium M. D. L. die XXI. Nov. Anno MDCCVI. (1706). (B. m.). fol., k. 1 nlb.

Poprzedza na 2 k.: Oratio ad Stan. I, qua eadem de inita nuper pace gratulabuntur missi a Sacra Maj. Sueciae... comes Welingius et Olaus Hermelinus... Lesnicae die XI/XXI Nov. 1706.

Na tę ich mowę odpowiada Szczuka imieniem Leszczyńskiego, życząc by król szwedzki nie zasnął „occasum“.

Ob. Weling. Jagiell. — Uniw. warsz.

— Powitanie od Izby Poselskiej Króla Jego Mości, przez J. Mości P. Stanisława Szczukę, Referendarz Koronnego, Marszałk Poselskiego, na Seymie Roku 1699. (B. m.). fol., k. 2 nlb.

Wychwała dsieje Polaków, którzy sawase byli dobrými poddanými. Na łonie każdego szlachcica król może spać spokojnie.

Przedruk w Swadzie Ostrow. Danejk. II, 1 str. I.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Warsz.

(Szczuka Stan. Antoni). Messis theologica gentilitiis rastris Illmi Dni Stanislai Szczuka Procancellarii magni ducatus Lith., Capitanei Lublinensis, protectoris Poloniae Provinciae, munificentissimi Collegii Szczuczynensis fundatoris, ab obligatissimo Varsaviensi Scholarum Piarum studio debitae obsequio venerationis substrata. Anno quo terra benedicta salutis fructum mundo germinavit 1701 die... mense... Varsaviae typis Collegii Scholarum Piarum. fol., 9 k. nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Grabie i 4 w. łac. Na końcu są pytania teologiczne wyjęte z pism Tomazsa z Akwinu, na które odpowiada w obecności X. Daniela Roseckiego i X. Wincentego Stegielskiego profesorów w Kollegjum.

Akad. — Uniw. warsz.

— ob. Biezanowski St. (1685, Fast. 1688) — Kaliński J. Dam. (1719) — Kaluski Stan. (1695) — Konradzki Paweł (1688) — Krzesimowski Antoni (1695) — Szczuka Marcin — Tylickowski Wojc. (Pars 1691) — Wasowicz Ambr. (1711) — Weling — Zawadzki Ben. a Joseph (1694) — Zawadzki Dom. (Contractus 1695) — Zawisza Krz. (1730).

Przypisywana mu błędnie „Rozmowa siemianinu“ nie jest jego pióra; raczej pióra Lipskiego lub Konarskiego (obacz).

W „Swadzie polskiej“ Ostr. Danejk. są jego listy i mowy; np. list do J. Potockiego i do J. Sapięhy (I, 4 str. 56), mowa z r. 1690 i 1701 (str. 295 i 137), oracja do Elblątan w r. 1700 (II, 1 str. 22). Tę ostatnią podaje też Lünig Orationes III, 338. O jego mowach ob. Mecherzyński Hist. wymowy III, 199.

Jego korespondencje i teki są przechowane w bibl. Wilanowskiej. — Obacz też dużo materiałów w Załuskiego Epistolae I—III. — Również Katalog ręk. Ossol. I—III. O jego stosunkach z Mironem Costinem świadczą listy tegoż Costina w arch. krzeszawickim.

Wiserunki i rostrz. 1837 str. 121. — Przyłęcki Pam. o Koniczp. 389. — Tenże Starożytności polskie I. 491. — Otwinowski Pamiętniki (passim). — Bartoszewicz w Tygodniku illustr. 1862 II str. 16 i nast. — Enc. Org. XXIV, 586. — Fiukel Bibl. III s. 1871.

SZCZURNOWSKI Paweł. Głos J. P. Pawła Szczurnowskiego mieszczanina. poznanskiego pod elekcyą plenipotentą na seym y sędziów appellacyjnych d. 10 sierpnia 1791 na ratuszu poznańskim do deputatów miany. 1791. fol., str. 1. Branic.

Szczuroweka Wiktorja ob. Stawiski Melchior (Powinszowanie 1777).

SZCZUROWSKI Tymoteusz, Bazylianin (1740 † 15 kwietnia 1812). Głos pochwalny Nieba i ziemi rymotwórskim pieniem Naywyższej i Nayświętszej Stolicy mądrości, przy radośnem zwiastowaniu od Poetów Włodzimierskich z wotami serc swoich ofiarowany roku 1770. Die 25 Martii. w 8ce, k. nlb. 18.

Ma to być djalog wierszem? Węzeł tych pochwał z Anielskiego podrowienia wyjęty: Adam Vąz Ewa Miłość Anioł Ray Jest Ave Grub Ray z drzewa Tobie Iawią tę z Abawę.

Panny Litość z Nas zbawi, Włodzimiers to dzisiaj sławi.

Ob. Wiserunki naukowe Wilno 1840. T. LIV str. 114—125.

— Głos wzbudzący, serca chrześcijańskiego (sic) do społecznej modlitwy... Wilno, 1787. w 8ce. Uniw. wileńs.

— Gospodarz chrześcijański dom swój według przykazania Boskich rządzący, pod zaszczytem Józefa Ossolińskiego sandomir. y chmielnick. starosty wydany przez X. Tymoteusza Szczurowskiego Z. S. B. W. w Poczajowie, 1772. w 4ce, str. 116. Uniw. wileńs.

— Hasło Zbawienne Nauki Apostolskiej Złożone i Zgromadzone z Rozmaitych Rozmów, z Teologii Dogmatycznej, Moralnej, Spekulatywnej, Historycznej, z Kanonów, z Katechizmu, i z Nauki Ascetycznej Wyjęte z Poważnych Autorów y na Pożytek Dusz Chrześcijańskich, a osobliwie w Stanie Duchownym żyjących Ułożone Przez W. X. Tymoteusza Szczurowskiego Zakonu S. Bazylego W. S. Teologii Doktora Proto-Notaryusza Stolicy Apostolskiej, y za Dozwoleniem Zwierzchności do Druku Podane Roku Panskiego 1780. Tom I. [Tu winjetka]. W Wilnie w Drukarni Bazyliańskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 236. — Tom II. 1781. k. tyt. i k. 2 nlb., str. 215. — Tom III. 1782. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 216. — Tom IV. 1783. k. tyt. i k. 5 nlb., str. 307.

Tom I ma na pocz. 1 kartę z cenzurą J. S. Narolskiego i Porf. Wasyńskiego protoarchimandryty. Poczem idzie; Regestr (na 3 k.) i Przedmowa do czyt. (na 2 k.). Tu mówi, że starał się podać wszystkie potrzebne do zbawienia nauki zarówno dla prostaczków jak i duchownych.

Rozpoczyna od wyłożenia głównych prawd wiary (w formie pytań i odpowiedzi, a więc katechizmowej; którą to formę zachowuje i w początkowych dalszych częściach). Poczem idzie wykład „Kontrowersji“ religijnych: O nauce chrześc.; O piśmie świętym (tu o starym i nowym testamentie, o tradycji); O usprawiedliwieniu człowieka, o aktach wiary i t. p.; o cnotach teol.; o lasce; o koncyljach czyli synodach powszechnych; o symbolach (hasłach); o wyrokach stolicy św.; o boskich przykazaniach (dekalog); w dodatku kanony pokutne Karola Beromonska; o „Ustawie cerkiewnym“, o pacierszach kanon. i t. p.

W t. II mówi o hasłach (apostolskie, nicejskie, atanas.). Potem idą rozmowy o stworzeniu rzeczy, o naturze boskiej, o Trójcy św., o tajemnicy wcielenia.

W t. III historia Kościoła (p. t. Widok chronologiczny Kościoła Bożego). Zaczyna ją od czasów biblijnych a kończy na w. XVII (nader pobieżnie). Zwraca uwagę na jedność metr. ruskich z Kościołem Rzymkim (str. 105). Na str. 105 krótka biografia F. F. Wołodkowicza. Kończą dodatki o sakonach ascet. i o ich teologii (od str. 127).

W t. IV nauki o sakramentach, grzechach, pokucie, cenzurach; na str. 205 o czarach, o lichwie, kradzieży, zabójstwie, na str. 283 o małżeństwie, przeskodach etc.

Jak wynika z powyższej treści, ma to być popularny podręcznik teologiczny dla duchownych wyznania grecko-katol., ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb szkonników. Głównie ma na myśli spowiedników. Często swalczą „Focjanów“.

Kraszewski Wilno IV. 334 i nast. — Jocher 2607. Jagiell. — Wileńs.

— Missya Bialska. [Poczem idzie druga karta tytułowa:] Prawo Kanoniczne o wszystkich Ustawach i Dekretach Synodalnych we Wszelkich Materiach i Wydarzeniach Tak Sumiennych Iako Tez i Sądowych Na Rozmowy w Jedenastu Xiegach Podzielone A ku Zbawiennej Wiadomości Ludziom Wszelkiego Stana i Urzędu Tak Duchownego Iako Swieckiego Pod Zaszczytem Jaśnie Wielmożnego i Nayprzewielebniejszego Jmci X. Arsenjusza Głowniewskiego Biskupa Brzeskiej Koadjutora Włodzimierskiego Zebrane z Poważnych Authorow Staraniem i pracą Xiędza Timotheusza Szczurowskiego Z. S. B. W. W Świętej Teologii i w Prawie Kanonicznym Doktora Proto-Notariusza S. Stolicy Apostolskiej Superiora Missyi Apostolskiej w Bialej i w Dyecezyach Brzeskiej i Włodzimirskiej i w Archi-Diecezyi Metropolitańskiej za dozwoleniem Zwierzchności. Do Druku Podane. W Supraśle w Drukarni J. K. Mci XX. Bazylianów R. 1792. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 5 nlb. — [Poczem trzecia k. tyt.:] Rozmowy Duchowne Wyjęte z Pierwszej Xiegi Prawa Kanonicznego O Sakramentach Przez X. Tymoteusza Szczurowskiego Z. S. B. W. S. Teologii Doktora, J Prawa Kano-

nicznego Proto-Notariusza S. Stolicy Apostolskiej Rektora Missyi Apostolskiej Archi-Diecezyi Metropolitańskiej. [Tu winjetka]. W Supraślu w Drukarni J. K. Méi XX. Bazyljanow, str. 255 k. 9 nlb.

Toż... Wyjęte z Drugiej Xięgi Prawa Kanonicznego O Przypadkach Sumiennych... W Supraślu w Drukarni J. K. Méi XX. Bazyljanow 1792. k. tyt., str. 107, k. 5 nlb. — Toż... Wyjęte z Trzeciej Xięgi Prawa Kanonicznego O Przypadkach Sumiennych... W Supraślu... 1792. k. tyt., str. 105, k. 5 nlb. — Missia Bialska Rozmowy Wyjęte z Czwartej Xięgi Prawa Kanonicznego Przez... W Supraślu... 1792. k. tyt., str. 583 lb. i 3 nlb., k. 9 nlb.

Nadpis nad stronicami dzieła: Rozmowy z prawa kanonicznego. (Widocznie to był pierwotnie zamierzony tytuł).

Na odwrocie pierwszej k. tyt. idzie wiersz: Pieśń podczas w Prowadzenia Missyi. — Na odw. II k. tyt.: Facultas Wilczyńskiego z r. 1792; poczem dedykacja Arseniuszowi Głoniewskiemu od Miss. bialskich, przedmowa do czytelnika i ogólny rejestr XI ksiąg. — Po trzecim tytule rozpoczynają się „Rozmowy” podzielone na 11 ksiąg. — Księga I nie ma osobnego tytułu, ale następne 3 księgi mają snowno swe własne karty tytułowe powyżej podane. — Zaś księgom V—XI nie dał już autor osobnych tytułów, lecz połączył je z księgą IV i opatrzył numeracją łączną.

Ponieważ w niektórych bibliotekach pooprawiano niektóre księgi osobno, przeto katalogi wyliczają je nieraz jako dzieła odrębne, aczkolwiek i typograficznie i pod względem treści jest to całość.

Oprócz ogólnego rejestru położonego na początku (po drugim tytule) mają także ks. I—VI swe własne rejestry położone na ich końcu; zaś ks. VII—XI rejestr łączny, idący po książce jedenastej.

Tytuły poszczególnych XI części dzieła są następujące: I. Rozmowy Duchowne wyjęte z pierwszej Xięgi prawa kanonicznego o Sakramentach. — II. Rozmowy Duchowne wyjęte z drugiej Xięgi prawa kanonicznego o przypadkach sumiennych. — III. Rozmowy duchowne wyjęte z trzeciej Xięgi prawa kanonicznego o przypadkach sumiennych. — IV. Missia Bialska, Rozmowy wyjęte z czwartej Xięgi prawa kanonicznego. — V. Rozmowy o sprawach kościelnych, o występkach i karaniu Kleryków. — VI. Rozmowy o Mnichach, Mniżkach i innych konfraterniach. — VII. Rozmowy zamykające wszystkie Tytuły Księgi

Pierwszej Dekretalnej. — VIII. Rozmowy zamykające wszystkie Materje Drugiej Księgi Dekretalnej. — IX. Rozmowy. Materie Księgi Trzeciej Decretalium. — X. Rozmowy. Materie Księgi Czwartej Dekretalnej. — XI. Rozmowy o oskarżeniach, Inkwizycjach i Denuncyacjach.

Treścią dzieła jest popularne przedstawienie (w formie pytań i odpowiedzi) najważniejszych instytucji prawa kanonicznego. Rozpoczynają w ks. I przepisy o sakramentach (głównie o święceniach kapł. i małżeństwie). — W ks. II o ekskomunice i t. p. — W ks. III o przestępstwach ze złamania 10 przykazań, lichwie, świętokupstwie, i t. p. — W ks. IV o urządach Kośc., synodach, parafiach. — Ks. V de vita et honest. cler. — Ks. VI o laikach, konfraterniach, szpitalach, mnichach, czarach, opętaniu. — Ks. VII o umowach, rekrutach i t. p. — Ks. VIII o sądzie i postępowaniu przed sądami duchown. — Ks. IX o prebendach, testam., pogrzebach. — Ks. X o dzieciach i rodzicach. — Ks. XI o inkwizycji, żydach, heretykach, podrzucaniu dzieci, oczyszczaniu się i t. d.

Szczurowski opiera swe przedstawienie niemal wyłącznie na Corpus J. C. i na Conc. Trident.; prawa partykularnego nie uwzględnia (nawet synodów nie cytuje), a tem mniej na odrębność kościoła greckokatolickiego nie kładzie wagi. Cel dzieła jest przeto wybitnie unifikacyjny. Tylko wyjątkowo powołuje się na Polustaw, Irmologion i t. p. — Dzieło obrachowane głównie na spowiedników.

Na ostatnich 9 nlb. kartach dodano: Porządek missyi; porządek kazań; obwieszczenie missyi; testimonia i zatwierdzenia.

Z dziełem tem bywa oprawiany (choć nie stanowi z niem organicznej całości): Patent confraternij.

Jocher 7292. — Bandt. Hist. druk. II 140. — Bentk. Hist. lit. II 260.

Akad. — Jagiell. — Ossol. — X. Polkowski — Wileńs. — Zielińs.

— Missia Bialska XX. Bazyljanów podająca łatwy sposób ćwiczenia się w Rozmowach katechizycznych y w wiadomościach Prawa Kanonicznego y ku pomocy pracujących około zbawienia bliźnich swoich. Za pozwoleniem Zwierzchności Kościelnej y Zakonney do Druku podane Roku 1792 przez X... Z. S. B. W. superiora Missyi Bialskiej. w Supraślu, w Druk. J. K. M. XX. Bazyljanów. (Część I—IV). w 4ce, str. 255 i 14. — (Część V). w 4ce, k. 1 i str. 15—85.

Kraśnińs. — Uniw. warsz.

— Missya Bialska XX. Bazyljanów, podająca sposób łatwy do ćwiczenia się w modlitwie umysłowej y społecznej, w rozmowach zbawiennych o nauce katechizycznej y o uspokojeniu sumienia, poświęcając na to dzień, tydzień, miesiąc, rok, jako cząstki życia Stwórcy, od którego całe życie bierzemy; a to dla ludu prostego po wioskach y miasteczkach żyjącego. w Supraślu, w drukarni J. K. M. XX. Bazyljanów 1792. Tom I. w 4ce, str. 188 i 5 k. nlb.

Czartor. — Ossol. — Wileńs.

— Missia Bialska ośmiodniowa y całomiesięczna, podająca łatwy sposób do ćwiczenia się w modlitwie umysłowej y społecznej y w rozmowach zbawienych, dla ludu prostego po wioskach y miasteczkach żyjącego. w Supraślu 1792. Tom I. w 4ce, str. 66 i 5 nlb. — Tom II. str. 103 i reg. k. 5.

W t. II: Miesiąc cały przez codz. uwagi prawd wiekniustych Bogu poświęcony. — Są tu także modlitwy po białorusku.

Czartor. — Kraśnińs.

— Missya bialska całoroczna czyli Rok święty, mający na wszystkie święta uroczyste nauki, uwagi i pieśni ułożone. Tom IIIci Część IV. w Supraślu 1792. w 4ce, str. 271 i Reg. str. 5 nlb.

Zawiera dużo pieśni, hymnów i litanji.

Czartor. — Kraśnińs.

— Patent confraternij Bialskiej. Supraśl, 1792. w 4ce, str. 21.

Dedyk.: Łukaszowi i Karolinie z Ruchowickich Turskim.

Wyszło także z datą 1793.

Miał w r. 1912 antykwaryjat Wildera w Warszawie. Ossol. — X. Polkowski.

— Poesis Didactica Totius Regni Naturae Divitiarum delineatrix atq; Magistra Perillustris ac Magnifici Domini Michaelis Gurowski Capitanei Zwinogradensis Maecenatis Amplissimi, & plurimis gratiis, & Nominis splendore ad Nobillissimae Juventutis Scholarum Vladimiriensium sub umbra Basilianae tutelae commorantis, majus emolumentū, & Patriae decus, suumq; perenne obsequium Insignita. Authore P. Thimotheo Szczurowski Hieromonacho Basiliano. [Tu winjetka]. Edita Typis Poczajoviensibus Annō 1770 Permissu

Superiorum. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., k. 29 lb., k. 2 nlb.

Dedyk. (wiersz i proza): Michaeli Gurowski. Poczem wierszem: Descriptio mundi. Treść dziełka jak zapowiada stanowi Poesis didactica id est descriptio naturae per carmina. Wbrew temu zaczyna od opisu prozą natury Boga, aniołów, umysłu i ciała ludzkiego, zwierząt, ziół, ciał niebieskich i t. d. Są to pewne prymitywne pojęcia, ujęte w łączną obliczoną na początkujących. Dopiero na końcu kilka heksametr. wierszy o Bogu i człowieku z Ben. Milana, Barlaeus, Boetius i t. p.

Jagiell. — Uniw. wileńs.

— Widok mądrości w obrazach od pogan wymiany, od Leona Izawryka, Cesarza zdeptany, od Jana Damascena wstawiony. I świeżo z popiołów starożytności w Szkołach Włodzimierskich odnowiony i otarty. Roku 1771. Mca... Dnia... Jan Damascen Obrońca Obrazów Tragedya. W drukarni Poczajowskiej. Za pozwoleniem Zwierzchności. w 8ce, str. 58.

Dedykacja: Do J. W. IMCI Xda Metropolity całej Rusi (Wołodkowiec) str. 6. — Oratio Sacra in laudem S. Joannis Damasceni str. 11.

Wiz. nauk. Wilno 1840 T. XIV str. 114—125. — ob. Propositiones (1768).

Święcki Hist. pam. II, 472. — Szymański Rys zgr. zak. 1848. — Adam Bartoszewicz w Pam. rel. mor. T. XXV, 445—466. — Dziennik warsz. 1854 nr 57. — Encykl. Org. XXIV, 590. — Enc. kośc. XXVI, 487. — Bibl. Estr. IV, 439. (Tutaj informacja o jego zbiorze pieśni p. t. „Pieśni pobożne”. w 8ce, str. 448 — z którego niektóre pieśni przedrukował ks. Miódusowski w swoim Śpiewniku).

Szczyński Jan Chr. ob. Furietto (1755) — Serra Nic. (1749).

Szczyński Wincenty X. ob. Błozysz Ludwik (1778).

SZCZYGIELSKI Antoni. Repozyycja Ze strony JP. Antoniego i Teresy Szczygielskich. Przeciwno Jegomości Panu Jozefowi Czaplejewskiemu. (1799). fol., k. 2 nlb. Uniw. wileńs.

— Sprawa JPP. Antoniego i Teresy z Ambroszkiewiczow Szczygielskich, przeciwno JW. Michałowi Grzegorzowi Grabowskiemu Generalowi Leutnantowi Woysk byłych Litewskich. (1798). fol., k. 2 nlb.

Dop.: Jan Turski (wnosił). Uniw. wileńs.

— ob. Czaplewski J. (1799) — Grabowscy.

SZCZYGIELSKI (Szczygielski) Stanisław, Benedyktyn, prepozyt tuchowski, opat trocki (ur. 1616 † 1687). Adorea Mariana Sive Usitatum Ecclesiae canticum, Salve Regina In conceptus & affectus, piá animi prolusione, effiguratum & ampliatur, Auctore A. R. P. Stanislao Szczygielski Abbate Trocensi Ordinis Sancti Benedicti. superiorum permissu. Vilnae Typis Acad. Soc. Iesv. M.DC.LXX.VI. (1676). w 8ce, k. tyt. i k. 53 nlb. (sygn. G₁).

Dedyk. Mariae Virg. — Poezom: Nicolao Steph. Pac. — Aprobata Alb. Mękalskiego z r. 1675; Errores; Proloquium.

Treść obejmuje: De cultu S. Virgini debito; antyfony Salve Regina (wraz z rozprawą o początku i o autorze tej antyfony); komentarz do słów tej antyfony; amplifikacja jej dokonana przez Szczygielskiego (a więc warjanty na tle tego pozdrowienia); discursus finalis; Votum ad Mariam Reg. Poloniae.

Jocher 6572.

Czart. — Kras. — Ossol. — Uniw. wil.

— Aprobacya obrazu N. P. Maryi cudownego w Wilnie w kościele S. Michała. Wilno 1670. w 4ca.

Notata nieznaney mi reki.

— Aquila Polono-Benedictina In qua, Beatorum & Illustrium Virorum Elogia, Caenobiorum, ac rerum memorabilium Synopsis, Exordia quodq; & progressus. Ordinis D. P. Benedicti Per Poloniam & eius Sceptris subiectas Prouincias breuiter describuntur. Item Duplex fulcrum Ordinis subleuandi, cum Appendice diuersarum eiusdem Ordinis Congregationum, proponitur. Auctore R. P. Stanislao Szczygielski, Praeposito Tuchouiensi Ordinis S. Benedicti. [Tu winjetka]. Cracoviae, In officina Viduae & Haeredum Francisci Caesari S. R. M. & Illustrissimi ac Reuerēdissimi Episc. Crac. Typographi Anno Dñi 1663. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 376, k. 10 nlb.

Na odwr. tytuła: Tituli, ratio et operis oeconomia (rozkład treści).

Dedyk.: Hieronimo Lubomirski, abbati tynecensi, Tu podpisany: prepozyt tuchowski. Dzieli się dzieło na 6 części:

1) Aquilae facies. Tu opowiada dzieje zakonu. — 2) Aquilae pectus. Tu wylicza dnię za dniem i miesiąc za miesiącem święta obchodzone przez Zakon ben. w Polsce. Przytacza na str. 46 hymn na cześć św. Wojcie. (Laudes beati praesulis). Na str. 50 hymn na cześć św. Stan. (Stella Sarmatorum). Na str. 53 i 101 dwa inne hymny pióra „jednego zakonnika“ (zapewne jego własne).

3) Od str. 107 idzie: Aquilae Ala duplex. Tu daje historję klasztorów bened. w Polsce, zużytkowując archiwalja i kronikarzy. Na str. 131 chronologia memorabilium in Pol. Benedictinarum rerum et virorum.

4) Od str. 156: Aquilae pedum bases... Hic de veterum Bened. studio et utilitatibus inde habitis dissertitur. Tu o nauce benedykt. (ale o Polsce milczy). — Na str. 314: Univ. monastorium et capitula provincialia.

5) Od str. 248: Aquilae appendium Syntagma, diuersas Congregationes Ben. enumerans. Jest to przegląd wszystkich kongregacji bened. w całej Europie. Wylicza ich razem 70. — Na str. 318: quassio incidens, czy i w czem różnią się Kameduli, Cyaterni, Celestyni od Bernadynów? — Na str. 323: Congregationes militares, equestres, sub ordine S. Ben. militantes (zna ich 18, jak Templariusse, Gladiferi in Livonia etc.).

6) Odtąd inne różne dodatki. Na str. 341: De varietate congregationum. Na str. 343: De privilegiis S. Bened. datis a Christo... i o regule św. Bened. — Na str. 362: Throni Joh. a Bosco Caelestini. — Na str. 372: S. Anselmi De mundi contemptus Carmen. — Na str. 375 Encomion S. Benedicti (wiersz).

Od str. 374: Index (Auctorum, Rerum). W wykazie autorów, z których czerpał, wymienia Miechowitę, Starowolskiego, Kadłubka, Placiusa, Kromera.

Kończy: aprobata Liberiusa i Carmen parent. Stan. J. Biezanowski. — Wreszcie Menda.

Janocki Nachricht I. 105 (nazywa niesłusznie „unendlich rar“). — Nies. IV. 69. — Jocher 9216. — Katalog Wildera 1914 (ceni 18 rs.). — Friedleina Katalog 1873.

Akad. — Bran. — Chreptow. — Czart. — Dzików — Jagiell. — Krasinś. — Lubinś. — Ossol. — Sem. duch. posn. — Uniw. lwow. — Uniw. pragski — Uniw. wileńś. — Jest także w kilku bibl. bened. zagraniczn.

— Calendarium Benedictinum. è Menologio, Sanctorum, Beatorum, atq; Illustrium, eiusdem Ordinis Virorum, excerptum. In quo Celebriorum Instituti Benedictini Personarum nominatus, per dies singulos, anni totius, breuiter recensentur. Cum licentia Superiorum. Cracoviae, In officina Typ:

Schedeliana. Anno Domini, M.DC.LXIII. (1663). w 8ce, k. tyt. i k. 11 nlb., str. 272.

Ded. Nicolao Oborski. Poezom: Ad Lectorem praefatio, w której wysławia świętność zakonu.

Przechodzi dzień za dniem każdego miesiąca i wylicza co dnia imiona sławnych i świętych członków zakonu.

Jocher 6593, 9217. — Kat. ant. Rosenthala w Monach. XXXVI.

Zakrzewski Analecta Cisterciensia w Rozpr. Akad. hist. filoz. XLIX 1906 (tu wybór zapysek).

Akad. — Bened. w Pradze — Czartor. — Jagiell. — Kórnik — Krasinś. — Lubinś. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. prag. — Wileńś.

— Casvs Propositvs cum suâ Resolutione (1677?). w 4ce, k. 12 nlb. (sygn. A—C₄).

Wydane razem z „Responsio modesta“, a więc zapewne z r. 1677.

Występuje przeciwko ustanawianiu komendatariuszy (osób świeckich t.j. administratorów) dla klasztorów, co dopiero teraz w zwyczaj weszło.

Udowadnia, że sprzeciwia się to juri communi (bullom i breuiom, uchw. Conc. Triđ., pisarzom kość.).

Ob. niżej: Liber penthicus.

Akad. — Uniw. lwow.

— Catechismus Monasticvs. Sive Regulae S. Benedicti Synopsis Analytica In gratiam Religiosorum omnium, sub eadem Sacra Regula militantium, edita. Studio, impensisque, P. Stanislai Szczygielski, Ordinis S. Benedicti. Cum licentia Superiorum. [Tu winjetka]. Cracoviae, Apud Heredes Schedel. S. R. M. Typog. Anno Dñi: M.DC.LXVIII. (1668). w 12ce, k. tyt., str. 130.

Ded. praelatis, patribus et fratribus S. Ben. — Nazywa tę książeczkę Officiorum Reg. summarium. Wzorował się na Cat. monast. Haestena.

Zawiera wykład obowiązków Benedyktyna. Na str. 111: Abecedarium benedictinae scholae i Alphabetum religiosum (nader sztucznie sformułowane przykazania dla zakonnika). Jak wszędzie tak i tu lubuje się w różnych łamańcach i ekscentrycznościach poetyckich.

Jocher 7690 i noty.

Bened. w Pradze — British Mus. — Jag. — Krasinś. — Lubinś. — Ossol. — Un. wil.

— Toż... Nunc denuo typis recusa. Cui accessit Vade Mecum Pro Religiosis. Cum Permissu Superiorum. [Tu winjetka]. Bambergae, Sumptibus Wolf-

gangi Mauritii Endteri, Anno 1713. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 148, k. 6 nlb. — Pars II 1715. w 8ce, str. 110.

Dziełko Szczygielskiego idzie tutaj w cz. I, do str. 104. — Odtąd dodano: 1) Vade mecum pro religiosis, zawierające różne utwory o życiu zakonnem (n. p. Speculum vitas relig., Colloquium theologi et mendici Thaulera). Wreszcie Index.

Do tego dodane jako Pars II: De monachi Ben. officii ex Benedicti Haesteni disq. monast. (str. 1—110).

Jocher 6190.

Akad. — Bened. w Pradze — Kijów — Krasinś. — Ossol.

— Dar Serdeczny z Skarbnice Pismá Świętego wybrany, A. P. Nawiętszy Przy iey Cudownym Obrazie Tychowskim nabożnie Ofiarowany. [Tu drzeworyt: Obraz Matki Bosk. z napisem: S. Virgo Maria. Tychoviensis]. Ku chwale Bogarodźce Panny, á ku chętnie zawisnych iey zacości. Ne timeas Maria, inuenisti enim gratiam apud Deum. Lucae I. [Na końcu:] W Krakowie, W Drukarni u Dziedźców Krzysztofa Schedlá, J. K. M. Typografá. Roku Pańskiego. 1670. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Jest to wiersz polski zaczynający się: „Panno y Matko oraz, cudownaś na świecie, Zrodziłaś światu Boga, przy Panińskim kwiecie, Wysławić niepodobna, Jakoś jest wiele godna“. — Na końcu litery: X. S. S. S. B.

Porównaj niżej: Illibatae (1661).

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— Demonstratio catholica fidei (1665)... ob. tom XIV, 58 oraz XXI, 362. Szczygielski był tylko wydawcą a autorem Jan Caramuel Lobkowitz, u którego Szczygielski przebywał 2 lata w Pradze. — Jocher 2956. — Bentk. I.

Przypis St. Kobierzyckiego.

Jagiell. — Ossol.

— Illibatae Semel Matris, semper Virginis, Castissimae, Tychoviensis Mirabilium operum Symbola. Per Inquisitionem Officij Spiritualis diligenter examinata & Approbata. Ac Per. R. P. Stanislavm Szczygielski, Ord. S. Benedicti, Profess. Tynecensem. Philosophiae Doctorem, & Magistrum Nouit. in Monasterio Tynecensi, accuratissimè Conscripta. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Viduae & Haeredum Francisci

Cesarj, S. R. M. Typographi, Anno Dni 1661. w 8ce, k. tyt., str. 195, k. 1 nlb.

Ded. Hier. Lubomirskiemu, opat. tynieck. Podnosi, że opat tyniecki jest archiabbas dla całej Polski. — Aprobata Hyac. Liberiusa z r. 1661.

W „Proloquium“ charakteryzuje święte obrzązki M. B. w Hiszpanji, Francji, Niemczech, Austrii — zwłaszcza po kościołach benedykt. Donosi, że obecne „miracula“ wsiął m. i. „ex miraculis bis polonice impressis“ oraz „ex iuratis relationibus“.

Rozpocyna caput I akt bisk. Zadziaka z r. 1641 w sprawie komisji co do badania prawdziwości cudów. Potem opis cudów z lat 1629—1641. Od str. 68: Notanda quaedam. — Od str. 73 dodał Szczygielski cuda nieopisane przez powyższą komisję, pociągając późniejsze (z lat 1652, 1657 i t. p.). Głównie chodzi o uzdrawianie chorób. Kończy wiersz p. t. Visitatio Divae Virginis.

Przedruk ob. niżej pod: Fons.
Jocher 9054.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Uniw. pragski — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— Fons Signatus, irriguá Miraculorū scaturigine Exvndans. [To umieszczone w środku ryciny, przedstawiającej na tle dalekiego krajobrazu ogród Benedyktynów, w nim zakonników, zanoszących modły do Matki B. Tuchowskiej. W części dolnej ryciny 2 biskupów w pontyfikalnych szatach obok fontanny. — U góry ryciny napis: Hortus conclusus aquarum viventium. Can. 4. — U jej dołu: Omnes sitientes venite ad aquas. Isai. 55. — Na odwrocie k. tyt. dalszy ciąg tytułu:] Sive Gratiarum & miraculorum quae ad Thaumaturgam Iconem Virginis Benedictae Mariae Tuchoviensis, sub cura PP. Benedictinorum Tynecensium existentem, Votorum frequentia assiduo concursu, continuis solatijs Celebrem, Augustam, Gratosam, fiunt & in dies augentur, Synopsis, Studio & impensis P. Bonifacii Rostocki, Prioris & Custodis Tyneceni: Praepositi Tuchoviensis, Ordinis S. Patris Benedicti, iterum in publicam lucem Exposita. Anno miraculosi partus Virginei 1695: Cracoviae Typis Universitatis. w 8ce, k. tyt., str. 117.

Ded.: Gaspari Cioński eccl. Cathedr. Crac. decano, praeposito in Piotrowin S. R. M.

secretario, Congr. Tyn. ord. S. Bened. visitatori comiss.

Nigdzie niewapomniano, że jest to II wydanie (nieco zmienione) pracy Szczygielskiego Illibatus 1661 (ob. wyżej).

Na str. 102 Operis conclusio... Poczem: Confraternitas (akt z archiwum z r. 1650); akt Klemensa X z r. 1678; Basilicum Augustale; obraz P. Marię w Tuchowie pod strażą Oyców Tynieckich (sztych przedstawiający M. B. oraz kościół tuchowski); wreszcie: Ode votiva podp. F. Cantius Kozłowski proff. tyn.

Ob. Rostowski Bon. (t. XXV).
Jocher 9055.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Liber Pentheus De Commendatariis Regularium Praelatis In quo, Commendatorum Monasteriorum gravissima incommoda; Et Praelatorum Commendatariorum in Religiosos non absoluta, sed circumscripta Iurisdictione, clarissime demonstratur. Editus à Rmo. D. D. Stanislao Szczygielski Abbate Trocēsi Ordini S. Benedicti. [Tu pasek]. Impressus Vilnae apud Francisc: Anno D. 1681. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 198, k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. cyt. z biblii.

Rozpocyna wiersz: Justus dolor (ob. Responsio Modesta; tu dodano, że jest to wiersz Stan. Biechanowskiego). — Potem wierszyki podp. Stan. a Matre Dei i Epiphonema poeticum Sigism. Zdrowski prioris trocensis. — Wreszcie 2 wierszyki na cześć Szczygielskiego.

Na str. 1—8: Praefatio ad Lectorem. Poczem obszerna rozprawa podzielona na 10 quaestiones przeciwko komendatarjuszom. Jest to więc drugie, dużo gruntowniejsze opracowanie broszury „Casus propositus“ z r. 1677. — Kończą Errata na dwóch stronach.

Janocki Nachr. von raren B. II, 99. — Janociana III, 296. — Załuski Cons. str. 47 nr 359. — Freitag Analecta 892. — Jocher 7314. — Enc. Org. XXIV, 594. — Enc. kośc. XXVI, 490. — Gacki Klasztor S. Krzyski str. 173.

Na egz. Akad. zasznaczone ręką J. A. Załuskiego: raritatis infinitae i 4 gwiazdki. — Jest także jego pieczętka na tytule. (Jak często tak i tu Załuski przesadził co do rzadkości. Za nim poszedł Janocki l. c.). Akad. — Czart. — Daik. — Jag. — Kórnik — Miał Malinowski w Wilnie dawnemilaty. — Ossol. — Petersb. publ. — Uniw. lwow.

— Litaniae Laurentanae anagrammatice Contextae. Cracoviae, bez roku. w 8ce.

Kat. Friedl. nr 4327. — Jest to dzieło Durotiusa (ob. tom XV, 416), które Szczygielski wydał, a nadto swojemi anagrammatycznymi poematami pomnożył.

— Pharvs Benedictina. [Na drugiej karcie tytułowej:] Pharvs Benedictina Vniuersum Orbem irradians. Sive vita S. P. N. Benedicti Abbatis, Eiusque Sanctissimae Regulae & Ordinis vtilitas, ac Monachorum de orbe merita demonstrata, lucique publicae. Per R. P. Stanislavm Szczygielski Benedictinum Tynecensem exposita. [Tu drzeworyt taki sam jak w „Tinacia“]. Crac: Ex Offic: Schedeliana, S. R. M. Typ: A. D. 1669. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 6 nlb., str. 232.

Na odwr. tyt.: herb Jana Kar. Kopcia, woj. połock. i 4 wiersz. Poczem dedykacja temuż. Wreszcie facultas i Privilegia, udzielone od Chrystusa vivae vocis oraculo św. Benedyktowi.

Samo dzieło rozpoczyna się od przedmowy do czytelnika, w której autor wychwala swój zakon.

Od str. 1: Introductio in vitam S. Benedicti (i wiersze anagrammatyczne). — Od str. 15: Gregorii Magni papae Dialogorum liber II de vita et mir. S. Bened. (również przeplatane wierszami Szczyg.). — Od str. 128: Chronotaxis vitae S. Ben. — Od str. 134: Tractatus II de utilitate regulae S. Ben. — Tu podane: życiorysy znakomitszych Benedyktynów (głównie papieży), prace misyjne, walka z herezjami, zasługi naukowe, propaganda kultu maryjnego, prorokinie benedyktyńskie. — Kończy apoteozą do pap. Benedykta.

Wreszcie Index, Errata i wiersz łac. St. Biechanowskiego p. t. Pharvs Benedictina. Jocher 9215.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. pragski — Uniw. wileń.

— Novvs protevs Iesvs Salvator Mvndi. Anagrammaticè centies inuersus, ac centum distichis Adornatus: Et In Strenam Iuventuti Studiosae Monasterij Tynecensis, Ordinis S. Benedicti, Ab A. R. D. Stanislao Szczygielski, Praeposito Tuchoviensi Oblatus. Calendis Ianuarijs, Anno reparatae salutis M.DC.LXIV. (1664). Cracoviae, Apud Albertvm Siekielovic, S. R. M. Typographum. w 8ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Na odwr. tyt. mała rycinka Jezusa w żłóbku i 4 wiersz łac.

Dedyk. professom ord. Bened.

Następuje potem 100 anagrammatów z Iesvs salvator Mundi i stosowne dwu wiersze; poczem: „Sacra iterum Illibatio“, kilka poematów anagrammatycznych (tym razem dłuższych); wreszcie: Ad Jes. Cruc. rhythmus jambicus.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Reguła św. Benedykta (1677) ob. Benedykt św. (t. XII, 472).

— I Responsio Modesta Ad Cuiusdam Quinquaginta Singularia Iuris patronatus Regum Poloniae quae in odium Regularium procaciter divulgavit. Lectori Benevolo. (B. m. i r. 1677). w 4ce, str. 46.

Bez osobnego tytułu. — I na tytule oznaczą, że część II tworzy „Casus“.

Zaczyna od krótkiej przedmowy: Lectori benevolo. Tu donosi, że odpowiada na publikację zatytułowaną: Quinquaginta singularia Iuris patronatus Regum Pol. (z r. 1676). (Obacz o tem dziełku w tomie XXIII str. 345 pod: Olszowski Andrzej, gdyż on jest autorem anonimowym tego pisemka). Z dziełka tego przedrukowuje (kursywą) 50 twierdzeń, a po każdym z nich podaje swoją odpowiedź. Rozwija przytem ogromną erudycję historyczną, cytując akta z XIII—XVI stulecia. Broni niezawisłości klasztorów wobec biskupów i królów polskich, a zwłaszcza wolnego wyboru opatów (§ 18). Występuje przeciw statutom zabraniającym obierać plebejuszy opatami i ostro to potępia (§ 30). Dużo w tem ciekawego materiału hist. — Na str. 44 i n. wiersz: Justus dolor... (Biechanowskiego). — Razem z tem wydane, ale z osobną sygnaturą: Casus propositus (ob.). Jest to II część, choć nie nosi tej cyfry.

Równocześnie i Jezuiti przeprowadzili polemikę z pisemkiem Olszowskiego, o której ob. pod Justitia (t. XVIII, 690). — Porównaj też wyżej: Liber pentheicus.

Janociana III, 295. — Załuski Cons. str. 47. — Jocher 7386, 7931, 7936. (Jocher daje temu pod nr 7932 fałszywy tytuł: De abbatis... in commendam datia). — Finkeł II, 12821.

Akad. — Uniw. warsz.

— Series Et Notitia Trocensis Abbatum, Ordinis s. Benedicti. ad conservandum viridi & celebri recordatione Praedecessorum (a quo succedente) decus. Concinnata Per A. R. D. Stanislavm Szczygielski Ord: S. Benedicti. & ab eodem, Per illustri & Reverendissimo Domino, Stephano Kobierzycki, Abbati Trocensi, Praeposito Piosvnsensi, officiose oblata dicataq; de licentia Su-

periorum. Cracoviae, Apud Haeredes Christophori Schedel, S. R. M. Typogr: Anno Domini, 1668. w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. Dedykacja Stef. Kobierskiemu, opat. trockiego. Rozpoczyna od życiorysu Łukasza, pierwszego opata trockiego. Do tego doczępiony akt fundacji klasztoru z r. 1415 przez Aleksandra czyli Witowda (wyjęty z archiwum tynieckiego). — Potem idą opaci: Albert Żegota (i snouu akt Witolda z r. 1416), Jakób (akt z r. 1424) i t. d. dalsi opaci... aż do Stefana Kobierskiego. Kończą dwie inskrypcje in Troc. Eccl. frontispicio oras in pariete templi (z r. 1577).

Janoc. Nachr. II, 97. — Jocher 9218.

Akad. — Ben. w Pradze — Eng. Barw. (dziś uniw. w Pradze) — Branis. — Czartor. — Szalków — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. wileń.

— Tinecia Sev Historia Monasterii Tinecensis. Ordinis S. Benedicti Primariae inter Polonica Caenobia venerationis Per R. P. Stanislavm Szczygielski, Bibliothecarium eiusd: Monast: collecta, & in IV. Libros partita. Sint oculi tui Domine aperti super Domum hanc nocte ad die. 3. Reg: 8. [Tu prostokątny drzeworyt; górą napis: Ego Benedictvs I. PP. Et Monachus Pingere Feci; niżej postacie świętych z napisem pod drzeworytem: S. Petrus Princeps Apolorum, Dei et D. N. G. Vicarius Eccliae Romae Aedificator: S. Ben: Ab. Patr^{ca} et legislator Mon Eccliae Romae Reaedificator. — S. Paulus S. Petri Coaptus et Doctor Gentium Eccliae Romae Coaedificator. — Samym dołem pod wymienionymi napisami: Ex Vetusa Pictura in Abside Eccliae S. Sebastiani in Foro Boario Romae expressa A. C. 537]. Crac. Ex Offic: Schedeliana, S. R. M. Typ: A. 1668. [Na końcu:] Cracoviae, Apud Heredes Christophori Schedel, S. R. M. Typ: Anno Domini, 1668. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 275.

Rozpoczyna dedykacja: patribus alumnisque monast. Tinecensis. Tu pisze, że oparł dzieło na archiwum tynieckim. Na k. nast. wiersze do Szczyg. podpisane przez Gwalberta Czechowica, Jana Rostockiego i Bas. Sanockiego, jeden zaś bez podpisu. — Wreszcie facultas i aprobata.

Dzieli się na 4 księgi, każda z osobnym tytułem. Księga I obejmuje: Seriem abbatum. Po przedmowie do czytelnika idzie szło-

stronnicowy wiserunek Kasim. I. (Mnicha) i opis 20 obrazów wiszących in peristyllo monasterii, na których były wyobrażone dzieje jego życia. Zarazem przytoczone wiersze Inesa. — Na k. 17 wiserunek Aarona Galla, pierwszego opata (1059). Na rycinie tej podp. sstycharz A. Gorczyu, który zapewne i inne rysunki zawarte w tem dziele rytował. — Poczem dzieje dalszych opatów, przy każdym pochwalne wierszki. — Na str. 108: Nicolaus Mielecki († 1604), 58my skolei opat. — Od str. 111: De commendatoris abbatibus sive administratoribus (St. Sułowski, Stan. Żubieński i t. d. aż do Hieronima Lubomirskiego).

Od str. 137: Liber II, in quo scripturae, privilegia, dispo. notae, instrumenta et tabulae ex archivo desumptae continentur. Rozpoczyna prasyw. Idziego z r. 1105, Honorjusza 1220, Grzeg. 1229, wyciąg z Długosza, Konrada maz. 1241, Wład. ówfioc. 1250, Bol. Wstydl. 1258, Wład. opol. 1268, Leszka Cz. 1286, Pawła z Prsem. 1287. — Na str. 177 uchwały soboru bazyl. — Na str. 186 i nast. pisma Uniwers. Jag. z lat 1482—1560.

Od str. 194 idzie Liber III: De scultetis et emphyt. monasterii, De comm. cum diversis ordinibus, Antiquiores consuetudines i t. p. Mówi więc najprzód w tej księdze o obow. sołtyśów (duzo o tem, czy są zobow. iść na wojnę). — Dalej drukuje dokumenty odnoszące się do stosunków z innymi klasztorami bened. (z lat 1391—1658). — O dawnych konstytucjach tynieck. — De studiis liter. (prace nad kopjowaniem rękopisów, ale to szcześnie wypadło). — Wreszcie: Quae abbatiae ab archiab. tinec. dependant.

Od str. 242: Liber in quo benefactores... brevibus elogiis condecorantur; addita Append. de laudibus congr. cluniacensis. Wykaz benefaktorów zaczyna się od Judyty, Bol. Wstydl., Łokietka... i t. p. a kończy się na Mik. Piotrowskim. — Wreszcie Index na 5 stronach.

O znaczeniu tego dzieła, jako jednego z najpierwszych zbiorów dokumentów, ob. Wojc. Kętrzyński w Przewodniku nauk i lit. 1874 II str. 141, oraz w uwagach do dokum. Kodeksu dypl. tynieck. 1875, str. 3 i nast. (Szczygielski znał oryginalny wielu dokumentów, które zgorszały potem).

Janocki Nachr. I 106. — Bentkowski I. 67 powtarza za Jan. bajkę, że drukował tylko w 50 egz. i że dzieło jest nadzwyczaj rzadkie. — Jocher 9219 i noty. — Ziegelbauer Novus Consp. rer. Bened. str. 280. — Kat. Wildera z r. 1914 (ceni 60 ra.). — Kat. Friedleina (1879) nr 2184.

Akad. — Barw. Eng. (dziś uniw. w Pradze) — Bened. w Pradze — Chreptow. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Lubin. — Ossol. — Przezd. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Uniw. wileń.

— O Zywoecie Y Cudach S. Benedykta Opata, Wielu zakonow w Kościele Zachodnym sławnego Patriarchy Traktat. Przytym Świętey Scholastyki Ksieni, Świętego Maura Opata, Świętego Placyda Opata Y M. Zywoety y cudá, od starodawnych Pisarzow po łacinie pisane: á teraz ná Polski ięzyk, Przez W. X. Stanislawa Szczygielskiego, Opata Trockiego, Zakonu S. Benedykta przełożone, [Tu linja] y do druku, w Wilnie, w Typografiej Soc: Iesv. Roku Pańskiego 1683. podane. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 268, k. 2 nlb.

Strona 238 liczbowana dwukrotnie.

Na odwr. tyt. aprobata Wojc. Mękałskiego z r. 1683. — Poczem przemowa do lauk. czytelnika. Tu mówi, iż powodem do wydania tego przekładu czterech żywotów jest odpust ogłoszony przez papieża Klemensa X. (Tekst pisma papieskiego z r. 1671 ogłosza po polsku i łac.). Na k. 3 verso: rycina św. Benedykta (w sposób prymitywny wykonana).

Od str. 1—194 idzie żywot św. Benedykta przez Grzegorza W. (ten sam, co w dziele „Pharus“). — Od str. 195: Żywot św. Scholastyki (siostry św. Bened.) z Djałogów św. Grzegorza i z Kronikarów. — Od str. 200: Żywot i cuda św. Maura (z Kroniki Bened.). — Od str. 241: Żywot św. Placyda pisany od Gordyana mnicha (z dokładem z Kroniki Bened.).

Kończy pismo Sykstusa V z r. 1588 w sprawie kultu św. Benedykta i Placyda. Jocher 8338. — Kraszewski Wilno IV, 210. (Podawane czasami wydanie z r. 1685 nie istniało).

Czart. — Jag. — Kras. — Lubin. — Ossol. — Przerów (Dominikanki) — Uniw. lwow.

— ob. Benedykt Święty (Reguła) — Bieżanowski St. J. — Caramuel — Consilium (1742; ob. tom XIV, 374) — Duretius Quint. (Litaniae) — Lobkowitz (Demonstr. cath. 1663) — Starowski Sz. (Patr. 1641) — Zaleski Kandyd (Honos onus 1663).

W bibl. Dembowskich był niegdys rękopis jego Hist. monasterii plocensis, o czem mówią Janociana III, 45. Korzystał w niej z nieznaney dzisiaj kroniki mazow. Mikołaja z Czarska.

Chodyński III, 94. — Jozynski II, 179. — Janociana I. c. — Trebicki w Bibl. warsz. 1841 III, 568. — Enc. Org. XXIV, 593. — Enc. kośc. II, 146 i XXVI, 490. — Bieliński Uniw. wileński II, III. — Finkel III, 1871.

Szczygielski Szymon Józef (Dissertatio de jure nobilitatis 1766) ob. Ówierzowicz Franc. Antoni.

Autorem jest Cwierzowicz, dlatego też (wbrew odcyłałowi w t. XIV, 478) nie zamieszczam tej dysertacji pod Szczygielskim.

Szczypcze ob. Wolson Tom. (1789).
Szczyrski Mikołaj ob. Schulz Stanislaw (Białosc 1659).

Szczyrzecki (Historja prawdziwa wyjęta z rękopismu ojca Quesnel, z franc.) ob. Wolter.

Szczyrzycki klasztor ob. Ciricense Monasterium — Stawski Ant. (1727). — powiat ob. Czarnocki Michał (Dan 1768).

SZCZYT Feliks. Do Jego Krolewskiej MCI Pana Naszego Miłosciwego Postępku w Naukach ćwiczącej się Młodzi w Szkołach Publicznych w Mieście Starey Warszawy Doswiadczaiącego. 23. Lipca Roku 1781. [Tu linja]. Felix Szczyt Pisarzewicz Skarb: W. X. Lit: w 4ce, k. 4 nlb.

Gładki wiersz (seksstyny) z pochwałami dla króla. Zapewne pióra któregoś z nauczycieli. Czartor.

SZCZYT Niemirowicz Jan. Illustrissimo ac Reverendissimo D. Josepho Stanislao Comiti Sapieha Episcopo Diocesariensi Episcopatus Vilnensis Coadiutori Joannes Niemirowicz Szczytt Clericus Seminarii S. Crucis apud Presbyteros Congreg. Missionis Alumnus has Propositiones philosophicas D. D. D. Varsaviae typis Coll. S. Jesu. A. D. 1749. fol.

Notata ręk. Jochera.

(Szczyt Niemirowicz Józef) (I). Penata Maestas scientiarum in avita Solea Perillustris, Magnifici Domini D. Josephi Niemirowicz Szczyt Pincernidae Mag. Duc. Lit. Capitanei Jaswanensis insignita Sarmatico Palaemoniae juventute pennis exarata, metagymnastico actu a Literaria Palaestra Collegii Grodnensis exhibitata. Anno 1712. Typis Monasterii Basiliani Suprasliensis (1712). fol., k. 7.

Na odwr. tyt. herb Szczytów. W panegiryku nieco genealogji; wiersze pols. i łacińs. Wilder Kat. ant. 1910 podaje, że autorem jest Adam Naramowski. Wileń. (?).

— ob. Naramowski (Powitanie 1725).

SZCZYT Józef (II). Mowa JW... Kasztelana Brzeskiego Lit. na seassyi seymowej dnia 27. października 1788 miana. Warszawa, w Drukarni nadw. J. K. M. fol., k. 2. Akad. — Csartor.

— ob. Bienkuński F. (Sprawa) — Siruē (Zwyczaj starożytnych Rzymian 1762).

SZCZYT Niemirowicz Krzysztof (I), dapifer Połocensis. Hybernum fatorum florilegium in immature erepto Bogusl. Ciechanowiecki, acad. Viln., coll. atque parentib. A. C. Ciechanowiecki, nec non Annae Kantakuzanka leniendo dolore praesentatum. Vilnae 1675. fol., kart 16.

— ob. Zebrowski Franc. (Paradoxa philosophica 1693).

SZCZYT Krzysztof (II). Mowa JPana Krzysztofa Szczytia Kasztelanica Smoleńskiego Collegium Nobilium Wileń. Sch. Piarum Filozofii i Matematyki Audytora miana podczas... exekwii w... Kaplicy tegoż Collegium za duszę... X. Macieia Dogiela Sch: Piarum Dnia 5 Marca R. 1760. w 4ce, k. 2.

Notata ręk. Joehera.

— Specimen Mathematicum Ex Architectura Militari Cosmographia, Gnomonica Et Algebra Quod Sub Auspiciis Serenissimi Principis Ducis In Nieswiez, Słuck, Olyka Comitibus In Mir, Kroeze, Szydłowicz, Biała D. Michaelis Radziwiłł Palatini Vilnensis Supremi Ducis Exercituum Magni Ducatus Litvaniae Exhibet Christophorus Szczytt Filius Castell. Smolense. In Collegio Nobil. Vilnensi Scholarum Piarum Matheseos Ac Philosophiae Auditor. Facta omnibus quaerendi potestate. Vilnae Typis S. R. M. & Reipubl. PP. Scholarum Piarum. A. D. 1760. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Ded. Mich. Radziwiłłowi. Pocem pytania oraz zadania z arch. milit. (i ballistyki), n. p. pulverem praeparare, calibrum construere, dirigere mortarium etc. — Następują pytania z kosmografii i astronomji, pocem snowu szereg zadań (problematów) jak n. p. invenire longitudinem loci, stellas ope globi condiscere i t. p. — Wrescicie: ex gnomonica oraz ex algebra. Poziom uczenia sądząc z tych zadań był wysoki. Csartor.

(Szczyt Marcin). Produkt W sprawie WJP. Marcina Szczyta Chorążego Petychorskiego W. W. X. Lit: Z WJX. Władysławem Wańkowiczem Kanonikiem Inflantskim. (1794). fol., k. 4 nlb. Uniw. wileń.

Szczytowa Kazimira ob. Bukaty Kazimierz (1783).

Szczytowa Petronela ob. Klonowski Stanisław (Żal 1779).

Szczytowa Tekla z Matuszewiczów ob. Matuszewicz W. (Sprawa).

Szczytowie ob. Accessorium (1778) — Bienkuński.

SZCZYTNICCY. Memoriał Od Urodzonych Szczytnickich względem Dóbr Nagradowic, Wydierzewic Krzyżowników połowy i innych. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szczytnicki Piotr ob. Żołędziowski Ant. (Aggregatum 1736).

Szczytnicki Stanisław ob. Rostrowski Jakób (Technopaegnion 1619).

SZCZYTYŃSKI Wincenty X. Kazanie o doskonałości, gorliwości y męstwie S. Bazylego wielkiego zakonodawcy, Arcy Biskupa y doktora miane w cerkwi św. Trójcy u JJ. XX. Bazylianów przez J. X. Wincentego Szczytyńskiego Zakonu S. Benedykta Pisarza Apostolskiego Spowiednika ordynaryjnego WW. PP. Benedyktynek wileńskich dnia 12 stycznia roku 1780. w 8ce, k. 20 nlb.

Ded.: W. X. Ludwikowi Celestynowi Dydziańskiemu S. Theol. Doktorowi.

Jagiell. — Uniw. wileń.

SZEKELY (Siculus) Stefan (właściwie: Bentzedi lub Benczedy). Calendarium magiar nielwen. Szekel Estvan. w 8ce, k. 14 (sygn. B_{vii}).

Blizszy opis ob.: Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 166.

— Chronica Ez Vilagnae Yeles Dolgairol. Szekel Estvan Craccoba Niomtatot. Striykouia Lazar Altal, Christvs szewletesenec M.D.LIX. (1559). esztendeiebe. [Kartę tytułową stanowi drzeworyt; w środku karty w prostokącie tytuł. W części górnej karty nad prostokątem w wieńcu herb Węgier; wieńiec podtrzymują ręką prawą dwa aniołki, lewą zaś szarfy, wijące się wokół prostokątu. Po prawej stronie

prostokątu postać króla Dawida w koronie, po lewej Daniela. Część dolna drzeworytu przedstawia walkę konnego rycerstwa węgiers. z Turkami. W rogach u dołu napis: Si Devs Pro Nobis, Qvis Contra Nos. — Non Erit Fvga Eis Et Fvga Non Salvabit]. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., k. 237 lb. (sygn. Nn_i).

Na odw. tytułu herb z napisem: Stemma Exc. Herois Franc. Nemeti. — Rozpocznają wiersze: In Stemma... oraz dedykacja temuż Nemetowi, dat. 1558. — Dalej wiersze łac.: 1) In Chronologiam Stephani Siculi verbi Dei ministri in Góncz... 2) Corrector pio lectori (po łac. i po węg. z podp. M. L. W.). — Poczem idzie tekst Kroniki, rozpoczynającej się od Adama.

Do k. 115 dzieje biblijne i starożytne; od k. 115 wieki średnie. Więcej to rocznie-karska chronologia jak dzieje rozmowane. Pod koniec książki (wiek XIV i XV) coraz więcej mówi o Węgrzech. Wzmianki o Polsce szczupłe i rzadkie; na k. 104 o Wład. Warneńczyku.

Niewyjaśniony jest stosunek tego dzieła do Kroniki Bielskiego?

Polski przekład Jabłońskiego znajduje się w ręk. Ossol. nr 6. — Egz. Jag. jest mocno zdefektowany. Otrzymała go Bibl. Jag. wedle notaty mego ojca darem Ludw. Graveny Węgry w r. 1884. — Ostatni arkusz w reprodukcji.

Rotarius Hist. Hung. litter. Altona 1745. — Belnay Hist. litter. in Hungaria 1799. — Załuski Bibl. hist. pisze: „Tu siła o Polsce“. — Bandtkie Hist. druk. Kr. P. I. 162. — Sobieszczański w J. Bielskiego Dalszy ciąg Kroniki 1851 str. XLIX. — Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 18. — Piekarski Katalog wystawy dzieł węg. 1929 nr 19. Jagiell.

— Istenes Enekek. Krakko, 1538. w 8ce.

Bliziej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 6.

— Keresztyénségnek fundamentomáról való Tanuság. Nyomt. Krakkóban 1538. w 8ce.

Bliziej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 6.

— Keresztyénség fundamentomáról való rövid Tanuság. Nyomt. Krakkóban, 1544. w 8ce.

Bliziej opisuje Szabó K. Régi Magyar Könyvtár str. 8.

— A keresztyénség fundamentomáról való Tanuság. Krakkó, 1546. w 8ce.

Bliziej opisuje Szabó Régi Magyar Könyvtár str. 8.

— Soltar Könyv Szekel Estvantul magiar (1548)... ob. Dawid (tom XV, str. 79).

Tam podano bliższy opis tego dzieła, będącego przekładem Psalterza Dawida wraz z krótkimi objaśnieniami (Sommaia) Stefana Sekelego.

Piekarski j. w.

Jagiell.

Szekspir ob. Shakespeare.

Szala Augustyn ob. Sawicki (Życie S. Alojzego, approb. 1723).

Szeląg, piętał; groszyk Cieszyński dobru pospolitemu w Polsce szkodliwy przez druk do wiadomości wszystkich podany. Roku Panskiego 1654. Z dozwoleniem Starszych. w 4ce, k. 2. Są dwa odbicia z drobnymi odmianami. Narzeka, że Xięstwo śląskie bije złą monetę. Ob. Szelągowski Pieniądz i przewrót cen (1902) str. 244.

Jagiell. (oba odbicia) — Uniw. warsz.

— ob. Deductio (brevis damnorum 1661) — Informacya.

Szelągne ob. Czopowe (1766) — Oposita — Rembieliński Stan. (1766).

Szelicha Jakób ob. Zamojski Jan. (Epikedion 1606).

Szelicha Jan ob. Szeliha.

Szelichot (albo: Selichot) [t. j. Elegie, po hebr.]. Kraków, Helicz, b. r.

Wyszło przed r. 1539.

Balaban w Pam. Zjazdu Koch. (1930) str. 103—4.

Szeliga Jan, drukarz ob. Herburt — Leopolda — Madaleński — Pacz T. — Solikowski J. D. — Starczewski G. (1605) — Świczekowic W. (1626—7) — Twardowski Kasp. — Węgrzynkowicz.

Było zdaje się dwóch Janów Szeligów drukarzy, działających bądźto w Krakowie, bądźto w Lwowie (typografarzyb. w latach 1618—35), względnie w Dobromilu, Jarosławiu i Jaworowie.

O typografii arcyb. lwow. ob. Łoziński w Kwart. hist. III (Spór druk. z księg.) oraz Jędrzejowska w Studjach lwow. 1932 (Testament Jana Szeligi). — Bandtkie Hist. druk. Kr. pol. I 118, 303, 397. — Siarcz. Hist. Jarosławia str. 126.

SZELIGA Wojciech (Albertus) z Warszawy († 1585). Censura de Hippocratis operibus... Venetiis 1583. w 4ce.

— De venenis et morbis venenosis Tractatus... Venetijs, Meietus, 1584. w 4ce, k. 4 nlb., 84 lb., 4 nlb.

Ob. tom XXII str. 298 (pod Mercurialis), gdzie opisano 4 edycje, wydane przez Wojc. Szelię i opatrzone jego dedykacją do Stefana Batorego.

Jest także edycja z r. 1688 (egz. w bibl. Kórni. i u Czartor.), o której obacz w Dopełnieniach.

Gąsiorowski Hist. med. I. 268. — Giedroyć Źródła 1911 (Schillingius). — Starowski Monum. s. 253. — Enc. Org. XXIV. — Piekarski Katal. kórni. 1929. — Wierzbowski I, II i III. — Łukaszowicz Opis kość. pozn. III. — Windakiewicz Padwa 1891. — Rubczyński w *Omaggio dell' Acad. Polacca* 1922 str. 355. — Knot w Arch. hist. med. VIII 171. — Fritz w Arch. hist. med. I. 246.

W bibl. Jag. 2106 zachowały się jego notaty z Padwy.

SZELIHA (Szelia) z Rzuchawia (Zubrzycki?) Jan. Auspicatissimo Cracoviā ingressui illustris ac magnifici Domini D. Joannis Christophori Liberi Baronis de et in Proskau, Baronis Czilicz, Schemicz, Gracz et Bsenecz etc. Sac. Caes. Regiaeque Maiestatis consiliarij et cubicularij nec non ducatum Oppoliensis atque Ratiboriensis capitanei, legationis munus ab invictissimo Romanorum Imperatore Rudolpho II ad sereniss. Poloniae Regem Sigis: III faeliciter obuentis debitae observantiae ergo gratulatur Joannes Szelia de Rzuchau I. V. C. Cracoviae, apud viduam Jacobi Sibenecher. A. D. 1608. w 4ce, k. 4.

Wierszem: Ad Pruscoviorum stirpem... Ode dicolos. — Na początku wiersz, w którym Proskau nazwany Pruskowski heroum stirpe. Jagiell.

— *Sacratissimis Primitiis. Reverendi, Nobilis, Et Doctissimi, Georgii Cesarini de Chrusecina, amici sui singularis gratulatur.* Joannes Szelia Svbrzycki & Rzuchav, In Alma Academia Cracoviensi, I. V. studiosus. [Tu winjetka]. Cracoviae. In Officina, Albertj Kobylinij. M.DC.VII. (1607). w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odwr. tyt. herb Szelię z napisem: Joannes Szelia (a więc nie Szelia) a Rzuchav. — Poczem od k. A, wiersze łac. (Anagramma, Ode tricolos, Sensa Curii Suggero, Chronostichon). Lubuje się w sztuczках anagrammatycznych, (podobnie n. p. jak inni współcześni). O Cerazymie nie podaje nic bliższego.

Bibl. Z. Pusł. (ma kartę tyt.). — Ossol.

— *Piis manibus Illustrissimi et Reverendissimi Principis Domini, D. Joannis Sitsch, Dei gratia episcopi Wratislaviensis, ducis Grotcoviensis, Supremi per utramque Silesiam Capitanei, Regni Bohemiae principis Ligii, Sac. Caes. Majestatis Consiliarii Joannes Szelia de Rzuchau, gratus patrono cliens. Cracoviae, in officina Andreae Petricovii. A. D. 1608. w 4ce, k. 10 nlb.*

Odezwę do swłok biskupich datuje: Cracoviae: ex Museo nostro Juridico 8va Julii.

Juszyński Dykcjon.

Czartor.

— *Quaestio iuridica, de assassinio sive imperato homicidio. Ex Cap. I. de Homicid. lib. 6. Decretal. desumpta. Quam D. O. M. A. Praeside admodum Reverendo Clarissimo et Consultissimo Viro D. Joan. Octaviano Waclawowicz J. U. D. et in Academia Cracoviensi Antecessore publice ad disputandum proponet Nobilis Joannes Scheliha de Rzuchav J. U. Studiosus in Collegio DD. Jurisperitorum die 7 Februarii hora 14. Cracoviae in Officina Nicolai Lobii, A. D. 1608. w 4ce, ark. 6.*

Tak podaje Jocher w notatce ręk. Od nast. dysp. tytuł ten różni się tylko nazwiskiem przewodniczącego i datą dnia.

— *Quaestio Iuridica, De Assassinio, Sive Imperato Homicidio. Ex Cap. I. de Homicid. lib. 6. Decretal. desumpta. Quam D. O. M. A. Praeside, Ad Modum Reverendo Clarissimo Et Consultissimo Viro, D. M. Iacobo Janidlouio Bozantino J. V. Doctore, & in Academia Cracoviensi publico Professore, Publicè ad disputandum proponet, Nobilis Joannes Scheliha De Rzuchav J. V. Studiosus. In Collegio DD. Iurisperitorum, Die Martij 17. Hora 13. Cracoviae, In officina Nicolai Lobii, Anno Domini. 1608. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.*

Na odwrocie rycina herbu Jana Sitscha biok. wrocl. i 6 wiersz; poczem dedykacja temuż od Jana Schelię de Rzuchav J. U. stud. Tu podnosi, iż biskup opiekuje się chętnie każdym zdolniejszym. Wszystkie stany na Śląsku są mu oddane. Dat. Cracoviae, ex Coll. Juriconsultorum, Idib.: Januar: M.DC.VIII. — Widocznie kosztem biskupa kształcił się wprawie w Krakowie.

Po ded. idzie 8 wierszowy epigram.

Quaestio jaką przedkłada do rozprawy jest nast.: Mandator homicidii, ordinaria Legis Corneliae de sicarijs pena, una cum mandataro, in loco commissi delicti punire debeat: nec ne?

Dzieli odpowiedź na to pytanie na 3 konklusje (do każdej dodane corollaria) i dochodzi do rezultatu potakującego.

Poczem następuje od ark. B—F: *Apparatus iuridicus.* Są to teoret. wywody i dowody na postawione powyżej konklusje; dowody te czerpie z Aristotelesa, z prawa kanon. i rzymskiego, z Dambudera, Gomeza, z decysyj prawników włoskich. Całe rozumowanie przeprowadzone z wielką subtelnnością i erudycją. — Na końcu „Apostrophe“ (wiersz) podp.: *Georg. Grambs phil. et med. doctor, comes palat. et eques avaratus, nec non Reginae Pol. Constantiae medicus.* Na k. F₂: *Seb. coms ab Ortenburg, baro a Freyenstein... Joanni Szelia grat. ergo (wiersz z anagr.).* — Kończy: *Ad Ep. Vrat. auctor (8 wiersz).*

Na k. F₄ herb autora, z dwuwierszem łac. podpisanym: *Andreas Jerinus a Grunau Ac. Crac. St: (A więc i to Ślązak studjający w Krakowie).*

Dysputacja ta, zaopatrzona w tak wyczerpujące wywody i dowody (czego zwykłe nie dodawano) świadczy o sposobie uczenia prawa w Akad. krak. O ile byłoby przyjęli za miarę pracę Szelię to wymagałoby dużej wiedzy teoret. i znajomości prawa rzymskiego.

Bandtkie Hist. druk. K. P. I, 401.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Bielawski Mathias (*Quaestio 1608*).

O rodzie Szellhów śląskich mówi Pfeiffer w swej przeróbce „*Paprotzkius enucleatus*“ (1780, 1741); ob. tom XXIV str. 72 i 215.

Szelingów (z) ob. Przyłęcka.

SZELISKI Josephus. In Nomine Domini, Amen. Conclusiones theologicae. De Actibus humanis. Pro disputatione lunari Mense Januario, Anno Domini 1767. expositae; Ex tractatu de voluntario, involuntario et libero Menti D. Thomae Angelici et Ecclesiae Doctoris conformes. Respondente ad objectiones V. D. Iosepho Szeliski, AA. LL. et Philosophiae Baccalaureo, Majorum Ordin: Subdiacono. Seminarii Episcopalis Academico-Dioecesanii Cracoviensis alumnō sub assistentia M. Stanislai Michaëlis Patelski, Sacrae Theologiae Professoris, Collegae Majoris, Ecclesiarum; Collegiatas S. Floriani Canonici, Parochialis S. Stephani Prae-

positi; Seminarii Vice-Praefecti. Die 28. Januarii. Anno quo Deus Mundum Disputationi tradidit. 1767. w 4ce, k. 2. Jagiell.

Szelwig ob. Schelwig.

SZELY Georgius. Disputatio Theologica de Ecclesia, Quam... in Academia Franekerana, Praeside Johanne Mackovio proponit... Georgius Szely, Ungarus... Franekerae, Excudebat Videricus Balck, Illustr. Fris. Ord. et eorundem Academiae Typographus. Anno 1682. w 4ce, k. 12 nlb.

Bibl. univ. w Budap.

Szemat do konskrypcji żywności i furazów 1794. Czstwert.

— paszportu wewnątrz kraju (1789). w 4ce. Krasin.

— raportu co do ludności, jaki pozez właścicieli possessyj w mieście Warszawie Władzy Marszałkowskiej bywał składany. fol. Uniw. wars.

— tabelli dymów we wsi szlacheckiej i szemat tabelli dymów w mieście. fol., k. 2. Krasin.

— tabelli ludności na mocy prawa sejmu r. 1789. ułożony. fol., 2 karty. Por. pod Schema. Krasin.

— zaświadczenia jakie się daje ludziom wolnym od werbunku (1789). w 4ce, 1 str. druku. Krasin.

— taryff do podatku podymnego (1790). fol., str. 2 nlb.

Szematyzm urzędów ob. Kalendarz tytularny (1781) — Schematyzm.

Szembecianum jubulum ob. Ciszwowski Marc. (1690).

Szembek Aleksander (I), provent. Reg. administrator ob. Lepiecki Flor. (*Quaestio 1644*).

Szembek Aleksander (II), słuchacz w akad. pozn. ob. Piskorski Sebastjan (*Circenses... 1665*).

SZEMBEK Aleksander Kazimierz, wojew. sieradzki. Manifest Publiczny Jaśnie Wielmożnego Mści Páná Alexandra na Słupowie Szembeka Woiewody Sieradzkiego Stárosty Bieckiego. In Actis Generalis Confederationis Ordinum Regni Feriá Tertiá ipso Die Festi Conversionis Sancti Pauli Apo-

stoli Anno Dni 1735. w Krakowie Uczyniony. w 4ce, k. 2 nlb.

Mówi, że był gwałtownie wprowadzony od podjasdu moskiew. na akt pseudokoronacji Elektora saskiego; oświadcza swą wierność Leszczyńskiemu.

Akad. — Dziaków — Krasins. — Ossol.

— ob. Borzykowski F. (Rosae graetae 1726) — Buchowski Ben. (Ortus 1718) — Goszkowski Albertus (1731) — Lętowski Mich. Jan (1749) — Niszczczycki Adamus (Punctum 1741) — Sierakowski Wacław (Majus 1720).

Katalog ręk. Ossol. II. — Finkel III, 1871.

SZEMBEK Aleksander, syn Franciszka. Manifest Aleksandra z Słupowa Hrabiego Szembeka, Wojewodzica Infantskiego, przeciwko Książęciu Franciszkowi na Bielsku Sułkowskiemu, rozszczępcemu nieprawne pretensye do Ordynacyi Rydyńskiej. (Zaczyna się po zwykłym wstępie:) Prawo szczególne Familiom nadane etc. etc. fol., kart 2. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szembek Antoni, syn Franc. ob. Dzielski W. I. (Feralis 1693).

Szembek Antonius Felicianus, tribunus osvec. ob. Bromirski B. (Annibal 1716) — Guglielmo (1729) — Sierakowski Wacł. (1720).

Finkel III, 1871.

Szembek Franc. Gabr. ob. Wisenberg Nic. (Paramythia 1639).

Szembek Franc., student dialekt. ob. Lepiecki Fl. (1644).

Szembek Franc., notariusz ziemi krak. ob. Piskorski Seb. (Basilicus 1666).

Szembek Franc., kasztelan sanocki († 1693) ob. Dzielski Wojc. (Auspice 1688, Feralis 1693).

Szembek Franc., dapifer Regni († 1712) ob. Chelstowski D. (1713) — Dobiński Stan. (Postuma 1712) — Federowicz M. (Lauretum 1713) — Pruski M. (Purp. 1712) — Słowakowicz J. A. (Responsio 1701) — Szaynowski Stan. (Aura 1710).

Szembek Franc., star. tolmicki ob. Dziewulski Marc. (Koncept 1726).

SZEMBEK Franciszek, wojewoda inflancki († 1764). Kopia responsu. J. W. JMci Pana Szembeka Woiewody Inflantskiego. do J. O. Xcia JMci San-

Sanguszka, Marszałka Nadwornego W. X. Litt: dnia 16 Febr: 1754. danego. [Przytem:] Kopia powtórnego responsu, J. W. JMci Pana Szembeka Woiewody Inflantskiego, na list J. O. Xcia JMci Sanguszka Marszałka Nad: W X. L. z Dąbrowy dnia 7 Marca 1754. danego. fol., 1 ark. dr.

W sprawie ordynacyi Ostrowskiej. Obaca tom XXIII, 498. Akad. — Krasins.

— Mowa J. W. JMci Pana Franciszka Szembeka Woiewody Inflantskiego miana na Radzie Senatu przed Seymem Convocationis Die 7. 9bris. R. 1763. fol., k. 2 lb.

Odpowiedź na 8 propozycyi Prymasa.

Akad. — Kijowa.

— Votum J. W. JMci Pana Szembeka Woiewody Inflantskiego, na Seym Konwokacyi w Maju 1764. przypadającej. fol., k. 4 lb.

Powołuje się na Monteskiusza Wykazuje pożytek interregnów. Należy uwolnić się od oppressji i szanować prawo.

Akad. — Krasins.

(**Szembek Franciszek**). Actum in Radom in Judiciis Tribunalitius Regni Causarum Fiscis Tertia post Dominicam Rogationum Proxima Anno Domini Millesimo Septingesimo Sexagesimo Secundo (1762). fol., 1 karta.

Inter cohortem loriceatam Szembek palatini Livoniae decidendo partis actoreae pro solutione contingens subsidii charitativi ex bonis Woysławice et aliis agentis licet Magn. Potocki... Akad.

— ob. Wenda Wal. (Corona 1747).

W Ostrowskiego Swadzcie polskiej (1745) są zamieszczone w t. I str. 90 i 167 dwie jego mowy: 1) Cum recognitione J. K. M. 1735. — 2) Mowa dziękująca za wojew. inflanckie.

Finkel III, 1871.

SZEMBEK (Schembeck) Fryderyk Soc. J. (pseud. Pięknorzecki Józef) († 12 czerwca 1644). Zierlicher Abriss eines christlichen Vorbereitens zum glücklichen Tode Das ist Das gottselige Leben der heiligen Dorothea einer Wittwen aus Preussen.... Ausführlich durch den ehrwürdigen Herrn Pater Fridricum Schembeck Priestern der Societät Jesu in Polnischer Sprache beschrieben anjetzo ins Deutsche übersetzt durch Johannem Thaddäum Kober Ertzpie-

stern und Pfarrern zu Frauenburg. Gedruckt im Kloster Oliva durch Geor. Franc. Fritsch, Factor 1681. w 8ce, kart 40.

Jocher 8361. — Lillenthal Hist. B. Doroth. str. 12.

Por. niżej: Wizerunek (1639).

Gdańska miej.

— Gratis Plebanski Gratis Wycwiczony w Jezueickich Szkołach Krakovskich. Mędrszym niż przyszedł, do Domu się wracający. To jest Respons na Dyskurs Plebański O Collegium Jezueickim Krakowskim, Grátis nazwany, y na dwu inne tegoż autorá wteyże materiej. Napisány y do Druku podány, Przez Iozepha Pięknorzeckiego Za wiadomością y wyraźnym dozwoleнием Vrządu Duchownego. VV Poznaniw. Roku Pańskiego, 1627. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb. i str. 481 (sygn. A—Qqq).

W liczbowaniu myłki, brak n. p. str. 188. Rozpoczynają cytaty z Quintyliana, św. Hieronima i św. Tomasza, a wśród nich: Do wszystkich wobec, co się w tej sprawie dzieje, wiedzieć pragnących. — Tu tłumaczy, dlaczego tak nierychło odpowiedź wychodzi „na trzy dyskursy zmyślonego plebana“. (Dyskursy te, to znana praca J. Broźka, o której obacz w tomie XIII). — Pierwsza część odpowiedzi była już wydrukowana w r. 1626, a druga 1627 i tylko ta druga mogła proces toczący się w Rzymie uwzględnić. Właśnie na wynik tego procesu autor czekał.

Potem idą 3 k. „Przemowy“, w której nazywa autora Gratia (Broźka) „komedjantem“ albo „maszkarnikiem“, gdyż przebrał się za plebana. Imię jego znajduje się w aktach grodu krak. z r. 1625 (jest to aluzja do sprawy o druk potajemny).

Od k. A, liczbowanej jedynką idzie: Respons na Discurs Plebanski Grátis nazwany.

1) Część I, drukow. w r. 1626, idzie od str. 1—65, a składa się z 12 rozdziałów. Omawia w nich główne punkta sporu Jezuitów z Akademią: zbija argumenty Broźka za uprawnieniem Akademii do monopolu szkolnego; broni sposobu uczenia Jezuitów; o apostołowaniu wiary przez Jezuitów; o torowaniu drogi w Polsce „Hiszpanowi“ (chodzi o absolutum dominium).

2) Od str. 66—175 idzie z osobnym tytułem: Przywilej Plebanski Prawdą Deklarowany. Przez Josepha Pięknorzeckiego. To jest Respons na wtóry dyskurs Plebański Przywilej nazwany Przeciw Jezueickim Szkołom Krakowskim. Podany do Druku za wiadomością y wyraźnym dozwoleнием v-

vrządu Duchownego. W Poznaniw, Roku Pańskiego, 1627.

Część ta składa się z 22 rozdziałów. Mówi o przywileju Jagielly dla Akad.; czy Jezuitci chcą łamać dawne przywileje; o prawach biskupów do reformowania Akademii; o stanowisku Stol. Apost. w tej sprawie. — Tu na str. 100 dekret Sac. Rotae Rom. z 19 Junii 1626 (przychylny dla Jezuitów), oraz pismo Urbana VIII. — O tem, że szkoły należą do papieża i biskupów; na str. 120 list biskupa Myszkowskiego do Akad. z r. 1625; odpiera też różne zarzuty szkalujące Jezuitów (np. że chcą być per totum imperium Rom. supremi cancellarii, zarzuty przeciw Scribanusowi, że chwala się swem szlach. urodzeniem i t. p.). — Od str. 167 zwalcza zarzuty, czynione Jezuitom przez różnych teologów i zakonników innych reguł.

W ciągu tej polemiki dużo aluzji do niedbalego czytania lekcji przez Akademików (str. 152), do wydawania samych tylko kalendarzy (str. 138), do plebejskiego pochodzenia profesorów (str. 142), do tumultów studenckich (str. 151). Na str. 159 dekret Zygmu. III przeciw tumultom studenckim z r. 1626.

3) Od str. 176—431 idzie trzecia część z osobnym tytułem: Consensus Plebanski Prawdą potwierdzony. Przez Josepha Pięknorzeckiego To jest Respons na trzeci Dyskurs Plebanski, Consensus nazwany. Przeciw Jezueickim Szkołom Krakowskim. Podany do Druku za wiadomością y wyraźnym dozwoleieniem vrządu Duchownego. W Poznaniu, Roku Pańskiego, 1627.

Część ta dzieli się na 60 rozdziałów. Omawia w nich: Jezuitci nie zmyślili Consensus, podpisanego ręką J. Górskiego na swe szkoły w Krakowie; o rokowaniach między Jez. a Akademikami w epoce gdy osiedlali się w Krakowie; tekst „Consensus“ (z r. 1583); pisma Lancellottiego z r. 1626 i z r. 1624 (str. 232) dotyczące sporu; o stosunku Jezuitów do młodzieży akad. (czy ją podburzają?); przytacza pisma And. Lipskiego i M. Szyszkowskiego z r. 1616—7 w sprawie sporów (tu wspomniane dwa „paszkwile“ dziś nieznanne 1) Cathedra 1617 i 2) Declaracia niewinności); na str. 261 o „Responsio ad fam. libellum“ i o „Obżalowaniu“ z r. 1623; znouwu przytacza kilka dekretów w sprawie tych pism oraz innych paszkwili na Jezuitów; na str. 319 decyzja Rady z 6 nov. 1626; na str. 325 o ugodzie z Janidem rektorem Akad.; dekrety Zygmunta III z r. 1626; zbija zarzuty, jakoby przez szkoły jezueickie pustoszały szkoły farskie; dlaczego niektóre akademje zagr. zostały oddane Jezuitom (str. 364), którego to losu obawia się Akad. krak.; decyzje Rady z 18 Dec. 1626 i z 21 maja 1627; jak Pan Bóg karsze tych, co

prześladującą zakony?; O cudzie przy budowaniu kościoła św. Piotra (str. 422) w r. 1619 (biała gołębia usiadła na rósę kamiennej); na str. 425: Revelacja albo pro-roctwo św. Hildegardy... którą pleban (Brożek) posłał Andrzejowi X. Ministrowi ewang. do wsi Wielkiej Nocy, prosząc go, aby drukarzowi heretykowi w pracy pomagał (list z r. 1625); o poparciu, jakiego szesnali Jezuita u króla Stefana i hetmanów (str. 436); Jezuita nie są martyres delicati, jak ich pleban nazywa; wykład profecyji Hildegardy; co za kara powinna spotkać plebana (piętnowanie).

Jak widać z tego zestawienia treści, układ trzeciej części jest bezładny, wywołany napływaniem coraz to nowego materiału w postaci dekretów Roty, biskupich i królewskich.

W całym dziele przeprowadza wciąż analogię do sporu między Akademią paryską a Dominikanami i Franciszkami, o otwieranie przez nich szkół w Paryżu i powołuje się na św. Tomasza; kończąc specjalnie (str. 475—481) przedrukiem tej Akademii paryskiej. Wreszcie omyłki druku na str. 481.

Jak wyżej zaznaczono, jest to odpowiedź na broszury Brożka noszące tytuł: *Gratis, Przywilej i Konsens*, pisane w formie „Dyskursów”. Pisma te (drukowane z obawy przed represjami w Wielkiej Nocy potajemnie) zostały w r. 1626 publicznie spalone a drukarza ochłostano. (Obacz Franke Brożek str. 110 i n.). — Mimo to duża ilość egzemplarzy się rozeszła. Wskutek tego Jezuita postanowili wystąpić z dalszą polemiką w tejże sprawie. Zadanie to powierzył sakon Szembekowi.

Brożek srażony tem zajęciem, a zapewne i dekretami wydanymi przeciw Akademii, ostatniej części *Gratis* nie ogłosił (dochowała się tylko w rękopisie) i od dalszej polemiki odstąpił. Szembekowi odpowiedział Jak. Najmanowicz. — Cała polemika jest więc analogiczną do epizodu z „*Equitis actio prima*”, snanym pamfletem anty-jesuitskim.

Inne pisma odnoszące się do tej sprawy ob. pod Janidło, Kosucki i Najmanowicz.

Muczkowski Rękop. Radymiń. 117. — Niesiecki IV, 271. — Jocher 1287. — Alegambe Bibl. S. J. str. 144. — Wojciechowska Z dziejów księżki str. 303 i 308. — Franke Brożek passim. — Wielowicki Diarium. — Załęski Jezuita II. — Brückner w Pam. liter. X, 188. — Tenże Dzieje kultury II, 522. — Baryca w przedruku *Gratis* Broszury (w Bibl. pisarzy polskich 82) z r. 1929.

Akad. — Bawor. — Branicki. — Czartor. — Dziękowski — Jagiell. — Krasinska. — Ossol. — Uniw. upsalski. — Zielinski.

— Informacja krótka o początku i przyczynie Nabożeństwa osobliwego

do S. Rozalii Panny z Kieżney pu-stelnicy. Przeciwno zarazie morowego powietrza y roznych chorób. Z instructiá, coby czyniód, na cześć tey Świętey w takich potrzebach: y czasu od nich wolnego. Napisana y do druku podana ku chwale Pańskiej: y czci świętych Iego. Przez X... Soc. Jesu z dozwole-niem zwykłym. B. m. i r. (w Toruniu 1630). w 8ce, k. 18 nlb.

Maciejowski Piśm. pol. III, 661. — Jocher 8580. Czartor.

— Instructia o Iubilenszu y wszelkim innym Odpuszczeniu Co jest y dla-czego A jakim sposobem otrzymany bydź może Za wyraźną wolą Iasnie Wielebnego IMści Xiędza Iana z Lipia Lipskiego z Bożej Łaski Chełmińskiego y Pomesańskiego Biskupa napisana y do druku podana przez... Soc. Jesu z do-zwoleniem Starszych Z Okaziey Iubi-leuszu od Oyca S. Urbana VIII. Pa-pieža wszystkimu Chrześcijaństwu po-zwolonego Roku 1636. (Na końcu:) w Toruniu 1637. w 8ce, k. 8 nlb.

Jocher 7834, 7835 (z tytułem łac. i z datą 1638). Czartor. — Uniw. warsz.

— Patronka Stárodawna Panstw Prvskich: Y Innych Onym Przyległych, Do Vproszenia łacwiejszego v Páná, Łáski ná Dobre Skonanie, Pomocnica Szczęśliwá. S. Dorota z Prvs Wdowa. Rodem Wieśniaczka; á Mieszczka Gdańska. Ktora Znabożeństwa, Dobrowolnie Zamurowána w Kathedralnym Pomesańskim Kościele, w Quidźyniu Mieście Pruskim Zyiác; z Pragnienia Wielkiego, Przyięcia Páná w Sácramenie Świętym, Powtore dnia iednegosz 25. Ozerwca, Roku 1394. Szczęśliwie Skonála. Teraz znowu, ná Chwálę Pańską, y na Od-nowienie Zastarzáłego ku niey Nábo-żeństwa, Pismem szerszym niz przed tym Ogłoszona. Przez X. Friderica Schembeka Soc: Jesv Z wyrazney wo-ley Iáśnie Wielebnego I. X. Iána Lip-skiego, Pomesańskiego y Chełmińskiego Biskupa: á z Dozwolenia Stárszych Zá-konných. Bez m. i r. (Toruń, 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Rozpoczyna się na odwr. tyt. od zaznaczenia, że żywot ten „z pism starodawnych... krótko zebrany”. (Są to te rękopisy, których teksty

wydano w r. 1702, ob. pod Dorota św.). Poczem: Urodziła się Dorota... (jak w wydaniu „Pomocy z nieba” 1627). — Wreszcie idzie: Nauka co się czyniód może na uczczenie tej świętey... oras: Hymn z Modlitwą (hymn wiersem niedołącznym, zapewne pióra Szembeka?). Wreszcie: S. Dorota o sobie. Z Montow wieśniaczka a z Gdańska szwecowa, Świętą stałam się, rzecz u świata nowa... Jest to II wydanie (rozszerzone dodatkami końcowymi) a pierwszym jest „Pomoc”, opisana szaraz niżej.

W r. 1638 wyszedł „Wizerunek t. j. życie św. Doroty” (k. 27) z więc wydanie III jeszcze więcej rozszerzone. Obacz niżej pod: Wizerunek.

Wielka Encykl. ill. XVI, 858.

Czartor. — Kórnik.

— Pomoc z Niebá Na Vspokoienie Prus z dawna Polakom od Páná Bogá nágotowana. To iest: SS. Patronowie Kráiw Pruskich, woiná terazniejszą vtrapiionych, y zycia ich światobliwego krotkie opisanie. Zá których pomocá, pozádanego konca, teraznieyszego zá-ciągu spodźwiác się możemy. Uczynione y do Druku podane z dozwole-niem Vrządu Duchownego, Diaecesiey Chełmińskiej. S. Hieron. contra Vigilant. Honoramus seruos, vt seruorum honor redundet in Dominum. S. Ambros. I. de Abel. Deus audit suos iustos etiam mortuos, quoniam Deo vivunt. W Toruniu, Roku 1627. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Druk gocki: Tytuł w ramce. Stronnice obramowane z 3 stron.

Dedyk: Przesacnemu rycerstwu wojska J. K. M. Kor. w obozie pod Czesowem (Tczewem), z podp.: Uprzejmie życialiwy J. P., a datow. z Chełmzei Roku 1627 die II Sept.

Tu mówi, że B. Dorota, B. Jutta i B. Jan są świętymi ziemi chełm. oprócz św. Irzego i prócz dwóch męczenników Krzyżaków od Litwy spalonych. Opisuje obrazy B. Doroty i Juty.

Od k. A, verso idzie. Żywot Juty Niemkini z pism kośc. kat. w Chełmzei oras z bibl. klasztoru pelpl.

Od k. A, verso: Żywot błog. Jana Prusaka (Lobodana z Torunia).

Od k. A, : Żywot B. Doroty z Prus z pism kośc. Malbor. i bibl. pelplińskiej. Zajmuje on 4 strony. Rozpoczyna się: Urodziła się Dorota...

Szembek jest niewątpliwie autorem, a raczej tłumaczem i wydawcą tego dziełka. Przerobił on materiał z bibl. heilsberskiej (o czem niżej). Cyfry J. P. oznaczają jego pseudonim: Józef Pięknorzecki, użyty w tym

samym roku w odpowiedzi Brożkowi (*Gratis*). W r. 1627 bawił niewątpliwie razem z królem w Prusiech i w Polsce, skoro w Poznaniu drukował *Gratis*.

Jocher 8286. Czartor. — Ossol.

— Pielgrzymka Zaczna z Niemiec W kráie Pruskie S. Ivttá Niemkinia. Ze Krwi Xiążąt Brunshwickich, Wdowa. Miłością Bożą, Szczodroblivością ná Vbogie, Wzgárdá Proznościéy Swiatá, y Sámey Siebie Dziwna. Ktorey niegdý W nocy Słonce W drodze świeciło, Biskupstwá Chełmińskiego, y Prus Wszystkich od Lat. 373. Osobliwa Patronka. W Káthedralnym Kościele táżme w Chełmzei w Prusiech, Odpoczywájąca, Cudámi Sławna. Teraz Powtore, Dostátniey niż przed tym, Opisána y do druku podana. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Zwoley Iasnie Wielebnego I. X. Iána Lipskiego Chełmińskiego y Pomesańskiego Biskupa: a Zdozwolenia Stárszych Zakonných. Benedictus Dominus, quia nomen tuum ita magnificavit, ut non recedat laus tua de ore hominum. Iudith. 13. 25. [Tytuł w ramce]. Bez m. i r. (Toruń, przed r. 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Druk przed r. 1638, gdyż w tym roku wyszło II rozszerzone wydanie p. t. „Przykład dziwny”.

Na odwr. tytułu zaznacza się: Żywot dziwny S. Juty, z pism barzo starych, chełm., pomorsk. i pomes. biskupstw y z Kronikarzewo pruskich krotko zebrany. — Na końcu jego: Informacia... ku czesioy (sic) tey świętey; Hymn z Modlitwą; S. Jutta o sobie.

Por. Baroniusz M. (1609) — Loniewski Kra. (1617). Czartor. — Gdańsk. miej.

— Przykład Dziwny. Doskonáłości Chrześcijańskiej W miłości Tworcy Pánu, y Bliźnim w Stanie Swieckim nábytey. Przez Wzgárdę Prozności Pomp swiatá, Dostátkow, y Własney swey Osoby. To iest Życie Wielce Przykładne, S. Ivttá Niemkinie. Ze krwi Xiążąt Brunshwickich Wdowy, Miłością Bożą, Szczodroblivością ná Vbogie; y Wzgárdá sámey siebie Dziwny: Zniemiec Wkraje Pruskie. Pielgrzymkiey. Ktorey niegdý wnocy Słonce w Drodze świeciło. Biskupstwá Chełmińskiego, y Prus Wszystkich, od lat 373. Osobliwy Pá-tronki. W Káthedralnym Kościele, Teyże

Diaecesyey, W Chelmy, także w Prusich odpoczywający. Cudami sławney. Teraz powtore, Dostátniey niż przed tym. Opisáne; y wespol z Relatią, nowey Pobudkiy do Gorętszego ku niey Nabożenstwa starodawnego, do Druku podáne. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Z Dozwoleniem Vrzędu Duchownego Dioecesyey Chelmienskiej; y Srárszych (sic) Zakonnych. [Tytuł w ramce tej samej co „Pielgrzymka“] [Na końcu:] W Toruniu, Roku. 1638. w 8ce, k. tyt. i k. 43 nlb.

Na odwr. pochwała świętej. Na następnej karcie dedyk. Gaspr. Dniałyńskiemu, dziek wrocławskiemu. — Od karty A: Zywot Dżwiny Jutti, którą Prusacy Ottą zowią... Z piem starodawnych na pergaminie katedr. kości. bisk. chelms. wyjęty. (Tu wymienia także rękopis bibl. pelplińskiej odnaleziony w r. 1621, który posłano na upominek królowi Zygmuntovi III; inny egzemplarz znajdował się w kościele w Montowach pod Malborgiem).

Poczem idzie obszerny żywot świętej. Na k. D o Gabrijelu Władysławskim, który w r. 1627 odnowił kult świętej i o różnych zjawiskach, towarzyszących temu odnowieniu. Na k. D₂ piama J. Lipskiego z r. 1637 i opis uroczystości ku czci Jutty i Doroty. Kończy: Informatia, Hymn z Modlitwą. Hymnus i Orationes

I wydanie ma tytuł „Pielgrzymka“

Maciejowski Piám. III str. 663. — Niesiecki IV, 271. — Wiszniewski H. lit. VIII, 271. Czartor. — Kórnik — Krasin. — Ossol.

— Błogosławiony Raphael z Proszewicz. z Zakonu Braci Franciszka Świętego, ktore Bernardiny zowiemy, Kapłan. w Wartcie Miescie Krolewskim, w Ziemi Sierackiej, w Kościele Przejscistei Matki Panskiej. Odpoczywający, Świętobliwym Zyciem, y Cudami Znany. Sieradzkiego Woiewodztwa Obywatelow, do Szczesliwy Wieczności, Przewodnik, y Patron Osobliwy. Ná Ządanie tychze, w Szadku ná Seimik Zgromadzonych, świezo z ziemie dobyty; y wzacny Grob Nowy przeniesiony. Od Iáśnie Oswieconego Xiążęcia, á Przenawielebniejszego w Chrystusie Oica I. M. X. Jana z Lipia Lipskiego, z Boży Láski Arcybisk. Gnieznienskiego, Koronnego Primasa, &c. &c. I Zwyczajnej woli tegoss, do wiekszej, niz do tąd był wiadomości, kráiom wielu

w Polsce przyprowadzony. Przez X. Friderika Schembeka Societ. Jesu. Zdozwoleniem Zwyklym. [Tytuł w prostokątnej ramce]. B. m. i r. (1640). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. rozpoczyna się żywot błog. Rafała (umarł 1634). O jego wychowaniu i wstąpieniu do Bernardynów. Jak został gwardjanem. Dożył lat 80. Nagrobek jego. Portret. Cuda. O podniesieniu jego kości przez Lipskiego w r. 1640. Modlitwy. Inne żywoty ob. t. XXV, 310.

Akad. — Jagiell.

— Rosa Coelestis Recens patefacta; Contra grassantem pestilentiam Salutare remedium: Sev Sanctae Rosaliae Sicvlae Quisquinae & Rosarum Principis, Eremitae Virginis, Brevis Vitae enarratio, Ex ijs, quae hactenus Romae de ea Typis vulgata fuerant, confecta. Cuius sacrum corpus, in Erctae montis Regni Siciliae specu, vbi Annos ferè Quingentos, lapideo cortice, non humaná industriá obducto, circumseptum delituerat; Anno tandem 1624. Idibus Iulij inuentum est. Aduersus debachantem luem, celebratissimum amuletum. Ex quo Pars Costae vnus, cortice eodem conuestica, & parti ossis alterius annexa, Cracoviam, Anno hoc 1630. die 27. Mensis Iulij, transuecta; in Ecclesia Domus Professae Societ. Iesv, S. Barbarae Virgini & martyri sacra, autoritate publicá, publicis colenda honoribus, ritu solemni exponetur, Mensis huius Septembris, die 21. Vt sit Cum caeteris, Sanctorum Vrhis huius Tutelarium, sacris Cineribus, contra imminetia ab Epidemiae malo pericula, toti Regno praesens antidotum. Crac. In Offic. Andreae Petric: S. R. M. Typogr. 1630. w 4ce, k. tyt., str. 16.

Ded. Petro Gembicki, podpisana: F. S. E. S. J. a więc Frid. Szembek o S. J.

Św. Rozalja była patronką od moru, wydanie stoi więc w związku z grasującą wówczas zarazą.

Zawiera żywot świętej, a na końcu hymn i Oratio.

Niesiecki IV, 275. — Jocher 8579.

Czartor. — Ossol. — Uniw. lwów. — Uniw. warsz.

— O Śmierci Świętej Pamięci Jego Mości X. Piotra Tylickiego, Krakowskiego Biskupa, &c. &c. y nabożnym

ku niey przygotowaniu jego. List Do Iáśnie Oswieconego y Nayprzewielebniejszego w Chrystusie Oycá y Pána, Ie^o Mei X. Wawrzynca Gębickiego, Z Bozey Láski Arcybiskupa Gnieznienskiego. &c. &c. &c. Pisány Od X. Fryderiká Schembeka Societatis Iesv, wrychle po śmierci niebowskiy. A teraz ná wroczysty Obchod zá duszę jego, ná ządanie Ich MM. PP. Exekutorow do druku podány. Zá Wyrażnym dozwoleciem Je^o M. X. Marcina Szyskowskiego, Biskupa Krakowsk. y Stárszych zakonnych. W Krak: Z Drukárni Andrzejá Piotrkowczyká, K. I. M. Typographá. Roku Páńskiego, 1617. w 4ce, k. tyt., str. 48 (sygn. f.).

Całe w formie listu. O pobożności Tylickiego. O jego walce z heretykami. O jego pokorze. O grobowcu i epitafium. O jego śmierci. Żyda doktora radzić się nie chciał. Potępił paszkwil antyjezuicki „Monita privata“, wydany przez kogoś co został wyrzucony z zakonu. Inkwizycja na autora. Ubodaj. Skrupuł, że był biskupem. Legaty. Choroba i śmierć. Żal króla i królowej.

Dat. z Krakowa 25 Augusti 1616.

Maciejows. Piám. III str. 662 — Hoppe 71. — Niesiecki IV, 271 i 411. — Wielewicki Diarium III, 201.

Czartor. — Dzików — Gdańska miejs. — Horod. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Światło. W ciemnościach Błędow Y Vtrapienia; Przykładem Zycia, Nauką Stárożytną, y Pomocą Modlitwei, Potrzebującym Swieczące, w Pruszech. Błogosławiony Jan Lobedan Thorunianin. Zakonnik Franciszka Świętego, Kapłan. Ieden Zdawnych SS. Patronow Kráioy Pruskich. S. Iutty de Sangerhausen niegdy Spowiednik. Zeglarszow. I Ludzi Innych Wodą sie Bawiących Pomoćnik Osobliwy. W Chelmie Miescie Biskupim w Pruszech, v Braci swey Zakonney odpoczywający Cudami Sławny. Teraz po Odnowie, Swiezo wczynionej, Stárodawnego ku niemu Nabożenstwa, szerzy po wtore Opisany. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesu z Dozwoleniem Vrzędu Duchownego Dioecesyey Chelmienskiej, y Stárszych Zakonnych. S. Hieron. contra

Vigilant. Honoramus Seruos, vt Seruorum Honor Redundet in Dominum. S. Ambros. I. de Abel. Deus Audit suos Iustos etiam mortuos; quoniam Deo viuunt. [Tytuł w ramce]. (Toruń, ok. 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Żywot zaczyna się na odwr. strony tytułu i ma nadpis: Żywot błog. Jana z Torunia minority... z inquistii po zplądrowaniu Conentu Franciszk. przez Nowowiarki w Chelmy y piem o zyciu jego sgubie... y Zdawnych o niem tradiciei...

Opisuje ogólnikowo jego życie; wizerunek w katol. kości.; rozpedzenie zakonników przez nowowierców; odbiór kościoła przez Jana Kostkę; otwarcie rzekomego grobu świętego przez Zadzika „przy czem ja byłem“ w roku 1627; wznowienie nabożenstwa.

Kończy: Nabożenstwo i Modlitwa.

Czartor.

— Tynquim Krolestwo moźne w Azyey. Do ktorego Opowiadaniu Ewangeliei Świętej, świezo Pan Bog drogę otworzył. przez Oyce Societatis Iesv. Z Relacyey w Rzymie Roku terázniejszego, 1629. językiem Włoskim wydrukowany, á z Mákáo w Chinie Roku 1626 posłány. krotko opisane, od jednego Káplaná tegoż Zakonu. [Tu winjetka]. Zá dozwoleciem Stárszych, y Vrzędu Duchownego. W Krakowie, W Drukárni Franciszka Cezárego, 1629. w 4ce, k. tyt. i k. 12 nlb.

Na odwr. tyt. herb; poczem dedyk. Tom. Oborskiemu, krak. sufrag. Pisze, że opisanie to językiem polskim od niego jest uczynione (a więc on tylko tłumaczył); podpis X. Fryderik Schembek S. J. — Dalej aprobata Nuceryna z r. 1629.

Zawiera opis Tunquim krolestwa w Azji, położonego między Chinami i Coeychimą. Obyczaje ludu. Potęga króla i sabawy jego. Działalność Jezuitów. — Pisane na podstawie drukowanych po włosku listów jezuitkich do generała zakonu.

Omawia, podobnie jak i następne dziełko, ks. Krzyszkowski w Missjach katolickich 1934 (maj).

Jag. — Kras. — Ossol. — Un. warsz. (?)

— Tybet Wielkie Panstwo w Azyey. Do ktorego Oycowie Societatis Iesv, nie dawno przebywszy, Wiarę Świętą Chrześciánską, błędami wielkimi Pogánskimi w nim sfálszowaną, do iey szcześci przywodzą. To iest, Krotkie opisanie zwyczajów, nabożenstwa, y Wiary

narodow Tybetskich, przez iednego Káplana tegoż Zakonu, z pism do Wielebne^o Oycá swego Generalá o tym ztamtąd posłanych; a w Rzymie Drukiem światu wszytkiemu ogłoszonych, Roku terażniejszego 1628. Za dozwole-
nieniem Stárszych Zakonnych, y Vrządu Duchownego. W Krakowie, W Drukárni Fránciszká Cezárego, 1628. w 4ce, k. tyt. i k. 25 nlb.

Na odwrocie herb Zamoyских. — Dedyk. Tomaszowi Zamoy skiemu, kor. podkancł. i star. krak. Podpisał Szembek „na znak radości z wjazdu na starostwo”. Na odwrocie dedykacji approbacya Seb. Nucerrina s r. 1628.

Zawiera opis Tybetu, przybycie Jezuitów (O. Andrade S. J.), obyczaje duchowieństwa tamtejszego (lamasów), cześć aniołów i djabłów, o pobożności króla i królowej, nawrócenie ich(?).

Powołuje się wciąż na listy z Tybetu, otrzymane przez Jezuitów r. 1626.

Bandkie Hist. druk. krak. 414 podaje mylną datę 1728 r.

Branie. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Vita B. Vincentii Kadłubek Episcopi Cracoviensis.

Wątpliwe?

— De vita S. Dorotheae Prussiae patronae, aliorum que ejus patronorum. Thorunii 1638. w 8ce.

Ale to wątpliwe. Raczej oznacza to tekst polski z r. 1638 p. t. Patronka?

Jocher 8287 i 8359.

— Vita Beatae Dorotheae (1702, 1745)... ob. Linda Adrjan.

Dzieło to bywa Szembekowi przypisywane, ale niema z nim nic wspólnego. Są to dwa teksty średn. (Vita przez Jana Marianw. oraz Cuda), opracowane przez Adrjana de Lindę; z tych samych wprawdzie rękopisów korzystał i Szembek, ale nie jest on autorem Vita.

— Wizerunek Zaczny Przygotowania Chrześcijańskiego Ná Skonanie. Przez Vstawiczné Pragnienie Widzenia Pána w Niebie; Communią Częstą; y Trapienie Ciála. To iest Zycie Chwałebne S. Dorothy z Prus Wdowy. Rodem Wiesniackiey á Mieszkiczy Gdańskiey. Pánstw nietylko Pruskich, ale teoz y Innych Onym Przyległych Stárodawney Patronki. Do Vproszenia Laskiey u Pána, ná Dobre Skonanie Pomocnice Szczęśliwei. Ktorá w Káthe-

dralnym Kościele Biskupstwa Pomesan-
skiego, w Mieście Pruskim Quidzyniu; ná Vstawicznéy Zábawie z Chrystusem Panem, Zamurowána Zyla: y Zprzedźwignego Pragnienia, Przyięcia Tegosz w Sákrámenie Świętym, Powtore Dnia Iednegosz, Szczęśliwie Skonála. Dostateczniej niz przed tym Opisane; y do Druku Podáne. Przez X. Friderica Schembeka Soc. Jesv. Z Dozwoleniem Vrządu Duchownego Dioeciesiey Chełmienskiey; y Stárszych Zakonnych. (Toruń 1638). w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Na odwr. tyt. cytaty z biblii i św. Aug. — Poczem dedyk. bisk. chełm. Janowi Lipkiemu, podp. Friderik Schembek.

Od k. B, żywot, poprzedzony powołaniem się na procesy kanon., na rękopisy średn. (z bibl. malbor., chelesberskiej i t. p.), na drukowaną przed laty historję jej życia przez Jana spowiednika (ob. o tym druku s r. 1492 w Bibl. tom XV, 293), na Bzowskiego Annales.

Treść żywota znacznie tu rozszerzył; poczem Nauka, Hymn (polski), św. Dorota o sobie, Hymnus (łaciń.), modlitwy po łacinie.

Data druku 1638 (lub 1639) wynika stąd, że w r. 1639 został Lipski arcybiskupem gnieźn., a w roku 1637 ukazała się poprzednia edycja Wizerunku satytułowana „Patronka”.

O pracach poprzedzających napisanie Wizerunku ob. Linda Vita B. Dor. (1702) w aprobacie Holtza.

Por. wyżej: Abriss (przekład niem.) oraz Patronka (r. 1637). — Pod nr 8287 podaje Jocher tytuł mocno skrócony.

Czartor. — Ossol.

— Zapał Srogi Gory Neapolitánskiey, Nowa Niniwe Zaczne Neapolim w Zálobie. To iest, Ogień okrutny Gory Wezuuius we Włoszech; ktorym w przeszłym Grudniu, Roku 1631. Krolestwo Neapolitánskie, srogo Pan Bog náwiedził: á Zapał Gniewu swego, y Potęgę swą w karaniu ludzi, przez rzeczy stworzone; światu przypomniał. ná Przystroję wszytkim. Tudzież teź Dźwina Pokutá, y Wielkie á wszelákiey Pochwały godne Naboženstwá, Obywátelów Neapolitánskich, w tym rázie: ná Vblaganie strážney Spráwiedliwosci Pánskiey. Opisáne po Polsku, Z Reláciy o tym Włoskich, z Rzymu, z Neapolim, y z Medyolanu, Przez iednego Káplana Zakonnego, na pobudkę

z tey okázyey, ludzi do dobrego. Za dozwole-
nieniem zwykłym. W Krak. V Fránciszká Cezárego. Roku Pánsk. 1633. w 4ce, k. tyt. i k. 21 nlb.

Na odwr. tyt. rycina przedstawiająca wybuch Wezuwujussa i Neapol. — Rozpoczyna: Do Czytelnika Rossádnego. Tu powołuje się na jakieś Opisanie srogiego zapału tej góry (po włosku) od różnych tak zakonnych jak świeckich osób drukiem ogłoszone. Z niego przerabiał Szembek.

Zaczyna od opisu wulkanów i na co są stworzone. Opis Wezuwujussa i jego wybuchu. Szukody jakie poczynił. Ocalenie Neapolu. Co uczyniono dla ubłagania gniewu Pańskiego. Gubernatora (Vicerega) postęпки chrześ. Nauki duchowne. Podobno w Uniw. warsz. jest odbicie z datą 1632?

Jag. — Kras. — Un. warsz. — Zieliń.

— Żywot Błogosław. Izaaka Bochnara (Bonera)?... ob. Baronius M. (Życie bł. Izajasza 1600).

Tak pisze Jocher 8509 za Siarczyńskim. — Niesiecki I, 139.

Widocznie jakaś myłka.

— ob. Baronius Mart. (Vita B. Stanisłai 1609) — Dorota św. (1702) — Linde (de) Adrian (1702).

Placcius Theatr. anonym. 313. — Maciejowski Piśm. III, 661—4. — Lillenthal Erlaut. Preussen V, 71. — Bandkie Hist. druk. krak. 414. — Święcki Hist. pam. 175. — Enc. Org. XXIV, 607. — Brown Bibl. pis. S. J. 396—99. — Muczkowski Rękop. Radymiań. 127. — Wisniewski Hist. lit. VIII, 175. — Alegambe Bibliot. Script. S. J. str. 144. — Bentkowski II, 322. — Siarczyński Obraz I, 249. — Sommervogel VII. — Załęski Jezuitci II i III. — Enc. kośc. XXVI str. 496 przypisuje mu niesłusznie dwa dziełka: 1) Dialog albo rozmowa (1611) oraz 2) Z nowinami torba (1643). — To ostatnie było książką sprostą, o czem obacz t. XXIV str. 248 (Pięknorski).

Szembek Jan (I) ob. Wisenberg Nic. (1639).

SZEMBEK Jan (II), kanclerz († 1731).

Joannes ante portam mortis vivae vocis oraculo, vox clamantis ultimum vale D. Joannes Szembek Suprem. Cancell. Regni, justis de supremo & obitu doloribus voce plorantis eloquentiae a Coll. Łomzensi S. J. promulgatus. Varsaviae 1731. fol., k. tyt. i k. 66 nlb.

Krasin.

— Laurearum flos Rosae seu in omni campo honoris floridus Illustr.

Szembeciorum prosapiae sangvis... re-
florencens in Illmo. Domino, D. Joanne in Słupów Szembek Magno Cancellario Regni... nec non in... Dña Eva de Leszczyńskie Szembekowa triduanu theatri cultu profundissime adoratus a perillustri Iuventute Scholae Poeseos Collegii Grandentini Soc. Iesu Anno... 1718 mense Iulio. Torunii, impress. Joann. Nicolai nobil. Senat. et gymn. typogr. (1718). fol.

Ob. Szembekowa Ewa. Jagiell. (?)

— Głos ostatni JW. JmCi Pana Jana Szembeka, Kanclerza Koronnego, Łomżyńskiego, Grudziądzkiego, Lubaczewskiego etc. Starosty Bogu wdzięczny, wszystkie Stany do prawdziwey pobożności wzbudzający, albo modlitwa na marmurze grobowym z rozkazu Pana Świątobliwego wyrażona. Roku Pańskiego 1731. W Warszawie w Drukarni I. K. M. Schol: Piarum 1731. w 4ce, k. 3.

Porównaj Rosołecki L. (Cancellarius 1731). Ossol.

— Hortus conclusus Mariani honoris, sub rosa et sigill. gemma Joan. Szembek, supremi regni Polon. cancell. reclusus in Coll. Varsaviensi. Varsaviae 1713. fol., k. 10.

Rosenthala Katalog s r. 1877, str. 366.

— Luminare majus Illmi Szembekiani Zodiaci post mortuaem Eclipticam inter umbras funebres sereniore aprico enitescens seu justa funebria in anniversario obitus, D... Supremi Cancell. R., Łomzensis, Graudentinensis, Lubacensis Capitanei etc. etc. encomiastica oratione ac laconica variatione remonstrata. Typis Coll. Brunbergensis 1732. fol., ark. E₂. Jagiell.

— ob. Awedyk Mich. Joan. (Pantheon 1730) — Benedykt XII (1724) — Denhoff Stan. (Acies ordin. 1716) — Goszkowski Alb. Jos. (Rosae 1731) — Humiecki — Karsnicki Andrzej Józef (Patron 1718) — Klusiewicz Anastasius (Campus 1716) — Łapezyński Ant. (Róża 1725) — Lapis absque lingua (1716) — Łochowski Stanisław (Regulae juris 1701) — Lureński Wal. Jos. (Spina dolor. 1721) — Naramowski

Adam (Aurora solis 1727, Głowa i serce) — Paradisus (1718) — Rituale (1730) — Rosolecki Łukasz (1731) — Sapecki Cypryan (Różaniec 1720) — Sierakowski Wacław (1720) — Szembek Stanisław (Zebrańie 1726) — Szembekowa Ewa (Zal) — Tortowski Jan (Aeternus ignis 1725) — Włoszkiewicz X. Romuald (Jedność 1729) — Wyżycki Mikołaj X. (Skarb 1725) — Zniącki Andreas (Vota 1717).

W Swada polska Ostrowsk. 1745 I, 421 jest jego mowa przy konferencji z ministrami cudz. — Jego teki (wolaminów 67) obejmujące akta z lat 1697—1730 znajdują się w bibl. Czartor. nr 445 i nast. oraz 556. — Katalog. ręk. Ossol. I—III (pod nr 275 są jego wiersze?).

Kossakowski Monogr. II, 90. — Feldman Polska w dobie 1925 str. 204. — Konopczyński Polska i Szwecja 1924. — Załuski Epistolae fam. III. — Finkel III, 1871.

Szembek Józef Aleksander, łowczy łęczycki ob. Lachowicz Florjan (1723).

SZEMBEK Józef Piotr Eustachy, syn Antoniego, od roku 1737 biskup chełmski, od 1752 plocki († 1758). List Pasterski wyraźne w sobie najwyższej Stolicy Apostolskiej uwagi y napomnienia dostateczne zawierający, dla zabiezenia, y z gruntu wyniszczenia niegodziwych występów, przez niewierne Żydostwo z oczywistym uszczerbkiem wiary świętej y prawa duchownego y oyczystego, zagęszczonych w roku 1752 ogłoszony. W Dyecezyi Chełmskiej y do należytego zachowania przez podane nizey wszelkim stanom sposoby dla usmierzenia dotąd szerzącej się w wyuzdanym żydostwie zuchwałości Przełożony. w Drukarni Zamoyskiej B. Jana Kantego Patrona Korony Polskiej y Wielk. X. Litewskiego. fol., kart 7.

Jocher 7638.

Ossol.

— List Pasterski Wyrazne W Sobie Najwyższej Stolicy Apostolskiej, Uwagi y Napomnienia Dostateczne Zawierający, Dla Zabiezenia y z Gruntu Wyniszczenia Niegodziwych Występków, Przez Niewierne Żydostwo z Oczywistym Uszczerbkiem Wiary Świętej, Prawa Duchownego y Oyczystego Za-

gęszczonych. w Dyecezyi Plockiej w Roku 1753. Ogłoszony, Y Do Należytego Zachowania Przez Podane Nizey Wszelkim Stanom Sposoby Dla Usmierzenia Dotąd Szerzącej się W Wyuzdanym Żydostwie Zuchwałości Przełożony w Drukarni J. K. M. y Rzepltey Kolleg. Warszaw. Soc. Jesu. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Jest to list Benedykta XIV z r. 1751, o którym ob. tom XII, wydany dla Polaki z powołaniem się na uchwały polskich synodów. Poświęcony cały żydom po wsiach i miastach. — Dopiero od k. C₁ verso idzie list Szembeka w tej sprawie. Wzywa do wypuszczenia żydów z opieki przez możniejszych i do bojkotu żydów; pospólstwo do zerwania służb i najmów u żydów. Kara: leżenie krzyżem i wsdzenie do kuny. — Na końcu: Casus reservati dla rozgrzeszenia z tych występów. Jaden egz. listu mają podpisać plebani, burmistrzowie, wójtowie.

Jocher 7638. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 138. Akad. — Uniw. warsz.

— Ad Clerum Et Populum Diaecesanum Plocensem Epistola Pastoralis Anno Domini MDCCLIII. (1753). Promulgata. [Tu winjetka]. Varsaviae In Officina Collegii Varsaviensis Soc. Jesu. [Górną część karty tyt. zajmuje herb „Szembek“: na pasie, na ukos, trzy róże; nad i pod pasem koza wspięta w prawo; nad tarczą herbową insygnja godności kardynalskiej i biskupiej]. w 4ce, k. tyt. i k. 50 nlb. (i Tabula).

Rospocyna: Josephus Eust. Szembek..., dat. 16 maii 1753. — Poczem: Puncta (spis rzeczy zawartych w liście) oras tekst listu. Mówi on o wierze, o sakramentach, o kazaniach, indulgencjach, beneficjach, vita et honestas, rezydencje, heretycy, de observ. const. synod. — Na k. F, bulla Innocentego XII z r. 1694. — Na k. M, Benedykta XIV z r. 1746. — Na końcu: Pro universo clero et populo plocensi via cursoria... Wreszcie: Tabula sive schedula sacram. cath. ab authore conscripta.

Jocher 7642.

Akad. — Ossol. — Un. warsz. — Zamoj.

— Compendium selectiorum quaestionum in usum et commodum Cleri Dioecesanum nostri Plocensis pro approbatione ad excipiendas confessiones obtinenda, recurrentis editum Anno 1753 die... mensis aprilis. Varsaviae. 1753. w 12ce, k 11.

Dat. in arce nostra episcopali Pultoviensi d. 3. mensis aprilis 1753.

Ob. Compendium (tom XIV, 336).

Uniw. warsz.

— Ad DD. decanos foraneos in particulari in dioecesi nostra Chelmensi constitutos Paraenesis 1752 de anno impressa. Zamoscii typis B. Joannis Cantii patroni Regni Poloniae et M. D. Lithuaniae. w 4ce, k. 6 nlb.

Przypomina obowiązki dziekanów i sposób w jaki powinny się odprawiać sebrania dekanalne. Zamoj.

— Edictum publicum pro visitatione generali Diaecesis Chelmensis... Jos. Szembek de Słupow Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopus Chelmensis. (Dat. 16. septembris 1749). fol., 7 k. nlb.

Czartor.

— Jubilaei Universalis sub Pontificatu Sanctissimi Domini Nostri Domini Benedicti XIV ad universum Orbem Catholicum extensi pro et in dioecesi Chelmensi in Dei Nomine, proxime celebrandi cum praeparatoria dispositione et instructione promulgatio. Typis Universitatis Zamoscensis. fol., k. 11 nlb.

Z początku breve Benedykta XIV papieża. Dalej list Szembeka w Skierbieszowie d. 7 kwietnia 1751 r., ogłaszający powszechny Jubileusz w całej Djec. Chelmskiej. Podaje nauki jak mają wierni w czasie Jubileuszu postępować i daje instrukcje co do spowiedzi i udzielania odpustów.

Zamoj.

— Kopia Listu JW. JMX. Szembeka Biskupa Plockiego, Do JW. Jm Pana Marszałka Wiel. Koron. z Pultuska die 22. Aprilis pisanego Anno 1754. — Copia Responsu na tenże List od JW. Bieńskiego Marszałka W. Koron. fol., k. 2.

Ossol.

(Szembek Józ. P. Eustachy). Acies Ordinata In Principalium Astrorum Agmine Pronis quondam radiis inter erectos Manipulos in cultum somniantis Josephi Vigil; Nunc Sub solennem Pontificiae Inaugurationis Luceoriae ad Tiaratos Splendores Illvstrissimi, Excelentissimi Ac Reverendissimi, Domini D. Josephi in Słupow Szembek, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Chelmensis. Reflexa, Inciso Elogiorum stylo Praesuleo Honori Militans in campum Gloriae Pontificiae à Collegio Brunsb-

gensis Societatis Jesu Expedita. Anno Domini Exercituum MDCCLXXXVII. (1737). B. m. fol., k. tyt. i k. 12 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb, cytaty i 4 wiersz. Ded. podpisana przez Coll. Brusnb. S. J. — Poczem panegyryk stylem nakamiennym. Tu z osobnemi nadpisami pochwały Krzyszt. And. Jana Szembeka, Mac. Sołtyka, Mich. Łaszewskiego. — Kończy wierszyk: Epinicion. Całość bez treści. Ossol.

— Gratiae purpurarum terrae, floridissimi stemmatis Rosae Josephi Szembek Eppi Chelmensis, in primo praesuleae Cathedrae ascensu, adornatae a Collegio Krasnostaviensi Soc. Jesu et Łuszczov. Lublini in offic. Coll. Soc. Jesu anno 1737. fol.

— Ornamentum dignitatibus datum... Jos. Eustach. Szembek, post Chelmensis infulas episc. Plocensis, in cathedrae suae aditu salutatus a Coll. S. J. Pultov., Ploc. et Lomzensi. Varsav. 1753. fol., kart 29.

— ob. Affectus Parochi (1750) — Amlerski Jakób (1739) — Dąbrowski Stanisław X. (1737) — Dulewski Balt. (1751) — Herka Ign. Cant. (Orpheus 1725) — Kajetan Św. (1745) — Kochnowski Melch. Jan. (1741) — Lachowicz Flor. (Modus 1723) — Podziomkiewicz Kl. (Differantia 1745) — Rydułski D. (1744) — Słowakowicz Józef (Roseum 1737) — Szydłowski Andrzej (Kazania 1748, 1740).

Gawarecki w Pam. rel. moraln. IV, 99. — Boniewski (tamże) V, 113. — Rzepnicki Vitae praesul. II, 270. — Łętowski Katalog IV, 109. — Janocki Lexicon I, 159 i 191. — Enc. Org. XXIV, 614. — Nowowiejski Plock (1931) str. 69. — Encykl. kośc. XXVI, 508. — Finkel III, 1871.

Szembek Józef (II) ob. Sokołowski W. (1787).

Szembek Izydor, szambelan ob. Grillon Berton (O człowieku 1782).

Jemu to przypisuje: „Xiągę in 8vo majori“ Lelewel II, 278; lecz nie słusznie, bo to utwór Mich. Ogińskiego (ob. XXIII, 293).

Szembek Kajetan Onufry ob. Szembek Onufry.

Szembek Krzysztof (I) ob. Heidenstein Jan (Manipulus 1622).

Szembek Krzysztof (II), stud. filozofji ob. Margowski And. (Coronamentum 1648).

SZEMBEK Krzysztof Andrzej Jan, biskup Chełmski 1712 do 1718, Przemyski 1718, Warmiński od 1723 († 1740). Kurtzer Begriff der Wahren... Röm.-Cathol. Lehre, durch Geistlichen Seelen-Eyffer Des... Christoph. Andr. Joann. Szembek... Bischoffs in Ermland... Der Christlichen Jugend, in Frag und Antwort, nach Eintheilung, des, in dem h. Concilio zu Trient verfasten Catechismi zusammengezogen;... in Poln. Sprache zu Krakau heraus gegeben; Nunmehr aber ins Teutsche übersetzt... Braunsberg im J... 1727. w 8ce, str. 182.

— [List pasterski]... Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Chelmsensis, praepositus Generalis Miechoviensis... Universo clero et populo dioecesis nostrae salutem in Domino et pastoralem benedictionem. (Na końcu:) Dabantur in arce Miechoviensi die... Mensis Martis An. D. 1714. Edictum publicum pro visitatione Dioecesis Chelmsensis. fol., k. 5 nlb.

Obejmuje pytania, jakie mają być czynione w czasie wizyty kościoła parafjalnego i tak: jakie parafja ma dowody autentyczne ewej fundacji, dotacji, darowizn, dziesięcin, procentów i t. p. Kiedy założona, w jakim czasie i przez kogo. To wszystko winno być spisane z największą dokładnością. Czy ma szkołę a ta swego dyrektora i jaki jest jego sposób uczenia? Zamoj.

— Epistola pastoralis Celsissimi et Rndmi Dni Christophori Joannis in Słupow Szembek Dei et Apost. sedis gratia episcopi principis Varmiensis et Sambiensis, terrarum Prussiae praesidis, Sacri Romani Imperii principis ad clerum et populum utriusque diaecesis Varmiensis et Sambiensis edita Anno Dni 1724 die 29 mensis Decembris. (Na końcu:) Dat. w Heilsbergu 29. Grudnia 1724 roku. w 4ce, k. 12.

Jocher 7626. Uniw. warsz.

— Literae pastorales dd. Heilsbergae die 10 Januarij a. 1738., fol. plakat, 1 strona.

Ex dolendo obitu Sereniss. Jacobi Ludov. Joannis III Regis Principis. Jagiell.

— Mowa J. O. Xiążęcia Imści Krzysztofa Szembeka Biskupa warmińskiego,

przy oddawaniu pieczęci wielkiej koronney post fata brata swego 1735.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 f. I, 56—57.

— Rituale sacramentorum (1730—34) ob. Rituale (tom XXVI, 314).

Jocher 6381.

— Roze Tajemnic Niebieskich Pasterską Pracą Kwitnące. Wdzięczną Náuکی Wonnością Sercá Chrystusowi przygotowane Ná drogę zbáwienną Prowadzące; Albo Kazania, Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jmci; Krzysztofa, Andrzeia, Jana Na Słupowie Szembeka Biskupa Warmińskiego, y Sambieńskiego Świętego Państwa Rzymkiego Xiążęcia, Ziemi Pruskich Prezydenta, W Różnych Kościołach Dyecezyi swoich, Chełmskiej, Przemyskiej, Warmińskiej, y po innych amonach Miane, Od nayniższych Sług OO. S. J. u Świętey Lipki Missyonarzew w iednym Tomie na trzy części Rozłożone. Typis Collegii Brunsbergensis Societatis Jesu Anno 1740. fol., k. tyt. i k. 3 nlb., str. 416, 1 sztych.

Na czelo rycina z portretem Szembeka, z podpisem: M. J. Maier ornamentum delineavit; Andreas Ernestus Osnappi effigiem fecit; Joh. Gottf. Haid fecit Aug. Vindel. (rytował). — Ornament przedstawia dwie kobiece postaci (z kielichem i płonącą świecą, u dołu wisierunek kościoła katedr.).

Dedykacja Mariae Angelorum Reginae przez Saerolindana Missio S. J.

Część I do str. 160; część II do str. 238; cz. III od str. 239.

Zawiera 45 kazań z lat 1711—1738, wypowiedzianych w Częstochowie, w Lublinie, w Krasnymstawie, Miechowie, Zamościu, Skierbieszowie, Chełmie; — Przemysłu, Brzozowie, Jarosławiu, Radymnie; — Gutstadtzie, Heilsbergu, Królewcem, Tylży, św. Lipce, Brunsbergu, Wartenburgu, Melzaku, Orneku, Reszlu, Bisztyńku, Biskupcu, Seeburgu, Watemborku, Olsztynie.

Treść kazań wyłącznie dewocyjna. — Str. 160 mylnie znaczone 60.

Katal. pijars. nr 59. — Jocher 4695, 4709. Jagiell.

— Seelen-Stärkender Rosen-Seym, Zur Erquickung Krafftloser Herzen, Von den Hoch-Fürstlichen Stamm-Rosen Des Durchläuchtigsten, Hochwürdigsten Fürsten, und Herren, H. Christophori, Andreae Joannis Graffen in Słupow Szembek, Bischoffen zu Ermland

und Samland, Dess Heil. Römischen Reichs Fürsten, Der Lande Preussen Praesidis gezogen; Das ist, Heilsames Gottes-Wort, Mit welchem Ihro Hoch-Fürstlichen Durchlaucht In denen anvertrauten Bischöflichen Stifften ein Christliches Volck Auff dem Tugend-Weeg Heiligen Lebens angefrischet, Nunmehr Andren Gottliebenden Seelen Zur Christlichen Sitten-Lehr zusammen getragen In offentlichen Druck ausgegeben Ihro Hoch-Fürstlichen Durchlaucht Als dessen Authori Von dero Unterhänigsten Dieneren Den PP. Soc: Jesu bey der H. Linde, Zum Denckmahl ihrer dienst-verbundenen Schuldigkeit zugeschrieben. Brunsbergae, Typis Collegii Societatis Jesu. Anno 1736. fol., k. tyt. i k. 1 nlb., str. 267, 1 rycina.

Po tytule ten sam portret biskupa, co w wyd. polskiem. Uniw. warsz.

— Toż... Lebens ausgegeben Nunmehr... von PP. Soc. Jes. bey der H. Linde zusammen getragen. Brunsbergae Typis Collegii Soc. Jesu Anno 1740. fol., str. 4 i 314.

Uniw. warsz. — Wileńs.

— Sermo Excellmi Illmi et Rndmi Dni Christophori in Słupów Szembek Episcopi Chelmsensis, generalis praepositi Miechoviensis coronatoris meritisimi tradendo Coronas aureas Roma missas, reverendis patribus Paulinis, immediate ante actum coronationis archithaumaturgae iconis Claro-Montanae, in sala publica coram excellentissimis illmis et rndmis Senatoribus praelatis et dignitariis Regni habitus die 8va Septembris A. 1717. fol.

Umieszczono także na ostatnich kartach dziełka p. t. „Relatio Coronationis thumaturgae Claromontanae in regno Poloniae“.

— Synodus Dioeces. Chelmsens... a Christ. Joa. Szembek episc. chelms. Crasnostav. celebrata (1717) ob. Synodus

— Synodus Dioecesis Varmiensis in Eccl. Cathedr. Heilberg. 1726 celebrata... ob. Synodus.

— Katechizm albo Krotkie zebranie nauki chrześcijańskiej przez pytania y odpowiedzi według porządku

Cathechizmu Świętego Concilium Trydentckiego podane w R. P. 1714. w Krakowie, w Drukarni Akad. w 8ce, k. 3 i str. 161.

Jocher 2800 (za Nios. IV, 274).

— Zebranie krotkie nauki Chrześcijańskiej Rzymskiej katolickiej iedyney ku duszom ludzkim zarliwości Jaśnie Oświeconego Xiążęcia Jego Mości Krzysztofa Andrzeia Jana na Słupowie Szembeka Biskupa Warmińskiego y Sambieńskiego Ziem Pruskich Prezydenta Działkom Chrześcijańskim przez pytania y odpowiedzi według porządku y podzielenia Catech. S. Concilii Trydent. Po drugiej edycyi własnym nakładem do druku podana w Coll. Brunsbergskim Societatis Jesu 1735. w 8ce, k. 4, str. 206 i k. 1.

— Toż... z datą r. 1741.

Ob. Zebranie. Uniw. warsz.

(Szembek Krzysztof Jan Andrzej). Archivum infularum rosa Szembekiana. In colore gemmas, in odore famam, in numero ternionem praesulum, arcano sensu includens. Penes solennem inaugurationis pontificiae diem, Illustrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek olim secretarij maioris Regni, nunc: Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopi Chelmsensis, Praepositi generalis Miechoviensis Orbi Polono per primitiale Loviciense Scholarum Piarum Collegium patens anno à quo pontificem rosa saCra reo DeteXerat (1712). Varsaviae, typis Collegii Scholarum Piarum fol., k. 21 nlb. (sygn. I₂).

Z herbem na odw. tytułu. Biblioteka Seminar. Duchow. w Gnieźnie — Czapski (Muz. Nar.).

— Flos rosarum in diebus vernis, virtutum odore, meritorum vigore, honorum purpura eminentissimus Varmiensis terris perpetuum floridae felicitatis ver portendens: seu celsissimus S. R. I. Princeps illustrissimus ac reverendissimus Dominus, D. Christophorus in Słupow Szembek Dei et Apostolicae Sedis gratia Episcopus Varmiensis et Sambiensis, terrarum Prussiae praeses in avitis rosis sub fortunatissimum epis-

copatus sui, a Chelmensi et Premisliensi infulis ascensum panegyrico cultu salutatus a collegio Brunsbergensi Societatis Jesu. Anno ab exorto in ver salutis flore de radica Jesse 1724. B. w. m. (Brunsbergae, typ. Soc. Jesu 1724). fol., ark. L₁.

— Flos purpurarum Rosae Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek Episcopi Chelmensis in sacri honoris templo praesuleis illatae aris et a devinctissimo tam magno Nomini quam Infulatis honoribus, Collegio Crasnostaviensi Societatis Jesu panegyrico cultu adoratae. Anno Floris Dei humanae Carnis trabeam induti MDCCXIII. (1713). fol., k. 29 nlb.

Zdaje sig, iż to jest druk Lubelskich Jezuitorów. — Panegyryk prozą. Zamoj.

— Toż... panegyrico cultu adoratae... Reimpressus. Posnaniae, Typis Collegii S. J. 1742. w 8ce, k. 39 nlb.

Bederski Druki pozn. 1929.

Krasin. — Raczyn.

— Imperivm Reginae Florvm Augustae Szembekiorvm Rosae Tribvs Colonia Magnanimae Virtutis, Antistitis Honoris, Patriae dignitatis. In Senatoria Pvrpva Illustrissimi & Reverendissimi Domini, D. Christophori In Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis gratiâ Episcopi Chelmensis. Dni clementissimi, Pastoris vigilantissimi. Iudicio Romae, Liberalitate Avgvsti. Meritorum Suffragio, Diaecesanii Apollinis Chelmensis & Varesensis Scholarum Piarum Collegii Vectigali officio, Sarmaticae Evropa Apertvm. Anno, quo Imperio Cunctas Xtus Deus Involat oras, (1713). Mense... Die... fol., k. tyt. i k. 19 nlb.

Druk w Lublinie?

Na odwr. tyt. herb Szembeka i wiersz łac.; Encomium... — Poczem dedykacja wierszem i 3 panegyryki heksametrami p. t. Colonna virtutum, Colonna antistitis honoris, Col. patriae dignitatis. W ten ostatni wpleciona obowiązkowa genealogja Szembeków wywodząca ich od Henryka Szembeka wodza z czasów cesarza Henryka. O każdym dalszym Szembeku pochwalne wiersze.

Autorem jest zapewne Kaliński, o czem ob. tom XIX, 55.

Ossol. — Zamoj.

— Inscriptiones die impositionis primarii lapidis per illustr. et reverendiss. Dominum, D. Christophorum Joannem in Słupów Szembek Dei et Apostolicae Sedis gratia episcopum Praemyśliensem praepositum generalem Miechoviensem Templo atque Monasterio religiosarum ac Deo dicatarum Virginum Carmelitanarum Discalceatarum impensis illustriss. et excellentiss. Domini, D. Joannis in Słupów Szembek supremi Regni cancellarii Łomżensis, Graudentinensis, Campinoscensis etc. capitanei ex fundamentis assurgente in fronte aedificii firmiter ad hunc actum extracti atque eleganter et commode adornati appensae. Anno 1719. fol., k. 4.

Jagiell. — Ossol.

— Ordinatio futuri regiminis. 1727.

Zański pisze: Mitawska Kommissya pod prezydencją Szembeka warmińskiego Xięcia biskupa wydała w druku: Ordinatje futuri regimlais 5 Decembr. 1727.

— Polonia in flore (1719) ob. Sokoliński Jakób.

— Relacya exportacyi ciała y pogrzebu ś. p. JO. Xięcia Krzysztofa Andrzeia Jana z Słupowa Szembeka Biskupa Warmińskiego y Sambijskiego, ziem pruskich prezydenta (1740). w 4ce, 1 ark.

Druk łaciński w dwie kolumny.

— Immortale Sertum Militatis aequè, ac triūphatis Ecclesiae, Florentissimis Avito sanguine & Honore Rosis, Illvstrissimi Excellentissimi ac Reverendissimi D. Christophori in Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopi Premisliensis Pastoris Vigilantissimi Inter Festivus sui ad Cathedralam ingressus acclamationes Debito submissae venerationis cultu Collegij Lubomirsciani Ressoviensis Scholarum Piarum Adornatum. Anno Domini M.DCC.XIX. (1719). Varsaviae Typis S. R. M. in Collegio Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. — Potem wiersz dedykacyjny na 1 k. imieniem Koll. rzeszowskiego Sch. P. — Wreszcie panegyryk prozą na cześć rodu Szembeków, przeplatany wierszami. Wywodzi ich z czasów Karola W. — Nadpis nad paneg.: Rosa pontificiae purpurae.

Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zielin.

— Rex sacrorum in campo Florae tertio electus lectissimus Rosinorum sanguis Celsissimus princeps Illustrissimus Reverendissimus Excellentissimus Dominus Dominus Christophorus in Słupów, Szembek nuper Chelmensis, Praemisliensis, hodie Varmiensis, Sambiensis Antistes. à Collegio Varsaviensi Scholarum Piarum Anno 1724. die... mensis celebratus. Varsaviae Typis S. R. M. Scholarum Piarum. fol., k. 21.

Prawdopodobnie Kola Dymitr autorem

Jagiell.

— Rosa Umbriae comes protectricis umbrae in Petro Szembek S. R. I. comite supra petram aestuanti in periculo vitae Maximiliano I. Rom: Imp: olim inter Sylviludia exhibita. Nunc in theatrales umbras cum majalibus Hilariorum primitiis in Avitis evirescens Rosis celsissimi Principis illustrissimi et reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupów Szembek episcopi Varmiensis et Sambien: Supremiq; Terrarum Prussiae praesidis, sub solennem cathedrae suae ingressum vernatissimam Ducalis Protectionis Umbram Brunopolitanis inferens Athenis, a toto in Cultum inclinato cardinalitii collegii celsissimae ac suis titulis ornatissimae iuventutis flore salutorio adorata applausu. Anno Egre-dientis floris de Mystica Rosa a Spiritu S. adumbrata 1725. Brunsbergae, typis collegii Soc Jesu fol., sygn. A—F₂ (kart 12).

Od ark. D treść dyalogu. Na E, nowy tytuł: Majus praesuleae Majestatis in geminis infularum et mytrae honoribus resplendens etc. idzie od E na 2 kartach. Ostatnią stronę obejmuje Elenchus actorum; jest przeszło stu wymienionych aktorów

Jagiell

— Triarii Sacri Honoris Livoniae, Posnaniae, et Vladislaviae Infula pro emerita virtute Illustrissimi D. D. Christophori In Słupow Szembek post Livoniae et Posnaniae Cathedralam Episcopi Vladislaviensis et Pomeraniae Succedanea acie Decertantes. In Triumphali Cathedralae suae aditu Oratorio Stylo armati, a mancipatis illustr. nomini Coll. Diaecesanis Soc. Jesu Gedanensi et Bidgostiensi. A. D. exercituum 1720.

Posnaniae Typis Coll. Soc. Jesu. fol., k. 22 nlb.

Czartor. — Jagiell.

— Universitas linguarum Christ. Joa. Szembek, episc. Varm. propos. ab Acad. Univ. Viln. s. J. 1729. fol., k. 4.

— Via clarissima qua celsissimum Principem, Illustrissimum, Reverendissimum Dominum, Dominum Christophorum Joannem in Słupow Szembek, Episcopum Varmiensem et Sambiensem, ducem et Primatem Prussiae in primo sui felicissimo ad Cathedralam Varmiensem ingressu, pedissequa devotissima religio ordinis canonicorum regularium sanctissimi Sepulchri Hierosolimitani Conventus Miechoviensis ligatis in obsequium animis, pedibus et metris poetice praepositum suum Miechoviensem generalem, Benefactorem munificentissimum votis ac faustis acclamationibus committatur. Anno Salutis 1725 Die... (dopis. 19 Majj) Cracoviae typis viduae & Haeredum Francisci Cezary S. R. M. Ordinarii Typographi. fol., k. 19 nlb.

Dedykację podpisał P. B. C. W. C. — Nadpis poezji: Carmen magno honori Pontificio; w wierszu biografja.

Bandtkie Hist. dr. krak.

Bibl. Przypk. — Czartor. — Jagiell.

— ob. Awedyk M. J. N. (Pantheon 1730) — Benedictus (Dzierżek) (Novendium 1709) — Brzyski A. A. (Penu 1714) — Damascen Jan (Kaliński) — Gamalski X. Serafin (Przestrogi dla inw. czarownic 1742) — Gorczyński Anioł Ignacy (1717, 1731) — Goszkowski Alb. J. (Rosae) — Grodkiewicz Józef (Primae curae 1706) — Halkiewicz Michael (1740) — Hauenstein Jan H (1730) — Kaliński J. D. (Basilicum 1719, Imperium 1714) — Kola Dymitr Franc (1725) — Kuuk Paul Joan. (Cor aureum 1718) — Leo Joan. (1725, 1728) — Lipski Jan Aleks. (1735) — Mansi Jos. (Pamiętka 1730) — Markiewicz (Meditationes 1730) — Michalski Carolus (1718) — Narzyski X. Józef Ign (Początek 1728) — Niesiołowski K. (1745) — Nowakowski Antoni (1718) — Paulin od św. Andrzeja (1728) — Piechowski Michał (Cornucopiae 1717) — Polonia (1719) —

Pruski X. Jędrzej (Kazanie konsek. 1724) — Relatio (1730) — Scislowski Remigi (Coeli homag. 1717) — Sierakowski W. (1720) — Swieradowski Jan (Conus 1724) — Tortowski Seb. (Laurea theolog. 1711) — Wiesiołowski Wal. (culmen honoris 1713) — Załuski And. (Pamiętka 1730) — Zebranie (krótkie 1719).

Jego mowy i listy są w Swadzie polskiej Ostrowskiego Danejk. np. z r. 1735. I, str. 8—9; II cz. 2 str. 28.

Encykl. Org. XXIV. — Niesiecki IV, 274. — Janocki Excerpt. 69 oraz Pol. lit. 130.—2. — Rzepnicki Vitae praesul. II, 360. — Święcki Hist. pam. II, 176. — Kronika diecezji przem. IV, 1904. — Enc. kośc. XXVI. — Eichhorn w Zeit. f. Ermland III, 336 — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900.

SZEMBEK Krzysztof Antoni (II), syn Stanisława, biskup inflancki, poznański, kujawski, arcybiskup gnieźnieński (1667 † 1748). De Cardinalitia Cracoviensis Episcopi dignitate, Archiepiscopi Gnesnensis iuribus non derogante. A. MDCCXXI. (1751). fol. duże.

W roku 1740 wydał rozprawę „De Dignitate cardinalitia” pod egidą bisk. krak. Lipskiego Wojciech Miciński (ob. tom XXII, 350). Być więc może, że Szembek polecił ogłosić pismo, broniące praw arcyb. gnieźn. — Ale pisma takiego nie odszukałem; wiadomość o niem czerpię z Janoc. Pol. I, 134 (za nim powtarza Jocher 9154).

— Krzysztof Antoni z Słupowa Szembek, z łaski Bożej, y Świętej Stolicy Apostolskiej, Arcybiskup Gnieźnieński, legatus natus, Korony Polskiej y Wielkiego Xięstwa Litewskiego Prymas, y pierwszy Xiążę, Opat Tyniecki. Datow Gniezno 1 sierpnia 1743 fol. plakatowe.

Przeciwno jurysdykcji świeckiej w sprawach o czary. — Podpisany X. Jakób Rolbiecki, Por. Gamalski Ser. (Przestrogi dla inw. czarnowników). Bibl. XX. Miss.

— Epistola Pastoralis Excellentissimi ac Reverendissimi Domini Archiepiscopi Mechliniensis. Bruxellis Typis Simonis T. Serstevns, Typographi Excellentissimi & Reverendissimi D. Archiepiscopi Mechliniensis. [Tu linja]. Jussu Illustrissimi Excellentissimi & Reverendissimi Domini Christophori Antonij de Słupow Szembek Episcopi Posnaniensis, typis quoque mandata. Eo con-

silio Ut Grex Domini sibi commissus ab ijs, qui Constitutionem Unigenitus in Regno Poloniae ac Universo Catholico Orbe receptam admittere recusant, sese penitus avertat, summumque Pontificem Christi Vicarium in docenda Orthodoxa veritate erroris expertem debitam veramque cum obedientia & audire, & venerari pergat. Adjuncta sunt in fine Literae summi Pontificis Clementis XI. in eadem Materia. Reimpressum Varsav: Typis S. R. M. Scholarum Piarum. (1719). w 4ce, k. tyt. i k. 35 nlb. (sygn. A—C, A—C₃, A—D.).

Jest to list Tomasza de Bousu dat. 17 oct. 1718 w sprawie bulli Unigenitus. — Poczem breve Klemensa XI „Pastoralis officii” z r. 1713 oraz bulla tegoż Unigenitus z r. 1713, potępiająca książkę „Le nouveau testament”, wydaną w r. 1693—4.

Szembek jest więc tylko wydawcą, bo nie własnego nie przydał. — Bywa mu więc błędnie autorstwo tego Listu przypisywane. Jocher 7677. — Kutrzeba Hist. źródeł II, 137 Czartor. — Czestwert. — Uniw. warsz.

— Epistola Pastoralis... Episc. Vladisl. Varsaviae typis Schol. Piarum 1720. w 4ce.

Jocher 7618.

— Epistola pastoralis. (Na końcu: Lovicii die 27 men. Januar. A. D. 1746). fol., k. 1. Krasin.

— Epistola Pastoralis (1747). fol., str. 18. Uniw. warsz.

— Kopia Listu J. O. Xcía Jmci Prymasa do JM. Pana Gołbiewskiego Rezydenta Rossyjskiego z Skierniewicz. die 30. Januarij 1744. [Zarazem:] Respons J. O. Xcía Jmci Prymasa do Jmci Pana Gołbiewskiego Rezydentá Rossyjskiego z Skierniewic d. 12. Febr. 1744. (B. m.). w 4ce, k. 2 nlb

Mówi że ś. p. Piotr Wielki respektował religję katolicką. Omawia sprawę cerkwi pińskiej i rozruchów studenckich w Drohicynie, oraz inne krzywdy wyrządzone szyszmatykom

W ręk. Akad. 1101 jest przytem kopja listów Gołbiewskiego Akad

— Monita Pastoralia universo Clero et Populo Dioecesis Cuiaviensis et Pomeraniae, data adversus eos, qui cognitiones de Sagis sinistre instituunt. Vratislaviae in Maiori Polonia die 26 Sep-

tembris Anni 1727. (Po łacinie i po polsku). w 4ce.

Przekład niem. ob. w Prens. Todes-Tempel 322. — Jocher 7621. — Por. wyżej jego list z r. 1743.

— Mowa JW. JM. Xiędza Krzysztofa Antoniego Szembeka z Słupowa Biskupa Kujawskiego y Pomorskiego, a teraz Prymasa Koronnego y W. X. L. do Generalney Konfederacyi miana. w Starey Częstochowie Dnia 9. Lutego R. P. 1735. fol., k. 2.

Za królem Stanisławem I.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 f. I, 204—206. — Janocki Pol. 133.

Krasin. — Ossol.

— Ordinatio de procuratoribus lampadis vitricis seu provisoribus Ecclesiae (1743). fol. Uniw. warsz.

(Szembek Krzysztof Antoni). Celsissimus, Illustrissimus Christophorus Ant. in Słupow Szembek, archi-episc. Gnesnensis, in ipso archicathedrae ascensu a Polona Schol. Piarum provincia salutatus. Varsaviae 1739. fol., k. 16. Bibl. Przpik.

— Columna excelsa, ecclesiae in fulcrum, Poloniae in columen, coelitus demissa in celsiss. principe Christophoro in Słupow Szembek, archi-episcopo gnesnensi, regni Poloniae et M. D. L. primate, aris primatialib. admota atq. sub auspiciatiss. ascensum proavitis rosis et foliis panegyricis coronata a Societate Jesu provinciae lituanae. Vars. 1739. folio. Kijów.

— Corona infularum, Senatus et Poloni Orbis, Rosae Illustr. Excell. ac Rever. D. D. Christophori a Słupow Szembek episcopi posnan. post Livoniae et Piltinenses tiaras, Episcopi posnaniensis, publicae felicitati applaudente fronti imposita, a devinctissimo infularis honoribus Collegio Posnaniensi Soc. J. panegyrico cultu adoratae anno 1716. Posnanie typis Coll. Soc. Jesu. fol., ark. 4. Ossol.

— Flores circumdati virtute, meritis, et honoribus in avitis rosis Domini Christoph. in Słupow Szembek, episcopi Livoniae et Piltinensis sub auspiciatissimum episcopatus sui ingres-

sum ducali Livoniae campo implantati, atque delibati a residentia Mittaviensi S. J. nec non tota per missiones Livonicas sparsa Soc. Jesu. Vilnae, 1712. fol. Petersb. publ.

— Oratio ad Primatem Regni Christophorum Ant. Szembek gratulans Iubileum Sacerdotii post completum annum 50, dicta in metrop. Gnes. Cath. a Praef. Coll. Lovic. Sch. Piar. S. I. 1742. w 4ce, k. tyt. i k. 5. Krasin.

— Propositiones Theologicae Nominis et Honori Celsissimi Principis Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori a Słupow Szembek, Dei et Apostolicae Sedis Gratia Archiepiscopi Gnesnensis Legati Nati Regni Poloniae Mgni D. Lit: Primatis Primique Principis Abbatis Tinecensis. Polonae Scholarum Piarum Provinciae à Studio Theologico Varsaviensi Tempore Comitiorum Provincialium D. D. Anno MDCCXXI. (1741). 12 Kalendas 7bris. Varsaviae Typis Sacrae Regiae Majestatis et Reipublicae in Collegio Scholarum Piarum. fol., k. 19 nlb. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Rosae sacrae a Cruce Purpurea rubentes, Illustrissimi et Reverendissimi Domini, D. Christophori in Słupow Szembek Secretarii Majoris Regni, Canonici Cracoviensis, Judicis Deputati ad Tribunal Regni, praepositi Generalis Miechoviensis, Ordinis Canonicorum Regularium Sanctissimi Sepulchri Christi Hierosolymitani dum Miechoviam primum auspiciato ingrederetur in horto Sepulchri Domini plantatae ac pio observantiae cultu luci publicae a Conventu Generali Miechoviensi Ordinis ejusdem praesentatae. Anno Reparatae Salutis 1712. die 13. Mensis Decembris. Craecoviae typis Universitatis. fol.

Na odw. str. tyt. herb Szembeków, pod nim 6 wierszy łac. Zamoja. (fragm.).

— Thronus reginae florum rosae... Christoph. Ant. in Słupow Szembek episc. posn. et varsav. abbatis commendatarii Clarae Tumbae a Collegio Vars. S. P. Varsaviae 1716. fol., sygn. V. — Vox salutationis in domo Joannis, sub ingressum Ant. Chr. in Slu-

pow Szembek, episc. Posnan., in Varsav. Basilicam, insignis Colleg. Divi Joannis 17. Sept. 1716. w 4ce, k. 4. Czartor.

— ob. Benedykt XIV (Epistola 1746) — Buchowski Benignus (Pro regia Corona 1740) — Chladenius Martinus (Bibl. Zalusc. 1747) — Czaszyński X. Rajmund (Obrót roku 1745) — Degórski Sebastjan (Skarb 1719) — Gamalski S. (Przestrogi 1742) — Gorczyński Ig. (Ogłos 1717) — Kamieński Ludwik (1750) — Klemens XI (Constitutiones 1719) — Leon J. (Prussica his 1725) — Łodziński Józef Ant. (Kazanie 1726) — Madejski Idzi (1739) — Markiewicz Stan. (Partophorium 1716) — Naramowski Ad. Ign. (Głowa i serce 1731) — Piotrowski Plac. (aetas senect. 1742) — Potocki Antoni Michał (1748) — Relatio (1717) — Rochaczewski Piotr (1717) — Romuald św. (Novendium 1709) — Sapecki Cyprjan (Oracya 1718) — Sapieha Jan Fryd. (List 1742) — Sienieński S. J. (Firmament 1749) — Sierakowski W. (1720) — Snieczyński (Princeps dignitas 1740) — Sokolowski A. K. (Kazania 1728) — Swieradowski J. (Comes rosarum 1725) — Synodus posnan. (1720) — Szrzebnicki Tomasz (Mowa 1718) — Tortowski Sebast. (Laurea theologica 1711) — Wessel Augustyn (Myśli pokutującego człowieka 1724) — Wiązkiewicz Paulin (Prawdy moralne 1728) — Wróblewski G. (Mysterium 1739) — Żarty albo facecye (1714) — Zieliński Józef (Tri-regnum 1716).

Gawarecki Pamiątki Łowicza 151—3. — Łukaszew. Hist. szkół IV, 237. — X. Boniewski w Pam. rel. moralnym V. — Rzepnicki Vitae praesul. I, 197 i 8. — Taka Podolskiego II, 172, III, 243. — Ene. Org. XXIV, 612 i 13. — Otwinowski Dzieje Polski 342. — Niesiecki VIII, 615. — Encykl. kośc. XXVI, 506. — Kitowicz Opis obyczaj. I. — Konopczyński Polaka I i II. — Korytkowski Arc. gnieźn. IV. — Feldman Polska w dobie 1925. — Tenże sprawa dyssyd. za Aug. 1924 str. 13. — Bartoszewicz Arcybisk. gnieźn. 1857. — Wotschke w Ans Posens Kirchl. Vergang. 1919 str. 56. — Volani. legum VII, 412, 447, 455. — Swada pols. Danejk. I, 51, 209—6. — Hosowski Monogr. Opactwa Cystersów w Mogile Ca. I, str. 135—141. —

Katal. Rękop. Ossol. I, II i III (nr 1411 jego korespondencja). — Lipsien. Germanica Nova Litter. a. 1748, str. 740 i 1749 str. 4. — Finkel III 1871.

SZEMBEK Krzysztof Hilary, syn Antoniego kasztelana, kanonik katedry gnieźn., krak. i pozn., potem biskup płocki (1722 † 1797). Discours de S. A. Mr.... prince de Pułtusk, évêque de Plock, sur la garantie. Prononcée en diète dans la Séance du 19. Janvier 1789. w 4ce, k. 2 nlb.

Prawdopodobnie odbitka z Journal hebdomadaire de la diète.

Akad. — Branic. — Jagiell. — Zieliń.

— Głos J. O. Xięcia IMCI Szembeka Bisk. Plock. na sessyi dnia 27 października 1788. miany przed Stanami Rzeczypospolitey. (Na końcu:) w Warszawie w Drukarni Uprzywilejowanej Michała Grölla, księgarza Nadw. I. K. M. fol., 1 kartka.

Czartor. — Jagiell. — Zieliń.

— Głos Jaśnie Oświeconego Xięcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Plockiego O mieyscu Kommissyi woyskowej dnia 13 Xbra 1788 roku. (Na końcu:) w Warszawie w Drukarni Nadworney Jego Królewskiej Mei i P. K. E. N. fol., 1 kartka.

Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell.

— Głos J. O. Xięcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Plockiego w materji podatku na woysko d. 16 stycznia 1789 roku. Warszawa 1789. fol., k. 2.

Akad. — Branic. — Czartor.

— Toż:.. d. 17 stycznia 1789. fol., kart 2.

Branic.

— Głos Jasnie Oświeconego Xięcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Plockiego w Materji Gwarancji Dnia 19. Stycznia 1789. Roku. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni Nadwor: Jego Królewskiej Mości, i P. K. E. N. fol., k. 2 nlb.

Występnie przeciw Gwarancji która sastaępuje drogę i nie dopuszcza postępować w uchwałę o formie rządowej zwierzchniej między Sejmami.

Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell.

— Głos Jasnie Oświeconego Xięcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Plockiego O Staro-

stwach i Królewszczyznach &c 27. Februarii 1789. Roku. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni Nadworney Jego Królewskiej Mei y P. K. E. N. fol., k. 2 nlb.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Głos J. Ośw. Xięcia Jegomości Szembeka Biskupa Plockiego prezesa deputacyi do examinu Kommissyi Skarbu Koronnego przy wprowadzeniu opinii na zaskarzenie dekretów teyże Kommissyi do Stanów seymujących dnia 17 marca roku 1791 miany. fol.

Branic. — Czartor.

— List pasterski do dyecezyi Plockiej. fol., k. 2.

Ogłasza list Piusa VI wydany 15 Grudnia 1795 r. wraz z przekładem polskim, zachęcający do spełniania obowiązków wierności królowi i postanowionemu od niego Rządowi. Dan w Pułtusk d. 22 Kwietnia 1796 r.

Ossol.

— Mowa Jaśnie Oświeconego Xięcia Jegomości Pułtuskiego Krzysztofa Szembeka Biskupa Plockiego na sessyi seymowej Dnia 15 listopada roku 1788. Co do odpowiedzi na notę Posła Rosyjskiego miana. w drukarni J. K. Mei y P. K. E. Narodowej. fol., 1 kartka.

Radni wysłać posła do Imperatorowej, celem usprawiedliwienia narodu. Chce, aby na notę rosyjską odpowiedzieć przyzwoicie.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Mowa do generalney konfederacyi dnia 9 lutego 1755. fol.

Przytacza jako druk Sienkiewicz w Dodatkach do Bentkowskiego. Ale to jakieś bałamuctwo?

— Pasterz Czuly Jasnie Oświecony Krzysztof Hilary Szembek Biskup Plocki, Xiążę Pułtusk, Pod pierwsze wstępy do Owczarni Chrystusowej co czynił in Anno 1785. Bez r. (1786). w 4ce, k. tyt., str. 28.

Na odwołanie tytułu notata, iż jeden obywatel djeczyzi Plockiej wydał to bez wiedzy skromnego autora, w wielkim in cognito (sic). Zawiera sześć mów Szembeka z lat 1785—6, wszystkie z powodu wstąpienia na stolicę bisk. przy różnych okolicznościach. Wydawca nazywa te mowy „mówieniami”. Mowy nie wychodzą poza ogólniki.

Krasin. — Zieliń.

— Przymówienie się J. Oświeconego Xiążęcia Jmci Krz. Szembeka Biskupa Plockiego do projektu od deputacyi rządowej pod tytułem: Zasady do poprawy rządu dnia 21 Decembra 1789 roku. Warszawa 1789. w druk. Nadw. JKM. fol., k. 1 nlb.

Akad. — Branic.

— Relacya z examinu Kommissyi Skarbu Koronnego dnia 13 Stycznia roku 1791. w Stanach Seymujących. (Na końcu:) Krzysztof Hilary Szembek Bis. Plocki pres. Deputacyi. fol., k. 2.

(Szembek Krzysztof Hilary). Wiersz na powitanie JO. Księcia Jmci Krzysztofa na Słupowie Szembeka Biskupa Plockiego, Księcia Pułtuskiego, kawalera orderów Orła białego y S. Stanisława przy pierwszym wjeździe do Pułtusk od Zgromadzenia Benedyktyńskiego pułtuskiego roku 1785. w 4ce, 1 arkusz.

Branic. — Ossol.

— ob. Albertrandy (List 1797) — Jüngling Ch. D. (Salutatio 1765) — Kruszyński St. (Radość kościoła 1775) — Lipiński Aug. (1787) — Naruszewicz Ad. (Elegia) — Poliwczyński Józef (JO. książęca 1775) — Szembek Onufry (1797) — Teleżyński Waw. (Epitaphia 1790) — Turno Szczepan (od bursztyków 1766) — Wichert Michał Ignacy (Ćwiczenia 1786) — Zamojski And.

On rzekomo ma być współautorem „Zbioru pożył. wiadomości” (1780), który to zbiór jest pracą Ign. Krasieckiego. O czem Sierczyński III, str. 109 (egzemplarz bibl. Ossol. uzupełniony dodatkami) i Bartoszewicz Znak. mężowie III, 141. — Rzecz to jednak mało prawdopodobna.

Obacz pod Krasickim oraz Gubrynowicz Romans str. 6.

Zost. w ręk. „Prospekt ogólny do zbioru praw pol.” „Uwagi nad zbiorem Zam.” oraz „Wiad. o sumach neapol.”

Łabecki Górn. w Polsce I. — Encykl. kośc. XXVI, 511. — Święcki Hist. pam. II. — Encykl. Orgcibr. XXIV. — Bartoszewicz Znakom. mężowie III, 120. — Pam. relig. mor. 1850 t. XIX. — Katalog ręk. Ossol. nr 657. — Nowowiejski Plock (1931) str. 72.

Szembek Ludovicus ob. Dzielski Wojciech Józef (Auspiciatum 1668) — Łopuszyński M. (Secretum 1710).

Szembek Maciej Soc. J. ob. Catalogus (prov. S. J. 1760) — Leśniewski Franc. Mich. (Lyrica 1790).

(**Szembek Michał**), sufragan krak. (1655 † 1726). In Republica Florvm Regina Rosa Infula Paphensi, & Terno Vavelli Diademate, Coronata. In Illvstrissimo & Reverendissimo Domino D. Michaelae In Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiā, Episcopo Paphensi, Svffraganeo, & Decano Cracoviensi, Inter ipsam Sacrae Inaugurationis pompam prono Apolline Adorata. à Cracoviensi Societatis Iesu Collegio Anno Domini 1706. Cracoviae Typis Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ordinar: Typographi. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwr. tyt. herb. — Rozpoczyna dedyk. od Coll. Crac. S. J.; potem długi poemat hexam. z dziejami rodu Szembeków (wywodzi ich z zach. Niemiec). Pierwszy wstawił się w Polsce Aleks. Szembek za Jana Zamoj., potem Hieronim i Franciszek i t. d. Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— ob. Chelstowski Dionizy (Epitaphia 1713) — Dzielski Woj. (1693) — Kubalewicz Kaz. (Quaestio 1710) — Łopuszyński M. Joan. (1710) — Łukaszkiwicz Jan Felic. (Sidus 1668) — Piskorski Seb. (1686) — Sapecki C. (Oracya 1718) — Sierakowski W. (1720) — Tortowski Sebastjan (Ternio 1706) — Wężyk Wal. (Olympus 1720) — Zegladowski Józ. (Stephanoma 1716) — Ziętkiewicz Math. (Monumentum 1721).

Encykl. kośc. XXVI, 504. — Wachholz Szpitale krak. I (1934) str. 19.

SZEMBEK Onufry Kajetan, biskup płocki († 1809). Conclusiones Theologicae, Partim ex Scripturis partim ex Historiis & Chronologia partim ex Theologia, eaque tam Scholastica tam Dogmatica tam Morali. Excerptae, Pro Disputationibus Puplicis (sic) Propositae. In Seminario Stradomiensi Presbyterorum Congregationis Missionis. Ad Objecta Respondente Perillustri & Admodum Reverendo Domino Onuphrio Szembek. Anno MDCCLXV. (1765). ... diebus Maji. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb.

Obejmują kwestje: De Deo, De trinit., De incarnatione, De sacramentis etc. Zwal-

cza Lutra, Melanchtona i innych herezyków. Jagiell. — Uniw. warsz.

— List pasterski wydany d. 15. września 1797 r. w Pułtusku do duchowieństwa dyecezyi płockiej oraz części dyecezyów Łuckiej, Wileńskiej i Zmudzkiej. fol., str. 6.

Donosi o śmierci biskupa X. Krzysztofa Szembeka i objęciu przez niego rządów jako koadjutora z prawem następstwa.

Akad.

— ob. Albertrandy (List pasterski 1797) — D. J. K. (Powinsz.) — Franciszek Sal. (1777) — Jakubowski Winc. (Ad 1798) — Ślęczkowski And. (Miłość 1761).

Enc. kośc. XXVI, 512. — Nowowiejski Płock (1931) str. 71—2.

Szembek Piotr ob. Sierakowski Wacł. Hier. (Majus Szembecius 1720).

Szembek Przemysław Stefan, capit. Becensis ob. Dzielski W. (1693) — Iwonecki J. Fr. (1687) — Kowalczewski Bened. Gasp. (Quaest. 1686) — Podgórski Samuel Joannes (1702) — Wiśniowski Józef (1683).

Szembek Stanisław (I), sekr. król., administr. żup ob. Borczyński Bened. (Błogosławieństwo 1639).

SZEMBEK Stanisław (II), arcybiskup gnieźn. i opat tyniecki (ur. 1650 † 1721). Constitutiones Synodi Archidioecesis Gnesnensis sub Illmo et Rmo D. Stanislao Szembek Lovicii A. MDCCXX celebratae (1720)... ob. Constitutiones — Synodus.

— Copia listu JO. Xiążęcia Jmci Prymasa do Nayiaśniejszego Króla JM. reflexibilis super diploma traditum. fol., k. 2 nlb.

Podpisany w Skierniewicach d. 18 Marca 1716 r. w którym wstawia się do króla, aby swrócić raczył uwagę na dobra duchowne i aby te nie były tak przeciążane ciągłymi podatkami i najazdami od wojsk Saskich. — Inny list do króla z r. 1715 jest w Swadzie Ostrow. Danejk. I, 4 str. 16. Ossol. — Uniw. warsz.

— Copia Literarum Cessis. Dni Primatis ad Illustrissimum Dn. Comitum a Fleming Skierniewiciae datarum die 21 Marti 1716. w 4ce, k. 2. Ossol.

— Memoriale alla Sacra Congregatione Concistoriale per Stanislao Szem-

bek Arcivescouo Gnesne e Primate di Polonia (per la concessione della Commenda dell'Abbazia Tinecense. (Romae) typis de Comitibus 1710. fol., Memoriale k. 2; Sommario k. 6.

— Oznamienie Interregni 1707. (Na końcu podpisany: Stanisław Szembek). fol., k. 4.

Generalny zjazd Stanów Rzplitey iakosz de facto na dzień... miesiąca... w roku da Bóg przyszłym 1707 we Lwowie. (Na końcu:) Uniwersał ten własną ręką podpisany y pieczęcią stwierdzony... publikować zalecam. A. Wyode w Warszawie — Ossol.

— [Uniwersał, zaczynający się]: Stanislaus In Słupow Szembek Archiepiscopus Gnesnensis, Legatus Natus, Regni Poloniae & Magni Ducatus Lituaniae; Primas, Primusq; Princeps. [Na końcu aktu:] Dan w Częstochowie ná Iasney Gorze, Dniá siódmego Mieśiąca Listopadá, Roku Pańskiego Tyśiącznego Siedmsetnego Dziewiątego. (1709). fol., plakat.

Tłumaczy się, że nie miał intencji wyjeżdżać zagranicę, ale zmusiła go do tego potencia wojsk szwedzkich.

Czartor. — Ossol. — Zielińs.

— Zebranie Kazan Ná Wielką noc, Boże Narodzenie, Uroczystości Najswiętszej Panny, y niektórych Świętych, Przez Jasnje Oswieconego Xiążęcia, Stanislawa z Słupowá Szembeka Arcybiskupa Gnieźnińskiego, Prymasá Korony Polskiej, y W. X. L. á ná on czas Biskupa Dionizyjskiego, Suffragana, Kánoniká, y Officyalá Krákowskiego, miánych, á teraz do druku podánych W Roku Panskim 1726. Typis Collegij Brunbergensis Societatis Jesu. w 4ce, k. tyt. i k. 188 nlb., 1 rycina [herb Szembeków Rawicz].

Na odwr. tyt. 2 czterowiersze na herb, na dalszej karcie rycina herbu.

Dedyk.: kanclerzowi Janowi Szembekowi, podp. przez Coll. Brunsb. S. J. — Potem aprobata Krzysztofa Szembeka, brata.

Zawiera trzydzieści jeden kazań językiem mocno makaronicznym, o treści nikłej. Najciekawsze na koronację Aug. II 15 sept. 1697 (karta Ww₃). Wspomina tu wiare, iż dotknięcie ręki królewskiej leczy skrofulę. Wzywa Augusta II, aby wojował przeciw nieprzyjaciółom Krzyża.

Janocki Pol. I, 139. — Joher 4594. Krasin. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— My Rady koronne y W. X. L. na terażniejszy zjazd ex limitatione przeszłego na dzień jedynasty sierpnia do Lublina zgromadzone. (Conclusum 1707 d. 28 Septembris). [Podpisani: Stanisł. Szembek AB. Primas; Stanisł. Denhoff M. K. M. K. G.]. fol., ark. E₁. Ob. Rady. — Prisiaga... 1707. Finkel I, nr 4406.

(**Szembek Stan. III**). Centifolia Regina Florum Principis Purpurae decoribus Insignis In triplici Gentilitij Stemmatibus Campo Coelo Virtutum odore, Patriae Meritorum fragrantia, Avitae Domui immarcescibilitatis gloria, Efflorescens Celsissimo Principi Illvstrissimo & Reverendissimo Domino, D. Stanislao In Słupow Szembek Dei & Apostolicae Sedis Gratiā Archi-Episcopo Gnesnensi Legato Nato, Regni Poloniae & M. D. Lithuaniae Primati, Primoq; Principi Perpetuo Commendatario Abbatis Tinecensi In homagium profundissimae submissionis A Collegio Loviciensium Scholarum Piarum. Dedicata. Anno quo Flos Campi in terris apparuit MDCCXI. (1711). [Tu winjetka]. Typis Collegij Varsaviensis Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 28 nlb.

Na odwr. tyt. herb i wierszyk. — Rozpoczyna się od wiersza łac., dalej panegiryk prozą. — Dużo w nim materiału biograf.

Czartor. — Ossol.

— Flores Circumdati Rosae Celsissimi & Reverendissimi Domini, D. Stanislai In Słupow Szembek Archiepiscopi Gnesnensis Legati Nati Regni Poloniae & M. D. Lithuaniae Primatis Primiq; Principis Perpetui Commendatarij Abbatis Tinecensis Supremis Poloniarum Infulis Coronatae. Et à devinctissima tam Magno Celsissimi Principis Nomini quàm Gnesnensibus Mitris Societate Jesu Provinciae Polonae promisso cultu Adoratae. Anno Dei Floris humanā Carne circumdati 1711. Typis Collegij Calissiensis Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 24 nlb.

Rozpoczyna dedyk. na 2 k., potem panegiryk. — Wywodzi Szembeków od Gorklaka Szembeka z czasów Karola W. (!). Następują ogólnikowe pochwały późniejszych Szembeków z czasów Zygm. III, Wład. IV, etc.

Zdaje się są dwie odmiany tytułu. W drugim stoi: a devinctissima Magno Cels. primatis nomini et gnesnensibus infulis.

Jagiell. — Kijows.

— *Nidus aquilarum Metropolis Gnesna, ex purpurato principis Rosae ternione compositus, gentilitiis Caprearum cornucopiis et Ducali gladio circumseptus et in publico ad Cathedram Gnesnensem ingressu a Celsissimo Principi Illustrissimo et Reverendissimo Domino, D. Stanislao in Słupow Szembek Dei et apostolicae sedis Gratia, Archiepiscopo Gnesnensi, Legato Nato, Regni Poloniae et M. D. L. Primate Primoq. Principe Abbate Tinecensi, Perpetuo Commendatario Loci sacri singularissimo Protectore et Benefactore titubanti Lechiadum Aquilae ad capiendam ignea post bella quietem exporrectus ac in homagium profundissimae submissionis officioso suppedanei Clari Montis Częstochoviensis calamo circumscriptus. Anno hypostaticum nidum ponentis in carne humana 1711. Typis Marianis Clari-Montis Częstochoviensis. fol., k. 25.*

Zaczyna się: Panegyricus hodie tandem Polonorum. Cały wierszem nakamiennym, Jagiell. — Ossol.

— *Phaenix virtutis et sapientiae... ad perennem memoriam evolans Stan. Szembek... ob. Madejski Idzi (t. XXII, 26).*

— *Prodigia sub rosa virtutis, honoris et sanguinis... ob. Tomasz z Akwinu (1701).*

— *Regnum rosarum illustrissimo et reverendissimo Domino, D. Stanislao in Słupow Szembek Vladislaviensi et Pomeraniae Episcopo sacrorum rege coronatum. In praesuleae cathedrae auspicio ingressu a diaecesanis, Gedanensi et Bidgostiensi, Soc. Jesu collegijs profundo cultu adoratum. Anno regis regum M.DCC. (1700). Typis monasterij Olivensis S. O. Cisterciensis. fol., ark. H, i k. 1 (kart 19).*

Zaczyna się: Sacram purpuram quam tibi nativae pinxerunt rosae. Jagiell.

— *Relacya prawdziwa o ostatniej chorobie y śmierci JO. Xięcia Jmci Stanisława na Słupowie Szembeka z Bożey y Apost. Stolicy łaski Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, legata urodzonego, ca-*

ley Rzpłtey polskiej i W. X. L. Prymasa y pierwszego książeia. Bez roku i miejsca druku. (W Warszawie, druk. Pijarów 1721). w 4ce, kart 4.

Uniw. warsz.

— *ob. Abelly Ludw. (1718) — An-cuta (1719) — Bieżanowski Stanislaus (Rosae tiaratae 1690) — Buchowski B. (Epigramm. 1712) — Chelmski Maciej (1715) — Chelstowski Dion (Scrutinium 1710) — Cboroszwie Adam (1735) — Ciszowski Mart. (Comitia florum 1690) — Constitutiones (1720) — Czeska Zofja (1698) — Damalewicz Stefan (Vita S. Bogumili 1714) — Datar H. (1718) — Dzielski A. I. (1693) — Flaszyński Matth. (Victima 1695) — Frydrychowicz D. (Sacrosanctum 1700) — Jagieliński Walerjan (1699) — Kaliński Jan Damascen (Arcanum 1710) — Karnicki Jędrzej (Dolor rosae 1721) — Kielkowski Mauritius (1721) — Koldowicz Mathaeus (Acumen doloris) — Kozielski Sew. (Justitia) — Krodnerowicz Joannes (1699) — Lesiowski Wojc. (Nowina 1692) — Lureński Val. (Spina doloris 1721) — Madejski Idzi (Princeps in regno 1721, Phaenix 1723) — Marescottus G. (1668) — Margowski A. R. (Conclusiones 1684) — Musiałowicz Casimirus (Purpura 1699) — Napolewski T. (Manubiae 1636) — Pochodnia (1718) — Podgórski Samuel Jan (Panegyricus 1700, Heroica 1702, Rationale 1710) — Poparcie konfed. sandom. (1707) — Robertson Wilhelm (Memoryał 1721) — Sapieha Jan Fryd. (List 1747) — Sawicki M. (Serenum 1699) — Sienkiewicz Piotr (Sacrum praesulei 1690) — Sierakowski Wacław Hieronim (Majus 1720) — Słowakowicz Jan Ant. (Responsio 1701) — Tomasz z Akwinu (1701) — Ustawy domu panieńskiego — Węgrzynowicz Antoni (Kazań 1708) — Wiązkiewicz Paul. (1711) — Wyszyński Waler. (Rok 1699) — Zapartowicz Florjan (Coronamentum 1699) — Ziętkiewicz Mathias (Monumentum 1721) — Zuchowski Stanisł. (Ogłos procesów 1700).*

Jego mowa z 11 Ang. 1707 jest w Lüniga Orat. III, 485.

Siemieński Monumenta Eccl. Gnesn. 1823 str. 49—51. — Gawarecki Pamiątki Łowicza 77. — Raczynski Wspomnienia W. Polski II, 339. — Łętowski Katalog IV, 115—118. — Rzepnicki Vitae praesul. I, 189—192. — Korytkowski Arc. Gnieźń. IV. — Enc. Org. XXIV, 608. — Enc. kość. XXVI, 510. — Otwinowski Dzieje Polski (1849), str. 330. — Barącz Pomn. dziej. pol. 139. — Raczynski Gabinet III, 190. — Bartoszewicz Arc. i prymasi 1857. — Teka Podońskiego II, 48. — Hoszowski Monografia Cystersów Cz. I, 130—134. — Katalog ręk. Ossol. II, III. — Feldmana Polska w dobie wielkiej wojny 1925 str. 203 (tu jego charakterystyka). — Finkel III, 1871.

(**Szembek Stanisław**) (III), pincerna lublin. Honor In Flore Illustrissimae Doinus Szembekianae Sub Avitis Rosis Siderum gratia, Fortunae Favonio, Regum favore, Virtute Nativa, Conservatus, In Illustrissimo & Excellentissimo Domino, D. Stanislao In Słupow Szembek Pincerna Lublinensi T. R. V. Mareschalco, a Studio Philosophico S. P. Collegij Petricoviensis penes publicam Conclusionum Logicalium dedicationem Adoratus. Anno florecentis Virgae 1721. Die... Mensis Februarij. [Tu winjetka]. Typis Clari-Montis Częstochoviensis. fol., k. tyt. i k. 14 nlb.

Na odwr. tyt. herb i 4 wiersz. — Dedyk. podpisana przez Studium philosophicum. — Potem proza nakamienna z pochwałami różnych Szembeków, ale ogólnikowemi. — Na końcu: Conclusiones logicae (jest ich 12)... Disputabuntur in Coll. petric. Schol. Piarum. Defendente Martino Braun, sub ass. Severini à Matre Dei. (Jest to Kozielski Sew.). On to był może autorem panegiryku? Ossol.

— *ob. Skawiński P. (Ozdoba 1721).*

Szembek Teofil ob. Tytlewski Math. (Narratio 1622).

Szembek Wincenty ob. Sokołowski Wojciech (1787).

Szembekowie ob. Ciszowski M. (Jubileum 1690) — Dziewulski M. (1726; tu genealogja) — Luder (1638).

Akty do różnych Szembeków w ręk. Jag. 3438 (z lat 1636—1799).

Ich genealogje ob. Kossakowski Monogr. III. — Żychliński Złota księga w t. XXIV—XXVII. — Prawie w każdym panegiryku jest zamieszczona ich genealogja, oczywiście nader fantastyczna gdy chodzi o początki rodu.

Szembekówna Barbara ob. Chryczkiewicz Aureli X. (Flora 1726) — Rzewuski Sew. (1724).

(**Szembekówna Bihilda**), córka Jana kanclerza. Gniazdo sławy wielkich domów podkomorzyny w herbownym Szembeków kwietniu uwite, pod trzema różami utaione, prawym Siempiorów skrzydłem ozdobione. Polskiemu orłowi na koronę, Europejskiemu światu na oko daną wzajem ręką JW. Jmci Pana Jerzego Wandalina hrabi na Kouczyce i Ossownica Mniszcha (1738)... ob. tom XXII, 465.

— *Nidus Rosarum in sublimi familiarum arbore avitis Mniszchorum pennis vernantissimis Szembekorum Rosis, lechiaie voluceri in coronam famae... (1738) ob. tom XXII, 465.*

— *ob. Kola Dymitr Franc. (Przywilej 1738) — Mniszech Jerzy.*

(**Szembekowa Ewa**). Rozowy Laurów Zwycięskich Kwiecien to jest Na Sarmackiego Honoru polu, Naprzód w tryumfy nieśmiertelne Potym w zupełne Polskiej jedności serca, Zakwitające Jasnie Wielmożnych Szembekow Roze Tryumfującej w Kanclerskim Pierścieniu Perle Jasnie Wielmożney Jey Mci Pani Ewie z Leszczynskich Szembekowy Wielkiej Kanclerzyny Koronney Lomzynskiej, Grudziądzkiej &c. Starosciny Na herbowney uwienczenie Głowy Trzydniowem ofiarowane Aktem Od Szlachetney Szkol Młodzi Collegium Grudziądzkiego Societatis Jesu. Roku, rozkwitłego na ziemi Kwiatu 1718. W Thorvniv. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. herb Leszczyńskich i 4 wiersz. Dedyk. Kanclerzynie od Coll. grudz. S. J. Przed dedyk. i po niej winieta drukarska. Poczem argument sztuki. Aktów jest trzy, podzielonych na indukcje (sceny).

Treścią sztuki są bobatorskie czyny komesa Gorlaka i Henryka Szembeków, wojowników Karola W. i cesarza Maksymiliana; poczem Szembecy przenoszą się do Polski i tu odgrywają wybitną rolę.

Ob. wyżej str. 249 (Laurearum).

Jagiell. — Uniw. warsz.

— *Zal główny od serca y sekret serdeczny głów żalonych pod kanclerską herbownych Róż pieczęcią światu polskiemu wiadomy, z wiekopomną*

y publiczną kondolencją nad żałobną senatorskich honorów purpurą Jasnie Wielmożney Jmci Pani Ewy z Leszczyńskich Szembekowy Kancelerzyny W. Kor., Grudziąckiej, Lubaczoskiej itd. Starościny fundatorki; przy pogrzebowym akcie nieśmiertelney pamięci JW. Pana Jana na Słupowie Szembeka Kancelerza W. Kor. od obligowanego fundatorskiej munificencji Collegium Soc. Jesu Łomżyńskiego oyczystym ogłoszony rytmem. W Warszawie w drukarni Collegium J. K. M. Soc. Jesu R. P. 1733. dnia 5. Czerwca. fol., k. 13 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Wieniawa a pod nim 4 w., pocsem wiersz pol.

Uniw. warsz. — Zielińska.

— ob. Depozyt (1722) — Łęczynski Ant. Chryzanty (Skarb 1720) — Maria od Jezusa (1730) — Ray niebieski (1723) — Rozmarynowski Ant. (Assistencja 1720) — Stefan od św. Wojciecha (Miasto 1730) — Szembek Jan (Laurearum 1718) — Zmiącki And. (Vota 1717).

Szembekowa Katarzyna ob. Jar-mundowicz Kazim. (1732).

Szembekowa Ludwina z Wyżyckich ob. Horoszwic Ad. (Korona 1735).

(Szembekowa Marianna). Żale Z Niepowetowanej szkody, Przez nienawistne utraconey Fata, W. I. M. Pani Maryanny Z Olszowskich Szembekowy Łowczyzny Łęczyckiej, Na zyczliwe wszystkich zabrane. Przy Akcie Pogrzebowym W. I. M. Panu Alexandrowi ze Słupowa Szembekowi, Łowczemu Łęczyckiemu, Y Pozostałym Potomkom Oddane. Przez Zyczliwe Imieniowi Temu Collegium Wieluńskiego Szkoły Pobożne, Opisane. Roku Krola Zalu na Zale przychodzącego. 1733. Dnia... (5) Lutego. fol., k. tyt. i k. 9 nlb. (sygn. A, 1—2, B—D).

Rozpoczyna wiersz p. t. Żal pogrzebowy (Płaczcie sarmackie plejadi...); pocsem wprawiona dedykacja od szkół pobożnych. Panegyryk składa się z 8 „żałów” napisanych stylem nakam. ale po polsku (co rzecz rzadka): żal domu Olszowskich, Szembeków, Wężyków, skollig. domów, łowczego, potomków matce swojej, zakonów i kościołów, szkół pobożnych.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Tatułowicz Wojciech (Pokos śmiertelny 1735).

Szembekowna Teresa ob. Piskorski Sebastjan (Kazanie 1686).

Szembekowa Teresa z Działyńskich ob. Dziewulski Marceli (1726).

Szembekowa Zofja ze Stradomskich ob. Brzydecki Florjan (Chwała grobu 1725) — Gniwiesz B. F. (Smutek 1731) — Waxman Stan. (Żałoba).

SZEMBERG Teofil, generał artylerji († 1648?). Relacja Prawdziwa, O Wesszoiu Woyska Polskiego do Wołoch, y o potrzebie iego z Poganiństwem w Roku P. 1620. we Wrześniu, y w Październiku. Przez Theophila Szemberga, Sekretarza Krola Iego M. który w potrzebie tej obecnie był, y odwagą zdrowia Oyczyźnie służył, spisana. Ludziom opacznie rzeczy rozumiejącym y wdaijącym, y przestrogu wojennych szukaijącym bārzo potrzebna. W Krakowie, W Drukarni Macieia Jędrzejowczyka, Roku Pańskiego, 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb. (sygn. C₃).

Kończą na k. C₃ recto: Przestrogi. Na odwrocie tej karty t. j. na ostatniej stronie: sstandar whity w ziemię, z napisem: Christo Duce, virtate comite.

— Toż... [Tytuł identyczny, tylko opuszczone „Ludziom... a zamiast tego dodano:] W pierwszym wydaniu siła Drukarsz abo niedbalsstwem abo złym czytaniem egzemplarza poopuszczał y podmieniał, co sie teraz poprawiło. W Krakowie, V Dzieidzicow Jakuba Sybeneyehera. w 4ce, k. tyt. i k. 10 nlb

W tem wydaniu nie ma na ostatniej stronie t. j. na k. C₃ verso sstandaru, bo zajmują to miejsce „Przestrogi“.

W obu tych wydaniach niema mowy Zamoj. która jest w edycji nast. (poznanskiej). Bentk. Hist. lit. II, 627, 750. — Maciej. Piśm. III, 654 (z datą 1620).

Branic. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz. — (Biblioteki te mają albo pierwsze albo drugie wydanie, albo — jak bibl. Jagiell. i Uniw. warsz. — oba).

— Relatja prawdziwa o weszciu woyska Polskiego do Wołoch y o potrzebie iego z Poganństwem w Roku 1620, we Wrześniu y w Październiku, przez Theophila Szemberga Sekretarza Krola J. M. który w potrzebie tej obecnie

był, y odwagą zdrowia oyczyźnie służył, spisana, ludziom przestrogu wojennych szukaijącym bārzo potrzebna. Przy tym Oddawanie Pieczęci y Buławy Koronney J. K. M. na Seymie blisko przeszłym, po zmarley ręce, przez J. M. P. Woiewodę Kiiowskiego. w Poznaniu w Drukarni Jana Rossowskiego, Roku 1621. w 4ce, k. 13 nlb.

Jest to djaryusz wypraw porządkiem dni opisanej, a na końcu dodana mowa Tomaszam Zamoyckiego, wojew. Kijow. miana do krola przy oddawaniu pieczęci i buławy po śmierci Żółkiewskiego. Autor tego djaryusza tak mówi do Czytelnika: „Widaiwszy pismo Pogrom Tatarów nazwane, nie chwaliłem go. Bo nie dołężne y z wielkimi błędami. Z megoć wprawdzie (jak się domyślam) listu zebrane: ale ladaiało y niedbale, bo tam niegodziło się wszystkiego tknąć. Co mię przywidło, abym znouu opisał tę potrzebę Wołoską. Naprzd abo każdy prawdziwie wiedział, co się tam y iako daiła. Druga, aby się zabieżało uszczepiowym mowom tych, którzy niewiedząc rzeczy, z domysłu swego popędliwie nas obmawiają. Trzecia, aby się iako w zwierciadle przeżyrsawszy każdy, obaczył czego się na wojnie chronić, co ganić: z naszym wprawdzie niektórych szkoda, ale przecie nie ze sła sławą, ile bydz mogło w takim zamieszaniu“.

O broszurze „Pogrom“ ob. tom XXIV str. 425 i podaną tam literaturę.

Przedruk Relacji w Niesiolowskiego Otia str. 129—158; zaś nowszy w „Pismach“ Żółkiewskiego (wydał Bielowski 1862), str. 568 — (z druku i z rękop. Ossol.) oras w Przyjacielu ludu (Lessano) 1842 str. 198 i nast. — Przekład ob. Tytlewski (Relacion 1623).

O wydaniach i przekładach Szemberga ob. także informacje u Finkla I, nr 3586 i III, str. 1871.

Siarczyński Obraz II, 171. — Niemcewicz Panow. Zyg. III, T. III, str. 280, 319, 330. — Kwiatkowski Panow. Wład. IV, 212. — Baliński Studja hist. 1856. — Świecki Hist. pam. II, 73. — Enc. Org. XXIV, 616. — Żebrański Bibl. nr 2791—2. — Liske w Dsienn. liter. 1869 (tu list Szemberga do bisk. Opalińskiego). — Gołębiowski O dziejopisach str. 131. — Górski w Bibl. warsz. 1886 III i IV. — Korzon Dziej wojen II, 207—218. — Korbut² I, 236.

Czartor. — Dzików — Krasin.

— ob. Pogrom — Tytlewski (1623) — Zeitung (Ordinar 1657).

O jego podróży do Palestyny ob. Bystroń Polacy w ziemi św. (1930) str. 45.

Szemborowski Przemysław ob. Meibohm Fryd. (1651).

SZEMESZ Michał. Memoryał Do Prześwietney Kommissyi Rozdawniczey z przełożeniem pretensyi do Folwarku Jakszy y Mieścina po J. XX. Jezuitach Missyi Błonskiej do Skarbu Rzeczypospolitey przypadłego od Urod: Michała Szemesza Obożnego Smoleń: Sędziego Trybunału Głównego W. X. Litt: podany. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu — Jagiell.

Szemet ob. Szemiot.

SZEMET Jan. Trymachia Iana Szemeta. [Tu winjetka]. W Krakowie, W Drukarni Lazarzewowej, Roku Pańskiego, 1594. w 4ce, k. tyt., str. 10.

Na odwr. tyt. wiersz: I, Achacy Kmita. —

Wychwał Kmita Szemeta, że jest nietylko mężny ale i Mazow w liczbę policzony. Pocsem: Trymachia Jan Szemeta (8 stron). Szemet opisuje tu wierszem walkę Horacjuszów z Kuracjuszami.

Juszyński I, 181. — Maciej. Piśm. III, 368. — Kotula Właściciela 1929 nr 564. — Wierzbowski III, 2952.

Czarnec. — Uniw. warsz.

— ob. Poselstwo (1588) — Wolan (Epistolae 1592).

Szemet Jerzy († 1622) ob. Korona Marek (Kaz. pogrzeb. 1622).

Szemet Stanisław ob. Sarbiewski M. K. (Lithothesis 1622).

Szemethowa Elżbieta ob. Loeaechius Andreas (1613) — Marcinowicz I. (1613).

Szemetowa Apolonja ob. Korona Marek (Kazanie 1622).

Szemetowna Anna ob. Lampartowicz Kasp. (Omen 1617).

Szemetowna Halszka ob. Ślęski Jan (Do Jaśnie 1642).

Szemiot Aleksander ob. Janowicz Wawrz. (1669).

(Szemiot Aug.). Sprawa W. JPana Augustyna Szemiotha Podkomorzego Powiatu Lidzkiego. z WW. JPP. Antonim Komornikiem W. Xtwa Litt: Tadeuszem Strażnikiem Mścislawskim Popławskimi Bracia, oraz Józefem Offertem Rotmistrzem Ptto Lidzkiego. (1799). fol., k. 4 nlb.

Ob. Zaleski M. (który wnosil tę sprawę).

Uniw. wileńs.

— ob. Poplawscy (1799).

SZEMIOT (Szemet) Jan Hieronim. Mariana Conceptionis Encomiastica Exceptio. Serenissimo Iacobo Serenissimi Potentissimi ac Inuictissimi Principis DD. Ioanni III. Dei Gratia Regis Poloniarum Magni Ducis Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masouiae, Samogitiae, Liuaniae, Podoliae, Podlachiae, Volhyniae, Smolensciae, Seueriae, Czerniechoviaeque, &c. &c. Magnae Spei Filio. DD. Clementissimae Sacrae. Ab Joanne Hieronymo Szemioth Succam: Venden. Varsaviae, Excudebat Carolus Schreiber, A. D. 1677. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Dedykacja: Serenissime Princeps. Tu wychwala jego ducha rycerskiego.

Caly utwór napisany stylem nakamiennym. Wysławia w nim Matkę Boską.

Niesiecki IV, 279. — Bandtkie Hist. druk. K. P. II, 186. — Świecki Pamiątki II, 178. — Jocher 1677, 5888. Ossol.

— Passio Christi elogiis narrata ab Joanne Hieronymo Szemet Philosophiae doctore et S. Theol. Baccalaureo. Et in isigni Vniuersitate Bononiensi Philosophiae publico lectore. Ad illustriss. et reuerendiss. D. D. Georgium Tiskievic Episcopum Vlnensem, et Magni ducatus Lituaniae Primatem meritissimum. Bononiae M.DC.LIII. (1633). typis Io. Baptistae Ferronij. Superiorum permissu. fol., k. 6.

Wierszem nakamiennym. Rok pierwotnie M.DC.LV. wydrukowany.

Jagiell. — Tyszk. w Czerw. Dw.

— Regalis Sarmatae Clypeus. (B. m. i r.; Warszawa 1677?). fol., k. tyt. i k. 12 nlb. (sygn. G, ale na ostatniej karcie przenosił: Mo).

Widocznie druk nieukończony i bez właściwego tytułu. — Dedyk. Janowi III, podpisana przez Szemiota. Poczem wiersze Iac. na temat tarczy; Clypeus salutis, pacis, victoriae i t. p. przeplatane prozą nakamienną. Na ost. stronie 2 anagr. z imienia: Joannes Tertius (Noster es in vita, Nos tenes ritui).

Hoppe 59.

Porównaj: Constantinus Magnus (Magnus Clypeus).

Chreptow. — Jagiell. — Ossol.

— Vices fortunae Regum. Vilnae. Typis Franciscanis Anno 1671. Cum gratia et privilegio S. R. M. fol., k. 2 nlb. i sygn. A₁—L₁ (kart 24).

Dedykacja Michaeli Regi Poloniae.

Caly wierszem o królu Wiśniowieckim.

Cz. Dwór (Ben. Tyszk.).

Szemiota Jan z Kiezgajłów, prałat ob. Woyzbun Aleks. (Kazanie 1760).

Szemiota Kaz. ob. Kiszka St. (1618).

Szemiota Konstanty ob. Janowicz Wawrzyniec (1669).

Szemiota Krzysztof Waclaw ob. Surowski Wojciech (Ochotna myśl 1614).

SZEMIOTA Mikołaj Kazimierz, podkom. wendeński. [Genealogja Wiśniowieckich]. (1669). fol., k. 6 (sygn. C₁).

Tytułu brak.

Na odwr. str. 1szej karty herb Polski i Litwy, w środku herb Wiśniowieckich. — Na ark. A, ded.: Najśńniejszemu Michałowi Korybutowi z Bożej łaski, Królowi Polskiemu, Wielkiemu Xiążęciu Litewskiemu... Pánu Pánu swemu Miłóściwemu, przy Koronácii Szcześliwy wierny poddany do Ręki Jego, Krolewski Mości. — Na ost. str.: w Krakowie 29 Septembrá 1669. Máiestatu W. K. M. Pána Pána Mego Miłóściwego Wierny Podnozek Mikołaj Kazimierz Szemiota, Podkom. Wendeński, Posel Wojewods. Wileńs.

Zalucki Bibl. 84.

Jagiell. — Uniw. warsz. (?)

— Potrzeba Ochmatowska wierszem opisana r. 1664. w 4ce.

Juszyń. II, 231 (dziś nie znane).

— O wojennych dziełach wielkiego rycerza Xiążęcia Jeremiego Mich. Korybuta Wiśniowieckiego. Ksiąg dwie. w 4ce.

Juszyń. dyk. II, 231 (dziś nie znane).

Toż samo bywa przytaczane p. t.: Konterfekt Jerem. Mich. Korybuta.

— Symmarium Z Przywileiow Y Konstytvtvi Zebrane. Ná dowod Krzywdy Bozey przeciw Ich Méi PP. Dissidentow in Religione wielką pracą à condita libertate y od przyięcia Korony do Krolestwá Polskiego, przez sámych Monárchow in aeternum strzegących całóści Religiey Świętey Rzymskiej Kátholickiey. A Zá z vniuwaníem Xięstwá Litewskiego z Koroną Polską. Wyráźnemi Priuileiámi, Statutami, y surowemi Dekretámi, aá ostátek Mánifestacyámi y Processámi Ordinum reasumowane. Zá naypierwsze y nayprzednieysze w Boskiey sprawie exorbitans proponit Author Stanom Rzeczypospo-

litye. [Tu winjetka]. Anno 1669. Mense... (B. m.). fol., k. tyt. i k. 18 nlb.

Na odwr. tyt. 6 wiersz polski.

Dedyk. Dozornym y czulnym Religiey Świętey Rzymskiey katol. obrońcom i stróžom obywatelom wojew. mazowieckiego, zapadłe w drukach... fundamenta... zelotus civis... — Pod tem podpis autora: Mikołaj Kaz. Szemiota podk. Vend., poseł X. Zmudz. Na odwr. zaleca to dzieło Stan. Hyac. Świącioki.

Zostawia dowody z Kromera i Herburta, mające świadczyć przeciw prawom dyssydentów. — Poczem akt konfederacji z r. 1573, przywileje Zygm. I z lat 1520—35, edykt z r. 1525 i 1534, przywilej Walezego 1573, i t. p. — Pod koniec tekst Diplomatis Zyg. Aug. z r. 1565 in Archivio ecclesiae Crac. — Opisuje na podstawie tradycji jak po zawarciu Unji dwaj Radziwiłłowie wzięwszy w ręce świece białe przywilej ten na ołtarzu katedry położyli.

Kończy wezwaniem, że dyssydenci nie powinni być dopuszczeni do wolnego exercitium.

Finkel III, 1871.

Ossol.

Szemiota Stan. Samuel ob. Morsztyn Hieronim.

W ręk. Ossol. 212 są jego wiersze; m. i. przeróbka powieści Morsztyna „Historja o ks. Przemysławie“ na wiersz (jest to znana historia o Gryzeldzie). — Także jego „Kompendium Xiążąt i Królów polskich“.

Obacz o tem Brückner w Enc. pol. (Liter. piękna) XXI, 240. — Bernacki w Pam. liter. II, 581. — J. Krzyżanowski w k. zbior. „Szymon Szym. i jego czaasy“ 1929.

Szemiota Władysław ob. Janowicz Wawrzyniec (1669).

Szemiota Elżbieta ob. Zorzeński Piotr (Dźwięk 1652).

Szemiota Kunegunda ob. Białobłocki Bog. (Sprawa 1799) — Dubrawski K. (1799).

Szemiota Teresa ob. Włocki Jan (Światło 1728).

(Szemiouthowie). Powodowie UUr. Tadeusz y Katarzyna z Sieniutów Lachowieckich, pierwey Mikołaiowa Rohozińska, a teraz Szemiouthowa, Szemiouthowie Podkomorzowie J. K. Mei, Małżonkowie; tudzież Ur. Teofila Maryanna y Tekla Rohozińskie, niegdy Ur. Mikołai Rohozińskiego z tąż Ur. ad praesens Szemiouthową splodzone Córkí małoletnie w opiece UUr. Szemiouthów zostaiące. Pozwani UUr. Franciszek, Dominik, Józef, Wincenty (cho-

rażycowie Łucey, y Ur. Dyonizy Wiszniowski, Komornik Ziemi Łucki. Sprawy Dokumenta (1775). fol., k. 2. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Obiásnienie Sprawy UU. Szemiouthow y Rohozińskich. fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Sprawa WW. JPaństwa Kunegundy z Przyałgowskich Matki, Tadeusza Syna Szemiotow Starościeiny y Starościeica Polepskich z W. JPanem Nazarym Kunickim Stolnikiem Witepskim w Odwodzie, a w Powodztwie z JWW. Jakubem Oycem Podkomorzym Rosieńskim, Kaletanem Synem Chorażym Szawelskim Nagurskiemi, WW. JPP. Anno z Monkiewiczow Matką, Tomaszem y Syxtusem Synami Herubowiczami Czeszn. Xtwa Zmudz: Janem Kaczyńskim Szam: XX. Franciszkanami Zogińskimi, X. Janem Domeyko Altarysto Beylygolskim czaż Szlachtą Okolicy Sokorsedziow (sic) (po 1798). fol., k. 2 nlb.

Pełno w tytule i w tekście błędów druku; widocznie odbijano pośpiesznie bez korekty. Okolica Sokorsedziów nazwana w tekście okolicą Sokmedziów. Uniw. wileńs.

— Sprawa W. JPaní Angeli z Burbow Matki, Marka y Jana Synow Szemiotow Ciwunowiczowey y Ciwunowiczow Zmudzkich z dokładem Opiekunow. z WW. JPP. Kunegundą z Przyałgowskich Matką, Tadeuszem Synem Szemiotami Starościeiną y Starościeicem Polepskim, Jerzym Dowiatem Przydentem Grodzkim Pttu Szawelskiego, Jerzym Raczkowskim Strażnikiem Par-nawskim, Ignacym Dowiatem Rotmistrzem Smoleńskim, Tomaszem Komornikiem Słonimskim, Janem Szambellanem Kaczyńskimi, Xiędzem Joachmem Michałowskim Przeorem y wszystkim XX. Karmelitami Rosieńskimi, Gabryelem Skarbnikiem Zmudzkiem, Leonem Rotmistrem Infantskim Kontrymami, Janem Straszewiczem, Chorażym X. Zmudz: Maryanną Grudzinską Dworzaninową Skarbu Litt: y nieletnim Jey potomstwem oraz dalszemi Kredytarami y Pretensorami. (1798). fol., k. 1 nlb. Uniw. wileńs.

— Sprawa WW. Jchmość Panow Marka lata zupełne mającego, Aktora Sprawy i Opiekuna nieletniego rodzeństwa swego Jana, oraz Siostr Szemiothów Ciwonowiczow Retowskich, przeciwko WW. JPP. Tadeuszowi Szemiotowi Starościcowi Polepskiemu, Janowi Straszewiczowi Chorążemu, Stefanowi Janowiczowi Podczaszemu Smoleńskiemu, Jerzemu Grochowskiemu, Tomaszowi Grudzińskiemu Szamb: Xiędzu Józefowi Szulcowi Pralutowi Zmudzkiemu, Janowi Jurotowiczowi Altaryście Szawlanskiemu, oraz dalszym kredytorem Oyca procedujących i Szemiotow s. p. Jana Szemiotha i Ignacego Stryia. (1799). fol., k. 2 nlb. Uniw. wileńs.

— ob. Sieklucy.

Szemlowski Jakób ob. Tuczyński Piotr (In obitum 1591).

Szendzimirówna (Sędzimirówna?) Anna ob. Sleszkowski Karol (Melos 1664).

Szeniawski Konst. Fel. ob. Szaniawski (wyżej str. 207).

Tak wydrukowano jego nazwisko w obu panegirych: Gryphus i Prognostyk, które wydał w r. 1687.

SZENK Baron X. Akty poranne od IMci X. Barona Szenk Dziekana Warmińskiego po niemiecku złożone. w 8ce, kart 2 nlb. Uniw. warsz.

Szenknecht Gregor ob. Schönknecht. **Szenknecht Jan** ob. Dachnowski J. K. (1651).

SZENKNECHT (Schönknecht) Jan Kaz. Das Hochzeitliche Ehr- und Freuden-Fest Des Ehrenvesten und Wolgeachten Herrn Johann Zöllers, Vornehmen Bürgers und Handelsmañs hiesiger Königlichen Stad. Mit Der Viel-Ehr und Tugend-begabten Jungfrawen Dorothea geb. Kriegerin, Weyland (Titul) Hn. Heinrich Kriegers, Auch Vornehmen Bürgers und Handelsmanns, Hinterlassener, Eheleibl. Tochter, Gehalten allhie den 28. May 1680. Wurde willig und schuldigst beehret von Innen Benannten. Gedrukt im Jahr Christi 1680. w 4ce, k. 2.

Tor. Kop.

— Klag-Rede Mit welcher Des Weil. Ehren-Vesten, Nahmhafften und Wolweisen Herrn Peter Zöllers, E. E. Vorst. Gerichts Vice Schöppenmeisters allhier, Seines hertzlich-geliebten Herrn Gross-Vaters Trauriges Ablejben (sic) Dankbarlich und wehmühtigst beweinen und verehren wollen Johann-Casimir Schönknecht. In Thorn gedrukt von Johanne Cöpselio, Gymnasii Buchdruckern. (1678). fol., k. 2. Tor. Kop.

SZENKNECHT Piotr, sekretarz król., syn Grzegorza (pseudonim): Placyd Skandarowski, Perseusz Sadzowski, Probus Szczerowski, Polikarp Szerzeński, Przyjaciel Szczery, Prawdziwy i Szczyry, a zapewne i inne pseudon.). Niestateczna Apparencyja Faworow, y Honorow Swiata Nad spodziewanie znikająca y odmienna Przy pogrzebowym obrzędzie Chrzesciańskim Szlachetney Jey Mosci Pani Benigny z Tomaszow Szlachetnego Jego Mosci Pana Jakuba Meisnera Radnego Pana y Sędziogo Torunskiego Malzonki Reprezentowana Dnia 24. Maia roku 1716 przez... w Thoruniu Drukował Jan Nicolai. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Dama modna... ob. t. XV, 18.

— Płaszczyk niedostrojoney damie (bez r.)... ob. t. XXIV, 347 (tu podana liter. i bibl.).

O obu tych pismach jego ob. Badecki Literaturat. miesscz. 1925 str. 487 i 489.

— Dyskurs z Lamentem Przyjaciela Szczerego Z nieubłaganą Śmiercią Przy pogrzebnym Akcie Sławetnego Jego Mości Pana Abrahama Arendta Vice-Seniora Sądu Staro-Toruńskiego Przytomnym żalobnym Gosciom Wywiedziony Przez... Jego Krolewskiej Mosci Sekr. Dnia 1. Sierpnia Roku Pańskiego 1717. W Toruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1717). fol. Tor. Kop.

— Wolna Elekcija Zony przy Konkursie wálnym rożnych Miłości Kándydatow Za Uniersalem Wesolego Hymeneuszá Pod dyrekciją Márszałkowską podczas Weselnego Aktu Sławetnych Nowozencow J. M. P. Daniela Holsta Mieszczániná Kupcá Toruńskiego Y Jey

Mosci Panny Jadwigi Bledornowney, Przesławetnego J. M. P. Notanaela Bledorna, Ławniká Przedmieyskiego Toruńskiego, Ukochaney Cory Przez Plácidá Skándárovskiego Szlachetnym y Sławetnym Gościom Intimowana Dnią 3 Wrześniá Roku biorącego ná się naturę ludzką Boga. Thorunii, Impressit Joannes Lud. Nicolai, Nob. Senatus et Gymnas. Typographus, 1709. fol., k. 4. Tor. Kop.

— Fortuna szlachetn. torunskiego miasta (1714)... ob. tom XXVII, 244.

— Kalkul Biały Na znak Bogu przymierza dotrzymanego, przez zachowanie, Y opowiadanie słowa Boskiego Przewielebnemu Jego Mosci Księdzu Godofredowi Weysowi, S. Theologii, y Filozofii Magistrowi, Kaznodziei Toruńskiemu w Kościele Matki Bozey Nauką, cnotami y przykładem żywota niezmazanego wślawionemu, Przy pogrzebowey usłudze, podany, A szlachetnym, Przesławetnym y Żalobnym Gościom Reprezentowany Przez... w Toruniu, Dnia 10. Maia, Roku Pańskiego 1714. Thorunii, Impressit Joan Nicolai, Nobil. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Łabęc Smutnie nócący Nad zmarłym ciałem Przy pogrzebnym akcie Sławetnego Jego Mości Pana Nathanaela Bledorna Ławnika Staro-Toruńskiego, Oraz cieszący Pozostałą Szlachetną Jey Mość Panią Wdowę, Rytmem Wyrażony. Przez Piotra Szenknechta Jego Krolewskiej Mości Sek. a Gościom przytomnym Ogłoszony Dnia 10. Octobra Roku Pańskiego 1717. w Toruniu Drukował Ian Nicolai Nob. Senat & Gymn. Typographus. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Na Sędziwe Lata Szlachetnie Urodzonego Jego Mosci Pana Gerarda Thomasza Burmistrza Szlachetnego Miasta Jego Krolewski Mosci Thorunia Wstępując in Annum Climactericum to iest w 63. Zyczliwa Acclamatia. Thorunii, impressit Joannes Nicolai, Senat. et Gymnasii Typographus. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Miłość W Młodości zawzięta,

Stateczna Przy Weselnym Akcie W Szlachetnych Nowozencach Jego Mosci Panu Dawidzie Brauerze, Na Zakrzewku y Tylicach Dziedzicznym Panu y Jey Mosci Pannie Eufrozynie Szlachetnego niegdy Jego Mei Pana Jana Litki Burmistrza Toruńskiego Corze Reprezentowana Dnia 18. Lutego Roku Pańskiego 1716. w Toruniu przez P. S. J. K. Mei Secr. Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Ogłos Dobrey y Zley zony Przy Weselnym Akcie Sławetnych Oblubien-cow J. M. P. Wawrzencza Hendrychs-dorfa Mieszczániná y Kupcá Miastá J. Krolewskiej Mości Thorunia y Szlachetney a Cney Jey Mosci Panny Katarzyny Szenknechtowney Roku Pańskiego 1709, dnia 22. Augustá przez... Publikowany Dla (sic) uweselenia szlachetnych Gości. Thorunii Impressit Joannes Lud. Nicolai, Nob. Senatus et Gymnas. Typographus. fol., k. 3. Tor. Kop.

— I. N. I. Duchowny Pielgrzymiski Pastorał, to iest: Trojakie przesliczne rozważanie z pism Oycow świętych, y innych pobożnych Nauczycielow, a to I. O pobożnym żywocie; II. Pocięcha naprzeciw grzechom III. Chrzesciańskie przesliczne przy śmierci rozmisłania. Z pilnością zbierane, z summowane y przetłumaczone przez Piotra Szenknechta J. K. M. S. W Toruniu. Drukował Ian Nicolai. — (Na k. H₁₀.) Duchowna preserwatywa pod czas morowego powietrza. to iest modlitwy: Przewielebnego, i wysoce nauczonego I. M. X. Efraima Pretorivsza Seniora Szlachetnego Miasta Torunskiego przetłumaczone przez Prawdziwie Słowo Boże Kochającego z przydatkiem nie których Piosnek Swiezo przetłumaczonych w Polskim ięzyku. Roku Pańskiego 1708. w 12ce, k. 8 i nlb. sygn. K₈.

Bentk. I, 251. — Jochor 7155. — Oloff Poln. Lied. — Sprawozd. z posz. w Szwecji nr 121. Bibl. w Upsali.

— Proba Prawdziwey miłości przy Akcie Hymeneuszowym Sławnych Nowozencow Pana Jana Gotliba Profa

Z Sławetną Panią Jadwigą Sławetnego Niegdy Pana Daniela Holsta Sądow Przedmiejskich Assessora Pozostała wdową Szlachetnym Ichmosciom, Y Sławetnym Panom Gosciom wystawiona przez Piotra Szczerowskiego, dnia 28. Listopada, Roku Pańskiego 1719. w Thoruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., kart 2.

Tor. Kop.

— Ochotne Wesolego Ptastwa Podczas Wiosny Hymeneuszowi Homagium. Przy weselnym Akcie, Sławetnego Pana Gothofryda Gierki z Sławetną Panią z Wernerow Bremerową Szlachetnym i Sławetnym Gosciom Dnia 9 Maja Roku 1719. Representowane. Przez P. S. J. K. Mei Sek. w Toruniu Drukował Jan Nicolai Nobil. Senat. et Gymn. Typographus. fol., k. 2.

Dopisek Praetoriusa: Petri Schönknecht, Reg. Maj. Script.

Tor. Kop.

— Skarga przeciw Zimmermanowi (1712)... ob. t. XXVII, 244.

— Sława Męża Sprawiedliwego, y po śmierci w ludzkiej pamięci Nieśmiertelna przy Akcie Pogrzebnym niegdy Sławetnego Pana Daniela Holsta Sądowego Przedmiejskiego, Thorunskiego, Rythemem Przyacielskim Reprezentowana. Y Ichmosciom Panom przytomnym ogłoszona Dnia 30. Stycznia Roku Pańskiego 1718 przez... Jego K. M. Secretarza. Thorunii Impressit Joh. Nicolai, Nobil. Senat. et Gymnasii Typographus. fol., k. 2.

Tor. Kop.

— Niedyskretna Śmierci Waga cztyrnatyściego Października w Akcie Pogrzebowym. Wystawiona Szlachetney Jey Mosci Pani Anny z Rymplerow Moscickiey Kochaney Siostry. Reprezentowana w Tragicznym Rythmie tegoż Mięsiąca (sic). Roku 1708. Przez Prawdziwego y Szczerzego Krewnego. E Typographyco Nobilissimi Senatus et Gymnasii. fol., k. 2.

Tor. Kop.

— Mitleidende Trauerreime, Welche Dem Nahmhaften und Wohlweisen Herrn, Greger Schönknecht, Vorstädtischen Gerichts-Verwandten Königlicher Stadt Thorn, Wie auch Dessen Hertzliebsten, Der Viel- Ehr-Sitt und

Tugendreichen Fr. Elisabeth, geborne Heintzin, Zabloskyn, Als Deroselben Liebstes Töchterlein Elisabeth Aō 1673. den 22. Aug. beerdiget wurde. Überreichen Deroselben gehorsamste Söhne. In Thorn drukkts Johannes Cöpselius, Gymn. Buchdr. (1673). w 4ce, k. 2.

Podpisani: Peter Schönknecht i Greger Schönknecht.

Tor. Kop.

— Wielowładney Miłości Chwałebna Prezydencija Przy Ślubnym Akcie Szlachetnego Y Przewacnego Jego Mosci Pana Andrzeioia Szulca Burmistrza y Prezydenta Miasta Toruńskiego z Szlachetną Jey Moscią Panią Reginą z Reinartów Sztosową Wesolym Gosciom Reprezentowana Przez P. S. I. K. Mei. Sec. Dnia 10. Wrzesznia, Roku Pańskiego 1720. Thorunii Impr. Ioh. Nicolai Nobil. Senat. et Gymn. Typograph. fol.

Tor. Kop.

— Wiosna wdzięczna Małżeńskiej Miłości, Przy Weselnym Akcie Jego Mosci Pana Christiana Tesmera Assessora Sądu Nowo-Toruńskiego z Jey Moscą (sic) Panną Elżbietą Jego Mosci Pana Jerzego Hanki Zasłużonego Assessora Sądu Staro-Toruńskiego Corą Ich Mściom Panom Gościom przytomnym Reprezentowana Przez P. S. J. K. M. S. Dnia 31. Maia Roku Pańskiego 1718. W Thoruniu Drukował Jan Nicolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. fol., k. 2 nlb.

Tor. Kop.

— Roskoszny Wirydarz Slicznym y wdzięcznym Kwiatem Od Samey Natury Rozsadzony. Na serdecznych miłości kwaterach, Sławetnego Jana Tesmera, Mieszczanina Kupca Toruńskiego I Szlachetnemi Cnotami Ozdobioney Pannie Rosalia Przesławetnego i Przewacnego Jego Mosci Pana Natanaelia Bledorna Sądow Przedmiejskich Torunskich Godnego Asesora Cory. Przy wesolym Hymeneusza akcie, Szlachetnym Ich M. M. PP. Gosciom reprezentowany. w Thoruniu Dnia 23. Stycznia (sic) Roku Pańskiego 1714. Przez Perseusza Sadowskiego, Ichmosciow Kochania Marszałka Szczerzego. w Thoruniu, drukował Jan Nicolai. fol., str. 4 nlb.

Jeden z utworów ma kształt serca; jest anagram z naswiak nowożeńców, epigram i zagadka na końcu.

Tor. Kop.

— Salosne Śmiertelnych Wykolkow (sic) Zniwo Przy Akcie Pogrzebowym Szlachetnego Jego Mosci Pána Łukasza Moscickiego Rádnego Pána, y Kámelarza Torunskiego dnia 27. Wrzesnia R. P. 1708 wystawione Przez Przyjaciela Szczerzego (sic). E Typographico Nobilissimi Senatus et Gymnasii. fol., k. 2.

Ostatnia zwrotka tworzy akrostych: Szenknecht.

Tor. Kop.

— Zodyak Jaśniejącemu w Kolligowanych Splendorach Słonecu to iest: Przeswietnemu Pierwszym Familii Małżeństwu Szlachotnemu Jego Mosci Panu Jakubowi Meisnerowi Radey y Sędziemu Miasta Torunia, Z Szlachetną Jey Moscią Panną Benigną Szlachetnego Jego Mosci Pana, Gerharda Thomasza Starszego Burmistrza Praesidenta tegoz Miasta dobrze zasłużonego Jedyną Corą W znaku Strzelca Miesiącowi Listopadowi, własnego przy publicznych applauzach w Toruniu Dnia 26. Novemb. Anno 1715. Reprezentowany przez P. S. J. K. Mei Secr. Drukował Jan Nicolai, Nob. Senat. et Gymn. Typographus. fol., k. 4.

Winiety przedstawiają znaki Zodyaka. — Ob. tom XXVII, 244.

Tor. Kop. — Uniw. warsz.

— ob. Praetorius Efrain.

Oloff Poln. Liederg. 1744 str. 164. — Centner Gehrte und Gel. Thorner w Thorn. wöch. Nachr. 1762.

SZENRATH Mateusz Jan. Conclvsiones Canonicae De Constitvtionibus Ecclesiasticis & Praelatorum Ecclesiasticorum legislatrice potestate. Ex lib. I. Decretalium. Tit. 2. Quas Sub felicissimis auspiciis Perillvstrivm. Ac Reverendissimorum Dominorum Praelatorum & Canonicorum Perillustris Capitvli Varmiensis. Praesidente Admodum Reuerendo Patre Gorgonio Ageison Societatis Iesv, Sacrae Theol: Doctore. & in Alma Vniuersitate Vilnensi Soc. Iesv. SS. Canonum Ordinario Professore Ad disputandum proposuit, & defendendas suscepit in eadem Academia Vilnensi Matthaevs Ioannes Szenrath Pruthenus,

Artium LL. & Philosophiae Magister & I. V. Auditor. Typis Academicis Societatis Iesv. Anno M.DC.LII. (1652). Mense... Die... Hora... [Tytuł w ramie]. fol., k. tyt. i k. 16 nlb.

Ded. prałatom i kanonikom warm.

Jest to obszerna rozprawa z prawa kanon. Mieści rozdziały: De natura constitutionum ecclesiasticarum, De potestate legis, eccles., De obligatione constit. eccl., De effectu const., De interpretatione, Quaedam leges civiles per jus canon. correctas, Quaedam quae a jure communi exorbitant.

Żąda, aby przepisy pr. rzymskiego w sprawie zawierania małżeństw, w sprawie zabicia cudzołóżnika na gorącym uczynku, w sprawie lichwy i posiadzenia possessora malae fidei, wreszcie w sprawie testamentów — były nieważne, jako przeciwne prawu kanon. — Na końcu 71 tez (Axiomata seu sententiae juris).

Odbija ta praca swą wartością korzystnie od innych współczesnych konkluzji i dysput.

Ossol.

SZENT Abraham Michał. Summa universae theologiae christianae secundum Unitarios in usum auditorum theologiae. Claudiopoli 1787.

SZENTIVANY Marcin. Analecta singularia ex variis libris deprompta. Potissimum verò ex libro sub Titulo Flos Regnorum Item ex curiosis & selectioribus Variarum scientiarum Miscellaneis à R. P. Martino Szentivany editis, ad eruditionem Juventutis Scholasticae impressa Calisii, Typis S. R. M. Coll: Soc: Jesu 1744 w 16ce, 1 tyt., str. 94.

Mieści: Ex libro Flos regnorum (str. 1—22).

Ex sententiarum D. Bernardi (str. 23—36).

Experientiae (str. 37—48). Selectiores Pytagorici Philosophi sententiae (str. 49—60).

Dissertatio geographica (do str. 72). Argute dicta (do str. 84). Conclusio libelli.

Jagiell.

— ob. Schentywani (Prognostyk 1784).

Szentivani Daniel Markus, socyn. Przeciw niemu pisał Hunius Stef. (1685). **Szepeciński Stanislaus Franciscus** ob. Mitulski Norbert (Fundament 1723). **Szepiarski Andrzej** ob. Viror a vi-gore (1765).

Szepsius Macer ob. Macer (t. XXII, str. 5).

SZEPSIUS Marcin. Europica Varietas avagy Szepsi Czombor Martonnak Lengyel, Mazur, Pruz, Dania, Frisia

Hollandia, Zelandia, Anglia, Gallia, Nemet es Cheh Országón, viszontag: Az Prussiai, Pomeraniai, Sveciai, Norvegiai, Frisiai, Zelandiai, Britanniai, Tengereu valo bujdosasában látot, hallot, hallot külömb külömb fele dolgoknak róuid le irása Mely minden Olvasoniak nem csak gyönyörűségére, sok féle hasznára is szolgálhat. Cassan, Festus Janos altal, 1620. w 12ce, str. 404.

Szabó K. Bégi Magyar Könyvtár, str. 225.
Szept (**Schept**).

On skomponował melodie do kancjonału z r. 1619 przekładu Macieja Rybińskiego. O czem Jocher III, str. 265.

SZEPTYCKA (Ludwika?), W. Gurski, T. Prek, And. Wolf. Zabawa literatów. Przemysł, 1798. w 8ce.

Tak podaje katalog bibl. Kijow.

(**Szeptycki Atanazy Andrzej**) (I), syn Stefana († 1779). Applauz Sławy Niesmiertelney, Iáśnie Wielmożnemu, Imści Oycu Athanaszew Szeptyckiemu, z Łąski Bożey, y Stolice Ś. Apostolskiej Episkopowi Lwowskiemu, Hálickiemu, y Kámieńcá Podolskiego, Archimandrycie Vniowskiemu. w Dzień Solenny Patrona Iego Athanazego Świętego, Pátryárchy Al xándryjskiego, Wielkiego Cerkwi Świętey Doktorá. Przy Herbownych Szeptyckich Kleynotách Wesolym Apolliná, y Pálnáskich Muz Rythmem Złotą, in floridas annorum myriades Fortuny, Pokoy, y Zbáwienie Inawgvriacy Magnas Dominus, & magna virtus eius: & Sapientiae eius non est numerus. Psal: 1. [dopisano: 44]. Laudabilis nimis: & magnitudinis eius non est finis. Psal. [dopisano: 146]. Longitudo dierum in dextera eius, & sinistra illius divitiae, & gloria. Proverb: 3. (B. m. i r.). fol., k. 6 nlb. (sygn. E—G₂.)

Bes osobnego tytułu. Widocznie dalszy ciąg innego panegiryku.

Jest to poemat polski strofą saf., zaczynający się: Kto świat ten wielki w piękności wspaniały... Wysławia ród Szeptyckich, którzy się zawsze dobrze stawiali za wiarę. Kreáli ich parantele.

Na końcu: Imprimatur J. Skarbak arch. leop. Ossol.

— Illustrissimo Excellimo ac Rndmo D. D. Athanasio Szeptycki Dei et Apost.

sedis gratia Eppo Premysliensi, Samboriensi et Sanocensi, Optimarum artium propagatori Patrono et Defensori amplissimo, Solemnis Applausus, in honorifico pontificiae Cathedrae ingressu, per theses theologicas in disputatione publica suo munificentissimo Nomini consecratas, delatus a devinctissimis theologis Scholarum Premysliensium domus professae et Collegii Soc. Jesu anno 1763. w 4ce, ark. 2.

Notata Cypr. Walewskiego.

— Obiasnienie Interessu I. W. Imci Xiędza Atanazego Szeptyckiego Biskupa Przemyskiego RGUniti względem Wsi Ruszowie powiększey Części z przy czyny nowoy osiadłości w Chotyniec przezwaney do Biskupstwa Przemyskiego RGUniti podług opisu Granic w Oryginalnym Funduszu wyrażonych należący, a podczas Seymu Konwokacyjnego w Roku teraznieyszym 1764. w Konstytucyą ad sinistre narrata sub praetextu niby Krolewsczyny na zamiane I. W. Imci Panu Ignacemu Cetnerowi Woiewodzie Belskiemu za inne Dobra iego Dziedziczne (cum laesione Praw Biskupstwu Przemyskiemu służących, przez Nayiaśniejszych Monarchow Polskich approbowanych, y Konstytucyami stwierdzonych) pozwoloney. Na Seymie Coronationis Nayiaśniejszego Stanisława Augusta Pana Naszego Miłosciwego Izbie Senatorskiej podane tak się wyraża. fol., k. 1 nlb.

Akad. (w ręk. nr 664).

Chotkowski Hist. kośc. w Galicji 1908. — Encykl. kośc. XXVII, 517.

(**Szeptycki Atanazy Antoni**) (II), syn Aleksandra, arcybiskup kij. († 1746). Aquila grandis... in Zyrowiciana solitudine (1730)... ob. tom XVIII, 537.

— Oratio de Beatiss. Virg. imagine (1732)... ob. Żyrowice (Signum).

— Służebnik (1733 lub 1735)... ob. tom XXI, 155 i XXVIII, 280.

Wiesniewski VIII, 436.

— Via Aeternitatis Per Januam Mortis Patefacta Avitae Soleae Pie defuncti Illustrissimi Excellentissimi Reverendissimi Domini, D. Athanasii in Szeptyce Szeptycki Dei, & Saae Sedis

Apostolicae Gratiá, Archi-Episcopi Kijowiensis, Metropolitae Totius Russiae, Episcopi Leopoliensis, Haliciensis, Kamencensis, &c. Abbatís Kijowo-Peczariensis; Uniowiensis, &c. Eundem Ad Finem Ultimum Cum Funebri Pompa Deducens. Leopoli, Annó 1747. Die 19. Januarii. fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. k. tyt. Idny sstych, wyobrażający herb biskupa z jęgo portretem u góry, trzymanym w ręku przez śmierć i czas. Podpis: L. Filipowicz sc.

W panegiryku obazerny opis pogrzebu, epitafia, rodziny spokrewnione (Szumlańscy, Kuropatnicy, Wysspolscy, Ustryccy etc.). Por. Kotficki Ben. (może on jest autorem). Csartor. — Ossol.

— Ustav, činaho ispravlenija vpi-sujuščim sja pravověrnym Christijanam v Bratstvo Čudotvornija Ikony Presvjatyjaj Preblahoslovennoj Děvy Marii Trembovelskoj i Svjatogo Velikomučenika Christova Prokopija, i děže sut i Mošči jeho svjatyje pri Cerkvi Kate-dralnoj Lvovskogo Chramu svjatoho Velikomučenika Christova Georgija i z-čatija sja Preneporočnija v' predělach obretajuščichsja. Vsejedinah v Trojci Boha blagodatii Blahosloveniem že Jasneveložnaha jeho Milosti Hospodina Otea Athanasija Šeptickoho, Milostiju Božiju Episkopa Lvovskaho, Halickaho, i Kamineca Podolskaho, Archimandrita Unejevskaho. Tipom i obrazami. Roku od Voploščeniya slova Bežija 1717, dnja 12 mesjaca Marta. [Tytuł w środku k. tyt.; skraj karty zajmują drzeworyty przedstawiające: Ś. Apostoła Piotra; Chrystusa w świątyni; Ś. Apostoła Pawła; Ś. Archistratiga Michaila; Ś. Archistratiga Gavriiła; Woskresenie Christove; Pokłon 3 króli; Vosnesenie Gospodine]. fol., k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwrocie prymitywna rycina M. Boskiej (z podpisem ryt. Nikol.) poczem odezwa biskupa i Ustav złożony z 12 artykułów. Ossol.

— ob. Benedykt XIV (1744) — Duńczewski Stan. (1734) — Jętkiewicz Teofil (1730) — Kotficki Benedykt (Otwarta droga 1747) — Kuleczyński Ign. (1732) — Lisanski Herakljusz (1730) — Metastazy (Arta-

xerxes 1745) — Narolski Joannes (1716, 1721) — Radziwiłł Hieronim (1730)

Święcki Pam. II. 474. — Enc. Org. XXIV, 621. — Enc. kośc. XXVII, 515. — Załęski Jezuiici III. — Likowski Hist. kośc. 1875 str. 128. — Finkel Bibl. III, 1871. Wiadomość o genealogii rodu Szeptyckich podaje Żychliński Złota ks. tom I, XXIII, oraz Chodykiewicz Diss. hist. crit. 1770.

Szeptycki Baarlam (1647 † 1715) ob. Trankwiljon Stawrowiecki (Sija kniha 1692) — Zochowski (Coll. 1680). Enc. kośc. XXV, 514. — Harasiewicz Annales eccl. ruth. 1862.

Szeptycki Bazyli, starosta tyszwiecki († 1731) ob. Domaradzki Józef (Kazanie pogrzebowe 1731) — The-saurus cordis (Jesu 1725).

SZEPTYCKI Hieronim Antoni, biskup płocki (1701 † 9 sierpnia 1773). List pastercki do Duchowieństwa Świeckiego y Zakonnego dyecezyi płockiey wydany w Warszawie d. 1. Lutego 1771 r., w którym zaleca Supplikacye y Missye. fol., arkusz.

— Mowa J. W. Jm. Xiędza Szeptyckiego Biskupa Płockiego na Senatus Consilium w Warszawie Roku 1763. miana. fol., 1 karta.

Do króla; cieszy się że wyzdrowiał. Rzecz jak subveniru Kurlandyj. O uszkodach przez Wojska Rosyjskie.

Akad. — Krasin. — Ossol.

— Mowa J. W. Jmc X. H. Szeptyckiego Biskupa płockiego na seymie coronationis nayiaśniejszego Stanisława Augusta króla polskiego die 12 decembris a. d. 1764 miana. 1764. fol., k. 2 nlb. Akad. — Branicki. — Krasin.

— Mowa Hieronima Szeptyckiego Biskupa Płockiego na Seymie Walnym Warszawskim dnja 22 listopada roku 1766 in materia religionis miana. fol., karta 1 nlb.

Ob. przedruk w „Dowody gorliwości“ (1766). Akad. — Branicki. — Krasin.

— Tranzakcyja S. P. J. W. JMCI Xiędza Hieronima Szeptyckiego Biskupa Płockiego In rem Successorów swoich na puł roku przed Testamentem uczyniona y w Metryce Koronney roborowana. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Votum J. W. JMei X. Hieronyma Szeptyckiego Biskupa Płockiego miane na Senatus Consilium die 7. 9bris Anno 1763. B. m. dr. fol., k. 2 lb.

Do X. Prymasa po zgonie króla. Ogólniki makaronizmem. Akad. — Csartor.

(Szeptycki Hieronim). Gratulatio Illustrissimo Excellantissimo ac Reverendissimo DD. Hieronymo Szeptycki Plocensium Antistiti cum ecclesiae suae principatum solemni ritu capesseret a Collegiis Plocensi Pultoviensi ac Lomzensi Societatis Jesu facta. Varsoviae typis regis et Reipublicae in Col. Soc. Jesu. w 4ce, k. 21 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb biskupa. Akad.

— ob. Bohomolec Fr. (Orationes 1763) — Hardy Harren (1773) — Konarski (O skutecznym rad 1762; tu jego list) — Krajewski Marc. (1771) — Sołtyk Kaj. (Proces) — Turski Feliks Paweł (1773).

Enc. kość. XXVI, 515. — Wiad. warsz. 1772. — Konopczyński Polska II. — Katal. ręk. Ossol. I i III.

SZEPTYCKI Jan Chr., z Szeptyc. Dissertatio Inauguralis Juridica De Utilitate Officiarum Manufactorum Habita Ratione Ad Galiciam Lingua Germanica Et Polonica Conscripta Quam Exanthlatis Ex Omnigena Jurisprudentia Tribus Rigorosis Examinibus Una Cum Thesis Ex Universo Jure Pro Obtinenda Doctoris Juris Laurea In Alma Universitate Josephina Publicae Eruditorum Disquisitioni Subjicit Joannes Bapt. De Szeptyce Szeptycki Nobilis, Indigena Galiciensis. Die... Martii Anno MDCCXCIV. (1794). Leopoli, Typis Thomae & Josephi Piller, C. R. Gub. Typog. w 8ce, k. tyt., str. 45.

Dedyk.: Inclitis Regn. Gal. et Lod. Statibus Nazywa je „patriae meae primores... in vos semper pius“.

Tekst niem. po jednej, polski po drugiej stronie; ale przypiski tylko po niemiecku. Wychwała znaczenie rolnictwa. Rząd ma wobec niego obowiązek poparcia. Powołuje się na St. Pierre'a i Justiego. Rolnicy mogą połączyć swój sawód z rękodziłem. Mówi, że generał Korytowski zaprowadził rękodzielnictwo wełniane, a Xże Lubomirski kupił od Liskego fabrykę sukienną. Chwali fabrykę skór Preschla w Busku i zięcia jero Schulsza.

Na końcu 46 positiones ex universo jure, niektóre w dachu jósefinizmu (episcopi potestatem suam non a Rom. Pont. sed a Deo nanciscuntur etc.). Rzuca to światło na naukę prawa w Uniw. lwow.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow

(Szeptycki Józef). Nota do Nayiaśniejszej Rady Nieustającej od IMCI Pana Szeptyckiego Starosty Stanisławowskiego względem ocalenia tegoż Starostwa podana. fol., k. 2.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Odpowiedź Na Notę Wielmożnego JMCI Pana Szeptyckiego Starosty Stanisławowskiego w Warszawie, u Piotra Dufoura, Drukarza y Księgarza przysięgłego Akademii Paryskiej uprzywilejowanego od J. K. Mci w Polsce, w Starym Mieście, w Rynku. fol., kart 2.

Branic. — Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— ob. Komorowski J. (1791).

SZEPTYCKI Lew Leontij (Ludwik), biskup lwowski (ur. 23 sierpnia 1717 † 24 maja 1779). Bohosłowia... sodержaszczaja wsebi pouczenie o świątych tajnach, o dobrodziejach bohosłowskich (1752)... ob. tom XIII, 232.

Dzieło wydane w nowej edycji we Lwowie z jego polecenia, ale błędem jest przypisywać jemu autorstwo.

— Edykt Leona na Szeptycach Szeptyckiego, Bisk. Lwows. Halickiego etc. zabraniający arendarzom karczem, aby pożyczali na kredyt słowny duchownym. (Lwów, 18 stycznia 1752 r.). fol., 1 str. dr. Krasin.

— Gramota wydana na imie Suchodolskiego przez Leona Szeptyckiego bis. lwow. etc. [w języku cerkiewno-słowiańskim]. 1 arkusz tabl. Krasin.

— List Pastorski. [Wzywa do nabożeństwa za ś. p. Franc. Salez. Potockiego, Wojewodę i Generała Ziemi kijowskiej]. Dan w Warszawie 22 Paźdz. 1772. 1 ark. tablic. Jagiell.

— List Pastorski Leona Szeptyckiego biskupa (datowany we Lwowie dnia 2 Octobris 1773 r.). 1 arkusz tablic. Krasin.

— List Pastorski Szeptyckiego Arcyb. Lwowskiego, datowany d. 26 Aprilis 1774. fol., str. 1 nlb. Krasin.

— List Pastorski Leona na Szeptycach Szeptyckiego bis. Lwows. datowany we Lwowie d. 17 Sierpnia W. S. K. 1774. fol., str. 1 nlb. Krasin.

— List Pastorski Leona Szeptyckiego bisk. etc., datowany d. 29. Listopada 1774 r. 1 arkusz tabl.

W języku cerk. słowiańskim. Krasin.

— Odpowiedź Z Strony Jaśnie Wielmożnych Leona Szeptyckiego Lwowskiego Metropolii; I Antonina Młodowskiego Brzeskiego, Biskupstwa Włodzimierskiego, respective Koadiutorów Biskupów; Na Piśmo pod Tytułem: Użalenie Przed Stanami Nayiaśniejszej Rzeczypospolitey Na Sejm Zgromadzonymi: Imieniem Jaśnie Wielmożnego Metropolity całej Rusi, Felicyana Wołkowieza, Drukiem Objawione. w Warszawie, w Drukarni P. Dufour. fol., str. 10.

Ob. Wołkowiez.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego bis. Lwows. (datowane w Radomyślu d. 18 Czerwca 1776 r.). fol., str. nlb. 1. W języku cerkiewno-słowiańskim. Krasin.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego bis. Lwów. (datowane w Radomyślu d. 18 Lipca według star. stylu 1777). fol., 1 str. druku. Krasin.

— Zalecenie Leona Szeptyckiego, biskupa Lwows. datowane d. 11. Marca 1775. fol., str. 1 nlb. Krasin.

(Szeptycki Lew). Sacra congregatione particulari de propaganda fide a sanctissimo deputata eminentissimum cardinalium Spinelli, Sacripantes, Mesmeri et Prosperi Colum. et Secret. Lercari Leopoliensis jurisdictionis pro Leone Szeptycki episcopo leopol. contra Florianum Hrebnicki metropol. kijov. Restrictus facti et iuris. Romae 1753. w 4ce.

— ob. Bohosłowija (1752) — Brzostowski Paweł (1774) — Chodykiewicz Klem. (Dissertationes) — Conclusiones (1760) — Grabkowski X. Maks. (Wysoka doskonałość 1770) — Hymnus Acatistas (1755) — Metastazy (Arta-

xerxes 1745) — Pikulski Gaudenty X. (Panis quotid. 1759) — Synod Zamojski (1744) — Szadurski Mik. (Itika 1760) — Tori Józef (1750) — Wołkowiez (Summarjusz).

Jego praca „Eparchia lwowsk. ruskaja“ (opis stanu jej w XVIII w.) wyszła drukiem w r. 1860, jako odbitka z Zorii halickiej Obacz Bibl. IV, 444.

O wydany przed Synchronizację Zam. 1720 ob. wyżej str. 166.

Wissn. Hist. lit. VIII, 429. — Janoc. Lexic. 200. — Encykl. Org. T. XXIV, str. 623. — Katalog ręk. Ossol. I-III. — Arch. kom. hist. I, 301. — Likowski Hist. kość. 1875. — Dziedusz. Żywot Sierek. 1868. — Świecki Hist. pam. II, 474. — Chotkowski Hist. polit. kość. w Galicji 1908 (2 tomy). — Sacznat w Zap. Tow. Szewcz. 1907 str. 177. — Encykl. kość. XXVI, 515. — Finkel III, 1871 oraz Dod. II (1914) nr 3420.

SZEPTYCKI Marcin X. Odpowiedź proboszcza płockiego na Prośbę podaną Nayiaśniejszemu Panu y Stanom Nayiaśn. przez obywatelow Szlachtę Siedluską pod d. 21. Stycznia w roku bież. 1791. fol., k. 2.

Por. Sprawiedliwość — Memoriał — Płocka szlachta. — Siedln.

Smołński Maz. szlachta w Pismach hist. II, 172. — Finkel III, 1871.

Uniw. warsz.

— ob. Siewierzowski Mich. (Krajopisarstwo).

Szeptycki, podkomorzy ob. Lipiński Aug. (Wiersz 1769).

SZERGER Adam. Krotka Droga álbo nauka, iáko w iednym głównym postanowieniu, Summę Pismá S. całą naukę Krześciańską, y czystą theologią, poiąć może: z Słowá Bożego pokazána y wyłożóna, Wszystkim Czytelnikom, Ku błogosłáwionemu w zrostu w Krześciaństwie, zrzetelnie opisána, z znaczną pilnością pomnázána, y po niemiecku wydána, przez Janá Adáma Szergerá, D. y P. P. Theol. potym tłumaczóna, y z instrukcyá, iáko iey używáć ná obiaśnienie Katechizmá przydrukowanego, wydána. [Tu winjetka]. We Wrocławiu, Literami Baumanskiemy drukował Jan Jáne Fácior. (B. r. 1715). w 12ce, k. tyt., str. 228 (sygn. K).

Rospocyna dedykacja Joachimowi de Sigrod i Sławikowa panu na Miłoszyce i Mińskowsko, ksiądecemu wirtemb. oleśnic-

kiemu rajcowi tajnemu, konsystorza prezyd. i hetmanowi powiatowemu; oraz jego żonie i pannam coram (żona była Elżbieta ze Steinbachów); wreszcie Janowi Kasparowi de Koszambar i Skorkowa panu na Posadowo; wreszcie Joach. Fryd de Sigrod i Słowikowa. — Ponieważ egz. bibl. uniw. warsz. jest defektywny (brak str. 3—20), przeto tekst dedykacji się nie dochował. A ciekawe byłoby, czy i jak tłumacz uzasadniał dedykację ziemianom już niemieckim (Sławikowskim, Posadowskim) książki drukowanej po polsku.

Książka składa się z §§ 140, w których podaje egzogezę jakiegoś „słowa bożego“, przytoczonego zapewne na początku (ale ten początek się nie dochował). W ustępach egzegetycznych stara się ująć całą sumę teologii.

Od str. 185—227 idzie z osobnym tytułem: Katechizm z Instrukcją jako przodkującej nauki pożytecznie może używać na objaśnienie katechizmu i ćwiczenie młodszy. — Na str. 219—227 uzasadnia spowiedź i wieczną pańską.

Tłumacz nie naswany, ale był to jakiś duchowny wyzn. augsb., działający wśród ludności polskiej. Zapewne Jerzy Henr. Assig, ten sam co tłumaczył Postyllę Sam. Hentschela (ob. tom XVIII, str. 111). Jego jego zawiera nieco prowincjonalizmów: przodkujący (poprzedni), przyszłucha (przynależny), kradń (kradnij), nawiedzający (karszący) i t. p. — Germanizmów nie zauważyłem.

O kościele rzymskim nie ma nigdzie wzmianki. — Kończą na str. 228 (nie liczonej) omyłki druku. 'Iniw. warsz.

Szerebryski ob. Szerebryski.

SZEREMETIEW Borys Piotrowicz. Zapiski puteszestwa generała feldmarszala grafa Borisa Petrowicza Szerebetewa w Europejskija gosudarstwa, w Krakowie, w Wienu, w Wenecyju, w Rimie i na Maltijskij ostrow (1697—98) izdanny po podlinnomu opisaniju, nachod. w Bibliotece syna jewo generała-anszefa Grafa P. B. Szerebetewa. Moskwa 1773. fol., k. 2, str. 90, rycin 8.

Między rycinami jedna o podwójnej wielkości przedstawia prąjęcie Szerebetiewa w Krakowie przez Augusta II. Ossol.

— ob. Terlecki Piotr (1695).

(Szerebetiew B.). Bewillkommungs-Rede im Nahmen der Lieffland. Ritterschafft, an Ihro Excellenz den Hrn. General-Feld-Marschall Szerebetoff gehalten auff dem Schloss zu Riga als

Ihro Excell. daselbst den 24 Jul. Ihren solennen Einzug gehalten. w 4ce, k. 2 nlb.

Czartor.

— ob. Bericht (1705) — Hołowczyn (1708) — Lewenhaupt (Wahrhaft. Bericht 1705) — Stromberg (1711).

Feldmann Polska w dobie 1925 — Korzon Dzieje wojen III, 81 i nast. — Finkel III, 1871.

Szeremetiew (Szerebet) Bazyli ob. Cudnow — Extract (1660) — Leszczyński Sam. (Potrzeba 1661) — Relation (1657) — Świrski M. (Relatio historica 1661) — Zielewicz Jan.

O Potrzebie z Szerebetem ob. Czermak w Arch. kom. hist. VII, str. 2. — Korzon Dola i niedola I, 57. — Tenże Dzieje wojen II, str. 360—4. — Finkel III, 1871.

Szerepanowski, student ob. Tewendel Jan.

Szerezewski Aleksander ob. Epithalamia (1594) — Threni (Parthenicae sodalitatatis 1594).

Sześć aktów (1742) ob. Aktów.

Sześć ksiąg ob. Arnt Jan (1743).

Sześć skrzydeł ob. Bonawentura św. (1612).

Sześciu nieboszczyków ob. Czacki M. (1794).

Szestodnew, napieczat. w Kijewie w 1629. w 4ce.

Sopikow cz. I, nr 1666. — Sacharow nr 263. — Karatajew nr 298.

— Toż... we Lwowie u Michała Słoski 1640. w 4ce.

Egzemplarz uszkodzony bez początku i końca, zawiera tekst od k. 2 do 290.

W bibliografach rosyjskich niema zgoła wzmianki o tej książce.

Jednakże może być to ta sama książka, którą Karatajew podaje pod nr 451 jako „Oktoich sircz Osmobłasnik“ wszystkie trzy bowiem te nazwy: „Szeszodniew“, „Oktoich“, „Osmobłasnik“ oznaczają to samo. W takim razie książka powinna mieć k. n. b i l. 298. Krasin.

— Toż... napiecz. wo Lwowie w 1689. w 4ce.

Zubrickij Zurnał Minist. Narod. Prow. 1838 str. 571. — Karatajew nr 1003.

— ob. Skoryna F. (1525).

Szestodniewnik. Napiecz. wo Lwowie w 1688. w 4ce.

Maksimowicz Wremiennik, księga 4, otd. 3, str. 4. — Karatajew nr 984.

SZESZKOWSKI Aleksander Sebast. Elogia Divi Ioannis Praevroris. Svb Avspiciis Genethliacae Gratulationis Exhibita Et Cunis felicissimi Infantis Publicae venerationis ergo, inter festos plausus Appensa Ab Alexandro Sebastiano Szeszowski Nobili Samogita. In gratiam Gentis Italicae, Natalem Diui sui Tutelaris, eximio cultu & solemni supplicatione. Celebrantis. In Sacello Italico, quod illi suae suorumque pietati erexere. Superiorum permissu. Cracoviae. Ex officina Christophori Schedelij. S. R. M. Typogr. Anno Dñi. 1645. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. modlitwa wierszowana za Seb. Zacherle, F. Forzona, J. Bottiniego, J. Chrz. Facchinottiego (primarii sacelli italici). Po czem przemowa do Włochów krakowskich. Na treść składa się proza nakamienna i wiersze. — Na K. C: Ode in gratiam gentis Italicae. — Kaplicę tę wystawili Włosi przy kościele Franciszkanów.

Tomkowicz Włosi kupcy (w Roczniku miłośników Krakowa III) nie zna tego druku. Jocher II, 251. — Niesiec, IV, 280.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

Szeszolski kościół ob. Kazanie (1758).

Szewczuk ob. Puciłowski Benjamin (Sprawa 1799).

Szeyn ob. Sehin — Szein.

Szidlowski ob. Szydłowski.

Szilchan ob. Caro (Szulechan).

Szimkiewicz ob. Szymkiewicz.

Szkaplerz św. ob. Dyaryusz (1695) — Dziewulski Marceli (1724) — Oczy (1695) — Przetocki Jacynt (Miłosierdzie 1650) — Reklewski Józef X. (Pewna zasłona 1737).

Szkaplerzny order ob. Janowski X. (1744).

Szkatuła Kupidynowa.

Brossura ta, dziś nie znana, jest wymieniona w Indexie Szyszakowskiego 1617 r.

Brückner w Pam. liter. X, 184. — Badecki Liter. nieszcz. str. 133. — Tenże w Pam. liter. 1925 str. 677.

Szklński Ignacy Michał ob. Chy-czewski Stan. (1767).

(Szkoło). Wiadomość o wodach w Szkło ob. Radziwiłł Udalryk (tom XXVI, 97).

Drukował Mizlor w Lipsku około r. 1756 na zlecenie Udalryka Radziwiłła, o czem Konopczyński Mrok i świt 1911 str. 164.

— ob. Hacquet (Reisen; tu opis) — Hoffman (t. XVIII, 232) — Czoko (1578) — Rzączyński (1721) — Syxt Er. (1617) — Szymonowicz Sz. (1771) — Torzewski J. (Rozmowa 1785).

Finkel III, 207. — Ziembicki w Pam. hist. med. IV, 39. — Tenże w Polskiej Gazecie lekar. 1926 (i odbitka: Przypomnienie staroego zdroja). — Szumowski Parę wiad. o źródłach w Szkło... w Pzegl. lek. 1926. Wiersze na „Szkło“ ob. Trembeckiego Wiry-darz, wydał Brückner II, str. XVII.

Szkoci (Szoci) ob. Abirerumbeus (1605) — Braun Aleks. — Ciamer — Denham J. (1684) — Fox — Frazer (1717) — Hamilton (1707) — Loae-chius — Robertson W. — Sammlung (Preusisch) — Schlichting Jerzy (Nauka o tabace 1650) — Simplician (Manele 1601) — Święcicki G. (Theatr. 1604) — Watson (1649).

Grabowski Star. wiad. (1852) str. 233. — Tomkowicz w Roczn. mił. Krak. II, str. 151. — Stenart Papers relating to the Scots in Poland (1576—1793) 1915. — Dodatek do gazety lwowskiej 1872 III. — Wejnert w Gazecie Polskiej 1877 nr 20—30 (głównie o Szkołach w Warszawie). — Sembrzycki Die Schotten w Altpr. Monats-schr. 1893.

Szkocki Józef Jan († 1723) ob. Skocki. Szkoła (Nieodżałowana dla oycyzny) ob. Sanguszko Paweł (1750).

Szkodra ob. Barlecjusz Marjan (1569).

Szkoła główna ob. Academia — Akademia.

Szkoła nabożeństwa. Kraków, druk Schedla, przed r. 1676.

Ob Wierzbowski Materiały II, 100 (przy-wilej). — Dziś nie znane.

— Nabożeństwa Dla Nabożnych Ká-tolikow Oboiej płci ludziom Wystawiona. ktora Rożanciami, Koronkami, Godzinkami, Litániami, Psalmami, Modlitwami, Hymnami i różnymi Aktami etc. Ná większą Chwałę Boską y wychwalenie Nayswiętszej Matki Boskiej y Świętych Bożych przyozdobiona. Cum Privilegio S. R. M. W Krakowie w Drukarni Akademickiej Kollegium Większego Roku 1766. w 16ce, k. 11 nlb., str. 466.

Jocher 6639 cytuje 3 wydania: w 12ce, w 16ce, w 24ce. Pozn. T. P. N.

Szkoła ob. Bicki Jerzy (Przepiski 1727) — Bogusz (i Konwikt) — Dell'Acqua J. (puszkarzów 1621) — Gawath Jak. (cierpliwości 1640) — Gilewski Aleks. (niebieska 1753) — Juszkiewicz Mik. (pobożności 1748) — Kwiatkowski Kaj. (szczęśliwości 1789—91) — Loterya (kawalerska 1748) — Lubomirski Antoni (rzemieślnicza) — Menniti P. (bazylińska 1764) — Modrzewski Frycz (O poprawie 1577) — Opisanie (akademicka 1774) — Piotr (akademicka 1774) — Przywilej (kawalerska 1748) — Rozbior (matematyczna 1881) — Rozmowa (1642) — Sigaud de la La Fond (uszcześliwienia 1792) — Uwiadomienie (nowa doskonała 1772, Cylichowska) — Wereszczyński Józ. (Publika, rycerska 1594) — Załuski Jęd. St. (Hecatomb, w Kielcach 1747) — Zaproszenie (Rzeszowska 1786).

Szkoła Rycerska. Projekt do prawa na seymie 1780. fol., k. 1.

— Summy teyże Szkole Rycerskiej należące mają być prenumerando a nie decursive jak dotąd ze Skarbow Obojga Narodów opłacane. fol., k. 1.

Pozn. T. P. N.

— ob. Czartoryski Ad. — Edling — Naehricht (1748) — Opis — Praemia — Przepisy (1790) — Przywilej (1748) — Umieszczenie (1778) — Uwaga — Zabawy przyj. i pożyteczne (1774) — Zbiór pism.

Mościcki Katechizm rycerski 1916 (prze-druk). — Tenże Gen. Jasiński i powstanie 1920. — Miterzanka Miecz. Działalność ks. Czartor. 1931. — Lewicki Ustawod. szkolne K. E. 1925 str. XLVIII. — Finkel II, str. 937 i 1632.

Szkoła Salernitanska, To jest Nauk Doktorow Salernitańskich, o sposobie zachowania zdrowia dobrego: z dawną Królowi Angielskiemu przypisana. A teraz Przez Hieronima Olszowskiego na Polski język przelożona, y do druku podana. Doktorom, Cyrulikom, Aptekarzom y wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym aby nie chorowali, iako y chorym, aby do zdrowia przyść mogli, dziwnie potrzebna. Przydane y Sposoby pomiarkowania Zdrowia, y Apteká, lubo nauká rozeznania enoty, rożnych ziół

y máteryi, ktore w Aptekách przedaią. Y Species simplices zowią. Roku 1637. w 4ce, k. 2 (dedyk.) i k. 21 nlb.

Dedyk. Stan. Bryknerowi.

Jest zapewne tłumaczeniem z dziełka jeszcae średniow., które i w Polsce dwukrotnie w tekście łac. zostało wydane p. t. Schola Salernitana (ob. tom XXVII, str. 246) w r. 1607 i 1621 u Wolraba w Poznaniu.

Uniw. warsz.

— Toż:... W Krakowie, W Drukarni Wáleryana Piątkowskiego, Roku Pańskiego, 1640. w 4ce, k. tyt. i k. 23 nlb. (sygn. G₂).

Na odwr. tytułu herb Zebrzydowakich i wiersz polski. Dedykacja Mikołajowi Zebrz., któremu „Hier. Ols. oboiey szczęśliwości ze wszystką familią życzy.“ Dat. 27 sierpnia 1640 w Krakowie. Pisze, że mu nie tyle zależało na glancowanym wierszu, jak na tem, aby myśl oddać.

Poczem do czytelnika (prozą i wierszem). Między innymi przestrogiami każe się strzedz wina, piwa, gorzalki i tabaku.

Poczem: Szkoły saler. część 1: O affektach wewn., o rzeczach które mózg mocnią, o śnie, o wiatrach, o wieczery, o potrawach, winie itp. itp. itp. W krótkich wierszykach ujęte rady higieniczne, przeważnie wcale trafne. Kadzi się nie przejadać, nie pić trunków, nie używać sbyt ostrych przypraw, szkodliwy jest węgors, pij często ale mało, radź się medyka co do diety. — Od k. C₄ v.: Część wtóra: tu przechodzi poszczególnie ziola i jarzyny i podaje ich wartość leczniczą. Tutaj rady są już dalszaczniejsze. — Od k. D₁: Część trzecia. Tu mówi o humorach, kompleksjach, kolerse etc. — Od k. E₁: Część czwarta: o krwi upuszczeniu. — Dalej: Sposób życia i ochędóstwa przez każdy miesiąc... (również wierszyki); oraz Rozsądek o lekarstwach, które simplicia zową z łacińskich wierszów Otona Cremonensa (przeważnie dwa wierszami charakteryzuje skuteczność tych leków np. Kopr ostry, który więc bywa w smaku, Ten do apteki kupuj bez braku). — Kończy: Rozsąd. o umiark. jedz. i picia; o spaniu; rady na różne pory roku (to wszystko prozą). Wreszcie wierszyk: Do nienawisnego.

Rzecz cała, kilkakrotnie w Polsce w dwóch językach przedrukowana (ob. Schola), a więc wpływ posiadająca w szerszych masach, zasługiwałyby na rozbiór przez polskich dziejopisów medycyny. Tem więcej jeśli się uwzględni, że nawet uczeni medycy polscy jak Jan Petrycy (Praeservatio 1622) chętnie korzystali ze szkoły salernitańskiej.

Jeszcz w r. 1760 wydał J. A. Załuski jej przeróbkę p. t. Apteka, o której to edycji ob. Gomulicki w „Ognisku“ warsz. (1905).

Wreszcie należy zaznaczyć, że teksty wierszowane „Szkoły salernitańskiej“ spotyka się po rękop. XVII wieku. — Jeden z nich z ręk. berl. ogłosił Nowakowski Jocoseria 1840 str. 213 (w 51 rozdziałach). Jest on od druku starszy.

Obacz tom XXIII, 348 — gdzie pomieszczono opis wydań z r. 1640, 1645, 1684 (oraz odesłano do Pisarskiego Mowca 1676).

Tamże podana literatura. Jag. — Zieliń.

— Toż:... 1645. w 4ce, k. tyt. i k. 23.

Obacz tom XXIII, 348.

— Toż:... 1648(?) w 4ce.

— Salernitanska To jest Nauka Doktorow Salernitańskich, O sposobie zachowania zdrowia dobrego: Na Polski język przelożona y do Druku podana, Doktorom, Cyrulikom, Aptekarzom y wszystkim zgoła ludziom tak zdrowym aby niechorowali, iako y chorym, aby do zdrowia przyść mogli, dziwnie potrzebna. Przydane y sposoby Pomiarkowania zdrowia, y Apteká, lubo nauká rozeznania enoty, rożnych ziół y máteryi, które w Aptekách przedaią. Y Species simplices zowią. W Krakowie, w Druk: Nakładem Gerzego Schedla, I. K. M. Typ. Roku Pańskiego 1684. w 4ce, k. tyt. i k. 14 (sygn. D₂).

Druk gocki.

Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz.

— ob. Schola salernitana (1607, 1621, 1794?).

Szkoła szczęśliwości (1789) ob. Sigaud (tom XXVIII str. 85).

Szkoła zazdrośnych, Opera. we dwóch aktach. 1782.

Tworzy tom 52 Teatru Polskiego.

Ob. Bogusławski W. — Salieri (w tomie XXVII, 33).

Szkolna mizerya w dyalog zebrana, w której się zamykają wszystkie uciechy y rozkoszy... szkolne także pokazanie iakie wzgardy tych nauk nypierwey do Boga y znościomości Jego prowadzą. 1633. w 4ce.

Ob. Mizerya (tom XXII, 447).

Szkoły powiatowe. Rapport półroczny... Kom. Ed. Nar... (B. m. i r.). fol.

— Szkoły Woiewodzkie Łuckie. Rapport roczny do Prz. Kommissyi Edukacyi Narodowej o naukach każdej klasy w szczególności roku 1777. fol.

Jocher 1651.

Czartor.

Szkoły (szkolnictwo) ob. Abramowicz Franc. (1791) — Alexander de Villa Dei (Regulae, Doctrinale) — Alvarez (De inst. gram. 1586, i inne prace) — Aquaviva (Ratio) — Arakielowicz Jerzy (jez.) — Arent (Praxis 1744, jezuickie) — Assertiones — Bartoszewicz Ant. (jezuickie) — Bartołd K. (jez.) — Bessal Fr. (jez.) — Bieliński Franc. — Bielski Jan (Ćwiczenia 1757 i inne jego pisma; jez.) — Bieliński Fel. (Kazania 1793) — Bogatko Ign. (jez.) — Bogusławski J. K. (1786) — Bohomolec Franc. (jez.) i Jan — Bromirski And. (jez.) — Brożek Jan (Gratis i inne) — Brzostowski P. — Bukshewden (1795) — Burlamaqui (jez.) — Catalogus prael. (1711 i inne) — Cato (Disticha) — Chyczewski Stan. (jez.) — Chreptowicz J. — Conclusiones — Courriere J. (jez.) — Czoehron (Kra-kowskie 1781) — De la Borde (jez.) — Dobszewicz B. — Donatus — Doświadczenie (1773) — Dowód postępku (1776) — Dowody — Drews J. (jez.) — Dufresne (jez.) — Działyński Ign. i Ks. (jez.) — Edukacja (t. XVI, 18—19) — Einladung (lwowskie) — Elementarz — Elenchus — Examen (1632 i inne) — Exercise — Exercitatio — Experiment (1778 i inne) — Fijałkowski (1789) — Gdańsk (Begriff 1653) — Gimnasium (Gymnasium) — Gliczner (1558) — Głower Józef — Golański F. (Mowa 1784, 1786) — Gramatica (Gramatyka) — Grodzicki F. (jez.) — Hegen-dorphinus (Lubr.) — Hempel R. (jez.) — Herbest Jan — Hercyk J. (jez.) — Hołowka (jez.) — Idea — Institutiones (1586, 1766 i nast.) — Instrukcja o mowach (1742) — Jurewicz Stan. (jez.) — Juventius (1746 i inne) — Kalisza (z) Wojc. — Karpowicz M. (parafjalne) — Katalog (1790) — Kędzierski B. (duch. 1769) — Kocielkowski M. (jez.) — Kollataj (1777) — Komenjusz — Komisja Ed. N. — Komisja porządkowa (1792) — Konarski St. — Kossov Sylw. (1635) — Kowalski Jan (jez. 1746) — Kopczyński On. — Lauxmin Zyg. (1648, jez.) — Lectio, Lectiones,

Lekcje — Leszczyński And. (Cursus 1604 i inne) — Lorichius (1558) — Lubrańskiego szkoła — Łuski Stef. — Malczewski Adam — Malczewski Jan (1751, jez.) — Manifest (1792) — Marycki S. (De scholis 1551) — Massalski I. — Młocki Tad. — Modrzewski Aud. — Mobilę P. (kijowskie 1634) — Moroz Leop. (1781) — Mowa (lubelskie 1788) — Musonius (Otia 1604) — Nagurczewski (jez.) — Nakęjanowicz K. (jez.) — Narowski Ad. (jez.) — Naruszewicz Kaz. (jez.) — Naymanowicz J. (jez.) — Novodvorscianum gimn. — Odrzywolski Ign. — Opaliński (Sierakowianum) — Ordinatio Tremesn. (1774) — Oratio (in inauguratione 1650) — Orzechowski Kl. (chełmskie 1781) — Paprocki Fr. (jez.) — Parnassus (1712, jez.) — Pastorius (De juventutis 1653) — Pawluskiewicz — Pedagogia (Paedag.) — Pęski Wal. (jez.) — Piramowicz Grz. — Poczubut — Pomey Fr. (jez.) — Poniatowski Michał (List past. 1775) — Poniatowski Stan. Aug. (Uniwersal) — Popis, Popisy (1783) — Popławski Ant. — Porta aurea (1650) — Postanowienie dozorców (1794) — Potocki Ign. (wojewódzkie) — Praelectiones — Probe (1783) — Problemata — Propositiones — Przepis dla naucz. (1791) — Przepisy (czyli sposoby uczenia 1784, kadetów 1790) — Przeradzki Ant. — Puzyna Stef. (jez.) — Radau M. (jez.) — Ratio (ob. Aquaviva) — Ravel (matem. 1792) — Reflexiones — Rejestr (szarogrodzkie, piotrkowa. 1788) — Restaut (jez.) — Rogaliński Józ. (Obwieszc. 1775) — Rozłożenie (1781) — Rozrażewski — Rudzki And. (jez.) — Sanctiones et leges (Rozraż. 1619) — Schola, Scholae — Sczaniecki St. (Professio 1715, jez.) — Sędzimir Dom. (jez.) — Siarczyński Fr. (Mowa 1788, i inne jego pisma) — Siekierzyński Tomasz (jez.) — Skrzetuski Winc. (Mowa 1780, i inne jego pisma) — Smogulecki M. (O exorb. 1622) — Sołtykowicz J. (Przemowa 1792) — Soarez Cypr. (jez.) — Staniszewski Tadeusz (Mowy 1762—64) — Statorius P. — Steiner

Chr. (Wykaz 1787) — Stęplowski Kaz. (Methodus 1765) — Strobant H. — Sturm Joh. — Sułkowski A. — Summarium (pijarskie) — Świątkowski M. (Prodromus 1765) — Świeżawski Ant. (1754) — Synodus (Reformationes M. Szyszkowski 1621 — oraz uchwały innych synodów, gdyż niemal każdy zawierał postan. o szkołach) — Synopsis lect. — Szadurski Stan. (jez.) — Szembek Fryd. (Gratis, jez.) — Tentamen — Thackel (jez. 1745) — Theses — Truchonowicz F. (Potrzebna) — Trzciniński Andrzej (Mowa 1777) — Tyłkowski Fr. (jez.) — Tyszkiewicz Aleks. (jez.) — Uczniowie (1789) — Układ nauk — Ustawa, Ustawy dla szkół — Wiadomości (1769) — Wichert J. L. (1790) — Wieruszewski K. (1734) — Wierzbicki Kaz. (Prolusio 1734) — Vignes (1747, jez.) — Volumina legum VIII, k. 266 (o Kom. eduk.) — Wykaz uczniów (1789) — Wyrwicz Karol — Zagórski Ant. (jez.) — Zdanie (jezuickie 1668) — Żebrowski J. (jez.) — Zebrzydowski Jan (Examen 1625) — Żurawski Aleks. (Przemowa 1782).

Innych odsyłaczy należy szukać pod nazwami miejscowości, w których znaczniejsza szkoła istniała; albo pod nazwiskami fundatorów szkół i pedagogów; albo wreszcie pod nazwami, jakie te szkoły nosiły. Do szkolnictwa po r. 1771 zgromadzono dużo materiału pod Komisją Eduk. Nar.

Podręczniki szkolne ważniejsze wymieniono w odsyłaczach pod nazwami nauk (Arithmetica, Geografia, Grammatica. i. t. p.).

Powyższy wykaz obejmuje oczywiście tylko część druków odnoszących się do polskiego szkolnictwa. Zestawienie wszystkich druków byłoby tutaj niemożliwością, należy to pozostawić specjalnym bibliografom. Dla niektórych kwestji dokonano już takich specjalnych zestawień (Karbowiak, Lewicki).

Szkie ogólnej bibliografii dziejów szkolnictwa znajduje się w t. II Encyklopedji wychowawczej (str. 102 i nast.).

Nowszą literaturę o dziejach dawnego szkolnictwa polskiego podają: Korbut² I, 96. (Na str. 18—21 o literaturze do dziejów Akad. krak.). — Tenże I, 466. (o XVII w.) i II, str. 57 (o XVIII w.). — Finkel Bibl. hist. strona 630, 915—917, 1613, 1630—35. — Wreszcie Finkel-Maleczyński. Bibl. hist. I (1931) str. 102—111 i str. 115.

Ważniejszą literaturę o szkolnictwie polkiem w XVI—XVIII zestawia również Kot Hi-storja wychowania (1934) t. I str. 251—287 (rozwoj polskiej literatury pedagog.; szkoły różnowierców, jezuitów, akademickie, parafialne, ruskie); — oraz str. 361—399 (szkoły pijarskie i ref. szkoły jezuickiej). — Tenże w t. II str. 47—124 (Kom. eduk.).

Ważniejsze podręczniki szkolne wylicza Finkel Bibl. hist. III, pod nr 19926 i nast., szeregując je wedle przedmiotów (religja, moralność, filozofja, gramatyka i t. d.). Uzupełnia ten spis Finkel-Malecz. (1931) str. 108.

Dużo materiału bibliogr. podają prace Łukaszewicza, Karbowiaka, Lewickiego, Kota, Pohoskiej, Danysza, Tynca i innych badaczy dziejów szkolnictwa. — Szkolnictwa jezuickiego bibliografię z drugiej połowy XVII w. i z w. XVIII zestawil w dużym zakresie ks. Stan. Bednarski (1933).

Szkorbud ob. Kwaśniczka Adam.

SZKORCZOWSKI Bernat. Regula Sancti Augustini et Institutiones Beati Joannis Dei... do druku podane przez X. Bernata Szkorczowskiego kapłana tegoż zakonu. Lublin, J. Wieczorkowie 1657. (Na końcu:) Primum Romae edita in Reverenda Camera Apost. A^o D. 1617, nunc Lublini ex italico idiomate interpretata. w 4ce, str. 75 (sygn. L₄).

Inne druki z regułą św. Aug. ob. w tomie XII, 294. Branic.

Szkoropacki (Skoropadzki) Jan ob. Ornowski Jan (1703).

SZKROCHOWSKI Teodor. Dissertatio Inauguralis Medico-Practica De Haemorrhagiis Qyam Annuente Incolyta Facultate Medica In Antiquissima Ac Celeberrima Universitate Vindobonensi Pro Doctoratus Laurea, Summisque In Medicina Honoribus Ac Privilegiis Legitime Consequendis Publicae Disquisitioni Submittit Theodorus Szkorchowski Polonus Leopoliensis. Disputabitur In Magno Universitatis Palatio. Hora... Die... Mensis Januarii Anno MDCCCLXXXIV. (1784). Viennae, Typis Mathiae Andreae Schmidt. w 8ce, k. tyt. i k. 6 nlb., str. 203, k. 2 nlb.

Dedyk. Adamowi Czartoryskiemu, S. C. M. generali, turbae nobil. galic. capitaneo. Mówi tu o jego pobycie w Wiedniu. — Poczem przemowa do czytelnika.

W tekście powołuje się na Świetenę, Osterdycka, Boerhavego — ale także na autorów

starożytnych Galena i Hippokratesa. — Kończąc tezy w liczbie 22. Giedroyc Źródła (1911) str. 785 (podaje streszczenie). Jagiell. — Ossol.

Szkrupiul bez szkrupułu ob. Lubomirski S.

Szkudlski Jan ob. Firlej Henryk (1624).

Szkultet ob. Scultet (Postilla).

(Szkultynowie). Sprawa WW. JPP. Bazylego i Anny z Umiastowskich Szkultynow Majorow Bywszych Woysk Litt: z WW. JPP. Adamem Oycem Szambelanem Bywszego Dworu Polskiego i Jgnacym Synem Stankiewiczami, oraz WW. JPP. Antonim Rybskim Leonem Misskim i Kazimierzem Burbą Urzędnikami Ziemi Szawelskiemi. (1798). fol., k. 5 nlb.

Dop. L. Lipnicki. Uniw. wileńs. — ob. Stankiewicz Adam (1798).

Szlachcic ob. Biesiekierski (polski 1632) — Bretschneider (Odpowiedź o Galicji) — Christophorski Mik. (1593) — Dobrowidzki O. (staroż. polski 1606) — Kunicki W. (Obraz 1615, polski 1674) — Mikołajewicz J. (1790) — Pieniążek Krzysztof (1607) — Projekt (aby żaden 1775) — Publicandum (1795) — Radawicki A. (prawy 1632) — Re-skrypt (1735) — Starowolski Sz. (Prawa obycz. 1628) — Szaniawski J. K. (z ziemi łukowskiej 1792) — Szlachta.

Szlachcic Koronny ob. Przestroga (1587).

Szlachcic Prywatny do narodu swego polskiego. w 4ce, k. 6 nlb.

Szlachcic (Prawdziwy) Do Prawodawców. (1791). w 8ce, k. 11 nlb.

Opowiada się przeciw łatwości w udzielaniu szlachectwa. Krytykuje prawodawców za to, że skalali się niesłusznym prawem o szlachetności. Nobilitowano za zapłatą 1000 cz. zł. bez braku; dla nowej szlachty nie wystarczy ziemi. Odciągnięto mieszczan i kapitalistów na stronę szlachty, ale nie przyłumiono mimo to głosu ludu domagającego się swoich praw. Nobilitowano długi poczet unteroficerów kadetów. Dopiero ranga pułkownika powinna była nadawać stopień szlachecki. Narzeka na brak nauki w Polsce, wszystkie narody nas prześcignęły. Chwali Kołłątaja listy do Małachowskiego. Z nobilitowanych uznaje zasługi Kapostasa, Szulca, Szczeroina, Barsa.

Ob. Kraszewski Polska w czasie II, 354. — Smoleński Mieszczanstwo warsz. 1917 str. 147. Branis. — Jagiell. — Krasin.

Szlachcic (Stary) Do Nowych. [Tu winjetka]. w Warszawie, u P. Dufour Konsyl: Nadwor: J. K. Mei i Dyrektora Druk: Korp: Kad. M.DCCXCI. (1791). w 8ce, k. tyt., str. 44.

Wita nową szlachtę. Niech pokażą, że byli godni zostać uszlachceni. Jednakże nobilitowano obok znacznych mieszczan samych niezasłużonych trutników i lichwiarzy, rzeźników sprawiedliwości, billardzistów. Zwraca się do tego, co pisał „Spotkajmy się“ (ob. tom XXIX, str. 137) i zamieszcza wierszyk pod jego adresem. Zamieszcza też wiersz obelżywy pod adresem Łuskiń. (Za to, że oczernia Francuzów).

Ob. Kraszewski Polska w czasie II, 354. — Smoleński Mieszczanstwo warsz. 1917 str. 147. Czartor. — Krasin.

Szlachcic Do Szlachcica o VVoynie Kozackiej w Roku Tysiącym Szeszęsetnym Czerdziesiątym Osmym y Dziewiątym. (1649). w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb.

Wiersz zajmuje dwie strony. Zaczyna się: Pytasz co za przyczyna tej kozackiej wojny, że przed chłopstwem ucieka Polak mętny, strojny... Przyczynę widzi w niewoli chłopcy i w miast pokrzywdzeniu. Nawet Mazurów zaczęli się burzyć. Zbyt długo Polaków księża za nosy wodzili. Na końcu wierszyk na koronacji J. K. M. w Krakowie in arcu triumphali na temat: Fregimus leges.

Wiersz wyszedł zapewne z krakowskich kół mieszczanskich. Napewno bowiem nie ze szlacheckich. Śmiało wypomina ucisk Rusinów i chłopów.

Druk gocki. Brückner w Kwart. hist. XIII, 1899 str. 588. — Tenże Dzieje liter. I, 350. — Badecki Liter. mieszc. 1925 str. 480.

Akad. — Gdańska miej.

Szlachcica (Do pewnego) tak się nazwanego w Responsie na list do J. X. Hozjusza B. Pozn. pisany, czyniącego się uważać Statum Rei głęboko. (1733). w 4ce, k. 2 nlb.

Ob. zaraz niżej. Czartor. — Krasin

Szlachcica pewnego Statum rei uważającego Respons na List, komus Statystą się nazywającemu Zoilorum sensu, niby in confidentia szkodzącej korespondency do Iasnie Wielmożnego IMCi Biskupa Poznańskiego pisany. (B. m. i r. 1733). w 4ce, k. 4 nlb.

Bez osobnego tytułu.

Wychwała biskupa Hosjusza. Wybór Aug III był dobrowolny. tylko jeden p. Uzlowski

z pow. orszańskiego odezwał się z kontradycją. Radzi pisarzowi listu, aby siedział oicho, skłonił się elektowi i przeprosił ojczyznę.

Ob. tom XVIII, 296. Lechicka w Kwart. hist. 1927 str. 508. Akad. — Czartor.

Szlachcica Rozmowa ob. Dzwonowski (Seym 1625).

Szlachcie (O) Ks. siew. (1790).

Jest to II część broszury, o której ob. pod Wiadomość (1790).

Szlachciński ob. Ślacheński.

Szlachecka wolność ob. Wolan Andrzeż (O wolności 1606).

Szlachecki stan ob. Series konstytucyi (1770) — Stańu (Do 1712).

Szlacheckie dobra ob. Fryd. Wilhelm (1793).

Szlacheckie prerogatywy ob. Makulski Franc. (1790) — Prerogatywa.

Szlachectwie (O), ukaz Katarzyny II z r. 1785 (druk. 1785, 1794, 1795)... ob. Katarzyna II.

Szlachectwo ob. Cwierzewicz Fr. (Diss. de nobilitate 1766) — Grochowski Jan — Grotowski Jan — Podział rozmowy (1761).

Szlachetka Ign. Stan. ob. Slachetka.

Szlachetność ob. Karpowicz Michał (1783).

Szlachta ob. G. K. F. (Sądzenie, prawo 1764) — Myśli (1790) — Obrona (Kurlandzka 1766) — Sielun — Siewierz — Sprawiedliwość dla szlachty (1791) — Szeptyki Mar. (Odpowiedź sielunskiej 1791) — Szlachty (Do).

SZLACHTOWIC (Slachtowic) Walenty Aleksander, Jaslicensis. Acroama Mvsarvm, Lectissimis Philosophiae Candidatis, Blasio Zmigrodzki & Martino Foltinovicz: Dum in Academia Zamoscensi per Excellentissimum Virum Jacobvm Skwarski Plocensem Philosophiae Doctorem, Canonicum Zamoscensem eiusdemq; Academiae publicum Professorem Artium Liberalium, & Philosophiae Baccalaurei Mense Decembri Anno Domini 1623. ritu solenni renunciantur. Ab Alexandro Slachtovio Philosophiae Studioso amoris ergo fuisum. ZamoscI, In Typogr. Academiae. (1623). w 4ce, k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odw. tytułu lichy drzeworyt (berła Akad. i herb Zam.), a pod tem 8 wiersz po grecku, podpisany przez Ant. Tyszkiewicza, wojewodzica brzeskiego, fil. studenta. — Rozpoczyna: Ode ad Simonem Simonidam Bedonski (na 3 k.). podp.: Magnificentiae Tuae deditissimus Alex. Szlachtovius. Tu wychwała jego talent poetycki: Frequentius te vellet Zamoscus intueri, ni locus invidus Czernecini te detineret in quiete. Prosi go o powrót do Zamościa.

Od k. A: Acroama, poemat a ciągłymi pochwałami Zamojskiego. Na k. C₄ wiersz po grecku oraz po łacinie, podp. Joannes Lipski stud. poseos. — Kończą wiersze greckie i łac. pod sygnatem druk. (husarz na koniu) podpisane: Zach. Pilichowski, element. phil. studiosus. Wreszcie Eis ton Zoilon. — Wszystkie te wiersze pochodzą zapewne z pod pióra Szlachtowica.

Ossol. — Zamoj.

— Mars Załobny Na Pogrzebie Iasnie Wielmożnego Iego MCi Pana Ostaphiana Tyszkiewica Woiewody Břzeskiego, Kámienieckiego &c. Starosty. Przez Walentego Alexandra Slachtowica Wydany, y Podany. Roku P. 1631. We Lwowie W Drukarni Janá Szeligi Typogrąphá Jego M. X. Arcybiskvpa Lwowskiego R. 1631. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odw. herb i 6 wiersz polski. Ded. Tyszkiewiczom wojewodsiom brzeskim (X. Jerzemu archid., Kasimiersowi podk., Antoniemu, Krzysztofowi i Felicianowi). Począz idzie poemat na 7 kartach. Wspomina o podróżach szagr. zmarłego, o jego męstwie wojennem (kiedyś po szwedzkich plecach swych czynów obrazy rysował), o walkach w Infantach i Moskwie. Tył był w kole rycerskim Nestor zdroworadny. Pędził przed sobą nieraz Gustawa Adolfa. Wspomina piratę Lisowskiego. Gani prywatą panującą obecnie.

Siarczyński Obraz II, 193. — Maciej. Piśm. III, 725. Jagiell. — Ossol. — Zamoj.

— Quaestio metaphysica de prima intelligentia: in Academia Zamoscensi, pro renovatione Studiorum Anno Domini 1622. ad disputandum proposita ab Alexandro Szlachtowic, Philosophiae studioso: praeside magistro Iacobo Skwarski Plocensi, Philosophiae Doctore, Canonico Zamoscensi, ac Professore ordinario. Zamosci, in typographia acad. (1622). w 4ce, k. 10 nlb.

Dedyk. D. Joanni Wętyk, Episcopo Praemygliensi. — Dat. 1622.

Na odwrocie tytułu sześciowiersz podp. Christ. Słopecki Castellaniides Lublinen. studiosus Acad. Zam. — Zaczyna Quaestio de prima intelligentia.

Kot Grocjuss a Polska 1926, str. 32.

Jagiell.

— Sertvm Mvsarvm. Lectissimo Philosophiae Candidato Andreae Kłopocki. Dum in Academia Zamoscensi Per Excellentiss. Dñum Jacobvm Skwarski Plocen. Philosophiae Doctorem, eiusdemq; Academiae Publicum Professorem Artium Liberalium & Philosophiae Baccalaureus Quinto Idus Septembr. ritu solenni crearetur. Anno D. 1621. [Tu ozdoba]. A Valentino Slachtowic Iaslicense Philosophiae Studioso amoris ergo contextum. In Typographia Academiae. (1621). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odw. tyt. dedyk.: Capitulo eccl. Zam. Podnosi jej życaliwość dla Akademji.

Począz poemat na cześć Kłopockiego, zawierający niewiele szczegółów konkretnych a więcej ogólników.

Juszyński II, 189. Zamoj.

— Tryvmph Dvchowny, Wielebnego Oyca Iozaphata Koncezewica, Episkopa Witepskiego Zyciem Dvchownym, y smierciá právwie Męczenską osvviecony. Przez Walent: Alexandra Szlachtowicá Do Druku Podany. [Tu winjetka]. We Lwowie; W Drukarni Ianá Szeligi I. M. X. Arcybiskupá Lwowskiego Typogrąphá. Roku P. 1628. [Tytuł w prostokacie z podwójnych linii]. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 26.

Na odw. herb i wierszyk polski. — Dedyk. Ostaf. Tyszkiewiczowi, woj. brzesk. Dziękuje mu za „Zefiry faworu swego“.

Sam poemat sáfická strofá. Opisuje świętobliwość Józafata, cuda działane za życia, zamordowanie. Pod koniec zwraca się do bisk. Tyszkiewicza, który starał się o beatyfikację. Kończy życzeniami dla Ostafjana Tyszkiewicza.

Maciejowski III, 725. Ossol.

— Votum Illustrissimo Domino, D. Thomae Zamoyksi Palatino terrarum Kiioviae, Knyszynensi etc. etc. Capitaneo, Patrono Academiae colendissimo in natalibus ejusdem ab Alexandro Slachtovio Philosophiae studioso submissionis ergo oblatum dicatumque Anno Domini 1626. die S. Thomae Apostoli Ecclesiae Civitatisq; Zamoscen-

sis Patroni. In typographia Academiae. (1626). w 4ce, k. 4 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Zamojskich, pod nim podpisał hexastych grecki Antoni Tyszkiewicz.

Wiszniewski Hist. lit. VIII, 181. Zamoj.

SZLACHTOWSKI Andrzej X., kanon. kaliski. Kazanie We Wtorek Święteczny Na Prymicyach Wielebnego Xiędza Michała Formani w Kościele Farnym Podolenieckim Miane Wielmożnemu JMCI Xiędzu Franciszkowi Bekierowi Kanonikowi Sandeckiemu, Dziekanowi Spiskiemu, Plebanowi Podolenieckiemu Przypisane. Przez X. Andrzeja Szlachetowskiego Proto-Notaryusza Apostolskiego, Kanonika Kaliskiego, Plebana Lubowskiego Do Druku Podane Za Dozwoleniem Zwierzchności. Roku Panskiego 1778. Dnia 17. Sierpnia w Krakowie w Drukarni Akademickiej. w 8ce, k. tyt. i k. 27 nlb.

Rozpoczyna ded. Bekierowi po łac. — Kazanie po polsku: o ducha św. i o znacności kapłaństwa. — Na końcu aprobaty i imprimatur Olechowskiego.

Jagiell. — Ossol.

Szlachthauzy ob. Lubomirski Stanisław (1778).

Szlachty (Do) dnia 28. lipca r. 1789. (Warszawa, Gröll). w 4ce, k. 1.

Prosz. Mówi, że arystokraci w kilkudziesięciu familiach posiadają trzy części bogactw polskich; dlatego radzi wynagradzać urzędników, aby mieli z czego żyć, inaczej trzeba się zaprzedać możnemu.

Jagiell. — Zieliński.

SZLAGIER Ignacy. Zał po śmierci JO. Xiążęcia Janá Michała Kazimierza Radziwiłła Woiewody Wileńskiego przy wyprowadzeniu ciała z Wilna, oświadczony od Prowincyi Litewskiej Soc. Jesu. (Na końcu:) w Wilnie w drukarni Akad. S. J. Roku 1762. w 4ce, k. 4.

Nazwisko autora dopisane na egzempl.

Czerw. Dwór — Zieliński.

Szląsk ob. Schlesien — Silesia — Śląsk.

Szłakowski ob. Schlakovius.

Szlański Szymon ob. Śląski.

SZLAWSKI. Odezwa zmarłego Szlawskiego posła krakowskiego, do publiczności polskiéy, a mianowicie do Stanów Skonfederowanych, z tamtego świata. (B. w. m.) (około 1790). w 8ce, str. 46.

Po ustanowieniu 100.000 wojska. Radzi wojsko to ćwiczyć. Chwali patriotyzm posła Strojnowskiego. O podatkach. O aliansie. Chwali wspaniałość Fryderyka Wilhelma. O formie rządu. O sukcesji. Nie radzi jej, bo jej nie radzi Rzewuski.

Obacz: Odezwa (w t. XXIII, 255). — Odpowiedź.

Smoleński Jan Dekert str. 90.

Branic. — Dzików — Jagiell. — Kijow. — Ossol. — Uniw. lwow. — Zieliński.

Szlecer (Schlözer) August (O izbraniu korolej w Polsze 1764)... ob. Schlözer.

Szleszkowski ob. Śleszkowski.

Szlichting ob. Schlichting.

Szłosowa Regina ob. Nałęcz Michał (Fortuna 1720).

Szłuzza Świadzka ob. Odpowiedź.

Szmalc ob. Smalcus (Schmalz).

Szmalkaldzkie artykuły ob. Radomski (1569).

Szmeling ob. Schmeling.

Szmeling Henryk ob. Schoenfels Jędrzej (Żołnierz chrześcijański 1635).

SZMID Henryk. Opisanie różnych Sztuk architektycznych Sive Machyna. Anno M.DC.LXII (1662).

Notata Haana. — Rzecz nie znana.

SZMID Klemens. Cytra Wdzięcznie brzmiąca Najswiętsza Marya Panna w Kościele Przewielebnych OO. Karmelitów na Piasku wdzięczna Łask, Faworow Niebieskich Harmonią z siebie Wydawająca Pod czas Solennej Oktawy Nawiedzenia Najswiętszej Maryi Panny Roku 1750. Ogłoszona. a potem Wielmożnemu y Przewielebnemu Jego Mosci X. Andrzeiowi Nachrebeckiemu, Świętey Teologii Doktorowi, Kanonikowi Sandomirskiemu, Scholastykowi Szkalmierskiemu Proboszczowi Morawieckiemu. na Imieniny Przez X. Klemensa Szmidę Zakonu Kánoników Regularnych S. Mariae Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele Świętego Márká Ewangelisty w Krakowie Káznodzieię Ordynaryuszá Ofiarowana. Roku iako wyżey W Krakowie W Drukarni Akademickiej. (1750). fol., k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. lichy miedzioryt obrazu M. B. i wiersz łac. — Dedyk. And. Nachrebeckiemu, gdzie wspomina o jego przyjaźni z Aleks. Szemb-

kiem, And. Załuskim, Ang. Czartoryskim. — W kazaniu przytacza cuda, zdziałane za pośrednictwem obrazu. Na końcu imprimatur Pałaszowskiego.

Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Toż... Nayprzewielebniejszemu Jegomości X. Alexandrowi Andrzeiowi Rymowiczowi, ordinis canonici Sanctae Mariae Demetri de Urbe Beatorum Martyrum de Poenitentia prowincyi litewskiej prezydentowi, proboszczowi Michaliskiemu, na applauz imienin przez X. Klemensa Szmidę zakonu Kanoników Regularnych S. Mariae Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele Świętego Marka Ewangelisty w Krakowie Káznodzieię Ordynaryusza ofiarowana. Roku iako wyżey. W Krakowie, W Drukarni Akademickiej (1750). fol., k. tyt. i k. 11.

Na odwr. tytuła miedzioryt. Jagiell.

— Ogrod Roskoszy Najswiętsza Marya Panna W Kościele Przewielebnych OO. Karmelitów w Krakowie na Piasku. W Dzieczną Wonnosc, Wielkie Łaski, y pociechy Wydawająca. Pod czas Solemney Oktawy teyże Najswiętszej Maryi Panny Nawiedzenia Roku 1756. we Czwártek. Ogłoszona a potem Roku 1758. Nayprzewielebniejszey w Christusie Jey Mości Pannie Salomei Hebdowney Przeświętnego Zakonu S. Klóry w Klasztorze S. Andrzeia w Krakowie. Xięni Ná Powinnowanie Cálemu Przeświętnemu tegoż Kłásztoru Zgromádzieniu ná Duchowną rekreacyą. Ofiarowany Przez X. Klemensa Szmidę Zakonu Kánoników Regularnych S. Mariae Demetri, Błogosławionych Męczenników od Pokuty ná ten czas Káznodzieię w Kościele S. Márká Ewangelisty w Krakowie. Za Pozwoleniem Starszych. w Krakowie w Drukarni Stánisława Stáchowicza J. K. Mói. Typografa y Bibliopoli Krakowskiego. (1758). fol., k. tyt. i k. 13 nlb.

Na odwr. k. tyt. wiersz polski i aprob. Stan. Mamczyńskiego. Zaczyna się od dedykacji: Najprz. Xieni! Kończy przemowa do obłabienie Bogu oddanych.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Ogrod Roskoszny Wdzięcznowonnymi Kwiatami Zasadzony. Albo

Bractwo Zofii Świętey. W Krakowie w Kościele S. Marka Z dawna fundowane, y wielkimi Indulgencyami od Stolice Apostolskiej ubogaczone, y Przywilejami roborowane. A powagą s. p. J. O. Xiążęcia IMCi X. Piotra Tylickiego Biskupa Krakowskiego, także Jego MOi X. Franciszka Symonety ná ten czas Legatá Apostolskiego Konfirmowane. Teraz zaś znowu z Przydatkiem roznego Nabozeństwa ták do Świętych Pátronow iáko też y do Świętych Pátronek krotko Zebrane, Zá stárániem X. Klemensa Szmidę Zakonu Kánoników Regularnych S. Mariae de Metri de Urbe Błogosławionych Męczenników od Pokuty Káznodzieię, Promotorá y Cáley Konfráternii Tegoż Bractwa, z Dozwoleniem Zwierzchności Duchowney do Druku Podane. W Krakowie, w Drukarni Stánisława Stáchowicza J. K. MOi Typografa y Bibl: R. P. 1756. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb. str. 150, k. 1 nlb.

Dedykacja Flor. Strassewskiemu skarbnikowi krakowa. W niej genealogia Strassawskich od czasów Bolesława Śmiałego.

Dzieło zacynają Modlitwy poranne. — Drzeworyt św. Zofji podpisał Jan Surmacki Sc. Cra. — Zawiera m. i. modlitwy do świętych i błogosławionych polskich. Dało o bractwie św. Zofii.

Przy str. 86 jest drzeworyt przedstawiający klęczącego M. Giedroycia (w kościele św. Marka?), również zapewne stych. przez Surmackiego. Jagiell.

— Rzeka rokoszna y pociechy pełna Najswiętsza Marya Panna stóleczne Miasto Kraków uweselaiąca w Kościele przewielebnych OO. Karmelitów na Piasku cudami słynąca podczas solennej oktawy Nawiedzenia r. 1749. ogłoszona a potem JMCI Janowi Zielińskiemu Podwóyciemu Krakowskiemu na imieniny przez X. Klemensa Szmidę Zakonu Kanon. regul. S. Demetri de Urbe od Pokuty BB. MM. w Kościele S. Marka ordyn. ofiarowana r. 1751. w Krakowie w drukarni Akad. fol., k. 12.

Na odwr. str. tyt. obraz N. M. P. na Piasku na blasze ryty i 16 wierszy. Przypisał prozą Zielińskiemu (bez wyvodu jego pochodzenia). Bibl. Praypk. — Csartor. — Dzików — Uniw. warsz.

— Złote Zniwo Z prac Apostolskich Cnot wysokich Zakonu Káznodziey-skiego do pułnocnych kráíow Intro-dukatora Wielkiego Korony Polskiej Patrona Jacka Świętego Zebrane Pod-czas Solenney Jego Oktáwy w Kościele Krakowskim Troycy Przenayświętzey WW. OO. Dominikanow Roku Pán-skiego 1749. Ogłoszone á potym Roku 1750. dnia 4. Máía. Nayprzewielebniey-szemu Jegomości Xiędzu Michałowi Gedroiczemu Janickiemu, Ordinis Cá-nonici Sanctae Mariae Demetri de Urbe Beatorum Martyrum de Paenitentia Per Poloniam & M. D. Lithvaniae Komisarzowi Generalnemu Proboszczowi Trzcianskiemu, Ná Jmieniny Ofiaro-wane przez X. Klemensá Szmida tegoż Zakonu Káznodzieie Ordynaryusza w Ko-ściele Świętego Marka Ewangelisty. w Krakowie w Drukárni Michała, Io-zefa, Antoniego Dyászewskiego, I. K. Méi Typografa. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Dedyk. M. Janickiemu na 3 k., poczem ka-sanie.

Jocher 8408 ma rok 1749 co mylnie. Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

Szmieszkwicz ob. Śmieszkwic.

Szmiglelski zbór ob. Adelt (1741) — Osterod Krzysztof (1598) — Śmigiel.

Szmiglecki Marcin ob. Śmiglecki Marcin.

Szmit Fryderyk August ob. Schmidt Fr. A. (Abregé 1763, Dzieje 1766).

Szmit Kajetan ob. Schmidt Kaj. (Żebrak 1782).

Szmit (Szyt) Kar. Henr. Wilh. ob. Schmid (Kazanie 1792, Mowa 1792).

Szmuglewicz ob. Smuglewicz.

Szmul Marc. ob. Podzyński V. (1771).

Szmul Jakubowicz ob. Baudouin de Courtenay.

Obacz o nim Korzon Wewn. dzieje VI, 386 i I, 227 (tu jego śtycyry).

Szmyd Jan Nepom. ob. Ożarowski August. (1786).

Szmyt (Schmidt) Jakób ob. Ricaut (1727).

SZMYTT (Schmid?) Juvenalis, Fran-ciszkanin. Kazanie na Publicznym Pogrzebie s. p. Wielmożnego Iméi Pana Szymona Działowskiego Starosty Strze-

leckiego Przez X. Juwenalisa Smytta Franciszkana Chelmińskiego Miane Roku 1793. Dnia 15. Lipca. W To-runiu Drukiem Jana Adama Kimmel. w 8ce, k. tyt., str. 34.

Przypisane wdowie.

Wylicza jego zalety: m. i. czasami dla roz-weselenia czeladzi rozrzucal jej dó chwytania pieniądze; młodź chelmińską poka-zującą komedje kontentował; zakupywał msse, wspierał ubogich; wychwalał też jego cnoty rodzinne. Czartor.

— ob. Lipiński August (Kazanie).

Szmyt Karol ob. Schmid.

Szneberger ob. Schneberger Antoni.

Sznejder ob. Schnejder.

Sznuk Łukasz ob. Śmigurzt (1624).

SZOBER Stanisław. Consus sena-torius quadrigis publice inuectus, in re-nuntiatione consulatus Amplissimi Viri et Magnifici Domini Raphaelis Delpace civis regiae et reginae urbium Cracoviae per Stanislaum Szober olim patricii et consulis Crac. filium, solenniter in-troductus, et in honorem, gratitudinem, ac observantiam, Mecaenatis colendis-simi praesentatus. Anno Domini 1638 die vero 21. Nouembr. Crac. typis An-tonij Wosiński An. 1638. w 4ce, k. 8.

Na odwr. str. tyt. herb miasta Krakowa a pod nim 8 wier. na pochwałę. Dalej proza prsemowa do Rafała Delpace z Florencji rajcy miasta Krakowa. Poczem wierszem wychwala zasługi jego.

Jagiell. — Krasin — Ossol. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— Quaestio de immunitate et li-bertate ecclesiastica ad c. si diligenti ext. de foro competenti juncta authentic. Statuimus C. de episcopis et clericis, &c. quam praesidente admodum Rndo Dno Jacobo Naymanowie I. U. D. et prof. ordinario, archidiacono Pilecensi etc. pro ingressu ad primam lauream in U. J. ad disputandum proponet M. Stanislaus Szober in Collegio DD. Juris consultorum mense... hora 14. Cracoviae typis Francisci Cesarii 1618. w 4ce, k. 8 nlb.

Na odwr. str. tyt. herb Ostoja a pod nim 6 w. lac. Przypis X. Marcinowi Szyszkowskiemu bisk. krak. Dysputa odbyła się za rektorstwa Jakóba Janidłowskiego kano-nika Sandeckiego. Uniw. warsz.

— Żal serdeczny Jey Mości Pani Anny Szoberowey rayczyny Krakow-skiey po ześciu ze świata córki swey miłey Zofii Szoberowny a przez Stani-sława Szobera syna Jeymości ulżony w roku 1638. d. 18. miesiąca lipca. W Krakowie, w drukarni Bartłomeia Kwaśniowskiego. w 4ce, k. 5 nlb.

Druk gocki. Wierszem oplakuje śmierć siostry. Uniw. warsz. (?)

Szoberowa Anna ob. Szober Stani-sław (Żal serdeczny 1638).

Szoberówna Magdalena ob. Krause B. (Epithal. 1644).

Szoenalch ob. Karolat.

(Szoega Manteuffel Karol). Sprawa JW. JP. Karola Manteuffel Szoega Szambelana Dworu Polskiego Orderu Świętego Stanisława Kawalera z WW. JPanami Anną Katarzyną Matką, Engiel-brachtem Synem Vietyngoffami Staro-ścina i Starościcem Głuszyn: oraz z JPanami Adamem i Konstancją z Bo-husławow Rodzicami, i Franciszkiem Synem Zabłockimi Chorążemi byłych Woysk Litewskich. (po 1798). fol., k. 10 nlb. Uniw. wileńs.

— Sprawa JW. Jgmśc Pana Karola Manntuffel Szoega Szambelana Dworu Polskiego Kawalera Orderu S. Stani-sława. z W. JPanną Dorotą Brygge-nowną Podpułkownikówną Woysk byłych Litt: z Dokładem Opiekunow. (po 1797). fol., k. 3 nlb. Uniw. wileńs.

— ob. Brygienówna (1798) — Za-błocki Fr. (1799).

Szolański ob. Szalajski — Tur-czyński Kasper Paweł (1790).

Szole ob. Szulc.

Szole Casimirus ob. Mazurkowicz Valent. (1668).

Szole Kasper ob. Schulz Gaspar.

Szole Magdalena ob. Roller (Ad Nuptias 1720).

Szoldr (Z) ob. Broniszowa.

Szoldrcy ob. Nagłowski Ludov. (1760) — Sewerynowicz Jan Chryzost.

Szoldrska Franciszka z Radomickich ob. Rychłowski Karol (1757).

Szoldrska Ludwika ob. Starzewski Jan (Zbiór 1788).

Szoldrska Marjanna (I) ob. Jadecki Kazimierz (1686).

Szoldrska Marjanna (II), wojew. inowr. ob. Bogucki Joz. (Splendor 1719).

Szoldrska Teofila z Działyńskich ob. Giecy Ign. X. (1790).

Szoldrcianum contubernium ob. Jarmundowicz (1724).

(Szoldrski). Bey der Hoch-Adelichen Szoldrski Uud Bachsteinischen Ver-mählung (war der 17. Julii, Anno 1721). Wolte Seine Schuldigkeit pflicht-mässig ablegen Ein unterthäniger Diener. fol., 2 karty. Wrocław. miej.

Szoldrski Alb. ob. Firlej Henr. (Leo-pardus 1624).

SZOŁDRSKI Andrzej (I), biskup po-znański (1583 † 1 kwietnia 1650). Con-stitutiones et decreta synodi posna-niensis... ob. Constitutiones (1642) — Synodus.

— Informatio Compendiosa De Gra-tiosa Imagine Crucifixi Domini Nostri Jesu Christi Ante Ducentos & ultra Annos Per Nobilem ac Spectabilem Georgium Baryczka, à Civitate Norem-bergensi, Varsaviam Invecta, & in hac Insigni Ecclesia Collegiata S. Joannis Baptistae Collocata, Ex Actis V. Con-sistorij Varsaviensis Anni 1679. De-prompta, & de Licentia Superiorum Typis Impressa A. Dni 1747. Andreas Szoldrski, Dei & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopus Poseniensis. fol., k. 1 nlb.

Dokument Szoldrskiego z r. 1639 dotyczący obrazu przywieszonoego z Niemiec w po-csątkach XVI wieku i przeniesionego po runięciu wieży do kościoła św. Jana.

Ossol.

— Oratio Jn funere Serenissimi ac Potentissimi Principis Vladislai IV. Poloniae & Sveciae Regis Habita Ab Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Andrea De Szoldry Szoldrski, Dei, & Apostolicae Sedis Gratiâ Episcopo Po-snaniensi. Cracoviae 15. Ianuarij. Anno Domini, 1649. [Tu winjetka]. Typis Francisci Caesarij, S. R. M. Typographi. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Hoppe 53.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— Andreas de Szoldry Szoldrski, Dei et Sanctae Sedis Apostolicae Gratia Episcopus Posnaniensis. (Processus super iniuriis molestiis et perturbationibus, per Religiosos Patres Fratres Ordinis S. Francisci Minorum de Observantia Conuentus Posnaniensis, Religiosis Patribus Fratribus Ordinis eiusdem S. Francisci Minorum Conuentualium inferri solitis). Dat.: Ciazynij die 14. Mensis Augusti, Anno Domini 1649. fol., k. 4 nlb.

Tekst procesu przedłożony papieżowi Innocentemu X datuje s r. 1646.

T. P. N. Poznań.

— Synodus praemysliensis (1636)... ob. Synodus.

(Szoldrski Andrzej). Condolentia od wielebney Kapituły Poznańskiej na pogrzebie wieczney pamięci godnego, Iasnie Wielmożnego y Nayprzewielebniejszego Iego Mci X. Andrzeja z Szoldr Szoldrskiego Biskupa Poznańskiego. Przez jednego Confratru z Ich Mćiów uczyniona. B. w. m. i r. (Poznań 1650). w 4ce, k. 4.

Bez osobnego tytułu.

Jagiell.

— Gratulationes Honori Illustrissimi ac Reverendissimi Dom. D. Andree Szoldrski Dum Incredibili laetitia totius Maioris Poloniae in Episcopatum Posnaniensem primum ingrederetur. A Studiosa Nobilitate Academiae Posnaniensis Concinnata. Posnaniae In Officina Alberti Reguli Anno Dom. 1636. w 4ce, k. 17 (sygn. E₁).

Wiersze pisali: Stanislaus Dyxen, Sigismundus Gostiński, Hieronimus Casim. Rozdrażewski, Andreas in Wyszyn Grodziecki, Andreas Smogulecki, Stanislaus Żabiński, Jacobus Hovgraf, Abrahamus Hertzeberg, Joannes Bajkowski, Stanislaus Brudziński, Chriptophorus Blaszkowski, Adamus Cikowski.

Ob. Żabiński.

Chreptow. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Planctus Musarum in maestissimo funere illustrissimi ac reverend. Domini, D. Andree de Szoldry Szoldrski Epi Posnaniensis: Optimi Reipublicae Senatoris, Ecclesiae Vigilantissimi Praesulis. Amplissimi Academiae Fautoris excitatus. A Studiosa Iuventute Aca-

demica, Collegii Lubraneciani. (Na końcu:) Posnaniae, Alb. Regulus. (1650). w 4ce, k. 16 nlb. (sygn. D).

Na odwrocie tytułu czterowiersz Stan. Gozdyńskiego, stud. post. — Dalej poezja umieścił: Franc. Kozdrażewski, And. Szoldrski, Matth. Proski, Mirosław de Konarzewo Konarski, Kazim. de Gowarzewo Gowarzewski, Wład. Stan. Chrzastowski, Alb. Brudziński, Aleks. Koszucki de Kosuty, Marc. Omieciński, Franc. Zakrzewski, Alb. Jarochoowski.

Exemplarz Bibl. Jagiell. ofiarował Krzysztof Stelanowiczowi Władisł. profesori... Michael Prandotowie(?) prof. post. Zatem on zapewne wydawcą.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Sacro Civilis Politia ex Publicis Honoribus Ilmi ac Rmi Dni D. Andree Szoldrski Episcopi Posnaniensis concinata Eidemque Episcopatum Posnaniensis ineunti a gratulante Collegio Posnaniensis Societatis Jesu oblata. Calissii Typis Collegii Soc. Jesu Anno M.D.C.XXXVI. (1636). fol., k. 26.

Na karcie tytułowej miedzioryt, przedstawiający dwie postaci niewieście, po dwóch stronach tarczy, na której znajduje się tytuł. Pod miedziorytem napis: Excudebat Veneslaus Ludovicus Rosenberger. Na str. 2ej herb Szoldrskich, pod nim wiersz łaciński. — Dedyk.: Andree Szoldrski... Episcopo Posnaniensi; podpisana: Collegium Posnaniense Societatis Jesu.

Ostatni arkusz: Ode Gratulatoria (wierszem kart 2).

Obejmuje: Liber I, Caput I—V. Sacro-civiles honores Natales. Educatio. Doctrina. Peregrinatio. Curia. — Liber II, Caput I—V. Secretarius. Judex. Cancellarius. Episcopus. Senator. — Wspomniani na str. 5: Margarita de Pigłowice Posnan. Succamerarii Soror oras Wladislaus Szoldrski Canon. Lovicensis.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Bledzowski M. (Synopsis 1645) — Fatowie Mik. (Mnemos. 1646) — Goślicki W. (1601) — Gowarzewski J. (Bina gratulatio 1636) — Gratulationes (1671) — Grzymułtowski Krz. (Echo 1636) — Jabłoński Mik. (Theor. 1649) — Jaksan Jan (1650) — Jarmundowicz Krz. (Navalis 1729) — Kuszewicz (Antigelar. 1641) — Lipiewicz And. (Jason 1746) — Markiewicz Jan (1641) — Mieszkowski Jan (1645) — Minister (1602) — Mirowski P. (Quaestio 1634) — Nowowiejski Wojciech

(Teatrum 1641) — Obizzi (1641) — Ordo officii (1642, 46) — Przyjemski St. (Acroama 1624) — Różycki Jan (1638) — Slachetka Ignacy (1641) — Szoldrski Stan. — Tąszewski Łukasz (Posag 1641) — Wąglikowski Andrzej (Phalanx 1636) — Wojtowicki Albert (Illustr. ac rever. etc. 1640, Aspasmos 1641) — Żędzianowski Joannes (Gratulatio 1630) — Żabiński Stan. (Gratul. honori 1636).

Starowolski Monumenta str. 497. — Okolski Orbis II, 172. — Siarczyński Obrasz II, 250. — Janocki Nachricht II, 35, 119. — Kwiatkowski Panow. Wład. IV (passim). — Łukasiewicz Hist. sakł. III, 498. — Rzepnicki Vitae praesul. III, 151—154. — Święcki Hist. pam. II, 179. — Zacharjasiewicz Vitae Epis. praemial. 121—4. — Łętowski Katalog IV, 118—122. — Mecherzyński Hist. wym. pol. III, 166. — Rykaczewski Relacje Nunc. II, 242. — Encykl. kościelna XXVII, 627. — Korytkowski Pralaci i kanonicy IV. — Enc. Org. XXIV, 734 (Sobieszcz.). — Finkel III, 1872. Jego liaty ob. rękopis Jag. 1142.

SZOŁDRSKI Andrzej (II), student retoryki. Praesidium Tvrrianvm Ilmi. ac Reuerendmi. Dni. D. Ioannis De Torres Archiepiscopi Adriopolitani Nuntii Apostolici. Deductvm In Maiorem Sarmatiam Fortunatissima Naui Ilmi. ac Reuerendmi. Dni. D. Andree Szoldrski Episcopi (sic) Posnaniensis. Et Auspicatis Collegii Posnani, Societatis Iesv Acceptum. Votis. [Kartę tyt. stanowi rycina, przedstawiająca obronne miasto, jego fossy i pięć wież. Ponad ryciną na tarczy tytuł druku, nad tarczą w obłokach 2 aniołów podtrzymuje kardynalski kapelus. Pod ryciną napis:] Anno Ab Expygnata Morte M.D.C.XL.VI. (1646). fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedyk. ad Joan. de Torres, z podpisem: Andree de Szoldry Szoldrski rhetor coll. posn. W mowie same pochwały nuncjusza (wspomniany jego pobyt w Warszawie). Wpleciony też wiersz łac. Jagiell.

(Szoldrski Antoni, syn Ludwika). Wiersz polski Świętego Stanisława Kostkę Młodzieniaszka polskiego wysławiający, od ćwiczący się w poetyczney nauce Szlachetney Młodzi szkół poznańskich Societatis Jesu napisany,

a pod wielkim imieniem pierwszej ozdoby swoiey Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Antoniego Szoldrskiego Woiewodzica Inowrocławskiego, Generała wielkopolskich woiewództw Syna, Rogozińskiego Starosty, do publicznego czytania podany Roku pańskiego 1759. w 8ce.

— ob. Herka Cl. (Recueil 1752) — Miedziedzki C. (Tarifa 1766) — Sewerynowicz Jan (Imperator 1742, Vicarius 1741).

Musiałoby być zapewne współczesność dwóch Ant. Szoldrskich. — Ten, co brał udział w pracy Sewerynowicza, był w r. 1741 uczniem koll. Lubr. wraz z Ludwikiem i Józefem Szoldr.

Szoldrski Bartholomeus ob. Bartoszewski Laurentius (Custos 1741).

Szoldrski Feliks ob. Śląski Bern. (In laudem 1765) — Swidziński Michał (Propositiones 1751).

SZOŁDRSKI Jakub, syn Ludwika. Mowa O Nayiasniejszey Maryi Jozefie Corze Jozefa I. Cesarza A Krolowy Polskiej Wielkiego Księstwa Litewskiego. Rusi. Prus. Mazowieckiej. Księżny Elektorowy Saskiej. &c. okolo dnia Dorocznego Pogrzebu Jey. przez Jakuba Szoldrskiego. Woiewodzica Inowrocławskiego Starostę Rudzińskiego. w Poznaniu Roku 1761. Dnia 13 Grudnia. Drukowana z dozwoleń Przelozonych. w 8ce, k. tyt. i k. 75 nlb. (sygn. A—K₁).

Dedykacja na 2 k. do Anny, M. Józefy, Krystyny, Kunegundy, królowien polskich. — Oświadczając, że dziecinie usta słożył na opowiadanie o królowej w języku narodu, w którym się matka ich kochała. — Podnosi, że szczyty się wiernością dla Augusta III i powołuje się na przykład Filipa Raczynskiego. kasztelanica, towarzysza nauk i zabaw.

Wychwała pobożność, obyczaj, cnoty zmarłej (same ogólniki). Dla Polski miała wielki znaczenie (karta H₂).

Kończy: do czytelnika... i Omyłki drukarskie (na 2 ost. kartach).

Pisał może nie Szoldrski, tylko ktoś starszy, jak wynika z wprawnego stylu i s umiejętności mówienia samych panegirycznych pochlebstw bez treści. — Profesorem jego był Klem. Herka, ale ten zmarł 1759 r. Bederski Druki poznańskie. 1929 nr 261.

Jagiell. — Ossol. — Raczyński.

— Mowa JMP. Szoldrskiego Woiewodzica Inowroclawskiego, Generałowicza Wielkopolskiego, Starosty Rudzińskiego posła JKM. Na seymiku przedseymowym w Szrodzie miana roku 1761 dnia 18 Marca. w 4ce, k. 2.

Ossol.

— ob. Herka (Recueil 1752).

Szoldrski Jan ob. Lisicki Mateusz (Kaz. pogrzeb. 1662).

Szoldrski Ignacy ob. Sewerynowicz Jan Chryzost. (Vicarius 1741).

SZOŁDRSKI Ludwik. Mowa J. W. Imci Pana Ludwika Szoldrskiego kasztelana gnieźnieńskiego.

Ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 fol. I, 165—167.

— Mowa tegoż woiewody inowroclawskiego generała wielkopolskiego na senatus consilium.

Ibidem I, 167—169.

(Szoldrski Ludwik). Classis honoraria in una navi illustriss. excellentiss. domini Ludovici comitis in Czempin Szoldrski, palatini junivladislaviensis, Majoris Poloniae generalis, pridem in alto virtutum, honorum, generis sanguisque eminent, nunc in summo littore supremae praefecturae inter publicos plausus adorata a Collegio Posnaniensi Soc. Jesu. An. Domini 1729. fol.

Brown Bibl. str. 58. Kijows.

— Fortuna Poloniarum, deflexis in patritiam navim honorum taeniis coronata, illustriss. Ludovicus comes in Czempin Szoldrski, palatinus calissiensis, regi regnoq. senator aestimatissimus, sub auspiciata palatinae dignitatis primordia applausus, insternente Collegio Calissiensi S. J. Calissii 1725. fol.

Kijows. — Krasin.

— ob. Bogucki Józef (Sanctiores Triarii 1720) — Ciechanowski Wojc. (1715) — Herka (Recueil 1752) — Jarmundowicz Casim. (1729) — Nagłowski Lud. (Vita 1760) — Radzewski Fr. (1748) — Rygalski Jan (Album argo 1748) — Sewerynowicz Jan (Vicarius 1741).

Lukaszewicz Hist. szkół I, 216 (o jego sexternach szkolnych) i 223.

Szoldrski Maciej ob. Gośliński W. (1601).

Szoldrski Mikołaj ob. Rostworowski Jak. (Technopaegnion Epithalamicum 1619).

(Szoldrski Stanislaus). Lacrymae in obitu illustris et magnifici domini D. Stanislai Szoldrski, illustrissimi ac reverendissimi domini D. Andreae de Szoldry Szoldrski Dei et sanctae Sedis Apostolicae gratia episcopi Posnaniensis parentis, ab academica iuventute scholae Szoldrscianae profusae. Anno Domini 1649. Mense Mart. die 22. Posnaniae, in officina Alberti Reguli. w 4ce, k. 11 nlb.

Dedyk. Andreae Szoldrski episcopo posnaniensi. Czartor.

(Szoldrski Stefan). Altum honoris et gloriae gravem meritis, colligatis nominibus ingentem, summis illustrem titulis onerarium Illustrissimi Stephani de Szoldry Szoldrski Capitanei Lancienciensis ad dignitatem evehens adoratum Anno 1732. In Aula Coll. Posn. S. J. fol.

Tesis teologiczna z przedmową panegiryczną do Szoldrskiego.

— ob. Jarmundowicz Cracius (Campana Virtut. 1724) — Wadowski Aeg. Steph. (Caelum 1719).

Szoldrski Wład. (I) ob. Mączyński Jan (Proasmata 1624).

SZOŁDRSKI Władysław (II), gener. wielkop. († 1757). Dyariusz ingressu odprawionego dnia 9. Maja r. 1746 Jaśnie Wielmożnego Imci Pana Władysława z Szoldr Szoldrskiego, generała woiewodztw wielkopolskich, rogozińskiego starosty, na generalstwo wielko-polskie, krótko opisany. fol.

— ob. Bartoszewski L. (Prodigium 1742) — Bielski Jan (Zeyfady 1747) — Jarmundowicz Cr. (Campana 1742) — Lipiewicz Andrzej (Jason 1746) — Nagłowski Ludw. (Vita 1760) — Rychłowski Karol (opis pogrzeb. 1757) — Sewerynowicz (1758) — Świątkowski Thom. August (Generale 1757).

SZÖLLÖSSY FELIX. Selecta Theoremata, et Problemata, ex geometria theoretico-practica, Per R. P. Felicem Szöllössy, Ord. Min. S. P. F. Observ. Maj. Pol. Sae Theol. Gen. Lect. & Act. Matheseos Professorem, Religiosae ejusd.

Ord. Juventuti ex planata (sic). eadem Juventus. In documentum perennis reverentiae nomini, et honori totius. Regiae Civitatis Posnaniensis Nobilis Magistratus sub Praeside Nobili D. Wenceslao Natali, dicat, atque consecrat eademque publico Tentamini demonstranda & resolvenda exponit. Anno Jnc. Dominicae 1791. Difficultatibus sasificient, P. Arch. Dobrowolski Consum. Theol. & Fr. Lucas Matylewicz, ambo Matheseos Auditores. Posnaniae Typis Sacrae Reg. Majast. (sic) & Rei Publicae. (1791). w 8ce, k. 14 nlb. i 3 tablice ręcznie rysowane. Jagiell.

Szoltys z Klechą. [Rozetka]. Persony. Szoltys Mátul. Klecha Jánás. Pan Szoltysów. Doktor. Chłopiec Dworski. Chłopiec Doktorów. [Winjetka]. W Krakowie, W Drukarni Łázárzowéy, Roku Páńskiego, 1598. w 4ce małej, k. tyt. i str. 14 lb.

Druk gocki (z wyjątkiem pierwszej części tytułu).

Wydanie to opisał bliżej Czubek w Pamiętn. literackim 1904 III, str. 275.

Ob. Badecki Liter. mieszcz. nr 154, gdzie podana reprodukcja tytułu i pierwszej strony (część pierwsza).

Utwór sceniczny wierszem w dwóch aktach z wskazówkami reżyserskimi. Sołtys zawstydza rozsądkiem klechę, Pan mu zato oddaje kierownictwo szkoły. Sołtys niezbyt mocny w nauce, idzie (za poradą klechy) po wyksztalcenie do Doktora, ale bierze od niego kiję, które mu jeszcze grożą od klechy. Zniechęcony do nauk, postanawia wrócić do pluga. Kończy wskazówka reżyserska: A tu księgi niech o ziemię wdérzy.

Bibl. kat. w Strengnäss.

— **Szoltys z Klechą.** Do którego jest przydane Intermedium temuż podobné. Persony Szoltys Mátul. Klecha Jánás. Pan szoltysów. Doktor. Chłopiec dworski. Chłopiec Doktorów. W Krakowie, w drukarni Łázárzowéy, Máciéy Jędrzeiowczyk. Roku P. 1616. w 4ce, k. 10 (sygn. B.).

Podobizną k. tyt. podaje Badecki l. c. nr 155. Dodane do tej edycji intermedjum, co do którego dopisano na egz. współczesną ręką objaśnienie: „Hoc intermedium est exhibitum Pultoviae anno 1590 compositum a R. P. Sebastiano Skarga S. J. et ad me eodem anno missum a sanctissimae memoriae M. Stanislae Jasicki qui eodem anno obiit Brunbergae et nunc forte per eundem

R. Patrem editum vel ab aliquo alio, Odpis znajduje się w ręk. Bibl. Jag. 5435. dokonany ręką Paulego.

Wydanie I było do r. 1904 nieznanne a potem trudno dostępne. Toteż wszyscy autorowie, piszący o tej komedji pisali na podstawie tej edycji (względnie trzeciej). Przedrukowali: 1) Wójcicki Teatr starożytny II, str. 127—140 (w skrócie).

2) Wierzbowski w Bibl. zapomn. poetów 1902.

3) Badecki Polska Komedja rybałtowska 1931 (tu na str. 666—672 przedruk intermedjum).

Wójcicki Stare gawędy III i IV. — Kraszewski Gawędy (1857) str. 168. — Windakiewicz Teatr ludowy (w Rozpr. akad. filolog. XXXVI, str. 226). — Hahn Liter. dram. 1906 str. 81. — Badecki (j. w.). — Korbut^a I, 450. Czarn. (Bawor.).

— [Toż pod tyt.] Komedia Szoltysa z Klechą. Do którego jest przydane Intermedium temuż podobne. Persony. Szoltys Mátul... [i t. d., jak w poprzednich wydaniach]. (Tu winjetka). W Krakowie, w Drukarni Walerjana Piątkowskiego, R. P. 1646. w 4ce, k. 10 (sygn. C₂).

Druk gocki. — Intermedjum idzie tu od k. B. Obacz tom XIX, 437. — Z tego wydania przedrukował w skrócie Wójcicki j. w. — Badecki Lit. mieszcz. nr 156 (podaje repr. i zostawia szczegółowo literaturę).

Akad. — Bibl. Koziebr. w Dźwiniacze.

— ob. Mathias szoltis (1607; w obu utworach ma sołtys to samo imię) — Skarga Sebast.

Szolucha (Solucha) Stefan ob. Lukian.

Jest on autorem prozaicznego tłumaczenia Farsalii, zachowanego w rękopisie. — Spornem jest, czy on także jest autorem „Nowego Nieba” i innych ręk. utworów. — Ob. o tem J. Krzyżanowski w Ruchu liter. 1931 str. 79.

Korbnt^a I, 515.

SZOŁUCHA Wojciech Dominikanin, przełożony misji litewskich. Sposob do godnego y skutecznego missyi odprawowania albo raczey godnych pokuty czynienia owocow y upor konwikuiący y zachodzące w tym dziele trudności ułatwiający. w Wilnie w druk. XX. Franciszkanow 1766. w 8ce, kart 8 i str. 306.

Jocher 6257, 7875.

Uniw. warsz.

Szoman Jerzy ob. Schoman (w t. XXVII, 248).

Sandius Bibl. antitr. 47, 192. — Bock I, 825. — Bodniak w Ref. w Polsce 1928 nr 20 str. 105. — Kormanowa Bracia polscy (1929) str. 47 i passim.

SZOMOWSKI Mikołaj X. Ray Niebieski na ziemi, potopem złości y okrucieństwa żydowskiego zniesiony. Abo Kazanie na Wielki Piątek. Miane y do druku podane. Od X. Mikołaja Szomowskiego Theologa y Kaznodzieię. w Warszawie u Wdowy y Dziedzicow Piotra Elerta J. K. M. typographa Roku P. 1655. w 4ce, k. 4 i str. 90.

Dedyk. do Stefana Wyżgi Nominata Bisk. Łuckiego, Sekr. W. Koron., Opata Sieciechowskiego.

Od str. 81 Pożytki uważania Męki pańskiej. — Od str. 88 Zegarek Męki pańskiej. Druk gocki. Jocher 4804.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

Szopka ob. Narodzenie Boże — Pieśni rozmaite (tom XXIV, 266).

SZOPIARSKI Andreas. Quaestio logica de propositionibus contradictoriis ex lib: 1. Peri hermenias Aristotelis Cap. 4. 5. & 8. Tex: 28. & 29. & ex Poster: Cap: 2. Tex: 38. desumpta, sub septimo regimine Magnifici, Perillustris & admodum Reverendi Domini, D. M. Stanislai Philippowicz, Sacrae Theologiae Doctoris & Professoris, Collegii Maioris et Universitatis senioris Patris, Ecclesiarum Collegiarum; S. Floriani ad Cracoviam Decani, Cureloviensis Scholastici, Contubernii Starnigeliani & Alumnatus Roszczewiani Provisoris, Studii Generalis Almae Universitatis Cracoviensis Procancellarii, et generalis Rectoris. Per M. Andream Szopiarski, Philosophiae Doctorem, in classibus Novodvorscianis Scholae Dialecticae Professorem, Pro loco in Collegio Minori obtinendo publice ad disputandum in Lectorio CC. DD. Theologorum proposita. Anno Domini 1755. Die 6. Mensis Februarii. Cracoviae Typis Universitatis. fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— In Nomine Domini amen. Quaestio metaphysica de subsistentia, Ex libro 7. Cap: 6. Tex: 21. & Cap: II. & 12. Metaph: Aristotelis, desumpta,

atq; sub felicissimo Regimine Magnifici Perillustris & admodum Reverendi Domini, D. M. Casimiri Iarmundowicz, utriusque Iuris doctoris & Professoris, ejusdemque facultatis decani, ecclesiarum; collegiatae Sanctorum Omnium Cracoviae custodis, Parochialis in Luborzyca curati, contubernii Starnigeliani & Alumnatus Roszczewiani provisoris, studii generalis almae Universitatis Crac. Vigilantissimi Rectoris, à M. Andrea Szopiarski, Phil. Doctore et Professore, Collega Minore, Ecclesiarum; Collegiatae S. Annae Canonico, Archipresb. B. M. V. in Circulo Crac. Poenitentiario Radyminsciano, Contubernii Jagelloniani Seniore, Pro loco in collegio Majori obtinendo ad publice disputandum in lectorio Clarissimorum Dnorum Theologorum proposita. Anno D. 1761. Die 18. m. februarii. Cracoviae, typ. Univ. fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— Viror à vigore & vigor à virore Primae Laureae Philosophicae Venerabilium tempore sub Symbolica praesentiorum Synopsi arborum Moribus excultis, probatae Virtuti ac Eruditioni VI. VV. DD. Ejusmet Laureae Candidatorum correspondens & dum Idem ab Illustri Clarissimo & admodum Reverendo Domino, D. M. Andrea Szopiarski, AA. LL. et Philosophiae Doctore Regio Professore Collega Majore Ecclesiae Collegiatae S. Annae Canonico, B. V. Mariae in circulo cracoviensi Poenitentiario Radyminsciano, ac interea Philosophicae Facultatis Decano, in publica dignissimorum Hospitum Praesentia ac frequentia AA. LL. et Philosophiae Baccalaurei ritu solenni renuntiarentur; applausus ergo metrica pennâ productus. Anno quo arbores et herbas horto fragrantés fLos MIro ChrYstVs reCreaVIt oDore nItorIs. (1765). Die (21) m. maii. Cracoviae, typ. Universitatis. fol., k. 6 nlb.

Na odwr. tytułu rycina św. Jana Kantego z podpisem: Paulus Jędrzejowski Sc. Zamosci.

Zaczyna wiersz: Lilium virentium Joan. Cantio. Poczem ody do: Joan. Domaślawski, Jos. Szeliski, Ign. Oczykowski,

J. K. Szczepański, Ign. Depulciński, Math. Brachucki.

Jocher 1583. Jagiell. — Ossol.

— ob. Meyzel Józef (1760) — Ordinato (1765) — Patelski Stanisław (1770) — Plecki Tom. Kanty (1768) — Viris theologis amplissimis (1780).

SZOPOWIC Stefan. Wirydarz Kwiecistej Flory, Lăurem nieśmiertelnej Sławy Zasadzony, W buyny Owoc złotej Wolności Kwitnący, Zniewolone sobie wienczystą przyiąznią animusze w Przechacnych Oblubienicach, Jego Mosci Panv Thomaszv Bellim, Y Jey Mosci Pannie, Elzbiecie Maydaszewicownie Koronwiący, Nă zaszczyt Wiekopomnym czasom, Przy Wesoley wdzięcznego Hymenaeusza Cerze Przez Stefana Szopowica, w Przesławney Akademiei Krakowskiej, Năuk wyzwolonych y Filozofiej Băkălărză zyczliwym piorem wyrazony. Rokv rozanII, hIIMėnaeVszV, gDII serCa nă LVVoVVie spaIasz, á rIItHMIC fLora VVIDaIe VVkrakoVVie. (1687). W Krakowie, w Drukarni Woyciecha Goreckiego, I. K. M. Typogr. [Tytuł w prostokątnej ramie]. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Rozpoczyna przemowa prozą do oblubieńców na 1 k., poczem idzie długi poemat. Wyśławia Bellich, Mechnich, Rolińskich, Attelmaierów, Maydaszewiców, Boimów. — Bellowie przybyli z Weneji do Krakowa. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Dzielski Woj. (Auspiciatum 1688) — Szydłowski Marcin (Gemma 1687).

SZOPOWIC W. Rym Przy Obchodzeniu z Oktawą Imienin Obojga Wielmożnych Ich Mosciow Panow Hieronima y Brygidy z Komorowskich Legowiczów Chorążych Petyhorskich etc. złożony. W Szopowie Roku 1777. Dnia 30 Września. w 4ce, k. 2.

Włods. Plater.

Szopowicz Franc. ob. Żądanie (1784).

(Szorc Tad.). Sprawa WJP. Tadeusza Szorca Czesznika Pttu Kowieńskiego z WWJPanami Michałem Strebeyką ex Sędzią Ziem: Pttu Kowień: iako Opiekunem, Bernabą Korgowdem iako Aktorem. (1798). fol., k. 3 nlb.

Uniw. wileńs.

— ob. Strebeyko (1798).

Szorger Joannes ob. Woynarski Joannes M. (Leo pacificus 1654).

SZORNEL (Sornel) Jerzy († 1677?). Panspermia Peripateticae Messis De Ente Philosophico Illustrissimo Domino, D. Thomae In Zamoscie Zamoiski. Terrarum Kijouiae Palatino, Knysinen. Goniacen. Recicen. &c. Capitaneo. A Georgio Szornel Rectore Academiae In Peripateo Calissiensi collecta Ad discutendum Lublini proposita. Anno salutis reparatae 1624. Calissi, Ex Officina Alberti Gedelii. [Tytuł w ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 31 nlb.

Na odwr. tyt. rycina przedstawiająca Marsa i Palladę po bokach herbu Zamojskich. Podpis rytownika: Joseph. St. fecit. (Rastawiecki Słownik ryt. str. 272 nie umie tego skrótu rozwiązać).

Druk całej książki w ramkach.

Dedyk. Thomae Zamoiski... Georgius Szornel Rector Academiae (na 1 k.). Na końcu: Aeviterno et immortalis Zamosciae gentis nomini.

Omawia pokolei nast. problemy: Ens ut Ens; Creatum; Spirituale; Naturale; Simplex; Elementare; Meteoricum; Mistum; Animatum; Vegetativum; Sentiens; Ethicum; Oeconomicum; Politicum; Universum. Każdy z tych problemów ujęty jest w szereg tez, streszczających filozofję Arystotelesa. Całe dziełko jest więc wyciągiem z Aryst., ale odsyłaćy do jego dzieł nie podano.

Niesiecki IV, 284 podaje to z datą 1674. Czartor. — Krasin. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Piątkowski Walerjan (Otucha 1637).

Świecki Hist. pam. II, 180. — Michałowski Jak. Księga pamięt. 1864 str. 155—6. — Niesiecki IV, 284.

(Szostak Józef). Głos odpowiedni w sprawie W. JP. Jozefa Szostaka Strażnika Pttu Orszańskiego. przeciwko: W. JP. Ignacemu Boguszewskiemu Horodn: i Pisarzowi Grodzkiemu Pttu Orszań: (1790). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

— ob. Boguszewscy.

SZOSTAKIEWICZ Jakub Antoni. Kalendarz Polski y Ruski, W Którym Święta Roczne y Biegi... położone y opisane... na Rok Pański 1754... Przez Jakuba Antoniego Szostakiewicza.... W Krakowie, w Drukarni Akademic-

kiego Kollegium Większego. w 4ce, kart 12.

Obok kalendarza zamieszczone prognostyk. Akad.

— Kalendarz Polski y Ruski, W Ktorym Święta Roczne, y Biegi Niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, szczypania, Krwie puszczenia, Lekarstw używania, Wschod y Zachod Słońca &c. należytem porządkiem położone y opisane. Na Rok Panski 1755 Ktory iest według Komputu Rzymskiego po Przybyszowym drugi, po Przystępnym trzeci, a według Greekiego Przybyszowy, po Przystępnym trzeci. Przez M. Jakoba Antoniego Szostakiewicza, W Przesławnę Akademię Krakowskiej Nauk wyzwołonych, y Filozofii Doktorą, Matematyki Professorą, Szkoły Archiprezbiteralnej Panny Maryi Seniorą, Wyrachowany. W Krakowie, w Drukarni Xiążęcia JMCi Biskupa Krakowskiego. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Obok kalendarza: Prognostyk codzienny (t. j. przepowiednie co do pogody). Niżej wskazówki co do strzeżenia się chorób i co do urodzajów (to zajmują także kartę C). Po nich dodana charakterystyczna uwaga, dolepiąca na karteczce: To jednak obserwacja... zapewne i prawdziwie nie udają się..., gdyż takim obserwacjom wiary dawać byłaby superstycja. — Jest to objaw reakcji przeciw prognostykarnstwu.

Od k. C.: Prognostyk generalny (wierszem i prozą) oraz Informacja wschodu i zachodu. Prognostyk generalny zawiera przepowiednie łączące się z konstellacjami i zmiennymi, ma więc charakter astrolog. Żebrawski Bibl. mat. str. 396. — Enc. Org. XIII, 661. — Muczkowski Statuta str. 408—9. Akad. — Ossol.

Szostakowski Jacek Prokop ob. Acta (1666) — Grzybowski Ambroży (1674) — Theoremata ex philos. (1671).

SZOSTAKOWSKI G. Soc. J. Anni crescentiae in flore aetatis Crescentii et Crescentiani patrium gratiarum, qui enutritret; gratiosum vindicē, qui pro Christo succideret; in progenitore Joanne principe, sortiti, a Lecheo-Tullianis Crescentijs, Illustrissimis, Perillustribus, Magnificis Dominis, Collegij Varsav. Societ. Jesu palestitis. Inter ferias decrescentis pro Orbis salute Christi lugubrem in scenam propositi. Anno

domini 1713. 8 Aprilis. Varsaviae, typis Collegij Scholarum Piarum. fol., kart 2.

Argument dialogu w 3 aktach.

Na końcu w egzempl. Bibl. podpisał się G. Szostakowski S. J., widocznie autor. Nie zna go Brown. Jagiell.

SZOSTAKOWICZ Urban Michał, pijar (1745 † 19 grudnia 1792). Bukiet na dzień imienin Teodora Piaskowskiego podkomorzycza krzemienieckiego (1780?) w 8ce, k. 2.

Wierszem, na końcu podpisany U. S. Ob. Zabawy przyj. i pożytk. XIV.

— Popielec. [Cały tytuł i reszta druku obwiedziona linjami]. B. m. i r. (Warszawa, 1788). w 4ce, k. 2 nlb.

Zdaje się, że jest to dodatek do Gazety Warsz. — Wiersz wcale gładki. Rozpoczyna się Dsiś rano w dzień popielcowy, — Na włosy siwej mej głowy — Gdy kapłan sypał popioły — Martwemu prawie na poły — Rzekł nie słowa lecz pioruny — Przypominając do trawy...

Rozważa marność życia, szybkie przemijanie lat, niemożność znalezienia pociechy u filozofów (Cicero, Seneka) i dochodzi do rezultatu, że tylko wiara w zmartwychwstanie może dać pokrzepienie człowiekowi.

Ob. w tomie XXV pod Popielec. Wówczas nie znalazłem jeszcze autora. Jagiell.

— ob. Bogusławski Józ. K. (Mowy i wiersze) — Książnin Fr. — Konarski Stanisł. (1778; tu jego wiersz dedyk.) — Lubomirski Stan. (Wiersze 1782).

O jego tłumaczeniu wierszy Konarskiego ob. tom XX, 12.

Należał do współpracowników „Zabaw przyj. i pożytk.” I tak drukował w tomie IX, str. 180 wiersz do S. Bielińskiej. — T. XI, 147—56 wiersze; str. 345 wiersz do Ruszowskiej podkomors. — T. XII, 12 Oda na konsekr. Naruszowicza; str. 55 Oda w dzień weselny, str. 363—387 Bukiet na imieniny i wiersze insae. — T. XIII, str. 155 Zima wiersz; str. 263 Na imieniny królowa. — T. XIV, 76 do króla; str. 219 Jesień wiersz etc.; str. 257 do Teod. Piaskowskiego; str. 408 Obrona czasu. — W t. XV (1777) str. 316 jest jego wiersz do bryg. Wojc. Jakubowskiego. — W t. XVI oda do króla i do Ogińskiej. Zapewne jest tam więcej jeszcze jego wierszy bezimiennych.

Bielaki Vita Piarum 174. — Enc. Org. XXIV, 734. — Horanyi Scriptores piarum II, 716. — Korbut² II, 105.

Szostowski Hjac. ob. Baryczka Bartol. (Odor 1640).

SZOTAREWIC (Sotarevius) Bartłomiej. Byssus Et Pvrpura Seu Vita et Martyrium D. Stanislai Episcopi Cracoviensis, Historico Stylo Infertis etiam nonnullis encomiorum fosculis. Contexta. à Pr: Bartholomaeo Sotarevio Ordinis Sancti Pavli primi Eremitae Presbytero. Typis Clari Montis Czestochoviensis. Anno Dni 1693. w 4ce, k. tyt., k. 2 nlb., str. 127.

Przedmowa: Lectori benevolo, gdzie wyjaśnia rozkład i tytuł dzieła. Poczem imprimatur Barilovicha i Przewoskiego z r. 1693. Dedykacja: Michaeli Warszycki, palat. Sandomiriensi. Pod nią podpisany: Bartholomeus Szotarewicz.

Rozpoczyna: Prolusio ad vitam, gdzie mówi o istocie męczeństwa (martyrem non poena sed causa facit). Poczem idzie Vita. Na str. 16 i 21 cytuje Mikołaja Wilkowieckiego cum authoribus quos citat. Długosza nie cytuje, ale na nim widocznie się opiera. Na str. 27—32 anagrammaty i epigrammaty na cześć Świętego.

Na str. 33: Prolusio ad miracula, a od str. 38 opis cudów. Ujmuje je w pewne grupy (zmartwychwstali, ozdrowieńcy, utopieni, pożary, epileptycy i t. p. i t. p.).

Podaje cuda średniowieczne i nowsze (na str. 64 z r. 1626, na str. 70 z r. 1662). Opisy tych cudów przynoszą dużo szczegółów obyczajowych i politycznych. Np. na str. 114 o rabunkach wojskowych z r. 1661. — Kończę: Coronis... i Errores. Wilder Kat. ant. 1914 cenil² r. — Jocher 8593.

Chrept. — Czartor. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs.

— Schema Regulare Seu Sermones Clavstrales. Institutioni et Exornationi Spirituali Religiosorum, Imo Quorumvis Christianorum Deservientes. A Fr: Bartholomaeo Sotarevio Ordinis Sancti Pauli Primi Eremitae Presbytero. Facti Et Evulgati. Anno Domini 1694. [Tu winjeta podłużna]. Typis Clari Montis Czestochoviensis. fol., k. tyt., k. 3 nlb., str. 356, k. 3 nlb.

Na odwr. tytułu cytat z Juvenalia.

Dedyk. Balthasari de Gerbert et Hornau... in Czarnowans praeposito, ducatum Oppol. et Rattib. seniori.

Taka dedykacja jest w egz. bibl. Jag. Ale są też egzemplarze z dedykacją: Tobiae Czechowicz S. Th. D. F. F. Eremitar. Ord. S. Pauli per Poloniam, Silesiam et Pomeraniam priori provinciali.

Poczem idzie: Ad lectorem (o obowiązkach mowy i o pożytku z ksiąg relig.). — Dalej:

Tabula subijciens seriem et ordinem materiarum... oraz Judicium theologorum ordinis (Ang. Widz, Sam. Marbin, Barilovich); wreszcie imprimatur Przeworskiego.

Na str. 356 (nieopatrzony liczbą) Errata oraz wierszyk Martialisa; poczem Index rerum et verborum notab. Dzieło składa się z kilkunastu kontemplacji (sermones). Część I omawia tematy doskonałości się zakonnego: De votis et actibus religiosorum, Exercitia spiritualia, Labor manualis, Rosarium, Psalmodia, Memoria mortis i t. p. i t. p.

Od str. 99: Pars II in qua proprietates religiosorum sectandae proponuntur (Solitudo, observantia, jejunium etc.).

Od str. 227 pars III: Virtutes (Paenitentia, Humilitas, Mansuetudo etc.).

Od str. 288: Vitia (Superbia, Hipocrisis etc.). Cytuje dużą literaturę religijną (Ludw. z Grenady, Tomasz a Kempis, pisarze kościoła; ale także Virgilius, Martialis etc.). — Do stosunków w Polsce panujących nie czyni aluzji.

Jocher 5749 b podaje z tytułem „Sermones clavstrales”, ale z tą samą liczbą stron. — Taksamo kat. bibl. Uniw. warsz. Może więc być, że wyszło odbicie z opuszczeniem na tytule trzech pierwszych wyrazów.

Jocher 5749 a. — Hanenstein Catal 36. Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— ob. Adamovius Chrysostr. (Pabulum animae christianae 1706).

SZOTAREWIC Mikołaj, Paulin. Concertatio Avtvmnalis Verno-Maiali, pietate & gratitudine respondens Martyrio. Et In Tesserā douoti affectūs & submississimae observantiae Primo & Vnico Praesuli ac Inclito Martyri Poloniae & Polonorum. Patri ac Favori D. Stanislao Sub Auspicijs Reverendi in Christo Patris P. Martini Felicis Mierczynski, Ord: Fratrum Eremitarū S. Pavli Primi Eremitae Prouinciae Polon: & Silesiae Definitoris, nec nō Conuentūs in Rupella Prioris Meritissimi. A V. P. F. Nicolao Szotarewic Ord. eiusdem Praesbytero in Aedibus Rupellianis. Praesentata. Cum Assistentia R. P. F. Tobiae Czechowicz S. Theologiae Professoris Ordinarij. Anno Verbi Incarnati 1673. Die 24. Septembris. Crac: In Officina Schedeliana S. R. M. Typogr: fol., k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwr. herb i wiersz. — Dedyk. Stan. Szczepanowio. Poczem 53 konkluzji z teologji. Ossol.

— Scholasticae Veris Deliciae Sev Fertilitatis Rypellanae Cornucopiae Virtutibus Theologicis Et Divina Gratia Refertum. In Rupella Cracovia ad Aedes Divi Stanislai Explicatum. Jam Verò Sub tempus Capituli Electivi Provincialis Fratrum Ordinis S. Pavli Primi Eremitae. In Claro Monte Expositum. A. Fr. Nicolao Sztarevvic, Ordinis S. Pavli Primi Eremitae Sacrae Theologiae Auditore. Praeside Rñdo Patre Tobia Czechovvic Sacrae Theologiae Ordinario Professore. Cracoviae Ex Officina Schedeliana S. R. M. Typogr: w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Dedyk. Joanni Kery... priori generali, którego mieni się uczniem.
Zawiera 45 konkluzji de virtutibus, theolog., peccatis, divina gratia. Wywodzi, że Bóg nie może być author peccati per se.
Jagiell. — Uniw. warsz.

— ob. Mackiewicz Karol (Analysis difficult. 1683).

Szovizral ob. Sowizdrzał.

SZPADROWSKI Stanisław, prof. Ak. Zamojs. († 20 marca 1777 w Zamościu). Conclusiones Philosophicae Menti Peripateticorum, praecipue Divi Thomae Angelici Ecclesiae Doctoris, & rationi conformes Expositae. Ex Logica. [Na końcu:] Defendentur publice in Collegio Universitatis Zamoscensis à VV. DD. Thoma Cwiklinski, & Nicolao Manugiewicz AA. LL. & Philosophiae Baccalaureis, Ejusdemq; Alumnis in assistentia M. Stanislai Szpadrowski, Phiae Doctoris, Ejusdemq; Professoris. Annò Domini 1774. Diebus Julii. w 4ce, k. 4 nlb.

Ob. tom XIV, 346. — Autorem jest niewątpliwie Szpadrowski.

Tezy z logiki i metafizyki podług zasad Ś. Tomazsa przeciw nowszym przypuszczeniom. — Między defendentami w innym egzemplarsu w miejsce Manugiewicza ma być podobno wymieniony Hajewski Dawid. Ossol.

— Conclusiones philosophicae menti D. Thomae conformae. (Na końcu:) Defendentur publice in Collegio Univ. Zam. a Nicolao Lipski et Valentino Snęcki sub assistentia M. Stanislai Szpadrowski 1776. w 4ce.

Tezy z fizyki ogólnej peripatetycznej. — Ob. Lipski.

— In nomine Domini Amen. Conclusiones philosophicae menti Divi Thomae Doctoris Angelici conformes. (Na końcu:) Defendentur publice in Collegio Universitatis Studiorum generalium Zamoscensis a G. D. Ignatio Balicki Philosophiae auditore praesidente Stanislao Joanne Cantio Aloisio Szpadrowski Philosophiae doctore et professore, facultatis philosophicae decano, scholarum provisore, cum auctoritate apostolica publico notario 1775. w 4ce.

Wszystko się zasadza na Arystotelesie. — Ob. Balicki Ign.

— ob. Beise Stan. (1776) — Conclusiones (1774—5) — Piotrowski J M. O. (1768).

Wadowski Wiadomość o prof. zam. 1900
SZPAKOWSKI Antoni X. Korczan (sic), S. T. D., prob. bohr. Na starożytny herb bramy JW. z Kozielska Ogińskich. fol., ark. 2.

Wiersz. Druk z XVIII w.

Szpalery ob. Suszycki Remigjan (Świat górny 1702).

Szpanowscy (Czaplic) Jerzy i Marcin ob. Smalcus Valentinus (Refutatio duorum librorum 1616) — Ozaplicowie.

Szpardowski, franciszkanin ob. Kazania (1782).

Szperliński Bonifacy ob. Summariusz dokumentów (1783—1784) — Tegoborski Ign. (1786).

Szpleg cywilny ob. Tarło (L'espion 1746).

Szpleg Dublenski List Do Pewnego Przyjaciela. [Tu winjeta: ogień zapalony na walcowatym cokole, przybrany festonami kwiatów; po prawej stronie amerek]. Roku 1776. Znajduje się w całej Polsce. w 8ce, k. tyt., str. 30.

Do niekt. egzempl. dołączony katalog Grilla, w 8ce, kart 9.

Antor sacyzna od opisu kontraktów w Dubnie. Państwo zjechało się pożywać pieniędzy (od arządarsów i chudopachołków). Wiadomości o milionowych obrotach są nieprawdziwe. Cały opis ma charakter satyryczny, ale daje dużo wiadomości o rozrzuconej gospodarce wielkopańskiej i o formach ów-

czesnych kredytu. Podaje też opis zabaw na kontraktach (bandurzyści, wino, likwory, kobiety, cygara, obiady, zbytki, reduty, karty). Smutne to malowidło obyczajów z doby upadku państwa.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz. — Warsz. narod.

Szpleg Polski Z Tvrek, który wiele rzeczy przejrzawszy swoim na przestrożę oznajmuie. Przy tym O Woysku Tureckim ktore jest zebrane z Dziećiąci Prowincji Azyskich, ktorego jest liczba pewna po Pięćkroć sto tysięcy. [Tu winjeta]. [B. m. i r., przed 1620]. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb. (sygn. B₃).

Na odwr. tyt. Oraculum turcieum po łacinie (przepowiednia klęski Turków), s dodatkiem że prorocтво to bywa czytane w Mosze (sic) lub buńnicy i wywołuje płacz Turków.

Poczem na 5 k. przynosi Szpieg informacje o Turkach. Mówi, że kongr. arjańskie, zbory luterskie i bóżnice żydowskie są pełne wieści o Turkach. Opisuje, jak jeden szpieg polski złapany w Konstantynopolu nabajał Turkom nieprawdziwe wieści o potędze i zamożności polskiej. Turcy boją się Polski. Posłali do Moskwy patriarchę greckiego podburzając ją. W Krakowie na Biskupiu mieszkają po piwnicach Grekowie szpiedzy tureccy. Podburzają Turcy Anglję, Gdańsk, Gabora Bydlem (sic). Poczem opisuje szpieg wojsko tureckie podzielone na 10 armij wedle prowincji. Są przy niem elefanty, gryfy, tygrysy i wielbłądy. Dużo ciekawych szczegółów etnograficznych.

Por. Starowski Sz. (Discurs o wojnie). Maciej. Piśm. III. Akad. — Czartor.

(Szpiglewscy). Sprawa JWW. Krystyny z Mikuliczow Matki Stanisława i Jozefa Synow z dokładem opiekunow oraz Stefana u Grzewskich Starościny i Starościcow Szpiglewskich z WJP. Marya z Borodziechow Sorokową Mieczną Pttu Oszmiań: z dokładem opiekunow Jeymci. (1798). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

SZPILLOWSKI. List Pana Szpillowskiego do Pana Chorążego czerskiego... ob. Swada polska Ostrowskiego 1745 (f. I, 4. 74).

Szpiłowski Piotr Neronowicz ob. Wyszyński Wal. (Niebo 1715).

Szpinek Józef ob. Żeromski Ludwik (Sprawa 1790).

Szpinek Kazimierz, Maciej, Stanisław ob. Spinek (tom XXIX, 122).

Szpinek Stanisław Józef ob. Jurkiewicz Stan. (Violetum 1673).

(Szpinek Tadeusz). Rezolucya na kwestye w sprawie W. Tadeusza Szpinka woyskiego Połockiego przez WW. XXży karmelitów bosych Wileń. y Sławet. Domańskich kupców y obywatelów miasta Wilna w zmwowie, iednym rozumieniu na zdradę y ku oszukaniu prawa będących utworzone (1790?). fol., k. nlb. 11. Zielińs.

— ob. Domańscy (Sprawa).

Szpital głupich z francuskiego przetłumaczony (1783) ob. Walsh.

Szpital św. Ducha w Krakowie (sancti Spiritus de Saxia) ob. Basaeus (Epitome Xenodochii 1570) — Decisio (1789) — Saunier (1651, 1652) — Statuta sacri ordinis (1742).

Tomkowicz Szpital św. Ducha 1892. — Wachholz (jak niżej) cz. I, str. 54—113.

Szpital Świętey Barbary w Krakowie. (1750). fol., k. 1.

Ma otrzymać należyte uposażenie i ma być oddany pod dozór i rząd Komisji Edukacyjnej. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szpitaly w Koronie y W. X. Litt. (Projekt do prawa na sejmie 1780 r.). fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

Szpitaly (szpital) ob. Aprobacja — Albertrandi (1798) — Bitte — Compendium de donis (1655) — Decisio (św. Ducha 1789) — Doniesienie (1790) — Fundusz — Komisja — Konarski Stan. (Projekt) — Kowalewska Kon. (1790) — Kraków — Małachowski Stan. — Opatrznie — Poczebut Mar. (1789) — Prowizorowie — Projekt (1782) — Projekta (1792) — Proźba szpitala (1790) — Przywilej (1748) — Rezolucja — Riccius (Św. Jana 1775) — Steiner (dzieci w Warszawie 1787) — Tarło Jan Joach. (S. Benona 1730) — Wiadomość (bractwo świętego Benona 1789) — Wesółowski Krzysz. (Żołnierski) — Wohltäter — Wypis (dzieciątka Jezus 1782) — Założenie (w Warszawie 1758) — Ziemian A. (Fundusz, dzieci w Warszawie 1776).

Męcakowski Prowizorowie szpitalni 1908. — Giedroyć Zapiski do dziejów szpitalnictwa 1908. — O szpitalach krakowskich wydał monografię L. Wachholz w r. 1921—24

w Bibl. Krakow. nr 59 i 60 (2 części). — O szpitalach w Polsce obok literatury monograficznej ob. Enc. kość. XXVIII str. 1-69.

SZPORCIK Jerzy Kaz. Aureum seculum seu omen infallibile novae felicitatis ad solemnum nuptiarum ferias Georgii Sapieha et Isabellae Helenae Polubińska celebr. Vilnae, 1686. fol., kart 15.

Katalog ant. Rosenthala 1880.

Szpot Dunin ob. Dunin Piotr (Declaratio 1590) — Spoth.

SZPOTAŃSKI Kazimierz Marcin. Fasciae Dei hominis ab ejusdem nutritio D. Josepho repertae in gentilitia fascia Adami Jos. Żołądkowski, Canon. Luceoriensis, et eidem, sacram D. Josephi tutelaris sui diem celebranti, oblatae. 1681. fol., k. 9.

Katalog księgarski.

— Skarb niebieski, Zofia Św. Kazanie przez X. Kazimierza Marcina Szpotańskiego. w Zamościu, 1689. w 4ce. Zamojs.

SZPUNGIAŃSKI Jerzy, Soc. Jesu. Hercules Aonio verior Ausonius erepta clave et vita, sub signo Crucis triumphans, marte primum, tum morte victor, divus Gallicanus martyr, a fugaci Seytha, et profuga Christi Iuliano geminatis laureis cumulatatus inter lugubres Golgothaei Ferias trophali ad tragicas umbras deductus a Palaemonio Tulliana palaestra Univ. Viln. Soc. Jesu anno Dei hominis, adversus principatus et potestates, in semet ipso triumphantis. Wilno 1724. Sexto Idus April. fol., 1 ark.

Kraszewski Wilno IV, 239. — X. Brown Bibl. str. 399 (daje mu imię Grzegorz).

— ob. Nadasiusz Jan (Tydzień rozmyślenia 1739) — Pawłowski Daniel (Mowa boska 1741).

Załączki Bibl. 9. — Juszyń. Dyke. II, 231. — Joher T. II, str. 77, nr 6320.

Szpyrczyński Paweł ob. Falconerius (1774) — Malvasia (1775) — Riccius (1773).

Szpyrka Antoni ob. Legowicz Joz. (Katechizm 1776).

Szpyrkowa z Tomaszewiczów Rachela ob. Legowicz Joz. (Katechizm 1776).

SZPYRKOWICZ. Wiersz Wielmożnemu Jmci Xiędzu Michałowi Piotrowskiemu Świętej Teologii Doktorowi, Kanonikowi Inflanskiemu, Pro-Rektorowi szkół Wileńs. w Dzień Doroczny Imienin ofiarowany. Bez m. i r. (Wilno, 17..). fol., k. 1.

Dopisano piórem: Szpyrkowicz wierszopis sławny.

Może to ów Andrzej Szpyrkowicz o którym pisze Bieliński Univ. wileńs. I.

Uniw. warsz.

Szreder Jan ob. Jonston Jan (1660).

Szreński powiat ob. Rościszewski Jan Ant. (Prośba).

SZRETTER Bogusław, generał, z powiatu eyszyckiego ziemianin. Rozmowa Bartka z Frankiem. (1792). w 4ce, k. 4 nlb.

Broszurę tę streszcza Smoleński (Publicyści anonimowi w Przegł. histor. 1912 str. 325; oraz Ostatni rok sejmu 1896 str. 98). Nie podaje jednak, gdzie znalazł jej egzemplarz (Kras.? Zamojsk.?). W broszurze tej miał dowodzić, że przywiązanie włościan do gruntu jest niezbędne dla dobra kraju. Wojski Zaleski z Siechnowicz opisał mu w liście z 20 marca 1793 co następuje: „Myśli JWP. (do ubezpieczenia rolników naszych a oraz zatrzymania onych przy miejscach, które posiadli, i powołaniach które wykonują) nie zgadzają się z generałem równością, a co więcej: nie zgadzają się z przyrodzonymi skłonnościami człowieka; kiedy z jednej strony uważasz zamiary do zrównania wszystkich dążące, którym jesteś przeciwny, i niestałość, przyrodzoną ludziom, która ich odwołuje od przestawiania na tem, czem są a pobudza dążyć nawet do tego, czego nie mają; i kiedy z drugiej strony osłabiasz ścisłość, która łączy rolnika z dziedzicem ziemi, którą posiada rolnik; wydaje się tem samem na porównanie dziedzica z rolnikiem, t. j. na jednostajne przez obu podleganie sąsiadom, którego naszczasz; na jednostajne snoszenie przewodzeń, jakie mnieś kaze ów wielki w prowincji prokonsul, którego referendarzem mianujesz. Ja zowią go prokonsulem, bo mu dajesz władzę jego“.

Zaleski radziłby autorowi wstrzymać druk pisma, gdyby je poznał w manuskrypcie. — Mowa... 1 kwietnia 1776. fol.

Mowy tej, zaanaczonej w katalogu Czartor., nie odszukałem w roku 1934.

Czartor. (?)

(Szreterowie). Sprawa WW. JPP. Ludwika Poręcznika, Krzysztofa Chorążego J. K. Mei, Szreterow. Na prze-

ciw WW. JPP. Sewerynowi y Annie z Kościalkowskich Siesickim Pisarzem Ziemskim Pttu Wilkomir: jako Dziezdicom, a WW. JPP. Ignacemu y Helenie z Woyniłowiczow Grothuzom Sttom Pokretoń: Annie z Mąkiewiczow Gintowtowej Rotm: Wilkom: z dokładem Opiekunow Karolowi y Maryannie z Gintowtow Mejerom Kracyzym Kowien: Józefowi Karppiowi Miecznikowiczowi Upickiemu, Stefanowi y Helenie z Budrewiczow Mickiewiczom iako Possessorom y Kredytorem. (1794). fol., k. 2 nlb.

Uniw. wileńs.

Szroda ob. Patrocinium (1614) — Schutz-Rede der Wahrheit (1614) — Środa (tom XXIX, str. 147).

Szrot Agnieszka ob. Molendzie (In nuptias 1611).

SZRUBOWSKI Franc. Soc. J. (1620 + 1680). [Katechizm mały dla dzieci, po litewsku].

Tak podaje Brown Bibl. str. 399; a za nim: Stankiewicz Bibliografja lit. II, 62. — Włocławski Biskopstwo żmudzkie 1898.

SZRZEBNICKI Tomasz, Jezuita. Mowa od tronu nowonarodzonej królowej polskiej Najświętszej Maryi P. przy solennym ięj koronacji akcie przez JW. X. Krzysztofa Szembeka biskupa Chełmskiego, w cudownym Częstochowskim obrazie... ob. Nowakowski Ant. (Nowa korona 1718).

Szrzodki zbawienne ob. Symplicyan Paw. (1645).

Sztab generalny wyższy y sztab generalny niższy dla całego wojska Obojga Narodów, podług służby wojsk zagranicznych y stosownie do urzędów cywilno-wojskowych zdawna u nas ustanowionych, ułożony. Z opisaniem powinności chociaż w ogóle niektórych urzędów, y wskazaniem oszczędzenia kosztu Rzpltey y ich płacy, która nieuchronnie znaczną być musi (1790?). fol., k. 2.

Ob. Actum z 24 Aprilis 1789 oraz 24 Aug. 1789.

Bibl. w Suchej. — Czartor. — Zeliński.

Sztafeta Polska Podróżnym do korespondencji piórem Uprojektowana, Jásnie Wielmożnemu Jmci Panu An-

drzejowi Boboli z Kozielska Ogińskiemu Staroscie Sądowemu Oszmiańskiemu, Półkownikowi Woysk J. K. Mei, y Rzeczypospolitey ad tabulam korekty Podana; A przez iednego Zakonnika S. Pawła Pierwszego Pustelnika, zamiast Stacyi na expedycey Zordynowana Roku w którym się Droga Przedwieczna zawiła na manudukcyą podroży ludzkiej 1757. w Wilnie w Drukarni J. K. Mei WW. XX. Franciszkanow. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 225.

Na odwr. herb Ogińskich i dwa dwuwiersze. Następnie dedykacja podpisana X.(iądą) J. M. R.(eguły) Z.(akonu) S.(więt.). P.(awła) P. P.(usteln.). — Cyfry autora są więc: J. M.

Zarówno w dedykacji jak i w końcowej przemowie „Do Czytelnika“ (str. 224) wyraża się autor zbioru tak, jakgdyby on sam wszystkie zawarte tu wzory listów, mów i uniwersałow układał.

Rozpoczynają wzory listów (do str. 193). We wzorach tych autor nie wymienia nigdzie nazwisk, tylko pisze: do X. hetmana W. X. L., do hetmana polnego, do kanclerza, do woj. mściławskiego... Treść listów jest dość ogólnikowa. Wszystkie szczegóły indywidualne zostały zatarte.

Od str. 193 idą: Mowy (na sejmikach, na sejmach, przy pożegnaniu trybunału i t. p.). Kończą wzory na dwa uniwersały i wiersz: Waleczność umysłu. — Wszystko to stylem przesadnym i makaronicznym.

Jeśli ów J. M. te listy i mowy sam układał, to widocznie pisał je w kancelarii Ogińskich. Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs.

Sztamet Adam ob. Arteński R. C. (Lumen 1680).

Sztamet Albertus ob. Bieżanowski S. J. (Marmor 1674).

Sztandar turecki ob. Bulifon A. (Descrizione 1684).

SZTARAI (Staraj) Michály. Az igaz papságnak tikdöre. [Comoedia lepidissima de matrimonio sacerdotum]. Cracoba nyomtatot Kerekotzki Ferencz által. 1550.

Zawiera polemikę przeciwko protestantom. — Brückner Prace filol. VI (1907) str. 161

wątpi, czy trzy dochowane z tej książki kartki są istotnie krakowskim drukiem. Szabó K., Régi Magyar Könyvtár I, 36 (str. 12).

Sztarinszky Stefan ob. Decisio (1716).

Sztat litowskiej gubernii (1797) ob. Paweł car.

SZTEYN Tad., sędzia ziemski olczański, poseł inflancki. Głos d. 8 Lipca r. 1793 na seymie Grodzieńskim w Izbie złączonej miany. (Przytem: Mowa Zaluskiego posła Sandomirskiego d. 9 Julii 1793 miana). fol., kart 2.

Jagiell. — Krasid.

— Projekt JW. Sztayna Posła Inflantskiego. Dnia 5. 8bris 1793. Urządzenie względem Wojska Rosyjskiego w Kraiu Rzpltey będącego. fol., k. 1. Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— Projekt... Posła Inflantskiego. Osoby do Delegacyi. fol., str. 1.

Czerw. Dwór.

— ob. Bienkuński (Projekt).

Jego rękopisy z czasów 4 letn. Sejmu są w bibl. Kras. — Jego(?) pamiętnik z r. 1760 jest w ręk. Akad. 989.

Szteinflik (Steinflick), generał ob. Sulistrowski Józef (Wyjście 1734).

Sztemberg Jan ob. Kostka — Lepiecki Florjan (1655) — Stemberg.

Sztemberk Emanuel ob. Kostka — Ozdoba (1767) — Stemberg.

Sztemberk Zofja ob. Molanus Jan (Apotheosis 1639) — Stemberg.

SZTEMBORSKI Mateusz, Bernardyn. Obszerne W Sławę Y Honor Wielmożnego Jegomosci Pana Władysława Z Krzycka Krzyckiego Starosty Zelgniewskiego Syndyka Y Protektora Konwentu Wschowskiego Oycow Bernardynow. Pole Granicom Śmiertelności nie podpadające Pogrzebowego Kazania Stylem w Kościele Poznańskim tychże Oycow na Zaszczyt Prześwietnego Domu Potomnym do widzenia Wiekom. Odrysowana A za nieprzerwaną tamę Strumienistym żalów wylewom. Wielmożnych Ichmoseiow Panow Kazimierza Poręcznika J. K. M. Stanisława Schambelana J. K. M. Y Jozefa Krzyckich Staroscicow Zelgniewskich Założone Przez X. Mateusza Sztemborskiego ná ten czas Konwentu Kaliskiego Lektorá Filozofii, Bernardyna. Roku Pańskiego 1757 W Kaliszu. w Drukárni J. K. M. Collegium Societatis Jesu. fol., k. tyt. i k. 18 nlb (sygn. H₃).

Na odwr. tytułu rycina klejnotu Krzyckich i wiersze. — Poczem karta liczb. 1 z napisem: Mowa pogrzebowa, oraz druga lb. 2 z dedykacją do Krzyckich.

Na k. A rysunek u góry z napisem: Omnia sunt vana (na motywie kościotrupów), poczem Kazanie. Wychwała w niem różnych członków rodu Krzyckich, m. i. Andrzeja Krzyckiego. Mówi także o Mycielakich i Bnińskich. Kończy Facultas ordinis i Alex. Gemberta cenzura.

Jagiell. — Uniw. warsz.

Sztencell Fr. ob. Ożarówski August. (1786).

Sztetner Jan ob. Sieklucy.

Sztoll ob. Stoll (drukarz toruński).

SZTOLTMANN Józef Ignacy, pleban. Tryumf Nad Śmiercią W Imię Troycy Przenajświętszej Przy Odsieczy Michała Świętego Tudzież przy mocnym posiłku Wawrzencza Świętego Dwoch Dekanatow Zbarskiego y Słupeckiego Patronow z Dekanatem SS. Troycy Filadelfieznie Na Lat 10. Ziednoczonych. Przez Xiędza Jozefa Ignacego Sztoltmana Kościółow Sławińskiego y Witkowieckiego Plebana, Dekanatow w Gnieźnie SS. Troycy y SS. Piotra y Pawła Apostołow Pisarza. Drukiem Ogłoszony. [Tu winjetka]. W Poznaniu W Drukarni Akademickiej. Roku Pańskiego 1777. w 8ce, k. tyt. i k. 39 nlb. (sygn. A—E₃).

Rozpoczyna: Przemowa do związku filadelficznego; poczem idą reguły dla bractwa „triumfujących nad śmiercią“ (masse, modlitwy, podstawone zapewnienia ten triumf). — Dalej idzie poczet członków (szlachty i mieszczan, około 200 nazwisk). — Kończą: nanki i testament duchowny, modlitwy za umarłych i dwie aprobaty: Franc. Minocznego, pozn. rektora oras archid. Morawskiego. Uniw. warsz.

Sztosowa Regina ob. Nałęcz Mi chał — Schönknecht P. (1720).

Sztritter ob. Stritter.

Sztuardowie, kupcy ryscy ob. Borowski L. — Hükelharden.

Sztuartowie ob. Stuartowie.

Sztuce (O) budowniczej ob. Rogaliński J. (1764).

Sztuka ogrodnicza (1782, 1785) ob. Siarczyński Franc.

Sztuka pisania (1778, 1781, 1784) ob. Szybiński Dom.

Sztuka rymotwórcza ob. Boileau (Dmochowski Franc. 1788).

Sztuka węglarska ob. Sposób (1769).

Sztuka wojenna ob. Działyński Ignacy (O sztuce 1765) — Jabłonowski J. A. (Dodecas 1752) — Rogaliński Józ. (1776) — Wojna — Wojsko.

Sztuki (Nadzwyczajne y approbowane) dla uciechy y rozrywki skomponowane. Pierwsze zebranie. Warszawa Dufour 1780. w 8ce, str. 14.

— Toż:... Drugie Zebranie. [Tu winjeta: gałąz z owocami]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour, Drukarza J. K. Mei y Rzeczypospolitey. M.DCC.LXXX. (1780). w 8ce, k. 4 nlb. Osol.

— Toż:... Dla Uciechy y Rozrywki Skomponowane. [Tu winjetka]. w Warszawie w Drukarni P. Dufour Konsyliarza Nadwornego, Drukarza J. K. MCI: y Dyrektora Drukarni Korpusu Kadetów. M.DCC.LXXX. (1780). w 8ce, str. 23.

W tem wydaniu są oba zbiorki powtórzone pod wspólnym tytułem. — W pierwszym z nich są sztuczki: jak przemienić kolory kwiatów; tynk turę zrobić dla lepienia porcelany; zrobić materję świecą; kamień przez wodę zapalić i t. p. i t. p. — Od str. 14 drugi zbiorek 13 sztuczek nibyto czarodziejskich: talar w ręce roztopić, kota nauczyć pisać i t. p. Osol.

Szturm do fortecy na małej wyspie. Warszawa, 1791. fol., k. 1.

Program baletu; obacz Bernacki Teatr za St. Aug. II, 331.

— ob. Cléopâtre (1789).

Szturm Smoleński ob. Krajewski (Oziński B. 1611).

SZTYBNEROWIC Jan. Theologia speculativa et moralis cum additione Metaph. carmine expressa, et quam defendet publice in Conventu posnaniensi idem qui infra, Ord. min. Regul. Obser. S. Francisci assistente sibi P. F. Modesto Warthense Sacrae Theologiae prof. A. 1655. Posnaniae in Officina viduae et Heredum Alberti Reguli. w 4ce, k. 10.

Dedyk. Janowi Wolskiemu Kanon. poznańskiemu.

Dziennik Warsz. 1827, T. X, str. 80. Akad.

SZTYCHOWSKI Wojciech, kanonik tarnowski. Niezasypiający Lecz piłą

straż nocną Odprawiający; Ná czworozystym stoiący Konarze dębowym Rodowity Klejnotv Polskiego Korwin: álbo raczey Ná Drzewie Krzyżowym rospięty Chrystus, przeciwnko zaiádlým nieprzyacielom Narodu Ludzkiego, Nie tylko niezasypiający, Ale całe onych śmiercią swoią okrutną zwyciężający; Ná Widok Publiczny Scenicznie w Wielki Czwartek, y w Wielki Piątek, Od Młodzi Akademickiej Tarnowskiej Reprezentowany. Przez W. X. Wojciecha Sztychowskiego, Kanoniká Tarnowskiego, D. Nowotárskiego, Zkonceypowany: Iegomosci Panv Stanisławowi Rowieyskiemu Dedykowany. Roku, ktorego ná rozłożystym Krzyżá Drzewie Chrystvs, Nieprzyiaćiół dusz ludzkich zwyciężył, y pokoy sporządził, Dnia 28. Marcá. Roku Pańskiego 1720. Obiasniony. fol., k. tyt. i k. 4 nlb.

Na odwrocie klejnot Rowieyskiego i polski 6 wiersz. — Od k. A, treść: 1) Antyprolog (na cześć (Rowiejskiego). — 2) Prolog, 3 akty i epilog... Akty poprzedzielane „chórami“.

Treść stanowią ostatnie dni Chrystusa, uczta w wieczniku, Judasz, narzekanie Matki, Kafkas, Herod, przybicie do krzyża.

Wedle tego scenarjusza od czasu do czasu występował Orator i wierszem polskim objaśniał to, co się działo na scenie. Osol.

— Śmiertelny Upadek Natury Ludzkiej, Przez Zerwanie Iáblká niepoważliwą ręką pierwszych Rodzcow z zakazanego Drzewá, Ná cały Narod Ludzki Dekretem Niebieskim Wložony, Przez Nowego Adama Chrystvsá, Drzewem Krzyżowym Podźwigniony, Trzechdniową Akcyą Dyalogiczną W Wielki Czwartek, w Wielki Piątek, w Wielki Wtorek. W Przeswietney Bazylice Infulatney Tarnowskiej Od Młodzi Akademickiej Tarnowskiej, Reprezentowany, Przez X. Wojciecha Sztychowskiego, Kanoniká, Kánondzieie Tarnowskiego, P. Ł. Zkonceypowany, Roku ktorego Adam nowy, Chrystus, upádlą Naturę Ludzká dzwignął, Dnia 28. Marcá, Roku 1709 Obiasniony fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. liche miedzioryt herbu Jaroszewskich wśród bogatych ozdób (cztery aniołki)

i 4 wiersz polski. — Rozpoczyna dedykacja Janowi Stan. Jaroszewskiemu, infułatowi tarnowskiemu. Ta mówi, że było wystawione w kolegiacie tarnowskiej.

Jest to treść sztuki, która była grana przez kilka dni (wielki czwartek i piątek, oraz wtorek wielkanocny). Co dzień odgrywano po 3 akty.

Treść I aktu stanowi wypędzenie Adama i Ewy z raju. — W akcie II allegoryczny genjusz ojczysty i genjusz stanu rycerskiego narzekają, a genjusz infułata obiecuje synów ojczyzny przywieść do poprawy. — Dalsze akty mają za przedmiot dzieje meki Chr. — W ostatnim akcie Zmartwychwstanie. Na końcu: Intermedjum audytora. uciennym delectuje apologiem (sic).

Windakiewicza Teatr ludowy str. 47.

Ossol.

— Złote Zniwo, Na Piąskach śmiertelnego Maryey plącu nigdy od śmierci nie z żęte, ale zawsze w polu całości wieczną cale Niebo cieszące krescencyą: Przez dorastającą wielkim Nadzieiom Młodź Tarnowską, już przed ląty dojrzałe: pod pokos nigdy nieśmiertelney chwały, na gąrzci czasu małego, Przy Oktawie w Niebowzięcia Maryey Panny Wystawione: Troistym Echem od Trzech Gor przez trzy dni Ogłoszone. A Wielmożnym Ich Mościom Trzemá Domom, Pierwszego, dnia 22. Sierpnia, W. I. M. P. Antoniemy Gawronskiego, Chorążemu Znaku Panczernego I. W. I. M. P. Stárosty Sandomirskiego. Drugiego, dnia 24. Sierpnia, W. I. M. P. Stanisławowi Bełchackiemv. Trzeciego, dnia 29. Sierpnia, W. I. M. P. Franciszkowi Kazmierzowi Swieszewskiemv, Cześnikowi Diwskiemu. Przez W. X. Woyciecha Sztuchowskiego, Kanoniká y Kaznodzieię Tárnow: Rzepiennickiego Maniow: Plebaná. D. N. Dedykowane: Roku, Ktorego nam z rozkwitły Maryey Nadziei z dozrałych Kłosow, ubostwionego w Ciele ludzkim Chrystvsa, złotá przez Krzyżowe Zniwo nastąpiła Krescencya. 1717. fol., k. tyt. i k. 3 nlb.

Jest to program widowiska, trwającego 3 dni, a mającego charakter allegoryczny. Występują święci, apostołowie, Pomona, Nabuchodonosor, Salomon, Ceres it. p. it. p. Przepłatane chórami i intermedjami. Grali studenci tarnowscy. Jagiell. — Ossol.

Sztuchy ob. Morawski Jan (1695).

SZTYRZYNSKY Martinus Laurinus. Encomium, in Laudem et Gloriam Magnanimi Herois, Illustrissimi, Celsissimique Rom. Imp. Comitibus et Domini, Dn. Johannis de Leszno Leszczynsky, Amplissimi et Celeberrimi Regni Poloniae Vice-Cancellarii ut dignissimi ita gravissimi, Majorisque Poloniae Palatinatum Generalis Experientissimi, Serenissimae Reginae Mariaeburgensis Korsianensis, etc. Gubernatoris, Haereditarii Domini in Golanie, Wilkowo, Zbarzewo, Goslina, Strzelec et Rybowo, etc. etc. Domini et Patroni sui elementissimi, gratiosissimi, Summae humilitatis et obsequii ergo compositum, et Illustrissimo Ipsius Celsitud. praesentatum a Martino Laurino Sztyszynsky non ita pridem Illustrissimae Ipsius Celsitud. ab Oeconomicis officiis. Wratislaviae, typis Baumannianis, exprimebat Gottfried Gründer. (1660). fol., kart 6.

Wrocław.

SZUBARTH Matheus. Atlas Silesiae... Norimbergae 1750.

Nie odszukałem w r. 1934.

Akad.

Szubczyński Błażej Stanisław ob. Chwielczewski M. (Epicitharison 1654).

SZUBERSKI Marcin Franciszek. Croesus Felicior Sapientiae & Virtutum thesauris In Regno Poloniae Inhians, D. Esaias Boner Confessor, Recurrenste suae Festivitatis die, In Peraugusta Basilica Ordinis FF: Eremitarum Sancti Augustini, Casimiriae ad Cracoviam observatus, & A Martino Francisco Szuberski, Secundae Laureae Candidato. Panegyrico planu Promulgatus. Annó, Quó Aeterna Sapientia thesauró Redemptionis ditavit Orbem 1723. Die 8. Februarij. [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Universitatis, fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odw. herb i wiersz. Dedykacja: Joan.

Lochocki, s genealogjg. Poczem mowa na onosé Izajasza Bonera.

Czartor. — Jagiell. — Zamojs.

— ob. Tomaszkievicz Józ. (Arbor 1723).

Szubert ob. Schubert.

Szublikowic Joannes ob. Trzeciak (Vitae Tessera 1652).

Szubowicz Adrjan ob. Dzieło (1775) — Kazania (1776).

SZUBOWICZ Stanisław Kostka. Plenilnvm Gratiarvm Patriciis Lunis Eminentissimi Principis Ioannis Baptistae Ptolomaei è Societate Iesv S. R. E. Cardinalis Presbiteri Domini, Domini Clementissimi. Negotium Canonisationis B. Kostcae, eminenti Studio, promotivis. Theologica Gratitudine In Leoburgico Poloniae Polo Exhibitvm. Theses Theologicas, Sub felicibus Eminentissimi Principis Auspiciis, propositas, publicè defendente, Generoso Domino Stanislae Szubowicz Marianae Academiae Secretario in aula Collegij Leoburgici. Anno Salutis 1715 Mense. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Dedyk. ad Emin. Cardinalem. Wywodzi jego ród z Egiptu. Opisuje żywot i zasługi. Zapowiedzianych też Szubowicza nie ma dołączonych na końcu, tak że jest to właściwie tylko dedykacja (w odwzajemnieniu się za kanonizację Kostki) napisana niewątpliwie przez któregoś z Jezuitów. Niema więc właściwie podstawy, by ten panegiryk mieścić pod Szubowiczem.

Inny panegiryk jezuitki z tejże okazji ob. Szaniecki S. Czartor. — Ossol.

— Terminus cursus theologici ad ternas patritias cruces Illustrissimi.. Michaelis a Potok in Szędziszow et Czerlenica Potocki, Regni Poloniarum notarii etc., cujus honori et nomini tanto se ipsum una cum thesibus universae theologiae in perenne dicat obsequium... Leopoli, 1718. fol. Kijowa.

SZUBSKI (Szupski) Mikołaj. Apparatus Warszawski Na Przeznacne Gody Naiasniejszego Y Niezwyciezzonego Monarchy Wladislawa IV. Polskiego y Szwedzkiego Krola Na dzien 13 Wrzesnia, vv Roku 1637. Przypisany Sławnemu Senatowi Warszawskiemv, y vvszytkim Obyvvatelom vv Sławnym Miescie Warszavvskim. Przez Mikolaia Szvbskiego. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Na odw. k. tyt. przedmowa do Senatowi warsz. dat. 20 Aug. 1637 w Olsztynie. Poczem wiersz zawierający pochwały Warszawy: Sławne miasto w Koronie Warszawo szczęśliwa. Wspomina budynki postawione za Zygmunta, kaznodziejów jego (Skarga, Walenty, Barszcz, Laterna). Kończy zwro-

tem o wojnie tureckiej (zdobędziemy Konstantynopol). — Wreszcie: do Zoila.

Juszyński II, 231.

Jagiell.

— Rayskie Kwiatki Na zaeny Fest Wesela Naiasnieyszego y Niezwyciezzonego Monarchy Wladislawa IV. Krola Polskiego y Szwedzkiego Y Naiasnieyszey Cecilley Renaty z Domu Rakuskiego, Przypisane Wielmożnym á Wysoce Wrodzonym Pannom, Ich Méiom Fravemerowi Krolewny I. M. Polskiej y Szwedzkiej Przez Mikolaia Szvbskiego. (1637). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odw. tyt. przedmowa do francymeru Królowny, dat. 20 sierpnia 1637. Piszze, że jego „kwiatki“ i dusze niepokalane i ciała czyste, panieńskie zawsze zdołają.

Treść tworzy wiersz, zaczynający się:

Boże w niebie nieskończony — W którym ja to zaszedł strony — Widzisz, iż się błąka (sic) prawie — Czyli przez sen czy na jawie.

Opiewa pobożność królowny. O jej mieszkaniu (pałac szpalerami obity, na nich sceny z lłjady), stoły przystrojone, muzyka gra padwany, panny s dworu, kryształ z napisem:

„Warszawa ja szczęsa ona — Gdzie dziś będzie wprowadzona — Cecylia córka cnego — Ferdinanda pobożnego“...

Kończy wiersz: Do Czytelnika. W nim zapowiada rychło wydanie „Wizerunku weselnego“

Maciejowski Piśm. III, 794.

Ossol. — Uniw. warsz.

Szuflada ob. Baranowski St. (1612).
Szujska Balbina ob. Żmijowski Florjan X. (Kazanie 1764).

SZUJSKI A. (ntoni?). Kopia listu dnia 14 Kwiet. 1794 r. z Krakowa do P. Trawińskiego. pisanego przez A. Kniazia Szujskiego. fol., str. 1.

Uwolnienie Woytká Bartosa a terazniejszego Woyciecha Głowackiego chorążego granadyerów Krakowskich od poddaństwa. Krasinś. — Ossol. — Zielinś.

— Dyspozycya kommandanta Głowackiego Bartosa. w 4ce, str. 1.

Branie.

— ob. Głowacki (Bartos) Wojciech (tom XVII, 191) — Kościuszko Tad. — Zbiór pism urzęd.

Korzon Wewn. Dz. I, 477.

Szujski Apoloniusz Aleksander ob. Kuczewski Marcin (Kazanie 1763) — Żmijowski Florjan (Kazanie 1764).

Szujski Bazyli ob. Sulikowski Mikołaj (Applausus 1634).

Szujski Franciszek ob. Sulikowski Mikołaj (Applausus 1634).

Szujski Jan, podk. ob. Bazylik Daniel (Theses 1599).

SZUJSKI Józef Kazimierz. Petyta JP. Szuyskiego Instygatora przeciwko Jchmć Xięży Cystersom (1784). fol., 2 karty. Jagiell.

— Sprawa WW. Józefa Kazimierza Kniazia Szuyskiego sądów ziem. i grodz. w wdztwa Brzesk. Instygatora z WJX. Felicjanem Rembowski Opatem i wszystkimi JXX. Cystersami Konwentu wisteyckiego. (1785). fol., k. 5. Jagiell.

— ob. Rembowski Tesselin (1785).

Szujski Konstanty ob. Kurecz Stefan (1687) — Słuska Józef Bogusław (Dziękowanie 1745).

Szujski Mikołaj ob. Sowiński Petrus (Quaestiones 1600).

Szujski Piotr ob. Radwan (Radi-vilias 1588?) — Radziwił Mik. Rudy (1564).

Korzon Dzieje wojen II.

(**Szujski Wasyl, car**). Pieśń o ty-raństwie Szuyskiego teraz uczyniona R. P. 1609. B. m. dr. (Gdańsk). w 4ce. Maciejowski Piśm. pols. III, str. 72. Kijowa.

— ob. Paszkowski Marc. (Posilek Bellony 1608) — Szymonowicz (Sie-lanki 1629; tu między Nagr. zielonej drużyny jest napis na jego grobie).

Jego epitafium ob. w Ostrowskiego Suda lat. Inscriptiones 1747, II, 67.

Żółkiewski Początek i progress. — Niem-cewicz Dzieje panow. Zygmunta III. — Kraushar Z dziejów Warsz. 1894. — Cwiatajew Car W. Szujski w Polesie (War-szawskie Uniw. Izwiestia 1894—6). — Korzon Dzieje wojen II. (passim). — Finkel III, 1872 (a zwłaszcza nr 7733).

Szujski Wład. ob. Gąsiewski J. N. (1647).

Szukanie Boga ob. Grymosz M. (1689).

(**Szukiewicz Adam**). Sprawa W. J. Pana... horodniczego słonim. z JWW. JPP. Kazimirą z Ogińskich podskarbiną W. Litt. Michałem y Barbarą z Brzo-stowskich Słtami puńskimi Brzostow-skimi. (Na tej samej karcie na odwr. str.) Udzielna pretensya W. J. P. Be-

nedykta Fatowa assessora koleskiego do J. WW. JPP. podskarbin Lit. y sta-rostow puńskich Brzostowskich (około 1799). fol., k. 1. Zielińs.

— Sprawa Wgo Jmć Pana Adama Szukiewicza Stolnika Słonimskiego. przeciwko JWW. JPP. Adamowi y Ge-nowefie z Ogińskich Brzostowskim Ex-Kasztelanom Połockim Rodzicom, oraz Michałowi Brzostowskiemu Rotmistrzowi Kawaleryi Narodowej qua Arądownemu Dóbr Szydłowic Possessorowi Synowi. (1799). fol., k. 3 nlb.

Dop.: Krzywkowski oboźny upitski (wnosił). Uniw. wileńs.

— ob. Brzostowscy Adam i Michał (po 1790).

Szukiewicz Aleksander ob. Asnesi (Reverendissimo 1767).

Szukiewicz Fabjan ob. Mowszowicz. (Szukiewicz Michał i Teresa). Głos w sprawie WW. WP. Michała i Te-ressy z Suchodolskich Szukiewiczów kapitanów J. K. Mci z WW. WP. Ste-fanem y Janem Niezabitowskiemi Ge-nerałowiczami Leutnant. Woysk W. X. Litt. tudzież WW. Szukiewiczami Rotm. Gwardyi W. X. Litt. Aktorami, a WW. JPP. Leopoldem y Anną z Boguszów Oskierkami sędziami ziemsk. Pow. Mo-zyrs. Markiem Tuhanowskim Cześni-kiem Nowogrodz. iako Kredytorami. (1781). fol., k. 2.

Narod. warsz. — Jagiell.

— ob. Oskierkowie Leop. i Anna (Sprawa 1781) — Sobański B. (Sprawa 1799) — Tomasziewicz Jan Kazim. (Produkt 1781) — Tubielowiczowie (Krótka 1789).

SZUKIEWICZ Stan., rotmistrz. Re-plika W. W. I. P. P. Szukiewiczów Rotmistrzów Leyb. Gw. W. W. X. Litt. fol., str. 36. Narod. warsz.

— W sprawie W. W. Szukiewi-czów Kapit. J. K. Mości. fol., k. 3. Narod. warsz.

— Produkt w sprawie Weh Iehm Panów Stanisława Szukiewicza i Józefy z Baranowiczów w pierwszym zameściu. fol., k. 2. Narod. warsz.

Szukiewiczówna Franciszka ob. Zy-gałowicz (z okoliczności).

SZUKSZTA Ignacy. Manifest JW. Jmci P. Ignac. Szukszty przyduiącego sędziego ziemsk. y pułkownika powia-tów X. Zmudzkiego ręką własną na-pisany y do akt grodzkich tegoż Xię-stwa d. 23 Września 1788 r. podany, przeciwko WP. Kajetanowi Nagur-skiemu Podkomorzyc. Zwudz. y Franc. Karpiowi Star. Podayskiemu o użycie podpisu zającego się mimo iego wiedzy y zezwolenia do manifestu przeciwko JW. Staroście generalnemu Xięstwa Zmudzkiego nieprzyzwoicie zaniesio-nego. Działo się w r. 1788. Septembra 20 dnia. fol., k. 2. Krasin.

Szuskztole ob. Hatowski (1790).
SZULAKIEWICZ Izajasz. Kazanie o B. Michale de Sanctis Wyznawcy Zakonu Troycy Przenajświętszey od Wykupienia Niewolników przy wpro-wadzeniu obrazu iego do kościoła wi-tebskiego miane 1780 aug. 6. Wilno, u XX. Bazylianow, 1781. w 4ce. Przełs.

— Reč V Deń Tezoimėnitstva Jeja Imperatorskago Veličestva Jekateriny II. Gosudarini I Samoderżicy Vserossiiskoi. Jego Vysokoprevoschoditel'tvu Gospo-dinu General' Porutčiku, Senatoru, Novo-prisojedinėnnych' Ot' Rečipospolitoj Pol'skoj Trech' Gubernii General' Guber-natoru, Ordenov Rossiiskich S. Aleksan-dra Nevskago, S. Ravno-apostolnago Knjazja Vladimira Bolšago Kresta I. stepeni, S. Veliko-Mučenika Pobedo-nosca Georgija 4. Klasa I. S. Anny. Kavalera Timofeju Ivanoviču Tutol-minu. Govorennaja V' Nesviže Noja-brja 24. Dnja 1793. Goda Ot Imenii Vsego Greko-unijackago Duchovnago Obsčestva Ordena S. Vasilija V. Po-lockago Monastira SS. MM. Rossii: KK. Borisa I Gleba Archimandritom' I Głavnym' Metropolitskoj V' Litvje Ėparchii Smotritelem' Ksenzom' Isajem Juljakevicem. [Tytuł w prostokątnej winjecie]. (1793). w 4ce, k. tyt. i str. 10.

Tytuł graždanką.

Poczem idzie mowa po polsku i po ross. — Sławi Katarzynę jako monarchinię i zwy-cięską bohaterkę. Ciasną się pod jej berło wierni poddani w prsodkach pod tymże berłem żyjący. Kilkowieczny czas uczynił

nas obłąkanemi, teraz wracamy do matki. Duchowieństwo grecko-ruskie jest pod jego czasowem naszczelnictwem. Jagiell.

Szulatorycki Stefan ob. Threni (Par-thenicae sodalitates 1594).

Szulc Andrzej ob. Nałęcz Michał (Fortuna 1720) — Szenknecht P. (Wielowl. 1720) — Wegschmidt (1714). Ob. także t. XXVII, 258.

SZULC Antoni, bernardyn. Lilie Polne. Bractwa y Nowenny. S. Anto-niego Padewskiego Z Informacyami y z Modlitwami Approbowanemi, Po Po Polsku y Połacinie Rozsadzone. Przez X. Antoniego Szvlca, Prow: Rusk: O. Bernardynow. S. Th: Lektorá, y Kázn: Generálnego. Roku P. 1679. w 12ce, k. 48 nlb. (sygn. D₁₂).

Na odwr. herb Prażmowskich. Na k. A, epi-gramaty p. t. Allusia do herbu. — Ded. Samuelowi Irzemu Prażmowskiemu, wojew. połockiemu. — Poczem Facultas Stan. Świąćckiego, dwie cenzury i przedmowa: Czytającym nabożnie. Kończy b. licha rycinka św. Antoniego.

Otdąd idą modlitwy (proza i wierszem) i li-tanje. Na k. C₁₀ znowu licha rycinka. — Od k. C₁₁: Kwiaty wtore Nabożeństwa. No-wenny. Tu wyliscone cuda św. Antoniego (w Padwi, w Neapoli, w Wenecji, w War-szawie, w Sandomierskiem).

Jocher 7784.

Ossol.

— Światło Sławne Słonea Solis-Ślawskiego. Albo Wsławionego Cudami, y Codziennemi różnych počech Łá-skami, Obrazw Świslawskiego. Przy Vro-czystosci Panny Maryey Gromniczney. Krotkiem Kazaniem z Historiy sámych tylko poprzyiężonych, w Jnkwizycyey áwiádictw. y w Kommissiyy, przy De-krećie wspomniánych Cudow. Dekla-rowane. Przez X. Antoniego Szulca, Oyców Bernard: Prow: Máley Polski, Theolog: Morál: w Konw: Opátow: Lektorá. Roku Pańskiego 1676. [Tu linijka]. W Krakowie, W Drukárni Woyćiecha Goreckiego, I. K. M. Typ. w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb.

Na odwr. tyt. herb Stradomskich i 4 wiersz. Poczem dedykacja Janowi Stradomskiemu (z pochwałami innych Stradomskich). Apro-bata J. Kucharskiego z r. 1676 i Facultas Fr. Kochanowskiego. — Następuje: Historja obrazu kazaniem objaśniona. Obraz został wywieziony z Moskwy przez brankę wo-

jenną Ogrufinę. Podany opis obrazu i cuda adziałane. Oświecał swym blaskiem, leczyl chorech, bronil przed Tatarami, Szwedami i Węgrami. Brak dat i szczegółów przy opisie tych cudów. Przesycony tekst łaciń. Jocher 9036.

Akad. — Branic. — Csartor. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Uniw. lwow.

Szulc Jan ob. Sulcius.

SZULC Mikołaj Scibor. Pożegnanie wybierającego się w drogę wieczności sławnego Piotra Starego Teppera bankiera kupca warszawskiego laty y enotami ozdobionego familii całej y wszystkich przyjaciół w Warszawie dnia 8 Maia 1790. roku uczynione. fol., ark. 1.

Na końcu tak się podpisał autor: lat i wierszy 88, Mikołaj Scibor Szulc.

Ob. Bibl. warsz. 1866. T. I str. 351 (Faleński w art. p. t. Treńy Kochanowskiego).

SZULC (Schultz) Prątnicki Tomasz († 1696). *Compendium Unosyllogisticum, Totius Summae S. Thomae Aquinatis Doctoris Angelici. Pro faciliiori captu & memoria omnibus verae Sapientiae Amatoribus adaptatum per A. R. P. Thomam Szulc Prątnicki, S. Theol. Magistrum Ordin. Praedicatorum: Tomus Primus in Primam Partem, & Primam Secundae De Scientia Theologiae, & ejus subjecto Deo, tum ut est in se quad absoluta & relativa; tum ut est causa producens, gubernansque creaturas; tum ut est ultimus finis assequibilis à creatura rationali per actus virtuosos, & amissibilis per peccata. Gedani, Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCIV. (1694). w 12ce, k. tyt. i k. 23 nlb., str. 1008, k. 28 nlb. — Tomus Secundus, In Secundam Secundae, De actibus humanis in speciali, tam secundum diversas virtutes, quibus tendimus in finem ultimum Deum, quam secundum diversa vitia, quibus deviamus ab eo. Additur index concionum, & rerum. Gedani, Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCIV. (1694). w 12ce, k. tyt. i k. 23 nlb., str. 1008, k. 28 nlb. — Tomus Tertius. In tertiam Partem & ejus Supplementum. De Deo-homine, ut est naturam humanam assumens, hominem reperans, justificans, judicansq; in vitam aut in mortem aeternam. Additur*

index rerum. Gedani Typis Simonis Reinigeri, Anno MDCXCIV. (1694). w 12ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 981, k. 24 nlb.

Na odwr. tyt. wszystkich 3 tomów wizerunek św. Tomasza.

Dedyk. na czelo tomu I: Petro Rostkowski, abbatimogilnicensi. Tum mówi, że Rostkowski pochodzi z domu Kostków. Był też krewnym biskupa Szczuki. — Licencję daje Ant. Cloche Romae. Approbaty Thom. Modsewski 1693, Fr. Czarnkowski 1694, Casim. Napolski 1693, Mich. Ant. Hacki. — Początek przedmowa Ad lectorem; elogium Dei (trzy poematy rytmiczną prozą). Kończy wiersz Ad Zoilum, pod którym podpisany (jako autor wszystkich poprzednich wierszy) Vincentius Contenson ord. praed.

Na końcu I tomu (podobnie jak następujących). Index alphab. quaestionum et conclusionum... oras Errata.

Na końcu tomu II dodano: Index concionatorius ex omnibus tribus tomis.

Na początku tomu III są znowu dodane dwa elogia (wierszem) V. Contensona.

Treść dzieła stanowi rozbiór różnych pytań teologicznych nawiązujących do twierdzeń wypowiedzianych przez św. Tomasza w jego Summie (quaestiones et conclusiones). Razem stanowi to komentarz do Summy obejmujący całość teologii św. Tomasza. Tom I obejmuje pytania wyjęte z I części Summy, od str. 487 I Secundae. — Tom II z II Secundae. — Tom III z III części Summy. Nadto od str. 550: Ex Supplemento D. Thom.

Siekowski Świętnica 329. — Bontkow. I, 28. — Baręca Rys. zak. kaznod. II, 235. — Jocher 2757. Jagiell.

— Toż... Aquinatis doctoris angelici. Tomus primus ex prima parte et prima secundae de scientia theologica, et ejus subjecto Deo tum ut est in se quoad absoluta et relativa; tum ut est causa producens, gubernansque creaturas; tum ut est ultimus finis assequibilis a creatura rationali per gratiam et actus virtuosos, et amissibilis per peccata, de quibus hic in communi tractatur. Pro faciliiori captu et memoria omnibus verae sapientiae amatoribus adaptatus per A. R. P. Thomam Szulc Prątnicki, S. Theol. Magist. Ord. praedicatorum. Additur index rerum. Gedani typis Simonis Reinigeri anno MDCXCVII. (1697). w 12ce, k. 23 nlb., str. 1008, Index k. 28. — Tomus II (1697). w 12ce, k. 8 i str. 878, k.

45 nlb. — Tomus III (1697). w 12ce, str. 981 i k. 24 nlb.

Dedykacja t. III Thomae Szulc Prątnicki, proboszczu chełmińsk., datow. z Gdańska. Jest to więc wydanie tytułowe. Jagiell.

— Theses Thomistico-Philosophicae Ex Universa Aristotelis Philosophia, Iuxta mentem D. Thomae Aquinatis, Genuini Philosophiae, ac Philosophi Interpretis, Sub auspiciis Admodum Reverendi ac Eximii S. S. Theol. Magistri, P. F. Thomae Szulc, Prioris Gedanensis Ord. Praed. Dignissimi, Patroni Colendissimi, Publice propugnatae. Fr. Casimirus Iurgiewicz, Ordinis Praedicatorum. Disputabuntur in Ecclesia S. Adalberthi mense Iunio horis consuētis sub Assistentia R. P. SS. Theol. Lectoris et Ordinarii Philosophiae Professoris Fratris Michaelis Rutter Defendente eodem qui supra 1688. Wratislaviae In officina Baumaniana typis exprimebat Joannes Guntherus Rörerus. fol. wielkie, k. 1.

Wrocław. miej.

(Szulc Jerzy). *Applaus Szczerozyczliwej Miłości, Przy szcześliwych nowych Oblubieńców Zaslubinach, w Dożywnią Przyjaźn: Jego Mosci Pana Jerzego Szulca z Jeymoscią Panną Elżbietą Rossowną, Jego Mosci Pana Roberta Rossa, Mieszczaniną y niegdys Kupcá Przemyskiego. Jedynie Ukochaną Corą Przez ziednoczenie życzliwych Sere, Uczyniony. A Przez szczożyczliwych Przyjaćiół Domowi temu przy odprawiaćey się tego Aktu Solennizacji ninieyszym Skryptom ná widok światu Podany. fol., k. 20(?)*

Zaczyna się: Z górnych Parnassu na niskie doliny... Wysławiany dom Szulców, Rossów, Mierów. — W egz. bibl. Uniw. warsz. są tylko 2 karty, reszty brak.

Uniw. warsz.

Szulc Kazimierz ob. Grochowski Stan. (Applausus 1635) — Mazurkowiec W. J. (1668).

Szulchan Aruch ob. Caro Józef.

Szulchan Aruch jest dziełem rabina J. Caro. Kilku rabinów polskich pisało do niego komentarze n. p. Mojżesz Isserle (1605).

Szuldski Andreas ob. Szoldraki — Wysocki Albertus (Defensio 1602).

Szulczy ob. Dzwon (1792).

Szumańczowska Zofja ob. Arnaud Fr. Th.

SZUMAŃCZOWSKI J. Divus Bonaventura ante omne elogium celeberrimus In Ecclesia AA. RR. PP. Ordinis Minorum S. Francisci Conventualium. Ab uno e Soc. Jesu prima panegyri laudatus. Calissii, Anno aeterni Verbi primò locuti 1714. Typis regis Soc. Jesu. fol., k. 2 nlb. i ark. C₁ (kart 7).

Dedyk.: P. Casimiro Biernacki Sacrae Theologiae doctori, custodi gnesnensi, chronologo Ordin. Minor. S. Fr. Convent. — Bezimienne, ale na egzempl. Bibl. Ossol. autor zanotowany.

Jocher 5396. — Bandt. H. dr. Kr. P. I, 127. Jagiell. — Ossol.

(Szumińscy). *Sprawa JPP. Kazimierza, Piotra, i Felixa Braci Szumińskich Łowczyców Ziemi Nowogródzkiej. z WWJPP. Antonim i Ignacym Ichnatowiczami Podstolicami Ziemi Wiśkiej. (1799). fol., k. 8 nlb.*

Dopis. Mikulicz (wnosił). Ob. tom XXII, 385. Jagiell. — Uniw. wileń.

— *Replika Jehnciow Panow Szuminskih. z WW. Ichnatowiczami Podstolicami. (po 1798). fol., k. 12 nlb.*

Ob. tom XXII, 385. Jagiell. — Uniw. wileń.

— *Dodatek do Produktu Szumińskich okazujący wielość summy JPP. Szumińskich na Roniewiczach Folwarku opierający się. (1798). fol., k. 4.*

Wymieniony Bułharyn i Janatowiczowie. Jagiell.

Szumkowski, adwokat ob. Mackiewicz T. (1795).

Szumlańska Marjanna z Swistelnickich ob. Tarszeński Dydak (Jonasz 1758).

Szumlański Andrzej i Anna Kwiatkiewiczówna ob. Sarnowie Wojciech (Achates 1637).

Szumlański Józef, bisk. lwowski ob. Irmologion (1707) — Metryka (1687) — Ziercioło (1680).

Akta zap. Rossii V, 198—208. — Theiner Monum. III. — Ustiałow Istor. Piotra W. II. — Arch. kom. hist. I, 300. — Encykl. kośc. XXVIII, 73. — Bartoszewicz w Enc. Orgelbr. XXIV. — Załęski Jesuici III. — Franko w Kij. Starina 1891 (o Metryce). — Tenże w Kwart. hist. 1892.

Szumliński Jan ob. Tarszeński Dydak (Jonasz 1758).

Szumliński Onufry, biskup przemyski ob. Iwaszowicz Eljasz (Sędziwość 1761) — Kociński Józ. Ign. (1746) — Mikulski Stef. (1748) — Popielewicz X. Donat (Tragedia 1761).

Euc. kośc. XVIII, 75.

Szumliński Jerzy ob. Threni (Parthenicae sodalitates 1594).

SZUMLIŃSKI Marcin Kawery, prof. akad. krakow. († 17 czerwca 1720). Arbor Immortalis Gloriam, In Perillustri olim & Reverendissimo Domino, D. Constantino In Lubraniec Dąbski, Scholastico Vladislaviensi, &c. invidio mortalitatis ferrō Succisa. Ac Dum ad Justa Parentalia in Ecclesia S. Michaelis Archangeli Cracoviae, in sociis sibi Oppressi abierint & Fatorum serie. Per M. Martinum Szumlinski, In Alma Universitate Cracoviensi Philosophiae Doctorem & Professorem, dolenti pennā Vindicata. Anno Domini MDCCX. (1710). Die... Mensis... [Tu winjetka]. Cracoviae, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. str. herb (Godziemba) a pod nim 6 wierszy łac.

Ded. Aleksandrowi na Lubrańcu Dąbskiemu Miecznikowi Inowrocławskiemu. Panegiryk stylem nakamiennym.

Zmarły Konstanty był synem Wojciecha Marszał. Nadw. Kor.

Jagiell. — Ossol. — Zamojs.

— Palmaria inter fatales cupressos. enata. virtutibus, meritis et sapientia Perillustris olim Clarissimi et admodum Reverendi Domini, D. M. Adalberti Wolski, S. Th. professoris, collegae majoris, ecclesiae collegiatae S. Floriani ad Cracoviam custodis, contubernij Staringeliani provisoris in ipso ingressu ad supernam Hierusalem adornata. Ac dum ei iusta parentalia in eccl. colleg. S. Annae Cracoviae maerentibus academici senatus ordinibus non sine laehrymis persolverentur per M. Martinum Szumlinski, philosophiae doctorem et professorem Ingubri elogiō celebrata. Anno Domini MDCCXV. (1715). Die XVII. Mensis Aprilis. Cracoviae. Typis

Joannis Domański, S. R. M. Typographi. fol., k. 4 nlb.

Jagiell.

— Sacer Umbo In Tvrribus D. Iosephus contra fatorum tela Expositus. Sacra Authoritate Apostolica. Sanctissimi Domini Nostri Clementis Papae XI. Singularem favore & promotione Celsissimi Principis Illustrissimi & Reverendissimi Domini, D. Casimiri à Żybna Żybiński, Dei & Apostolicae Sedis Gratia Episcopi Cracoviensis, Ducis Severiae, Peraugusti Capituli Cathedralis, & totius Cleri consensu, Incltyti Senatus, Populiq; Cracovienū curā; in Principalem Urbis Patronum. Electus. Ac dum Inter festivos sui Patrocinij applausus, in Aedibus SS. Michaelis & Ioseph, PP. Carmelitarum Discalceatorum, solenni pompā, à devotis Civitatis Ordinibus coleretur; Per M. Martinum Szumlinski, In Alma Universitate Cracoviensi Philosophiae Doctorem & Professorem. clientali panegyri, Celebratus. Anno Domini MDCCXV. (1715). Die xj. Mensis Maij. Cracoviae, Typis Ioannis Domanski S. R. M. S. & Typographi. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. herb m. Krakowa i wiersz łac. (Porta patet vicina polo cum turribus altis). Dedykacja prokonsulowi i konsulom, gdzie mówi, że do Krakowa przybył właśnie św. Józef et sacris turres munit umbonibus. — Panegiryk stylem nak. — Kraków jest naswanj nervus Poloniae, ale obecnie w upadku. Na końcu wyławiani różni Krakowianie, m. i. Piotr Lochman i Kas. Żybiński biskup.

Bibl. Prasyk. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Zamojs.

— Metropolis Regni Poloniarum Cracovia. Inter crebra Martis fulmina, cum dirae succumberet pestilentiae Vi Fatorum Jactata. Ac tandem pristino vigori. Dum ad festivos Feriarum Paschalium applausus, in Ecclesiis Cathedrali S. Venceslai; Archipresbyterali B. V. M. & Collegiata S. Annae, summō concursu Cleri, & populi, solennes Superis, pro aversa ab Urbe Mortis violentia, grates persolveret. Restituta. Per M. Martinum Xavierum Szumlinski, In Incltyta Universitate Cracoviensi AA. LL. & Philosophiae Doctorem & Professorem. Obsequiosō calamō post-

humae memoriae Delineata. Anno Domini MDCCIX. (1709). Die jx. Aprilis. Cracoviae Typis Academicis. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Na odwr. tyt. rozpoczyna się dedyk. burmistrzowi P. J. Fryznerowi i 20 konsulom po nazwisku wymienionym (między niemi kilka włoskich nazwisk: Marcheti, Megloruci, Federici, Soldadini). Wychwała w niej Michała Behma.

Poemat sam ma tytuł: Metropolis... Cracovia vi fatorum Jactata. Opisuje w nim klęski doznane przez Kraków: zarazę z r. 1707 i jej przyczyny (pobyt żołnierzy i żydzi pińczowscy, którzy mór zawlekli). — Jowisz w Empirium wydaje wyrok na Kraków: biskup Żybiński prosi Boga o obronę; procesja błagalna; zasługi Lochmana i Behma w tych ciężkich czasach; ucieczka ludu z Krakowa; samknęcie świątyni i Uniwersytetu; sądy i handel ustają; drożyzna i głód w Krakowie; chowanie trupów po domach karane śmiercią; cementarz dla zarażonych a św. Getrudę. W r. 1709 wygasa zaraza. Kończy wiersz: Piis manibus lapsorum.

Pełno szczegółów nader ciekawych zarówno dla dziejopisa Krakowa jak historyka medycyny. Oblicza, że w samym Krakowie zmarło 7223 osób; w okolicy 12.047. — W pracy Górnego i Piwarskiego: Kraków w czasie drugiego najazdu Szwedów na Polskę (Bibl. Krak. 1932) nie wymieniają autorowie tego źródła.

Chłędowski Spis 33.

Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol.

— ob. Czarnowski Jan (Desideria Palladis 1706) — Szynglarowicz Andr. (Astrea 1720).

Obacz o nim Wadowski Wiadomość str. 319.

(Szumowicz Leon). Sprawa W. JP. Leona Szumowicza Starosty Kazimierzowskiego z JW. JP. Hyacynthem Kością Chorążym Pttu Kobryńskiego Kawalerem Orderu S. Stanisława, oraz WW. JPP. Onufrym Kością Chorążym bywszych Woysk Polskich, Adamem Wierzeyskim Sędzią ziem: Słuczoreskim i Jakóbem Czeczotem Miecznikiem Byłego Pttu Stołowickiego. (Wilno, 1799). fol., k. 7.

Dopisano: Ludwik Jerzy Lipnicki Adwok. Sądu Gł. Litt. (wnosił). — Rzecz o dobra Bukstowa. Jagiell.

— ob. Czeczot.

SZUMOWICZ Michał Stanisław. Arbor In Fertili Ecclesiae Plantata Solo, à Benigniori Excocta Sole, Copiosis

Referta Fructibus, B. Joannes Cantius, In Alma Universitate Cracoviensi, Sacrae Theologiae Doctor & Professor, Regni Poloniae & Academiae Crac: Patronvs, Admirabili Vitae Sanctimonia, & Miraculorum Gloria indeficiente, Illustris, Anno Solennitatis Festo recurrente, in Ecclesia Collegiata Neosandecensi, praesente magna Illustrium Hospitum Corona, Per M. Michaellem Stanislaum Szumowicz Cracov: In Eadem Alma Unversitate Cracoviensi, Philosophiae Doctorem, Scholae Neosandecensis Directorem, devotā Panegyri Demonstratus. Anno Jubilei Magni 1700. Die 19. Octobris. Cracovias, Typis Universitatis. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Na odwr. ładny szyć herb (ryt. F. M. B.) kapituły nowosądeckiej.

Dedyk. prałatowi i kanon. kolegiaty nowosąd. Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— In Nomine Domini, Amen. Asciam Triplici Aere Fvsa, Sanguinis, Virtutis, & Meritorum. Excidit In Campo Academico. Conclusions Aristotelico Thomisticae Philosophicae, Qvas Sub Praesidentia, M. Gasparis Benedicti Kawalczewski, Collegae Maioris, Ecclesiarum Collegiatarum S. Annae & SS. Omnium Crac: Canonici, Regij, & Cursus Philosophici Professoris. Publicae Disputationi Expositas. Michael Szumowicz, Artium Liberalium & Philosophiae Baccalaureus. Propygnandas Svcepit. Anno conclusae in terris salutis humanae 1697. Die 8. Mensis Octobris Horis pomeridianis. Cracoviae, Typis Unversitatis. fol., k. tyt. i k. 10 nlb.

Na odwr. tyt. Topór herb Jerz. Morskiego, kanon. krak., poczem dedykacja temuż. Tu wychwała Morskiego i podnosi jego działalność w Piotrkowicach i Kasimierzy (na 3 k.). Podpisany: Gaspar Benedictus Kawalczewski.

Następują konkluzje z logiki, fizyki oraz metafizyki, oparte na Arystotelesie. Bronił ich Szumowicz „pro felici coronide biennalis cursus“.

Na ostatniej karcie: Sub ausp. Christ. Sowiński Rectoris (a berłami Uniw.).

Ob. Kawalczewski. Zamojs.

— Eximius Astreae Caelestis Speculator, Perillustris olim, Clarissimus, & Admodum Reverendus Dominus, D. M. Martinus Słowikowski Iuris Vtriusq;

Doctor & Professor, Collega DD. Iureconsultorum, Ecclesiarum Collegiatarum SS. Omnium, & S. Michaélis in Arce Crac: Canonicus, Curatus Raclavicensis. è Valla hæc aerumnarum Translatus. & dum ei; Iusta Funeralia in Ecclesia Colleg: SS. Omnium Crac. Magno omnium dolore persolverentur. A M. Michaele Stanislao Szumowic, In Alma Vniversitate Studij Generalis Crac: Ph. Doctore & Professore, S. Auctoritate Apostolicâ Notario Publico. Lugubri calamo Celebratus. Anno Reparatae Salutis 1703. Die 24. Julij. Cracoviae, Ex Officina Franisci Cezary S. R. M. Illustriss. & Reverendiss. Domini Episcopi Crac. Ducis Severiae, neonon Schol. Novodv. Ordin. Typogr. fol., k. tyt. i k. 1 nlb. Pochwały stylem nakam.

Jagiell. — Ossol.

— ob. Piskorski Seb. (1735) — Podgórski Samuel Jan (1694) — Tomaszewski Albert (Annulus desponsati honoris 1698).

Szumowic Stefan ob. Ślachetka Ignacy Stan. (Ancylija 1641).

Szumowicz Wojciech ob. Vox phil.

Szumowiczowie ob. Czczot Jak.

Szumowska Joanna ob. Załuski Andrzej (Oddawanie 1690).

Szumski Bartholomaeus ob. Parentalia (1595) — Threni (Partibénicæ sodalitatís 1594) — Threni in obitum (1596).

Szumski Jakób ob. Gurski Ignacy (1798).

Szumski Jan ob. Locher (Judicium 1522).

SZUMSKI z Dzierzgowa Jan, kanon. kij. Zal Nieublaganą Oyca Śmiercią Synowskiemu W. J. Pana Mikołaja Sabby Daniłowicza Chrapowickiego Starosty Pilwiskiego, Porucznika Petyhorskiego Woysk W. X. L. Sercu Zadany Przy Publicznym Śmiertelnych Zwłoków W. J. Pana Antoniego Marcina Daniłowicza Chrapowickiego Podkomorzego Woiewództwa Smoleńskiego, Półkownika Pttu Orszańskiego, Porucznika Petyhorskiego Znaku J. W. J. P. Mniszcha Marszałka Nadwornego Koronnego, Reymentarza Dywizyi Białoru-

skich Woysk W. X. Lit: w Kościele Wileńskim Wielebnych Iohmów Księży Missyonarzów Złozeniu. Przez W. J. Księdza Jana z Dzierzgowa na Szumsku Szumskiego Archi-Dyakona Białoruskiego, Kanonika Katedralnego Kijowskiego, Proboszcza Obeleckiego, Zalem z Uwagą w Kazaniu przelozonym Uspokojony. Roku Pańskiego 1761. Dnia 12. Lutego. w Wilnie w Drukarni J. K. Miei Akademickiey Societatis Jesu Roku 1762. fol., k. tyt. i k. 15 nlb.

Ded. Mik. Sabbie Daniłowicowi Chrapowickiemu. W kazaniu m. i. opisuje kilka wypadków nagłej śmierci, jak np. Lwa Sapiehy. Podaje genealogję Chrapowickich. Wylicza, w czyjem imieniu żegna zmarłego (ostatnie vale).

Egs. Jag. ma przypis ręką autora Jósefowi Sosnowskiemu.

Jagiell. — Krasin. — Wileńs.

Szumski Dzierzgowski Samuel ob. Lubomirski Stan. Her. (Ojczysty Apollo, Jezus Nazar. 1723, Melodja 1703, 1705).

Utwór ten, pod kilku tytułami wydawany w latach 1703—1723, bywa mylnie przypisywany Szumskiemu — Dzierzgowskiemu, którego Lubomirski sfingował sam jako autora. Ob. Bibl. tom XXI 471—2. — Folkierski w Silva Rerum 1925 V, 60.

Szupeki Mikołaj ob. Szubski Mikołaj. **Szurowski Caesarius** ob. Rutkowski Juljan (1772).

SZUROWSKI Stanisław Michał. Parnassus Academicvs, Apollinis, & Musarum ornamentis Decoratvs. XI. VV. DD. Primæ Laureæ Candidatis. Dvm In Alma Vniversitate Cracoviensi, Per Excellentissimvm, ac Doctissimvm, Dominvm, D. M. Danielem Thomam Gomvlezynski, Philosophiæ Doctorem & Professore, Collegam Minorem. In frequentissima Nobilissimorum Hospitum & Academici Senatûs Corona Artium & Philosophiæ Baccalaurei Ritv Solenni Renvntiarentvr. Amoris, & gratulationis ergò. A Stanislao Michaele Szvrowski, eiusdem Laureæ Candidato. Panegyrico applausu Dedicatvs Anno Salutis 1688. Die 18. Octobris. Crac: Typis Nicolai Alexandri Schedel S. R. M. Ord: Typogr. fol., k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. herb Wielop. i wiersz. — Dedyk.: Franc. in Pieskowa Skała Wielopolski generali minoris Poloniae.

Zaczyna wiersz: Basilio Piaszczowski, Alberto Wolski. Dalej: Joanni Cantio, Alberto Żółwiński. Uscseni laureaci: Ant. Wosiński, Ant. Konst. Stephanowicz, Laur. Zelecki, Simon Wnorowski, Steph. Rosołowski, Joan. Michalkowicz, And. Blaskiewicz, Stan. Leciewicz, Joseph. Zapartowicz, Stan. Grusikowski. — Stanislao Mich. Szurowski. Laurentius Zelecki. — Sub Auspiciis Mart. Winkler Rectoris.

Jocher 1462. Jagiell. — Ossol.

— Propugnaculum fortissimvm orbis christiani, in D. Andrea Apostolo, cruce in manibus gestante, deuoti cultus opere exhibitum, et Illustri Magnifico, ac Generoso Domino, D. Andrea de Gorynino Goryński. Domino, et Meaenati suo amplissimo, recurrenti Patroni ipsius annua festiuitate. A Stanislao Michaele Szvrowski Artium liberalium, et Philosophiæ in Alma Academia Cracouiensi Baccalaureo, Gratulationis, et submissæ venerationis ergò applausu solenni dedicatum. Anno Domini 1688. die 30. Nouembris. Crac. typ. Nicolai Alexandri Schedel, S. R. M. Ord: typogr. fol., k. 5 nlb.

Na odwróci tytuła pod herbem domu Gorynianae sześciowiersz podpisał Jos. Goryński Gram. Alumnus filius. Całe wierszem nakamiennym. Wspomniany tu i Felicianus Rakowski avunculus.

Jocher 8310. Jagiell.

Szurzyński Szym. ob. Sierakowski Łukasz (Epicedia 1593).

SZUSTOWSKI P. Do J. W. Imci Xiędza Adama Wadwicz Naruszewicza biskupa koadjutora smoleńskiego, pisarza W. X. L. Kawalera ord. S. Stanislawa oda. P. Szustowski dozorea O. L. W. M. Koronney. Warszawa, w drukarni Gröllla 1781. w 4ce, kart 2.

Bibl. w Suchej.

Szuyski ob. Szujski.

SZWAB Fryderyk Hieronim, staroście szmeltyński. Trały Załosci Po Zmarły Ciotce Jey Mości Pani P. Izabeli Młodawskiej Ianowej Sicinskiej Marszałkowej Vpitskiej &c. Friderich Hieronym Szwab Staroście Szmeltynski: Jaśnie Wielmożnemu w Bodze Wielebnemu Iego Mosci X. Otto Szenkingowi Złäksi Bożey Biskupowi Wendenskiemu Administrátorowi Opáctwá Suleiowskiego y Witowskiego &c. Ofiarował.

Roku Pańskiego 1621. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Na odwr. tyt. herby (Łabędź, Panna na niedźw., Trały, Miesiąc) i 8 wierszy polskich.

Dedyk. do bisk. Ottona Schenkinga, podp. przez F. H. Szwaba, siostrzeńca zmarłej. Poczem idą wiersze: Trała śmierci, Trała Umarłej, Trała przyjaciół, Trała pospolita. Drukowane są recto kart, a verso zajmują drzeworyty 4 herbów: herbu Gasp. Młodawskiego, Ssenkingów, Łabędzia, Panny na niedźw. Pod każdym z tych herbów wiersz pochwalny. Kończą: Nagrobek... drugi Nagrobek... i epigramat z Seneki (po polsku i łacinie).

Zmarła Izabela była żoną Jana Sicinskiego marza. Upitskiego a córką pułk. Młodawskiego i Anny z Ssenkingów. Umarła mając 24 lat.

Maciej. Piąt. II, 692. Uniw. warsz.

— ob. Fabrycy (Epithalamion Michaéli Woyna 1623).

(Szwajcar). Reflexye pewnego Szwajcara o przyczynach wojny teraźniejszej (1757)... ob. tom XXVI, 154.

— Obraz historyczny i polityczny Szwaycarów... ob. Ożga Aleksey (1770).

SZWAJNERT (Szwelnert). Pierwiałki prac karnodziejskich. Leszno 1771. Z dawnego Katalogu księg.

Szwajnert Jan ob. Perzyna Ludwik (1793).

SZWANWYC (Schwanwiz) Marcin. Applaudująca powinność Przy szczęśliwym wschodzącym dniu Nominalnym Urodzoney Iey Mości Paniey Justyny Bliwernicowej Urodzonego Iego Mości Pana Jana Bliwernica Woysk I. K. Miei P. W. Mil. Oberkomisarza Kochaney Małżonki Oświadczona Roku MDCCXIV, dnia 16. Czerwca, Od niżej pomienionego. w Toruniu, Drukował Jan Nicolay Nob. Senat. et Gymn. Typog. (1714). fol., k. 1. Tor. Kop.

— Efekt powinności Synowskiej W dzień Imienia Kochanego Rodzica swego Uczciwego Pana Marcina Szwanwycy Mieszczanina Toruńskiego Roku MDCCXIII. d. 11. Listopada Oświadczył Marcin Szwanwyc, Gymn. Thor. Civiis. W Toruniu, Drukował Jan Nicolai (1713). fol., k. 1. Tor. Kop.

— Ingress do Stanu Małżeńskiego Szlachetnego Jego Mosci Pana Dawida

Brauera Na Zakrzowku y Tylicach Dziedzicznego Pana z Slachetną Jmc. Panną Eufrozyną Sławney pamięci Szlachetnego Jego Mci Pana Jana Sitki Wielce zasłużonego Prezydenta Miasta I. K. Mci Torunia Roku 1716. d. 18. Febr. Na Akt Weselny z Raiem Komparowany y ofiarowany ode M-nie Sługi Uprzejmie zyceliwego Drukował Jan Nikolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1716). fol., k. 2.

Praetorius dopisał: M. Schwanwitz.

Tor. Kop.

— Kondolencya Przy Exekwyalnym Dniu Jeymosci Pani Doroty De Bertin Braurowy Jegomosci Pana Godfryda Brauera Sądow staromiejskich godnego Assessora Pozostalej Małzonki Z obligowanego zalu d. 9. Maj R. 1715. Wyrazona Przez Zyczliwego, y Calemu Domowi obowiązanego Sługę... W Thoruniu Drukował Jan Nicolai Roku Pańskiego, 1715. fol., k. 2. Tor. Kop.

— Meta Sagittae Rubinkowscianae in Pectore Serenissimi Augusti Praefixa Albo Strzale Cel JMC Pana Jakuba Kazimierza Rubinkowskiego Pocztmajstra J. K. Mosci y Komisarza Cel Prowincyi Dybowskiy w Sercu to iest Łasce Najasnieyszego Augusta Naznaczony Przy dorocznym S. Jakuba Apostola Patrona Fescie Przez Szczerozyczliwego sobie... Sekretarza Poczty I. K. Mci. Drukował Jan Nikolai Nob. Senat. et Gymn. Typogr. (1715?). fol., kart 2. Tor. Kop.

— Das Fröhlich auffgehende Nahmens-Licht Der Hoch-Ehr und Tugendreichen Frauen Dorothea Schaelin, Als seiner hochgeneigten Frau Gönnerin Beehrte schuldigst Anno 1714. den 6. Februarii Dero verbundenster Diener Martin Schwanwitz, Thorun. L. A. Stud. Thorn, Gedruckt bey Johann Nicolai, E. E. Hochw. Raths und des Gymnasii Buchdrucker. (1714). fol., karta 1.

Tor. Kop.

— Schuldiges Opfer, Welches Als die Edle-Hoch-Ehr- und Tugend-reiche Jungfrau Constantia Switalska Ihr erfreuliches Nahmens-Fest Anno 1714. den 18. Septemb. glücklich celebrirte In

ergebenstem Respeck darreichte Dero ergebenster Diener Martin Schwanwitz. Gedruckt Im Jahre Christi 1714. fol., karta 1. Tor. Kop.

(Szwecja). Svethland and Poland Warres. A Souldiers returne out of Sweden, and his Newes from the Warres: Or, Sweden and Poland vp in Armes. And the entertainment of English Souldiers there: with the fortunes and successe of those 1200. irien that lately went thither. [Tu rycina: na pierwszym planie porabane zwłoki 2 osób, obok mężczyzna w polskim stroju z czekaniem w podniesionej prawicy, na planie dalszym 2 wzgórz; na prawem z nich rosną 2 kwiatki]. (1611?). w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb.

Ta sama rycina powtórzona i w ciągu tekstu. Rozpoczyna przedmowa: To the reader (cacionkami łac.). W niej mówi nienazwany autor, że chce opowiedzieć siomkom swoje i innych nieszczęścia.

Poczem rozpoczyna się opowiadanie (druk. gotykiem o kroju angielskim) p. t.: A souldiers Retourne out of Sweden, and his Newes from the Warres. Autor saciągnął się w r. 1609 do armji szwedzkiej przygotowanej na wojnę z Polską. Opisuje swoje nieszczęsne przygody w Szwecji i Moskwie, dokąd Szwecja wysłała posiłki. Oprócz Anglików było 200 Francuzów pod wodzą Le Veille'a. Dostali nad Wołgę. Opisuje tyranstwo i barbarzyństwo praktykowane w Rosji. Mówi obsornie o Pontusie de le Gardie, wodzu posiłków. Przes Smoleńsk i Gdańsk z pozwoleniem Polaków wrócił do Anglii.

W tekście są nadto 2 ryciny (tortury i człowiek z obciętą ręką i nogą). Widocznie drukowane po wzięciu Smoleńska przez Zym. III.

Dzielnko interesujące dla wojny polsko-mosk. Czartor.

— Sweriges Rijkens Ständers Sentens... öfwer någre af Sweriges Ryk's Rådth... then 19. Febr. 1590. w 4ce.

— Sweriges Rijkens Ständers Beslut the 22 Martij Ahr. 1604. Stockholm 1604. w 4ce.

Ob. Sentens — Sententia.

W sprawie Banera i towarzyszy.

— Rättegångz Acta, sampt Sparre etc. Stockh. 1609. w 4ce.

Mieści wyrok sejmowy z 19 lut. 1590 na Gust. Banera, Eryka Sparrego, Swena Banera i Thurego, członków Rady królewskiej, za

spiękanie na rzecz Polski. Wyrok ogłoszono 20 Marca 1600 r. w Linköping. Ob. Sparre (tom XXVIII, str. 107) — Baner. — Sweriges Rijkens Ständers... then 24. Decembris Ahr 1627. Stockholm 1627. w 4ce.

— Sweriges Rijkens Ständers... Ahr 1631. Stockholm 1631. w 4ce.

Tych i innych uchwał i wyroków sejmów szwedzkich, dotyczących spraw polsko-szwedzkich, należy szukać w bibl. szwedzkich (bibl. król. w Sztokholmie). Nikt tego materiału nie opisał. — Ob. tom XII, 519.

— ob. Abdruck (1678) — Abschrift, Abschriften — Acta et litterae (1624—1625) — Adler (1630) — Adlerfeld (1740) — Aitzema (1626) — Anatomia (1656) — Appendix des schwed. Spiegels — Articul pacis — August II — Baner — Behauptung (1656) — Beleuchtung (1656) — Beneken Joachim (Prosp. Dant. 1661) — Bericht (z lat 1620—60 i 1700—10) — Beschreibung — Bielawski Józef (1792) — Biörenklaw — Birkowski F. (1633) — Boot Abraham (1632) — Bolesta P. (1709) — Borastus (z lat 1618—1628) — Brief — Brochowski (Oratio ad Carolum 1656) — Burgi (De bello 1639) — Burrige (1704) — Bykowski Ign. (Gustaw Waza, powieść szwedzka 1797) — Camerarius Ludwik (Cancel. Suedica 1627) — Causae (Karol Gustaw 1655) — Chodkiewicz J. Kar. (1605) — Conring Herman (Cyriacus Trasymachus: De justitia armorum Suecorum 1655; piśmka jego wywołały cały szereg odpowiedzi, o których ob. pod Dziezic, Frischman, Gabriis, Mithobius, Nicanor, Nicoymius, Olszowski, Sachs, Starowski) — Continuation — Copia — Czarnecki Stefan — Descriptio germanica (1601) — Douglas (Fides svetica 1660) — Dziezic J. (Contra paneg. 1657) — Echo — Ehrenstern (1657) — Enarratio — Enumeratio — Epistola, Epistolae — Erklärung — Erzählung (1655) — Exegesis hist. (1610) — Expugnatio — Extract — Ferdynand III — Fortuna (1723) — Fowler (The history of the troubles 1656) — Friedensbedingungen (1629) — Friedensinstrument

(1660) — Frischman (1656) — Fryderyk Wilhelm — Gabriis Łukasz — Gdańsk — Gesandschaft (1658) — Gosiewski hetman — Gustaw Adolf — Gustaw III (O niebezpieczeństwie 1790) — Heldenbriefe (1701) — Henricson Jonas (De ratione) — Hilchen D. — Historia (1660, 1701, 1732) — Jan Kazimierz — Karol Sudermański — Karol Gustaw — Karol XII — Kobierzycki (Obsidio 1659, Historia 1655) — Kochowski Wesp. (Annales) — Komenius — Kordecki Aug. (Gigantomachia 1657) — Kraków (1656—9, 1709) — Krusius (Panegyricus 1629) — Leszczyński Stan. — Ligeza Mikołaj — Lipski Fel. (1697) — Lipski Jan (1628) — Lista der Gefangenen (1656) — Lombres (1657) — Mevius (1658) — Michelessi (1778) — Mithobius (1655) — Müller L. (Historie 1585, 1606) — Mynsicht — Nachricht — Nicanor (1655) — Nicoymius (1656) — Nixon (1610) — Odymalski Walenty (1659) — Olszowski Andrzej (Elim. caesarum 1656) — Pacta (1635) — Paolo — Paprocki Franc. — Patkul — Paulini — Pikieta — Pirotcar — Polska Kongars (ob. Saga) — Potulicki (Hist. rewolucji 1761) — Pohlen (Das verwirrete 1711) — Poniatowski Stan. (1741) — Potocki Jerzy (1797) — Powód (1674) — Process des Handels (1605) — Proyart (Leszczyński Stan. 1784) — Przebendowski Jan Jerzy (1710) — Przyjemski Krz. (1655) — Przysługa arjańska (1657) — Puffendorf (1686) — Puncta (1659) — Radziejowski M. — Radziwiłł Krz. — Refutatio — Reichrath (1656) — Relation (1656, 1701) — Resolution der Staaten Holland — Rudawski Waw. (1755) — Saga Polska Kongars (1736; tu portrety królów polskich) — Sapieha Lew (Porażka 1681) — Satyrus rudis (1658, 1660; tu narzekania na gazetki szwedzkie) — Schreiben — Schweden — Sedes et origo belli (1657) — Seyler Jerzy (Leben Stan. I, 1737) — Sincerus Treumund (1705 lub 1715) — Skupieński (1634) — Skrzetuski K. (Dzieje Szwecji 1772) — Specyfikacja

wojska (1709) — Skytta — Stellano-wicz (Novi stratagematis 1660; tu o walkach ze Szwedami) — Steinbock (1704) — Stillstand — Sturcius (Ausa Car. Suderm. 1598) — Suecia — Swe-rige — Święcicki Grz. (1604; tu o Szwedach wychowywanych w Polsce przez Jezuitów) — Świtkowski P. (Pamiętnik 1790; tu o szwedzkiej konstytucji) — Szczuka Stan. (Cand. Veron.) — Tański Jan (1656) — Theatrum królestwa szwedzkiego — Toruń — Tractatus de vera historia (1657) — Trasymachus Cyriacus — Transsumpt (1659) — Twardowski Kasper — Übergab Cra-kow — Underrättelse — Ursachen (1658) — Verhael (1658) — Vertot (Re-wolucja 1756) — Verzeichnis (1704) — Vindiciae (1700) — Vogel Peter (1661) — Wiederlegung (1660) — Wiedeking (Hist. belli 1672) — Wittenberg — Władysław IV — Wydzga Stef. (Historja 1662) — Zakrzewski Seb. (1627) — Zawisza K. (1606) — Zbylitowski An-drzej (Droga do Szwecji 1597) — Zdanie — Zeitung — Zernecke (Krie-gen 1712, Thorn 1711) — Zygmunt III.

Powyższe odsyłacze są tylko drobną częścią druków polskich, szwedzkich i niemieckich, odnoszących się do wzajemnych stosunków obu państw. — Zorjentować się w tym materiale można lepiej na podstawie tomu VIII i IX Bibliografji, gdzie pod odpowiednimi latami (zwłaszcza 1605—1623, 1655—60 i 1700—1710) są te druki ze-stawione. — Zestawił je już na podstawie powyższych tomów Bibl. Estreichera Fin-kele; ale w szczegółach dużo u niego błędnych informacji. — Por. także Finkel III, 2008 oraz nr 22763.

Kat. Bibl. Król. w Sztokholmie (Kongl. Bi-blioth. Handlingar 1891) podaje tytuły o-gromnej ilości ulotnych druków szwedzkich, odnoszących się do wojen polsko-szwedzkich XVII i XVIII w. — Znaczna ich część znajduje się w Bibl. Jag., ofiarowana przez H. Bukowskiego.

Ulotne te druki, wydane przez Szwedów za Karola Gust. i Karola XII przeciw Polsce w formie awisów, gazet, relacji, berichtów, i t. p. są istotnie niezliczone. Najpełniejszym ich zbiorem (o ile chodzi o r. 1656—60) są Collectanea pol. suecica Wal. Schlieffa w bibl. miej. gd. (Nl 97). Znaczną ich część wyszukałem. Ale nie wszystkie druki ze-brane przez niego są w niniejszym dziele rejestrowane, gdyż większość ich dotyczy

tylko pośrednio sprawy polskiej; co prawda i te, których nie rejestruję, mają pewne dla nas znaczenie. Dlatego korzystanie ze zbioru Schlieffa może być bardzo po-żyteczne przy studjach nad najazdem Karola Gustawa.

Literaturę niem. współczesną, odnoszącą się do wypadków r. 1655—1661 omawia Arnold Geschichte der Polenlit. 1900 str. 15 i n.

Szwajkowski ob. Szwykowski.

SZWERTNER (Schwertner) Aleksan-der, pisarz m. Gdanska. Wytworne Pol-skie Listy, Albo Porządna żrzelna (sic) Informatiá y Manuctiá, iáko w tá-kowym Ięzyku, według terázniejszyego Zwyczáiu y Stylu, do Różnego Stánu Ludzi kształtnie Listy formowane y pi-sáne byé maia: W Ktorych nietylko są rozne Materie, ále tez oráz niemál ná kánde, ktore się tráktuia Rzeczy znáydniá się Responzy. Wiéc teaz Ap-pendix, Albo raczey Przydatek tu się dodáie; Gdzie rozmáitych Kupieckich, Korrespondentey, Kommissiyy, Ozná-y-mieniá, Frochtowych y inszych Listow, tudziesz Wexlow, Assignatiyy, Zápisow, Kwitow, Plenipotentey, Konnossemen-tow, Certepartey, Bodemerey, Kontrak-tow, Attestatow, y tym podobnych rzeczy, piániá Sposob się podáie: Przy Polskim Tytularzu Co dla czwiczających y Kochájących áię w Polskim Ięzyku, ználezytym Regestrem, Sporządził y wy-gotowál Alexander Schwertner, W Gdan-skiey Kancellariyy Pisárz. w Gdanskv, Nakładem Szymona Bekensteina, Biblio-pole. Drukowál Dawid Fridrich Rhet, Roku Pánskiego 1692. [Drugi tytuł po lewej stronie w języku niemieckim:] Zierlich Polnische Send-Schreiben, Oder Deutliche Anweisung, wie in solcher Sprache allerhand hoffliche Brieffe, nach heutigem neusten Stylo, so wohl an Hohe als Niedrige, gut und zierlich abzufassen: Durchgehends voll Neuer Eründung, auch mehrentheils mit schick-lichen Beantwortungen versehen. Be-nebenst Einem Anhang, In welchem mancherley Kauff- und Handels-Schrei-ben; Correspondenz-Commission-Advis-Fracht- und Wechsel-Brieffe, Assigna-tiones, Verschreibungen oder Obliga-tiones, Quietantzen, Vollmachten, Con-

nossemente, Certepartie, Bodemereyn, Contracte, Testimonia, und dergleichen enthalten: Wie auch Vollständigem Pol-nischen Titular-Büchlein. Denen Lieb-habern der Polnischen Sprache zum Besten, mit sonderbarem Fleiss und nöthigem Register ausgefertiget, Von Alexander Schwertner, Der Stadt Dan-tzig Cantezey-Verwandten, Dantzig, In Verlegung Simon Beckensteins, Buch-händl. Druks David Friedrich Rhet, Anno 1692. w 8ce, k. 2 tyt. i k. 11 nlb., str. 801 i k. 22 nlb. (Rejestr).

Rozpoczyna dedykacja polska Karolowi Ern. Baurowi, dziedzicowi na Burchfeldzie. Sławi go jako cultora i aestimatora linguae sar-maticae, który per crebram exercitationem może się mierzyc z każdym wyćwiczonym Polakiem in stylo tuto. — Poczem: Do łask. czytelnika na 9 kartach (po polsku i niem.). Tu pisze, że jego praca jest prze-znaczona dla ludzi kupieckiego stanu, którzy w Koronie Polskiej mają commercia i sprawę. Pobudką była mu praca Gutthetera (Kancell. polit.), obecnie wyczerpana, którą miał zrazu rewidować co do polszczyzny, ale potem zamiast przygotowywać jej przedruk wolał własná pracę podjąć. Wreszcie objaśnia plan pracy. Usprawiedliwia się nadto w przedmowie, dlaczego haftuje polszczyznę łączną (bo to „humor i styl wieku“). Starał się też pisać pięknym niemieckim językiem. Niektóre polskie listy brał ex probatis autoribus (i te podał bez przekładu niem.).

Całe dzieło drukowane synoptycznie po polsku i po niemiecku. Składa się ono z XIV roz-działów. Przechodzi w nich i daje przy-kłady na różne formy pozdrowienia, od-powiedzi na „offertne“ listy, usług ofia-rowania, odpisy na powyższe listy, przy-gany względem nieodpisów, listy przyczynne i próby, zalecania prób, dziękowania, napominania od krewnych, odpowiedzi na napominania, listy od dzieci z obcych kra-jów, listy przesylające nowiny, winszowania nowego roku (na str. 285 wierszem pol-skim), winszowania w innych okazjach, listy w weselnych materjach, na krzcinę zapraszające, na pogrzeby.

Od str. 554 idzie Appendix, w którym pisanie różnych kupieckich korespondencji... spo-sób się podaje. (Tu dużo materiału do no-menklatury handlowej, do swyczajów ku-pieckich w Polsce istniejących, do prawa handlowego i wekslowego). Formułki są datowane: Gdańsk, Królewice, Warszawa, Kraków, Toruń, Wrocław. — Od str. 640 formuły weksli i skryptów dłużnych. — Na str. 678 umowy szyprow i frachtowe. Od str. 737 z osobnym tytułem: Tytulara Albo raczej krotka informatia nazywczay-

nieyszych Tytułow, ktorzych się w Listach do wysokiego y niskiego stanu Ludzi w Ko-ronie Polakiey sażywać zwykło. — Podaje tytuły dla króla, dygnitarzy, księży, woj-skowych, szlachty, mieszczan, chłopów... Nie jest to osobne dziełko, lecz dalszy ciąg poprzedniego, gdyż paginacja i sygnatury idą w nieprzerwanym ciągu.

W całym dziele uwzględnione w szerokiej mierze życie, obyczaje i zwiazki z Polską, tak że jest ono doniosłym świadectwem dla ówczesnego stanu stosunków Gdańska z Polską. — Język tych listów stara się być czysto polskim, ale z konieczności wprowadza autor dużo terminów fachowych, o ile o stosunki kupieckie chodzi, z niemieckiego.

X. Mańkowski w Roczn. T. N. w Toruniu 1911. — Bruchnański w Dziejach liter. pięknej (Encykl. Akad. Um.) II, 192. Arch. państw. gdańskie — Czartor. — Jagiell. (brak końca) — Ossol. — Uniw. warsa.

Szweryn Jan z Alszwangu ob. Ru-siecki (Wesołe Panien 1642).

Szweryn Jakób Jerzy ob. Suliński Adam (Hymeneusz 1644).

Szweryn Jan i Ulryk, Jerzy ob. Gielgud Kazim. (Coronae 1638).

Szweryn Samuel ob. Gielgud Kazim. (1638) — Kurowiel Jan (Trzy 1650).

Szweryn Szczęsny ob. Kurowicz Jan (1650).

Szwerynowa Barbara ob. Gielgud Kazim. (Potomna sława 1638).

Świętowsky ob. Lipnicki Leopold (Sprawa 1799).

Szwortz (Szwarc?) Maciej ob. Józe-fowicz J. (1784).

Szwykowski ob. Sieklucy.

Szwykowska Anna ob. Kosiński G. (Silenus 1642).

Szwykowska Dorota Grudziejowska ob. Sitański (Zawodnik 1636) — Za-moscen Jan (Kaz. pogrzeb. 1636).

Szwykowska Elżbieta ob. Parysiu-mowicz (wiersz 1779).

(Szwykowski Bernard). Sprawa WJP. Bernarda Szwykowskiego Wóyskiego Trockiego Starosty Oniskiego z WWJPP. Dominikiem Głuchowskim Szam: Dworu Pol: iako Aktorem, An-tonim Kobylnickim Podkoniuszym Litt: Stanisławem Laskowskim Chorążym Pe-tybor: Janem Siekluckim Woyskowi-czem Lidz: iako Kuratorami onego. Oraz z JWW. Adamem Biskupem Dyo-

klecyńskim, Hyacynthem Chorążym Kobryńskim z Dekretu oczewistego Ziem: Wolkowskiego Ru 1790. zbra 22. D. ferowanego. (1798). fol., k. 3 nb. Dopis.: Tad. Odyniec. Uniw. wileńs.

Szwykowski Jan (I). Historia, jak Puchacz dokuczał Janowi XXIII w czasie Soboru i Paraenesis ad Justum Rabb... ob. Zygrowius (Papapompen). — ob. Wolan Andrzej (Meditatio 1592) — Zygrowiusz Jan (Melius albo Kazanie 1621).

Lukaszow. Wysz. helw. na Lit. I, 148. — Węgiers. Hist. eccles. Slavon. 1652, str. 256—7. — Joher Obr. bibliogr. II, 608.

SZWYKOWSKI Jan (II). Mowa na pożegnanie J. O. Trybunału Koronnego lubelskiego przez W. Jana Szwykowskiego Starościca Łódzkiego imieniem prześwietnej palestry dnia 20 grudnia w roku 1775. fol., k. 2.

Jagiell.

— Mowa J. W. Jana Szwykowskiego Kommissarza Ciwilno Wojskowego Woiewodztwa Krakowskiego Powiatów Krakowskiego y Proszowskiego y Komornika Ziemskiego Krakowskiego przy zapisaniu się, wraz z innemi Obywatelami Prześwietnego Woiewodztwa Krakowskiego w Xięgę Mieszczan stołecznego Miasta Krakowa na Ratuszu Krakowskim dnia 9. Maja 1791. w 4ce, k. 2 nlb.

Mowa na temat „Sławy polskiej jedno twórczym ciałem“.

Jagiell. — Ossol.

— Mowa Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego Sędziego Ziemińskiego woiew. Krakow. Powiatów Krakowskiego, Proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego w Krakowie na Sejmiku deputackim y Gospodarskim Dnia 9 Lutego 1792 Roku miana. w 4ce, kart 2.

Ossol.

— Mowa Jasnie Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego Komornika Ziemskiego, Kommissarza Cywilno-Wojskowego Woiewodztwa y Powiatu Krakowskiego, Proszowskiego i Xięstwa Siewierskiego. Na Sejmiku deputackim w Krakowie d. 15. Lutego 1792 miana. fol., k. 2.

Powiada tu: Siedzieliśmy na Wawellu głodem morseni, byliśmy wстыdom karmieni i tu

przez Grodzką Bramę pod fintami, sbloneni, do Kijowa piechotą pędzeni. Broń wszelką ogniastą lepszą zabrano, podłojszą w oczach naszych na wsgardę w rynku tutejszym tuczono. Nastal sejm troistym obeym usbrojonym orężem. Jagiell.

— Mowa Wielmożnego Jmci Pana Jana Szwykowskiego sędziego ziemianskiego woiewodztwa krakowskiego, powiatów krakowskiego, proszowskiego y Xięstwa Siewierskiego. w Krakowie na seymiku deputackim y gospodarckim d. 19. lutego 1792 roku miana (1792). w 4ce, k. 2. Jagiell.

SZWYKOWSKI Ignacy, marsz. konfed. woj. wil. Uniwersał datowany w Wilnie d. 4 Lipca 1792 r. fol., k. 1.

Ob. Akt konfederacji (1792). Krasin.

— Uniwersał... Datow. w Wilnie d. 31 sierpnia R. 1792. fol.

Bibl. nar. warsz.

— Uniwersał względem kwitów za Furaże dla Woysk rossyjskich. Wilno 1793. fol., k. 1.

Ob. o nim Smoleński Konf. targowicka 1903. Bibl. nar. warsz.

Szwykowski (Szejkowski?) Joach. ob. Wolan Andrzej (Meditatio 1592).

Szwykowski Kasper ob. Zygrowiusz Jan (Czyścicie 1619).

SZWYKOWSKI Michał, poseł słonimski. Mowa J. W. Jmci Pana Michała Szwykowskiego Pisarza Skarbowego W. X. Litt: Posła Słonimskiego W Izbie Senatorskiej, Czasu Relacji Skar: Lit: Dnia 19. 8bris Roku 1782. Miana. Warszawa W Drukarni P. Dufour, Drukarza J. K. Mci y Rzepltey. fol., k. 2 nlb.

Domaga się od króla, aby upadłej Litwie wrócił zatrzymane dotąd prerogatywy, i by swrócono częśćką wziętego Litwie majątku; aby sejmy składane były w Grodnio lub w Wilnie.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Nar. warsz. — Ossol.

— Mowa J. W. Michała Szwykowskiego Pisarza Skarbowego W. X. Litt. posła z Pttu Słonimskiego na Sessyi w Izbie Senatorskiej Dnia 23 Października 1782 Roku miana. W Drukarni Piotra Dufour. fol., k. 1.

Obie powyższe mowy znajdują się w zbiorze p. t. Zbiór mow rożnych. Wilno 1782.

Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— ob. Potocki Ignacy (Odpowiedź). **SZWYKOWSKI Stefan.** In exequias Illustrissimi Princis D. Ianussii Radivilli etc. Kopyliae Ducis, Sacri Romani Imperii Principis, Castellani Viliensis, Capitanei Borysoviensis, Domini in Lichtenberg etc. etc. parentalia perorata a Stephano Szwykowski Anno a partu Virginis 1721. Lubecae ad Chronum in typographia Petri Blasti Kmitae. w 4ce, k. 10 nlb.

Przypisał Krzysstofowi Radziwiłłowi hetmanowi polnemu. Są tu także wiersze Piotra Kochlewskiego i Salomona Rysińskiego.

Lukaszow. Wysz. helw. w Lit. I, str. 164.

— ob. Kochlewski Piotr (1621).

SZYBALSKI Józef Walenty. In Nomine Domini Amen. Dissertatio Ethica. De fine ultimo seu felicitate hominis. Per M. Josephum Valentinum Szybalski, Philosophiae Doctorem, in Classibus Novodvorskianis Scholae Rhetorices Professorum, Collegiatae S. Michaélis in Arce Cracoviensis Canonicum, Contubernii Staringieliani Seniore, S. R. Majestatis Secretarium. Pro loco obtinendo, In Minori Universitatis Cracoviensis Collegio Publicae disputationi In Lectorio CC. DD. Theologorum Annô Dni 1765. Die 6ta 9bris Exposita. Cracoviae, in Typographia Seminarii Episcopalis Academ. 1765. w 4ce, k. tyt. i k. 33 nlb. (sygn. B₁ i D₁).

Poprzedza dedyk. Jósefowi Wielopolskiemu Staroście Lanckorońskiemu, w której szczegółowa genealogja Wielopolskich, obejmująca kart 11 (synopt. po polsku i łac.).

Od k. A₁: odeswa do nowozaslubionych (po polsku i łac.).

Od k. 19: Conclusio. Tu dopiero saszyna się owa dyssertacja etyczna na temat, czy ostateczny cel życia „in hac mortali vita acquiri possit“. Autor dowodzi, że nie, popierszając to pisarzami kościelnymi, starożytnymi (Arist., Plutarch, Lucretius) i Bibliją. Na końcu: Permiasu rectoris. Akad. — Dzików — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

SZYBIŃSKI Dominik Gabrjel, od św. Aleksandra (1730 † 12 lipca 1799). Atlas Dziecinny Czyli Nowy Sposob Do Nauczania Dzieci Geografii, Krotki, Łatwy, y Naydoskonalszy Przez Przyłączone Nowey Inwencyi XXIV. Kart Geograficznych Z Wykładem Onychże,

Zawierający Dokładniejsze Opisanie Polski y Litwy Tudzież Naukę O Sferze w ktorey obroty Gwiazd y Planet, Systemata czyli rozporządzenie światła, używanie Globu, wymiar drog Geograficznych dawny y terazniejszy, są opisane. Z Francuskiego przełożony, powiększony, y poprawiony Przez X. Dominika Szybińskiego Scholarum Piarum. w Warszawie, 1772. Nakładem Michała Groella, J. K. MCI Bibliopoli y Kommissarza Nadwornego. w 8ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 314, k. 2 nlb., XXIV map.

W przedmowie tłumaczy znaczenie map dla nauczania geografii, oraz potrzebę uczenia sposobem pytań i odpowiedzi. Do każdego rozdziału dodana jest mapka kolorowana w formie podwójnej strony (łożona).

Rozdział I—XVI obejmuje opis krajów europejskich, XVII (str. 113—217) opis Polski. Po Polsce idą Węgry, Turcja, Azja, Afryka, Ameryka. — Od str. 251 nauka o sferze i o miarach geograf. — Od str. 289 registr. — Na ost. trzech stronach przywilej król. z r. 1768 dla M. Gröllla na druk kilku książek (Albertrand, Szybiński i kal. niem.).

Nie wspomniano nigdzie, z jakiego autora franc. przerabiał; w każdym razie r. XVII jest opracowany samodzielnie.

Lewicki Geografja za czasów Kom. Eduk. str. 19.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileńs. — Wolański (M. Nar.) — Zielińs.

— Toż... 1772. w 8ce, k. tyt. 2 i karta 1 nlb., str. 314, kart 11 nlb., XXIV map.

Jest to przedruk poprzedniego wydania. W tytule są drobne różnice: 1) tudzież (zamiast tudzież)... 2) powiększony... 3) Grela (zamiast Groella). — Rozpoczyna dedykacja na osobnej kartce: Młodzi wrostającej na której należy pociecha rodziców... poświęca... Michał Gröll. — Przedmowa do czytelnika zajmuje tutaj kart 2 (gdą druk bardziej swarty). — Rozdział XII (Polska) idzie od str. 120—235. — Nauka o sferze kończy się na str. 310; Nauka o miarach na str. 311—314. — Registr i przywilej zajmują k. nieliczne. 11 i dlatego to liczba stron (314) zgadza się w obu wydaniach.

Cacjonki są w tem wydaniu inne, smian w treści nie zauważyłem.

Bentkowski H. lit. II, 652.

Akad. — Czartor. — Drobob. — Dzików — Jagiell.

— Dykeyonarz mitologiczny dla użytku szkół ułożony przez Dominika Szybińskiego S. P. w Warszawie. 1772. w 8ce.

Tak podaje Bentkowski II, 603, a za nim Jocher nr 857.

Ala to zapewne niedokładność w tytule i dacie. Chodzi o dzieło: *Chompré Historia Bogów 1769*, które w drugiej edycji ma tytuł: *Słownik mytologiczny 1784*.

— Prospekt Historji Tureckiej Czyli Państwa Ottomanskiego Od Początku, Az Do Pokoju Belgradzkiego, Zawartego w Roku 1740. Napisany Przez J. X. Mignot, Opata De Selliers, Konsiliarza Tytularnego W. Rady. A Przez X. Dominika Szybińskiego Schol: Piarum Na Polski język z Francuzkiego Przetłozony We czterech Tomach in 4to, podaiący się Na Prenumeratę. w Warszawie, w Drukarni Piotra Dufour. M.DCC.LXXIX. (1779). N. B. P. Dufour, Drukarz J. K. Mci, Rady Nieustaiący, y Kommissyi Skarbu Koronnego, czyni wiadomo, że od Świętego Jana Drukarnia jego będzie w Rynku Starego Miasta, przy Krzywym Kole, w Kamienicy Pana De Roussi, blisko Szlachetnego Pana Prezydenta. w 4ce, k. 2 nlb.

Mieści: Kondycje nabywania dzieła, prestróg drukarza, Przedmowę Autora i Rejestr panowania Sultanów.

Powiedziano tu, że D'Alemberta Melanges de Litterature (czyli systema rozszerzających się umiejętności ludzkich), zamieszczono w I t. Encyklopedji, przetłumaczył na polskie X. Adam Czartoryski i że to wyszło drukiem u Dufoura.

Ob. Mignot. Akad. — Jagiell.

— Forszryfty nowe Polskie (1773)... ob. Keyl Michał (tom XIX, str. 235). Keyl był tylko satycharzem. Ale pisał „charaktery” Szybiński.

— Forma charakterów polskich. Pisane przez X. Szybińskiego Sch. Piar. i sztychowane przez Michała Keyla. Warszawa, Michał Gröll. 1773. w 4ce. Dział nie znane. Cytuje to tylko katalog Gröll'a z r. 1773. Zapewne odmienne od poprzedniego.

— Sztuka Pisania Czyli Nauka o Charakterze Dla Dam i Kawalerow. [Tu winjeta: kosz winogron]. w Warszawie 1778. Nakładem y Drukiem

Mich. Gröll'a, Księgarza Nadwornego J. K. Mci. w 4ce poprzecznej, k. tyt., str. 16 i k. 1 nlb., 2 ryc. (M. Keyl delineavit et sc.).

Rozpoczyna kursywę: Uwaga nad sztuką pisanja. Narzeka na zanik tej sztuki w Polsce. Poczem tróś: Porażdek materji.

Dzieli całą rzecz na 11 lekcji. Mówi w nich o sposobach robienia atramentu, o zacinaniu pióra, o trzymaniu go w ręce, o ciągnieniu, o literach, o proporcji słów i perjodów, o sposobie pisanja bez linii i t. p. Cytuje parokrotnie artykuł z „Encyklopedji” — widocznie na niego się opiera. Czasem jednak dodaje swoje uwagi. — Na końcu: Ostreżenie względem kopersatychów. Satycharz cudzoziemski porobił w nich błędy satychując zagranicę.

Na pierwszym kopersatychu przedstawione biurko oras dama i kawaler na niem piśzący, nadto układ ręki i pióra; na drugim wykaligrafowane litery i cyfry.

Czartor. — Jagiell.

— Sztuka Pisania w Trzech Rozdziałach Wyjęta z Encyklopedyi i Pozytecznymi Przydatkami Pomnożona. [Tu winjeta]. w Warszawie w Drukarni XX. Missionarzów R. P. M.DCC.LXXXI. (1781). [Tytuł w ramce]. fol., k. tyt. i k. 35 nlb. (sygn. K₂), tablic lb. X i 2 nlb.

Druk i nakład Gröll'a, choć ten nie nazwany. Nie jest to więc II edycja poprzedniego dzieła, ale przekład artykułu z Encyklopedyi d'Alemberta i Diderota. Ze względu na podobieństwo treści i źródła oras na jednakość wydawcy sądzę, że tłumaczem był Szybiński, ale jest też możliwom, że brał w tym udział Kopeczyński (ob. Bielski Vita str. 142). — Mimo wszystko kładę to dzieło tutaj, gdyż nazwisko właściwego autora nie jest znane (Pailason?), a pod hasłem „Sztuka” dałem odpowiedni odсылacz.

Rozdział I podaje historję sztuki pisanja (tu m. i. o piśmie Mekykanów, o hieroglifach, o wynalazku abecadła, o cyfrach). — W rozdziale II o regulach pisanja. — R. III o piórach, o inkaucie, o wywabianiu plam. Wreszcie Przeostrga o błędach druku.

Tablice satychowane rytował Prixner w Warszawie. Pierwsza rycina przedstawia damę i kawalera piśzących na osobnym stole. Potem trzymanie ręki, pióro, pismo, charakter liter włoskich i francuzkich, wszyrcałych zdań, pismo gotyckie. Dwie ostatnie tablice (z pismem got.) nie są liczbowane.

Omawia Cesarnecki w Kalendarzu Sokoły 1902 (Najd. wszyrca pisma) i reprodukuje tablice. — Wiersbowski Komleja Eduk.

nar. 1911 str. 71 (o stosunku K. E. do dzieła). — Estreicher w Enc. Org. XIII, 745 i w Gas. pol. 1867 nr 284.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasiń. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz. — Zielińs.

— Toż:... 1784. w 4ce, ark. K₂ i 10 tablic (Prixnera). Jagiell.

— Krotka Wiadomość O Znakomitszych w Swiecie Monarchiach, Starodawnych Krolestwach, Rzeczypospolitych: Tudzież O Cesarzach Państwa Rzymskiego, iego podziale, upadku, wznowieniu na Zachodzie, powstaniu natomiast Tureckiego na Wschodzie, y Rewolucyach w nich zachodzących aż do naszych czasow. Dla Pożytku Młodzi Uczący się Zebrana Przez X. Dominika Szybińskiego Scholarum Piarum Tom I. [Tu winjeta]. w Warszawie 1772. w Drukarni J. K. Mci Rzeczypospolitey u XX. Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 240 i k. 2 nlb. — [Tom II]. w Warszawie 1773. W Drukarni J. K. Mci y Rzeczypospolitey u XX. Scholarum Piarum. k. tyt., str. 445 i k. 2 nlb.

Na czele tomu I jest „Nauka stosująca się do wiadomości historji”, gdzie wyjaśnia przymioty historji i rozporządzenie ksiąg. Poczem podaje „Regestr Królestw”, wliczając jakie były państwa starożytnie na świecie (m. i. Japonja). — Od str. 25 idzie historja Egiptu, Assyrii, Persji, Grecji i Rzymu. Duży nacisk położony na przedstawienie kultury rzymskiej (urzędy, prawa, sądy, ubiory, wojsko, religja, obyczaje).

Tom II przynosi dalszy ciąg historji rzymskiej od Augusta poczynając, dzieje Bizancjum, Turcji, Cesarstwa święt. rzym. Kończy się na Jósefie II.

Nie jest to oczywiście oryginalna praca Szybińskiego, ale „zebrana” s jakiegoś autora francuzkiego.

Ob. Joher 804a.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. wileńs.

— Toż:... Tom I. [Tu winjeta: kosz kwiatów]. w Warszawie 1790. w Drukarni J. K. Mci y Rzpltey u XX. Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 352. — Tom II. [Tu winjeta jak w tomie I]. w Warszawie 1790. w Drukarni J. K. Mci y Rzpltey u XX. Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt., str. 521 i k. 2 nlb.

Przedruk bez zmian, tylko druk mniej staranny.

Katalog pijarski podaje także z nast. tytułem zapewne mylnym (i smylną datę): *Historja o Cesarzach Państwa Rzymkiego to iest o Cesarzach zachodnich, Tureckich, i za nowo wschodnich, aż do czasow terażnayszych Przes X. Dominika Szybińskiego* 8. P. Tom II, 1797 r.

W r. 1813—14 wyszedł nowy przedruk, ob. Bibl. IV, 464.

Branis. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow. — Zielińs.

— ob. Mignot (Hist. turecka 1779). Chodynicki III, 221. — Bielski Vita Piarum 121. — Joher I, str. XXXIX. — Horanij Scriptores Piarum II, 710. — Enc. Org. XXIV, 838. — Finkel III, 1878. — Enc. kośc. XXVIII, 109.

Szyc Gottfried ob. Budziszewski Jan (1783).

SZYCOWA (z) Tomasz, dominikanin († 1557). Relatio inventionis reliquiarum S. Hyacinthi... ob. Lubomleczy Sew. (De Vita et Miraculis 1594).

— ob. Bzowski (Propago str. 60). Barasz Rys dziejów I, 237 i II 267. — Chodkiewicz De rebus gestis str. 28.

Szydziecki Jósef ob. Slachetka Ign. (Hortus 1644).

Szydłowiec ob. Białopiotrowicz (Uwagi) — Effigies (Ecclesia 1786) — Przetocki Jac. (1650).

Szydłowiecka Elżbieta Radziwiłłowa ob. Kochanowski Jan (Zuzanna).

(Szydłowiecka Zofja). In Sophiae a Schydlowiec comitis a Tharnoff obitum aecloge funebres duae, elegia una (1565)... ob. Tarnowska Zofja.

Szydłowiecki Krzysztof ob. Agricola R. (Hymnus 1519) — Beroaldus F. (1514) — Camers Varinus (Apophtegmat 1522) — Carolus V (Epistola 1531) — Chryzostom Jan (1538) — Leonard (1527) — Demostenes (Oratio 1521) — Erazm z Rotterdamu (Lingua 1525) — Fortuny i enoty różność (1524) — Hussowianus Nic. (1525) — Krzycki And. (Ad Pulleonem 1525) — Lozanus Georg. (Hodep. 1530) — Luter Marcin (1526) — Mymerus Franciscus (1532) — Parmeno Wawrzyniec (De glor. ad Obertinum) — Plautus (Amphitrio 1520) — Pyrserius Mathias (1525) — Roysius Piotr — Sacharinus Stan. (Descriptio 1531; ob. Parmeno Waw.) — Sikorski J. C. (1604) —

Silvius Amatus — Szadek Mikołaj (Judicium 1529) — Ursinus Caspar (Oratio 1531).

Ob. o nim obszerną monografię Jerz. Kiesskowskiego Kryst. Szydłowiecki 1912. (Tu o stosunkach Szydłowskiego z humanistami; o jego bibliotece; jakoteż o innych współczesnych Szydłowieckich). — Kallenbach w Kwart. hist. 1900 XIV, 45—8. — Komornicki w „Kultura starop.” 1932 str. 559. — O jego exlibris ob. Ex-libris II i IV, 83. — Finkel III, 1872 i 2008.

Szydłowiecki Nicolaus ob. Lilius Guilelmus (1523).

Szydłowiecki Paweł ob. Beroaldus F. (1497, 1501, 1514, 1520) — Dubravus Rodericus (1515).

Szydłowieckich genealogja ob. Radziwiłł Jerzy (Orationes 1603).

SZYDŁOWICZ. Numismata polonica descripta. Parisiis, Pet. Hunt 1727. fol., 2 arkusze.

Współwydawcą był Józef Siedlnicki. Odbito miedziorytowo i tylko w 40 egzemplarzach. — Miał niebawem wydrukować Icones monetarum polonicarum.

Janocki Briefe.

(Szydłowscy). Uczynienie sprawiedliwości W. kasztelanowi Zarnowskiemu y U. staroście Uszykiemu Szydłowskim. (po 1772). fol., str. 1.

Projekt sejmowy.

Bibl. w Suchoj — Krasif.

— ob. Kłokowsy (Odparcie 1775).

Szydłowska Symeonowa, żona kasztelana żarn. ob. Troc Michał (Nowy Dykcyonarz 1779).

SZYDŁOWSKI Adam, starosta i pos. ziemi mielnickiej. Głos... 29 paźdz. 1778, fol., k. 1.

Krasif.

— Mowa JW. Adama Szydłowskiego, Starosty mielnickiego, Szefa regimentu dragonii pod imieniem królowey. D. 12 Lutego r. 1786 miana. fol., karta 1.

Krasif.

— Mowa J. W. Ad. Szydłowskiego Starosty mielnickiego, konsyliarza Rady nieustającej, szefa regimentu dragonii pod imieniem królowey na sessyi radney miana d. 20 listopada r. 1787. fol., k. 1.

Bibl. w Suchoj — Krasif.

Szydłowski Andrzej Laurenty ob. Szydłowski Wawrzyniec.

SZYDŁOWSKI Antoni. Powinszowanie W. Jmci Panu Dominikowi Bora-

kowskiemu sekretarzowi JKMcji, syndykowi Starey Warszawy w dzień iego imienin dnia 4. Sierpnia roku 1788 oświadczone. w 4ce, k. 2 nlb.

Na końcu podpisał się Antoni Szydłowski. Wierszem składa mu życzenia.

(Szydłowski X. Antoni). Do JW. Imci Xdza Antoniego Szydłowskiego Opata Płock. kanon. Gnieźn. Trybunału koron. Prezydenta w dzień imienin. przez X. S. S. F. D. S. W. W. P. Lublin, w drukarni XX. Trynitarzy. (1789). w 4ce, kart 2.

— Wiersz polski z okoliczności imienin W. JX. Antoniego Szydłowskiego Prezesa Clericorum saecularium in communi viventium przez Polskę i Litwę general: Kanon: Poznańsk., Proboszcza Nowey Warszawy, w dzień Imienin jego ofiarowany w Węgrowie. w 4ce, ark. 1.

Wiersz polski.

— Perillustri ac Reverendissimo Dno Antonio Szydłowski Canon. Posnan. Praeposito Neo-Varsaviensi, Praesidi supremo per Poloniam et Lithuaniam almae Communitatis Clericorum saecularium offert seminarium Kielcense Anno 1789, die 17 Januarii. w 4ce, k. 4.

— Wiersz do Wielmożnego Jego Mości Xiędza Antoniego Szydłowskiego Kanonika Poznańskiego, Proboszcza Nowey Warszawy, Zgromadzenia Ichmość Xięży Komunistów przez Polskę y Litwę Prezesa, w dzień Imienin Jego od Seminarium Warszawskiego i Kieleckiego Ofiarowany Roku 1790. Dnia 17 Stycznia. w 4ce, k. 4.

Zawiera również: Odpowiedź Włmci Xiędza Kanonika Prezesa Zgromadzenia Ichmość Księży Kanoników na ten Wiersz dana Roku 1790. Uniw. warsz.

— Seminarium Varsaviense Perillustri DD. Antonio Szydłowski Canonico Posnanien. et Livonorum, Praesidi Supremo per Poloniam et Lithuaniam almae Communitatis Clericorum saecularium in communi viventium offert 1788 Anno. w 4ce. Uniw. warsz.

— ob. Czajkowski Bened. Józef (Kazanie 1789).

Zapewne chodzi o dwóch różnych Antonich Szydłowskich?

Szydłowski Dominik ob. Niewieski Franc. (Kalendarz 1765).

Szydłowski Jakób ob. Epigrammata (1608).

SZYDŁOWSKI Jan Aureli (I) ze Stradowa, dworzanin król. Lvgybris Lavdatio, Illvstrissimi Ioannis Sarii Zamoscii, Svpremi Regni Poloniae Cancellarii, Exercituumque Ducis celebratissimi. A Joanne Szydłowski de Stradow, Eloquentiae studioso conscripta. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricouij. Anno Domini 1605. w 4ce, k. tyt. i k. 18 nlb.

Rozpoczęta dedykacja Mikołaj. Zebrzydowskiemu, dat. Cracoviae pridie Cal. Julii 1605. Prosi, by mu nastąpił opiekę Zamojskiego. — Poczem Oratio Ingubria. Sławi ród Sarjuszów, wychowanie Zamojskiego, jego cnoty i przymioty, powołuje się na Schoneusa. Dużo o stosunku do Batorego, o wojnie z Moskwą, o arcyksięciu Maksym. Na końcu zwraca się do Barbary Zam. (arte militari praestantissima), do Tomasza, do Zebrzydowskiego, Żółkiewskiego, Sobieskiego. do różnych ziem polskich, do Akademji — wzywając wszystkich do żalu. Dzików — Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Panegyricvs Adventi In Italiam Illvstrissimi Sigismvndi Miscovii Gonzagae De Mirov Svpremi Regni Poloniae Marschalci dicatus. A Ioanne Avrelieo de Stradovv Szydłovvskij Polono. [Tu winjeta]. Romae, Apud Bartholomaeum Zannettum. MDCVII. (1608). Svperiorvm Permissv. w 4ce, str. 23.

Na odwr. tyt. herb, i wiersz łac. z podpisem Desiderius Benedictus Lotharingus.

Poczem na nast. karcie: Panegyricus. Na str. 13 o nadaniu Myszk. tytułu „mantuani principis”. Wychwała m. i. Zygmuntą Augusta i Zygm. III.

Od str. 17 wiersze łacińskie, pisane przez przyjaciół autora (luserunt et amici). Podpisali je: Desiderius Benedictus Lotharingus, Vigilantius Daphneus Ostrog., Stanislaus Podlesky Polonus, Joannes Petrus Museus Illyricus, Ginus Gianfilatus Hetruskus, Joannes Brolia Pedemontanus. Są to wiersze na anagramaty z nazwiska Zygm. Myszkowskiego. (Moda anagramatów mało była jeszcze wówczas w Polsce rozpowszechniona; we Włoszech częsta). Kończy: Ode (pióra Szydłowskiego).

Na końcu powt. Romae... Zanetti... Ossol.

— Novum Theatrum polonicum. Dantisci 1606. w 8ce.

Notata ręką mego ojca, bez wskazania źródła.

— ob. Kmita Jan Achacy (Apotheosis 1617) — Lubomirski Mikołaj — Wresnanus B. (1617).

Siarczyński III, str. 251. — Jabłonowski Museum Polonum str. 250.

SZYDŁOWSKI Jan (II), prof. Coll. w Kiejdanach. Vindiciae quaestionum aliquot difficilium et controversarum in theologia oppositae Illustri cuidam et Magnifico Viro. Tum et Theologi cujusdam absurdae opinioni de Christo mediatore et potestate Dei in creaturas. A Iohanne Szydlovio. Franekerae apud Uldericum Balek 1643. w 12ce.

Joher 3239.

— ob. Krapieński Jan (1653).

Szydłowski Jan (III), uczeń akad. krak. ob. Radziwiński Wiktor (Laurea 1658).

SZYDŁOWSKI Karol. Prośba Karola Szydłowskiego do Nayiaśnieyszey Kommissy o zwrot dóbr Kozmińskich, dat. Warszawa 6. Listopada. 1797. fol., k. 1 nlb. (po polsku i po francusku).

Jagiell.

Szydłowski Krzysztof Bernat ob. Kmita Jan Achacy (Spitamegeranomachia 1595).

SZYDŁOWSKI Marcin Franciszek. Gemmae Florvm Palladis, Inter Vernantes primitias Veris, Ex Venustissimis florum deliciis Selectae, Virtuti & Honori. VV. DD. XXI. Primae Laureae Candidatorum, Dvm In Alma Vniuersitate Cracouiensi, Per Clarissimum & Admodum Reuerendum Dominum, D. M. Mathiam Brocki Collegam Maiorem, Regium Professorem Canonicum S. Aunae, In Florentissima Magnorum & Illustrium Hospitum Corona, Artium & Philosophiae Baccalaurei Ritv Solenni Renvntiantvr Amoris, & gratulationis ergo, A Martino Francisco Szydłowski, Eiusdem Laureae Candidato, Dedicatae. Anno restauratae Salutis 1687. Die 22. Mensis Martij. Cracoviae, Ex Officina Francisci Cezary, S. R. M. Illustriss: ac Rádiss. Dñi Episc. Crac. Ducis Seueriae, Necnon Scholarum Nouodnorsecianarum Ty-pogr. fol., k. tyt. i k. 10. nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Nałęcz i wierszyk in stemma. Dedykacja bisk. J. Malachow-

skiemu. Poczem Oda do S. Jana Kantego, podziękowanie professorom egzaminatorom Janowi Balickiemu, Maciejowi Brockiemu, Wojciechowi Topińskiemu. — Bakałarzami zostali: Jan Joachim Barankiewicz, Cyrill Słodkiewicz, Jan Rogowski, Walenty Gdasiowski, Tomasz Jurkiewicz, Stefan Szopowicz warszawianin, Stefan Jacek Centhaus, Grzegorz Ochociński, Łukasz Frejowicz, Kazimierz Frejowicz, Woszczyna Kazimiers, Kazimierz Jan Mączkowski, Czącki Kazimierz, Dominik Kmeller, Jakób Barański, Kazimierz Rogozowicz, Jędrzej Sertkowicz, Bartłomiej Willamowicz, Jędrzej Frączkiewicz, Michał Włodkowski. — Dla Szydłowskiego pisał pochwałę Stefan Centhaus. — Na końcu berła Akad. — Za rektoratwa Samuela Formankowicza. Jocher 1460.

Czartor. — Jagiell. — Zamojs.

Szydłowski Seweryn Eustachy ob. Minasowicz J. E. (Zbiór rytmów III; w tomie Bibl. XXII str. 399).

Tu jego wiersz do Minasowicza.

SZYDŁOWSKI Stanisław X. Diariusz Albo [Tu rycina w prostokacie; w środku serce przebite, po bokach serca, górą przebite ręce, dołem nogi, pod sercem 3 gwoździe; po bokach na skraju prostokąta głowy aniołków]. Codzienne Nabożęstwo Rospamiętywaniá tájémnic Gorkkiej Męki Panskiej W rónach Náswiętějších Jezusowych ná wszystkiek Post. Pannom Zakonnym Torunskim y Innym ludziom Nábożnym Zdozwoleniem starszych od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika Podane. w Toruniu 1646. [Tytuł w ramce]. w 8ce, k. tyt. i str. 91 (mylnie 100).

Zawiera: Dyspozycja na post, dysp. tygodniowa, ćwiczenia koło ran, sposób rachunku sumienia, hebdomada magna, msza święta. — Wyjaśnia znaczenie ceremonji kościelnych wielkotygodniowych i przynosi nieco informacji do ich rozwoju w Polsce. Miało wyjść także z datą 1650.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— **Ognista Kolumna Albo** [Tu rycina: na tle czarnego kwadratu kolumna w ogniu, po bokach i nad kolumną szarfa z napisem: A Pan Szedł Przed Nimi We Dnie w Słypie Oblokv A W Noccy V Słypie Ognistym] Skarb Serdeczny Nábożęstwá gorące, wtorym (sic) się Akty Ognistei Miłosci Ku Bogu Zmodlitwami Zawierają Dla Panien Zakonnych I innych ludzi Na-

bożnych. od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika Znowu wydany Zdozwoleniem Stárszych. w Toruniu M.DC.XXXXVI. (1646). w 8ce, k. tyt. i str. 80.

Na odw. tyt. cytaty z N. Test., poczem przedmowa. Książka zawiera rozpamiętywania nabożne na tematy: Szczerza intencja, Wiara, Pokłon Trójcy, Miłość ku Bogu i Bliźniemu i t. p. — Wszystkie dostosowane do potrzeb osób zakonnych.

Od str. 55: Część wtora. Akty y Affekty cnót świętych z uważania przymiotów boskich. Jocher 6618 sna egzemplarz z dedykacją Zofij Kiszczance Xieni zak. Bened. w Drohicynie, dat. w Toruniu 1646 (na 2 k.). W egz., który mam przed sobą (Czart.) nie ma tej dedykacji, a nie znać, aby coś brakowało, bo zaczyna się od sygn. A. Z wyrażenia „znowu wydany“ widać, że to druga edycja.

Czartor. — Jagiell. — Uniw. warsz.

— **Zwierciadło życia zakonnego... córkom duchownym...** od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego wystawione. Roku 1645. w 4ce, str. 134.

Bibl. Dominikanek przyrow.

— **Sapientia albo życia zakonnego mądrych panien Iezusowi poślubionych Zwierciadło (sic).** S powinszowaniem Mądrości niebieskiej Córkom duchownym wystawione od W. O. X. Stanisława Szydłowskiego Spowiednika 17. Grudnia R. P. 1645.

Tworsy część druku (pochodzącego z r. 1690) p. t. Obyczaje chwały godne które się w siostach Karmelitankach zachowują. — Opis tego druku ob. pod Teresa św. — Data 1645 jest datą I wydania wyżej wskazanego. Fragmentem tego druku jest nr bibl. Ossol. 54 913.

— ob. Jan a Jesu Maria (Instrukcyja w Wilnie 1641) — Teresa św. (Obyczaje chwały godne 1690).

SZYDŁOWSKI Symeon Kazimierz, poseł nurski. Głos J. W. Jmci Pana Szydłowskiego Szambelana J. K. Msci, posła nurskiego na sessyi seymowey d. 29. paźdz. 1778 roku w Izbie poseselskiej miany. fol., k. 1.

Bibl. w Suchoj — Krasin. — Ossol.

— **Mowa JW. Jegm. Pana Szydłowskiego Kasztelana Żarnowskiego** na sessyi seymowey miana dnia 29 kwietnia R. 1773. w Warszawie. w 4ce, k. 4 nlb.

Na drugiej stronie: Mowa dnia 1go Maja. Czartor. — Krasin. — Ossol.

— **Toż... 7 maja 1773, w 4ce, k. 4.**
Ossol.

— **Toż... Pana Szydłowskiego Kasztelana Żarnowskiego** na Sessyi Seymowey miana dnia 11 Maja R. 1773. w Warszawie. w 4ce.

Krasin. — Ossol.

— **Mowa... Posła Ziemi Nurskiej...** Dnia 24. Października 1782 Roku. fol. Ob. Zbiór mów różnych.. (Wilno 1782).

Czartor. — Jagiell.

— **Mowa J. W. JMCI Pana Symeona Kazmierza Szydłowskiego,** Kasztelana Żarnowskiego; Dnia 28. Sierpnia Roku 1776. Na Sessyi Seymowey Miana. [Na końcu:] w Warszawie w Drukarni P. Dufour 1776. fol., k. 2 nlb.

Mówi, że odpowiada na głos Lipskiego w sprawie Rady Nieustaj. — Nagania radomską i barską konfed. — Skutki ich są okropne. Akad. — Branic. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— ob. Szydłowscy — Troc (Nowy Dykc. 1779) — Zbiór mów (1782).

Mam wątpliwość, czy poseł siemi nurskiej i kasztelan żarnowski nie są to dwaj różni Szydłowscy?

SZYDŁOWSKI Szymon, poseł płocki. Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. MCI, Y Posła Woiewodztwa Płockiego Na Sessyi Seymowey Dnia 25. Czerwca 1793. Roku Miany. fol., k. 1 nlb.

Nie poswała na rozbior kraju.

Mowy jego, luźno wychodzące, zostały potem razem zebrane i w r. 1794 wydrukowane w jednym zbiorze (ob. niżej).

Bibl. w Suchoj — Krasin.

— **Głos Jasnje Wielmożnego Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. Mci Y Posła Wdzstwa Płockiego,** Na Sessyi Seymowey Dnia 2. Lipca 1793. Roku Miany w Grodnie. fol., k. 2 nlb. Przemawia przeciw Delegacji. Radzi swrócić się do Imperatorowej.

Bibl. w Suchoj — Jagiell.

— **Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. Mci, Y Posła Woiewodztwa Płockiego.** Na Sessyi Seymowey dnia 3. Lipca 1793. Roku w Grodnie Miany. fol., k. 1 nlb.

Polacy nie są Jakobinami ani Filiponami. Bibl. w Suchoj — Jagiell.

— **Głos Sz. Szydłowskiego** posła województwa płockiego na sessyi seymowey dnia 5 lipca 1793 roku in turno miany. 1793. fol., k. 1.

Bibl. w Suchoj — Krasin.

— **Głos Szymona Szydłowskiego Szambelana J. K. Mci, y Posła woiewodztwa Płockiego** Na Sessyi Seymowey dnia 8 Lipca 1793 Roku w Grodnie miany. fol., k. 1.

Przeciw projektowi Józefowicza.

Bibl. w Suchoj — Jagiell. — Krasin.

— **Toż... 16 lipca 1793** na sessyi seymowey w Grodnie. 1793. fol.

Bibl. w Suchoj.

— **Toż... in turno** w Grodnie na sessyi seymowey d. 17 lipca 1793. fol.

Bibl. w Suchoj.

— **Głos Sz. Szydłowskiego** posła województwa płockiego dnia 20 lipca na sessyi seymowey 1793 w Grodnie miany. 1793. fol.

Przeciw konfed. targow.

Bibl. w Suchoj — Jagiell.

— **Toż... 26 lipca 1793** w Grodnie. fol., k. 1.

Bibl. w Suchoj — Jagiell.

— **Głos... na sessyi d. 4 Augusta** (1793 r.) w Grodnie miany. (Zarazem:) Przymówienie się tegoż na teyże sessyi seymowey i Głos... na sessyi seymowey tegoż samego dnia t. j. 4 Augusta 1793 r. w Grodnie miany. fol., k. 2 nlb.

Krasin.

— **Głos... na sessyi seymowey d. 12 Sierpnia 1793 r.** miany. fol., k. 1.

Krasin.

— **Głos... na sessyi seymowey** w Grodnie d. 13 Augusta 1793 r. miany. (Zarazem:) Przymówienie się Szym. Szydłowskiego, posła płockiego na sessyi seymowey d. 10. Augusta 1793. w Grodnie miane. (Wreszcie:) Przymówienie się Sz. Szydłows. d. 11. Augusta w Grodnie in turno. fol., kart 2.

Jagiell. — Krasin.

— **Głos... na sessyi seymowey d. 17 Augusta 1793 r.** w Grodnie miany. (Zarazem:) Przymówienie się tegoż na teyże sessyi przy powtórnym wotowaniu za propozycyą: czyli traktatu z Nayi. Imperatorową Ross. projekt ratyfikacyi ma być przyjęty lub nie? fol., k. 2.

Krasin.

— Głos... na sessyi seymowej d. 21 Augusta 1793 w Grodnie miany. fol., k. 1. Krasin.

— Głos... na sessyi seymowej w Grodnie d. 29 Sierpnia 1793 miany. fol., k. 1. Krasin. — Uniw. lwow.

— Głos Szymona Szydłowskiego Posła Woiewodztwa Płockiego Na Sessyi Seymowej w Grodnie dnia 2. Sierpnia 1793 Roku Miany. fol., k. 3 nlb.

Daje wyraz „rozpaczy“. Mówi, że w sejmie jest nadworna rada Ambassadora Rosji płatna z kasy moskiewskiej. Występuje przeciw projektowi posła wyrzuczonego z Izby, a przedstawionemu przez Ambassadora. Był to oficer moskiewski obrany posłem na sejmiku podlaskim. — Również zaprzęдали się niektórzy Prusakowi.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Ossol.

— Toż... na sessyi seymowej w Grodnie d. 9 Septem. 1793 miany. fol., k. 1. Krasin.

— Głos... 20 lutego 1794. fol., k. 1. Czartor.

— Mowy Szymona Szydłowskiego Posła Woiewodztwa Płockiego Na Sejmie Grodzieńskim 1793. R. Miane. [Tu winjeta: w wieńcu amfory]. w Warszawie MDCCLXXXIV. (1794). w 4ce, k. tyt. i str. 72.

Rozpocyna: Głos Szymona Szydłowskiego szambelana J. K. Mci y posła woj. płockiego z 25 czerwca 1793. — Poczem 28 dalszych mów (głosów, przemówień) z lipca, sierpnia i września. Ostatni głos z 21 sept.

Prosi Stan. Aug. aby wystosował odeszwę do Katarzyny, wzywając ją do przeskroczenia podziałowi. — Należy przeciwdziałać opinji w Europie, uważającej Polaków za Jakobinów i Filiponów. — Przeciw projektowi Józefowicza, posła infl. — Gani ton impertynencki marsz. sejmowego. — Przeraża go projekt traktatu między Polską a Rosją, podany przez ambasadora. Gotów jest przyjąć Sybir. — Widzi gwałt od własnych rodaków. — Konfederacja targowicka chybiła celu; zniszczyła wolność Polaka pod pozorem jej obrony. — Krytykuje ostro komendantów wojskowych, wliczających się po kraju. — Przeciw traktowaniu z Prusakami. — Wyrzuca narodowi, że wojsko powiększał tylko na papierze. Niebaczny stanie rycerski! — Pochwala Zieleńce i Dubienkę. — O zdrajcy Podhorskim pośle wolińskim. Protestuje przeciw jego projektowi. — Dnia 4 sept. przemawia w czasie otoczonego zamku i izby moskiewskim wojskiem. — Ambassador ross. rozszepuje pieniądze. — Marszałek popiera zdraj-

ców. — O rozpacz w narodzie. — Magnaci opuszczają kraj w niedoli, nam zostawiają powinność cierpienia z ojczyzną. — Przeklina wynalazek konfederacji. — Proponuje nowy akt „konfed. grodzieńskiej“ skierowanej przeciw targowickiej. — Wstawia się za Haumanem podpułkownikiem, który sam jeden nie zaprzysiął cudzej potencji i dzisiaj jest zrujnowany.

Czartor. — Krasin. — Uniw. warsz.

— Dnia 27. Sierpnia 1793. Projekt JW. Szydłowskiego Posła Płockiego. Deklaracya względem Negocycacji z Posłem Pruskim. w 4ce, str. 1.

Projekt ten jest przedrukowany i omówiony w „Mowach“ z r. 1794.

Czerw. Dwór. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Woiewodztwa Płockiego, Na Sessyi Seymowej Dnia 13. Lipca 1793. Roku w Grodnie. fol., k. 1 nlb.

Nie pozwala na dalsze traktowanie z królem pruskim. Bibl. w Suchej — Jagiell.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Płockiego Na Sessyi Seymowej dnia 10. Augusta 1793. Roku w Grodnie Miane. fol., k. 2 nlb.

Przeciw Marszałkowi sejmowemu.

Jagiell.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej d. 11 Augusta (1793) w Grodnie in turno miane i Przymówienie się tegoż na sessyi seymowej d. 10 Augusta w Grodnie miane 1793 r. fol., k. 1. Jagiell. — Krasin.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej w Grodnie d. 28 Augusta 1793. (Zarazem:) Projekt tegoż. Deklaracya względem negocycacji z posłem pruskim. fol., k. 1. Krasin.

— Przymówienie się Szymona Szydłowskiego Posła Płockiego na sessyi dnia 2 7bris (1793) in Turno miane. fol., k. 2.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Ossol.

— Przymówienie się... na sessyi seymowej w Grodnie d. 6. Septembr. 1793 r. miane. fol., k. 1. Krasin.

— ob. Grodno (Głosy 1793).

Korzon Wewn. dzieje VI (1898) str. 386. — Finkel III, 1872.

Szydłowski Teodor ob. Chądzińska Kat. (1775) — Kozłowski Stephanus (1747).

SZYDŁOWSKI Wawrzyniec Andrzej (Laurentius a S. Rosalia). Kazania niedzielne y odświeżne na Kommissyi Radomskiej miane, a przeświecniemu imieniowi JW. JMP. Woyciecha Siemieńskiego Starosty Dębowieckiego, pułkownika Woysk JKMc i y Rzpłtey, Kommissarza z ziemi Lwowskiej, Prześw. Trybunału Radomskiego Marszałka dedykowane przez X. Laurentego od S. Rozalii Schol. Piarum, S. teol. profesora, ordynariusza teyże Kommissyi R. 1745. w Warszawie w drukarni JKMc. y Rzpłtey Koll. Sch. Piar. fol., k. 3 nlb. i str. 73 (sygn. A—S₂).

Na odwr. str. tyt. herb Siemieńskich a pod nim 8 w. pol. — Prypisał autor prozę Marszałkowi. Zawiera 9 kazań mianych podczas tej komisji. Janoc. Lexicon I, 160.

Czartor. — Uniw. warsz.

— Kazania Postne Na Passyach Męki Jezusa Chrystusa dowod żywy Reprezentujące. Z Historji Ewangelistów Świętych zebrane, y wymową Kaznodziejską podczas dyscyplin postnych Chrystusowym wiernym pobożnie Ogłoszone. A Jmieniowi w zaszczytach Korony Polskiej Wielkiemu, to jest: Jasnemu Wielmożnemu JMci X. Jozefowi Załuskiemu Referendarzowi Koronnemu Opátowi Willaryi, Betnacy, y Fontanety Wielkiej Korony Francuskiej, Proboszczowi Warszawskiemu, Kánonikowi Katedrálnemu Krakowskiemu, Dedykowane. Przez X. Laurentego Andrzeia od S. R. Scholarum Piarum, S. Teologij, y SS. Kanonow Professora. Roku Pańskiego 1748. Dnia 8. Kwietnia. [Tu winjetka]. W Warszawie w Drukarni J. K. M. y Rzeczypospolitey XX. Scholarum Piarum. w 4ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 114.

Na odwr. k. tyt. herb Junossa Załuskich i wierszyk polski. Dedyk. na 3 stronach, poczem censura i imprimatur. Zawiera 6 kazań, nie przedstawiających większego interesu. Joher 4651. Jagiell. — Ossol.

— Kazania Postne Na Passyach Miane, A pod zászczycem Pasterskim Iasnemu Wielmożnemu IMci. X. Jozefa Szembeka Biskupa Chelmskiego, Opata Wągrowieckiego Dyecezaná y Pasterza

Nászego. Wydane Przez X. Andrzeia Lavrentego od S. R. Szydłowskiego, Scholarum Piarum, S. Theologij y SSych Kánonow Professora, Wice Rektora Chelmskiego, Roku Pańskiego 1749. W Drukarni Akademij Zamoyskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 52 nlb.

Na odwr. tyt. herb Szembeków i wiersz. — Dedyk. na 2 k., w której wychwala stryja (Krzysztofa Antoniego prymasa). — Poczem na 1 k. aprobaty.

Kazań jest sześć na końcu każdego „Konklusja z reflexyą“. — Treść wyłącznie dewocyjna.

Uniw. warsz. — Uniw. wileń. — Zamojs.

— Kazanie na Beatyfikacyą B. Jozefa Kalasantego, Fvndatora Scholarum Piarum, Beatyfikowanego od Oyca S. Benedykta XIV. Miáne przy Konklusji trzechdniowego Nábożeństwa w Kollegium Chelmskim Fundacyi J. J. WW. Swierskich. A Iásnie Wielmożnemu IMci Xiędzu Kazimierzowi Tomaszowi Z Swierzá y Románová. Swierskiemu Kanonikowi Metropolij Lwowskiej, Scholastykowi Katedrálnemu Chelmskiemu, Drobyckiemu, Zienkowskiemu &c. Proboszczowi, Depvtatowi Kapituły Chelmskiej ná główny Trybunał Koronny. Dedykowane. Przez X. Andrzeia Lavrentego Szydłowskiego, od S. R. Scholarum Piarum, S. Theologij y SSych Kánonow Professora, Wice. Rektora Chelmskiego, Roku Pańskiego 1749. W Drukarni Akademij Zamoyskiej. fol., k. tyt. i k. 8 nlb.

Na odwr. tytułu herb Świerskich i wiersze polskie, poczem na 2 k. dedykacya.

Kazanie składa się z trzech części. Wyzławia Józefa Kalasantego ogólnikami. Kończy je: Konklusja. Bieramy przykład ze świętych.

Poczem aprobatá i imprimatur P. Łosieckiego, scholastyka sam. Ossol.

— Kazanie na Święto Opieki Jozefa S. przypadające w Niedzielę trzecią Wielkieynocy, a poprzedzające uroczystą beatyfikacyą B. Józefa Kalasantego fundatora zakonu Matki Bożej kleryków regularnych Scholarum Piarum w Kollegium Chelmskim wydane pod zászczycem y imieniem tegoż nowo błogosławionego przez X. Andrzeia Lavrentego Schol. Piarum ordynariusza,

starej Katedry Chełmskiej wicektora... 1749. w drukarni Akademii Zamoyskiej. w 4ce, k. 8.

Zamojs. (?)

— Summarium Judicij Regularis Ex Sacrosanctis Canonibus & Decretalibus Gregorij IX. prius per R. P. Remigium à S. Erasmo Religionis Nostrae Scholarum Piarum, Theologum Canonistam per Provinciam Germaniae breviter Concinnatum. Novissimè verò per P. Lavrentium à S. Rosalia S. Theologiae Professorem Collegij Varsaviensis in multis locupletatum & augmentum Cui de novo accessit pars I. ex libro I. Decretalium per totum; circa finem verò libri, Actus XII. totus, in quo est adiecta Processandi forma, Purgatio Canonica, Collegiorum Visitatio, necnon Index rerum & verborum qui in brevi Epitome Processus P. Remigii desiderabatur. Superiorum Permissu. Anno 1744. Varsaviae Typis S. R. M. & Reipublicae Scholarum Piarum. w 8ce, k. tyt. i k. 15 nlb., str. 154, k. 6 nlb. (Index) i str. 32.

Na odwr. k. tyt.: In Stemma religionis sacrosanctum i 4 wiersz.

Poczem Facultas, podpisał: Ign. Vlad. à S. Stanislao, praep. prov.; oras censura i imprimatur arch. Grzegorzewskiego.

Dedykacja patri Ignatio Vlad. a S. Stanislao per Poloniam praep. prov.

Jest to praca napisana przez Remigiusza à S. Erasmo (ob. tom XXVI, 242) a praca Szydłowskiego przystosowana do stosunków pijarskich polskich.

Treścią jej jest opracowanie procesowych i karnych przepisów Zakonu pijar. — Obejmuje: dwie części: Praeambula juris oraz Processus criminalis (wraz z prawem karnem). Na końcu: Index Rerum et Verborum. — Poczem z osobnem liczbowaniem: Liber III Directorium visitationis. Cytowane są głównie źródła pr. kanon. powszechnego; ale końcowe rozdziały są oparte na aktach „ex authentico Archivi Varsav. Anno 1743“. Zdaje się, że część końcowa (III) jest pióra Szydłowskiego, a I i II są przedrukiem.

Błędnie bywa przypisywane Klisowiczowi Wawrz. (obaca), gdyż autorem mieni Janocki Szydłowskiego.

Jocher 7436.

Czartor. — Ossol. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

— Theses theologicae. Varsaviae 1746. w 4ce.

Dedyk. Principi Mart. Lubomirski praefecti Casimiritani filio.

Bielski Vita 72—4. — Horanyi Scrip. piar. II, 201 (na rok 1745). — Encykl. Orgelbr. XIV, 829. — Janoc. Polon. lit. 78. — Tenste Lexicon I, 160.

— ob. Remigiusz (1744) — Wysocki Sam. od S. Flor. (Chwała chwalebna).

SZYDŁOWSKI Wojciech (Adalbert)

Antoni, kanonik krak. Tryumf Wieczności zapisany, Albo raczey Miecz Zwycięstwa Nayaśniejsey Rzpltey Korony Polskiej; Przez Wielkość y Dzielność Nayaśniejszego y Niezwycięzonego Augusta II. z Bożey Łaski Krola Polskiego, Prawdziwie nam Pánuiącego szczęśliwie, Erygowany. Na počciebę Oyczyźnie, przy szczęśliwym Panie w wszelkiej szczęśliwości z Niebá, y ozdoby obfitującey y opływającej, Dedykowany, Jasnie Wielmożnemu Imci Panu P. Janowi Tarłowi Woiewodzie Lubelskiemu, Kámienieckiemu, Łátyczewskiemu, Mielnickiemu, &c. Staroscie. Wielkiemu Posłowi od Nayaśniejsey Rzpltey do Stolice Apostolskiej náznáconemu, w zelozyi o Honor Boski, y Matki Naysów. po świętey pamięci, I. O. Xiążęciw Pánstwá Rzymskiego Ierzym Lvbomirskim Woiewodzie Krakowskim, prawdziwem o Wiągę S. Sukcessorowi, Pánu Miłosiwemu y Dobrodzieiowi oddány y ońarowany. Przy osobliwey Solennizácii Národzenia Nayaśniejsey Pana Pana Miłosiwego; w Wárszwie wynáleziony, Roku Pánskiego 1729. Dnia 2. Augusta. fol., k. tyt. i k. 6 nlb.

Na odwr. tytuł Topór i 8 wiersz polski. —

Dedykacja po łacinie na 1 str., podpisana: Adalb. Ant. Szydłowski. Poczem na nast. str. herb Augusta II (dwa miecze na krzyż). Następuje wiersz polski: In nomine Mariae. Opowiada w nim, że Protestantowie i Toruńczykowie (Bezner, sic) podeptali honor Marji i obraz jej spalili, ale Ignacjuszowie (Jezuici) ujegli się za nią. Bronili jej też Lipscy, Mniszech, Ciołek — a król August wydał surowy dekret na wielki występok. Za to go Bóg nagrodzi, już mu Turcy Kamieniec oddali... I t. p. i t. p.

Załuski Bibl. 84. — Jassyński Dyke. II, 232. Bibl. w Suchej. — Uniw. warsz.

Szydłowski Zygmunt ob. Kaczkowie Jan (Apollo) — Macudkowiec Maciej (Poemation 1618).

SZYK Baruch ben Jakób z Mińska. Amude Szamajim [Podstawy niebios]. Berlin 1777.

Jest to komentarz do astron. traktatu Majmonidesa, z dodatkiem pracy o treści anatomicznej p. t. Tiferth Adam (Piękno człowieka).

— Jesod Olam [Osnowa świata]. Berlin 1777.

Dotyczy kalendarza żyd.

— Derech Jeszera [Droga prosta]. Haga 1779.

Opisuje choroby i podaje wskazówki higieniczne.

— Kene ha-midda. Praga 1784.

Jest to przekład jakiegoś angielskiego traktatu o geometrii.

Tłumaczył również Euklidesa i wydrukował w Amsterdamie 1780.

Obacz o nim Bersohn Słownik biogr. Żydów 1906 str. 69.

SZYLARSKI Józef. Kalendarz Polski y Ruski W Którym Święta Roczne y Biegi Niebieskie, Aspekty, Wybory, Czas siania, Szczepienia, Krwie puszczania, Lekarstw záżywania, Wschod y Zachod Słońca &c. należytych porządkiem Polozone y Opisane. Na Rok Panski 1766. Który jest według Komputu Rzymskiego Przybyszowy, a po Przystępnym drugi, według zaś Komputu Greckiego po Przybyszowym trzeci... Przez M. Jozefa Szylarskiego, W Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktorá, Matematyki Professorá. z należyta pilnością Wyrachowany. W Krakowie W Drukarni Akademickiej. (1766). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tytuł ruski: Sobornik i t. d.

Poczem kalendarz z prognostykami o deszczu u dołu (tu wskazówki, poczem poznawać zbliżający się deszcz z wody, z rosy, z chmur, z grzmotów, z mgły i t. p.). Wyrażenie wschodu i zach. słońca i Prognostyk astrologiczny generalny (o panu rocznym, o zaćmieniach, o porach roku, o zdrowiu, ogniu powodzi i t. p.). — Wreszcie tabela aspektów.

— Toż... na Rok Pański 1767.

który jest według Komputu Rzymskiego po Przybyszowym pierwszy, a po Przystępnym trzeci. Przez M. Jozefa Szylarskiego, w Przesławney Akademii Krakowskiej Nauk Wyzwolonych y Filozofii Doktora y Matematyki Profe-

sora z należyta pilnością wyrachowany. W Krakowie W Drukarni Akademickiej. 1767. w 4ce, k. 10.

Żebrański Bibl. matem. 442. Ossol.

— ob. Sobczyński Ant. (Gemmas 1759).

SZYLARSKI Walenty (ur. ok. 1730). Początki Nauk Dla Narodowej Młodzieży To jest Grammatyka Języka Polskiego Ucząca, A tym samym pojęcie obcych języków, jako: Łacińskiego, Francuskiego, Njemjeckiego, Włoskiego i innych Ułatwiająca. Przez M. Walentego Szylarskiego. Nauk Wyzwolonych i Filozofii Doktora Ułożona. Roku 1770. do Druku Podana. W Lwowie W Drukarni J. K. Mci i Bractwa SSS. Troycy. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 120.

Zaczyna przedmowa „Do Czytelnika“. Tu wykazuje pożytki uczenia się gramatyki. Oświadcza się przeciw tworzeniu nowych wyrazów. Między innymi nagania wyrazy urobione na wzór cudzoziemski (drobnowidz, gwiasdowidz). Wspomina o wejściu w użycie takich wyrazów jak powieść (historja), świecznik (lichtarz), krysa (linja), obręcz (cyrkul) i t. p. Powołuje się na X. Kleczewskiego książkę o początku języka polskiego 1767, i na Mesgiena, Woynę, Monetę (1763). Wypisuje słowa polskie pochodzące od niemieckich (m. i. szlachcie od schlachtl). — Broni też zdania, że należy zaczynać naukę od gram. ojczystego języka (nie łacińskiego). Dzielko składa się ze wstępu i 4 części: 1) ortografja; 2) etimologia (deklinacja rzecz., konjugacja czasown., oraz o różnych częściach mowy, całkiem inaczej nazywanych aniżeli dawniejssa terminologja); 3) Syntaxis; 4) Prosodia (tu nauka o wierszach polskich, o strofach i t. p.).

Szylarskiego stosunek do Kopczyńskiego omawia Kopko w Rospr. Akad. filolog. Tom 46, str. 246.

Smoleński Pisma II, 34. — Wisłocki Krótka wiadom. o tow. literatów str. 11. — Łoś Pisownia 1917. — Plebański w Enc. wych. V, 540—5 (tu podaje rozbiór).

Jagiell. — Ossol.

— Rhetorica Ecclesiastica Antiquo-Nova Theoretica & Practica Admodum Reverendis Dominis Institutis S. Augustini Canonicorum Reg. de Saxia Professis, id temporis Eloquentiae Auditoribus. à M. Valentino Szylarski Philosophiae Doctore, ejusdemque & paulò ante Rhetorices in Collegio eorundem

Canonicorum Reg. de Saxia Professore, immediato Scholae SSmi Spiritus, in praesentiarum Contubernii Geloniani Seniore, compendiosè Tradita, Nunc verò insigniter Aucta ac in lucem Edita, A. D. 1765. Cracoviae Typis Semin: Episc: Academ: Dioec. w 8ce, k. tyt. i k. 14 nlb., str. 379, k. 2 nlb.

Na odwr. herb i 2 dwuwiersze.

Dedyk. Stanisłao de Podhaice Wolski U. J. in univ. Crac. Dri Protonot. apost. Secret. Ord. S. Ang. Canon. regul. praepos. general. Tu genealogja Wolskich. Approbaty są z r. 1768.

W przedmowie do czytelnika wyjaśnia cel i plan książki.

Rozpoczynają: Prolegomena Rhetoricae in comuni et ecclesiasticae. Tu podaje cechy wymowy kościelnej i wymienia znakomitszych kaznodziejów obcych polskich (Karnkowski, Załuski, Hacki, Białobrzeski, Sokółowski, Bujdecki).

Dzieło rozpada się na 5 ksiąg: De amplificatione i de affectibus, De inventione, De Dispositione, De elutione, De Memoria et pronuntiatione. Jest to więc teoria kaznodziejska, używana obfitemi przykładami (dużo tekstów po polsku). Na końcu Cons. materiarum i Errata (razem 5 stron).

Jocher 4894. — Łukaszew. Hist. szkół I, 314, przyp.

Akad. — Bibl. w Suchej — Jag. — Un. lwow.

— ob. Rollin Karol (Sposób uczenia 1769) — Sierakowski Ignacy (1755; egz. z arytmetyki).

Muczkowski Statuta 411—414. — Encyk. Org. XXIV, 858. — Enc. kośc. XXVIII, 115. — Korbut² II, 150.

SZYLARSKI Wojc., kanonik lwowski. Kazania O Przeniesieniu Cudownego Obrazu Najświętszey Maryi Panny Łaskawey. Cudami y Łaskami zdawna wslawionej. z Kaplicy Domagaliczowskiej na Cmentarzu przedtym będącej. Do Kościoła Archikatedralnego Metropolitańskiego Lwowskiego. Przez całą Oktawę Miane. Iasnie Oswieconemu Najprzewielebniejszemu Imci Xiędzu Wacławowi Hieronimowi z Bogusławie Sierakowskiemu Arcybiskupowi Metropolitańskiemu Lwowskiemu, y całej Iasnie Wielmożnej Najprzewielebniejszey Archikapituły Metropolitańskiej Lwowskiej. Przez X. Woyciecha Szylarskiego Kanonika Lwowskiego y Proboszcza Bractwa SSS. Troycy. w Łaskawą Protekoyą Oddane. Roku, kto-

rego się Iednorodzony Syn Boski z Łona Przedwiecznego Oyca, za sprawą Ducha Nayświętszego w Niepokalane Wnętrznosci Nyczystzey Maryi Panny dla zbawienia Narodu Ludzkiego przeniosł. 1768. W Lwowie W Drukarni J. K. M. y Bractwa SSS. Troycy. fol., k. tyt. i str. 19 oraz str. 117—239.

Na odwr. tyt. herb Sierakowskiego i trzy łwiersze. — Poczem od str. 1 rozpoczyna się Kazanie (Szylarskiego) w dzień przeniesienia obrazu... Kończy się ono na str. 19 t. j. na k. sygn. E, recto. U dołu strony anioł z trąbą i wieńcem.

Poczem zlepiono z tą stroną stronice liczbowaną 118 i odtąd idą już strony 118—239, sygnowane Aa—Za oraz Aaa—Ggg.

Na str. 117 rozpoczęty druk: Kazanie (Szylarskiego) po przeniesieniu obrazu (ale bez osobnego tytułu, tak że czytelnik z trudem tylko się orjentuje). Autor zwraca się do arcybiskupa i zapowiada, że będzie prowadził „dalszy przeciąg kazania“.

Od str. 136 idzie: Kazanie w sąrodę między oktavą przeniesienia... przez X. Antoniego od Nawidzenia... (ob. tom XII str. 176).

Od str. 152: Kazanie między oktavą przeniesienia... przez X. Klem. Chodykiewicza... dnia 16 maja 1765... (ob. tom XIV, 186: Dwojakie przemienienie).

Od str. 168: Kazanie między oktavą przeniesienia... przez X. Dydaka Tarszeńskiego dnia 16 maja 1765... (ob. Tarszeński).

Od str. 180: Kazanie... przez X. Wincentego od Opieki św. Józefa... Roku 1765 Dnia 17 maja... (ob. Wincenty).

Od str. 192: Kazanie... przez O. Filipa... Zak. św. Franc. R. 1765... Dnia 17 maja.

Od str. 202: Kazanie przez... X. Walerjana Tumanowicza R. 1765 Dnia 18 maja... (ob. Tumanowicz).

Od str. 211: Kazanie... przez X. Kasim. Kupińskiego... Dnia 18 maja 1765.

Od str. 219: Kazanie... przez X. Antoniego Alexandrowicza... R. 1765 dnia 19 maja.

Od str. 230: Kazanie na oktavę solennego przeniesienia obrazu... przez X. Wojc. Strykowskiego (ob. tom XXIX str. 358, gdzie opisany przedruk w 4ce).

Jest to więc zbiór kazań wypowiedzianych przez 10 mówców; zbiór ten nie zawiera jednak opisu samej uroczystości, a osobliwością jego jest, że brak mu w środku paginacji od str. 20—119. Stronice te są pewnie zarezerwowane na opis przebiegu przeniesienia obrazu. Z niewiadomych przyczyn druk saniechano.

Na str. 168 pochwały Sierakowskiego, które często się w kazaniach powtarzają.

Ossol.

— Koronka na cześć y chwałę Boga przez X. Wojc. Szylarskiego. W Lwo-

wie, w drukarni bractwa S. Troycy. 1769. w 12ce.

— Nauka Krotka O Powietrzu morowym, z wyrażeniem: Co to jest Powietrze morowe? Zkąd się rodzi? Co za przyczyna jego? iako się go chronić? Czy się godzi przed nim uchodzić? Jak się podczas niego sprawować? y jako się w nim ratować? Roku 1705. w Akademii Zamoyskiej Wydrukowana. A teraz przez Imci Xiędza Woyciecha Szylarskiego Kanonika Lwowskiego, Proboszcza Bractwa SSS. Troycy, z Przydatkiem potrzebnym dla Kapłanów, ludziom zapowietrzonym służących. Za dozwoleńiem Starszych Przedrukowana. Roku Pańskiego 1770. W Lwowie w Drukarni J. K. Mei y Bractwa SSS. Troycy. w 12ce, k. tyt. i k. 53 nlb.

Na odwr. tyt. Reiprimator L. Gadurowskiego z r. 1770.

Jak wynika z tytułu, jest to przedruk jakiegoś nieznanego mi piśmka z r. 1705 (druk w Zamościu), zawierającego naukę o morowym powietrzu. Nie jest to dziełko ks. Frydrychowicza p. t. Duchowne morowego powietrza lekarstwo 1705, gdyż to dziełko ukazało się w Krakowie nie w Zamościu (ob. tom XVI, 355).

Obu jednak dziełkom z r. 1705 jest wspólną podstawa, gdyż oba korzystały w części lekarskiej z pracy J. Petrycego: Praeservatio albo uchrona (1622). Obacz o tem dziełku w tomie XXIV, 208.

Równocześnie z niniejszym przedrukiem Szylarskiego ukazał się w Przemyślu inny przedruk tegoż samego dziełka, opisany już w t. XXIII, str. 64 (o 70 stronach).

Jest więc to dziełko kompilacją medycznej pracy J. Petrycego z dewocyjnymi środkami walki z morem. Dzieli się więc na 2 części. Pierwszych VI rozdziałów obejmuje rady lekarskie: znaki, przyczyny powietrza, ucieczka z miast, preserwatywy (tu powołuje się na Schola Salern.), antidota (tu recepty), higjena. — Od k. E, rozpoczyna się rozdział VII i odtąd: Sposób duchowny najskuteczniejszy do odegnania powietrza. Są to litanje, zamówienia, modlitwy (głównie do św. Rozalji). — Na końcu wskazówki dla kapłanów Tob. Lohnera S. J.

Giedroyé Mór 1899 str. 26. — Gąsiorowski Hist. med. II, 173. — Chłędowski Spis 161.

Czartor. — Ossol.

— Świadeństwo o cudach y łaskach N. M. P. Łopatynskiej... 1759.

Edycja I nie jest znana. Ale w tytule II edycji powiedziano „powtore do druku podane R. 1769“. Ponieważ sąż użycie obrazu

za święty miało miejsce w r. 1759, więc można wnosić, że i edycja ukazała się w tymże roku.

— Świadeństwo O Cudach y Łaskach Najswiętszey Maryi Panny Łopatynskiej Poprzysięzone, z Inkwizycyi Oryginalnych, Autentycznych y Approbowanych. Przez Imci X. Woyciecha Szylarskiego Kanonika Kościoła Katedralnego Lwowskiego y Proboszcza Bractwa Świętej Troycy Wyjęte. Do którego [oprócz Cudów pod summieniem zebranych] Cuda nowe y łaski pod przysięgą zeznane, tudzież Godzinki różne Pieśni są przydane. Z Dyspozycyi Zwierzchności Duchowney powtore do Druku Podane. Roku 1769. [Tu pasek]. w Lwowie w Drukarni J. K. Mei y Bractwa SSS. Troycy. w 8ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 358, k. 5 nlb.

Na odwr. tytułu aprobaty Stef. Mikulskiego, archid. — Na nast. karcie rycina: „Prawdz. wizerunek obrazu N. M. P. Łopatynskiej“, poczem na 6 k. idzie „Wiadomość o cudownym obrazie“. (Obraz kopiony w Częst. przez Mac. Niestojewskiego i pocierany o obraz Częstochowski; przeniesiony w r. 1756 z Rytkowa do kaplicy w Łopatynie; odtąd zaczęły dziać się cuda). — Od k. A następują zeznania świadków, potwierdzające cuda z lat 1754—1758. Zeznania te badał w lutym 1759 arc. Alex. Łubieński i ferował dekret (wydrukowany na str. 93—98) uznający obraz za święty. Szylarski był członkiem Komisji. Opisana jest uroczystość (bardzo dla epoki charakterystyczna) zawieszenia tego obrazu na ołtarzu w Łopatynie oraz radość ludu z tego powodu.

Od str. 108 idą nowo w tej edycji dodane cuda z lat 1759—1768. Jak zwykle cuda te są dość jednostajne: dotyczą uzdrowień, ochrony przed piorunami, obrony przed łątkami (łalki wielkości palca u ręki, które się ukazywały Barb. Rafałowskiej), przybytku mleka u krów i t. p. Wszędzie występuje tendencja, aby wiarę w gwałt i w lekarstwa zastąpić wzywaniem M. B. Łopatynskiej. Oras aby suggerować wyższą moc tego obrazu niżli innych cudownych.

Od str. 313 officium, pieśni, modlitwy. Na końcu spis alfab. imion osób, wzmiankowych przy opisie cudów.

X. Wacław (Nowakowski) O cudownych obrazach w Polsce 1902. Ossol.

— Obwieszczenie jubileuszu na Niedziel dwie przez Oyca S. Klemensa tego imienia XIV. Papieża teraz szczęśliwie Kościołem Chrystusowym rzą-

dzącego na uproszenie Mu do sprawowania zbawiennego tychże rządów Kościoła s. Boskiey pomocy po wszystkich diecezjach nadanego z przydatkiem różnych modlitw dla większego nabożeństwa przez Imci Xiędza Woyciecha Szyllarskiego kanonika lwowskiego, proboszcza bractwa SSS. Troycy do druku podane. W Lwowie w drukarni J. K. M. y bractwa SSS. Troycy R. P. 1770. w 12ce, k. 42 nlb.

— ob. Benedykt XIV (Bullarium 1758; on był wydawcą) — Burghaber An. (Tres centuriae 1765) — Piasecki Paweł (Praxis 1758).

Lopaciński w Enc. kość. XXVIII, 116.

Szylcher ob. Trzebiński (Kazanie 1784).

(Szyler Franciszek). Racye ze strony Sławetnego Franciszka Szylera mieszczanina Iubilera Warszawskiego i Magdaleny z Kinców małżonków powodów y pozwanych, względem żądanej od siebie niesłusznie successyi Akiermonowskiej przez Szl. Gantrow małżonków pozwanych y powodów, zamiast Konkluzji sądowno czytane y do ksiąg podane 1782. fol., k. 3 nlb.

Szylingowa Elżbieta ob. Gebecki B. (Pierścień 1641).

(Szylingowie). Kategoria WW. JJ. PP. Karola względem starszeństwa małżeńskiego y Johanny z Gruzewskich, primo Wolkowey, a teraz Szylingow Chor. J. K. Mei, tudzież Samuela, Anny y Bogumily Wolkow potomstwa zesłego Władysława Wolka starosty zebrowskiego z JJ. WW. Kazimirą z Oginskich podskarbiną W. W. X. Lit. z dokładem opiekunow matką, Michałem względem starszeństwa małżeńskiego y Barbarą z Brzostowskich corką Brzostowskiemi, J. P. Jerzym Dragalem ekonomem. fol., k. 2.

Szyller (Schüller), pułk. artyl. ob. Potocki Stan. (1791) — Tablica (1791).

Ob. o nim Korson Wewn. dzieje V, 39, 43.

SZYMAK Grzegorz Józef Tomasz. Fasciculus Variorum Spiritualium Exercitiorum Et Piarum Orationum Ad Usam Fratrum Ordinis Praedicatorum.

Cum Licentia Superiorum reimpressum. Vilnae, Typis S. R. M. & Republicae in Collegio PP. Scholarum Piarum. Anno Domini 1765. w 8ce, k. tyt., str. 396 i k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. licencja i impr. z r. 1764, w której powiedziano, że Szymak powiększył to dziełko suo labore. — Szymak jest więc raczej wydawcą niż autorem. Edycje poprzednie z r. 1674 i 1672 obacz w t. XVI, 173.

Jest to brewiarz dominikański (po łacinie). Zawiera modlitwy, officia, litanje, psalmy, różaniec, hymny. Na końcu rejestr.

Egs. bibl. Jag. ma stampilę bibl. publ. wileń. (nabyty w r. 1893).

Jocher 5797. Jagiell. — Ossol.

— Prerogatywa Zakonu Kaznodziejskiego Z Faworow łask, y dobrodzieystw osobliwszych, sobie od swey Matki y Opiekunki, Nieba y ziemi Krolowey SS. Maryi Panny Dotąd świadczonych Z Kronik domowych Zebrana, Krotkim ich natrąceniem dla uwielbienia teyże SS. Matki Swiatowi Sarmackiemu przez X. Jozefa, Tomasza, Grzegorza Szymaka, Pisma S. Doktora, Pisarza Apost: y na ten czas Wileńskiego Konwentu SS. AA. Filipa y obu Jakubow Przeora, tegoż Zakonu Prowincyi Litewskiej, Objawiona. Roku objawionego swiatowi przez Macierzyństwo Panny Słowa Przedwiecznego 1755. [Tu winjetka]. w Wilnie. w Drukarni J. K. Mei WW. XX. Franciszkanow. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 541, k. 17 nlb.

Rozpoczyna aprobata Aleks. Horaina z r. 1754 i 2 censury. Na nast. karcie: Przedmowa do czytelnika. W niej donosi, że czytał Djarjusz albo kronikę tłumaczoną z włoskiego przez Aleks. Dowgiałę, a przepisana ręką Ludw. Borowskiego. Lektura ta skłoniła go do zebrania niniejszej księgi.

„Prerogatywa” ma dowodzić, że M. B. jest szczególną opiekunką zakonu kaznodziejskiego. Dowody są zawarte w XXXVII obszernych rozdziałach. Są to różne cuda, nadprzyrodzone zjawiska, objawienia — fakty czerpane z życia włoskiego i hiszpańskiego; widocznie z owej pracy włoskiej tłum. przez Dowgiałę przejęte. O Polsce są wzmianki naogół rzadkie. Dopiero na str. 420—443 (w rozdz. XXXIII) duży wkład o cudownych obrazach M. B. w kościołach dominikańskich polskich. To już pewno dodatek Szymaka.

Na końcu: 1) Alfabet błogosławionych sług i służebnic Z. Kasn. — 2) Alfabet imion gór, krain... 3) Alfabet rzeczy wspomnianych. Jagiell.

— Prerogatywa Zakonu Kaznodziejskiego Z Krolewskiej hojności pełno władney wszego stworzenia Monarchini, z Macierzyńskiej przychylności SS. Maryi zawsze Dziewicy Przy sposobionym Serca swego Synom Dominikanom mnogimi przywilejami Nadana. z Kronik Domowych Zebrana Krotkim lecz wdzięcznym dobrodzieystw odgłosem, ná nieskończoną Boga-Rodzicy podziękę, z pod protekcyinych Rodowitego Orła skrzydeł J. O. X. J. Michała Radziwiłła Woiewody Wileńskiego Hetmana W. W. X. L. Złotym szczydrotę trąb herbownych dźwiękiem Ogłoszona Do stopy spół-lotney z Orłem Strzały w Oczystym Dołędze J. O. Xiężny J. Anny z Hrabioy Mycielskich Radziwiłłowey Woiewodżiny Wileńskiej Hetmanowey W. W. X. L. Uniżonym piorem X. Jozefa Tomasza Grzegorza Szymaka, S. T. D. Pisarza Apost: Przeo: Wileńsk: SS. Filipa y obu Jakubow Apost. Obr: Prowincyała P. Lit: S. A. S. Zak: wyż mienionego ná Sarmackie Kraje Rozniesiona Roku ogłoszonego Anjelskim pieniem, z Panny zrodzonego, trzem Monarchom na wschod nowo-stworzoną gwiazdą zanieśionego, Słowa Przedwiecznego 1755. S. Th. 2. p. q. 36. a. in o. w Wilnie w Drukarni J. K. M. WW. XX. Franciszkanow. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 541, k. 17 nlb.

W tem wydaniu na odwr. tytułu klejnot Trąby hetmana i Dołęga hetmanowej (z domu Mycielskiej) oraz 6 wiersz polski. — Potem 1 k. aprobat i censur, jak w poprzedniej edycji; oraz ta sama co i tam Przedm. do czyt. — Poczem włożony cały arkusz, sygnowany A, a satytułowany: Do J. O. X. wojewodów wileńskich. Jest to więc dedykacja z podpisem Szymaka, przeora łukiskiego (na karcie tytułowej mianuje się już przeorem wileńskim; widocznie zaszła zmiana). W dedykacji tej wymienia wysokie kolligacje Radziwiłłów, między innemi a królem Stanisł. Leszczyńskim.

Jocher 9234.

Bibl. Dominikanek przyrow. — Chrept. — Czetwert. — Ossol. — Wileńs.

— Purpura zbawienna to jest męka Jezusowa, do rozpamiętywania r. 1707 od Dowgiały ofiarowana (1747)... ob. Dowgiałło (tom XV, str. 297).

Jocher 6658.

— Żywot Błogosław. Alberta Wileonienkiego Tercyjarza Zakonu S. Oyca Dominika z łacińskiego drukowanego w Rzymie 1748 na oyczysty język przetłumaczony... przez X. Grzegorza Szymaka P. S. Doktora Pisarza Apostoła, Łukiskiego Przeora Zak. Kazn. R. P. 1752. w Wilnie w Drukarni XX. Franciszkanow. w 8ce, k. 3 i str. 58.

Wizerunek świętego ma podpis sztycharza: Fr. Balc.(ewica) Viln.

Jocher 8303.

— Zywoty SS. BB. y WW. Braći, y Siostr Zakonu Kaznodziejskiego. Na Każdy dzień całego Roku, Z Domowych Kronik, y różnych poważnych Pisarzy Zebrane, Y na Polski Język Przetłumaczone Przez X. Zygmunta Hilaryona Piskowskiego, S. Teologii Doktora, tegoż Zakonu, Prowincyi Litewskiej, Z Przydanymi codziennymi Reflexyami Za pozwoleniem Zwierzchności Kościelney Wydrukowane. [Tu winjeta]. w Wilnie w Drukarni J. K. M. Akademickiej Soc: Jesu. Roku Pańskiego 1760. fol., k. tyt. i k. 2 nlb., str. 220 i k. 2 (rejestr). — Część Druga, str. 220, k. 1 nlb. (rejestr).

Jemu przypisuje to dzieło Jocher nr 8269, może na podstawie dopisku na którymś egzemplarsy? W tekście nie ma do takiego przypuszczenia podstawy. Piskowski sam się mianuje tłumaczem, ale nie powiada, kto był autorem czy raczej kompilatorem tej pracy. Nie wykluczam udziału Szymaka, gdyż praca ta jest podobna do innych jego prac (mianowicie do Prerogatywy).

Rozpoczyna: Przedmowa do Czytelnika i dedykacja: Dominikowi z Xiążęcia (sic) de Guzman, fundat. zakonu Kazn. oraz NSS. Bózańca. Podpisany pod tą przedmową „collector” powiada, że zebrał to, co różni pisarzy poważnym językiem ogłosił. — Poczem idą aprobaty z r. 1758—9. Zawiera blisko 400 żywotów dominikańskich uszeregowanych porządkiem kalendarza. Tom I do lipca, tom II do końca roku. Żywotów polskich jest niewiele, przeważają w ogromnej masie obce, wzięte z autorów zagranicznych. W t. I, str. 128 żywot Wacława, Wisława, Władysława († 1300) z klasztoru św. Trójcy w Krakowie. — Na str. 198

błog. Sadoka i towarzyszy (na podawie Miechowity i Kromera). Na str. 217 żywot Wita, pierwszego bisk. litewsk. († 1259). — Na str. 219 żywot Stan. Kokoszki († 1490). — Na str. 220 męczeństwo 32 Polaków (r. 1232 w Bośni i Dalmacji).

W t. II na str. 45 św. Jacek (wedle Skargi). — Na str. 218 Jacek Kleryk († 1575). — Na str. 216—220: Mikołaj Petrykovins († 1650), Melchior z Mołoiak, Cyprian Polak, Wojc. Lupoł, Tobiasz Turaki, Feliks z Sieradaa, Melch. z Warki.

Ob. tom XXIV, 329. — Jocher 8270. — Bagiński Rękop. 1834 nr 35. — Barącz Rys dziejów II, 227.

Czerw. Dwór. — Jagiell. — Uniw. lwow. — Uniw. wileńs.

— ob. Dowgiałło X. Alexander (Purpura 1747) — Fasciculus (1765) — Jurkowski G. (Msze 1762).

Enc. kośc. XXVIII, 116. — Enc. Org. XXIV.

SZYMAKOWSKI Kazimierz, wojski ciechanowiecki. Wschód Złoto-Rozany Albo Światny z Ognioł, Niezwydły z Roży Prognostyk Pogodnego Sarmackiemu Niebu Złotoróżanemi Cnot, Sławy y Honorow promieniami, bez Zachodu Świecącego Słońca przed Oyczystą Bramą Jaśnie Wielmożney Jeymości Paniey Paniey Roży Z Oginskich Krasinskiej Kasztelanowey Płockiey Starosciny Warszawskiej Sztumskiej &c. &c. przy dorocznym dniu Solennego Patronki S. Festu z Cieniow Prywatnego Parnassu Upatrzony ná oko ćwiczonego w Słonecznych Ogniach Orła Polskich Pol Fenixa Nominalnym Zyczwliwego Apollina Applausem Wystawiony Przez náyni: sługę Kazimierza Szymakowskiego Woyskiego Ciecchan: w Warszawie w Drukarni Collegium Societatis Jesu Roku Pańskiego 1720. fol., k. tyt. i k. 25 nlb.

Wyrazy „Wschód“ i „Roży“ wydrukowane są przez użycie inicjałów, a nie zwykłych czcionek.

Na odwr. herb i wierszyk na Bramę kasztelanowej. Na nast. karcie dalsze wiersze na cześć Ogińskich i Korwinów Kozielskich. Na k. A—B, dedykacja prośb, poczem poematy: 1) Orzeł polski w złotoróżanych promieniach, 2) Promień złotoróżany Ogińskich; 3) Promień złotoróżany Krasieńskich; 4) Toż:... Potockich i Jabłonowskich; 5) Toż:... Krwią własną i nieprzyjacielską (tu opisy czynów Ogińskiego Aleksandra, Marjana, Mikołaja); 6) Toż:... na cześć Kóły Krasieńskiej. Forma tych wierszy

kunstowna, język makaroniczny, treść błaha bo wyłącznie panegiryczna.

Jassyński II z. 33 zwie go mylnie Szymański. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— ob. Franciszek Salezy (1726).

SZYMAKOWSKI Piotr Aleksander. Eleutheria post solutum ligatae naturae humanae peccato originali vinculum per Unig. Dei... sub imagine Pollucis Castorem liberantis a nobili iuventute Grammatices Univ. cracov. scenico apparatu celebrata 1716. 7 April. Cracoviae. w 4ce, sygn. B₄.

Wiersz podp.: Stan. Sacsepanowski dapifer Zytomir. et Anton. Laskiewics dialect. aud. Dedyk. Thomae Gołuchowski auditori eloq. et Christophoro Gołuchowski grammat. audit. castellanid. Zawichostensibus... M. Petrus Szymakowski Ph. D. Grammat. Prof. — Jest to program teatr.

Ossol. — Uniw. lwow.

— Gemma Doctorum, Perillustris olim Clarissimus & Admodū Reverendus Dominus D. M. Martinus Oslinski, Sacrae Theologiae Doctor & Professor, Collega Major, Ecclesiarum; Collegiatae Cracov: S. Annae Decanus, Parochialium, Prosovicensis Praepositus, Zielenecensis Curatus, Scholarum Novodvorceianarum, & Contubernij Hierosolymitani Provisor Dignissimus, Ob Virtutis, eruditionis, & meritorum pretium, Annulū Aeternitatis Inserta; Et dum Ejus mortales Exuviae, summo Ordinum Academicorum dolore, In Ecclesia Collegiata Divae Annae tumularentur. Ad perennem Tanti Viri memoriam venturae Posteritati, Clientali Calamo, M. Petri Alexandri Szymakowski, Philosophiae Doctoris & Professoris, Collegae Minoris, Contubernij Hierosolymitani Senioris, Apprehiata. Anno, quō Gemma Deitatis conchā naturae humanae assumpsit, 1720. Die 28. Mensis Junij. Cracoviae, Typis Francisci Cezary, S. R. M. Celsissimi Principis, Illustrissimi & Rūdissimi Dni Episcopi Cracov: Ducis Severiae; nec non Scholarū Novodv. Typogr. (1720). fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Całe stylem nakamiennym. Wychwała Oślińskiego, Stan. Krzyckiego. Krs. Załuskiego, And. Krupeckiego, Marc. Walezyńskiego i t. p.

Na końcu winieta (trupia głowa, kosa, etc.). Czartor. — Jagiell. — Krasień. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Quaestio de universalibus, ex i. P. C. ultimo et 7. metaph. tex: 14. deprompta. Sub felicissimis auspiciis, Magnifici, Perillustri et Reverendissimi Domini, D. M. Basilij Plaszczewski, Sac. Theol. doctoris et professoris, Collegij Majoris senioris patris, Ecclesiarum cathedralis Cracoviensis canonici, Collegiatae Sanctarum Omnium praepositi, in Nasiechowie curati, ordinarij librorum per dioecesim Cracoviensem censoris, contubernij Smieszkoviani provisoris, S. R. M. secretarij, studij Almae Universitatis Cracoviensis generalis ac vigilantissimi Rectoris a M... Philosophiae doctore et professore, contubernij Hierosolymitani seniore, pro loco, in Collegio Minori obtinendo publice ad disputandum in peraugusto CC. DD. Theologorum lectorio proposita. Anno Domini 1720 die 13 mensis Januarij. Cracoviae, typ. Universitatis. fol., k. 2 nlb.

Jagiell. — Ossol.

— In Nomine Domini Amen. Quaestio theologica, de sacramento poenitentiae ex tertia parte Divi Thomae; Doctoris Angelici. A M. Petro Alexandro Szymakowski, Sacrae Theologiae Professore, ecclesiarum; Collegiatae S. Floriani Clepardiae ad Cracoviam Praeposito, in Nasiechovice Curato, Contubernij Hierosolymitani Provisore, pro licentia in Sacra Theologia obtinenda, publicae disputationi proposita. in Lectorio CC. DD. Theologorum Anno Domini 1746. die 12. Septembris. Cracoviae typis Universitatis. fol., k. 2 nlb.

Jagiell.

— ob. Biegaczewicz Adalbertus (Maesta Niobe 1754, Honor 1648) — Gaiowski Ant. (Palmetum 1721) — Lipiewicz Andrzej (1748) — Michalski Ant. (Petra 1754) — Popielek Józef (1730).

Szymankiewicz Stefan Franciszek ob. Arteński Raf. C. (Triumphans 1672).

Szymanowska Michałowa, starościna wysz. ob. Clement (Journé du chretien 1762).

Szymanowska Barbara ob. Decisio (1746).

SZYMANOWSKI, buńczuczny buławy P. K. Mowa W. Jmci Pana Szymanowskiego Bunczucznego buławy P. K. Delegowanego do J. O. Xiążenia Jmci Marszałka Generalnego skonfederowanych Stanów Koronnych od woiewodztwa podolskiego (1767). fol., k. 1. Bibl. w Suchej — Krasień.

Szymanowski.

W Bibl. XV—XVI stól. (1875) zanotował mój ojciec na str. 119 i 201: Szymanowski. Pięć listnik (wiersz). w 4ce. Sw. (Idziński).

Nie umiem powiedzieć, o jaki to druk chodzi. Zapewne jakaś pomyłka? Ale mogło się znajdować w bibl. Świdz., której część uległa spaleni w pożarze Krakowa.

Szymanowski Franciszek ob. Kamiński Daniel (1749) — Wysocki S. (1753).

(Szymanowski Jan). Libertas restituta nunc in Samsone Israelitas liberante in scenam reducta atque Joanni Szymanowski ab coll. Wierzboviani S. P. alumnis repraesentata. Varsaviae, Schol. Piar., 1684. w 4ce, str. nlb. 8. Wolański A. (Mus. Narod.).

SZYMANOWSKI Jan, poseł ziemi czerskiej. Głos JWmci P... na Sessyi Seymowej dnia 18 Grudnia 1789 Roku miany. w 4ce, k. 2. Ossol.

— Mowa JW. Szymanowskiego Regenta W. Koronnego Posła Sochaczewskiego d. 24 października R. 1788. na Sessyi Seymowej miana. w Warszawie w drukarni Michała Gröllla. fol., k. 2 nlb. Czartor. — Uniw. warsz. — Zieliński.

— Mowa J. W. Szymanowskiego posła ziemi czerskiej na seymie r. 1789 d. 21 stycznia miana. w Drukarni X. X. Sch. Piar. 1789. fol., str. 4.

Bibl. w Suchej — Czartor.

— Toż:... na seymiku elekcyjnym kommisarzów cywilno-wojskowych tężże ziemi dnia 8 lutego 1790. w 4ce, str. 4. Bibl. w Suchej — Czartor.

— Mowa JW. JMP... posła ziemi Czerskiej miana w materji starostw w dziedzictwo nadanych dn. 22 marca 1790. fol., k. 1. Czartor.

— Odezwa do obywateli ziemi warszawskiej 16 maja 1794. fol.

Przełda.

Szymanowski Józef (1748 † 1801) ob. Czartoryski Adam (Kawa 1779; tu jego listy o guście) — Fijałkowski (O guście 1790) — Kamiński Daniel (1749?) — Książnin (Troiste wesele; tu jego wiersze) — La Curne (wiadomość 1772) — Montesquieu (Świąt. Wenery 1778; to jego przekład) — Wolter (Zadyk 1773).

W „Dziela” Niemcewicza t. III, (1838) jest wiersz z r. 1782 do niego.

Wraz z Dmochowskim i Ślarczyńskim (ob. Bibl. t. XXVIII) brał udział w polemice przeciw Trzebińskiemu i Przybylskiemu (Zakus).

Należał w r. 1775 i nast. do Zabaw przyj. i pożył. (w tomie I 2, str. 79: Pasterka Ismena; t. II 227: Sielanka; w t. XIV 238: Kaimak wiersz).

O jego działalności na polu kodyfikacji ob. Ostrożyński w Rozpr. Akad. hist. filoz. tom XXV (1890). — Krzymuski w Bibl. warsz. 1891. — Kutrzeba Hist. źródeł I, 229. Napisał historję Aten w dziele „Hist. polit.” 1772; obacz tom XVIII 217.

O późniejszych wydaniach jego pism (1803, 1822, 1831) ob. Estreicher Bibl. IV, 467.

Jego nekrolog ogłosił w r. 1801 Dmochowski w Pam. warsz. (przedruk w Pismach rozm. Dmoch. 1826). — Tańska w Rozr. dla dzieci 1826. — Feliński Dzieła II. — Stan. Potocki w Roczn. Tow. P. N. 1801 (Pochwała). — Czartoryski Myśli. — Wójcicki Życiorysy 1851. — Tenże Cmentarz powązkowski III. — Tad. Grabowski L. Osieński str. 48. — Tenże Krytyka liter. 1918. — Chmielowski Dzieje kryt. 1902. — Dębicki Puławy III. — Pilat Liter. IV, 303. — Tarnowski Hist. lit. III, 496. — Korbut II 116. — Finkel III, 1873.

Szymanowski Kazimierz ob. Kamiński Daniel (1749).

SZYMANOWSKI Melchior. Propositiones philosophicae, quas Illustrissimo Andreae Mokronowski, supremo militiae Regni inspectori, praefecto Janoviensi, dicatas publice propugnandas exponit... filius praefecti Visogrod. in Collegio Nobilium Varsav. Scholarum Piarum Philosophiae & Matheseos auditor. Data post secundam cuilibet impugnandi singulas atque ex principiis mathematico-physicis examinandi facultate Mense Julio 1763. Varsaviae, typis S. R. M. & Reiplicae in Collegio Scholarum Piarum. w 4ce, k. 2 nlb., str. 30 i k. 9 nlb. Czartor.

— Propositiones philosophicae, quas Illustrissimo Excellentissimo et Reverendissimo Domino, D. Comiti Antonio de Ostrovia Ostrowski, Episcopo Livoniae, Coadiutori Cujaviensi nuncupatas publice propugnandas suscepit... Filius Capitanei Visogrod: In Collegio Nobilium Varsav. Scholarum Piarum Philosophiae et Matheseos auditor mense Julio 1762. Varsaviae, typis S. R. M. et Reipubl. in Collegio Scholarum Piarum. (1762). w 4ce, k. 2 nlb. i str. 32. Jagiell.

(Szymanowski Melchior i Bogumiła). Zebranie Krotkie Dokumentow y Processu prawnego z strony Gromad wszystkich Pustkowianow y Młynarzow całego Starostwa Klonowskiego, od lat 30. z Urodzonemi Szymanowskimi Starostami Klonowskimi prowadzonego. (1779). fol., str. XII lb.

Spór rozpoczyna się od r. 1749 a toczy się w sądzie referend. — Są to regesta złożonych sądowi pism i dokumentów. — Chłopi starościńscy bronią się bardzo energicznie przeciw ciężarom, nakładanym na nich przez starostę klonowskiego. Dużo ciekawych szczegółów do stosunków agrarnych w Polsce z końca XVIII w.

Jagiell.

— ob. Potocki Prot (Propositiones 1761).

SZYMANOWSKI Michał (I), cześnikiewicz warsz. Annus Heroicus Tot mensibus, quot magnis Sieniavorum Nominibus & Gentilitiâ eorundem Lunâ Compositus atq; in festo Hymenaei die, quo prima Poloniae Nomina conveniunt, Illustrissimus Dominus D. Adamus De Granow Sieniawski Comes in Szklów & Myszâ, Leopoliensis, Rohatinensis Capitaneus, & Illustrissima Domina D. Isabella Lvbomirska Illustriss. & Excell: Domini Stanislai Heraclij Comititis in Wisnicz & Jarosław Lubomirski S. R. I. Principis, Regni Poloniae Supremi Mareschalci, Scepusiensis Capitanei, Lectissima Filia. Per Michaelem Szymanowski Subdapiferidam Varsavien: in Regio Vladislai IV. Schol: Piarū Varsav: Coll: Eloqven: Auditorē. panegyrico plausu Celebratvs. Anno Domini, 1687. die 6. Julij. Var-

saviae, Typis Scholarum Piarum. [Na karcie 14 nowy tytuł:] Nympha Polona Per Gentilicium Srzeniavam suum Opalenâ Navi Proficiscens Illustrissima Domina D. Isabella Lvbomirska Illustriss. & Excell: Dni Stanislai Heraclij Comititis in Wisnicz & Jarosław Lubomirski S. R. I. Principis, Regni Supremi Mareschalci, Lectissima Filia Cum eam sibi desponsaret Illustrissimus Dominus D. Adamus De Granow Sieniawski Comes in Szklów & Myszâ, Leopoliensis, Rohatinensis Gubernator. A Michaele Szymanowski in Regio Vladisl: IV. Scholarum Piarum Varsav. Collegio Eloqventiae Auditore, in Solenni Nuptiarum suarum die panegyrico cultu Adorata. Anno Domini 1687. 6. Julij. Varsaviae, Typis Collegij Scholarum Piarum. fol., k. tyt. i k. 31 nlb.

Na odwr. sztych herbu i wiersze. — Praefatio ad Neosponsum, poczem Panegyricus, pochwały p. t. Mensis dla Mikołaja, Aleksandra, Prokopa, Jana Adama, Hier., Ad. Mik. i innych Sieniawskich.

Od k. G: Luna; na odwr. herb i wiersze; Znowu praefatio, panegyricus; odeswa do Stan. Her. Lubomirskiego (tu pochwały jego wymowy, uczoności, zamiłowania w wolności: libertas Polona absque te non libera); do innych Lubomirskich. — Od k. N: Taniec tryumfalny. Są to znowu pochwały Lubomirskich i Sieniawskich tym razem wierszem polskim. — Kończy wymienienie par spokrewnionych z domem Lub. i Sieniawskich.

Szymanowski jest tylko fikcyjnym autorem, a rzeczywistym był któryś z profesorów Pijarów, jak okazuje gładkość wiersza i biegłość w łacinie.

Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

(Szymanowski Michał) (II). Fida statio honoris in gentilitiae statione Crucis stantis supra heroam crucem aviti Corvini illustrissimae domus Szymanowscianae sub ausp. Wyssogrodensis capitaneatus ingressum Mich. Szymanowski, capit. Wyssogrodensis, a Soc. Jesu Varsav. dimensa. (Varsav.) 1715. fol., k. 6 nlb. Zielin.

— ob. Wysocki S. (Kazanie 1753).

(Szymanowski Mikołaj). Threni In Obitvm Nobilis Et Generosi Adolescentis Nicolai Szymanowski, Studiosi Philosophiae In Academia Vilnensi So-

cietatis Iosv. A Ivventvte Eivsdem Academiae Scripti. Vilnae In Officina Academiae Societatis Iesu. Christophorus Patro, Anno 1596. [Tytuł w ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E_{IV}).

Na odwr. tytułu herb i wiersz podp. Stan. Iłowski. — Dedykacja Mathiae Kłodzinskiej praep. vilnensi. Tu Iłowski opisuje przedwczesną śmierć Szymanowskiego i pogrzeb.

Rozpoczyna Oration in funere ab Andrea Miedzyboz stud. phil.; poczem Stan. Iłowski Ode, i wiersze innych: Łuk. Kraśnodomski, E. Bogdaszewski, A. Czeski, J. Niekrasewski, J. Mamczyński, M. Madalenski, Mik. Zaleski, B. Szumski, B. Plaukoc, J. Jurgiewicz, Albert Szymonowicz, Joan. Sokol, L. Brzostowski, Nic. Piersko, Gaspar Kamiński, Nic. Swaracki, Andr. Hornest, Joan. Milecki, Mart. Pravensis, Nic. Szyszkowski, Barth. Widziński, And. Somorok, Simon Pruski, Mart. Merocensis, Jac. Szymkiewicz, Melch. Diavgiolo, Alb. Radzimowicz, Ad. Bilducius, Joan. Rudomina, Steph. Harinay, Christ. Tyszkiewicz, And. Laudanski, Joan. Lanczkoński, Aug. Snarski, Christ. Kięrsnowski, Hier. Biegański, Pet. Granczi, Alex. Szuska, Joan. Bilducius.

Wierzbowski III 229 b. — Piekarski Kat. kórń. 1929. — Kotula Właśc. rękop. 1929 nr 473.

Czarn. — Czartor. — Jagiell. — Kórnik.

SZYMANOWSKI (Szymonowski) Samuel Hutor z Kleczan. Kawaler Polski Wielmożny Panu Iego Mosci P. Andrzejowi z Dąbrowice Fierleiewi Dzierżawcy Smidinskiemu Panu a Dobrodzieiewi Swemu Wielce Mściwemu. [Tu winjeta]. Przez Samuela Authora (sic) Szymanowskiego napisany. Roku Pańskiego 1651(?). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

W dacie odbito tylko 5 a dwie inne cyfry nie wybite, tylko liczba 6 lekko uwydatniona.

Na odwr. 4 wiersz Iac.

Rozpoczyna wiersz: Ad. Mecenatem, z podpisem Samuel Autor (sic) Szymanowski. Wiersz mocno makaronizującym językiem napisany („gruba Kamena moja”). Uderza dwukrotna pomyłka (raz Author, drugi raz Autor’ — oba razy zam. Hutor), co świadczy, że korekty sam autor nie robił. Są i dalej inne pomyłki (np. Ham zam. Han).

Na k. A. verso: Kawalerja Polska. Jest to poemat, opisujący czyny Fierleja podczas wojen kozackich. Wspomina Zborów i opisuje obszernie bitwę Berestecką. Wymienia tych, co polegli śmiercią walecznych. Łupy zdobyte pod Beresteckiem. Może być, że autor opisuje to z autopsji, sądząc

po szańcach, jakie przytacza. — Wiersz niesbyt uodolny, jęsyk prozaiszny. Por. t. XVI, 229 (inny wiersz o Firleju). Bibl. w Sucheju — Czartor. — Dzików — Krasiań.

— Mars Savromatski To jest, Od Szczęśliwey Koronacyey Naiasniejszego Władysława IV. Z Łaski Bożey Krola Polskiego &c. Krotkie Opisanie różnyh Expedicyi: Iasnie Oswieconemy Xiazeciv I. M. Jeremimv Michalowi Koribvtowi Xiazeciv Na Wisniowcy Wisniowieckimv Panu swemu Mówemu, Wydány Przez Samuela Hutorá Szymonowskiego (sic) z Kleczan. W Warszawie, v Janá Trepinskiego K. J. M. Druk. 1642. [Tytuł w prostokątnej ramce]. w 4ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 90 (sygn. A—L₄).

Druk gocki.

Na odwr. k. tyt. prymitywny drzeworyt Marsa z napisem: Marte pugnabit et arte. — Docta Pallas hastataque foit. — Na ziemi i na stole różne usbrojenia jak chorągiewki, armaty, osakan, kołczan, trąba, buudygan, miecze.

Na k. nast. recto: Praefacja. Jest to wiersz do Koributa: Przesacny Koribucie który z wysokiego — Idziesz domu Olgierdów... (Druk ant.).

Na tejże karcie verso ómiłowierz (dr. goc.) ku czci Wład. IV: Juno z Minerwą ręce sobie dały...

Od k. A czyli od str. 1 rozpoczyna się „Mar^s Sauromatski“: Słuchaj mie Sauromáthá z przodków sławnych bitny — Narodzie Kroáciyski, Lechu Starotytny — Ktorego sa wrodsomem mięstwem y dzielnością — Wysoko Bóg obdarzył...

Odtąd idzie poemat, mający treść następującą: Granice Król. Polskiego, pochwały Zygmunta III, Władysława IV, śmierć i pogrzeb Zygmunta, interregnum, electia. — Od str. 10: Expeditia Moskiewska. Opis Smoleńska. Koronacja Wład. Wyjazd do Moskwy. Działania wojenne. Szein w oblężeniu. Gratulacje Królowi.

Od str. 41: Expeditia Turecka z Abasą. Walki Potockiego i Wiśniowieckiego z Turkami. Od str. 55: Expeditia druga kamieniecka (z r. 1634). Legacja Trzebińskiego do Turek. Sultan Amurat. Popis wojska kwarcianego. Śmierć Tęczyńskiego.

Od str. 53: Expeditia pruska i Exp. kozacka kumyska (z r. 1635). Pawlik i Skidan. Od str. 70: Exp. kozacka druga (z r. 1638).

Opis walk i zwycięstw Wiśniowieckiego. Od str. 85 Kodak. Opis porobów, szlaków tatarskich, morza czarnego, Krymu i Perekopu, samków tureckich.

Od str. 89: Gratulatia Xiągćciu Jego Mói (antykwa). — Jest to końcowa gratulacja Wiśniowieckiemu z podpisem na końcu: Samuel Hutor Szymanowski (nie: Szymonowski jak na tytule). Wreszcie 6 wiersz do Zoila: Słysz Zoilu mówi Mars surowy, — Nie warez, nie źgaj a umykaj głowy... Nie jest to więc poemat ale wierszowana kronika, i to głównie wojennych wypadków. Widocznie autor mieszkał blisko terenu wojennego w latach 1638—8. W końcowej gratulacji nazywa się autor „sługą Wiśniowieckiego“ i istotnie widać, że łączyły go bliższe stosunki z Jeremim. Z roznadziatu „Kodak“ wynika, że mógł znać Turcję. Już to wszystko wskazuje, że między Samuelem Szymanowskim a Samuelem Twardowskim zachodziła podobieństwo. Tylko dzieła Szymanowskiego są jeszcze bardziej prymitywne w technice przedstawiania wypadków. Wiele scen opisanych u Hutora powtarza się w późniejszych dziełach Twardowskiego, np. opis koronacji Wład. IV (str. 15) tu podany i we „Wład. IV“ Twardowskiego. Pokrewieństwo obrazów, swrotów i myśli jest uderzające. Na możliwość identyczności Szymanowskiego z Twardowskim swrotcił już uwagę dyr. Dr. Soruga (w r. 1933) i obecnie ten temat bliżej opracować. Rzecz ta wymaga istotnie zbadania.

Bibl. w Sucheju (defekt od str. 23—90). — Gdańska miej. — Jagiell. (frag.) — Ossol. (ob. o tym egzempl. Badecki Liter. miesscz. str. 448). — Uniw. warsz.

— Fatvm Zalosne Wielmoznego Pana Iego Mości Pána Henryka z Wysokiego na Mielnicy Kaszowskiego Kasztelana Wendenskiego Páná Mego Wielce Mościwego. Przez Samvela Hutorá z Kleczan Szymánowskiego, Zależnie napisáne. Anno 1654. Die 15. Ianuarii. W Lublinie, w Drukarni Ianá Wieczorkowiczá I. K. M. Typ. [Na pierwszej k. tyt.:] Scena Zalosney Tragediey. w 4ce, k. 2 tyt. i k. 9 nlb. (sygn. C₂).

Na odwr. tytułu 12 wiersz p. t.: Zdradna Alternata Fortuny obrotnej, poczem dedykacja Janowi Kaszowgrodzie Kaszowskiemu, wielgorszączy ziemie Wolhinskiej, panu y dobr. swemu przez Samuela Hutorá z Kleczan Szymánowskiego. — Na odwrócie tej dedyk. herb Kasz. i dwuwiersz polski. — Na nast. karcie znowu wiersz „Na ten kosztowny kleynot“. Wywodzi tu tarczę Kaszowskich z nadania Przemysława siołnika z Kruzowicy, jednego z pierwszych księżył jeszcze przed Piastem, któryto Przemysław miał ją otrzymać z nadania Lecha.

Na k. B₁ wiersz (sańcka strofą) do Kaszowskiego (kursywa druk.); a od k. B₂ Fatvm zalosne, zaczynające się: Wyleć Orle Sarmacki pod świetne Arctury Empierejskich pałaców... Tu opisuje czynny wojenne Henryka Kaszowskiego (w Inflantach, Moskwie, Prusiech). Mówi o buncie i karze Pawłuka, bitwie pod Kumejkami, Piławcami, Zborowem. Wzięty był do niewoli przez Ordyńców; wiersz kończy się życzeniem, aby zdrowo wrócił do domu ojcowskiego. — Wreszcie wiersz p. t. Autor, wzywający Polakę o pomoc dla Henryka Kaszowskiego.

Wiersz niewprawy, rymy przeważnie grammatyczne (wsadziła radziła, lasami Komeykami, okazjach ekapedycjach i t. p.). W bibl. Jag. jest przerys wykonany przez Orszulę Przyborowską w r. 1882.

Uniw. warsz.

— ob. Twardowski Samuel. Niesiecki II, 160. — Juszyński II, 232. — Benikowski I, 372. — Słowacki Euzeb. Dzieła III. — Załuski Bibl. poet. pol. 84. Szymański Jakób ob. Conclusiones (1777) — Karasiewicz Paulus (1778).

SZYMAŃSKI Stanisław. Magazyn Anegdotow Czyli Zbior Rozmaitych Powiesci Awantur, przypadków, ucinkow, żartobliwych, dowcipnych, ciekawych, historycznych, moralnych, satyrycznych, tragicznych, komicznych: &c. &c. Ku rozrywece umysłu i zabawie w posiedzeniach. Przez S. S. [W linjach:] Varietas Tomik I. Edycya Druga. [Tu winjetka: na cokole dwoje dzieci w postawie siedzącej]. w Warszawie 1787, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. w 8ce, k. tyt. i k. 2 nlb., str. 129.

Edycya I musi nosić datę 1786 (ale egzemplarsa nie znam); edycya II jest tylko odmiana tytułową; dziełko Marollesa (zapowiedziane tutaj jako mające się ukazać) wyszło w r. 1786.

Tomik II. Edycya Druga. [Tu winjetka jak w tomie I]. w Warszawie 1788, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i k. 1 nlb., str. 147.

Tomik III. Cena Zł 2. [Tu winjetka jak w tomie I]. w Warszawie 1786, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i str. 120 i k. 1 nlb.

Tomik IV. Cena Zł 2. [Tu winjetka: wazon kwiatów]. w Warszawie 1787, w Drukarni Nadworney J. K. Mei. k. tyt. i k. 4 nlb., str. 134.

W przedmowie do tomu I narzeka na smiangustów. Wszyscy odwracają się od polszczyzny i od polskich towarów. Na szyldach znosi się dawne godła, a zaprowadza Merkurjusza, Fortunę, herb angielski i francuski.

Treść książki stanowią: powiastki (nowele) przekł. z franc. i ang. (bez podania autorów). — Na str. 123 tomu I powiastka wierszem „Osioł zielony“. — Dużo powiastek na motywach wschodnich (tureckich, arabskich, perskich).

Na str. 117 tomu II powieść żydowska dziejąca się w Warszawie. — Na str. 137 powieść wierszem „Sowa“.

W t. III na str. 19 aforyzmy o kobietach (z La Metrie, Misapouf, Lambert i t. p.). Zarazem bajka Lessinga, ale tłumaczona z tekstu franc. — Na str. 71 opis sądów bożych średniowiecznych. — Na str. 91 opis święta osłego (w Beauvais). — Są i „ucinki“ to jest krótkie anegdoty. — Na str. 112 „Czeczotka“ wierszem.

W t. IV są m. i. powiastki z „Magazynu brytańskiego“ wyjęte. Na str. 61 o Astrologji. — Na str. 120—134 dłuższa powieść wierszem p. t. Palemon (wróżby na N. Rok).

Są to więc rzeczy tłumaczone, nie oryginalne — formą mało uodolne, w treści mające na celu zabawie szerszą publiczność a przytem moralizować.

Na okładce pierwszego tomiku między książkami z druku wyjęte wkrótce mającemi, zapowiedziano: Kazanie przeciwko osytaniu ksiąg bezbożnych i uwłoczących religji napisane po francusku przez X. de Marolles, przełożone na polski jęsyk przez l'abbé S. Szymańskiego.

Jagiell. — Krasiań. — Ossol.

— Toż... ku rozrywece umysłu i zabawie w posiedzeniach przez... Warszawa 1793. w 8ce, T. I. k. 3, str. 129; T. II. k. 2, str. 147; T. III. str. 121; T. IV. k. 5, str. 134.

Edycya tytuł. Jagiell.

— Odezwa w odpowiedzi na zaczepkę. (Odpis Jezuitce Łuskinie 1791—1792). fol., 1/2 ark.

Ob. bliżej o tej polemice, toczącej się na łamach Gazety nar. i obcej Dilm Niemcewica jako polityk 1928 str. 125. Czartor.

— Wzory biletów, listów i memoriałów... W Warszawie w drukarni nadworney 1784. w 8ce. Krasiań.

— Toż... i Memoriałów w różnych materyach z przydatkiem uwag w powszechności o stylu listowym, przypisków względem szczególnych listów gatunków i drobnych przestróg względem formalności w pisaniu, Zebrane

i podane przez S. S. Warszawa 1790. w 8ce.

Katal. pijarski.

— Wzory Biletów, listów, i Memorjałów, W Różnych Materyach z przydatkiem Uwag w Powszechności o Stylu Listownym, Przypisków względem szczególnych listów gatunków, i drobnych przestróg względem formalności w pisaniu, Zebrane i Podane Przez S. Tomik I. Edycya Trzecia. [W linjach] Haec studia adolescentiam alunt, senectutem oblectant, secundas res ornant, adversis perfrigium ac solatium praebent. delectant domi, non impediunt foris... peregrinantur, rusticantur. Cicero pro Archia Poeta. [Tu winjetka: gałązka]. w Warszawie w Drukarni Po-Jezuickiej Roku 1797. w 8ce, k. tyt. i str 334.

Wzory Biletów, Listów, i Memorjałów, W Różnych Materyach z przydatkiem Uwag w Powszechności o Stylu Listownym, Przypisków względem szczególnych listów gatunków, i drobnych przestróg względem formalności w pisaniu, Zebrane i Podane. Tomik II. [W linjach:] Haec studia... itd. jak wyżej. [Tu winjetka: gałązka]. w Warszawie w Drukarni Po-Jezuickiej Roku 1795 k. tyt. i k. 1 nlb., str. 390.

Tom II ma więc datę o dwa lata wcześniejszą niż tom I.

W przedmowie do Czytelnika (tom I) powołuje się na przykład „Zabawek orat.“ Bohomolca i rozważa rodzaje listów. Od str. 6 idą: Uwagi o stylu listownym. Jest to teoria listowania. Zaleca prostotę i płynność; zwalcza cechy tym dwom przeciwnie. Powołuje się na Fontanella i panią de Sevigné.

Tom I przynosi w swej części I wzory „biletów“ (informujących, zapraszających, proszących). — W cs. II sawarty jest wywód o listach i wzory listów rozmaitej treści (zalecające, winszujące, trefne czyli humorystyczne, dedykacyjne i t. p.). — W tomie II wzory listów proszących, dziękujących, winszujących, cieszących, i memorjałów.

Zbiór wzorów jest tylko w małej części utworem własnym, a przeważnie składa się z listów tłumaczonych. Przeważną część materiału dostarczyły listy Cicerona, resztę autorowie francuscy: Choisy, Regnard, Sevigné, Voltaire, Racine, Scarron, Corneille

i t. p. Kilka listów tłumaczono z Fryd. II Wielkiego. Z polskich autorów figurują nazwiska Jós. Jakubowskiego, J. Niemcewicza, W. Karczewskiego, F. Dmochowskiego, Fr. Mikulskiego, Ign. Kraickiego, M. Smoguleckiego, Al. Sapiehy i t. p. (tom II, str. 349—373).

Zdaje się, że Szymański przerobił jakiś zbiór wzorów francuski, a przydał tu i ówdeś dodatki odnoszące się do Polski. Dzieło jest raczej podręcznikiem dla sztuki pisania listów, niż zbiorem wzorów dla codziennego użytku. Trudno pomyśleć, aby ktoś użytkował bezpośrednio listy Cicerona lub pani de Sevigné.

Kończą wzory memorjałów, np. poddanych przeciwko uciskającemu ich ekonomowi (b. charakterystyczny — w zestawieniu z Zośką).

W porównaniu do zbiorów „sarmackich“ jak Swada Ostr. Dan. lub Pisarskiego (1676) jest zbiór niniejszy próbą unowocześnienia listu polskiego przez wskazanie wzorów francuskich. — Miał jednak Szymański przed sobą Pisarskiego, bo stamtąd wziął list Smoguleckiego.

Dzików — Jagiell.

— Zośka albo wiejskie zaloty opera nowa w jednym akcie. w Warszawie w Drukarni Nadworney J. K. Mei Roku 1780. w 8ce, sygn. F.

Występują: Bartek i Maryna, młynarz; Stach i Zośka, lubownica Stacha; Ciemięznicki ekonom i Wojciech Włodarz. Scena w Nadwiślinie.

Akcja przeplatana śpiewkami (arjami i duetami). Stach i Zośka chcą się pobrać, Ciemięznicki temu przeszkadza. Okolica cała grozi, że się ujmie palkami za Stachem i Zosią i to odstrasza niefortunnego konkurenta. Matka Maryna upija się z radości. Oto wątpla akcja, nie związana niczem prócz imion ze stosunkami polskimi (zapewne jakaś przeróbka?). (O ileż to niższe od „Krakowiaków i górali“).

Muzykę do tej opery pisał Mac. Kamiński. Bogusławski Dzieje teatru 1811 str. 239. — Karasowski Rys hist. opery 1859. — Wejnert w Bibl. warsz. 1878 (Stuletni jubileusz opery) str. 410. — Bernacki Teatr II, 322. — Galle Wojc. Bogusławski 1925 str. 191. — Poliński Dzieje muzyki str. 174 (o partyturze Kamińskiego). Jagiell.

— Zoska Czyli Wiejskie Zaloty Opera Oryginalna W Jednym Akcie [Tu winjetka: na wiązce gałązek laurowych postać z wieńcem w wyciągniętej ręce prawej, a z harfą w lewej]. W Lipsku, Roku 1784. w 8ce, k. tyt., str. 64 (sygn. D₈).

Bentkowski I, 537.

Czartor.

— Toż... W Warszawie w drukarni Piotra Dufour Konsyliarza nadwornego J. K. M. Dyrektora drukar. Korp. Kadetów 1784. w 8ce, str. 75. Ossol.

(Szymański Stanisł.). Odpowiedź pierwsza na zarzuty i pisma ze strony autora i edytora Kalendarzyka narod.: i obcego przeciwko Gazecie Narod.: i Obcey oraz jey Redaktorowi. (Datow.: Warszawa 27 lutego 1792). fol., k. 1.

Na końcu: Daje się gratis, nie za Złoty, ani za Grosz Srebrny. — Ogłasza pozew przeciw Piotrowi Zawadzkiemu za instancją Stan. Szymańskiego, redaktora Gazety nar. y obcey.

Wyszła także broszura, dotycząca tego sporu między Szymańskim a Zawadzkiem, o której obacz pod: Rozmowa (XXVI, 415).

Bibl. XX. Miss.

— ob. Bellexserd (O śmierci dzieci 1785) — Bykowski Ign. (Nocy wiejskie 1785, por. pod Laveaux 1788) — Campe (Zbiór podróży 1794) — Curtius (Przepisy 1785—6) — Dembowski (Głosy 1794) — Gazeta nar. i obca (był redaktorem 1792) — Gellert (Listy 1774) — Laveaux (por. Bykowski) — Marolles (1786) — Tott (Opis Turków 1791) — Wyrwicz K. (Historia 1787) — Zawadzki P.

Jest możliwe, że on był autorem lub współautorem „Głosów Polaka do współziomków“, zachęcających do powstania Kościuski (ob. XV, 132).

Smoleński Mieszkaństwo warsz. 1917 str. 56 i 318. — Tenże Pisarze anonimowi 1912. — Tenże Przewrót umysł. 1923. — Dihm Niemcewicz jako polityk 1928. (Tu b. surowy i niesłuszny sąd o Szymańskim). — Korbut² II, 60.

Szymborski Mikołaj, proboszcz kielecki (Kazanie w poniedziałek święteczny 1765)... ob. Laskiewicz Jan (Chwała Winc. Kadłubka 1765). Jocher 8661.

(Szymchowicz). Sprawa Starozakonnego Hilera Szymchowicza Kupca, i Obywatela Miasta Nowogródka, przeciwko JOO. Xiążętom Michałowi Woiewodzie Wileńskiemu Opiekunowi, a Dominikowi Podkomorzycowi Litewskiemu Aktorowi Radziwiłłom. (1798). fol., k. 2 nlb. Dopis. J. Turski (wnosił). Uniw. wileń.

Szymkiewicz Andrzej ob. Dydziński (Sprawa 1785).

Szymkiewicz Jakób ob. Threni in obitum (1596).

Szymkiewicz M., rytownik ob. Pac Mikoł. Andrzej (1690).

SZYMKIEWICZ (Szymkiewicz) Michał. Trivmphalia seu enarratio Triumphi S. Casimiro, Eivs Apotheosi A Clemente VIII. pont. Max: approbata, Vilnae à Catholicis Lituaniae Ordinibus piè perque honorifice agitati 10. Maij. Anno Mediatoris Christi. (1604). Illustrissimo ac Magnifico Domino, D. Stanislao Dzialynsky, Castellano Elbing: Capiteo Tolkmiten. &c. &c. &c. beneuolè inscripta. Per Michaelem Szymkiewicz, Philosophiae in Brunsbergen. S. I. Collegio studioso D. Casimiro. Mars Litauiis lituiq; olim decora alta fuere: Nunc decus omne sed es, Dux Casimire, tuis. Brvnsbergae, Imprimebat Georgius Schönfels. M.DC.IV. (1604). [Tytuł w winjecie w kształcie ram]. w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odwr. tyt. herb Działyńskich (jedna rycina) i wiersz. — Dedykacja Stan. Działyńskiemu, kaszt. elbląskiemu, dat. Brunsbergae Kal. Junii 1604. — Potem znowu wierszyk na herb i Programma. — Od k. A, verso: Poema. Jest to dłuższy poemat o św. Kaz. Opisany obchód w Wilnie (na podstawie Świąćckiego). Potem pochwały Jagiellonów oraz Zygm. III. Wreszcie opiewa cnoty i sadołności św. Kazim. — Pod koniec wplecione do tekstu: Organicon Echo, t. j. wiersze o sztucznej formie, przy której ostatnia zgłoska powtórzona (niby echo) daje odpowiedź na postawione pytanie. Z łacińskich wierszy przeszła ta forma nibawem i do polskich.

Siaczyński Obraz II 251.

Dzik. — Jag. — Un. lwow. — Un. warsz.

— ob. Działyński J. M. i S. (Kronika 1602).

Jest niewątpliwie autorem i tej pracy, gdyż był nauczycielem u Działyńskich.

(Szymkiewicz Stan.). Sprawa W. JP. Stanisława Szymkiewicza Regenta Ziemi: Xstwa Zmudz; z JWW. Słowaczynskiemu Ciwunami Xstwa Zmudz; WW. Giedgowdami Star: Twer: W osobnych dwóch pretensjach summownych tak się wywodzi Nayprzód eo do summy Gobiатовskiej. (1790). fol., k. 2 nlb.

Dopis. Leopold Lipnicki (wnosił).

Uniw. wileń.

Szymkowski Jan Rafał ob. Faustyn od S. Aleks. (Sprawa).

Szymon towarzysz ob. Knutl Jonas (1633).

SZYMON od św. Antoniego, karmelita, przeor gdański. Dyariusz od świętnego Roku kaznodziejskiego należytą pilnością wyrachowany, chrześcijańską pobożnością z Ambony zalecony, albo kazania roczne na uroczystości świętych Pańskich, przez Szymona od Antoniego... miane, po śmierci jego zebrane i do druku podane 1751. W Gdańsku, drukował Tomasz Jan Schreiber, 1751. fol., k. 2, str. 498.

W katal. księgars. jest rok 1754.

Mańkowski w Roczniku Tow. Naukowego w Toruniu 1911.

Bibl. pobernard. w Świeciu. — Uniw. warsz.

Szymon z Łeszniewa ob. Missale (1523).

Szymon a Spiritu Sancto ob. Cyprian a Sta Maria (1650).

Szymon Alblmontanus ob. tom XII, str. 100 — Pruszcz (Forteca 1662).

Szymon św. ob. Józefowicz Jan T. (Aquila 1685).

(Szymon Roxas albo Rochas, błogosławiony). Życie wiernego sługi Bożego B. Szymona Wyznawcy z Krwi Rochasow Hiszpana Zak. Troyey Przenayśw. z włoskiego języka na polski przełożone. R. 1767. we Lwowie w Drukarni Akad. S. Jesu. w 8ce, str. 77.

Przypis. Annie Potockiej, od Zgromada. Lwowskiego XX. Trynitarzów.

Dzienn. Wileń. 1822 II, 504 (Styczeński). — Jocher 8636.

— Życie Wiernego Sługi Bożego B. Szymona Wyznawcy Z Krwi Rochasow Hiszpana Zakonu Troyey Przenayświeższej od wykupienia Niewolników w Roku 1766. Od Klemensa XIII Namiesnika Chrystusa Władzą Między Błogosławionych Uroczyscie Policzonego Z Przyłączonym Do Niego Nabożeństwem Z Włoskiego Języka Na Polski Przełożone A Ku Duchownemu Wierności Chrześcijańskiej Pożytkowi Przekazywane w Wilnie w Drukarni J. K. M. XX. Bazylianów Roku Pańskiego 1768. w 8ce, str. 68.

Bibl. A. Wolańsk. (Mus. Nar.).

— ob. Brzyski L. (Błogosł. 1769) — Chodykiewicz Kl. (Wyznawca 1768) —

Cordora J. (Descriptio 1774) — Kazanie (Ingressus) — Opisanie (1768).

Szymon z Lipnicy ob. Lipnicy (z) (tom XXI, s. 307).

Szymon z Łowicza ob. Łowicza (z).

Szymonowicz Albertus ob. Threni tn obitum (1596).

Szymonowicz Andrzej ob. Anczowski M. (Campus 1676) — Castelli Joan. (Applausus 1670) — Drzewicki Wojc. Aleks. (Inclutum 1661) — Zimorowicz Barth. (Leopolis 1693) — Złotorowicz Mich. (Omina 1670).

Giedroyé Źródła 1911 str. 824.

Szymonowicz (Szymonowicz, Siemianowicz, Siemiginowski) Jerzy Eleutherius, sztycharz ob. Castelli D. (Lachrymae 1667) — Hosius Stan. (Theses phil.) — Wołodkowicz (Canones). Ob. tom XIV, 80.

Skradlik Królowa korony 1930 str. 212 (tu repr. sstychu jego Theses philosophicae... in Eccl. Lindensi). — Gębarowicz Młodocé J. Szymonowicza (w Księdze dla Balcera 1925 I, str. 391 i n.) wyjaśnia że było dwóch artystów tego nazwiska i imienia. Wylicza ich sstychy. — Rastaw. Słownik ryt. str. 284. — Tenże Słownik malarsy I. 157, II. 254 i 168, III. 422.

Szymonowicz Paweł ob. Święcicki Grzegorz (Theatrum 1604).

SZYMONOWICZ (Simonides) Szymon Bendoński (1551 † 1629). Aelinopaeen Simonis Simonidę Leopolensis. (1589). w 4ce, k. nlb. 16.

Na końcu: Jesu Christo laus et gratia.

Druk we Lwowie u Garwolecyka (a nie w Zamoku u Łęskiego).

Data druku wynika stąd, że Tatarzy nasili na Ruś 1589. — Także już w Urayna Gramatyce (1592) jest na str. 140 wzmianka o tym utworze.

Za ten poemat wyrobił Zamojski Szym. szlachectwo i nominację na poetę królewskiego z przydomkiem Bendoński.

W edycji Dariniego (1772) przedruk na str. 97 i nast.

Wiszn. Hist. VII, 275. — Węclewski Sielanki (1864) str. 172. — Wierzb. II, 1987. — Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXIII, str. 303. — Pilat Hist. lit. II, cz. 2. — Sinko Pindarus Polonus (w księdze zbior. p. t. „Sz. Sz. i jego czasy” 1929) o wpływie Pindara na ten wiersz (str. 53). — Tenże Poesja humanist. (Enc. Polska XXI) str. 152

stawia ten wiersz wysoko, jako najlepszy utwór Jac. Sz. Szym.

Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czarniecki — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Ossol. — Petersb. publ. — Zamoja.

— Aulacum Nuptiale Nouelli Poetae Academiae Samoskien. contextebant. [Tu sygnat drukarni zamoj.: husarz w skoku]. Anno Domini MDLXXXIX XVI Kal. Mart. (1599). w 4ce, k. nlb. 14 (sygn. D.).

Obacz tom XII str. 300—1.

Na odwr. k. tyt.: Salve septemtrionis Rex Maxime. Salve te conjugis novi. Salve te Poloniae et Lithuaniae lumina. Salve te hospites exoptatissimi.

Na nast. k. recto: dystych na cześć Zygmonta III i wiersz: In insignia Petri Firlei et Hedvigis Wlodecae, novorum conjugum (6 wiersz).

Poczem od k. 3: dwuwiersze na cześć licznych dygnitarzy duchownych i świeckich, na cześć ks. pruskiego Jerzego Fryderyka, na cześć Jeremiasza Mohily, wreszcie P. Cielickiego i Sz. Szymonowicza. Ostatni dystych: Novelli poetae Acad. Samoskien. Wreszcie idzie wiersz Szymonowicza: Ad Nicolaum Firleum palatinum Cracoviensem, podpisany: Simon Simonides faciebat in nuptiis Petri Firlei et Hedvigis Wlodecae.

Wiersz ten przedrukował Heck I. c. XXXVII, str. 344—348. — Wiszniewski VII, 190.

Jocher w ręk. notatce przypisuje też Szymonowiczowi wiersz p. t.: Epithalamion... Stanislaw Włodek... et Hedwigi Olesnicka. — Obacz o tym wierszu pod Rottendorf (tom XXVI, 391). — Nie podaje Jocher jednak uzasadnienia, dlaczego ten panegiryk, wydany pod nazwiskiem Rottendorfa, uważa za utwór Szym. Sz. — Zapewne dlatego, że Sz. Sz. pisał wiersz na ślub Piotra Firleja i Jadw. Włodkównej (w Aulacum nuptiale), i to wywołało przypuszczenie Jochera. Ossol.

— Dicta seu consilia de bello contra Turcam. Coloniae 1583.

Tak podaje L. Przyłęcki Księgoznawstwo (rękopis). Jest to źródło niepewne. Za nim powtarza Heck I. c. XXXVIII, str. 256.

Brückner w Przegl. pol. 1902 II, str. 262 słusznie przeczy temu i nie sądzi, aby w Kolonji 1583 wyszło jakiegokolwiek dzieło Szymon. o kampanji antytureckiej.

Mylna wiadomość Przyłęckiego stoi niewątpliwie w związku z przedmową do „Imagines diaetae Zamoscianae”, gdzie powiedziano: „Quae de consiliis belli turcici a Sixto V cum Stephano Pol. adpersa sunt, ne invidiosa apud vulgum forent...” Ale to nie znaczy, aby Szym. ogłosił na ten temat (Consilia belli turcici) jakiegokolwiek utwór, tylko że w swoich „Imagines” robi aluzję

do układów między Stefanem a Syxt. V. O tych tajemnych układach obszerniej wspomina Vanuzzi w swojej relacji z rozmów toczonych z Zamojskim w r. 1596 (Niemcewicz Zbiór t. II str. 168); a także obacz o nich kilka traktatów Brusiusa (Ad principes 1595, De Tartaris 1598).

— Encomia Divi Stanisłaji A Dvobvs Doctissimis Viris Conscripta, duobus itidem II^m Heroibus, alterum Samueli olim, alterum nunc Bernardo Cardinali Macieioiuis, Episcopis Cracouiensibus dicata. Opera Et Studio Stanisłaji Grochovii in lucem edita. Laudemus viros gloriosos & parentes nostros in generatione sua. Eccl. 44. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Basilius Skalski, Anno Domini, 1604. w 4ce, k. tyt. i k. 27 nlb. (sygn. F.).

Na odwr. tytułu herb Maciejowski (pokolorowany w egz. Ossol. czerwono) oraz dwuwiersz Jac.

Dedykację do Bern. Maciejowskiego wystosował Stan. Grochovius (wydawca), dat. 28 Jul. 1604. W niej wychwala Szymonowica (multa egregie scripsisset) i Roysiusa. Wspomina że Mac. rozkoszuje się splendidissimis ingeniis, quale Sim. est... i wspomina o swoim polskim wierszu na cześć św. Stanisława.

Poczem idzie: Simon Sim. Stanislaw Grochovio, gdzie pisze, że przesyła mu swój młodzieńczy utwór na jego żądanie (olim a me plane adolescentulo scripta). Dat. Kal. junii 1604 ex praedio Ceruecensi. Dalej idą wierszyki; Klem. Janickiego: S. Stan. Episcopus... i Krz. Kałaskiego (z ryciną wskrzeszenia Piotrowina).

Od k. A—D₄: Simonis Simonidae Divus Stanislaus (wiersz z 84 oktaw).

W rękop. Jag. 2363 dochował się autograf tego utworu.

Odk. E: Ad virum Samuelem... Petri... Roysii... Carmen de sancto Pońce caso sive Stanislaus. (Obacz pod Roysius).

Heck w Rozpr. Akad. wyd. filolog. t. XXXIII, str. 250 przesuwając czas napisania utworu Szymon. na r. 1582—3. — Sinko w Ks. zbior. „Sz. Szym. i jego czasy” 1929 (Pindarus Polonus) słusznie to swatcza i przyznaje r. 1577 jako datę powstania.

Sinko Pindar w Polsce (Spr. Akad. Um. 1923) oraz w wyżej zacyt. rozprawie Pindarus Polonus 1929, wreszcie w Liter. greckiej I, część I, str. 369 wykazuje wpływ Pindara na ten utwór Szymonowicza (podobnie jak na Naenia 1586 i Aelinopaeen 1589).

Egz. Ossol. ma dedykację własnoręczną: Generoso D. Adriano Grymsza testificandi studii sui causa author ddt.

Bandtkie Hist. dr. krak. 393. — Juszynski oraz Bontk. podają mylnie (za Durinim) tytuł: S. Stan. caesus. — Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 251—278 (początek przedruk Roysiusza).
Ob. pod Grochowski Stan. (w tomie XVIII, 365). Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Simonis Simonidae Elegia. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: w wienku husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martinus Lenscius Academ. Typogr. excudebat M.D.C.XIII. (1613). w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb. (sygn. B).

Na k. Aij: Jacobo Sobescio Marci Palatini Lvblinensis, F. — Elegia liczy 166 wierszy. — W w. 131 wspomniany Żółkiewski, w w. 159 Samosciada dona.
Heck l. c. str. 146. — Bielowski l. c. str. 66 (przedrukował ten utwór). — Dawniejszy przedruk w Poemata aurea 1619 (ob. niżej).
Ossol. — Zamojs.

— Elegia Na Pogrzb Wielmożney Panny Jey Mosci Panny Zophiey Sieniawskiej Podczaszanki Koronney. W Zamosciu W Drukarni Akademiej, drukował Chryzstoph Wolbramezyk, Roku Pańskiego 1617. [Na końcu:] Simon Simonides pisał Roku 1617 w miesiącu Czerwcu. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb.

Druk staranny, kursywą. Kończy się nagrobkiem wierszowanym: Zophia tu Sieniawska leży pogrzebiona... (caterowiersz).
Wisz. VII, 191. — Heck l. c. XXXIII, str. 332 i 365 (tu przedruk). — Skalski w księdze zbior. „Szymon Szymonowicz i jego czasy” (1929) str. 315. Czartor. — Ossol.

— Epiphaniū Oratio in Sepulturam Corporis Christi... edita ex Bibliotheca Simonis Simonidae (1604)... ob. t. XVI, str. 71 (Epiphanius).

Tutaj przedmowa Sz. Sz.: Claudio Comiti Rangono, nuntio; dat. Zamosci Kal. Junii 1604.

Heck l. c. XXXVII, str. 88—92 (podaje bliższy opis druku). — Hahn Sz. Sz. jako filolog w Przew. nauk. i liter. 1907. — Lempicki Działalność Jana Zam. (1922) str. 252. — Turyna Studia byzantina w Eos 1928.

— Epithalamium. Serenissimi Sigismundi III. Poloniarvm Regis, Et Annae Caroli Archiducis Austriae F. Avctore Simone Simonida. Leopoli Ex Officina Matthiae Garuolini An. cIo. Io. XC. II. (1592). w 4ce, k. tyt. i k. 9. (sygn. B₄).

Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska 1928.

Rzecz sama napisana pod wpływem Teokryta. Przedruk w edycji Duriniego str. 1—12. Siarczyński II, 255. — Wiersb. II, 1755. — Wiszn. VI, 286. — Bandtkie Hist. druk. kr. pol. I, 396.

Heck l. c. XXXIII, str. 337. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2. — Lechicki Mecenas Zym. III, 1932 str. 244. — Sinko Pindar w Polsce (w księdze zbiorowej: Sz. Szymon. i jego czasy 1929). — Kallenbach (w tej samej księdze 1929).

Bibl. w Sucheju — Czartor. — Kórnik (?) — Moszyń. — Ossol. — Petersb. publ. — Semin. w Pelplinie — Zamojs.

— Ad Nicolavm Firlevm Palatinvm Cracoviensem. [Na końcu:] Simon Simonides Faciebat. In Nyptiis Petri Firlei et Hedvigis VVlodecae. Zamosci Anno Domini, M.D.LXXXXIX. (1599). XVI. Kal. Mart. w 4ce, k. 4 nlb. (sygn. A₄).
Bez osobnego tytułu.

To samo w druku p. t. „Auleum nuptiale” (1599) od sygnatury C₃, o czym obacz wyżej oraz tom XII, 300.

Wisz. VI, 286. — Wiersb. III, 3088. — Piekarski Katal. kór. 1929 str. 203.
Heck l. c. XXXII, str. 48.

Akad. — Kórnik.

— Flagellvm Livoris. Continens omnia ferè Metrorum genera, quibus vsus est Horatius. Nihil, Deo volente, livor officit: Nihil, Deo nolente, proficit labor. Cracoviae, Ex Officina Lazari. Anno Domini. M.D.LXXXXVIII. (1588). w 4ce, k. 23 (sygn. F₃).

Na odw. tyt.: In stemma Jelitaram sive Sariadarum Monomachia Gratiarum et Eumenidum (14 wierszy łac.) oraz: Phtonomastix ad Zoilum (dwuwiersz).

Zawiera 19 ód, pisanych różnymi metrami, wszystkie mniej lub więcej wyraźnie ku czci Zamojskiego. Utwór powstał po zwycięstwie pod Byczyną. Na końcu 3 wiersz: Ad Mecoenatem (Zamojski)... oraz: Simon Sim. Adamo Bursio. I w tym wierszu entuzjastyczny zwrot o Zamojskim (O te beatum, cui frui ore concessum est Zamosciano atque inde pulchra libare dictata...). Siedem ód i dystychów przetłumaczył w r. 1785 Zubowski w t. II Zembr. wierszy (ob.).

Autor nigdzie nie wymieniony.
Edycja z r. 1583, która czasami bywa podawana, nie istniała.

W edycji Duriniego (1772) przedr. na str. 292 i nast.

Juszyn. II, 253. — Wiszn. VI, 278. — Sołtykowicz str. 326. — Wierszow. II, 1691. — Heck l. c. XXXIII, str. 291. — Pilat Hist. lit. II, cz. II. — Sinko w Encykl. pol.

(Dzieje liter. pięknej) tom XXI. — Tenże Pindarus Polonus 1929 (jak wyżej) str. 52. Monografię o tym utworze Szym. wydał Jurkowski (szkic hist. liter. w Sprawozd. szkoły realnej w Jarosławiu 1905 i odbitka) — Recenzję z tej pracy ogłosili Hahn w Pam. liter. 1906 str. 350 oraz Pliszewski w Muzeum 1906 str. 401.

Kijows. — Ossol. — Petersb. publ. — Uniw. warsz.

— Halcyonia Poloniae Sacrae Regiae Majestatis et amplissimis Regni Poloniae Magnique Ducatus Lithuaniae ordinibus Franciscus Hilchen inscripsit et publice recitavit. Zamoscii Martinus Lenscius typogr. academ. excudebat 1608. w 4ce, k. 3 nlb.

Utwór ten sławi zgodę, jaka teraz t. j. po Guzowie w Polsce panuje, — ale poeta ogranicza się do pochwał i zdawkowych ogólników. Wychwała głównie Żółkiewskiego.

Nie jest to utwór Hilchena, ale Szymonowicza, jak poświadczył Broscius na egzemplarzu Bibl. Jag. (ob. Bibl. XVIII, 196).

O związku tego utworu z Lutnią rokosańska ob. Heck l. c. tom XXXVII str. 116, Hahn (jak niżej) oraz Brückner w Rozpr. Akad. filol. 1919 XII (Studja nad liter. XVIII w.) str. 38.

Przedrukował i omówił Hahn w Przewodn. nauk. i liter. 1902 (Zapomniane utwory). — Heck l. c. str. 113 i 360 (tu opis egzemplarza Jagiell.).

Bibl. w Sucheju — Jagiell.

— Simonis Simonidae Hercvles Prodicevs Ad Thomam Zamoscivm Magni Ioannis F. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martinus Lenscius Academ. Typogr. excudebat. M.D.C.II. (1602). w 4ce, k. tyt. i k. 17 nlb. (E₂; ale brak tej sygnatury).

Rozpoczyna dedykacja: Petrus Cieklinius Thomae Zamoscio S. D., dat.: ex praedio vestro Zamchano Kal. Octob. M.D.C.II. — Ciekliński nazywa Szym. klientem domu Zamojskich. Mówi, że wiersz oparty jest na Xenofoncie. Wychwała skromność Szymonowicza, który sam nie byłby nigdy tego wiersza ofiarował. Ciekliński dodał także ode napisaną przed 2 laty.

Hercules idzie do k. C₄; na jej odwrocie: Ex ejusdem Sim. Odarum libro Thomae Zamoscio Ode (złożona z 7 strof, antystrof i epodów).

Przedrukował Herkulesa Durini dwukrotnie: 1) w Postarum eleg. (1771) o czym niżej, oraz 2) w Opera (1772) na str. 127—143.

Siarczyński Obraz pan. Zym. t. II str. 286. — Heck l. c. XXXVII, 75. — Węclewski Sielanki (1864) str. 194.
Chrept. — Czartor. — Dzików — Jagiell. — Kijów — Zamojs.

— Hereniou Philosophou Exegesis eis ta meta ta fysica. Herenii Philosophi Enarratio in Metaphysica Simone Simonida interprete. [Tytuł ten po grecku i po łacinie znajduje się na pierwszej stronie tekstu, ale właściwej karty tyt. nie ma w żadnym egzemplarzu]. [Zamość, 1604]. w 4ce, str. 160.

Obacz tom XVIII str. 140 pod Herenius. Tekst grecki i łaciński synoptycznie.

Szymonowicz tłumaczył na podstawie rękopisu świeżo przywiezionego przez Herburta z Konstantynopola, dziś będącego własnością bibl. Zam. — Dzieło Heren. jest komentarzem do Metafizyki Arystotelesa. — Rzekomy Herenius był neoplatonczykiem. Pracy swej Sz. Sz. z niewiadomych przyczyn nie ukończył, a druk przerwał na str. 160. — Zanotował to już Broscius w egzempl. bibl. Jagiell. — Druk tekstu greckiego razi mnóstwem błędów drukarskich. Widocznie zecerzy nie umieli składać czcionek greckich.

O wydaniu tem obacz Bernays Gesamm. Abhandlungen tom I 1885 (na podstawie wiadomości dostarczonej mu przez Hiplera). — Heitz w SB. der preuss. Akad. der Wissensch. Tom LIII (1890); Heitz wykazał, że dzieło Her. jest falsyfikatem epoki późniejszej. — Foerster w Rhein. Museum für Philologie t. LIII (1898) oraz t. LV (19 0). — Hahn w Muzeum 1899 i 1900 (rec. prac Foerstera). — Tenże w Przew. nauk. i liter. 1897 (Sz. Sz. jako filolog). — Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXVII str. 92—6. — Hahn w Kwart. histor. 1905 str. 692. — Lempicki Działalność J. Zamojs. (1922) str. 252.
Jagiell. — Ossol. — Zamojs.

— Simonis Simonidae Imagines Diaetae Zamoscianae. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci Martin. Lenscius Academ. Typogr. excudebat. Anno Domini M.D.C.IV. (1604). w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb.

Rozpoczyna dedykacja: Joanni duci in Ostrog castell. crac. Andreae Sredzinus S. D. — Powołuje się na swą codzienną zażyłość (familiaritas) z Sz. Szym. Tenże powiedział Sredzińskiemu, że to rzecz pisana przed 10 laty, gdy Zamojski nasz „heros” żenił się z Barb. Tarnowską. Wówczas kazał on salę ozdobić obrazami, a Szym. napisał wiersze na temat scen tam przedstawionych,

Cały poemat na cześć Zamojskiego; ale i J. Tarnowskiego wychwała (za Obertyn), a tak samo Ostrogskich. — Na k. B₁ i B₂ wspomniane układy Batorego i Syktusa V o wojnie z Turkami, czemu wydawca zdaje się w przedmowie przypisywać fakt, że utwór nie mógł być w swoim czasie wydany. — Bliższego opisu obrazów niema; widać tylko z treści utworu, że przedstawiały J. Tarnowskiego, K. Ostrogskiego, Batorego i Syktusa V (a zapewne jakiegoś ich czyny). Przedruk w „Postarum eleg.“ (1771), o czym niżej — oraz w edycji Duriniego (1772) str. 116. — Przedrukował również Hahn w „Wyborze pism Szym.“ — Ustępny przekład Kondratowicz (1844). Heck I. c. XXIII, str. 333. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2. Chreptow. — Czartor. — Ossol. — Zamojs. — Joel Propheta Simonis Simonidae, Ad Clementem VIII. Pontificem Maximym. [Tu sygnet drukarni Łazarza: obelisk przebijający chmury, niżej podwójny sznur plectwa]. Cracoviae, In Archityp. Regia & Ecclesiastica Lazari, Anno Dni, 1593. w 4ce, k. tyt. i k. 20 nlb. (sygn. A—F).

Na k. Aij rozpoczyna się: Joel Propheta Simonis Simonidae, Ad Clementem Octavum Pontificem Maximum. — Poczem poemat, na którego końcu: Jesu Christo laus et gratia. — Druk kuraywą.

Wspomina na początku, że poznał papieża (Hip. Aldobrandinię), gdy tenże był legatem w Polsce. Opisuje klęskę szarańczy (locusta), najazd Tatarów, zniszczenie swego domu (winnic, fig) i t. p. nieszczęścia wojenne. — Grozi Turkom zemstą Boga i narodów chrześcijańskich. Wszystko to pod nazwą Solimy i judzkiej siemi.

Przełożył w r. 1772 J. E. Minasowicz, o czym niżej.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 145—176.

Juszyński II, 263. — Siarcz. Obraz II, 256. — Wienn. VI, 286. — Wierzb. II, 1769. — Piekarski Katalog 1929 str. 203.

Heck I. c. XXXIII, 337. — Pilat Hist. liter. II, cz. 2.

Bibl. w Suchej — Czartor. — Dziedusz. — Dzików — Jagiell. — Kórnik — Ossol. — Petersb. publ. — Szembek — Uniw. lwow. — Zamojs.

— Simona Simonidesa Joël Prorok Starozakonny. Do Klemensa VIII. Papieża. Z Łacinskiego Wierszem Polskim Nie Rytmowym Przełożony. [Tu rycina: archanioł z mieczem i trąbą, nad jego głową w obłokach gołębica, na dalszym planie kontury zamku]. Za pozwoleniem

Zwierzchności. w Warszawie Nakładem Michała Gröla J. K. M. Kommiss. Y Bibliop. 1772. w 8ce, k. tyt. 2 [na pierwszej:] Simona Simonidesa Joël Prorok Starozakonny, str. 47.

Na odwr. pierwszej k. tyt. trzy cytaty z Biblii. Rozpoczyna: Argumentum (po łacinie i po polsku) na 1 k. — Od k. A₁ idzie przekład Minasowicza, którego nazwisko nie jest tu ujawnione (ale tak wynika ze „Zbioru“). — Przekład wierny, wierszem białym.

Czart. — Jag. — Ossol. — Uniw. lwow. — Castvs Joseph. Personae. Malvs Daemon. Joseph. Famvli. Faetifer. Jempsar. Nvtrix. Nvntivs. Chorvs ex puellis Aegyptijs. Semichorvs. (Na końcu:) Cracoviae In Officina Lazari: Anno D. M.D.LXXXVII. (1587). w 4ce, k. tyt. i k. 38 nlb. (sygn. K₁).

Dedyk. Stan. Socolovio theologo regio, venerabili miraculo ingenii et litterarum, venerabiliori virtute et moribus; Patri suo in Christo: Simon Simonides Leopoliensis lib: mer: dedicavit.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) na str. 13—69.

Chodynicki II, 233. — Juszyński II, 246. — Wiszniewski VI, 284. — Wierzbowski I, 520. — Piekarski Kat. kórnik. 1929.

Třebicki w Bibl. warsz. 1843 IV, 318. — Szyperski De Sim. Sim. vito ingenioque (Dis. vrat.) 1864 str. 42. — Lavollé De poetis 1869. — Tenże La poesie latine (w Contemporain 1873; on pierwszy wskazał na wpływ Eurypidesa i Klaujdjana).

Kallenbach w Rozpr. Akad. filolog. XVII (1892) str. 132—142. — Chrzanowski w Ateneum 1892 marzec. — Hahn w Ateneum 1892 t. IV, str. 557—564 (stwierdził, że korzystał z poematu Forcastera Joseph libri duo). — Tenże Liter. dram. 1901 str. 113—7 (tu zestawia literaturę przedmiot). — Chmielowski Liter. dram. I, 1898 str. 64. — Werner w Anzeiger f. deutsches Alterthum XV. — Windakiewicz Teatr polski 1921 str. 9. — Matuzewski Djabel w poesji polskiej 1899 (o malus daemon). — Pilat Liter. t. II cz. 2. — Sinko Liter. grocka I, 2 str. 360. — Heck I. c. t. XXXIII str. 266.

Bibl. w Suchej — Chrept. — Czartor. — Czestw. — Dzied. — Dzików — Jagiell. — Kapit. gnieźn. — Kórnik (def.). — Ossol. — Przeźdz. — Szembek — Uniw. warsz.

— Castvs Jozeph. [Tu mała ozdoba]. Przekładania Stanisława Gosławskiego. [Tu mała ozdoba]. Ossoby. 1. Stary Frant, albo Czart. 2. Jozeph. 3. Dworzanie. 4. Faetifer. 5. Iempsar. 6. Mamka.

7. Fravcimer. 8. Pani Stara. 9. Poseł. [Tu ozdoba]. W Krakowie w Drukarni Łazarzowej, Roku Pańskiego, 1597. w 4ce, str. 76 lb. (sygn. Kij).

Podobizną tytułu podaje Chmielowski Hist. lit. (2 wyd.) I, 289.

Rozpoczyna dedykacja: Panu i bratu Stan. Garwaskiemu, starościę gostyń... Stan. Gosławski służy swe braterskie... zaleca. Tu powołuje się na dzieło Sokołowskiego „Justus Joseph“ (1586) i wychwała utwór Szymonowicza i tłumaczy, dlaczego go przełożył. — Między innymi daje tu pochwałę dla piękności języka polskiego, który dorównywa łacińskiemu, greckiemu i włoskiemu. Jako cel swej pracy wskazuje: aby się młodzież w enocie ćwiczyła. Dat. s. Seligi 7 Nov. 1597.

Następuje wiersz: Do szlach. i urodzoney młodzi. Tu wspomina wielkich poetów Meonidesa (Homera), Askreusa, Owidiusa — a obok nich J. Koch. i Sz. Szymon. — Podnosi i moralną i artystyczną wartość utworu (przyjmijcie ten kwiateczek ślicznej ozdoby).

Kończy wiersz: Do Józefa (niech zawsze oczy krzywooki Zoilus).

Poczem rozpoczyna się tekst przekładu Gosławskiego. Wartość jego charakteryzuje Zawiliński we wstępie do przedruku tego dziełka w Bibl. pisarzy polskich Akad. Um. nr 5 (rok 1889). Przekład ocenia jako gładki i wierny. O osobie tłumacza nie wiemy nic.

Juszyński I, 107. — Wierzbowski II, 1852. Literaturę o tym przekładzie porównaj wyżej, gdyż prawie każdy z autorów tam wskazanych omawia i przekład (w szczególności Chrzanowski i Hahn).

Czartor.(?) — Ossol.

— Manes Barbarae De Tarnow Ad Thomam De Zamoscio. Filivm Vnicvym. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku]. Zamosci In Typographia Academiae. B. r. (po r. 1610). w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb.

Na k. Aij dedykacja: Illustri viro Stan. comiti de Tarnow... Caspar Solcius S. D. Solski nazywa tu Szymonowicza avunculus meus. Sam autor pisma tego nie ogłosił: est quidem Sim. vel modestior vel negligentior scriptorum suorum aestimator, atque scit parere, nescit partem tollere. Poczem zaczyna się poemat (7 stron), w którym Szym. pociesza wychowanka po śmierci matki Barbary. — Na ostatniej stronie Epitaphium (zmarła 27 kwietnia 1610, a więc druk zapewne w roku następnym lub dalszych).

Wiszniewski VI, 287. — Przedruk u Bielewskiego (1875) str. 63. — Heck I. c.

XXXVII str. 127 i 361 (przedruk przedmowy). Jagiell.

— Mulier fortis... (1582) ob. Sokołowski Stan. (w tomie XXVIII str. 15). Biblioteka warszawska 1843 X, 449. — Heck I. c. XXXIII str. 322. — Pilat Hist. liter. II cz. 2.

Przedrukował ten wiersz zarówno Węclowski jak i Łoś w swoim wydaniu Sielanek (1914); ten ostatni błędnie podał w przedmowie, że to przekład z Felsztynskiego. Obaj t. j. i Felsztynski i Szymonowicz trawestują tekst biblii, ale niezależnie od siebie.

— Naenia Fvnebris: Ad Stanislavm Socolovivm, Theologvm Regivm. De Morte Jacobi Gorscii, Theologi et Iureconsulti. Simonis Simonidis Leopoliensis. Cracoviae, Typis Andreae Petricovij. Anno Domini, M.D.LXXXVI. (1586). w 4ce, k. 8 nlb.

Jest też współcześnie ogłoszone w dziełach St. Sokołowskiego (Opera 1591), obacz Bibl. XXIX str. 20.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) na str. 70—76.

Juszyński II, 246. — Wiszniewski VI, 283. — Wierzbowski II, 1650.

Heck w Eos VI (Naenia funebris). — Tenże I. c. tom XXXVII str. 256. — Pilat Hist. lit. II cz. 2. — Sinko Pindarus polonus (jak wyżej).

Czapski (Mus. Nar.) — Czart. — Dzik. — Jagiell. — Ossol. — Petersb. publ. — Szembek — Zamojs.

— In Nuptias Simonis Birkowski et Sophiae Mozdzarska. Zamosci in typographia Academiae excedeat Martinus Lenscius, Acad. Typogr. Anno Domini MDXIV (1614). w 4ce, k. 3(?).

Taki tytuł podaje Durini w swej edycji (1772) str. 231, a wedle niego dopisany jest na egz. Ossol., który jest bez karty tytułowej. Podobny tytuł podaje Juszyński. Egzemplarz Ossol. zaczyna się więc bez tytułu; a liczy 2 karty, z których pierwsza sygnowana jest A, druga Aii.

Na końcu wiersza wydrukowano: Simon Simonides Bendonski in Nuptiis Simonie Birkowski et Sophiae Mozdzarska Faciebat. Wobec tego jest może uzasadnione przypuszczenie, że tytuł podany przez Duriniego i Juszyńskiego jest sfabrykowany. Sądzę, że może osobnej karty tyt. nigdy ten wiersz nie posiadał i że wybito go jako wlotkę (w niewielkiej liczbie egzemplarzy). Poczdyb bowiem Szymonowicz powtarzał słowa tytułu na końcu wiersza? Zaczyna się: Ergo Bircovius blando concessit amori? — W treści są pewne sblizzenia do sielanki „Kołacze“.

W edycji Duriniego (1772) przedruk na str. 231—4. — Heck l. c. XXXVII str. 155. Ossol.

— Ode Georgio Zamoscio, episcopo Ohelmensi 1601 (?).

Niewiadomo, czy była osobno drukowana. Znamy ją dziś z edycji Segheta i z „Poematia aurea” Morsiusa (1619), o których niżej.

Przedrukował ją i omówił Hahn w Eos tom I (1894). — Omówił Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXVII, str. 67 i 355. — Sinko Pindarus Polonus (jak w.) str. 57.

— Simonis Simonidae Odae II Thomas Segethus Britannus edidit Anno MDCCVIII (1608). (B. m. dr. ale Hannoveriae?). w 8ce, str. 20.

Są to ody 1) do Tom. Zamojskiego 2) do Jers. Zamoj.

Te dwie ody Szymonowicza za pośrednictwem Pawła Sarpiego w Wenecji otrzymał Henryk Wotton poseł ang. w Wenecji, a ten znów doręczył je Segethowi. — Segeth ogłosił z dedykacją do J. M. Lingesheima, w której równa Szym. z Pindarem. — Późem dodał wierszyk do czytelnika (przedruk przez Hecka l. c. XXXVII, str. 361).

Blżej o tem wydaniu ob. Bielowski Sz. Szym. 1875. — Heck w Rozpr. Akad. Um. filolog. XXXVII, (1903) str. 124 (obaj znali to z odpisu druku w ręk. Ossol. 1218). — Sinko Pindarus Polonus 1929 (j. w.) str. 65. — Wreszcie Weintraub Anglik prasyj. Szym. 1929 str. 6 i n.

O przedruku tych obu ód przez Morsiusa ob. pod Poematia aurea. — Oda do Tom. Zamojskiego pisana w r. 1600 (za ogłoszona przez Cieklińskiego przy „Hercules prod.” w r. 1602) ma w wydaniu Segheta i Morsiusa tekst jeszcze nie zretuszowany. (Nie zatarto w nim kilku zwrotów, mogących uobohodzić za aluzję do nowożytności rodu Zamojskich). Bibl. miejska w Bremie.

— Simonis Simonidae Ode. [Tu sygnet drukarni zamojskiej: w wieńcu husarz na koniu w skoku]. ZamoscI In Typographia Academiae, Martinus Lencsius excudebat. Anno Domini M.DC.XII. (1612). w 4ce, k. tyt. i k. 9 nlb.

Na k. Aij napis: Thomae Zamoscio Capitaneo Knisinensi Ode.

Składa się z 9 strof, antistrof i epodów. Oda ta jest przedrukowana w edycji Duriniego (1772) na str. 86—97 oraz w „Poematia aurea” (Lugd. 1619) od str. 25—40.

Węclowski Sielanki (1864) str. 201. — Hahn w Eos 1894. — Heck l. c. XXXVII, str. 134. — Sinko Pindarus Pol. 1929 (l. c.).

Akad. — Chreptow. — Kijów (?) — Ossol. — Zamojs.

— Ode in Repotiis Illustrissimorum Conjugum Thomae de Zamoscio Palatini Terrarum Kioviae, Knyszynen. Goniadzen. etc. etc. Capitanei et Catharinae Ducissae Alexandri Ducis de Ostrog olim Palatini Wolchyniaae etc. Filiae. Zamosci In Typogr. Academiae excudebat Simon Nizolius Anno Domini 1620. w 4ce (?).

Na odw. tytułu herb i 8 wiersz na cześć Domu Zamoscianaae.

Taki tytuł (bez formatu i stron) podaje Durini w swej edycji str. 235, a za nim Juszyński II, 253. — Egz. nie jest dziś znany. Jest to dziewosłab składający się z 7 strof, antistrof i epodów. — Do tego dołączone 10 emblematów, z których pierwszy nosi godło: Uxor corona domus. Są one jak objaśnienia na marginesach wskazują, zaczerpnięte z Claudiana, Plutarcha, Gesn. (?), Plinius, Cicerona, Aeschylasa. Wszystkie mają treść związaną z obchodem ślubnym.

W edycji Duriniego l. c. przedruk str. 235—246. — Heck l. c. XXXVII, str. 324. — Sinko Pindarus Polonus (j. w.) str. 63.

— Simonis Simonidae Bendonski Leopolitani, Magni Io. Zamojscii A Secretioribus Consiliis Pindari Latini Opera omnia quae reperiri potuerunt olim sparsim edita, nunc in unum collecta, ac denuo Typis consignata Procurante Angelo Maria Durini E Comitibus Modoetiae Patrio Mediolanensi Archiepiscopo Ancyrano Per utramque Poloniam & Mag: Lith: Ducatum cum facultatibus Legati a Latere Nuntio Apostolico. [W linjach:] Plin: Lib. V. Epist. VIII. Pulchrum imprimis videtur non pati occidere quibus aeternitas debetur. Varsaviae In Typographia Mitzleriana 1772. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 1—48, 1—348 oraz 1—47.

Na odw. tyt. notata łac. wyjaśniająca, dlaczego Polska wydawczy Kochan. i Szym. ma teraz poetów o wiele niżej stojących: „Disciplina et institutio iuventutis deficit”! Rozpoczyna dedykacja Duriniego Wacł. Sierakowskiemu, arc. lwow. Tu wymienia Sannazara, Vidę, Ant. Flaminius i stawia w ich rzędzie Simonidasa. Podnosi też jego religijność. Dat. Varsaviae majo 1772.

Późem „Praefatio”, gdzie mówi, że zebrał poezje Szym. ex tenebris bibl. Zaluscianaae et Crac. Acad. Zostawia go z Sarbiewskim i wykazuje, o ile Sarb. był od niego gorszym poetą. — Na str. 20 „Culpanda in Sarbiewio” (szereg błędów językowych i stylistycznych Sarb.). — Na str. 28 powołuje się na Bo-

homolca. — Na str. 29 przytacza własną odę na grób Sz. Sz. (naśladowaną z Szym.) i inne swoje poezje o Sz. Sz. — Na str. 41: Selecta illustrium virorum de Sim. Sim. testimonia (sądy Lipsiusa, Skrobiszewskiego, Baylego, Douzy, Minasowicza). Dodać należy, że Minasowicz rewindykuje Sz. Sz. dla Ormian (co okazało się błędem). Cała ta przedmowa Duriniego to apoteoza Sz. Sz. jako poety.

Następuje potem przedruk snanych Duriniemu utworów łac. Sz. Sz. a mianowicie: 1) Epit. Sigism. III. — 2) Castus Joseph. — 3) Naenia funebris... oraz In Partitiones. — 4) T. Zam. Ode (obie ody do Tomasza Z.). — 5) Aelinopean. — 6) Imagines. — 7) Hercules... (zarazem: Insignia Zam., wierszyk do Dresnera i In thomas Syxti). — 8) Joel. — 9) Pentesilea. — 10) In nuptias Birkowski... (zarazem Epitaphium Gasp. Gelasini, wierszyk nie wiadomo skąd przedrukowany: podał go w poprawniejszym tekście Zimorowica). — 11) Ode in repotiis. — 12) Stanislaus (wraz z wierszem Roysiusa). — 13) Flagellum.

Na str. 326 wierszyk Minasowicza: Sim. Sim. ad suos cives.

Od str. 327—331 ژیciorys Szym. przez Janockiego.

Na str. 332—344 list Resaki do Sz. Sz. (z opisem apoteozującym Włochy, ujętym jako reminiscencje erudycji klasycznej), dat. z Neapolu Kalend. Apr. 1594. Zachęca go do podróży włoskiej.

Na str. 345—8 Oda Duriniego „in laudem artis typographicae”, zawierająca pochwałę dla Mitzlera, magni Poloniae historiographi. Późem dodatek z osobnym tytułem i paginowaniem (str. 1—47) p. t.:

Aeternae Memoriae Simonis Simonidae Bendonski Equitis Aurati... Angelus... Durini... plaudebat consecrabatque hanc carminum corollam (ob. tom XV, str. 418 — gdzie podano dokładniejszy tytuł).

Zawiera: 14 ód na cześć Szym. Sz. i inne wiersze o nim pełne zachwyty; nadto odę do Janockiego; wiersz o Kas. Sarbiewskim; o J. Kochanowskim wiersz; wiersz ad Polonos; epigrammata. Na str. 26 wzywa do postawienia grobowca Sz. Sz. w Zamościu. Na str. 32 reasumuje: Italia quod debet tam multis terra poetis, Hoc debet uni Laecchia Simonidi. — Wreszcie od str. 33 idą wiersze włoskie dla Duriniego: Ode di Luigi Subleyras academico Arcade; sonety tegoż Dell'abbate Alessandro de Sanctis. — Na str. 41 wiersz Minasowicza do Duriniego (niby to Sz. Sz. głos ex campis Elyseis). — Na str. 45 wiersz Roystusa do Lippomana. Wreszcie kilka wierszyków łac. z podziękowaniem dla Duriniego za to wydanie, podpisanych: Jrorind Chalcedon. P. A. nempio M. Antonius Żołędziowski in Univ. crac. prof. can. cath.

Egz. Akad. (niegdyś „wtórot” Ossol.) ma notatkę: Ex libris Jacobi Augustynowicz arch. leop. ab authore operis dono habitum.

Juszyński I. — Ciampi Bibliogr. — Węclowski Sielanki (1864) str. 214—6.

Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czetwert. — Jagiell. — Ossol. — Przeździec. — Univ. lwow.

— Simonis Simonidae Pentesilea. ZamoscI In Officina Academiae, excudit Christophorus Wolbramensis Anno D. 1618. w 4ce, k. tyt. i k. 37 nlb. (K₂).

Na odwrocie tyt. dedykacja: Simon Simonides Thomae Zamoscio. Palatino Podoliae. Inveni Incomparabili. Domino. Patrono. Benefactori Svo. Libens Merito Dedicat.

Na końcu: Jesu Christo laus et gratia.

Rozpoczyna spis osób: Personae (razem 12 osób, nadto chórz, kobiety, żołnierze, amazonki).

Na ost. stronie 4 wiersz łaciński z nadpisem: Pentesileae Epitaphium.

Przedruk w edycji Duriniego (1772) str. 177 i nast. — Przełożył Zubowski, o czem niżej.

Wisniewski VI a. 287. — Lavollée La presie latine 1783. — Trębicki w Bibl. warsz. 1842 IV, 320. — Bielawski w Sprawozd. z pos. Akad. Um. 1894 (Wzory klas.). — Hahn Pentesilea w Museum 1895 (tu wskazał źródła utworu). — Tenże Liter. dramat. 1906 str. 117—121. — Chmielowski Liter. dram. 1907. — Heck l. c. XXXVII str. 281. — Sinko w Enc. pol. Akad. XXI (Lit. piękna).

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol. Zamojs. (?)

— Pentezylea Simona Simonidesa Bendonskiego z łacińskiego na polskie przełożona przez W. Jmci Xiędza Xawiera z Werezub Zubowskiego Kownika Kurzelowskiego w Archidiecezyi Gnieznien: Proboszcza Berezyń. Administratora Krzycz. w Warszawie, w drukarni Mitzlorowskiej. Roku 1778. w 4ce, str. 55.

Przypisane Stanisławowi Sistrzeńcewiczowi Biskupowi Białoruskiemu. — Przekład białym wierszem.

Przedrukowane w Zubowskiego Helikonkach Tom I (1789).

Obacz o tym przekładzie Trębicki w Bibl. warsz. 1843 (jak wyżej).

Czartor. — Dziaków — Jagiell.

— Philaenon Arae Simonis Simonidae Ad Adamvm Hieronymvm Sienaviw. [Tu sygnet druk. zam.: husarz

w skoku]. Samosci Anno Domini M.DC. (1600). w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Druk kursywą. Z drukarni Łęskiego.

Wierszob. II, 1914. — Wiszniów. VI, 286.

Czartor. — Ossol. — Peterab. publ.

— Philaenaræ Simonis Simonidae

Ad Adamvm Hieronymvm Sieniavim.

[Tu sygnet druk. zam.: husarz w skoku].

Samosci Anno Domini M.DC. (1600).

w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Druk kursywą.

Są więc dwa odbicia, różniące się tylko odmianą w pierwszym wyrazie tytułu. — Treść stanowi zachęta do obrony Wołoszczyzny.

Przedrukował Bandtkie w *Miscellanea nova Cracov.* 1829 I oraz częściowo Bielowski l. c. (1875) str. 61. — Wreszcie Heck l. c. XXXVII str. 56 (omówił) i str. 349 (przedrukował). — Węclewski Sielanki (1864) str. 191. — Skalski w księdze zbiorowej p. t. „Szym. Szym. i jego czasy” 1929. — Wierszobowski II, 1915.

Jagiell. — Petersab. publ. — Zamoj.

— Simonis Simonidae Poematia

Aurea cum antiquitate comparanda

edita ex Bibliotheca Joachimi Morsii.

Acedit Vita et Obitus magni Joannis

Samoscii Patroni Simonidis. Lugd.

Batav. Typis Jacobi Marci 1619. w 8ce,

k. nlb. 7, str. 126 i k. 1 (sygn. H₅).

Na odwr. karty tyt.: Tutā est Aegidē Pallas.

Dedykacja: Principi Octaviano Alexandro,

duci Prunscensi — Joachimus Morsius sa-

lutem et felic. perpetuam. Tu mówi, że

przed laty ofiarował mu Seghetus wydane

przez siebie dwie ody Szymonowicza.

Nadto M. Ruarus, przyjaciel jego, do-

starcał mu innych wierszy Szym. Dodał

do tego także życie Zamojskiego. —

Kończy pochwałami Prońskiego i San-

guszków.

Datow. Lugd. Bat. anno Christi 1619 mens.

April. Po tej przedmowie idą wiersze:

Kaspra Barlaeusa do wydawcy Morsiusa;

wiersze M. Ruara do tegoż; Errores ope-

rarum.

Od str. 1—25 przedrukowana edycja Seg-

heta, a mianowicie najprzód wyjątki z li-

stów Lipsiusa, Mel. Pigasa, Douzy Jana

do Douzy Jerzego; potem Th. Seghetus

do Lingeshaima; wreszcie ody Ss. Sz. do

Tom. Zam. i Jerzego Zam.

Od str. 25 druga oda do T. Zam., Manes

Barbarae, listy Szym. do Segheta, Jacobo

Sobescio, listy Szym. do Jerzego Douzy;

wreszcie wierszyk francuski ku czci Szy-

monowicza przez De Nere'a.

Od str. 65—128: Vita et obit. Zam. authore

Ad Barrio. — Na str. 124: Tumulus Zam-

oscii.

Z wydania tego przedrukował Heck l. c. XXXVII str. 368 przedmową Morsiusa, wiersze Barlaeusa, Ruara i De Nere'a. — Zaś na str. 274 stręścił tę przedmowę. — O genezie tego wydania ob. Weintraub Anglik przyjacielem Szym. 1929 str. 12 (odbitka z książki „Ss. Sz. i jego czasy”). Korszystał przytem Weintraub z Buchnera Epistolarum partes tres (1720), gdzie są listy współczesne w tej kwestji. — Wreszcie ob. Sinko Pindarus Polonus (jak w.) str. 66.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin.

— Poetarum Elegiographorum Par

Nobile Simon Simonides Leopoliensis

Magni Jo: Zamoscii à Secretis Ray-

mundus Cunich Ragusinus In Rom:

Soc. J. Athenæo Eloq. Professor. Nobili

Inventuti Polonae Propositi in Exem-

plum. Quibus Praefixa est Dissertatio

Crasauri Philomusi De vera Carminis

Elegiaci natura & optima constitutione.

[W linjach:] Plin. Lib. V. Epistol. VIII.

Pulchrum imprimis videtur, non pati

occidere, quibus aeternitas debetur. Var-

saviae. In Typographia Mizleriana 1771.

w 4ce, k. tyt., str. 160.

Na pierwszej karcie cytaty z Cicerona, Pliniusza, Cassiod., Scaligera — verso dwuwiersz Ad lectorem.

Rozpocyna dysertacja: De vera carminis elegiaci natura... Crisauri Philomusi (od str. 5—46). Jest to pseudonim Duriniego (ob. Bibl. tom XV, 419).

Dysertacja ta jest ciekawą próbą przeszczerpienia ówczesnej poetyki włoskiej (arkadyjskiej) na grunt polski. Wyławia w niej na str. 43 Szymonowicza, a na str. 45 kilku innych Polaków (m. i. Naruseviusa).

Od str. 47 idzie przedruk „Here. prod.” oraz „Imagines diaetae”. Rozpocynają sądy Lipsiusa, Starowol., Skrobkowicza, Baylego, Minasowicza o Szymonowiczu (ten ostatni cytuje wiersz Solskiego). — Poczem „Encomium” Duriniego i tegoż kilka wierszy na cześć Szymonowicza. — Wreszcie Petrus Cieklinius Thomae Zamoscio S. D. i przedruk Herkulesa. — Na str. 81 wiersz Szym. do Syxta (ob. w Bibl. tom XXVIII str. 123); endakasyllabon Duriniego do Naruseviusa (pater elegantiarum) i sonet po włosku.

Na str. 83—94 przedruk „Imagines diaetae”, zakończony wierszykiem Minasowicza i cytatem z Pindara ody olimp. (po łacinie).

Od str. 94: Raymundi Cunich in Greg. Soc. Jesu Athenæo poet. prof. Elegias XIV stylo Catuliano haectenus ineditae ad nob. juvent. pol. edente Crisauri Philomuso Arcadiae pastore. Znnowa rozpoocynają

liczne wiersze Duriniego, a kończy sonet włoski.

Stosunek Duriniego do Polski i jego prąjaźń z Żalskim i Minasowiczem zasługowałyby na bliższe opracowanie. W niniejszym dziele jest sporo do tego materiału. Akad. — Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czart. — Czetwert. — Jagiell. — Kras. — Ossol.

— Repotia Zamosciana. Simonis Simonidae. Leopoli. Ex officina Matthiae Garuolini. AN. cIoIoXCII (1592). w 4ce, k. 6 (sygn. B₂).

Reprodukcję karty tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska we Lwowie (1928).

Jest to wiersz na ślub Jana Zamojskiego z Barbarą Tarnowską. — Na końcu wiersza: Jesu Christo laus et gloria.

Wierszobowski II, 1756. — Bielowski l. c. (1785) przedrukował ten wiersz, ale z rękopisu Ossol., bo druku nie znal. — Heck l. c. XXXIII str. 331.

Petersab. publ. — Zamoj.

— Slvb Opisaniy przez Simona Simonidesa Ná Feście Jego Mości Pána Adamá Hieronimá Sieniáwskiego. We Lwowie Drukował Máciey Bernarthe. Roku, 1593. w 4ce, k. 6 nlb.

Druk gocki.

Reprodukcję k. tyt. podaje Jędrzejowska Książka polska we Lwowie (1928).

Ptaśnik Monumenta Pol. typogr. pod r. 1593 nr 778 podaje za Bielowskim list Szym. do Zamojskiego z okazji tego druku.

Wiersz ten (stylizytcianie przerobiony) wszedł do „Sielanek” Szym. — Jest on osnuty na motywach z Teokryta.

Bandtkie H. dr. kr. pol. I, 495. — Maciejowski Piśm. I, 742. — Wiersz. III, 2927.

Bielowski l. c. (1875) str. 119. — Heck l. c. XXXIII str. 340. — Pilat Hist. liter. II, cz. II. — Skulski w ks. zbior. p. t. „Szym. Szym. i jego czasy” 1929 str. 315.

Bibl. w Suchej — Jagiell. — Krasin. (?) — Ossol. — Zamoj.

— Trophaeum Stanislai Zolkevii Seythis caesis, fugatis. [Tu sygnet drukarni zam.: husarz w skoku]. Zamoscii excudebat Martinus Lencius Anno 1606. w 4ce, k. nlb. 8 (sygn. Biiiij).

Na pierwszej karcie po tytule przedmowa: Illustri viro Stanislao Zolkevio castellano Leopoliensi, Joannes filius S. D.; datow. Zamoscii anno 1606 Febr. 24. — Poczem poemat Szymonowicza z nadpisem: Trophaeum... — Na końcu utworu: Simon Simonides faciebat Cernencini anno 1606 Febr. 21. — Na k. 7 verso i 8 recto: Typographus benevolu lectori... — Wreszcie oda: Thomae Zamoscio.

Obok pochwał dla zmarłego Zamojskiego i dla Żółkiewskiego, zawarte tu są pochwały dla Chodkiewicza.

Przedrukował wraz z odą do Tom. Zamoj. Hahn w *Præwrodn. nauk. i liter.* 1902 (oraz w odbite: Zapomniane utwory 1902 str. 6—16 i 25). — Heck l. c. XXXVII, str. 102 (stoszczenie) i 350 (opis egzemplarsa).

Jan Żółkiewski liczył w r. 1606 jedenaście lat życia; autorem podpisanej więc niby przez niego przedmowy, jest Szymonowicz, który i tym razem nie chciał wystąpić jako wydawca, lecz ukrył się pod nazwiskiem swego ucznia.

Czartor. — Krasin. — Zamoj.

— Simona Simonidesa Sielanki. [Tu był sygnet drukarni lub jakaś ozdoba druk.]. Cum Gratia & Privilegio S. R. M. W Drukarni Akademii Zamojskiej Drukował Marcin Łęski. Roku 1614. w 4ce, k. tyt. i k. 55 nlb. (sygn. A—Oiv).

W egz. Czart. ozdoba esy sygnet drukarni jest po barbaryńsku wycięty.

Egzemplarz Czartor. nabyty był od Igla we Lwowie. Zanotowano na niem: „To jest 1szy (sic) wydanie rzadkie. Nie ma go w Bibliotece Oss.” Napis ten jest ponad wszelką wątpliwość ręki Igla.

W egz. tym słowa „Cum gratia et privilegio S. R. M.” oraz „drukował Marcin Łęski” są drukowane kursywą; zaś słowa: „W Drukarni Akademii Zamojskiej” oraz „Roku 1614” antykwa.

Na odwrocie k. tyt.: Napisy Sielanek. (Jest to spis 20 samieszczonych tu Sielanek, kursywą; przyczem sielanka trzynasta przez omyłkę została zatytułowana tu „Mopsus”, zamiast „Zalotnicy”. Tak przy najmniej możnaby wnosić z resztek pozostałych po uszkodzeniu tytułu).

W egzemplarsu tym kustosz Ajj wypada pod sze ca; kustoss B pod dne; C pod dnia za; D pod sze; E pod rza; G pod gwi; N pod spo; O pod ty.

Rozpocyna na k. Ajj dedykacja Mikołajowi Wolekiemu, marsz. nadw... Panu swemu Miłościwemu... Simon Simonides Nanizsz Szluby zaleciwszy etc. Tu pisze, że się otrzeć o przednie rymopisy wążł. Sądzi też że Maro niedogonił w tym rodzaju pastersa Syrakuzy (Teokryta).

Na k. Ajj: Simona Simonidesa Sielanki. Sielanka Pierwsza Daphnia.

Na k. Ajj verso: Wesela. — Na Bij: Silenus. — Na C: Kosarze. — Na Cij verso: Baby. — Na Ciiij verso: Mopava. — Na Dij: Alkon. — Na E: Dsiwka. — Na Eiiij: Kiermasz. — Na Fij: Wierzy. — Na Fiiij verso: Slvb. — Na H: Kołacz. — Na Hiiij verso: Kołacz. (Mopsus). — Na

liij: Pomarlica. — Na K verso: Czary. — Na Kiiij verso: Orphevs. — Na Liij verso: Pastvszy. — Na Mij (Sielanka osmanasta, sic): Zency. — Na Nij verso: Rocznica. — Na Niiij: Epithalamim Heleny. Na k. Niiij verso u dołu: Marcin Leski Czytelnikowi. — Zwyczajem przyjętym przez Szym. donosi tu Łęski, iż znalazł u siebie chowane od kilkunastu lat „Nagr. zbier. drużyny“ tegoż autora, o których autor nie pamięta i nie dba (Szym. często lubił przedstawiać za siebie jakiegoś rzekomego wydawcę, który niby bez jego wiedzy ogłasza jakieś jego pismo). O Nagrobkach tych mówi Łęski, że „przynajmniej z bajkami Ezopowemi pod jedną cenę poydą“. To drukowane kursywą.

Od k. O recto: Nagrobki zbieranej drużyny. — Rozpocyna: Staro Szkap, Staro Psa, Staro Kozła... i t. p. — Kończy: Wrony, Kruka, Gąsiora. (Razem jest ich 35). — Poczem: KONIEC.

Na k. Oiiij verso: Za Przywileiem Ie^o Krolewskiej Mści... i t. p. Pism Simoná Simonidesá w Państwach Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litowskiego, nád pozwolenie iego, drukować y przedawać pod winą w Praywileiu opisana... Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Drukarni Akademii Zamoyckiej Roku 1614.

Brak tu więc Nagr. zielonej drużyny, danych w edycji z 1629 roku.

Druk gotykiem, tylko liczby i tytułiki sielanki oraz imiona osób rozmawiających antykwą, wsłg. kursywą.

Łoś w swoim wydaniu Sielanek (1914) mylnie identyfikuje ten egz. Czart. z egz. Ossol. (str. V przedmowy). Przedrukował stąd tekst Sielanek i Nagrobków; ale z tekstem II wydania nie porównywał. Heck l. c. XXXVII str. 255 kładzie datę powstania Nagrobków na czas pobytu w Czerniecinie, gdyż pisząc je znał już Szym. Teokryta. — Jankowski w Pam. liter. 1902 str. 45. Czartor.

— Simoná Simonidesa Sielanki. [Tu ozdoba drukarska czworoboczna, złożona z 4 stylizowanych płatków kwiecica i 4 gałązek symetrycznie ułożonych; ostrym kantem zwrócona ku dołowi]. Cum Gratia & Priuilegio S. R. M. W Drukarni Akademii Zamoyckiej Drukował Marcin Leski. Roku 1614. w 4ce, k. 52 nlb. (sygn. N₄).

Reprodukcję k. tyt. podaje Chmielowski Hist. liter. I, 290.

Na odwr. k. tyt. napisy 20 sielanek. Końcowe słowa tytułu: „W Drukarni Akademii Zamoyckiej Drukował Marcin Leski“ są tu drukowane gotykiem.

Nagrobki zbieranej drużyny idą w tej edycji od N.

Na k. ost. verso znajduje się tak samo jak w wydaniu poprzednim: Za przywileiem Ie^o Krolewskiej Mści... Roku 1614. — Jednakże w edycji poprzedniej jest ten ustęp drukowany antykwą (i kursywą: Cum Gratia et Priv. S. R. M.); tu zaś jest on drukowany gotykiem, a antykwą tylko zwrot: Cum Gratia... S. R. M.

W Chmielowskiego Hist. liter. I, 297 jest również reprodukowany ten cały ustęp. Karta N₄ verso jest pusta.

Aczkolwiek na tytule tej edycji podana jest data 1614, nie należy sądzić, że dwie pierwsze edycje wyszły w ciągu tego samego roku. Wedle ówczesnych zwyczajów przedrukowywano nieraz dzieło w parę lat później, gdy egzemplarzy zabrakło, ale kładziono na przedruku datę pierwotną. I tu zapewne ten wypadek zachodzi.

Egzemplarz bibl. Jag., znany jeszcze Wiszniewskiemu VII, nie był już, jak widzę, znany memu ojcu, gdyż nie ma o nim jego notaty. — Również widocznie nie znał go Łoś, wydając w r. 1914 Sielanki. — Nie odszukałem go także w r. 1934. Maciejowski Piśm. I, 743 (korzystał, jak widać, z egz. Ossol., ale tego nie zaznacza). Jagiell. (?) — Ossol.

— Simoná Simonidesa Sielanki. [Tu ozdoba drukarska: niby głowa na bocznej ścianie jakiegoś naczynia]. Cum Gratia et Priuilegio S. R. M. Drukowano w Drukarni Akademii Zamoyckiej Roku Panskiego 1626. w 4ce, k. nlb. 44 (sygn. L₄).

Wiszniewski VI, 191 mówi, że na tytule jest mąż na koniu z tarczą. — Maciejowski Piśm. I, 743—4 przeczy, jakoby na tytule był taki sygnet, lecz mówi „jakowaś nie wydatnie wyrażona ozdoba“. Miał on w ręku egzemplarz, któremu nie dostawało (dwóch) pierwszych ówiartek, a tekst zaczynał się od „A w tym czterey śpiowaków...“.

Słowa „A w tym czterey śpiowaków wynidzie w pośrodek...“ wypadają tutaj u samej góry karty.

Jest w tym wydaniu dużo pomyłek druk., mianowicie w liczbowaniu sielanek. Po sielance VII następuje znów liczba VII, VIII, IX, X; dopiero przy XI błąd ten poprawiono. — Sielanka XVI (Orfeus) jest w tej edycji przestawiona na miejsce VI. — Ani na tytule ani na końcu nie jest wymienione nazwisko drukarskie; przed Nagrobkami opuszczono odezwę Łęskiego; streszczenia przywileju nie przedrukowano. — W sielance „Orfeus“ dodano na końcu sześć wierszy, których nie ma w innych edycjach (przedrukował

je za Maciejowskim Łoś w przedmowie str. VI).

Ze względu na to, iż wedle Wiszniewskiego VII, 191 na tytule znanego mu egzemplarza miał być sygnet druk. zamojsk. (husarz w skoku), — nie jest wykluczone, że z datą r. 1626 istnieją dwa odbicia. — Heck l. c. XXXVII, 165 i 250. Czartor. — Dziaków — Ossol.

— Sielanki teraz znowu przedrukowane z pierwszego Exemplarza z przyczynieniem Nagrobków zielonych w Krakowie w Drukarni Franciszka Cezarego Roku Panskiego 1629. w 4ce, k. 52 ark. nlb. N₄).

Ded. Mikołajowi Wolskiemu, marszałkowi nadw. kor., krzepick. staroście.

Od k. A: Simoná Simonidesa Sielanki. Sielanka Pierwsza Daphnis. — Na k. A₁: Sielanka wtóra Weselo. — Na k. A₂: Sielans. — Na k. B₁ verso: Kosarzo. — Na k. B₂: Baby i t. d. — Sielanka dwudziesta. Epithalamim Heleny... jest na karcie K₃ recto, a kończy się na k. K₄ recto. — Poczem idą bezpośrednio (bez odezwy Łęskiego): Nagrobki zbieranej Drżyny.

Jest ich razem 28. Brak bowiem nagrobków: buhaja, kiernosa, dryganta, wrobla, kasora, gąsiora. (Wszystkie te nagrobki opuszczone zostały widocznie ze względu pruderji).

Od k. L₂: Nagrobki Zielone innego Authorá. Tych jest 35. Zwracają między innymi uwagę nagrobki: Krolowi (naganiające, że król malowany); Tym co pod Guzowem (z ostrą naganą rokoszanom); Carowi Sanjskiemu (po pojmaniu i po śmierci jego); Tym co pod Chocimem (tu chłostę brali biurmańcy, ażeby kopce graniczne pamiętali).

Na k. L₄ u dołu końcowa winieta drukarska. Kustosz są w tym wydaniu rozmieszczone jak następuje: A pod uszę; B pod dziś; C pod thie; D pod trze; L pod wać; L₂ pod zie.

Słowa: „A w tym czterey Śpiowaków wynidzie w pośrodek“ wypadają w tej edycji na karcie A₂ u dołu (czwarty wiersz od dołu licząc, a więc inaczej jak w egz. opisanym przez Maciejowskiego I, 743—4. Na egz. Ossol. zanotowano współcześnie, że egzemplarz nabyty w r. 1633 za 12 grossy polskich.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Simoná Simonidesa Sielanki, teraz znowu przedrukowane z pierwszego Exemplarza, z przyczynieniem Nagrobków Zielonych. [Tu sygnet drukarni]. W Krakowie, w Drukarni Franciszka

Cezarego Roku Panskiego 1640. w 4ce, k. 52 (sygn. A—N₄).

Rozpoczyna dedyk. Wolskiemu, jak w poprzedniej edycji.

Druk Sielanek kursywą (prócz tyt. i osób). Sielanka Wtóra Weselo na k. A₄. — Sielanka Trzecia Silenus na k. B₂ verso. — Sielanka Czwarta Kosarzo na k. B₁. — Sielanka Pięta Baby na k. C verso. — Sielanka Szosta Mopsus na k. C₂ verso. — I tak dalej. — Na k. M₁ verso: Marcin Leski czytelnikowi. — Na k. M₂: Nagrobki zbieranej drużyny (w liczbie 28). — Na k. N₁ verso: Nagr. zielone innego Authorá. — Na końcu ozdoba drukarska (w środku niby głowa wołu, po jej bokach dwa maskarony). — Ostatnia strona pusta.

Kustosz B wypada pod me; C pod pić; D pod ociec; E pod RM; G pod w; N pod ob.

W egz. Jag. dopiski ręką z końca XVII w., czasem charakterystyczne; n. p. na k. B₂ przy słowach „nagie i gołe ciałko“ — zanotowano: miał co pisać. Przy sielance „Mopsus“ czytelnik kilkakrotnie zaznaczył swe zgorzienie (kurwa, skurwysyn); przy słowach „pannę wstyd rumienił“ na k. G dopisano: nie tych czasów panny. Wogóle pisał te uwagi jakiś mizogin, a dopiski nie są autorowi przychylnie.

Egz. Jagiell. defekt bez tytułu (karta A) oraz bez karty A₁, A₂. — Maciejowski I, 745 (miał w ręku defekt, kończący się na ark. G). — Węclewski Sielanki 1864 str. 212.

Akad. (?) — Jagiell. — Uniw. warsz. — Zieliń.

— Simoná Simonidesá Sielanki Znowu przedrukowane. [Tu obelisk, sygnet druk.] W Krakowie, w Drukarni Franciszka Cezarego, J. K. M. Typog. Roku Panskiego, 1650. w 4ce, k. tyt. i k. nlb. 45 (sygn. M₂).

Na odwr. k. tyt. herb Podlódowskich (Tarcza). — Rozpoczyna na k. A₂ dedykacja: Mikoł. z Przytyką Podlódowskiemu, pod którą podpisany Franciszek Cezary, J. K. M. Typog. — Cezary tłumaczy, dla czego „nasz Simonides po żalosnych tragedjach w Zamościu wychyłał się między zielone lasy...“ Wychwała w panegyryczny sposób i makaronicznym językiem Podlódowskiego.

Przedruk objął tylko sielanki, bez Nagrobków. — Druk gocki (prócz tytułów i imion osób).

Tu kustosz B pod wa; C pod day; D pod był; L pod ien; M pod iesz.

Maciejowski I, 745.

Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Sielanki Teraz znowu przedrukowane z pierwszego egzemplarza z przyczynieniem Nagrobków zielonych inszego autora. w Krakowie, w drukarni Franciszka Cezarego 1663. w 4ce, k. 44 (sygn. L₁).

Załączki Bibl. 80 pisze: Dabito an existit. — Maciejowski I, 745—6 (miał w ręku egz. z tytułem uszkodzonym, brakujące miejsca dopisano piórem). Ossol.

— Toż:... z przyczynieniem Nagrobków Zielonych inszego autora. w Krakowie w drukarni Fr. Cezarego 1686. w 4ce, k. 44 nlb.

Wisniewski VII, 191. — Bentkowski Hist. lit. I, 436. — Maciejowski I, 746 nie znał tego wydania. Tor. Kop.

— Simona Simonidesa Sielanki... Poczwarte znowu drukowane w Drukarni Mitzlerowskiej... R. 1769. w 8ce, str. 1—102.

Tworzy część zbioru p. t. Sielanki Polskie z różnych Autorów zebrane (obacz tom XXVIII, 18—19). Przedrukowane tu również: Nagr. zbieranej drużyny.

Osobno nie wyszło, ale ponieważ ma w tym zbiorze odrębny tytuł, przeto bywa czasami (błędnie) przytaczane jako osobne dzieło.

— Toż:... 1778. w 8ce.

Taksamo w zbiorze „Sielanki Polskie z różnych autorów zebrane“ z datą 1778. — I taksamo osobno nie wyszło.

Ob. tom XXVIII str. 19.

Dalsze wydania Sielanek (ob. Estr. Bibl. IV, 471) ukazały się w latach 1805, 1837 (z wiad. o życiu Sz. Sz.), 1857 (J. Turrowskiego), 1864 (Węclewskiego), 1914 (Łosia).

Przy wydaniu Węclewskiego z r. 1864 (opartem na edycji 1614) dodał wydawca wiersze różne (Nagrobki, Mulier fortis, Lutnia, Za Potroynym, Wiejska szczęśliwość) oraz 7 listów. — Tekst utworów opatrzył u dołu stron komentarzem rzeczowym, w którym m. i. sestawia sielanki Szym. z Teokrytem i Wergilim. — Od str. 159 dodana wiadomość o życiu i pismach Szymon. (porządkiem lat).

Literatura o Sielankach: Mickiewicz Liter. słow. — Węclewski 1864. — Tyszyński Wizerunki polskie 1875. — Kaszewski Utwory Teokryta 1901 (we wstępie). — Chlebowski O sielance Kołaczce (w „Charitas“ 1894; obecnie w jego Pismach II). — Heck I. c. XXXVII str. 164—254 (daje rozbiór Sielanek i próbuje oznaczyć ich chronologję); na str. 254—6 omawia „Nagrobki zbier. drużyny“. — Szyszkowski w Ludzie 1915 (Pierwiastek ludowy w Sie-

lankach Szym.). — Kwiatkowski O Kiermaszu i Kołaczach w Pam. lit. 1913. — Hahn w Przew. nauk. i liter. 1897 (Sz. Sz. jako filolog; tu o stosunku do wzorów greckich). — Tenke w Kwart. klas. 1929. — Brückner Sielanka polska XVII w. w Bibl. Narodowej nr 48 (tu wybór 13 sielanek i ich zwięzła charakterystyka). — Chlebowski Sielanki Szym. w Spraw. Tow. nauk. warsz. 1913 Rok VI zeszyt 5. — Sinko Echa klas. 1921. — Hartleb Życie i sztuka w Sielankach Sz. Sz. w Spraw. warsz. T. P. N. I 1930. — Życzynski w księdze zbiorowej p. t. „Sz. Sz. i jego czasy“ 1929 (Wiersz w Sielankach). — Pilat. Liter. II, 2 str. 87.

O „Nagrobkach zbieranej drużyny“ ob. Heck I. c. XXXVII (ocenia je nader ujemnie). — Jankowski w Pamiętniku liter. II, 46. — Czy Nagr. zielonej drużyny są istotnie „inszego autora“ uważam za kwestję otwartą.

— Do Waclawa Zamoyskiego (1610). w 4ce, k. 4 nlb.

Na końcu: Roku 1610 Dnia Stycznia pierwszego w Putatyńcach pisał Simon Simonides.

Druk niewątpliwie w Zamościu (gotykiem). Treść nawiązuje do powtórnych ślubów małżeńskich Waclawa Zam. z Romanowską. Poeta wychwala dom Zamojskich oraz swego ucnia Tomassa.

Przedrukował Bielowski I. c. (1875) str. 171—2. — Podobnie tego druku ogłosiła we Lwowie 1932 redakcja „Kroniki rohatyńskiej“. — Heck I. c. XXXVII str. 125. — Ruch literacki 1932 maj str. 148. Ossol.

— ob. Auleum nuptiale (1594) — Biderman Jan (F. Zahorowski 1640) — Bieżanowski St. G. (Acroama 1659) — Bursius Ad. (Cicero Dialectica 1604; tu jego wierszyk) — Caselius (Opus epistolarum 1687; tu pisane do niego listy) — Cato (Disticha 1633; on ma być ich wydawcą?) — Chełchowski (Gwar leśny; tu jego naśladownictwo) — Cicero (Bursius 1604) — Ciekliński (ob. Plautus) — Constitutiones synodi chelm. (1604; tu jego wierszyk) ob. Synodus — Czechowicz J. C. (Fama 1650) — Dousa Jerzy (De itinere 1599) — Dresner T. (Institutionum 1613, 1614; tu jego wierszyk) — Durini (1771) — Działyński Tomasz (Parnassus bicollis 1690) — Gaddi Jakób (Simonis Simonidis elogium oratorium; nie znane polskim biografom Sz. Sz.) — Gawński (Sielanki 1668; naśladowa-

nie) — Grochowski Stan. (Łzy 1605; tu jego list o śmierci J. Zamojsk.) — Herennius (Enarratio) — Herman (De rana 1600; ob. tom XVIII, 152) — Hilchen Dawid (Clypeus 1604; tu jego wierszyk; Honori 1605; Luctus 1605) — Hilchen Franc. (Halcyonia, pod jego imieniem wydana 1603) — Horatius (Emblemata 1648) — Koszucki Seb. (Repotia 1634) — Lipsius J. (Epistol. 1602; tu list) — Miaskowski (Zbiór rytmów 1622; str. 110—2) — Minasowicz (1771) — Mościcki M. (Epistola deplor. 1583) — Paprocki B. (Gniazdo 1578; tu jego wiersz; Ogród królewski 1599) — Plautus (Ciekliński Piotr 1597; tu jego polski wierszyk) — Reszka Stan. (Spongia 1590 na k. H; Epistol. 1594; tu list Reszki do niego) — Rhodomanus L. (1608) — Roysius (Encomia 1604) — Rudomicz Bazyl (1651) — Sielanki polskie (1770) — Sleszkowski Seb. (Vaticinium 1612) — Sokołowski Stan. (Partitiones 1589; tu jego wierszyk; Epithal. 1592; tu jego Mulier fortis) — Squarcialupi (Religio 1588) — Starowski (Hecatontas w obu edycjach; Monumenta 1642) — Syxt Er. (Comment. 1627; O cieplicach 1617; tu jego wierszyk) — Szlachtowiec Wal. (Acroama 1623; tu wiersz zzywający go do powrotu do Zamościa) — Ursinus Jan (Grammaticae 1592; tu jego wierszyk; Institutiones 1619) — Zimorowicz (Leopolis 1672) — Zubowski Ksaw. (Helikonki 1789; Zebr. 1786; tu wiersze o Szymonowiczu).

Niektóre z drobnych jego wierszyków umieszczonych w obcych dziełach na pochwałę przyjaciół przedrukował Bielowski Sz. Szym. 1875 str. 65 i n., Hahn w Przew. nauk. i liter. 1902 oraz Heck w dodatku do swej monografji z r. 1903.

Oprócz mało dotąd znanych drobnych wierszyków pochwalnych, ogłosił Bielowski I. c. (1875) dwa nieznane z druków utwory łacińskie, mianowicie: Funus Sig. Solikowski... i Lessus peste...

Z polskich wierszy przedtem niesnanych ogłosił Bielowski I. c.: 1) Himn o sędzie ost. (Dies irae). — 2) Himn o męce. — 3) Tren św. Magdaleny.

Nadto w „Bibliotece Ossolińskich“ r. 1865 IV str. 46 ogłosił Bielowski „Lutnię rokoszańską“ (a przedrukowali sa nim Węc-

lewski oraz Łoś w swoich edycjach Sielanek). — Jest to niewątpliwie utwór Sz. Szym., z r. 1608, co przyjmuje także Heck I. c. XXXVII, 109 — oraz Czubek (Pisma polit. rok. Zebrzyd.). Ten ostatni dał I. c. I, 315 przedruk krytyczny a ustalił jako tytuł pierwotny: „Rytm po pogromieniu na teraźniejsze rozruchy“. Za autorstwem Sz. Szym. przemawiają i język i poglądy polityczne w wierszu tym wyrażone; ale także i zwrot „Lutni moja... rytm to nie twego tonu“. Istotnie, nie miał wiele Sz. Szym. zrozumienia dla problemów politycznych. — Obacz bliżej o tym wierszu Brückner w Rozprawach Akad. filolog. 1919. XII str. 37.

Utworem przypisywanym Sz. Sz. jest wiersz polski: „Wiejska szczęśliwość“. Wydał jako jego utwór Bielowski w „Bibl. Ossol.“ 1863 IV (za nim Węclewski i Łoś w swoich edycjach Sielanek). — Autorstwo b. niepewne. Za Szym. oświadcza się Heck I. c. XXXVII, 160; przeciwko Brückner, który przypisuje to D. Naborowskiemu. Zaginione utwory Sz. Szym. sestawia Heck I. c. str. 336—8.

Wiersz Szym. na sprowadzenie Jesuitów do Lwowa ogłosił ks. Stan. Załęski w Przegl. lwow. 1879 (z ręk. cos. bibl. wied.). Za nim przedrukował Heck I. c. XXXVII. Epitaphium dla Kaspra Smieszkowica czyli Gelasyna († 1580) jest wydrukowane niepoprawnie u Duriniego. — Ob. Zimorowicz (Viri illustres), gdzie tekst lepszy. — Heck I. c. XXXIII, 233 wątpi, czy to utwór Sz. Szym.

Jabłonowski Musaeum polon. 230 przypisuje mu „Komentarz do filozofji Aryst.“, co zapewne jest pomyłką. Jabłonowski miał może na myśli przekład Herenniusa i po-balamcił jak zwykle.

Listy Szymonowica do owego czasu (1875) znane zestawil w swej monografji Bielowski. — Zarazem ogłosił po raz pierwszy cały szereg innych jego i do niego listów (Sokołowski, Reszka, J. Zamojski, Tom. Zamojski, Knut, M. Sobieski, Hilchen, Grochowski, Lipsius Justus, Ostroróg, Seghetus, Patricovius).

Po Bielowskim opublikowali jego listy: Kal-lenbach Les hum. 1891; Prayborowski w Bibl. warsz. 1896; Hahn w Pam. lit. 1902; Wierszbowski Mater. I i II; Heck w Pam. liter. 1902; Tenże w Przew. nauk. i lit. 1884 oraz w drugiej części swej monografji; Bodniak w Pamiętniku liter. 1930 str. 472.

Rękopisy odnoszące się do Sz. Szym. są w dużej ilości w bibl. Zamoj., ale także w Jagiell. (Wisłocki Katalog. ręk. LXXI); w Ossol. (n. p. nr 1218); w Czartor. nr 1453 (tu jego poezje).

Nieco książek z bibl. Sz. Szym. wesoło

w skład bibl. Zamojski. (między innymi kilka druk. i ręk. dzieł lekarskich). Epitafium jego, pióra Kaspra Solskiego z kolegijaty w Zamościu przedrukował Węclewski (Sielanka 1864 str. 208). Żywot Szymonowicza ogłoszony przez Starowolskiego (Hecatontas) stoi w zależności od współczesnej anonimowej biografii, opublikowanej przez Bielowskiego (Sz. Sz. 1875 str. 3—4). W II edycji Hecat. sprostował Starowolski parę myłek zawartych w I wydaniu.

O jego stosunku do Zamojskiego ob. Lempicki w księdze „Sz. Szym. i jego czasy“ 1929 str. 127 i passim.

O stosunkach jego z Casanabonusem i Douzą ob. Bielowski I. c. 1875; Heck I. c. XXXVII, 123; Kallenbach Les humanistes 1891 oraz Czasy i ludzie 1905 str. 382.

O jego stosunku do Lipsiusa ob. Kot Stosunki Polski z uniw. lowańskim 1927.

O jego stosunkach z Janem Riviussem z Rygi ob. Spekke Alt-Riga 1928 str. 15 (wedle Brotzkiego Sammlung I, 92).

O jego znajomości św. Grzegorza z Nazjan. ob. Sinko w Polonia Sacra III.

A) Literatura dawniejsza o Szymonowiczu:

Bayle Dictionnaire historique, III ed. 1720 str. 2693 (cytat przedrukował Durini 1772). — Lotichius Bibl. postarum pars IV str. 100. — Janocki Nachr. V nr XLVIII i Janociana II, 255. — Kalendarz polit. dla król. polsk. 1779. — Zabawy przyj. pożył. IX, 1 str. 216, 297. — Sotykowicz O Akad. str. 369. — Wybicki Rozmowy i podr. 1804 str. 318. — Lipiński w Pam. warsz. 1815 I (o Sielankach). — Zbiór wszystkich umiejętności 1820. — Słowacki Euz. Uwagi nad poezją 1820 (Dzieła II 217, III 102 o Joelu). — Chylińkowski w Dsien. warsz. 1827 nr. 29. — Brodziński Rozpr. o idylli (Pisma I, 1830). — Gazeta Polska 1829 nr 85. — Ziemomysł, pismo 1830 Nr 10 str. 97—105. — Chodnicki Dykejon. 1833. — Siarczyński Obraz wieku II 251, 255. — Chromiński Rozpr. o liter. polsk. str. 11. — Mickiewicz Literatura słowiańska II. — Barącz Żywoty Ormian 310—329. — Sierpiński w Przegl. warsz. 1840 II, 193—201. — Wiszniewski VII, 274; VII, 190 i 320. — Maciejowski Piśmien. I, 738, 760 i Tom dodatkowy 186—194. — Wójcicki Teatr starożytny 1840. — Trębicki w Bibl. warsz. 1842, IV, 320 (Penthesilea). — Kraszewski w Ateneum 1844, IV oddz., t. I. — Kondratowicz w Ateneum 1847 I str. 204. — Leon Borowski w Album liter. 1848 (wykład z r. 1838). — Bielowski w Życior. znak. ludzi (wyd. Wójcicki) I, 221—30. — Mecherzyński w Roczn. Tow. XIII, 267. — Tyssyński Wizerunki polskie 1875 (art. o Sielankach z r. 1869). — Tyg. ilustr.

1860 II oraz 1863 nr 176. — Sobieszczański w Enc. Org. XXIV, 865. — Bibl. Ossol. 1867 IV str. 46—51 (Nabielak) i 1864 IV (Bielowski). — Gąsiorowski Hist. med. I, 336. — Szyperski De vita 1865. — Lavollée (De poetis 1869 oraz La poesie latine 1873 (przedruk w Essais 1891). — Węclewski Stan. wo wstepie do przedruku Sielansk 1864.

Wszystkie te dawniejsze prace i poglądy przewyższyła źródłowa praca Bielowskiego p. t.: Szymon Szymonowicz (odbitka z Pam. Akad. Um.) 1875. — Jest to podstawowa dotąd praca. Składa się na nią: 1) rzecz o biografach Sz. Sz. (z przedrukiem Vita z r. 1830). — 2) Listy Sz. Sz. (bardzo obfity zbiór z lat 1586—1629). — 3) Nie ogłoszone dotąd lub mniej znane poezje. — 4) Żywot przez Bielowskiego. — 5) Różne dokumenty odnoszące się do poety.

O pracy tej ogłosił ważną recenzję Łaguna (daisiaj w jego „Pismach“ 1915 str. 462).

B) Nowsze prace o Sz. Szym.:

Obszerną monografię poświęconą mu ogłosił Heck w Rozpr. Akad. filolog. XXXIII i XXXVII (1901—3), wielokrotnie powyżej cytowaną. — Recenzję jej ogłosił Hahn w Pam. lit. 1903 str. 293—313.

Konarski w Przew. nauk. i liter. 1880. — Hahn Kilka przyczynków do pism w Ateneum 1892 IV (inne prace tegoż autora cytowane są powyżej). — Króek w Kwart. hist. 1892. — Kallenbach w Pam. lit. IV 1905. — Jankowski w Pam. liter. 1902 str. 45 (o Nagrobkach zbier.). — Heck Szymonowiczana w Eos V. — Urbanowicz Żywot 1894 oraz w Przewodn. nauk. i lit. 1894 str. 864. — Tenże w Spraw. gimn. Złoczów 1885. — Kallenbach Les humanistes 1891 (tu charakterystyka jego łac. twórczości). — Łozicki Patrycjat 1892 str. 419 (tu o rodzinie Sz. Szym. a zwłaszcza o jego ojcu Szym. z Brzesin). — Dembitzer w Museum 1902. — Sinko w Eos 1904 str. 138. — Tenże Echa klasyczne 1920. — Kochanowski Dzieje Akad. Zam. 1900. — Wadowski Wiadomość o profesorach (1899) str. 330. — Grabowski Skarga (1913) str. 146 i 499.

Z ostatnich lat pochodzą prace: Lempicki Działalność J. Zam. na polu szkolnictwa 1922. — Tenże Medycyna polska 1929. — Tenże Sz. Szym. jako lekarz 1920. — Hahn Przedstawiciel humanizmu polsk. w Kwart. klas. III (1930). — Hartleb w Sprawozd. T. N. warsz. XXIII (1930) zeszyt 1—6. — Pamiętnik zjazdu nauk. im. Szym. w Zamościu 1930. (Tu znajduje się obok innych referatów referat Bruchnalskiego p. t.: „Postulaty badań nad Szymonowiczem“). — Szerog doniosłych prac poświęconych Sz. Sz. objęła księga jubil. p. t. „Sz. Sz. i jego czasy“

1929 (prace te cytowane są obficie powyżej przy poszczególnych pozycjach). Wybór szkolny jego utworów łacińskich. wydał Hahn w r. 1899.

Rezultaty nowszych prac ujmują w pewną całość: Brückner w Encykl. pol. Akad. Um. XXI (Liter. piękna I) str. 244. — Sinko (ibidem) str. 150. — Pilat Hist. liter. pol. II część 2ga str. 44—99 (z obfitą bibliografią).

Estreicher Bibl. IV str. 471. — Finkel Bibl. hist. III. 1873 oraz Dodatek II (1914) nr 3256. — Korbut³ I 408 i 584. — Obacz także bibliografię z roku jubileuszowego w Ruchu liter. 1932 nr 2.

Szymonowski (Mars 1642) ob. Szymonowski Hutor Sam.

SZYNGLAROWICZ Andrzej Antoni, kanonik zamojski, rektor akad. († 1733). Astraea De Supremo Dominij Zamosciani Tribunalitio: Ad Beatum Caelestis Iustitiae Areopagum in Perillustri Olim Clarissimo & Admodū Rever: Domino D. M. Martino Szvmlinski Vtriusq; Iuris Doctore, & Professore Insignis Collegiatae Zamoscensis Canonico Iudiciorum Tribunalitiorum Supremi Dominij Zamosciani Assessore. Invidā Libitinae manu Translata. Dum in Ecclesia Collegiata Zamoscensi, Mortales eius Exuviae Magno omnium dolore tumularentur A M. Andrea Antonio Szynglarowicz Philosophiae Doctore Poeseōs Professore, Lugubri Calamo Dedveta. Anno Domini 1720 Die 19 Iunij. fol., k. tyt. i k. 5 nlb.

Panegyryk stylem nakamiennym zaczyna się na odwrotnej stronie tytułu. Oprócz Szumlińskiego wysławia Wojc. Wołskiego, Jós. Skockiego, M. Wcisłowskiego, M. Pawłowicza, J. Arakielowicza.

Ossol. — Zamoj.

— Honor infulae decanalis eximii virtutibus sapientiae et meritorum plusquam herculeis in Philosophiae Medicinae Mathematicae professione laboribus Perillustri et Reverendissimi Domini D. M. Tomae Ormiski Medicinae ac utriusq. Juris Doctoris, Decani Infulati Zamoscensis, Praepositi Szezebrzesinensis, Sacrae Regiae Majestatis Secretarij acquisitus ac dum secundum Infulati sui honoris sacrificium magno omnium plausu celebraret, debitae venerationis atq. gratulationis ergo pane-

gyrico cultu per M. Andream Antonium Szynglarowicz Artium liberalium et Phiae Doctorem, poeseos professorem adoratus Anno post honoratum in Carne verbum 1724. Typis Univ. Zamoscensis. fol., k. 9 nlb.

Stylem nakamiennym opisuje żywot Ormiańskiego.

Ossol.

— ob. Duńczewski (Restitutio 1733) — Włoszkiewicz Fr. (Bellona 1716). Wadowski Wiad. o prof. zam. 1900 str. 319 i 175.

Szynklerowna Katarzyna ob. Rychar (1717).

SZYPIŃSKI Bogusław Walenty. Vox Mvsarvm Gratulatoria, Concordi applausu, Jn. Annua S. Francisci Confessoris Festa, Edita & Magnifico ac Generoso Dño. D. Francisco à Czarnocin Czarnocki, Natalitia sua, Ritu solenni celebranti, Honoris ergo A Boguslao Szypinski Reddita. [Tu winjetka]. Zamoscej, In Typographia Academiae Anno Domini M.DC.XLVII. (1657). Excudebat, Wylhelmus Felix Krokoczinski. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb. [Na ostatniej karcie mocno zniszczony sygnet drukarni zamojskiej: husarz na koniu w skoku].

Na odwr. herb i 6 wiersz, poczem dedykacja:

Ad Patronum Beneficentissimum. Na treści składa się oda i dwa epigr. Zamoj.

— Memoria Immaturi obitū Generosi Stanislai Magnificorum ac Generosissimorum parentum D. Georgii Szornel et D. Sophiae De Wosniki desideratissimi filii Excitata per Valentinum Boguslaum Szypinski. Zamosci Anno Dni, 1647. Die XXIII Martij. w 4ce, k. 4 nlb.

Ossol.

— Wiersz weselny na fest god małżeńskich wysokiego urodzenia oblubieńcom Iego Mści Panu Filipowi na Pieczchwostach Bokiowi y Iey Mści Pannie Zofiej z Zawady Swatopelkownie z chęcią ofiarowany od Walentego Bogusława Szypięskiego. W Sieniatynie R. P. 1645. d. 28 maja. w Zamościu, drukował Pawel Radicius. w 4ce, ark. B₄.

Zostawił w rękopisie: Laetum epiphonema novo sacerdoti Casimiro Romanowski, datum Zamosci 1642, XV junii. — Zdaje się, że drukowane nie było.

Bibl. w Suchej.

Szypowska Anna ob. Porządek modlitwy (1620).

Szypowski Jan ob. Goldonowski Andrzeja (Żywot św. Filipa 1625) — Pączek (Test. 1650).

SZYRMA Antoni († 1 stycznia 1732). Dni Skarbowe Do Skarbu wiecznego Króla należące, Dni Świętecznemi Kazaniami Rozgłoszone, Pod Skarbowe klucze Oddane. Iasnie Wielmożnemu Imści Pánu Michałowi Kazimierzowi Kotłowi Podskarbiemu Wielkiemu, y Pisarzowi Ziemiemu W. X. Lit. Markowskiemu, Plungiańskiemu, Krasnośielskiemu &c. &c. Staroscie. Od W. X. Antoniego Szyrmy Societatis Iesv. [Tu winjetka]. Roku zakrytego Skarbu w ciełe ludzkim. 1719. W Wilnie w Drukarni Akademickiej Societatis Iesv. fol., k. tyt. i k. 5 nlb., str. 1098, k. 7 nlb.

Na odw. herb Kotła (Pelikan), poczem na 1 k. wiersz dedykacyjny: Ten cny Pelikan, który w serce swoje mierz, Niech czytelnika kasań mych w serce uderzy i t. d.

Dedykacja na 3 k. nlb. (makaroniczna), poczem na 1 k. facultas biskupa Brzostowskiego i M. Karckiego. Tu powiedziano, że kazania miane były in regia Vars. cathedra.

Na ost. 7 kartach: Registr Kazañ, Thematów, y Propozycji. Są to kazania na dni święteczne, po kilka na każde święto. Propozycje kasań dotyczą dobrej śmierci, lamentu nad religiją i ojezyczną, szkoły pokory, prawdziwego pokoju i t. p. Jak wszystkie kazania tego czasu (a zwłaszcza jezuckie) zalecają dewocję, a unikają omawiania stosunków społecznych i politycznych. Język przesycony łaciną.

Jocher 4494. — Bontkowski H. lit. II, 565. Akad. — Czartor. — Kraśń. — Ossol. — Wileń.

— Drogi Depozit Do Domu Wieczności Wniesiony od Iasnie Wielmożnego Iego Mości Pana Stefana Mikołaja Na Tykoćinie, y Tyczynie Hrabi na Ruszczy Branickego Woiewody, y Generała Ziem Podlaskich Branskiego, Bielskiego, Krosińskiego, Ratyńskiego, &c. Starosty. A przy Przeniesieniu Ciała Tegoż Iegomości z Kościoła Tykoćińskiego. WW. OO. Bernardynów do Krakowskiej S. Piotra Bazyliki Societatis Iesu. W Roku 1711 Miesiąca Lipca dnia 27. Przez X. Antoniego Szyrmę Soc: Iesu

Zalobnym Kazaniem Opisany. [Tu winjeta]. Typis Monasterij Supraslensis Ordinis S. Basilij Magni. Anno Domini. 1773. w 4ce, k. tyt. i k. 22 nlb.

Na odwrocie herb Gryf, poczem dedykacja Katarzynie z Sapiarów Branickiej (z pochwałami rodu Sapiarów). W kazaniu pochwały bez konkretnych biograficznych szczegółów. Akad.

— Głos Kaznodziei, Już po śmierci dobrze mówiącego, Przy Akcie Pogrzebowym Przewielebnego w Bogu O. Magistra Chryzostoma Gołombiowskiego, Zákonu S. Augustyna Prowincyała Prowincyi Polskiej. A niegdy Godnego Kaznodziei, Nayiasniejszego Jana III. Króla Polskiego, Pogrzebowym Kazaniem opisany. Przez Jmci X. Antoniego Szyrmę Soc: Jesu ná owezas Káznodzieię Fárnego Warszawskiego, A teraz Prowincyała Prowincyi Litewskiej. W Kościele Wárszawskim u S. Márciná WW. OO. Augustiánów w Roku 1700. dnia 19. Kwietniá. Ad Seram Memoriam Wielmożnemu Jmci Pánu Piotrowi Gołbiowskiemu Nayiasniejszego Cara Jmści Panstw Moskiewskich, przy Jáśnie Oświeconym Xiążęciu Jmci Grzegorza Dolhorukiem pełnomocnym Pośle do Nayiasniejszey Rzeczptey Polskiej. Sekretarzowi, Nászemu Wielce Mśc: Pánu y Dobrodzieiowi, Dedykowany. Varsaviae, Typis S. R. M. Col: Schol: Piar: Anno Domini 1718. fol., k. tyt. i k. 9 nlb.

Na odw. herb Prawdnie i wiersz polski. Dedykacja synowcowi amarłego (na 2 k.), z podpisem M. F. H. S. A. P. V.

Poczem kazanie. Podnosi, że Gołęb. król Jan III ofiarowywał infule i senatorskie krzesło. — Na końcu: Imprimatur... Ad. Rostkowski.

O przedruku obacz w t. XVII, 221.

Jagiell. — Uniw. warsz.

— Kazania albo Exhorty postne o tajemnicach naydroższej Męki Zbawiciela naszego w Kościele Warszawskim Societatis Jesu różnych lat miane. Podczas Passyi we szrody Wielkiego Postu przypadających. Teraz zaś do druku podane Roku 1713 przez X. Antoniego Szyrmę Soc. Jesu. Przydane na końcu uwagi duchowne o Sądzie Bożym na 4 Niedziele Adwentowe.

Z dozwoleniem Starszych. Typis Laurae Supraslensis Ord. S. Basilij Magni (1713). w 4ce, k. 4 i str. 360.

Dedykacja do Katarzyny z Sapiarów Branickiej Woiewodsziny Podlaskiej i Przemowa. Od str. 324 idą Uwagi o ostatnim sądzie bożym.

Jocher 4632.

Czartor. — Jagiell. — Ossol. — Wileń.

— Rok Skarbowy Dzieł Páńskich Niedzielnemi Kázaniami Ogłoszonych, Do Dni Skarbowych álbo Świętecznych Kazañ dolożony. A w pełne Dzieł Páńskich Ręce Iasnie Wielmożnego Iegomości Pana Maximiliana Franciszka z Tęczyná Ossolinskiego Podskarbiego Nádwronego Koronnego, Sandomirskiego, Chmielnickiego &c. Starosty, Pokorną poufałością oddány, Y Między Látá do usług Wielkiemu Domowi Obligowane, Policzony Od X. Antoniego Szyrmy Societ: Iesv. Roku nierozdzielnych Skarbow Boskich naturze ludzkiej udzielonych MDCCXXII. (1722). Colos: 2. V 3 In qvo omnes thesauri &c. W Wilnie w Drukarni Akademickiej Soc: Iesv. fol., k. tyt. i k. 13 nlb., str. 678, k. 47 nlb.

Na odw. tyt. herb Starza i cytat z Okolskiego. Na nast. 2 kartach wiersze polskie o herbie, a dalej na 9 kartach dedykacja prozą. W niej wywodzi Ossol. od Tęczynskich i cytuje gesto Kromera, Okolskiego, Wastemberga (sic). — Aprobata Ant. Szembeka. — Wreszcie Errata, facultas impr. i Prsestroga (o błędach druku).

Na końcu Indexy: Index Concionum; Index historiarum de sanctis, probis et peccatoribus (są to przykłady z ich życia czepane); Index historiarum profanarum (dużo motywów treści bajkowej n. p. wól prosi Jowisza o rogi). — Poczem Index rerum (n. p. aniołowie, Bóg, cnota, dusza i t. p.). Wreszcie Index hist. spiritual. i Index hist. profanae. Przykładów z hist. polskiej troskliwie unika. — Na końcu 3 ozdobne winiety drukarskie.

Jocher 4495.

Czartor. — Dziaków. — Ossol.

— ob. Gołombiowski Jan Chryz. (Głos 1757).

Duńcewski Herbarz I, 54. — Wisurunki i rozstr. nauk. Wilno 1843 T. 60, s. 190. — X. Brown Bibl. pis. S. J. 399. — Bandtkie Hist. drukarń II, 138.

(Szyrma Antoni). Żal po śmierci Antoniego Szyrmy 1772. w 4ce.

Szyrma Franciszek, star. obrowski ob. Tomasz a Kempis (O naśladowaniu 1733, 1777).

Jussyński Dykcjon. II, 264. — Duńcewski Herbarz I, 54. — Brown Bibl. pis. S. J. 399. — Bontkowski Hist. lit. I, 282. — Załuski Bibl. 6.

Szyrma Konstancy ob. La Roche (Kazania 1792).

(Szyrma Michał). Stan Sprawy Urodzonego Szyrmy z Ur: Rychterskiemi względem Dóbr Iwanczyc (po r. 1775). fol., k. 5.

Spór z Frano. Rychterskim gen. o dobra Iwanczyce.

Pozn. T. P. N. — Uniw. warsz.

SZYRMA Paweł. Głos... na sessyi seymowej dnia 22 listopada 1788 in turno miany. Warszawa Dufour. fol., kart 2.

— Głos JW. JMP... Stolnika i posła powiatu pińskiego in turno dnia 28 lipca 1789 miany na propozycję czy mają być pensye hetmanom pomniejszone. fol., k. 1.

— Głos JW... Stolnika i posła Píńskiego na sessyi seymowej dnia 28. 8bra 1789 in turno miany. Warszawa, Dufour. fol., k. 2.

— Mowa JW. Pawła Szyrmy Podstolego i Pisarza Grodzkiego Posła Powiatu Píńskiego w Izbie Seymowej dn. 27. Pazdzier. R. 1788 miana. w Drukarni Piotra Dufour Konsl. nádwronego Dyrektora Dr. Korp. Kadetów mieszkającego miasta Starey Warszawy Nr. 58. fol., k. 2.

Szyrma Winc. ob. Dziennik handlowy (1787).

Szyrmowie ob. Duńcewski (Herbarz 1757; tu o ich genealogji).

SZYRWID Konstancy, S. J., prof. akad. wileń. (1564 † w Wilnie 1631). Clavis linguae lithuanicae. Vilnae, 1630.

Dziółko z takim tytułem (gramatykę litewską?) cytuje Alegambe Bibl. script. S. J. 1643. — Za nim wtóraz to inni: Sotwell Script. 1676; Rostowski Hist. lith. 1768 str. 457; Jucowicz w Piśmiennictwie kraj. Skimborowicza 1841 str. 187; Wołoncewski Żemajt. II, 69; Stankiewicz Bibl. lit. II, 42.

Jest też legenda, że ten biały kruk miał się swego czasu znajdować w bibl. klaszt. franciszkanów w Leżajsku? Uważam ist.

nienie tego druku za wątpliwe. Alegambe nie podawał ani tytułów ani dat ściśle — i miał może na myśli Dictionarium.

Innego jest zdania ks. A. D. (ąbrowski) w Enc. kość. XXVIII str. 136, który wypowiada hipotezę, że „Clavis” była to gramatyka litewska oraz że przedrukowano ją w r. 1737 p. t. Universitas linguarum Lithuaniae gram. legibus conscripta. — Istotnie egzystuje taki druk (ogłosił go na nowo Jan Rozwadowski w Krak. 1896), ale dla hipotezy ks. D. brak jak dotąd dowodu. — W każdym razie kwestja otwarta.

— Dictionarium trium linguarum, in usum Studiosae Juventutis, auctore R. P. Constantino Szyrwid e Societate Jesu. Cum Superiorum permissu editum. Vilnae, 1629. w 8ce(?).

Istnienie tej edycji wątpliwe, ob. niżej.

— Dictionarium trium linguarum, in usum Studiosae Juventutis, auctore R. P. Constantino Szyrwid e Soc. Jesu. Vilnae 1631. w 8ce.

O edycji tej mieliśmy do niedawna wiadomość jedynie stąd, iż w wydaniu z r. 1642 w przedmowie powiedziano: dictionarium hoc trium linguarum Vilnae, typis academicae anno 1631, in lucem prodierat. Podczas wojny odnalazł się podobno egzemplarz I edycji w Moskwie, o czym mówi Brückner w dziele zbiorowym „Polska i Litwa” 1915 str. 386.

Stankiewics Bibl. litew. II, 87 uważa wydanie z r. 1631 za edycję drugą. Istotnie wydanie z r. 1642 nazwane jest Editio tertia.

Oba powyższe wydania notują, ale bez znajomości egzemplars: Bernsstein (Druki litewskie) w Prsegl. hist. III, 98 i w Bibl. warsz. 1905 I, 352. — Bałtromajtis Spisok litew. knig 1892.

— Dictionarium trium linguarum, in usum studiosae iuventutis, auctore Constantino Szyrwid e Societate Jesu. Cum superiorum permissu editum. Tertia editio recognita et aucta. Vilnae, Typis acad. S. J. Anno Domini MDCXLII. (1642). w 8ce, str. 558(?).

Wyrazy litew. i pols. drukowane gotykiem. Przedmowa ta sama, co w wydaniach 4tom i 5tom. Różnica jest w liczbie, która w każdym wydaniu wskazuje rok wydania poprzedniego.

Kurjer wileński 1861 r. Nr 56 str. 558 a za nim Bibl. warsz. 1861 III str. 729—30. — Bernsstein (jak wyżej). — Stankiewics j. w. — Brahmer w Prsegl. współcs. 1933 grudzień str. 388 (według listów ogłoszonych już przez Ciampiego).

Egz. Czart. w r. 1934 nie odnalazłem. Bibl. bodlej. w Oxfordzie (brak końca) — Bibl. ces. w Petersb. (fragm.) — Bibl. Nasionale we Flor. — Bibl. uniw. w Helsinki — Czartor. (?) — Daików.

— Dictionarium Trium Linguarum, In usum Studiosae Iuventutis, Auctore R. P. Constantino Szyrwid, e Societate Jesu. [Tu sygnet drukarni jezuickich: w elipsie kotwica zakończona górą krzyżem i literami X P; dołem, na wysokości haków kotwicy, wyłaniające się z obłoków ręce podtrzymują kotwicę; nad nimi z prawej strony księżyc z lewej słońce, w środku napis: Concordia... Fido. Na ostrzu kotwicy napis: Anchora Sacra Devs]. Cum Superiorum permissu editum. Qvarta editio recognita & aucta. [Tu winjetka]. Vilnae, Typis Academicis Societatis Iesv. Anno Domini M.DC.LXXVII. (1677). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 396.

Na odwr. k. tyt.: Summa privilegii (bez daty). Rozpoczyna: Ad studiosam juventutem. Tu mówi, że poprawione zostały błędy i z synonimów dodano nowe wyrazy. Ksęcz jest „accomodata vestrae (juventutis) grammaticae”. Widocznie mieli więc Jesuici jakiś podręcznik gramatyki litewskiej.

Przy układaniu swego słownika wziął Szyrwid za podstawę słownictwo Knapkiego 1621 (tom XIX str. 334), na co zwrócił moją uwagę p. Turkowski z Wilna.

Cytują kilka znaczeń litewskich celem porównania ze słownictwem dalszych wydań. I tak Abowiem: Nos, nesung, messa. — Błuznię: piktyz priasz, diowu, kalbu. — Dochodzę: daeydineiu, iszkunku. — Kolka: galwawarna, leśio, dagile. — Mowca: Kalbius lietuwnikas, źwelkius. — Nieśmiertelność: nemirtistie. — Odłogać się: atsisinkliut krisiu swintu. — Palec: Pirastas, nikasztis. — Spalić: sudegint. — Sto: simtas. — Zakład: susitažimmas, lasiba, dayktas ape kuri kastanimas.

Jak z tych kilku przykładów wynika, obficie dodawano synonimiczne znaczenia, uzupełniając materiał zebrany przez Szyrwida. Druk słów polskich i litewskich kursywą, łacińskich antykwą. — Jocher 718 a. — Bentkowski I, 219. — Dziennik obraz II, 267. — Dziennik wileński 1824 I, 384. — Stankiewics Bibl. lit. II, 61. — Ossol.

— Dictionarium Trium Linguarum, In usum Studiosae Iuventutis, Auctore R. P. Constantino Szyrwid e Societate Jesu. [Tu prostokąt, w jego środku,

w owalu litery I H S, po obu stronach postacie klęczących aniołów]. Cum Superiorum permissu editum. Qvinta editio recognita & aucta. [Tu winjetka]. Vilnae, Typis Academicis Societatis Jesu. Anno Domini M.DCC.XIII. (1713). w 8ce, k. tyt. i k. 1 nlb., str. 464.

Na odwr. tyt. Summa privilegii. — Potem: Ad studiosam juventutem. Tu mówi, że egz. edycji z roku 1677 zginęły wskutek wojny. Jest to wydanie poprawione z wielu błędów.

Wyrazy polskie gotykiem, łacińskie antykwą, litewskie kursywą łac.

W wydaniu tem słownictwo sądza się z edycją z r. 1677; ale bywają i różnice, pochodzące bądź z odmiennej ortografii, bądź z błędów druku. Tak n. p. mowca nazwany tu źwelktus (nie: źwelkius).

Na końcu dzieła litery A. D. M. (ajorem) D. (ei) T. O. M. G. B. (eatae) V. (irg.) M. (ariae) S. L. O. C. H. (onorem).

Krassowski Wilno IV nr 228 (ma mylnie rok 1712). — Dziennik wileń. 1828 Hist. lit. V, 441. — Jocher 718 b.

Akad. — Bibl. nar. warsz. — Czartor. — Dobiecki Wojc. w Pęczelicach (r. 1840) — Jagiell. — Kijow. — Krasiń. — Ossol. — Uniw. lwow.

— Toż... Editio Sexta. Vilnae 1718. w 8ce, str. około 640.

Wydanie to cytuje Brown Bibl. script. 400.

Z tego to wydania fragmentem jest zapewne egz. Ossol. nr 17082. — Jest to fragment, obejmujący str. 277—635 (brak str. 622—8) to jest od wyrazu „Nieśmiertelność” do „Zaprzanie się”. Słownictwo tego fragmentu jest zupełnie różne od wydania z r. 1677, z którym je porównywałem. Tak na przykład: Odłogać się (od czego) przetłumaczono tu: To swaest vcut(?) most przeksz to lienn. — Palec: pirsts, pirkts, iksztis. — Spalić co: dodjenat. — Sto: simt. — Zakład: Ryta, Roceszan pasudaa.

Byłoby błędem sądzić, że wydania Szyrwida pokrywają się ze sobą. Są daleko idące różnice; czy należy je przypisać uwzględnianiu różnic dialektycznych czy innym przyczynom, dotąd nie wyjaśniono. Nikt też ich dotąd, o ile wiem, nie porównywał. Potrzeba ponawiania i poprawiania wydań Szyrwida świadczy w każdym razie, że kasnodziejstwo litewskie było uprawiane w w. XVII i XVIII na szerszą skalę. — Ossol.

— Dictionarium Polonolatinum, In usum Studiosae Iuventutis Polonae. Auctore Constantino Szyrwid e Societate Iesv. [Tu w kole, przyozdobionem ornamentem roślinnym, w płomykach

litery I H S]. Editio Nova. Varsaviae, Apud Joannem Trempinski S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1641. w 8ce, k. tyt. i k. 270 nlb. (sygn. A—Kk₇).

Na końcu: Deo gratias.

Druk niedbały, samazany. Polskie wyrazy gotykiem, łacińskie antykwą.

Wyrazów litewskich tu niema.

W stosunku do wydań poprzednich są w słownictwie łacińskim i polskim zmiany; niema tu podawanych genitiwów prasy rzeczowników, oraz koniugacji czasowników.

Jocher 717. Czartor.

— Pvkty Kazan od Adwentu aż do Postu, Litewskim językiem z wytłumaczeniem na Polskie, Przez Księdza Konstantego Szyrwida, Theologa Societatis Iesv, Z Dozwoleniem Starszych wydane. [Tu w wieńcu owal z literami I H S pośrodku]. W Wilnie W Drukarni Akademiei Societatis Iesv Roku M.DC.XXIX. (1629). [Tytuł w prostokątnej ramie] w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 382, k. 3 nlb.

Na odwr. k. tyt. herb Eust. Wollowicza z napisem In stemma Eust. Wollowicz episc. Viln. i 6 wiersz łac.

Na nast. karcie dedykacja Wollowiczowi (po łac.). Tu pisze, że wydaje na użytek kapłanów, qui minus linguae Lith. periti. Następnie aprobatą Jana Jamieskowskiego prep. prow. S. J. z datą Nessuissi 17 Januar. 1629 i „Przedmowa do czytelnika” (po polsku). Mówi że daje punkty do kazań (dyspozycję), a nie same kazania, jak bywa w innych Postyllach. Języka lit. dotąd w księgach przyskępiej, choć on ku pozyskaniu dusz tak potrzebny. Polsczszyna jego jest nie owezoki przybrana, bo chciał tylko sposobnie litewskiego wytłumaczenie uczynić. (Stąd należy wnosić, że oryginałem był tekst litewski). Na krawędzi (marginesie) podaje czasem treści po łacinie, a także rejestr łac. rzeczy przedniejszych. Nie dodał kresiek przy słowach litewskich, które się zowią po łacinie Accentus, aby, z przyrodzenia po Litewsku nieumiejący, potrafił z nich dobrze mówić i czytać, a żeby też potrzebą do nich nowego y osobliwego druku y kosztu, któregom ia teraz nie mógł mieć. — Na jedną niedzielę podaje po kilka „punktów” do wyboru; niektóre są za trudne dla prostaczków. Opracował tylko kilka nacięć niedziel dla niesposobnego swego zdrowia (istotnie w r. 1631 umarł). — Wreszcie idzie Index dominicarum (od 1 niedzieli adwentu do Dom. quinquagesimae). Przed pierwszym punktem napis: Punkty sakimu diewu Zodião iz Euangelios, ir iż kitu Rassto szwynto wietu. Punkty kazań

z Ewangelii y z innych Pisma świętego miejsce.

Nad stronicami paginata gotykiem po polsku: Punkta ná Pierwszą Niedzielę Adwentu... i t. p.

Na każdą niedzielę podaje autor do wyboru kaznodziejom po kilka punktów. Tytułiki tych punktów są druk. antykwą (co podnoszę dlatego, bo to zdaje się pierwsza próba zastosowania alfabetu łac. do litewszczyzny. Dotąd drukowano teksty lit. gotykiem).

Układ tych punktów jest następujący. Na początku idzie sawsze tekst z ewangelii przeznaczonej na daną niedzielę. Poczem po kilka stosowanych Kazań (a raczej ich dyspozycji). Tak np. na pierwszą niedzielę Adwentu podał aż 9 punktów. Druk synoptyczny gotykiem, w dwie kolumny. Kolumna lewa podaje tekst litewski, prawa polski. Na marginesie summa treści po łacinie. W kazaniach rozbiera pytania katechizmowe (żał za grzechy, pokuta, małżeństwo, trąd grzechu) i wyklada prypowieści ewang.

Kończy Index rerum praecipuarum.

Przedruk tekstu litew. wydano trzykrotnie: 1) Ks. Montwid w Wilnie w r. 1845 (Punktay sakimu). — 2) Garbe w Bezenbergers Lith. Drucke (Gettynga, 1884). — 3) Specht w r. 1929 w Gettyngdze.

Katalog duplik. Wileńs. podaje to błędnie z tytułem łacińskim: *Puncta concionum ab advento usque ad quadragesimam. Nesvesii 1629*, w 4ce.

Jucewica (znał ega. w bibl. rosięńskiej oo. Dominik.). — Jocher 4625 a. — Stankiewicz Bibl. lit. II, 97. — Bernsstein I. c.

O sprowadzeniu obu dzieł Szyrwida (Diece i Punkty) przez Kozmę III do Florencji (z ciekawości jak wygląda język litewski) ob. Brahmer w Pręgl. wspólc. 1933 grudeń str. 328.

Literaturę o języku tych kazań podają poniżej (popod odayłacsami).

Akad. — Bibl. Tow. litew. w Wilnie. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Uniw. warsz. — Uniw. wileńs.

Punkty Kazań na Post Wielki Językiem Litewskiem Przez W. X. Constantego Szyrwida Theologá Societatis Iesv napisane. & Teraz ná Polski Język przetłumaczone, y oboiem do Druku podane. Za pozwoleniem Starszych. W Wilnie, W Drukarni Akademii Societatis Iesv. Roku Páńskiego, 1644. w 4ce, k. tyt. i k. 3 nlb., str. 259(?).

Na odwr. tyt. aprobata Jana Gruzowskiego, prowinc. dat. Vilnae 13 Martii 1644. — Poczem na 1 str.: dedyk. Uni trinoque Domino etc., a dalej: Index punctorum... Index Rerum (razem 5 stron).

Druk indexów łac. kursywą, reszty dzieła gock. Nad stronicami paginata w jęz. polskim.

Jest to dalszy ciąg poprzedniego dzieła, a nie nowa jego edycja, jak czasami twierdzono. Rozpoczynają „punkty“ na pierwszą niedzielę postu. (Dwojaki post dalsze i ciału, Dlaczego zaraz po chrście Jezus był prow. na puszczy, Którym Bóg w pokusach dopomaga, Czemu Bóg kusić dopuszcza, O zradach duszn. nieprajaciela, Cztery sposoby, Inszyspósb wojowania). — Na str. 144 na kwietnią niedzielę; poczem punkty na wielki tydzień.

Zwraca uwagę, że na str. 192—6 podano pięć dowodów (o istotnej obecności ciała y krwi w sakramencie), ale dano je tylko po polsku; tak jakby to był wtórnie późniejszy. Skoro bowiem Szyrwid pisał oryginalnie po litewsku, to byłby i te dowody pozostawił po sobie w jęz. litewskim. — Od str. 225 idą punkty: na niedzielę wielkanocną, na wtorek wielk. — Ponieważ egz. Czart. kończy się na str. 254, przeto nie ma końca „punktu I“ na wtorek wielk., a także brakuje „punktu II“. Wedle indeksu ten punkt II miał za przedmiot „Quid significat fauus mellis“.

Ustępy z tego II tomu przedrukował Wolter Litew. Chrestomatia (1901—4) str. 61. Edycja z r. 1639 przytoczona przez Jochera pod nr 4467 (za Siarcz.) p. t. Kazania na wszystkie niedziele roku, nie istnieje.

Jocher 4626. — Wiszn. IX, 255. — Chłędowski Spis 422. — Maciej. III. — Bibl. warsz. 1861 III, 731. Czartor.

— ob. Drews (Fasti 1723, str. 325) — Lasor a Varca (1713; podobno jest tu o nim wzmianka?) — Rostowski (Litvan hist. pars 1768 I, 327).

Można przypuścić, że jezuitka „Agenda Parva“ (wydana w roku 1616 i 1630 w Wilnie), a zawierająca formuły i przemowy po litewsku, układana była z pomocą K. Szyrwida. Ob. o niej t. XII, 73. Jocher nr 5169 podaje według Siarczyńskiego: Konstanty Szyrwid S. J. Kazanie obozowe o Bogarodnicy — Nagrobek Osmanowi Cesarzowi Tureckiemu — Kazanie o S. Jacku i t. d. 1638.

Jest to jednak widoczny błąd Siarczyński miał w rękę kazanie Birkowskiego.

Obacz o nim i o jego pismach (oprócz pism wyżej cytowanych): Sotvell Bibl. Script. S. J. 1676. — Brown Bibl. 202 i 400 (za Alegambem i Sotvellem). — Maciejowski Piśm. III, 734. — Jucewicz Litwa 1846. — Encykl. Org. XXIV, 875. — Łukaszewicz Wysz. holw. w Litwie I, 141. — Baliński Dawna Akad. wil. str. 144. — Załuski Jezuiti II. — Mikucki Otczety 1855—6. — Bieliński Uniw. wil. II i III str. 850. — Wolter Litew. Katech. 1886. — Wołoncewski Żemajtiu II str. 66. — J. Sziupas

Lietu rizkiejtie Rasztai ir Rasztininkai. Tyłza, 1890. — Karłowicz w Rozpr. Akad. filolog. (1875) II (O języku litewskim). — Rozwadowski w Enc. pol. Akad. Umiej. (Język II str. 375). — Enc. kośc. XXVIII str. 134—5 (ks. A. D). — Bezenberger w Kultur der Gegenwart I Th. B. IX, 361. — Garbe Szyrwids Punkty (Gettynga 1884). — Korbut² I. 290. — Finkel III str. 1872.

(Szyrwiński Ant.). Sprawa JPana Antoniego Szyrwinskiego. z JPanami Franciszkiem i Wiktoryą Frybesami Obywatelami Miasta Wilna. (1798). fol., k. 3 nlb.

Dopis.: Zastąpił Sikorski. Uniw. wileń.

SZYRWIŃSKI Fr. Augustus Secundus in Sarmatica adoratus corona... ob. Malejewski Ben. (1697).

(Szyryn Ignacy). Carmen... domino Ignatio Szyryn... ad solemnes divi tutelaris ferias suo nomini devinctissimum monasterium Braslaviense... D. D. D. (1775). w 4ce. Uniw. wileń.

— Oda polska Wielmożnemu Imci Panu Ignacemu Szyrynowi Koniuszemu, Regentowi ziemskiemu i Grodzkiemu, Powiatu Brasławskiego, Staroście Miłowskiemu. doroczne imieniny swoje obchodzącemu przypisana od obowiązującego jemu z wielu miar klasztoru Brasławskiego Zakonu S. Bazylego W. Dnia 31 Lipca Roku 1774. w 4ce, k. 4. Jagiell. — Uniw. wileń.

— Do Wielmożnego Jmci Pana Szyryna Koniuszego Brasławskiego, przy obchodzie dorocznych Imienin wiersz powinowany Od obowiązującego Jemu Klasztoru Brasławskiego Zakonu S. Bazylego Wielkiego (około 1774). w 4ce, k. 2.

Zaczyna się: Zacny Panie i duszo wielka. Jagiell.

Szyrzowski Joannes Bernardus ob. Conclusiones (1775)

SZYSIECKI Jan Kapistran, bernardyn, definitor generalny. Doskonałość Chrzescianska Stem Duchownych Reflexyi Obiasniona: á ná supplement z enoty w cnotę dążącey duszy do Druku Podana. Przez X. Jana Kapistrana Szysieckiego, całego Familii Serafickiey Oycá Świętego Franciszka Diffinitora Generalnego, Minorytę Ob-

serwantá. Z dozwoleńm Zwierzchności, Roku od Narodzenia wszelkiey doskonałości Autorá uczyłowiecznego Boga 1745. [Tu winjetka]. W Poznaniu, w Drukarni Akademickiey. w 4ce, k. tyt. i k. 7 nlb., str. 454.

Na odwr. k. tyt. rycina klejnotu Malczewskich (Abdank) i 6 wiersz. — Dedyk. Joannie Rozalji Malczewskiej, xieni owińskiej, podp. X. J. K. S. Z. B. M. S. F. D. G. O., oraz druga dedyk. przeoryszy i 23 zakonnicom. Poczem aprobata. — Wroscie Registr. Od str. 1 rozpoczynają się Reflexy na tematy takie jak: wola dobra, modlitwa, stopnie świętobliwości, miłość Boga i bliźniego, jałmużna i t. p. Razem jest ich sto. Treść dewocyjna. Lekarstwem na wszystkie pokusy i grzechy jest modlitwa, umartwienie zmysłów oraz rozumu, straż nad imaginacją i t. p.

Nad stronkami nadpis: Reflexy zbawienne. Wedle rachunków Druk. seminaryjnej druk miał kosztować 258 złp., rejestru 3 złp., blaszki wybite 10 złp.

Jocher 6118. — Bederski Druki poz. 1929 nr 212.

Bibl. Dominikanek w Przyrowie — Jagiell. — Ossol. — Raczyn. — Uniw. warsz.

— Toż... w Poznaniu, 1748. w 4ce, str. 454.

Zapewne wydanie tytułowe?

Bibl. X. Polkow. — Uniw. wileńs. — Firma Quies Sensuum cymba. vitae moralis fluctantium, Turnorum Anchoris Obtenta, in Gratitude solidae securaeque stationis, Illustrissimo, & Reverendissimo Domino, Domino Stephano Hieronymo De Stręczno Turno, D. V. Abbati Premetensi, S. O. C. Ejusdemque per utramque Poloniam, Prussiam, & Magnum Ducatum Lithvaniae Commissario, & Vicario Generali, ut Debita ab A. R. Patre Ioanne Capistrano Szysiecki, Reg: Obser: S. P. Franisci Definitore Generali Ordinis, Primario Provinciae Majoris Poloniae Patre, motis maturis viribus, ac conatu Exoptata, Cedit ex turno immobilis à corde Seraphicae propensionis Secura Annò quò post ingentes inter Deum & Hominem motus, summa quies invaluit 1747. Posnaniae, Typis Academicis. w 4ce, k. tyt. i k. 5 nlb., str. 320, k. 2 nlb.

Na odwr. tyt. rycina herbu (T. F. scul.) i 6 wierszy. Poczem cytaty z J. Lipsiusa, Stobaeusa, św. Augustyna i św. Turbie. —

Na końcu regestr 104 artykułów i aprobaty.

Dzieło treści dewocyjnej. Omawia pokolei ludzkie członki i amysły oras pomyśki z dobrego ich używania. O śmierci, o niebie, o piekło, o antychryście, o sakramentach, o modlitwach, o ceremonjach kościelnych i t. d. i t. d. Na końcu wiersz łac. opisujący onera muneris praelatorum. — Całość ma układ ebaotyyczny i dziwaczny.

Jocher 6117.

Akad. — Jagiell. — Krasiń. — Ossol.

— Via non in via Tarnoviae (1631)...
ob. Paszkiewicz Michał.

Jablónowski Museum pol. str. 250 twierdzi, że napisał 5 tomów dzieła „Theologia universalis” (za nim powtarzają to Janocki Pol. I i Jocher). Ale to drakiem nie wyszło.

SZYSTOWSKI K. Do W. Jegomości Pana Stanisława Kóstki Baczyńskiego, Sekretarza J. K. Masci w dzień jego imienin d. 13. listop. 1774 roku Oda. fol., str. 1. Bibl. w Sucheju.

SZYSTOWSKI Maciej S. J. (ur. d. 10 lutego 1729). Exhorta przy exportacji ciała s. p. W. JMPana Andrzeja Abrahamowicza kasztelana brzeskiego miana dnia 13. Stycznia 1764 roku przez X. Macieja Szystowskiego Soc. Jesu. Brown Bibl. S. J. str. 400.

Szysztowski Marcin ob. Solłohub Antoni (Żal po śmierci 1749).

Szysztowski Stan. ob. Mirowski And. (1597) — Sislovius (1596).

SZYSTOWSKI Tadeusz S. J. Argumenta disputationum philosophicarum quas in alma Academia et Universitate Vilnensi Societatis Jesu, triennio studiorum suorum exeunte, religiosi ejusdem Societatis instituent. Praeside R. R. Thaddaeo Szystowski e Societate Jesu AA. LL. et Philosophiae doctore ejusdemq; professore, inelctae facultatis philosophicae seniore. Anno 1769 mense junio. w 4ce, k. 14, tablic 2 i 1 str. (Corrigenda).

Dedyk. Thadd. Kosciesza Żaba Vice palat. Vilnensi Cohort. Vixillifero.

Czartor. — Tyszk. w Czerw. Dw.

SZYSZCZYŃSKI Felix. Fructus Theologicus ex campo subtilis Doctoris et Mariani Ioannis Duns Scoti Collectus et Totius Sanctissimae Trinitatis Mundi imoque sacrario Horto concluso Virgini

Deiparae Mariae absque macula originali conceptae uti singulari Studii Generalis Theologici Crac. Minor. X. Francisci Conventualium Patronae... ejusdem Studij per P. Fr. Felicem Szyszczyński S. Th. alumnum clientem minimum ad sacros dominae suae clementissimae pedes... Anno 1727. 29 Junii. Cracoviae Typis Matyaszkiwicz S. R. M. Typographi. fol., k. 4 oraz Conclusiones ex univ. Theologia. Univ. warsz.

— Godzina ze 40 godzin jedna Na Adoracyę Przenaysw. Sakr. podczas 40 godz. nabożeństwa dla pobożnych Adoratorów tegoż Przenaysw. ięszego Sakramentu przedtym Włoskim a teraz Oyczystym ięzykiem przez iednego Franciszkana konwentu Krakowskiego opisana R. P. 1752 z druku za pozwoleniem Zwierzchności Duchowney wydana. w Krakowie 1753 w drukarni Mich. Dyaszewskiego Typ. w 16ce, str. 46. Univ. warsz.

— Krotkie Opisanie Zycia i Drogiey Śmierci B. Antoniego Lucci, Biskupa Bowińskiego, Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych S. O. Franciszka W przod Włoskim w Rzymie, teraz Oyczystym Językiem Wyrazone. Jasnie Wielmożnemu, Nayprzewielebniejszemu JMCi Xiędzu Floryanowi Gotartowskiemu, Przeswiętnego Zakonu Cystereyńskiego Opatowi Cyrzyckiemu, Prałatowi, i Osobliwemu Dobrodziejowi, Przez X. Felicę Szyszczyńskiego, Świętey Theologii Doktora, Defnitora, i Oycá Prowincyi Polskiej, tegoż Zakonu, Braci Mniejszych, Konwentualnych. Ofiarowane. Z Druku z pozwoleniem Zwierzchności Duchowney 1754. Wydane. W Krakowie. w Drukarni Stanisława Stachowicza, Bibliopoli Przesławney Akademii Krakowskiej. w 4ce, k. tyt. i k. 8 nlb., str. 41, k. 1 nlb.

Na odwrocie tyt. herb i 4 wiersz polski. Poczem dedykacja Gotartowskiemu z obfitą genealogją. Powiada, że wydał równocześnie z bullą Benedykta XIV (jost to druk p. t. Sanctissimi patris Constitutio z r. 1754, obacz tom XII, 467).

Jest to przekład żywota X. Lucciego wraz z opisem 19 cudów (do r. 1751).

Na końcu Imprimatur.

Dodane popiersie X. Lucciego z podpisem: Andreas Radwanski fecit Cracoviae 1755 (brak tego sztychu w egz. Akad.). Jocher 2325.

Akad. — Czartor. — Jagiell. — Ossol.

— Zakonnik Oziębły w powołaniu swoim Lecz Miłością Jezusa pod czas Rekolekcyi dziesięciodniowych. do odnowienia tegosz Wzruszony. Z Włoskiego na Oyczysty ięzyk Przetłumaczony. Jásnie Wielmożnemu y Nayprzewielebniejszemu Jmci Xiędzu Woyciechowi, Janowi Ziemińskiemu, Świętego Zakonu Cystereyńskiego, przedtym Opatowi Kolbackiemu, teraz Jędrzejowskiemu, Dobrodziejowi Osobliwszemu i Prałatowi. Przez X. M. Felicę Szyszczyńskiego, Oycá Prowincyi, Franciszkaná Konwentu Krakowskiego Ofiarowany. Z Druku z pozwoleniem Stárszych 1754. Wydany. W Krakowie, w Drukarni Stanisława Stachowicza Bibliopoli Krakowskiego. w 12ce, k. tyt. i k. 9 nlb., str. 146.

Na odwr. herb i 4 wiersz. Dedykacja Ziemińskiemu. Nazywa go tu drugim Salomonem, a podpisuje się Author Operis (choć dzieło tłumaczone). — Imprimatur rekt. Stan. Mamczyńskiego.

Dziełko ma służyć jako podtawą dla rekolekcyi zakonników przed Komunją. Rozłożone na 10 dni. Przeplatane modlitwami i aktami skruchy.

Jocher 5793 a. — Bandt. Hist. dr. krak. 478. Jagiell. — Univ. warsz.

— Toż... wzruszony dawniej z włoskiego na Oyczysty język przetłumaczony a teraz powtornie z przydatkiem Rachunku Sumnienia przedrukowany Wielm: y Przewielebnemu JM. Xiędzu Jozefowi Grygołowiczowi Kanonik. Łowick. Proboszczowi Czchowsk. y Chrosłinsk. przez pewnego Zakonnego Kapłana ofiarowany Za pozwoleniem Stárszych Roku Pańskiego 1772. w Łowiczu, w Drukarni JO. Xcia JMci Prymasa Arcy-Biskupa Guiezińskiego. w 8ce, str. 92.

Jocher 5763 b. Univ. warsz. — Zieliń.

— ob. Sienkiewicz Jan (Aurora 1739).

SZYSZKO Donat, bernardyn. Przeprawa z ziemi do Nieba, Wielmożnego Jegomości Pana Wiktora Ielenskiego Podstarościego Sądowego Moczyńskiego,

Przez bystro płynne morza Swiata tego powodzie, do fortunnego w niebie powodzenia. Inż przez herbowne Ielenskich rzeki, do pomyslnych szczęśliwości inful; w łódce doczesnego życia uczyniona. A poselską na Seym walny terazniejszy Grodzieński, z Powiatu Moczyńskiego ucharakteryzowanemu funkcją Wielmożnemu Jegomości Panu Geodeonowi y Wielmożney Ieymości Pani Kazimirze z Romerow Ielenskim, Pisarzom dekretowym assessorskim, Wielkiego Xięstwa Litewskiego, iako do wysokiego honorow secundis fluminibus zapuszczającym się portu. Przez X... Bernardyna Świętey Theolog: Lektora, Konwentu Kustodyalnego Nieswiskiego reportowana Roku: którego Chrystus w łódce natury ludzkiej z niebios na ziemię uczynił przeprawę 1752 dnia 30. Octobra. W Nieświżu w drukarni Xiążęcey Radziwiłłowskiej S. J. fol. Czapski (Moz. nar.).

— Droga w prawo (na pogrzebie Grzeg. Gimbuta podkom. dystr. Starodubowskiego). Wilno 1756. fol., k. 19 (sygn. I₂).

Brak tytułu.

Na karcie ostatniej: Opisanie pogrzebu Grzegorza Ant. Gimbuta Podkomorzego Starod. w r. 1775, d. 1 marca w Kościele Bernardynów konw. nieswiskiego. — W kazaniu wiele genealogji. Wywód od Palemona; od syna jego Konusa idzie dom Kunasowiczów Gimbutów (r. 1278).

Tyszk. w Czerw. Dw.

— Wiosna niezwiędłych w niebie pociech, przed samą następującej zimy srogością, już ozdobnym Chwały Boskiej kwietniem już wesółym zbawienia wiekniestego majem, w herbowno Chłusowiczowskiem Liliecie: zakwitająca; a zwiędła światu, zakwitła Bogu J. W. J. MP. Eleonorą z Chłusowiczów Słizniową Podkoniusz. W. X. L. uweselaiają, potym zaś cierniem nientulonego żalu zranionemu małżonkowi, na ukreowanie myśli serca y oczu, to iest JWJMP. Mich. Słizniowi Podkom. WXL. Pułkown. Chorąg. Usars. Buł. Pol. t. WXL. Star. Krewskiemu etc. ofiarowana p. X. Donata Szyszke Bernardyna w Konwencie Nieswisk. S. T.

Lekt. aktual. ofiarow. Roku którego kwiat Nazareński, wiosną zbawienia ludziom prognostykujący, w Betleemskim zakwitnął lilicie 1755 M. Stycz. Wilno, druk. Akad. 1755. fol., ark. I, (kart 11).

Na odwrocie herb.
Kraszkowski Wilno IV.

SZYSZKO Józef. Mowa J. W. Jmci Pana Józ. Szyzski Sędziego ziemskiego i Posła powiatu lidzkiego dnia 27 Junii miana. (1793). fol. Branice. — Krasin.

(Szyzsko Józef). Sprawa W. J Pana Józefa Szyzski, bywszego Sędziego Ziemskiego Powiatu Lidz: z W. J Panem Kaletanem Hubarewiczem, Porucznikiem Wojsk Pruskich, po założonej appellacji od Dekretu Ziem: Pttu Lidz: w Ru 1797. 8bra 13. V. S. ferowanego. (1798). fol., k. 5 nlb. Uniw. wileń.

Szyzskowska Krystyna ob. Sulikowski Nicolaus (Leo Niszczyciorum).

Szyzskowski Adam ob. Materski F. (1714).

Szyzskowski Andr. ob. Babecki Andreas (Oratio in fun. 1635) — Ustienis Jacobus (Quaestio de divinissimo 1626).

SZYSZKOWSKI Józef Ostoja. Argutiae Poeticae Seu Epigrammata Illustrissimis ac Excellentissimis Dominis Antonio Palatino Lublinensi, Jaslensi, Medicensi, &c. Capiteo. Stanislao Supremo Excubarium Regni Praefecto In Wisnicz & Jaroslaw Lubomirscii S. R. Imperii Principibus à Devinctissimo Principi Nomini Cultore Josepho Ostoiá Szyzskowski C. C. Neo Cor: Sub deleg: Jurato adorativo cultu Dedicatae. Typis Clari Collegii Gostomiani Societatis Jesu. Annó Domini 1754. w 4ce, k. tyt. i k. 4 nlb., str. 186 (sygn. A—A₂).

Na odwr. k. tyt. herb Śreniawa, poczem na 3 kartach 24 epigrammata na ten herb oraz Aprobata rektora Stan. Mamczyńskiego. Aprobata ta wymienia trzy jego dziełka: De Jesu, In stemmata, Argutiae miscellaneae — jako razem złączone p. t. Argutiae poeticae.

Rozpoczyna przedmowa: Ad lectorem benevolum, gdzie mówi, że nie ubiegał się za elegancją stylu.

Od str. 1—110 idą wiersze: De Christo Jesu, de B. V. Maria deque divinis coelitibus.

Od str. 111—186 idą: Epigrammata in stemmata ac decora regni et M. D. L. usitata. Jest to szereg dwuwierszowych epigramatów na herby (pod każdym herbem krótki rys herbu prozą i dwa dwuwiersze). Idą więc po sobie Abdank, Aehlinger, Alabanda, Alcemenni, Amadeci, Bavarovii, Belina, Beltow, Bersten, Bialina i t. d. i t. d. Wreszcie od str. 187—232 idą: Miscellanea. Między temi: Quid factum Petricoviae, Praeos Lublinenses, Confluxus Varsoviensis, Basilica (et Castrum) Neocorcinensis. Akad. (?) — Drohob. — Dzik. — Jag. (def.) — Ossol.

— Dolor Poëtae super immaturo fato Celsissimi Principis Stanislai Czartoryski Palatinidae Terrarum Russiae Magnae Spei filii in obligato pectore expressus. Anno Domini 1747. Cracoviae, typis Academicis, 1747. fol., k. 5.

Na odwr. tytułu miedziar. herbu.
Ostatnie 3 strony obejmuje: Publiczny śal do J. O. Xięzny Jeymoś. (wierszem). Jagiell.

— Elegiarum In Varia Materia; Sacra & Profana Libri II. Illvstrissimo & Excellentissimo Domino, D. Georgio a Potok Potocki, Supremorum Exercituum Regni Ducum. Nepoti & Filio. Grabovecensi &c. Capitaneo Maecenati Amplissimo. Dedicati. Annó Domini 1744. Cracoviae Typis Universitatis. w 8ce, k. tyt. i k. 10 nlb., str. 123, k. 1 nlb. (Errata).

Strona 46 mylnie liczbowana 23.

Na odwr. k. tyt. miedzioryt herbu (Pilawa) i 3 dwuwiersze. Dedykacja zawiera wyliczone koligacje rodu Potockich. — Na końcu imprimatur M. Ziętkiewicza i Errata.

Zawiera dwie księgi elegji. W I księdze opiewa tematy nabożne (o Bogu, o śmierci, żona z czyścą napomina męża, ojciec syna i t. p.). — Od str. 47 idzie II księga na tematy świeckie: Bycers pojmany przez Tatarów, Matka umierająca przy bliźniątach, Opia pogrzebu przyjaciela, Śmierć psa Kruka, Opis rozkoszy wiejskich, Nie droższego nad ojczyznę, Bacchus contemptus a suis cultoribus, Mąż do żony płynącej do Gdańska.

Poezje zdawkowe, brak szczegółów obyczajowych lub osobistych.

Junocki Pol. liter. str. 79. — Trommler De Pol. lat. — Jabłonowski Musaeum 250. Akad. — Czartor. — Jagiell. — Krasin. — Ossol. — Zieliń.

— Promptuarium Eruditionum Poeticarum Ex Classicis authoribus, cum suis quantitibus depromptarum. Pro-

pter faciliorem in erudendo carmine copiam. Decus & ornamentum metrorum. Studiosae ac Curiosae Poëseos Juventuti In Elegiis Epistolaribus Ac commodatam. Sandomiriensis. Typis Clari Collegii Gostomiani Societatis Jesu Anno Domini 1748. w 4ce, k. tyt i k. 3 nlb., str. 86, k. 1 nlb. (oraz na początku miedzioryt herbu z napisem górą: In Patricia Stemmata).

Dedykacja Adamowi Czartoryskiemu, synowi Augusta Alexandra. Pod nią podpis autora: Jos. Szyzskowski, C. C. Neocorcinensis subdelegatus juratus. — Poczem ad benevolum lectorem. Tu wyraża się: Polona juvenus omnium scientiarum capacissima, ad artem posseos fere nata. Przesnaosa więc książkę dla studującej młodzieży.

Zawiera 15 elegji Iac. oraz supplementum. Elegje mają za temat: De diis et deabus (elementarne wiadomości z mitologii); de exemplis amantium literatos; de ex misero statu fortunatis; de authoribus qui sua arto perierant (np. Ovidius); de exemplis ingratorum et gratorum; de exemplis bonarum et malarum mulierum; de ex. verae amicitiae; de ex. bellicosorum; de ex. anorum calamitosorum; de ex. servorum fidelium i t. p. — W dodatku: De vera Dei providentia. (Jest to poemat o Konradzie III z kroniki Godofrida).

Jak się zdaje, są elegje jego utworem. Ale treść i przykłady obce, nie z Polską niemające wspólnego (głównie czerpane ze starożytności). Cel czysto dydaktyczny: ułatwić pisywanie wierszy.

Na końcu 1 k. Errata.

Jocher 700. — Misler Acta 1756 str. 236. Akad. — Bibl. w Suchej — Chreptow. — Czartor. — Jagiell. — Uniw. lwow. — Uniw. warsz.

— ob. Kuszewicz J. K. (Fructus sapientiae).

Roczniki Tow. Warsz. P. N. t. XVI, 142. — Janocki Pol. lit. 79. — X. Brown Bibl. pis. S. J. 400 (mylnie sowie go Jezuitą).

SZYSZKOWSKI Marcin, biskup łucki, płocki a od 1617 r. krakowski (1554 † 1630). Bractwo Compassionis. Albo Męki Pana Iezvsowey, y Blogosláwioney Panny Mariiey w Krakowie v S. Franciszka. Od Jaśnie Wielebno^o J. M. X. Marcina Szyzskowskiego, Biskupa Łuckiego, Nominatá Plockiego &c. założone, z porządzone y podane: A od Oyców S. Papięzów Rzymskich potwierdzone, Odpustami wielkimi nádane, y wszystkich Bractw tegoż imienia po-

wszytkiéy Polsce Arcybráctwem postanowione. Przez Bráctwo Krakowskie, zá rozkazaniem Jego M. wdruk wydane. Cum gratia & priuilegio S. R. M. W Krakowie, w Druk. Lázárzowéy. 1607. w 8ce, k. tyt., str. 222.

Tytuł ujęty w podwójne linie; druk dziełka gocki.

Rozpoczyna na A₁ i A₂ (mylnie A₃) breve Pawła V z r. 1606 w sprawie ustanowienia bractwa. Poczem rycina przedstawiająca 3 braci w kapturach, z czaszką w ręku, adorujących krzyż. — Na str. 7—16 przedmowa M. Szyzskowskiego, datow. 25 marca 1607, w której mówi, że 13 lat temu bractwo założył z pomocą Radziwiłła i legata Caletana.

Dziełko dzieli się na cztery części: O powinnościach brackich, O osobach i urządzeniach brackich, O porządkach brackich (schadzki, kaplica w koło. Franciszkanów, nabożeństwa, processie, wyswalanie więźni), O odprowowaniu graduśców.

Zawiera dużo materiału do dziejów pietyzmu polskiego, jak się kształtował od początku XVII w.

Ob.: Reformationes generales (wyżej str. 137). Jocher 8864. Akad. — Ossol.

— Catechismi seu doctrinae christianae tradendae practicus modus. Cracoviae 1605. w 12ce.

Pismo to dołączone jest do Compendium doctrinae, które z Bellarmina na język łaciński przełożył (ob. niżej).

Jeszcze w r. 1752 wydano je po polsku, o czem ob. tom XXI, 31 (pod Lambert Józef).

Ob. Reformationes (wyżej str. 187). Jocher 2782.

— Compendium doctrinae christianae.. ab.. card. Bellarmin (1606) ob. Bellarmin (t. XII, 447 oraz XXX, 137).

Tu od str. 47—115 idzie: Catechismus seu doctrinae christianae modus, wraz z prefatio Szyzskowskiego, datow. 1605.

Przeład polski tego dzieła, dokonany przez Szyzskowskiego ma tytuł: Summarjusz (1608). — Ob. tom XII, 450.

— In Fvneré Serenissimae Annae Poloniae Et Sweciae Reginae, Archiducis Austriae, Oratio Martini Siskowski, Canonici Cracovien. Habita ab eodem die XVI. Mensis Octobris, Anno Domini M.D.XCIX. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1599. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E₁).

Dedyk. Mariae archiducii Austriae (matce smarlej), dat. Crac. 18 oct. 1599.

Od k. A, rozpoczyna się mowa, pisana piękną łaciną. Wychwała Habsburgów (Austria-ków: neque stellarum radios enumerare facile est neque Austr. virtutes). Mówi o ich walkach z Turkami. Wychwała pobożność zmarłej, znajomość języków, cnoty. Przypominała Jedytę żonę Chrobrego miłośniczką i Jadwigę żonę H. Brodatego. Opisuje jej chorobę i śmierć. Szczegółów biogr. nie podaje.

Wyszło także z tytułem: In obitum (obacz niżej).

Jagiell. — Moszyń. (Un. lub.) — Szembek. — Uniw. warsz.

— Index librorum prohibitorum cum regulis confectis per patres a Tridentina Synodo delectos, et cum adjecta instructione de emendandis libris. Cracoviae in Officina Andr. Petricovii, 1617. w 12ce, k. 106 nlb.

Obacz opis w tomie XVIII, 565 (oraz por. Reformationes, wyżej str. 137).

— Instructio ad visitandas septem ecclesias (1621)... ob. tom XVIII, 586 oraz wyżej str. 137 (Reformationes).

Por. niżej: Modus.

— Litaniae & Preces Recitandae Quotidie Per Dioecesim Cracovien. Ad Diuinam opem, in praesentibus Regni Poloniae necessitatibus, implorandum. Ivssu Et Mandato Illustrissimi Domini, ac Patris in Christo Reuerendissimi, Domini Martini Szyskowskiego, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia, Episcopi Cracoviensis, Ducis Severien. indictae ac publicatae. [Tu winjetka]. Cracoviae, Ex Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typographi. Anno Domini, M.DC.XVII. (1617). w 4ce, k. tyt. i k. 11 nlb. (sygn. C₄).

Na odwr. mała rycina (św. Stań. i Piotrowin) i dwa cytaty z N. Test.

Poczem list biskupa do kleru w sprawach litanij i modlitw. Następnie ich tekst. W nim prośba do świętych o pomoc dla Polaki (hostes disperdere, in pristina tranquillitate conservare). Na k. C₂ prośba o pomoc dla króla i królewicza Wład. — Na końcu: Crac. 14 Julii 1617... Sam. Kalina notarius. Jagiell.

— Toż... Cracoviae, ex officina Matthiae Andreovienensis. 1618. w 4ce. Uniw. lwow.

— Modus publicandi septem ecclesiarum Cracoviae, id est: ordo quo publicationi et visitationi septem ecclesiarum Cracoviensium... a Illmo et Rmdmo..

Martino Szyszkowski ejusdem urbis Antistite et Severiensis Duce recens exornatarum initium dabitur. Anno Christi Redemptoris MDCXXI. die 14 Febr. Ex mandato ejusdem Illmi et Rnd. Dni Eppi Cracov. typis vulgatus. Cracoviae (1621). w 4ce, k. 6 nlb.

Ob. tom XXII, 496, gdzie podano dokładniejszy tytuł. — Jocher 8871.

Edycja polska wyszła pod tytułem: Siedm Kościołów (1621 i 1662); opis w t. XX, 122. Jagiell. — Ossol. — Uniw. warsz.

— In Obitum Serenissimae Annae Poloniae Et Sveciae Reginae, Archiducis Austriae, Oratio Martini Szyskowskiego, Canonici Cracovien. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1599. w 4ce, k. tyt. i k. 19 nlb. (sygn. A—E₄).

Dedyk. Mariae archid. Austriae, dat. 18 octob. 1599.

Jest to ten sam druk, co „In funere“ (ob. wyżej), tylko karta tytułowa odmienna.

Egz. Jag. przepisany własnoręcznie przez autora: Thomae Szczepanowski.

Wierzbowski III, 3092.

Jagiell. — Kórnik — Szembek — Zamoj.

— De Obitu Serenissimae Annae Poloniae Et Sveciae Reginae, Archiducis Austriae, Epistola Martini Szyskowskiego, Canonici Cracovien. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno Domini, 1598. w 4ce, k. tyt., str. 51 (sygn. A—G₂).

Strona ostatnia liczbowana omyłką jako 41. Ded. na k. Aij: Georgio cardinali Radziwil, dat. Cracoviae XV id. Mar. Anno 1598. — Na odwr. k. Aij piękna rycinka (7 1/2 × 8 cm) przedstawiająca popiersie Anny w bogatym stroju, z perłami na szyi, z koroną na stole. Cała ta rycinka i napis nad nią otoczone ozdobną ramką. Podpisurytownika niema. Wadłe domysłu Wiszn. VIII, 150 rytował Makowski.

Na k. A₄ rozpoczyna się list ad Mariam Cristernam principem Transsylvaniae (siostra zmarłej). Wychwała w nim dom austr. i ojca zmarłej, arcyks. Karola, podnosząc co zdziałał dla wiary. Mówi o zamążpójściu zmarłej. O jej pobożności i dewocji. O jej stosunku do bractw relig. i szpitali, o jej postach, szczodrobliwości. Używała szat bardzo prostych i skromnych. Wpływała dobrze na kobiety polskie. Miłowała męża. O stosunku do kanclerza królowej Fogelwедера. Opisuje jej śmierć. Spowiadał ją jezuita Quadrantius, pobołogosławił ją Malaspina. O żalu króla, o boleści powszechnej. Na końcu data Cal. Martii 1598.

Dużo tu więcej szczegółów jak w „Oratio“ — ale i tu przeważa element panegiryczny. Wierzbowski II, 1875. — Piekarski Katal. kórń. 1929.

Bibl. w Suchej — Chrapłow. — Czapski (M. Nar.) — Czart. — Dzied. — Dzik. — Jag. — Kapit. gnieźń. — Kijow. — Kórnik — Ossol. — Szembek — Un. warsz. — Zamoj.

— Reformationes generales... in synodo sancitae (1621)... ob. pod Synodus (tom XXX str. 137).

Tu kilka jego prac dawniejszych.

Baryca Szkice z dziejów Uniw. Jag. (1934) str. 139.

— Martini Siscovii Canonici Cracoviensis, Illustrissimi Petri Misconij, Episcopi Cracoviensis, Cancellarij, Pro Religiosissimis Societatis Iesv, Patribvs, contra fcti equitis Poloni actionem primam Oratio. [Tu sygnety drukarni: obelisk przebijający chmury, pod niemi sznur ptaków]. Cracoviae, In Officina Lazari, Anno domini, 1590. w 4ce, str. 85.

Druk antykwa, a nagłówki stron kursywą.

Rospoczyna na str. 2 praefatio do biskupa Piotra Myszkowskiego. Zapowiada tu, że

ma i inne prace przygotowane do druku (m. i. opis czynów illustrium Polonorum).

Jest to niby mowa zwrócona do króla Zygmunta i senatorów. Zaczyna od wychwalania sakół i erudycji Jezuitów. Zarzuca, że autor Actio I zataił swoje imię i oficynę drukarską. Wyraża wątpliwość, czy broszura ta wyszła z kół „rycerstwa“. Amat lucem Polonus eques. Eques ów wychwała zresztą heretyków n. p. Modrzewskiego i oddaje palmę w dysput. lubelskiej Ebionitom, choć tam Czecho-wicz został od katolickich doktorów zwyciężony. Wychwała prace apolog. Wujka, Skargi, Fauteusa, Vegi i cytuję ich spory z dysydentami. Daje ciągle poznać, że Akcję pisał jakiś dysydent. Wychwała Myszkowskiego za to, że sprzyja Jezuitom. Wspomina ową broszurę o utopieniu kochanki jezuitkiej w Nilu pod Krakowem (obacz o tem pod: Skarga). Przeczy jakoby Jan Zamojski nazwał Jezuitów zarazą. O stosunku Possawina do Jezuitów. O działalności Jezuitów w Szwecji na polecenie Anny Jag. (tu zbija bajki krążące na ten temat). O Jezuitach na dworze Zygmunta III. Autor Akcji powołał się na rektora Akadonii Pikuza (Zawadzki), ale ten przeczy, jakoby się z nim sgadzał. Autor Akcji twierdził, że Picus był „fautor fugitivi ab ecclesia et academia paedagogi ad perversa Photinianorum castra“ — ale to nie prawda. Jezuita położyli wielkie zasługi w nawracaniu Chin, Ameryki, Brazylii, Indji, Japonji. Powołuje się na

autorytet Hosiusa, który ich do Polski sprowadził, i na innych przyjaciół zakonu. Popierał ich Zygmunt August i Batory (o tym obszerniej). O stanowisku Karn-kowskiego, M. Radziwiła, B. Maciejowskiego. Zwalcza zdanie, jakoby Jezuita zwinili w sprawie wydania przez Possawina książkę nieprzychylną dla Polski. Wylicza zbrodnie akatolików i prześladowania doznane przez katolików w innych krajach Europy n. p. w Anglii. Nie Jezuita za winni spalania Rygi. Nie oni podniecili do burzenia zboru w Krakowie. O stosunku Jezuitów do Akademji. Nie jest prawdą, jakoby dążyli do opanowania Akademji, oni sami ten zarzut zbiją. Oni nie śpią (ma zapewne na myśli odpowiedź Lansa z r. 1590, o której ob. tom XXI, 64). — Kończy retorycznymi zwrotami pochwalnymi dla Jezuitów.

Cała ta odpowiedź pisana chaotycznie i pspiesznie, co zresztą autor w przedmowie sam przyznaje. Autor opowiada, że „Actio“ rozeszła się szeroko i zrobiła wielkie wrażenie w mieście i kraju; widocznie chodzi mu o szybkie sparaliżowanie jej wpływu. W pierwszym rzędzie zwraca się do króla i przekonywa go, że jego poproznicy i snakomitsi senatorowie popierali Jezuitów. To jej cel bezpośredni.

Nie sądzę, aby Szyszkowski pisząc tę odpowiedź znał autora Akcji, nie podaje bowiem żadnych aluzji osobistych, lecz rzuca tylko (podobnie jak i Reszka) podejrzenie, że to pisał heretyk, oraz wątpi, aby to pisał szlachcic z pochodzenia (a więc posiadza któregoś z mieszczań).

Inną odpowiedzią są prace Lansa i Reszki: Spongia qua absterguntur 1590 (ob. tom XXVI, 269). — Por. literaturę podaną w tem miejscu oraz pod Eques (t. XVI, 81).

Wiadomo, że spór na temat Jezuitów trwa od r. 1590 aż do kassaty zakonu, odnawiając się nieustannie. Dalej jego etapem jest broszura „Consilium de rec. pace“ (1607), a następnym skarga rektora Golińskiego (Golonis) wniesiona w r. 1623 na sejmiki. Otóż i w tej fazie Szyszkowski broził Jezuitów: on bowiem patronował odpowiedzi Borasta z r. 1623 p. t. Ventilatío literarum quas Bas. Goliński scripsit (ob. tom XIII str. 266). Broszura Borasta jest jemu dedykowana.

Na apologję Szyszk. powołuje się i dużo z niej korzysta J. Gretser w roku 1618 (ob. tom XVII, 352).

Ciampi Bibl. (przycząca z datą 1609, co mylnie). — Jocher 9288. — Wierzbowski II, 1730. — Piekarski Kat. kórń. 1929. Akad. — Borkowski J. — Czart. — Dzik. — Gdańska miejs. — Jagiell. — Kórnik — Kręsiń — Moszyń. (Un. lub.) — Ossol. — Pozn. T. P. N. — Semin. włocław. — Szembek — Wilanow.

— Responsio ad calumnias eujdam, qui patrociniū Torunensium suscepit. Cracoviae, Anno Domini 1615. w 4ce, ark. D.

Ob. tom XXVI, 260.

Jemu przypisuje autorstwo Siarczyński O-braz III (1843) I, 28. — Ale bez do-wodu. Zapewne błędnie.

— Synodus dioeciesana luceor. (1607) ob. pod Synodus (wyżej str. 144).

— Synodus dioec. cracoviensis... (1621) ob. Synodus (Reformationes, wyżej str. 136).

— Taxa processuum et quarumque scripturarum in Cancellaria episcop. et Consistorii officialium. fol., ark. rozł. Jagiell.

— Martinvs Szyszkowski Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopvs Cracovien: Dvx Severien. Vniversis & singulis praesentes literas lecturis & inspecturis, salutem in Domino. Cvm Lvce Meridiana Clarivs Extet Religio-sorum Ordinem Societatis Iesv in vtroq; Orbe... [Na końcu:] Dat. Ilzae in Arce Residentiae nostrae, die vigesima quarta mensis Iunii. Anno Domini, M.DC.XXIII. (1623). fol., k. 1.

U góry trzy małe ryciny: św. Stanisław, herb Szyszkowskich, św. Florjan. Rozpo-czyną osobny inicjał C.

Jest to odezwa biskupa w obronie Jezuitów. Potępia dwa pisma: 1) jedno łacińskie p. t. Responsio ad famosum libellum a pa-tribus S. J. in Academia Crac. scriptum. — 2) Obśławianie przeciwko Jezuitom (po polsku).

Mówi, że Akademia uznała oba te pisma za zdradne i niebezpieczne także dla siebie. Zakazuje ich rozpowszechniania pod karą ekskomunikacji.

○ Współdział w wydaniu tych pism posiadali Jezuiti ks. Zbarskiego i Nowodworskiego, jak wynika z rękopism. diarjusza Wiele-wickiego pod r. 1623, gdzie cała ta sprawa jest obszernie omówiona (str. 637—639). Rękopis ów jest w bibl. Akad. — O „Obśławianiu“ ob. tom XXIII, str. 239. — O „Responsio“ tom XXVI, 260 (jej auto-rem ma być podobno Najmanowicz?).

○ całym tym sporze i o stanowisku Szyszk. ob. (oprócz Gratia J. Brożka) Radyński Fasti II. — Sołtykiewicz O stanie Akad. 1810 str. 575. Akad.

(Szyszkowski Marcin). Applausus Illustrissimo ac Reverendissimo Patriae

D. Martino Szyszkowski felicibus auspiciis Episcopatum Plocensem ingresso, debitae observantiae ergo, a Seminarii dioecesani nec non aliis Rhetorici Poëticique Gymnasii gratulabundis Alumnis in Collegio Soc. Jesu Pultoviensi editus. Brunbergae typis Georgii Schönfels Anno 1608. w 4ce, k. tyt. i k. 30 nłb. (sygn. H₃).

Rozpoczyna dedykacja prozą, podpisana przez Stan. Kraszińskiego (na 1 stronie). Pisze, że Szyszkowski był niegdyś alumnem szkoły pultusk. Wspomina tu chlubnie jego działalność w Łucku.

Poczem rozpoczynają się wiersze wychowanków seminarjum. Wiersze są różnych miar długości; pod względem formy języka świadczą o wyrobieniu ich autora. Podpisali je następujący uczniowie: Mik. Kownacki, Ad. Ciemnieviensis, Joan. Kossnik, Bart. Dziedzicki, Paul. Kariski, St. Krasinski, Joan. Kariski, Bart. Poltovius, Jos. Neumarek, Math. Bureczak, Alb. Ploensis, Joan. Pomorski, Joan. Fabricius, Alb. Pomorski, Ad. Bieliński, Math. Dzierżanowski, Jos. Chmielewski, Math. Kroleviensis, Joan. Podosius, Joan. Kondracki, Pet. Godlewski, Alb. Roslanowicz, Nic. Wielgolewski, Andr. Wardavius, Joan. Broniszewski, Stan. Grochowicki, Alb. Nivotius, Ser. Kakowski, Ad. Lossowski, Paul. Dabrowski, Thom. Pilchowski, Jak. Poniatowski, Jak. Tarnowski, Bartł. Zawadzki, Joan. Rykaczewski, Sim. Drozdowski, Ad. Milewski, Joan. Swiderscius, Gasp. Ciechanoviensis, Jos. Kossowski, Nic. Ogledzki, Alb. Sarniewski, Stan. Zakrocki, Alb. Szyszyński, Jac. Gumowski, Andr. Mierosławski, Andr. Ligowski, Joan. Chodubski, Alb. Szoldanowski, Stan. Siciński, Ad. Arciszewski.

Na k. A₃ wspomniano, że Szyszkowskiego zna „Brito, Ser et Japo“ (Anglik, Chińczyk, Japończyk) — widocznie jakaś aluzja do prac misyjnych. — Na k. B i nast. „laus Masoviae“. — Na C₃ o pożarze Pultueka. — Na k. D. Sodalitas parthenica i jej pochwały. Na k. D₄ bursa i frat. misericordiae. — Oprócz tego zwyczajem epoki (święto wprowadzonym) pełno wierszy anagramatycznych i emblematycznych. — W każdym razie jest tu materiał do dzieł semin. i szkoły jezuickiej w Pultusku. Jagiell. (brak tytułu).

— Carmen in laudem et gratiam Admodum Reverendi Domini, Domini Martini Szyszkowski Canonici Cracov., Illustrissimi et Reverend: Principis Domini D. Bernardi Macieiwski Episcopi Cracoviensis et Cancellarij, Moe-

cenatis sui optimi conscriptum. Cracoviae A. D. 1602. w 4ce, k. 2.

Ob. tom XVIII, 561 (H₂nsis).

Czartor. — Ossol.

— Divi Tvtelares Dioecesis Cracovien. Illvstriss: Principi Domino, Domino Martino Szyszkowski Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Episcopo Cracoviensi, Dvci Severiensi, faustum fortunatumq; ad suam Sedem ingressum Gratvlabvndi. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij S. R. M. Typographi, Anno Domini, 1617. fol., k. tyt. i k. 28 nłb.

Na odwrocie herb i wiersz.

Poczem idzie dedykacja, z podp. Congregatio Assumpt. Deiparae (była to kongr. młodzięzy, założona przez Jezuitów). Następuje szereg wierszy o treści dewocyjnej. M. i.: Beat. Virgo Częstochoviensis, S. Venceslaus, S. Stanislaus, S. Florianus, S. Hyacinthus, B. Salomea, B. Kunegundis, B. Esaias Boner, B. Joan. Cantius, B. Simon Lipnicus, B. Michael Gadroic, B. Sventoslans Slavkoviensis, B. Stan. Kasim., B. Stan. Kostka, S. Carolus Borrom., SS. Sixtus et Christina, B. Joan. Prandota Odrov., B. Albertus Petrenia in pago Woźniki a Judaeis a. 1598 interfectus (na macie!). — Kończą: Epistematia i Epos. Jest to więc zbiorek wierszy na cześć krak. patronów oraz świętych i błogosł. stojących w związku z działalnością zakonu. — Do dzieł kultu dużo szczegółów.

Autorem tego zbiorku wedle Wisiewickiego ma być Teofil Christecus S. J. (Kryszyk? Krzyki?), o którym obacz tom XIV, 209 oraz XX, 336.

Alegambe str. 431. — Placcius Teatrum anon. 396. — Żałuski Consp. str. 498. — Siarczyński Obraz I, 259. — Brown Bibl. pis. 144. Jagiell. — Krasin. — Ossol.

— Favstae Gratvlationes Illustrissimo & Reuerendissimo Domino Szyszkowski, Dei Et Apostolicae Sedis Gratia Cracoviensi Episcopo Severiaeq. Dvci, Cracoviam Felicibus Avpiciis Ingenti. A Studiosa Collegij Lublinensis S. I. Iuventute Dedicatae. [Tu winjetka]. Cracoviae, In Officina Andreae Petricovij, S. R. M. Typogr. Anno Domini, 1617. w 4ce, k. tyt. i k. 18 nłb.

Na odwrocie herb biskupa i wiersz Miecz. Mleczki. Potem dedykacja w formie mowy Samuela Leżeńkiego. — Od k. B szereg wierszy. Rozpoczyna wiersz Jana Sobieskiego, wojwodzica lubelskiego; poczem piszą M. Wodziński, And. Zdanowski, Kas.

i Tomasz Sapiha, Aleks. Kopeć, Woj. Koszakowski, Stan. Poleciłowski, J. Sornel, B. Somański, B. Gzowski, M. Lezenski, Tom. Brudecki (jego wiersz jest dłuższy i przynosi pewne szczegóły o walce Szyszkowskiego z Rakowem). Kończą drobne epistemata. — Zapewne wszystkie te wiersze (jak zazwyczaj bywało) są pisane przez profesorów Jezuitów.

Czartor. — Ossol.

— Illustrissimo ac Reverendissimo in Christo Patri ac D. D. Martino Szyszkowski, D. G. Episcopo Cracov. Dvci Severiae Primum cathedram suam auspiciatum inveni, Gratulatio a studiosa iuventute Collegij Sandomirensis Soc. Jesu. Cracoviae in Officina Andreae Petricovij S. R. M. Typogr. Anno D. 1617. w 4ce, k. 26 (sygn. G₃).

Pod dedykacją: Joan. Mielecki.

Jagiell. — Ossol. — Uniw. lwow.

— III^{mo} & Rnd^{mo} Dno D. Martino Szyszkowski, episcopatum Cracoviensem ineunti, gratulabundus occurrit (1617)... ob. Lubomirski Mik.

Sądze, że to M. Lubomirski jest autorem tego wierszyka, co uzasadnił w Dopelnieniach (pod Lubomirski M.). — Jednakże katalog ant. Alb. Cohna z r. 1883 nr CLIII podaje jako autora Nic. Lancken (skądinąd autor nieznany). Zapewne u Cohna błąd, który powtórzył mój ojciec w t. XXI, 45.

— Panegyricus deuotissimae sodalitates Compassionis D. Nostri Jesu Christi Cracoviae ad D. Siscovium Martinum D. Episcopum Luceoriensem. Cracoviae 1606. w 4ce, k. 17 nłb.

W r. 1934 nie odzyskano w bibl. Kras. Krasin.

— ob. Aristoteles (Polityka, przekł. Petrycego) — Bagnocaballensis Jac. (1622) — Baronius (Vita 1609) — Bellarmin (Summ. 1608, Comp. 1606) — Bembus M. (Pastor 1618) — Biedrzychowski Kasp. (Jubileusz 1628, 1701) — Blosius Mac. (Jonas sarmaticus 1617) — Boleslavus Greg. (1621) — Borastus Greg. (1623) — Borovius Alb. (Quaestio 1628) — Bratkowic A. (Exerc. 1622) — Broscius J. (Gratis; tu dużo o nim i o Jezuitach) — Buczkowski M. (Applausus 1613) — Ciekliński Dob. (1627) — Clichtoveus Jod. (De Vita 1608) — Constitutiones — Crispinus Jacob. (Carmen in laudem 1602) —

Deckerius Joan. (1605) — Długosz (Żywot 1617) — Duns J. (1627) — Erler Mikołaj (Judicium 1620) — Fozius Joannes (Memoria 1626, Oratio gratulatoria) — Frederus Georgius (1608) — Garliński Stanisław (1617) — Golinius Bar. (Academica 1617) — Gregorius Divus (1618) — Gretser Jac. (Contra famosum libell. 1618; tu dużo o jego stanowisku w sprawie Jezuitów) — Grochowski Achacy (1629) — Grochowski Stan. (Radziwiłła Hierozolims. processya) — Halicius Szymon (Quaestio 1621, Gratulatio 1617—21) — Hłbecki (1602) — Iustinelli Pet. (1639) — Kangowski Jan (Votum 1624) — Karski Paw. (Series 1612) — Kłodawski P. (Mariologia 1626) — Kościński Aleks. (Conclusiones 1626) — Laurynowicz Mikołaj (1622) — Maciejowski Bernard (1602) — Mościński Mikołaj (Examen approbandorum 1625) — Nakielski Samuel (1620, 1634) — Niszczeyki Karol (Ad Illum 1617) — Nyklaszewski Krzysztof (Żywot 1627) — Officia (1620) — Opatovius Adamus (Quaestio theol. 1628) — Ossoliński Jerzy (Oratio 1630) — Papenkowicz Jakób (Gratulatio 1616) — Petricovius Andreas (Quaestio 1618) — Petrycy Joan. Innoc. (Historia rerum 1620) — Piaseczyński Aleks. (In diem 1604) — Reszka (Epistolae; tu jego listy) — Rybkowicz Jan Aug. (Jesu Christo 1613, Panegyricus 1617, Disputatio 1621) — Sacratas (1586) — Śmieszkowicz Wawrz. (Pajan 1617, Votum 1721) — Starowolski Sz. (Eucharist. 1617) — Stoboeus Jerzy (Epistolae 1749, 1758) — Strasz Zygmunt (Auspiciatissimus Cracoviam adventus 1629) — Suligostowski Nicolaus (Certamen 1615) — Summaryusz nauki chrześcijańskiej (1608) — Synodus dioeciesana luceoriensis (1607) — Szatkowski A. (Apeuticon 1629) — Szembek Fryderyk (O śmierci 1617) — Szober Stanisław (Quaestio 1618) — Tarzymieński Jerzy (Certam. Pultoviae 1616) — Urbanides Clem. (Panegyricus 1606) — Uszyński Pet. (Gratulatio 1629) — (Vi-tellius Jacobus (Plaudens Apollo

1617) — Żabozyc Jan (Traktat 1617) — Zakrzewski X. Stanisł. (Rozsiewacz 1623).

Nie jest znaną jego praca p. t. Dwóch świętych biskupów (Kraków, przed 1645) o której ob. Wiersbowski Mater. II, 76. Zapewne chodzi o przedruk życia św. Stan. i błog. Kadłubka?

Liczne rękopisy do niego się odnoszące są w Bibl. Jag. (Wisłocki Kat. str. LXXI). — Listy jego są w bibl. Kras. (Pułaski Opis ręk. str. 257 i nast.). — Toż samo w bibl. Ossol. (Katal. I i II).

Łubieński Stan. Series str. 189. — Starowolski Monumenta 77. — Tenże Vitae Antist. 278. — Soltyk Monum. eccl. crac. str. 116. — Bentk. H. lit. II, 533. — Janocki Nachr. I, 8—16. — Pam. rel. mor. 1842 III, 207. — Soltykiewicz O Akad. Kr. 575. — Siarcszyński Obraz II, 258. — Grabowski Amb. Krak. 1830 str. 118. — Tenże Staroż. Wiad. str. 160—3. — Tenże Staroż. hist. pols. I, 236—9. — Mucakowski Rozmait. hist. 124. — Kwiatkowski Panow. Wł. IV. — Łukaszowicz Hist. Szkół IV, 130. — Rzepnicki Vitae praes. I, 346—9. — Łętowski Katalog II str. 170. — Święcki Hist. Pam. II, 180. — Prsyjacieli ludz. Poznań Rok V, str. 160. — Wielewicki Diarium I, 128 i passim. — Franke Brożek str. 302. — Ks. Wysocki Seminarjum 1910. — Mecherzyński Hist. wymowy III, 120. — Pelczar Zarys dziejów kazn. 1896. — Łempicki Medyceusz polski 1929. — Tenże w Pamiętn. liter. 1925/6 str. 181. — Sobieski Pamiętny sejm 1912 str. 80. — X. Załęski Jesucii (passim). — Czubek Pisma rokokowe II str. 65 i passim. — Encykl. Org. XXIV. — Encykl. kości. XXVIII, 135. — Finkel Bibl. III, 1879.

Szyszkowski Mikołaj (I), ucz. akad. wil. ob. Barszcz Jan (Funebris laud. 1595) — Chodkiewicz Jerzy (Parentalia 1595) — Szymanowski N. (Treni 1596).

(Szyszkowski Mikołaj (II)), synowiec Marcina, biskup warmiński († 1643). Luctus Funebris. Ill. Principi ac Rev. D. D. Nicolao Szyszkowski Episc. Varm. 7. Id. Febr. A. 1643. Vita functo de bitus... dedicatus... a Collegio Brunsbergensi S. J. Brunsbergae, Caesar Weingärtner (1643). fol., sygn. A—E.

— ob. Jason (1643) — Klage Tom. (Cursus 1633) — Lilius Franc. (1673) — Mościński Mikołaj (1631) — Olbrycht Michael (Spes Prussiae 1633) — Olchawski Jan X. (Constitutie 1632) —

Petrycy Joan. (Rerum in Polonia 1637) — Skrobkowiec L. (Peregrinacya 1644).

Finkel III, 1879.

Szyszkowski Piotr ob. Skrobkowiec L. (Spelunca duplex).

SZYSZŁO Józef. Kategoria W. JP... stolnika Infants. z JW. JP. Kazimierą z Oginskich Brzostowską podskarbiną W. X. Lit. (1790). fol., karta 1.

Jagiell.

— Mowa imieniem całej palestry Trybunału Gł. W. X. Litt. przy dokonczeniu tegoż Trybunału dnia 15. Apr. 1782. w Wilnie przez Wielmożnego Imci Pana Jozefa Szyszłę stolnika infantskiego powiedziana a przez jednego z Kollegów jego do druku podana. w 4ce, kart 4.

Tyszk. w Czerw. Dw.

— Odpowiedź Na Memoryał od XX. Karmelitów Pompińskich podany do Tronu Najjaśniejszego Pana y Prześwietney Rady Nieustającej odemnie Józefa Szyszły daiąca się 1775. Roku Miesiąca 9bra Dnia... fol., k. 2.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

(Szyszło Józef). Ostrzeżenie Rozsądzania Stron Wszystkich w Wyznaczoney Kommissyi w Sprawie Urodzonego Józefa Szyszły. fol., k. 1.

Bibl. T. P. N. w Poznaniu.

— ob. Karmelici Pompińscy (Rezolucya 1775).

Szymza, Szymatycy (Dyzunia) ob. Acte separé (1768) — Andrzej Arch. (1625) — Antigrafe (1608) — Arcudius (1600) — Baranowicz Łaz. (1666—80) — Baronius (1598) — Bembus M. (Wzywianie do jedn. 1629) — Birkowski Fab. (Exorbitancje 1633) — Bobrykowiec J. (1635) — Borecki Jow (Justyfikacja 1623) — Boym (Stara wiara 1668) — Broniewski Marcin (ok. 1590) — Buddeus Jan (Eccl. ruthenica 1719) — Bullae, brevia (1799) — Carmina (1515) — Chodykiewicz Kl. (Dissert. 1770) — Ciachowski P. (1620) — Cichowski Mik. (Tribunal 1658) — Cyryll (Kazanie 1596) — Cyryll Aleks. (1643) — Czepański (Controv. orientalis eccl. 1699) — Demonstration des droits (1774) — Doro-tejewicz (1623) — Dubowicz (Kalen-

darz 1644) — Dymitr metr. (1680) — Elenchus pism (1622) — Faber (1582) — Feuerlin (1745) — Fiedorowicz Piotr (1603) — Fundamenta na których łacin. (1683) — Fundamenta liberae relig. (1764) — Galatowski J. (1676, 1679) — Gembicki And. (Sobór 1642) — Genadius (1582) — Gizel Innoc. (1646) — Głos obywatelów (1786) — Greekie wyznanie (tom XVII, 348) — Grek Maksym (Inoka 1618) — Herbest B. (Wiary kości. rzym. 1586) — Herbinus (Cryptae 1675) — Hieremias (Jeremi) — Historia (1698) — Hramotica (1586) — Jan Chryz. (1594, 1523—4 i t. p.) — Jewlewicz Tomasz (Labirynt 1625) — Katarzyna II (liczne ukazy) — Kisiel Ostafi (1631) — Kiszka Leon (1601) — Kleryk ostr. cerkwi (1598) — Knyżycza — Konisski (Koniński) Jerzy — Kopysteński Michał Zach. (Antigrafe 1608) — Kopysteński Zach. (Kazanie 1625) — Kossow (Paterikon 1635, Didaskalia 1637 i inne pisma) — Kreczmer (Konsyderacja 1648) — Kreuza Leon (Obrona 1617) — Kulczyński (1733) — Kulesza J. (Wiara 1704) — Kuncewicz Jozafat (tu odsyłacze) — Kurzeniecki (1752) — Licinius Teodor (1628) — Lukaris (Cyryll) — Maimburg (Hist. odstępstwa 1698) — Mohiła Piotr (1632—45) — Morochoowski Joach. (Dyskurs o rozerw. 1622, Utulenie 1612, Włoczebnie 1625 i inne) — Mużyłowski And. (Antidotum 1629) — Nau (Wizerunek cerkwie 1697, Wiara 1697) — Niemierzyc (Napomnienie) — Nomokanon — Ohilewicz Pachom. (1671) — Orański Wojna (Zwierciadło 1645) — Ordynacja (1776) — Ortholog (Trinos) — Orzechowski St. (Baptismus 1544) — Ostrogski Aleks. — Ostrogski Janusz — Ostrogski Konst. (1581) — Palicyn (Skazanie 1784) — Piotr I (1722) — Pocij Hipacy (1596—1618) — Possewin (Responsiones 1581, Interr. 1581, Capita 1585) — Prawa (1632, 1767) — Prokopowicz Teofan — Protestacja (1635) — Przedłożenie (1773) — Przypkowski (Declaratia 1646) — Quaestiunculae (1681—2) — Radziwiłłowski

Antoni (Ohorodok, Wieniec 1688) — Rohatyniec — Rutka Teof. (Defen. 1678, Zgoda 1678 i inne) — Rutski Józef Welamin (1621—1634) — Sacranus (1500) — Sadowski Wikt. — Sakowicz K. (1641) — Schisma — Sielawa (1622) — Sitnianowicz (Połocki) Szymon — Skarga Piotr (O jedności i inne pisma) — Skowrotka (1613) — Skuminowicz (1643) — Skupieński (1634) — Sławiniecki — Smith T. (1678) — Smotrzycki (1631) — Śniadanie (1630) — Sokolowski Stan. (Censura 1580) — Starowski — Stawrowiecki — Susza Jakób (Saulus 1666) — Suraski Wasyl (O złod. latinsk.) — Synod florencki i brzeski — Synopsis dokum. (1634) — Szulakiewicz Izajasz (Recz 1793) — Tuptała Dymitr (1700) — Tański (Relacja 1790; tu opis wyczerpujący stos. szyzmatyków z Rosją) — Ünja, Ünici — Wiadomość o kongr. (1791) — Wirtemb. theologi (Censura Sokol. 1580) — Zaborowski — Zdanie (1789) — Żebrowski (1595) — Zgoda (1678) — Ziółowski E. (Delineatio 1681) — Zochowski — Zyzania (Kazanie 1596 i inne) — Andrejewicz D. (Lament po otcu Joannie 1628) — Angelicus (Engel) K. (Status eccl. graecae 1655) — Antidot (Mużyłowski 1629) — Antonij (Zercało 1705) — Antonius M. (1616) —

Apokalipsis (1646) — Apokrisis (1598) — Apologia — Artykuły (w których zgadzają się ewanielicy) — Broscius J. (1648) — Cerkiew (t. XIV, 123) — Cicero (Żorawski Pro Archia 1632) — Elżanowski T. (Niewiara 1631) — Falconius Nic. (Ad capp. Ruthenos 1755) — Glicznier (Apell. 1598) — Hacki M. (1682) — Malecki (De Russ. et Tart. religione 1582).

Druków liturg. szyzmatycznych należy szukać pod ich zwykłymi tytułami: Oktoich, Apostoł, Triodion, Liturgiaron, Jewanhelije, Trifologion, Szestodniew, Ewanhelion, Euhologion, Trebnik, Akafst, Antologion i t. p. — Spis ich podał Karatajew Opisanie sławiano ruskich knig (1491—1652) w Sborniku otdielenia russk. jasyka imp. Ak. N. tom 34 (1884).

Dzieła szyzmatyczne i contra szyzm. w Polsce zestawil (o ile censura dopuściła) Jocher w t. III. — Wyjątki z wielu dzieł miał podać w „Notach“, ale widocznie censura zabroniła, bo mimo zapowiedzi nie podał ich. Literaturę do kwestji szyzmy i unji w Polsce obaca zebraną u Finkla Bibl. II, str. 705 (nr 14011—14766) i III str. 1601. — Nadto Finkel-Maleczyński Bibl. I (1933) str. 75—80.

Zestawiono tam ważniejsze dzieła naukowe polskie (Likowski, Brückner, Załęski, Franko, Studziński etc.) oraz obce. Z nowszych należy dodać: Völker Kirchengeschichte Polens (w Grundriss der slav. Philologie) 1930. — Lewicki Sprawa unji kośc. wschodniego (w „Sprawach narod.“ 1933).

Dopełnienia i Sprostowania.

SIESTRZEŃCEWICZ Piotr. Adlocutiones tres ad Illustrissimos Principes, D^s Georgivm Castellanium Trocensem etc. D. Ianvsivm M. D. Lit. Pocillatorem, D. Christophorvm, Radivillos F. F. Nec non Ad Illustrissimum Herodm D. Christophorvm Monvid Dorohostayski M. D. L. Archimarescallum. Vilnae In Typographiã Petri Blasti, Anno 1611. w 8ce, kart A—C₃.

Na karcie drugiej napis: Petrus Sestrencius inscribo.

Wiadomość o tym druku sawdzięszam drowi Graebnerowi z bibl. miej. gdańskiej.

W tejże bibliotece znajduje się również: Laudatio funebris Georgii Radivili (ob. tom XXVIII, 77).

SKLERKOWSKI Marcin. Trinect alle darsau (1611)... ob. Coldicensis Christ. (1631).

Coldicensis odpowiada na książkę M. Schleskowskiego (Śleszkowski?). To będzie zapewne właściwe nazwisko, a nie Sklerkowski.

(Soarez Cypr.). Quaestiones et dubia in Rhetorica Soarii occurrentia. w 4ce (?), str. 130.

Cytuje jako nieznaną Estreicherowi ks. Bednarski Upadek i odroda. szkół jezuitckich 1938 str. 187.

Sobleski Jan.

O współczesnych poezjach niem. jemu poświęconych informuje Arnold Gesch. der deut. Polen literatur 1900 str. 293.

SOLIKOWSKI J. D. Discours d'un Polonais Catholique... (1574).

84 trzy wydania, opisane w t. XVIII str. 105.

Spalatoński arcyb. ob. Dominis Antonius Marek.

Tak brami jego nazwisko. Jest to autor „Przyczyn ujechania s Wloch“ (1616) o których obacs w t. XII str. 283 (pod Antonius) — a widocznie i druk „Ka-

sania“ (s r. 1618) pozostaje z tem zerwaniem z kośc. kat. w swiązku. — W r. 1622 (?) ukazało się w Wilnie s polecenia bisk. Wołłowicza: „M. Ant. Dom. swego zwrócenia się z Anglię radę przedkłada“. Z tego wynika, że powrócił do kościoła rzym. — Polemizował z nim B. Ducymiński (horrendus apostata 1619).

Maciejowski Piśmien. III, 103.

SPANGENBERG Jan. Bellum grammaticale (1538).

Zapewne nie jest on autorem, lecz opracował tylko traktat Andrzeja z Salerno — o którym obacs w t. XVIII, 455.

Spliczyński Hier.

Ob. Tarca duchowna (1533; on jest zapewne tłumaczem, a może i tłumaczem „Pozdrowiania“?).

On jest także autorem 4 wiersza na cześć Justa Decjusza, zamieszczone w Erazma Modlitwa (1533).

On także jest zapewne autorem pochwały jęsyka pol., w dziele Fallmiersa (1534) zamieszczonej, a podpisanej przez Fl. Unglera.

SPIRIDIÓN Edmund. Kazanie w publiczney całego Królestwa potrzebie... Roku 1769. Berdyczów, 1772. w 4ce. W Bibl. XXIX, 124 tytuł niedokładny. Miał to na sprzedaż antykwariat lwowski. Grunda w r. 1934 (cenil 4 zł).

STAPHYLUS Frid. De corruptis moribus... (1559). w 4ce, k. tyt. i k. 35 nlb.

Ob. tom XXIX, 179 oraz tom XIV, 560 (gdzie opisano dedyk. na ega. Jagiell.). — Wierszowski III, 8134.

Bibl. paraf. w Nysie — Jagiell. — Kap. gnieźn. — Ossol. — Wrocł. publ.

— De corruptis moribus... Authore Sylv. Czecanonio (1560). w 4ce, k. tyt. i k. 63 nlb.

Ob. t. XIV, 560. — Wierszowski III, 8133.

Czapaki — Czartor. — Jagiell. — Kórnik — Ossol. — Uniw. warsz. — Wrocł. sem.

— Toż:... (1615). w 8ce, k. 60.

Ob. t. XIV, 560. — Wiszniewski IX, 122.

Staropolski Roman ob. Chrystyan (Replika na suplikę 1719) — Dauksza Władysław.

Stato (Lo) presente di tutti i paesi, e popoli del mondo naturale, politico, e morale, con nuove osservazioni, e correzioni degli antichi, e moderni viaggiatori. Volume VII. Della Turchia in Europa, delle isole dell'archipelago, Candia, e Morea; del regno della Polonia, e de' Cosacchi Zaporowski (sic). In Napoli presso Francesco Ricciardo MDCCLXXXVIII (1738). w 8ce, k. tyt. ryc., str. 567 lb., str. 1 nlb.

Od str. 251 do 567: „Description del regno di Polonia“. Między str. 250—251 „Nuova carta del regno di Polonia diviso nei suoi palatinati secondo l'ultime osservazioni ed anotazioni fatta in Amsterdam per Isak Tirion“. Csartor.

STATORIUS Jan. Disputatio altera cum Joanne Mario Italo (1620).

Będzie to niewątpliwie identyczne s drukiem opisanym w tomie XV, 232 p. t. Disputatio (1621).

STATORIUS Piotr (II). Disputacia lubelska (1592).

Błędnie podano w t. XXIX str. 229, że „dzisiaj nie znane“. Egzemplars odnalazł się u Bawor. (Csarn.); ob. Kotula Właściciele rękop. 1929. Bawor. (Csarn.).

— Odpowiedź na Xiegi Śmigleck. (1595).

Kotula Właściciele rękop. 1929.

Bawor. (Csarn.).

Statuten für Rathversammlung (1798)... ob. tom XXVI, 131.

STEVIN Szymon. Les oeuvres mathematiques... à Leyde 1634. w 4ce.

Wspomina tu o swej podróży do Polski w latach 1570—75 i opisuje malowidła na Wawelu (signa Hermetis). (Wzorowane one były zapewne na rycinach w traktacie Albumassara De magnis conjunctionibus, znajdującym się do dziś dnia w Bibliotece Jagiell.).

Strata iednakowa... (ob. t. XXIX str. 324)... bądź monetą bądź złotem. [Zarazem:] Strata iednakowa W Intratach za odmianą Pedis Monetarii, chociażby Nowa Moneta bita była z srebra czystego. fol., k. 2 nlb.

Druk pochodzi s r. 1774. Autor nawiązuje do konstytucji s roku 1766. Autor pisze imieniem komisji menniczej na użytek subdelegacji. Wykasuje w obu wypadkach straty dla producentów rolniczych i broni

szkania, że nie należy bić monety różnej wartości od dzisiejszej.

Obacz: Odpowiedź na punkta podane kom. menniczej 14 paźdz. 1774 (tom XXIII, 258)... wraz z Myśłami w materii menniczej. Akad.

Stratius Jan.

Ob. o nim ks. Mazurkiewicz Pocz. Akad. Lnbr. 1921 str. 56.

Rozróżnieni w t. XXIX Bibliografji dwaj autorowie tego nazwiska są jedną i tą samą osobistością.

Steinhauser (ob. tom XXIX, 279).

Omawiając kwestję autorstwa dzieła „Memoires“ nie znalazłem rękopisu Akad. Um. nr. 1110, zawierającego dwa zbliżone do owego dzieła pisma: 1) jedno po angielsku p. t. Of the political state government of the Republic of Poland (str. 249—365); 2) drugie po francusku p. t. Idée de la Republique de Pologne et de son état actuel (str. 373—546).

Oba te pisma pochodzą z tego samego mniej więcej czasu t. j. z przed r. 1760. Nie są identyczne z dziełem „Memoires“, ale zbliżone treścią, a data jest wszystkim trzem wspólna. Ich związek ze sobą jest widoczny. I angielska i francuska praca zostały napisane przez autora Polaka, a tylko są tłumaczone na obce języki, jak świadczy nienaganna pisownia nazwisk i godności polskich.

Ale co również doniosłe: w tym samym rękopisie są oprawne tablice drukowane, ogłoszone po francusku w r. 1760 przez pijars Ant. Wiśniewskiego — zawierające w wielkim skrócie sarys historii, sejmu, urzędów, prowincji i t. p. polskich. A więc znova praca o podobnym celu, jak „Memoires“ i dwie wspomniane wyżej prace rękopiśmienne. Cała ta kwestja wymagałaby bliższego rozbioru i rozstrzygnięcia.

STIELER Kasper (1632 † 1707).

Geharnichte Venus, 1660. w 8ce.

Opisuje kampanję odbytą w Polsce (pod Warszawą) wraz z kurfirstem. Między innymi pisze: Es hielte mich das Nordenland wo Zyntius zu Bette geht, die Gegend war mir unbekand, ihr fremder Steig mit Schnee verwehet, da stund' ich auß Gefahr und Noht es stritten mit mir Fureht und Tod: der scharffe Sebel der Barbaren ist ofters um mein Haupt gefahren. Gradivus ließ mich keine Ruh in vielen Nächten nicht genießen. Du Bug und strenges Massan du Ihr werdet mir es zengen müssen. Ob. o nim Kössler Der Dichter der geharn. Venus 1897. — Arnold Gesch. der deutschen Polenlit. 1900.

STRYJKOWSKI Mac. Krotkie rzeczy potrzebnych s strony Wolności a swobod zebranie. (B. m. dr.) 1587.

Statystyka... (mirrored bleed-through text from the reverse side of the page)

Statystyka... (mirrored bleed-through text from the reverse side of the page)

Ob. na str. 355 tomu XXIX: O wolności...
 krotki wywód (1587).
 Tak podaje tytuł Kotła Właściciela reko-
 pisów 1929 nr 241 (z egz. Czarn. w bibl.
 Bawor.). — Egzemplarz pochodzi z bibl.
 Załuskiego, a opatrzony jest 6 gwiad-
 kami i dopiskiem: Unicum exemplar
 quod vidi.

STUART James Francis Edward,
 syn Jakóba II, króla Anglii. A letter
 to prince James Sobieski. B. m. i r.
 (Rzym, 1733?). fol., k. 1.
 Jakób Stuart oświadcza, że nie ma zamiaru
 kandydować na tron polski.
 Bibl. Bodlej.

Suchodolski Wojc., poseł ob. Dłuski
 Tom. (1792).

Sułkowski Aleks. Józef ob. Bey-
 träge (1758).

Sułkowski Aug. ob. Durini (1769).

Sułkowski Józef (ur. 1773).
 Skalkowski Rodowód J. Sułkow. (Poznań,
 T. P. N. Prace kom. histor. VIII) 1934
 (uważa go za syna Teodora Sułk. i matki
 z domu Quelise).

Summarjusz umiarkowania monety
 (1755) ob. t. XVIII, 487 (autor Jar-
 mundowicz Kaz. Fr.).

**Summarjusz rachunków general-
 nych za urzędu J. K. Krasieńskiego na
 sejm 1664. fol.**
 Ob. ręk. Krasieński. 547 (schemat drukowany
 z wypełnionymi cyframi).

— Toż... rachunków skarb. na
 seym 1744... ob. Grabowski Maciej
 (w t. XVII, 312).

— Toż... na seym 1746... ob. Gra-
 bowski Maciej (w t. XVII, 312—313).

— Toż... rachunków generalnych
 skarbowych pro die 10 oct. 1748 złożony.
 Cytuje Korzon Wewn. dzieje III (1897)
 str. 110.

— Toż... percept i ekspens (na
 r. 1775) ob. Tabella expens cywilnych
 i wojskowych (1775).

— Toż... na seym 1766... ob. Dja-
 rjusz sejmu (1776).
 Wspomina Korzon Wewn. dzieje III (1897)
 str. 182.

— Toż... na r. 1780—2 ob. Bü-
 sching (Magazin 1780).

— Toż... percept y expens (1786—
 1788)... ob. Rachunek Komissyi Skarbu
 (w t. XXVI, 5).

— Toż... z lat 1788—90... ob. Ra-
 chunek (t. XXVI, 6).
 Por. pod Tabella. — Obacs także: Rud-
 nicki W. (Kalkulacja generalna 1788).
 Korzon Wewn. dzieje (1897) III, 174.

Surowiecki Wawrzyniec (ur. 1769
 † 1827) ob. Dziennik patriotycznych
 polityków (1792—7).
 On był redaktorem i głównym współpracow-
 nikiem powyższej gazety, jak to wykazał
 Dzieduszycki w Przew. nauk. i lit. 1875
 str. 143 (tu jego biografia).

SUSZA J. Koronacja (1780).
 O 8 rycinach znajdujących się tu mówi
 bliżej Siczynskij: Arch. m. Chelmu w ry-
 cinach z r. 1780 (w Biuletynie nauk. Za-
 kładu arch. warsz. 1933 czerwiec). — Ob.
 Rakowiecki T.

Suter R. (Exercitationum) ob. Ca-
 spari (von dem Königr. Polen 1756).

Suworow ob. Bonneaux (1797) —
 Cranz J. (1775) — Insurrektionskrieg
 (1797).

**Świadectwa z pisma... o wolności
 mięsa jedzenia ob. Esu** (1653).
 Czartor. — Ossol.

Swift ob. Bykowski Ign. (1784).
 Wojciechowski w Pam. liter. 1907 (o wpły-
 wie na Mich. Krajewskiego Wojciech Zda-
 rzyński 1785).

ŚWITKOWSKI Piotr Pamiętnik.
 Pohoška Sprawa oświaty ludu 1925 str. 151
 (o jego stanowisku w sprawie szkolni-
 ctwa). — Grodek Ks. P. Switkowski sta-
 tysta polski (w „Rocznikach dziejów społ.”
 tom III. Lwów 1934).

**(Synodus). Acta et Constitutiones
 Synodi prov. Gnesnensis 1577** (t. XXX
 str. 126).
 Theiner Annales II str. 310. — Caligari
 Epistolae et Acta (1915) str. 7. — Abraham
 Sprawozd. w Arch. Coll. hist. IX (1902)
 str. 148 i 170.

Synodus diec. wileńskiej (1626) ob.
 Brzeski Wojc. (1626).

Syrach Kosmopolita ob. Dentsch-
 land und Polen (1797).

Syrenius Szymon ob. Reszka Stan.
 (1590) — Virgilius (1590).

Szafraniec And. i Stan. ob. Enyedi
 (1598).

SZAMOTULSKI Grzegorz. Ordo Jv-
 diciarivs Claris. JV. Doc. D. Ioannis
 Andreae. In Qvo Singlorvm Iudicia-
 lium Actuum Formulae plenissimè con-
 tinentur. In omnium in Foro versantium

vtilitatem, nunc denuo summa cura, ac diligentia impressus. [Tu sygnet drukarni: Paw, z napisem Ingenvvs Omnia]. Venetijs, Sub signo Pauonis MDLXXIII (1573). w 8cc, k. tyt., k. 3 nlb. (Index rubricarum) i str. 192 (sygn. M₉).

Na końcu: Venetiis, Excudebat Aegidius Regasola. MDLXXIII. — Nadpis nad stronicami przez całe dzieło: Ordo judic. D. Joan. Andreae.

Na str. 1: Ordo Judiciarivs Clariss. Jvris Doct. D. Ioan. And. cvm singulorum iudicialium actuum formulis, per Gregorium Samotholanum Doct. in lucem aeditus. — Mimo to nad stronicami w całym tem dziele biegnie nadpis: Ordo judiciarivs D. Joannis Andreae.

Jest to przedruk Procesu Szamotulskiego, z opuszczeniem dedykacji, wierszyków i konkluzji końcowej.

Ordo judiciarivs zajmuje tu str. 1—52; od str. 52—192 idzie Tertia pars principalis, to znaczy formularz będący dziełem Szamotulskiego. W przedruku tym wprowadzono pewne zmiany. Np. na str. 12 w formule pozwu Szamotulski wprowadził do tekstu formuły szczegóły polskie (Judex ordinarius sic citat apud nos: Thomas can. et off. Crac. — ob. wyżej str. 197). Natomiast w tym przedruku ta sama formuła brzmi: Index ordinarius sic citat apud nos: Thomas R. canonicus et officialis Bonon.

Ale to jest wyjątek. W regule bowiem wydawca włoski nie zacierał faktu, iż dzieło pochodzi z Polski. Na str. 52 pozostawił: Quos ego imitatus tirunculis in jure Polonia... inservire volens. — Taksamo w formułach składających się na formularz Szamotulskiego pozostawił niemal wszędzie nazwy diecezji krakowskiej, gnieźnieńskiej i t. p. Tylko daty popuszczal (zapewne ze względu, aby dzieło nie robiło wrazenia przestarzałego).

Trudno rozstrzygnąć, co skłoniło wydawcę włoskiego do przedruku dzieła Grzegorza — i to w pół wieku po jego pierwszym wydaniu. Czy formularz dodany przez Grzegorza, czy też ta forma dzieła Janowego, jaka rozpowszechniła się w Polsce i jaka stanowi podstawę tekstu ogłoszonego przez Szamotulskiego? (Podkreślić bowiem jeszcze raz należy, co już zaznaczyłem na str. 197, iż weraja krakowska „Ordo“ odbiega od tekstów druk. zagranicą. Zwłaszcza złożenie „preambulów“ z właściwym „Ordo“ czyli I i II principale — jest jej cechą charakterystyczną. — Ale i dodanie wierszyków mnemotechnicznych, których w oryg. tekście „Ordo“ nie dostawało).

Exemplars powyższego wydania jest w bibl. Jagiell., jednakowoż nie odszukałem go zrazu, gdyż w katalogu figurował pod Andree, a nie pod Szamotulanus. Wobec tego wątpliwość na str. 199 wyrażona okazała się niesłuszną. Jagiell.

Szamotulski (Szamotulinus) Stan. ob. Gorycki P. (1560).

Szembek Antoni Felicjan ob. Łopuszański Józef (1729).

SZEMBEK Fryderyk. Vita B. Stan. Casim. ob. Baronius (Vita, recognita a Szembek).

— Vita S. Juttae... ob. Baronius M. (1609).

On jest prawdopodobnie autorem broszury p. t. „Proca Dawidowa Pięcią kamieni uzbrojona“, wydanej w Kaliszu w r. 1623 pod imieniem X. Stan. Zakrzewskiego. Brożek na egzemplarzu bibl. Jag. tak bowiem o tem pisze: „Proca Dawidowa Zakrzewii Calisii impressa, atai locus non exprimat. Scriptum maledicum ab ipis Jesuitis conscriptum, sub nomine Zakrzewii ipso consentiente evulgatum. Omnia enim quae in illo continentur, ego audivi ex ore Friderici Szembek Jesuitae; audiverunt et alii...“

SZEMBEK Krz. Antoni. Epistola past. (1718)... ob. tom XII, 301 (pod Boussu).

Szkoci (w Polsce) ob. Denham (1684) — Jan Kazimierz (1651; w t. XVIII str. 426) — Instruktarz wybierania cła (1703 i nast.).

Ob. Sobieski Pamiętny sejm (1913) str. 129 (o sądownictwie Junga).

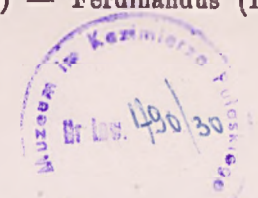
Szleskowski (Śleszkowski?) Marcin ob. Coldicensis (1631).

(Szpitale). Projekt Do ułożenia Szpitalow. (1774). fol., k. 4 (pag. fracta).

Projekt ten wywołany jest kasatą Jezuitów i uścieniem ich majątku także i na cele szpitalne. W 19 punktach omówiona tu jest organizacja szpitali (oraz żebractwa). — Na ark. b: Wyznaczenie Komisji nad szpitalami w Koronie y W. X. Lit. (tu podany skład i sposób urzędowania tych projektowanych komisji).

Ob. tom XXV, 273. Akad. Szpitale ob. Awedyk Michał (lazaret krak. 1751) — Bassai (1570) — Bennon św. (Benonici) — Bibliothek.

Szydłowiecki Krzysztof ob. Decius (De Sigismundi 1521) — Faber J. (Sermones 1533) — Ferdinandus (1528).

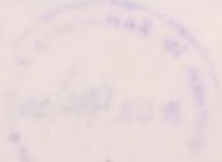

Przedruk techniką typograficzną
 wykonany we Wrocławskich Zakładach Graficznych
 w nakładzie 1000 egzemplarzy
 na zamówienie Zjednoczenia Księgarstwa

WARSZAWA
Print

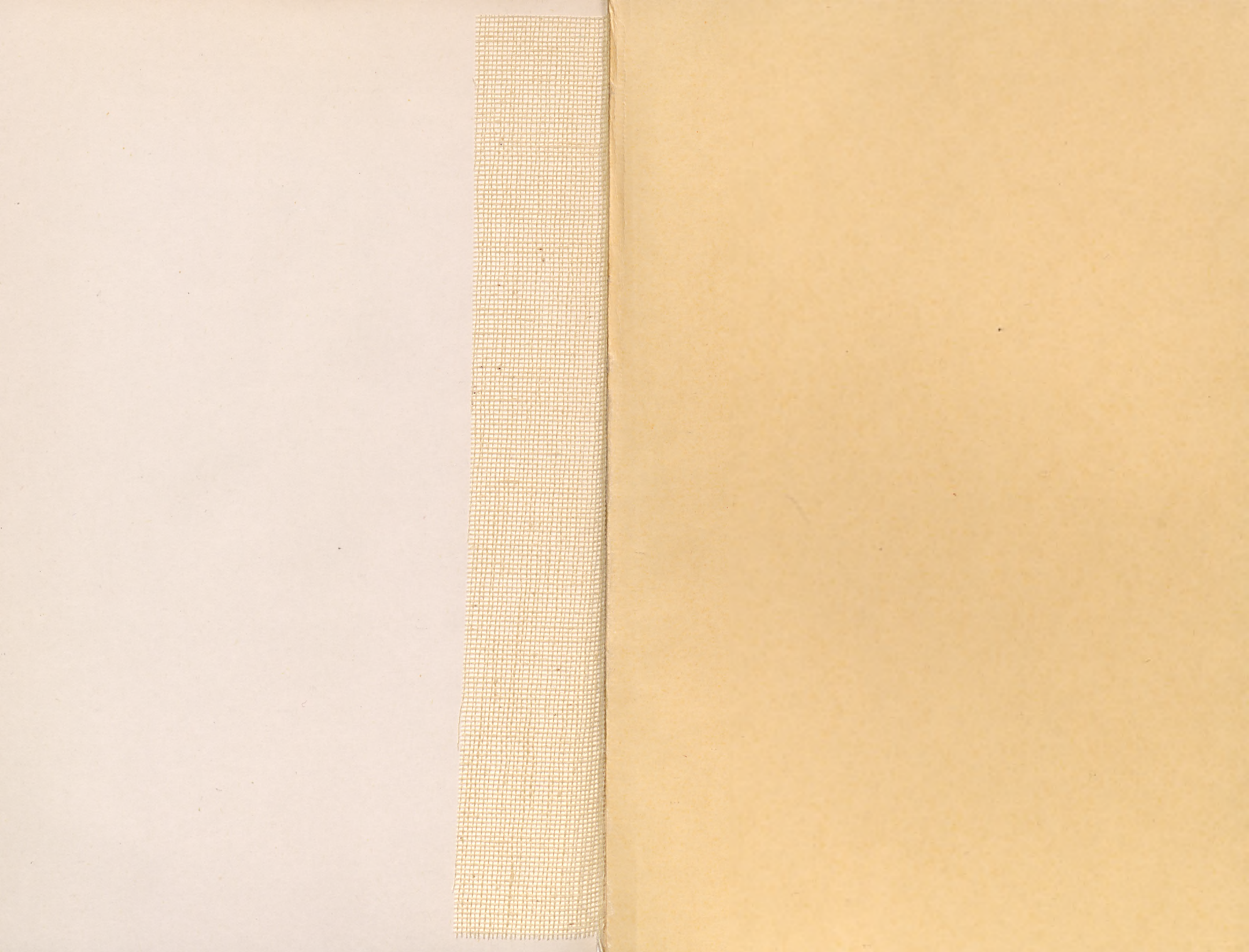
Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe
 Warszawa 1977

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, including titles and publication information.]

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DEPARTMENT OF CHEMISTRY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILLINOIS 60637

RECEIVED
JANUARY 1971

WAIF *Reprint*